http://www.dhammadownload.com

ပ, ပါရာဇိကတော်

ဆာစဦ

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ

သ.စ.သ.အ ဓမ္မာစရိယ

ဝိနယ ပါဠိပါရဂူ

၁၃၅၇ ခုနှစ်တွင် ပို့ချသည်။

ကောဇာ ၁၃၅၇ ခရစ် ၁၉၉၆

http://www.dhammadownload.com

ဤစာအုပ်သည်

- စာချတန်းဆိုင်ရာ အသိပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မြင့်မားရေး၊
- ပါရာဇိကဏ် မေးခွန်းလွှာ လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုအောင်မြင်ရေး၊
- နံပါတ်တိုင်း၏ အဖုအထစ် အခက်အခဲများကို ထုခွဲချေဖျက်နိုင်ရေး တို့အပြင်

ကျမ်းရင်းသုံးကျမ်းလုံးအတွက် လုံလောက်သော စာချတန်းအသိ၊ စာချတန်းအတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ အလေးပြုရမည့် ရှေးဆရာများ၏ ဝိနိစ္ဆယများကို အပြည့်အစုံ ရေးသားထားသည်ဖြစ်၍ စာချတန်းဝင်အရှင်များအတွက် အားကိုးနိုင်သည်ကို လေ့လာရင်းဖြင့် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သဘောပေါက်လာပါလိမ့်မည်။ စာချဆရာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ့်ရှေ့မှာလာ၍ စာချပေးနေဘိအလား ခံစားရပါလိမ့်မည်။

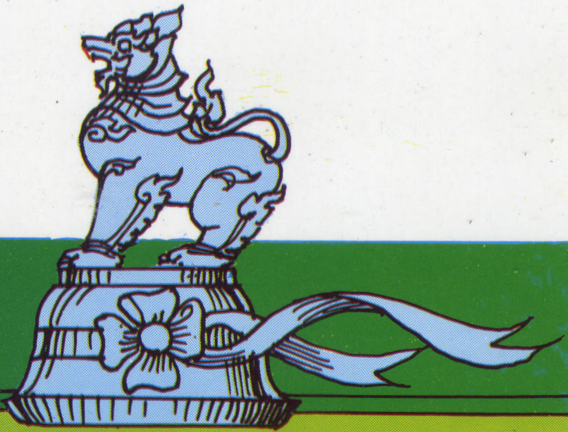

http://www.dhammadownload.com

ပ၊ ပါရာဇိကဏ်

စာစဉ်

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ

သ.စ.သ.အ ဓမ္မာစရိယ

ဝိနယ ပါဠိပါရဂူ

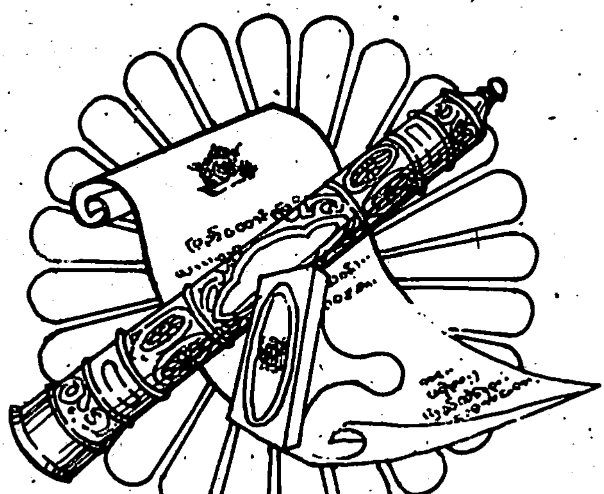

၁၃၅၇ ခုနှစ်တွင် ပို့ချသည်။

ကောဇာ ခရစ်

၁၃၅၂ ၁၉၉၆

http://www.dhammadownload.com

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်-၄၇/၉၆ (၂)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်-၁၂/၉၆ (၃)

ပထမအကြိမ်
၁၉၉၆-မတ်လ
တန်ဖိုး-၁၂၀ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ-ဦးရဲမြင့် (၀၁၀၄၉)
တက်လမ်းစာပေ
အမှတ်-၉၆၇၊ သပြေသာရပ်
စော်ဘွားကြီးကုန်း
အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်

ပုံနှိပ်သူ-ဦးချစ်သိမ်း (၀၃၃၂၀)
သဇင်နီအော့ဖ်ဆက်နှင့်စာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်-၁၄၈၊ ၂၂-လမ်း၊ ၁၂-ရပ်ကွက်
တောင်ဥက္ကလာ၊ ရန်ကုန်
ဖုန်း-၅၆၆၀၆

http://www.dhammadownload.com

စာမိတ်ဆက်

****

ပထမပါရာဇိကဏ်စာစဉ်ကို အရင်ထုတ်ဝေပြီး စာစဉ်များနည်းတူ စာချတန်းဆိုင်ရာ ဝါကျများကို ပုစ္ဆာနံပါတ်စဉ် အပြည့်အစုံဖြင့် ပို့ချနည်းအတိုင်း စီစဉ်ထားပါသည်။စာချတန်း(ဓမ္မာစရိယတန်း)ဝင် စာသင်သားများအတွက် "သာသနဓဇဓမ္မာစရိယ" ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ရရှိရေး,စာချတန်းဆိုင်ရာအသိဉာဏ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် မြင့်မားရေးနှင့်ပိဋကတ်ကို ကြည့်ရှုနိုင်ရေးတို့ အတွက် လုံလောက်သော အထောက်အကူပြုမည့် ကျမ်းစာဖြစ်သည်ကို လေ့လာရင်းဖြင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ ကြုံကြရပေမည်။

ယခုခေတ် စာသင်သား အများစုသည် စာဝါကို ရဏ်ပျက်မရှိအောင် မှန်မှန်လိုက်မှု,မမှီလိုက်သောမှတ်စုများကို တဆင့်ကူယူမှုတို့ အလွန်ပင်ချို့ယွင်းလျက်ရှိသည်ကို ၊ကိုယ်တွေ့ပင် သိမြင်နေရ၍ ပို့ချချက်များကို ကျမ်းစာအုပ်များအဖြစ် အပင်ပန်းခံ ဆောင်ရွက်ပေးနေရဘိ၏ ။တစ်ဖန်–

မိမိတို့စာချတန်းစာမေးပွဲများဝင်စဉ်အခါက စာချတန်းဆိုင်ရာ စာဝါများကို(အနောက်ပြင်) မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်မှ(တောင်ပြင်)ပေါက်မြိုင်တိုက်သို့ နေ့စဉ် မန္တလေးနေပူရဲ့ ခြစ်ခြစ်တောက် ပူလောင်မှုကို အံတုကာ သွား၍– လိုက်ခဲ့ကြရ၏ ။

ထိုမှတ်စုများသည် ယခုအချိန် စာချဘုန်းကြီးအဖြစ် ရောက်နေသောအခါ မိမိအတွက် ထိုတုန်းက စာမေးပွဲအောင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့သလို ယခုလည်း စာချတန်းဆိုင်ရာ စာချကျောင်းအဖြစ် ကျေးဇူးအထူးပြုလျက်ပင်ရှိနေချေ၏ ။ထိုမှတ်စုများ၏ တန်ဖိုးကြီးမားမှုကို ကျမ်းစာအုပ်များအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့်သာ ကျေးဇူးဆပ်ရာ ရောက်သည်ဟု မိမိနားလည် နှလုံးသွင်းမိ၏ ။

ထို့ကြောင့်လည်း လိုက်ခဲ့သောမှတ်စုများနှင့် မန္တလေး၊ဘုရားကြီးတိုက်၊ အမရပူရကျောင်းဆရာတော်, နယားဆရာတော်တို့၏ မှတ်စုများကို အားကိုးသမှု အမှီပြုကာ" ပထမပါရာဇိကဏ်စာစဉ်" ကို စတုတ္ထကျမ်းစာအဖြစ် စီစဉ်လိုက်ရပါသည်။

နိဿယ,ဂဏ္ဌိ,ဋီကာစသော အဖွင့်ကျမ်းများနှင့် နှီးနွယ်ရာ သဒ္ဒါကျမ်း, အဘိဓာန်ဋီကာ,ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ,မောဂ္ဂလာန် စသောကျမ်းတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ နံပါတ်များတွင် အထောက်အထား ဗဟုသုတရရှိရန်အတွက် ပြည့်ပြည့် စုံစုံရေး

http://www.dhammadownload.com

သားထားပါသည်။

စာချတန်းဝင် အရှင်များအတွက် လိုလောက်သော အထောက်အကူပြု ကျမ်းစာဖြစ်သည်မှာ လေ့လာရင်းဖြင့် ကိုယ်တွေ့ သိနိုင်သလို၊ဝါကျများကို နိဿယတိုက်လျှက် မှန်မှန် မှတ်မှတ်ရရ လေ့လာသွားသူများအတွက်စာချတန်းကို လွယ်လင့်တကူ သက်တောင့်သက်သာ အနေအားဖြင့် ကျော်လွှားနိုင်မည်ကိုလည်း ရဲဝန့်စွာ အာမခံပါသည်။

အယူအဆ နည်းများစွာဖြင့် ဉာဏ်အားလျော်စွာချဲ့ထွင်နိုင်သလောက် ခရီးပေါက်သော စာချတန်းပညာ,စာချတန်းစာတို့သည်ကား ကုန်နိုင်စွမ်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် မိမိဉာဏ်အားနှင့်,မိမိဝန်းကျင်ရှိ ကျမ်းစာများကို ရှုလျက် ရေးသားလိုက် ရသော ဤကျမ်းစာ၌ မပြည့်စုံမှု,ချို့ယွင်းမှုများ ရှိနေမည်မှာ သေချာလှပါ၍ ။နားလည်ခွင့်လွှတ်ရန်ကိုလည်း ပန်ကြားလိုက်ပါသည်။

ဤကျမ်းစာအုပ်(ဒု)အကြိမ် ဖြစ်မြောက်ရန် ကူညီကြကုန်သော မနန်းသီတာ,မစုစု(ခန့်လင်းကွန်ပြူတာ)တပည့်များဖြစ်ကြသော အရှင်သောမာနန္ဒ, အရှင်ရာဇိန္ဒ,အရှင်တေဇောဘာသ,အရှင်သုနန္ဒ,အရှင်ဝီရိယ,အရှင်သီဟသူရ, အရှင်ဝါယမိန္ဒ,အရှင်ကောသလ္လနှင့်ကိုကျော်ကျော်(အောင်တိုးပုံနှိပ်တိုက်)တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်းကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ
ဖုန်း–၇၂၀၉၉၅/၅၆၆၁၇၆
၆–၄–၂၀၀၀

http://www.dhammadownload.com

ပထမပါရာဇိကဏ် ဝါကျများ

မာတိကာ

စဉ်	ဝါကျအမည်	စာမျက်နှာ
၁	ကလန္ဒပုတ္တော(ဋ္ဌ၁။၁၆၈။)	၁
၂	သဒ္ဒိန္တိ ကေတော ။	၇
၃	တတ္ထ တသ္မိံ ယန္တူနမ္ဟိ(ဋ္ဌ၁။၁၆၉)	၁၄
၄	သင်္လိခိတံ(ဋ္ဌ၁။၁၇၀။)	၂၃
၅	ကသာယရသပီတတာယ(ဋ္ဌ၁။၁၇၀။)	၂၅
၆	အစိရဝုဋ္ဌိတာယ(ဋ္ဌ၁။၁၇၀/၁။)	၃၀
၇	ဣတော ပရံ (ဋ္ဌ၁။၁၇၁။)	၃၆
၈	ပိယောတိ (ဋ္ဌ၁။၁၇၁။)	၄၂
၉	န တွံ တာတ(ဋ္ဌ၁။၁၇၁။)	၄၇
၁၀	မရဏေနပိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၁။)	၅၂
၁၁	ပရိစာရေဟိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၂။)	၅၆
၁၂	တွေ့ ပန ဌတွာ(ဋ္ဌ၁။၁၇၃။)	၆၀
၁၃	ဓုတဂုဏေဟိ (ဋ္ဌ၁။၁၇၃။)	၆၄
၁၄	သပဒါနစာရိကောတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၃။)	၆၉
၁၅	အလက်ာရဘူတဿ(ဋ္ဌ၁။၁၇၄။)	၇၄
၁၆	အဘိဟရိံသူတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၄။)	၇၈
၁၇	ဉာတိဒါသီတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၄။)	၈၂
၁၈	ဆဋ္ဌေတုကာမော(ဋ္ဌ၁။၁၇၄။)	၈၅
၁၉	ကိံ ပန(ဋ္ဌ၁။၁၇၄။)	၈၉
၂၀	ဟတ္ထာနန္တိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၅။)	၉၃
၂၁	ယဋ္ဌေတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၅။)	၉၆
၂၂	အတ္တိနာမတာတာတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၅/၆။)	၁၀၀
၂၃	သော ပန ဂဟပတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၆။)	၁၀၃
၂၄	တဒါယန္တိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၆။)	၁၀၆
၂၅	တိရောကရဏီယန္တိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၆။)	၁၁၁
၂၆	မတ္တိကန္တိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၇။)	၁၁၅

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

စဉ်	ဝါကျအမည်	စာမျက်နှာ
၂၇	အညံ့ ပေတ္တိကံ(ဋ္ဌ၁။၁၇၇။)	၁၁၉
၂၈	တေန ဟီတိ (ဋ္ဌ၁။၁၇၇။)	၁၂၃
၂၉	ပုရာဏဒုတိယိကန္တိ (ဋ္ဌ၁။၁၇၈။)	၁၂၇
၃၀	မာ နော ဝိဟေဌယိတ္ထာတိ (ဋ္ဌ၁။၁၇၈။)	၁၃၁
၃၁	မာ နော အပုတ္တကံ (ဋ္ဌ၁။၁၇၈။)	၁၃၄
၃၂	ပုပ္ဖန္တိ ဥတုကာလေ (ဋ္ဌ၁။၁၇၉။)	၁၃၆
၃၃	အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ(ဋ္ဌ၁။၁၇၉။)	၁၄၀
၃၄	အနာဒီနဝဒဿာဝီ (ဋ္ဌ၁။၁၇၉။)	၁၄၄
၃၅	ပုရာဏဒုတိယိကာယာတိ(ဋ္ဌ၁။၁၇၉။)	၁၄၇
၃၆	ဧဝံ ရူပဒဿနေန (ဋ္ဌ၁။၁၈၀။)	၁၅၁
၃၇	ဘုမ္မာ ဒေဝါ (ဋ္ဌ၁။၁၈၁။)	၁၅၃
၃၈	ပုတ္တံ ဝိဇာယီတိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၁။)	၁၅၇
၃၉	တတ္ထ အဟုဒေဝါတိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၂။)	၁၅၉
၄၀	အန္တောမနောတိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၂။)	၁၆၃
၄၁	ပီဏိန္ဒြိယောတိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၂/၃။)	၁၆၇
၄၂	အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ (ဋ္ဌ၁။၁၈၃။)	၁၇၁
၄၃	အလံ ဟိ တေ (ဋ္ဌ၁။၁၈၃။)	၁၇၃
၄၄	ဝိရာဂါယာတိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၃။)	၁၇၆
၄၅	တတ္ထ နာမ တွန္တိ(ဋ္ဌ၁။၁၈၃။)	၁၇၉
၄၆	အညတတ္ထာယာတိ(ဋ္ဌ၁။၁၈၄။)	၁၈၄
၄၇	တေသမ္ပိ နိဒါနေ (ဋ္ဌ၁။၁၈၄/၅။)	၁၈၇
၄၈	အပ္ပတိရူပတ္တာ (ဋ္ဌ၁။၁၈၅။)	၁၉၀
၄၉	အသဒ္ဓမ္မန္တိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၆။)	၁၉၃
၅၀	ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ (ဋ္ဌ၁။၁၈၆။)	၁၉၆
၅၁	ဗဟူနံ (ဋ္ဌ၁။၁၈၆။)	၁၉၉
၅၂	အနေကပရိယာယေန(ဋ္ဌ၁။၁၈၇။)	၂၀၂
၅၃	သိက္ခာပဒန္တိ တွေ(ဋ္ဌ၁။၁၈၈။)	၂၀၃

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

စဉ်	ဝါကျအမည်	စာမျက်နှာ
၅၄	ဒသ အတ္တဝသေ (ဋ္ဌာ၁။၁၀၉။)	၂၀၈
၅၅	သံဃဖာသုတာယာတိ(ဋ္ဌာ၁။၁၀၉။)	၂၁၂
၅၆	ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ(ဋ္ဌာ၁။၁၀၉။)	၂၁၅
၅၇	သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၀။)	၂၁၈
၅၈	တတြ ကော် မက္ကဋ္ဌ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၂။)	၂၂၁
၅၉	သစ္စံ အာဝုသော (ဋ္ဌာ၁။၁၉၃။)	၂၂၄
၆၀	ဒုဝိဓံဟိ သိက္ခာပဒံ(ဋ္ဌာ၁။၁၉၃။)	၂၂၇
၆၁	ဤဒါနိ ယံတံ အညမ္ပိ(ဋ္ဌာ၁။၁၉၄။)	၂၃၀
၆၂	ဉာတိဗျသနံ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၄။)	၂၃၄
၆၃	ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၄။)	၂၃၆
၆၄	ဤဒါနိဿ အတ္ထံ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၅/၆။)	၂၄၀
၆၅	အထ ပနာယံ (ဋ္ဌာ၁။၁၉၈။)	၂၄၃
၆၆	ဤမဋ္ဌ ပန (ဋ္ဌာ၁။၁၉၉။)	၂၄၆
၆၇	ဝိနယေ ခေါ ပန(ဋ္ဌာ၁။၁၉၉/၂၀၀။)	၂၄၈
၆၈	အထ ဒဟရဿာပိ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၂/၃။)	၂၅၁
၆၉	ဤဒါနိ သိက္ခာပဒ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၃။)	၂၅၄
၇၀	သမညာယာတိ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၅။)	၂၅၇
၇၁	န ကေဝလဉ္စ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၆။)	၂၆၁
၇၂	ဘဒြောတိ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၇။)	၂၆၄
၇၃	သေခေါတိ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၇/၈)	၂၆၇
၇၄	ဥပသမ္ပန္နော နာမ(ဋ္ဌာ၁။၂၀၈။)	၂၆၉
၇၅	ပဉ္စဂ်ဒသင်္ဂီလံ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၉။)	၂၇၁
၇၆	ပါတိမောက္ခ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၉။)	၂၇၄
၇၇	ကာမာဝစရာနိ (ဋ္ဌာ၁။၂၀၉။)	၂၇၈
၇၈	အတ္ထိ ဒိန္နံ (ဋ္ဌာ၁။၂၁၀။)	၂၈၂
၇၉	တိလက္ခဏာကာရ (ဋ္ဌာ၁။၂၁၀။)	၂၈၆
၈၀	တော် သာဇီဝ (ဋ္ဌာ၁။၂၁၀။)	၂၈၉

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

စဉ်	ဝါကျအမည်	စာမျက်နှာ
၈၁	ကိစ္စာပိ တံ (ဋ္ဌ၁။ ၂၁၀။)	၂၉၃
၈၂	သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ(ဋ္ဌ၁။ ၂၁၁။)	၂၉၇
၈၃။	ဣတ္ထာတိ (ဋ္ဌ၂။ ၂၁၂။)	၃၀၀
၈၄	ဘိက္ခုဘာဝဿ (ဋ္ဌ၁။ ၂၁၂။)	၃၀၃
၈၅	ဥမ္မတ္တကောတိ(ဋ္ဌ၁။ ၂၂၀။)	၃၀၇
၈၆	ပဌိဇ္ဇေဝတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၂၂။)	၃၁၀
၈၇	အန္တမသောတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၂၄။)	၃၁၃
၈၈	ပါရာဇိကောတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၂၄။)	၃၁၇
၈၉	သေဝနစိတ္တံ(ဋ္ဌ၁။ ၂၂၆။)	၃၂၀
၉၀	ခုတ္တာတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၃၂/၃။)	၃၂၄
၉၁	ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၃၇။)	၃၂၈
၉၂	အထ ခေါတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၃၇။)	၃၃၂
၉၃	ဣတ္ထိလိင်ံ (ဋ္ဌ၁။ ၂၃၇/၈။)	၃၃၅
၉၄	ဒ္ါရမိတလိကာ (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၁။)	၃၃၈
၉၅	သုန္ဒရဝတ္ထု (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၁/၃။)	၃၄၀
၉၆	ဆုပိတမတ္တဝတ္ထုသ္မိံ (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၃။)	၃၄၄
၉၇	ဘဒ္ဒိယဝတ္ထုသ္မိံ (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၃။)	၃၄၈
၉၈	သဟသာ ဝုဋ္ဌာသီတိ (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၃။)	၃၅၁
၉၉	ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ (ဋ္ဌ၁။ ၂၄၄။)	၃၅၅

http://www.dhammadownload.com

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပထမပါရာဇိကကဏ် ဝါကျများ

****

မှာထားချက်။ ။စာချတန်း၏အခြေခံ "ပါရာဇိကဏ် မေးခွန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သောစည်းမျဉ်းများ" ကို ဒုတိယပါရာဇိကဏ်စာစဉ်၌အပြည့်အစုံ ရေးထားပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ ဝါကျများကိုသာ ပို့ချစဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားပါသည်။ လေ့လာလိုပါကစည်းမျဉ်းကို ထိုဒု-ပါရာဇိကဏ်စာစဉ်၌ ရှုကြပါကုန်။

ဝါကျစဉ် (၁)

(က) **ကလန္ဒဂါမောတိ** ကလန္ဒကာ ဝုစ္စန္တိ ကာဠကာ။

(ခ) တေသံ ဝသေန လဒ္ဓနာမော ဂါမော။

(ဂ) **ကလန္ဒပုတ္တောတိ** ဂါမဝသေန လဒ္ဓနာမဿ ရာဇသမ္မတဿ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ ကလန္ဒသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော။

(ဃ) ယသ္မာ ပန တသ္မိံဂါမေ အညေပိ ကလန္ဒနာမကာ မနုဿာ အတ္ထိ၊တသ္မာ "ကလန္ဒပုတ္တော"တိ ဝတွာ ပုန "သေဋ္ဌိပုတ္တော တိ" ဝုတ္တံ။

(င) **သမ္ဗဟုလေဟီတိ** ဗဟုကေဟိ။ ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၉။

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကာဠကာ-ရှဉ့်နက်တို့ကို။ ကလန္ဒကာ-ကလန္ဒကတို့ဟူ၍။

နိယံ။ ။**ဝုစ္စေရှေ့ထား၊ အလေ့အား၊တွေ့များဝုစ္စာနောက်၊ဝုစ္စာပေါက်စ၊ ထိုနောက်မှ၊ကောက်ရဝုစ္စေတဗ္ဗ။ထိုနည်းတူသာနမ္မနာ၊ယူပါမသွေ မှတ်။** (မအူ)

ရှင်းချက်။ ။ဝုစ္စေ= သံဝုစ္စေတဗ္ဗ။ ဝုစ္စာ= သံဝုစ္စနာ။

(က)ဝါကျရှု။သံဝုစ္စေတဗ္ဗ ကလန္ဒကာပုဒ် ရှေးရှိသော်လည်း၊ သံဝုစ္စနာ ကာဠကာပုဒ်၏နောက်မှ အနက်ပေးရမည်ကို ဆိုသည်။

(ခ)တေသံ-ထိုရှဉ့်နက်တို့၏။ဝသေန-အစွမ်းအားဖြင့်။(ဝါ)စပ်သဖြင့်။

ဆောင်။ ဝသမူကား၊စွမ်း-ပြား-ထူး-စပ်, စပ်ဖြစ်အလို၊အနက်ကို ဟောဆိုခြောက်မျိုးလာ။ ။(ပါရာ၊ဘာဋီ၊ ၂။ ဓာန်၊ ၈၀၈)

http://www.dhammadownload.com

(ဂ)ဂါမဝသေန၊ရွာ၏အစွမ်းဖြင့်။ဝါ၊ရွာနှင့်စပ်သဖြင့်။လဒ္ဓနာမသောကလန္ဒ ဟူ၍ရအပ်သော အမည်ရှိသော။ဝါ၊ကလန္ဒဟူသောအမည်ကို ရတတ်သော။ရာဇ သမ္မတသ၊ လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် သူဌေးဟူ၍ သမုတ်အပ်သော။(မအူ)မင်းဟုသမုတ် အပ်သော။ ဝါ၊ လူကြီးမင်းဟု အခေါ်ခံအပ်သော။ (ဘာဋီ) [(၄) နံပါတ် ဝိဂ္ဂဟရှု] စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ၊ကုဋေတို့၏လေးဆယ်ကုန်သော ဥစ္စာရှိသော။

(ဃ)ပန-ဆက်။အညေပိ-ကလန္ဒသူဌေးမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော(ဘာ ဋီ) သုဒိန်မှတစ်ပါးကုန်သော။(မအူ) တသ္မာ-ကလန္ဒရွာဝယ်ကလန္ဒမည်သော အခြားလူတို့ ရှိကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တား = သံဂီတိကာရေဟိ။ (ဘာဋီ)

လဒ္ဓနာမဿ၊ လဒ္ဓနာမတ္တာ-ရအပ်သောအမည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

ဤသို့ ဂဏ္ဌိ၌ ယောဇနာမဏ္ဍဝိသေသန ကြံသည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ၊ (က)ဖြင့် ကလန္ဒဂါမော၌ကလန္ဒအရရှည်နက်တို့ကိုအရ ကောက်အပ်၏ ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။တစ်နည်း ကလန္ဒကသဒ္ဒါသည်ကာဠကသဒ္ဒါ၏ပရိ ယာယ်ဖြစ်သည်ကိုဖွင့်ပြအပ်၏။ အဘယ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကလန္ဒဂါမမည်ပါသ နည်း။ရုဠ္ဟီအမည်ဟုမှတ်သားအပ်ပါသလော၊ တစ်နည်း ကလန္ဒနှင့်ဂါမကိုအဘယ် သမာသ်ဝစနတ္တတွဲစပ်အပ်ပါသနည်းကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ်တွဲစပ်အပ်ပါသ လော။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္တ တွဲစပ်အပ်သည်မဟုတ်။ 'ကလန္ဒကာနံဂါမော ကလန္ဒဂါမော' ဟု ဆက်စပ်ခြင်းသမ္ဗန်အနက်ကို ပြသော ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြုအပ်၏ဟူလို။ (ဘာဋီ) **[အဖြေရှောင်ကွင်း၊ လျော်ရာနှင်း၊ သွင်းလေ အဘောဂ]**

(ဂ) သို့ လိနတ္ထရစောဒနာ။ ။ဆရာ၊ပါဠိတော်၌သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့သည် 'ကလန္ဒပုတ္တော' ဟု မိန့် ဆိုတော်မူအပ်၏။ယင်း၌ ကာလန္ဒဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရွာကိုယူအပ်ပါသလော။အကယ်၍ ရွာနေသူကိုယူငြားအံ့ အဘယ်သူသည် ကလန္ဒ မည်ပါသနည်း။ အမှတ်မရှိ ရွာနေသူသည် ကလန္ဒမည်လေသလော။ ကလန္ဒနှင့် ပုတ္တကိုလည်း ကမ္မဓာရည်းသမာသ်တွဲစပ်အပ်လေသလော။အဘယ်သမာသ်တွဲစပ် အပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့် ။ **[ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာဘိဝံသ]**

ရှင်းချက် ။ ။လိနတ္ထရဟူသည် အဖွင့်ကိုရှောင်လွဲလျက်မေးမှု၊စောဒနာနှင့်နှလုံးသွင်း အဘောဂတို့ကို တန်ဆာဆင်၍ ကျမ်းတက်မှုဖြစ်၏အဖွင့်နှင့်ကျမ်းတက်ကိုလေ့ လာကြည့်ပါ။ပါဠိတော် (အဖွင့်ခံ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ) ကို ဥပနာကိုင်ရသည်ကိုပုံသေ မှတ်သားရန်လိုအပ်၏။

နိယံ။ ။**အမေးမထင်ရှား၊ ဖြေထင်ရှား၊ မှတ်သားလိနတ္ထရ။**

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) သို့အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ၊ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ကလန္ဒအရမင်းတို့ သည်သမုတ်အပ်သော ကုဋေလေးဆယ် ကြွယ်ဝသော ကလန္ဒသူဌေးကိုကောက် ယူအပ်၏ဟု 'သရူပတ္တအဘိဓေယျတ္တ'ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ကလန္ဒ သူဌေး၏သား ဟူသောအနက်ကို'ကလန္ဒပုတ္တော' ပုဒ်ဖြင့်ပင် ဟောအပ်ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် 'သေဋ္ဌိပုတ္တော' ဟု တစ်ဖန်ထပ်၍ ဟောဆို အပ်ပါသနည်း။ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။စုဒ်ကြောင့်(ဃ) မိန့်။

ရှင်းချက် ။ ။စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝသ=ပုဒ်ဖြင့် 'ကလန္ဒ' ၏ သူဌေး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ထို့ကြောင့် သေဋ္ဌိပုတ္တောကို ထပ်မဆိုသင့်ဟု စောဒကယူစရာဖြစ်ရကား (ဃ) ဝါကျကို ဆရာ ဆက်လက်အားထုတ် ရပြန်၏။

ဘာ်နည်း။ ။ပါဠိတော်၌ 'ကလန္ဒပုတ္တော သေဋ္ဌိပုတ္တော' ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။ ကလန္ဒပုတ္တောဟုဆိုက လိုအပ်သောအနက်ပြီးနိုင်ကောင်းရာ သည် မဟုတ်ပါလော။ (ဂဏ္ဌိ)

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ထိုရွာ၌ အခြားသော ကလန္ဒအမည်ရသောလူတို့လည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်-ကလန္ဒပုတ္တောဟု ဆိုပြီးလျက် တစ်ဖန် သေဋ္ဌိပုတ္တောဟု ဆိုရသည်ဖြစ် ဘိရကား သင်တင့်သော ပုနရုတ္တိဒေါသ ၎င်း၌မရောက်ကင်းပျောက်၏ဟုလိုသော်။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။ကလန္ဒက အရမှတစ်ပါး ကလန္ဒဂါမော ဟူသော အပေါင်း သံဝဏ္ဏနာပုဒ်၏ဝစနတ္ထကို ဆက်လက်ပြ။တစ်နည်း=ပက္ခန္တရ။

(ဂ)ပက္ခန္တရ။ ။ကလန္ဒပုတ္တော ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အဖွင့်အဖို့တစ်ပါး ကိုပြ။

(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။သေဋ္ဌိပုတ္တောဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုဆက် လက်အားထုတ်သောကြောင့်။ (ဘာဋီ)

တစ်နည်း=ယသ္မာစသည် ကာရဏ။ တသ္မာ စသည်ဖလ။

(င)ပက္ခန္တရ။ ။သမ္ဘဟုလေဟိ အဖွင့်အဖို့တစ်ပါးကို ပြသောကြောင့်။

စာစပ်။ ။ဂါမဝသေန-သဖြင့် ပေးသောကြောင့်၊လဒ္ဓနာမဿ-ဝယ် လဒ္ဓဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်၌ တတိယာဝိသေသန၊ သျ-စပ်။

[လဒ္ဓနာမောတိ ပဒေ တတိယာဝိသေသနံ=ယောဇနာ။]

နံပါတ်(၄)

ဘဋ္ဋကာ။ ။ကာဋ္ဌော ဓောသံ အတ္တီတိ ကာဋ္ဌကာ။ [ကာဋ္ဌဝဏ္ဏာတာယ ကာဋ္ဌဟုတာ။ ဓာန်၊ ဋီ၊ ၆၂။ ဂါထာ]

ကာဋ္ဌအရ= မည်းနက်သော အဆင်းသည်မှချ။ထို၏.ရှဉ့်နှင့်ဂုဏ်/ဂုဏေး သိတ္တ၊ နိဿယအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။က-ပစ္စည်းအရ

http://www.dhammadownload.com

မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ရှဉ့်နက်ရ၏။

လဒ္ဒနာမော။ ။လဒ္ဓံ နာမံ ယေနာတိ လဒ္ဒနာမော။

လဒ္ဒနာမအရ=ရအပ်သောအမည်သည်မှုချ။ထို၏· ယ-အညပုဒ်အရ ကလန္ဒ ရှာနှင့်ဌာနီ၊ ဌာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ဌာန။ ယ-အညပုဒ်အရရအပ်သော ကလန္ဒအမည်ရှိသော ရှာရ၏။

သေဋ္ဌိ။ ။သေဋ္ဌံ ဓနသာရံ အဿ အတ္ထီတိ သေဋ္ဌိ (သေဋ္ဌီ)[ဣကာရန္တ+ဤကာရန္တ နှစ်မျိုးရှိနိုင်သည်။ နီတိ၊ ပဒ။ ၂၅၇။]

သေဋ္ဌပုဒ်၊ ဤပစ္စည်း ဒဏ္ဍီနည်းတူ။"ဒဏ္ဍာဒိတော ဣက ဤ"သုတ် စီရင်။ သေဋ္ဌိဖြစ်၍ နေသည်ကား ရဿပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ **သာရထိ၊သာရထိ။ စက္ကဝတ္တိ၊ စက္ကဝတ္တိ။ သာမိ/သာမိတို့၌လည်း နည်းတူ သိလေ။**

သေဋ္ဌ=အရ ဥစ္စာအနှစ်သည်မှုချ။ထို၏ ဤပစ္စည်းအရ သူဌေးနှင့်သံ+သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာန။ ဤပစ္စည်းအရ=ဥစ္စာအနှစ်ရှိသောကလန္ဒ သူဌေးရ၏။

ရာဇသမ္မတော။ ။ရာဇူဟိ သမ္မတော ရာဇသမ္မတော [မအ္ဂ]
ရာဇာ ဣတိ သမ္မတော ရာဇသမ္မတော။ (ဘာဋီ)

ရာဇအရ လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည်မှုချ။တစ်နည်း။မင်း၏အဖြစ်ဟူသောသမ္ဘာဝနာ ဘောဂဏ်သည်မှုချ။ထို၏ ကလန္ဒသူဌေးနှင့် ဝိသေသန/သျှ။သာမိ/သံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်ဌာန။ရာဇသမ္မတဟူသောသမာသ်ပုဒ်လုံးအရ·လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် သမုတ်အပ်သော(ဝါ)မင်းဟူ၍ သမုတ်အပ်သော ကလန္ဒသူဌေးရ၏။ထိုသို့ပင်ရငြား သော်လည်း ဤ၌ဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် သမုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။**[ဝိသေသန ပုဒ်တို့၌ ဤသို့ ဆက်ကောက်ရမည်ကို သိထားကြရမည်။]**

စတ္တာလီသကောဋိယော။ ။ကောဋီနံ စတ္တာသီလ စတ္တာလီသကောဋိယော။
စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝေါ။ ။စတ္တာလီသကောဋိယော ဝိဘဝေါ အဿာတိ စတ္တာလီ သကောဋိဝိဘဝေါ။

ကလန္ဒသေဋ္ဌိ။ ။ကလန္ဒော စသော သေဋ္ဌိစာတိ ကလန္ဒသေဋ္ဌိ။
ကလန္ဒနာမကော။ ။ကလန္ဒောတိ လဒ္ဓံ နာမံ ဧတေဟီတိ ကလန္ဒနာမကော။
မနုဿ - ပုဒ် ဝိဂ္ဂဟစသည် ဒု-ပါရာဇိကဏ် စာစဉ်ရှု။

ဗဟုကာ။ ။ဗဟုံယေဝ ဗဟုကာ (သွတ္ထ - ကပစ္စည်း။)

ကာဠ။ ။ဝဏ္ဏေသု ဧကေကာဋ္ဌာသဘာဝေန ကလျတေတိ ကာလော။ သော ဧဝ ကာဠော။ ဓာန်၊ ဋီ၊ ၉၆ ဂါထာ။

နံပါတ်(၅)

ဂါမ။ ။ဂသဓာတ်(တစ်နည်း)ဂါဓာတ်+ မ-ပစ္စည်း (မောဂ်)

http://www.dhammadownload.com

ကာဠ။ ။ကလ + ဏ။

ရာဇ။ ။ရန္ဇ + ရာဇ + ဏ။

သမ္မတာ။ ။သမု + တ။ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်မဟုတ်။ သံပုဗ္ဗ+မနဓာတ်၊တ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်။[မန-ဉာဏ၊ အမည်ဩတ္တာတိ မတော, သမ္မတော-ရူ၊ဘိဒါဒိတော သုတ်အဖွင့်၊ဂမခနဟာနရမာဒီနမန္တောသုတ်ဖြင့် ဓာတွန် န-ကိုချေ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြု။သမ္မတ/သမတပါဠိဝိနိစ္ဆယ မေးနိုင်သည်။]

ကောဋ္ဌိ။ ။ကုဋ္ဌ + ဣ [ဒုသဂုဏ် ကုဋ္ဌတီတိ ကောဋ္ဌ - ဣတ္ထိလိင် + ဣကာရန်။ "ကောဋ္ဌိသုံးလီ၊ ခေါဘိနိ၊ ဣတ္ထိကေဝစ်"

ဝိဘဝ။ ။ဝိ + ဘူ + အ။ **ဝိဘဝန္တိ ပဘဝန္တိ အနေနာတိဝိဘဝေါ**။ **ဓာန်၊ ဋီ၊၄၈၅ဂါထာ**။

ပုတ္တ။ ။ပုသ + တ။

မနုဿ။ ။မနု + ဥဿ။ မနုတေ ဇာနာတီတိ မနုဿော။ (ရူ)

သမ္ဗဟုလေဟိ။ ။သံ + ဗဟိ + ကုလစ်၊ ဓာတွန်ဣနှင့်က်, စ်, ချေ။ **သမ္ဗဟန္တိ ဝုမ္ဗိ ဂစ္ဆန္တီတိ သမ္ဗဟုလာ**။

တစ်နည်း။ ။ဗဟု + လာ + ကွိ (က) **သမ္ဗဟူနိ လန္တိ ဂဏှန္တီတိသမ္ဗဟုလာနိ** ။

ဗဟု။ ။ဗံဟ + ဥ။ **ဗံဟတိ ဝုမ္ဗိ ဂစ္ဆတီတိ ဗဟု** [မောဂ်၊ ၇၊ ၂။]

နံပါတ်(၆)

(က) **ကာဠကာဖြင့်** - ကလန္ဒသဒ္ဒါရှဉ့်နက်ကိုဟောသောကာဠကသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။(သဒ္ဒါဟောအဘိဓေယျတ္ထ) တစ်နည်းကလန္ဒကအရ ရှဉ့်နက်ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေပါသည်။(သရုပ်ကြားအဘိဓေယျတ္ထ) **ကလန္ဒကာဖြင့်**-ကလန္ဒနောင် က-ကျေသည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **တေသံဂါမောဖြင့်** -ကလန္ဒဂါမောကို ကလန္ဒကာနံ ဂါမော ကလန္ဒဂါမော ဟုဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝဓနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကလန္ဒကဂါမော ဟုံဆိုလိုလျက် အလယ်၌ က - ကျေ၍ပြီးသည်ကို လည်းကောင်းသိစေပါသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ) (ဘာဋ္ဌီ)

ဝသေနလဒ္ဓနာမောဖြင့်-ရှဉ့်နက်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ဝါ။ စပ်သဖြင့် ကလန္ဒဂါမ အမည်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်းကောင်း။(ဘာဝတ္ထ) ဌာနီဖြစ်သော ရှဉ့်နက်၏ အမည်ကိုဌာနဖြစ်သော ရွာ၌ တင်စား၍ ဌာနျူပစာအားဖြင့် ကလန္ဒဂါမည်သည် ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။(ဂဏ္ဍိဟောင်း)

(ဂ) **ကလန္ဒသေဋ္ဌိနောပုတ္တောဖြင့်**-ကလန္ဒပုတ္တောကို ကလန္ဒဿ ပုတ္တော ကလန္ဒပုတ္တောဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝဓနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း။ **ကလန္ဒ** အရ ကလန္ဒသူဌေးကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

စတ္တာလီသကောဋ္ဌိဝိဘဝသဿဖြင့်-ယင်းသူဌေး၏ ကုဋေလေးဆယ်ကြွယ်ဝ

http://www.dhammadownload.com

ချမ်းသာသည်ကို သိစေသည်။ရာဇသမ္မတဿဖြင့် လိစ္ဆမင်းတို့သည် အသိအမှတ်ပြု အပ်သော(ဝါ)သူဌေးဘွဲ့ထူးခံ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။ဂါမဝသေနလဒ္ဓနာမဿ ဖြင့် ဌာနဖြစ်သောရွာ၏ ကလန္ဒဟူသောအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော သူဌေး၌ တင် စား၍ ဌာနူပစာအားဖြင့် ကလန္ဒမည်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(င)ဗဟုဓနေဟိဖြင့်-သမ္ဘဟုလသဒ္ဒါ ဗဟုကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။တစ်နည်း-သမ္ဘာ ပယောဂ္ဂ တံတံ ကမ္မန္တ သမ္ဘဟုလာ-ဟုဝစနတ္ထပြု၍ သမ္ဘဟုလအရ အများကို အရကောက်အပ်သည်ကိုသိစေသည်။

[သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ဘာဋီ]

နံပါတ်(၇)

ကလန္ဒက/ကဋ္ဌန္ဒက -

ကန္ဒ အဝှါနေ ရောဒနေဝ၊ ကန္ဒတီတိ ကလန္ဒကော၊ လမဗ္ဗော၊ ဏွု။ [ဓာန်၊ ဋီ၊ ၆၂၂။]ကလဒိ-ရောဒနာဝှါနေ၊ [ဓာတွတ္ထ၊ ၅၀။ ဂါထာ] တို့အရ ကန္ဒ ဓာတ် ဏွု ပစ္စည်းအလယ်၌ လ-လာ၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ကလဒိ ဓာတ်-ဏွုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း ကလန္ဒကပါဌ်သာ သင့်သည်။

ရာဇသမ္မတဿ/ရာဇသမတဿ - (၅) နံပါတ်ရှု။

သမ္ဘဟုလ/သမ္ဗဟုလ - စသည် ဒု-ပါရာဇိကဏ်စာစဉ်ရှု။

ကလန္ဒကဂါမော / ကလန္ဒဂါမော

ကလန္ဒကဂါမော-ဟုဆိုလျက် က ချေ၍ ပြီးသောကြောင့် ကလန္ဒဂါမော သင့်။ [ဂဏ္ဌိသစ်၊၂။၄၀၄။]

နံပါတ်(၈)

(က)ကလန္ဒကာ ဝုစ္စန္တိ ကာဋ္ဌကာ-ဌာနီဖြစ်သော-ရှဉ့်နက်တို့၏ကလန္ဒဟူသောအ မည်ကို ဌာနဖြစ်သောရွာ၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနျူပစာ။

ရှဉ့်နက်တည်းဟူသော မကင်းတတ်သည်ကိုဆိုသဖြင့် ရွာတည်းဟူသော မကင်းရာကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။ [ဆရာတော်ဦးဥက္ကံသာ ဘိဝံသ]တစ်နည်း - ယေဘုယျနည်း။

(ဂ)ကလန္ဒပုတ္တော ဌာနရွာ၏ကလန္ဒကအမည်ကို ဌာနီသူဌေး၌တင်စား၍ ဌာနီဖြစ် သော သူဌေးကိုလည်း ကလန္ဒကဟူ၍ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ။ ကလန္ဒကရွာ တည်းဟူသော မကင်းရာကိုဆိုသဖြင့် ကလန္ဒကသူဌေး ဟူသော မကင်းတတ် သည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။[ဂါမဝသေနရှု]

ရာဇသမ္မတ-အပေါင်းဖြစ်သော မင်းအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော လိစ္ဆဝီမင်းတို့၌ တင်စား၍ ရာဇသမ္မတဟုဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသျူပစာ။ မင်းအားလုံးဟူသော ထို၌ထင်သောအမည်ကို လိစ္ဆဝီမင်းတို့ဟူသော ဤ၌တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ရုဋ္ဌီနည်း။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်(၁၀)

(ဃ) ဝုတ္တံ့ဒွိစာတ်အရ-ဝစီဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဉာဏ်ဝိရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော ကု သိုလ်ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။ (သံဂီတိကာရေဟိ-ကတ္တား၊ရှု။) ဣဒါနိ ဖလပဋ္ဌကသည် ဖလမည်၏။ ဝါ။ ကလန္ဒအမည်ရှိကုန်သော လူတို့မှတစ်ပါးသူ့ဘွေး ၏သားဟူသောအနက်အထူးကို သိရခြင်းအကျိုးသည် ဖလမည်၏။ကလန္ဒပုတ္တော သေဋ္ဌိပုတ္တောပုဒ်တို့၏အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာများကို ဖွင့်ဆိုသော သင်္ဂါယနာတင်မထေရ် တို့၏သန္တာန်၌ ယောနိသော မနသိကာရစသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် လည်းကောင်း။ အတီတေဟေတာဝေါပဋ္ဌသည်လည်းကောင်း ဉပါယမည်၏။

အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာများကို သိလိုကုန်သော အမျိုးကောင်းသားတို့သည် သေချာကျနလေ့လာမှတ်သားကြလေဟု မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့ သို့ဖြစ်သော အစီအရင်သည် အာဏတ္တိမည်၏။

[ကြွင်းသစ္စာဖွဲ့၊ အသာဒခွဲ စသည် နေတ္တိစာအုပ်အတိုင်း ရေးသားရန်]

ဝါကျစဉ် (၂)

(က) သဒ္ဒိန္တိ ကေတော။
(ခ) ကေနစိဒ္ဓေဝ ကရဏီယေနာတိ ကေနစိဒေဝ ဘဏ္ဍာပွယောဖေ ဥဒ္ဒါရသာရဏာဒိနာ ကိစ္စေန။
(ဂ) ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေနာတိပိ ဝဒန္တိ။
(ဃ) ဘဂဝါ ဟိ ကတ္တိကဇုဏှပက္ခေ ဝေသာလိံ သမ္ပာပုဏိ။
(င) ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ စေတ္တဉ္စဋ္ဌာရာ မှောတီ။
(စ) တဒတ္ထံ ဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၆၈။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဘဏ္ဍာပွယောဖေ ဥဒ္ဒါရသာရဏာဒိနာ-ဘဏ္ဍာကိုရောင်းခြင်းကိစ္စ၌ ယုဉ်စေခြင်းအညွှန့်အတိုး ကုန်ဖိုးကို ဆောင်ယူခြင်း ပေးရန် နေ့ရက်တို့ကိုသတိရစေ ခြင်းအစရှိသော။ ကိစ္စေန၊ စီးပွားရေးကိစ္စကြောင့်။ (အဂမာသိ)

(ဂ)ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန- ကြတ္တိကာနက္ခတ်သဘင် ပျော်ရွှင် ကစားခြင်းကိစ္စကြောင့်။(အဂမာသိ)ဣတိပိ ဝဒန္တိ။(အာစရိယာ-ဟုကတ္တားထည့်)

(ဃ)ဟိ-တံပါကဋ်၊ ကရိုသမိ၊ ထိုအနက်ကို ထင်ရှားသည်ကို ပြဦးအံ့။ (မအူ) ဟိ-သင့်၏။ (ဘာဇိ) [ဘဂဝါဟိဂိအာဒိ ပါကဋကရဏံ။ ယောဇနာ]

(င)စ၊ဆက်။ယာ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ၊အကြင်ကြတ္တိကာနက္ခတ်ပွဲ သ ဘင်သည်။အတ္ထိ၊သာ-သည်။စေတ္ထ၊ဤဝေသာလီပြည်၌။(မအူ)ဥဠာရာ မွန်မြတ်သည်။ ဝါ။ ကြီးကျယ်သည်။ ဟောတိ။ [စေတ္တာတိ ဝေသာလိယံ - ယောဇနာ]

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။မိမိကြည့်သော ဘာသာဋီကာ၌ ထွေကို "ဝေရဉ္စာမြို့၌"ဟု စွဲယူသုံးသပ် ထား၏။ ဝေသာလီသမ္ဘာပုဏ်ကိုကောက်၍ ဝေသာလီမြို့ကို စွဲသင့်၏။ ၂ + ၃ နံပါတ်တို့၌ ထင်ရှားပါစေအံ့။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ) ဝါကျဖြင့် ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနဌ ကရဏီယ အရ ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနကိစ္စ,ဥဒ္ဒါရဏကိစ္စ,သာရဏာဒိကိစ္စကိုအရကောက်အပ်၏ ဟု မိမိအဋ္ဌကထာဝါဒကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ (ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ)ယခုအခါ၌ ကတ္တိက နက္ခတ္တကီဠာကိစ္စကိုလည်း ကရဏီယအရကောက်အပ်၏ဟု မိမိဝါဒမှထူးသော အာစရိယဝါဒကို ပြတော်မူလိုသောအဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) ဝါကျမိန့်။

(ဆရာတော် ဦးဥက္ကံသာဘိဝံသ)

(ဃ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တ စောဒနာတက်။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့်သုဒိန်သည်ကြတ္တိ ကာနက္ခတ် ကစားခြင်းကိစ္စကြောင့်လည်း ဝေသာလီပြည်သို့သွား၏ဟု ဝဒန္တိဝါဒကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။သုဒိန်သည် သူဌေးသားဖြစ်၍ သူဌေးကိစ္စဖြစ်သော ဘဏ္ဍာပ္ပ ယောဇနစသော ကိစ္စတို့ဖြင့်သာ သွားသင့်ရာသည်မဟုတ်ပါလော ယင်းသို့ ဖြစ် လျက် သူဌေးကိစ္စမဟုတ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်ပွဲသဘင် ကီဠနကိစ္စဖြင့် သွား သည်ဟု ဆရာတို့ဆုံးဖြတ်သော ဝဒန္တိဝါဒ အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။[အကြောင်း ယုတ္တိကင်း၍ မသင့်ရာသည် မဟုတ်ပါလော စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်]

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။တန်ဆောင်မုန်းလဆန်းပက္ခ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီ ပြည်သို့ ရောက်သောကြောင့် ဆရာတို့ဆုံးဖြတ်သော ဝဒန္တိဝါဒလည်း သင့်မြတ်၏ ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။နယန္တရဝါကျနောင် ဒဠှီဝါကျကြဲ၍ တက်သော် ရှေးနယဝါကျ ဖြစ်သော (ဂ) ဝါကျကို အာဘော်မူပြုရသည်။ မှန်၏။အဆိုနှစ်မျိုးရှိရာတွင် တစ်မျိုးကို ထောက်ခံက တစ်မျိုးဖြင့် ကိုင်၍ လှုပ်ခဲ့သော်ယိုင်လဲမှုရှိ၍ ဒဠှီကိုင်ရသည်။

ဆောင်။ ။ထူးဆန်း၍ကား၊ နှစ်ဆူပြားလျက်၊ လှုပ်ရှားမခိုင်၊ ရှေ့ပါဌ်ယိုင်၊ မြဲခိုင် ဒဠှီခင်း။

(င) သို့ ဗျတိရေကစောဒနာတက်။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့်မြတ်စွာဘုရားသည် ကြတ္တိ ကာနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော လဆန်းပက္ခ၌ ဝေသာလီပြည်သို့ရောက်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ် ၏။ ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ပက္ခ၌ဝေသာလီပြည် သို့ရောက်ငြားအံ့ ထိုဝေသာလီပြည်တွင်နက္ခတ်ပွဲသဘင်ရှိ၍ ပြန့်ပြောကြီးကျယ်သော် ဆရာ့စကားသင့်ရာ၏။ အကယ်၍ နက္ခတ်ပွဲသဘင်လည်းမရှိ၊ ရှိသော်လည်း မပြန့် ပြောမကြီးကျယ် အသေးအဖွဲ့မျှသာဖြစ်ခဲ့သော် ဆရာ့စကားအသို့လျှင် တစ်ဖန်သင့် နိုင် ပါအံ့နည်း။အလျဉ်းမသင့်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ဖျတိရေကော ယချာဒိနာ-နှင့်အညီယဒိ ဖြင့်မှတ်၍ ယင်းသို့ဟူသော ယဒိအနက်နှင့် မသင့်နိုင်ဟူသော ဖျတိရေကကို ပေါင်း၍တက်ထားသည့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ ။ကေနစိဒေဝ ကရဏီယနပုဒ်၏အဖွင့်အဖို့ တစ်ပါးပြ။

(ဂ)နယန္တရပက္ခန္တရ။ ။ သမာနဝါဒမှတစ်ပါး အာစရိယဝါဒပြ။တစ်နည်း ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဃ)ဒဠှီကရဏဝါကျ။ ။ယင်းအာစရိယဝါဒကို မြဲစေ ပြီးစေ ခိုင်မြဲစေသောကြောင်း။တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရဝါကျ [ဘာဋီ]တစ်နည်း တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျ။ (ဘဂဝဟီတိ အာဒိပါကဋကရဏံ။ ယောဇနာ)

(င)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။ယုတ္တိမကုန်သေး၍ ဆက်လက်အားထုတ်သောကြောင့်။

(စ)နိဂမန။ ။(တစ်နည်း) လဒ္ဓဂုဏ်။

စာစပ်။ ။ကိစ္စေန-ကြောင့် ပေးသောကြောင့်။ အဂမာသိ-၌ အကြောင်းဟိတ်အကျိုး ဖိုလ်စပ်။ (ဘာဋီ)

နံပါတ် (၄)

ဘတ္တော။ ။ဘတ္တန္တိ ပရိဘာသန္တိ သတ္တာဧတေနာတိ ဘတ္တော။ (ဘတ္တံ) **ဘတ္တပ္ပယောဇနံ။** ။ဘတ္တဿ ပယောဇနံ ဘတ္တပ္ပယောဇနံ

ဘဒိုဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-ငြင်းဆိုဆဲရေး ပြောဆိုသော သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ လောဘ၊ဒေါသ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်မုချ။ကရဏတ္ထ-ဘတ္တာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ကပစ္စည်းအရထိုမုချဖလူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သောရောင်းကုန်ဘတ္တာရ၏။

ကရဏီယံ။ ။**ကတဗ္ဗန္တိ ကရဏီယံ။**

ကရဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-ဘတ္တပ္ပယောဇနစသော ကိစ္စကိုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။**ကမ္မဋ္ဌကြိယာ**-ဘတ္တပ္ပယောဇနစသော ကိစ္စ၏အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။**အနီယပစ္စည်း**-အရ၊ထိုမုချဖလူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဘတ္တပ္ပယောဇနစသော ကိစ္စရ၏။

ကတ္တိကော။ ။**ကတ္တိကာယ နိယုတ္တော ကတ္တိကော။** (မာသော)

ကတ္တိကဇုဏှော။ ။**ကတ္တိကဿ ဇုဏှော ကတ္တိကဇုဏှော။**

ကတ္တိကအရ ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော တန်ဆောင်မုန်းလသည်မုချ။ထို၏ ဇုဏှအရ လဆန်းအဖို့နှင့်အဝယဝီ/အဝယဝ၊နိဿယ/နိဿိတအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။**သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ**- ထိုမုချ ဌာနူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော တန်ဆောင်မုန်းလဆန်းအဖို့ ရ၏။

ကတ္တိကဇုဏှပက္ခော။ ။**ကတ္တိကဇုဏှော စ သော ပက္ခော စာတိ**

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တိကစုဏှာပဏ္ဏော။

ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ။ ။ကတ္တိကနက္ခတ္တေ ကီဠာ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ။

ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စံ။ ။ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာစ သာ ကိစ္စဉ္စာတိ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စံ။

နံပါတ် (၅)

ကောတော။ ။ကု + က။ နိပါတ်ပုဒ်။ [ဇတိ ပဝတ္တတီတိ ကောဇာ။[မောဂ်၊၇၊၁၄] ဝိသေသနအနက်၌ တောပစ္စည်း။]

ဥဒ္ဒါရ။ ။ဥ + ဓရ + ဏ။ [ဥဒ္ဒရီယတေ ဂယှတေတိ ဥဒ္ဒါရော၊ [ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၁။ ဂါထာ] ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗောတိ ဥဒ္ဒါရော၊ ဘာဋီ]

သာရဏ။ ။သရ + ယု

ကတ္တိက။ ။ကတိ + ဏွု။ တစ်နည်း - ကရ + ဏွု

အဂ္ဂသဒိသတ္တာ ကန္တတိ ဆိန္ဒတီတိ ကတ္တိကာ။ [ဓာန်ဋီ၊ ၅၈။ ဂါထာ]

နက္ခတ္တ။ ။န + ခီ + တ။ ခရ + တ။ နက္ခ + တ

ပုနပ္ပုနံ ဥဒယတ္တာ နခီယတေတိ နက္ခတ္တံ။

ကီဠော။ ။ကီဠ + အ

စုဏှ။ ။ဇုသိ + ဏှ။ ဇုတိ သောဘတံ နယှတိ ဗန္ဓတီတိ ဇုဏှာ။

ဇုတိ + နဟ + အ။ [ဓာန်ဋီ၊ ၅၄။ ဂါထာ။]

ဇုတ + တ ။ဇောတေတီတိ ဇုဏှော။ တကို ဏှပြု

[မောဂ်၊ ၇။ ၂၂၃။]

ဝေသာလီ။ ။ဝိ+သလ+ဏ + ဤ(ဝိသာလော ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ဝေသာလီ)

ဥဠာရ။ ။ဥဠ + အရ ။ (ဥဠန် ဥဠမန် ဥဠာရော)

ပက္ခ။ ။ပက္ခ + အ

နံပါတ် (၆)

(ခ)ကေနစိဒေဝ စသည်ဖြင့် ကေနစိပုဒ်သည် အနက်သာမညပင်ဖြစ်သော်လည်း ဤ၌ အမှတ်မရှိသော အနက်ကိုမသိအပ်။[ဗျတိရေက]ဘဏ္ဍာပွယောဇနစသော ကိစ္စဝိသေသကို ယူရမည်ကိုလည်းကောင်း။ကရဏီယ၌ကရဓာတ်+အနီယပစ္စည်း၊ယင်းပစ္စည်း၏ ကံအနက်၌သက်၍ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကရဏီယံဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကိစ္စကိုအရကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေသည်။

ကိစ္စေနဖြင့်-ကရဏီယသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(က)ကေတောဖြင့်-သဒ္ဒိ နိပါတ်သည် ကေတောနိပါတ်၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။[ပရိယာယတ္တ]တစ်နည်း-တစ်ပေါင်းတည်း-သမဝါယအနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဂ)ကတ္တိကာနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေနဖြင့်-အာစရိယဝါဒအလို ကရဏီယအရ

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တိကနက္ခတ္တကိဋ္ဌာကိစ္စကို အရကောင်ယူအပ်သည်ကိုသိစေသည်[အဘိဓေယျတ္ထ] .

(စ)ဂတောဖြင့်-အဂမာသိဋ္ဌ အစ္စုတ္တနီ ဤဝိဘတ်သည်အတိတ်အနက်၌ဖြစ်သည် ကိုလည်းကောင်း၊**ဝေသာလိ အဂမာသိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန** ဟုသဒ္ဒါ အစဉ်ရှိသော်လည်း အတ္တတ္ထမအားဖြင့် အဂမာသိကို ပြန်လှည့်စပ်၍အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။ [ဒုဝိဘတျတ္ထသမ္ဗန္ဓ][ပါဠိတော်စာသွားရှု]တာဒတ္ထံဖြင့် - နက္ခတ်ကစားခြင်းအကျိုးငှာ ဝေသာလီပြည်သို့သွား၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ်(၄)

ဘတ္တာပယောဇနေ/ဘတ္တာပ္ပယောဇနေ

ရဿနောင်ရောက်သော ပ-ဥပသာရသည့် ဒွေတော်ဌာနဖြစ်၍ ဘတ္တာဟူသော ရဿနောင်ရောက်ကြောင့် ဘတ္တာပ္ပယောဇနေ-ဟူသော ဒွေးဘော်ဖြင့်ရှိပါဌ်သာသင့်။(**ဝိတ္တာယိကာဘတ္တာသ ဝိတ္တိရဏံ ဘတ္တာပ္ပယောဇနံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁။ ဘတ္တာပ္ပယောဇနေ ဥဒ္ဒါရေစ သာရဏာဝ ဘတ္တာပ္ပယောဇနေသာရဏာနိ။ယောဇနာ**)

ဒွေးဘော်သည် အနိစ္စဝိဓိဖြစ်ရကား "သဟပယောဂေါ"စသော ပုံစံတို့၌ ဒွေဘော်မရောက်သည်ကိုလည်းတွေ့ရသောကြောင့် ဒွေဘော်မဲ့ဘတ္တာပယောဇနေပါဌ်လည်းသင့်။

ဥဒ္ဒါရ/ဥဒ္ဓါရ

ဥဒ္ဒါရေ တု ဣဏံ ဝုတ္တံ။ [ဓာန်၊ ၄၇၁။] ဒါတုံ သကေ်ာတိတောဒိဝသေ ဂန္တာ ဂဟဏံ ဥဒ္ဒါရော [သာရတ္ထ၊၂။ ၁။]နှင့် ဥ+ဒရ +ဏ ပစ္စည်းတို့ဖြင့်ပြီးသည်ကို ထောက်၍ ဥဒ္ဒါရောပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကတ္တိကနက္ခတ္တကိဋ္ဌာကိစ္စေန။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်၏ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ထိုနက္ခတ်ကို အကြောင်းပြု၍ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သော ပွဲသဘင်ကစားခြင်း၌ တင်စား၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ကာရဏူပစာ [ဘာဋီ]

ကြတ္တိကာနက္ခတ်ဟူသော အကြောင်းကို ဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သောထိုနက္ခတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သော ပွဲသဘင်ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

ကတ္တိကဆောပကေ္ခ။ ။ဌာနီဖြစ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်၏ကတ္တိကအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော လူတို့အခေါ်ဝေါ် ဝေါဟာရမာသ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနျူပစာ။(တစ်နည်း) တန်ဆောင်မုန်းလနှင့် ယင်းလ၏ လဆန်းပက္ခကို မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ/အဘေဒနည်း။

ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ဟူသော မကင်းတတ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် ဝေါဟာရ

http://www.dhammadownload.com

မာသ တန်ဆောင်မုန်းလဟူသော မကင်းရာသည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။

မှတ်ချက်။ ။"ကတ္တိကဈ် နယပစာ" ကို နိယုတ္တတဒ္ဓိတ်၊ဝိသုဒ္ဓါရုံသုတ်နက်၊ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာတို့ကို မှီး၍ ရေးပါသည်။

ဝေသာလိံ သမ္မာပုဏိ။ ။အနီးရှိသော ဝေသာလီပြည်ကို အနီးဖြစ်သောမဟာဝုန်တောဌ်တင် သမီပူပစာ။

ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနေ။ ဘဏ္ဍာအရ [၇] နံပါတ်ရှု။ရောင်းထိုက်သောဘဏ္ဍာရ၏။ အပေါင်းဘဏ္ဍာအားလုံး၊ အစိတ်ရောင်းထိုက်သော ဘဏ္ဍာ၊ ဧကဒေသျူပစာကြံ။

နံပါတ် (၁၀)

(စ)တဒတ္တံ ဂတော။ ။လောဘပြဋ္ဌာန်းသောအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

[သစ္စာဖွဲ့ အဿာဒ၊ အာဒီနဝ၊ နိဿရဏစသည် ဆရာတော်ဦးဇုမ်၊ မူအတိုင်း နိဒါန်း၊ စာကိုယ်၊ နိဂုံးတို့ကို ရေးချပါ။ ဖလဉပါယနှင့်အာဏတ္တိကိုပုံသေ"ဣဒါနိ ဖလပဉ္ဟက၊အတီတေ ဟောတဝေါပဉ္ဟ" ရေးပြီးဌာနာနုရူပကြည့်ရှု၍ထုတ်ရမည်။]

ထုတ်ဟန်ကား။ ။ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ဘုရားဖူးခွင့်ကြုံရခြင်း၊သိက္ခာသုံးပါးနှင့်စပ်သော တရားတော်တို့ကိုနာယူရခြင်း၊ရဟန်းပြုခွင့်တောင်းခြင်းစသော အကျိုးတို့သည် ဖလမည်၏။နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို ကြည့်ရှုလိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊အယောနိသောမနသိကာရစသော အကြောင်းကို လည်း ဥပါယမည်၏။

အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားခြင်း၊ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ အနာရောဂါရရှိခြင်း စသောအဖြစ်ဆိုးတို့မှ အလိုမရှိကုန်သောသူတို့သည် နက္ခတ်ပွဲသဘင် သွားလာကြည့်ရှုမှုမျိုးမှ ရှောင်ကြဉ်ကြလေဟု မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်သော အစီအရင်သည် အာဏတ္တိမည်၏။

ဖြည့်စွက်နံပါတ်များ

နံပါတ်စဉ် (၄)

ဘုတ္တံ။ ။ဘုဥ္ဇိယိတ္တာတိဘုတ္တံ။

အသံ။ ။အသိတဗ္ဗံ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အသံ။

ပါတရာသံ။ ။ပါတော အသံ ပါတရာသံ။ [ယောဇနာ]

ဘုတ္တပါတရာသော။ ။ဘုတ္တံ ပါတရာသံ ယေနာတိ ဘုတ္တပါတရာသော။

(စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာရှိသော လူအပေါင်း)

ဘုတ္တပါတရာသ-ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပုဒ်အရ - စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာ သည် မုချ။ထို၏ ယ ဟူသော အညပုဒ်အရ-လူအပေါင်းနှင့်ဝိသေသ

http://www.dhammadownload.com

န/ဝိသေသျ၊ နိယိတ/နိသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ယ- အညပုဒ် အရ- ထိုမုချ ဌာနူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော စားအပ် ပြီးသော နံ့နက်စာရှိသော လူအပေါင်းရ၏။

အသော။ ။အသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ အာသော၊[အသ+ဏ္ဍ] [ဒုတိယဏော၊ ဤသဘော၊ အပေါပုလ္လိင်သာ။ ဘာဠီ]

ဥတ္တရာသင်္ဂေါ။ ။ဥတ္တရသ္မိံဒေဟဘာဂေ အာသဉ္ဇိယတေ ထပီယတေတိ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ။(တစ်နည်း)အာသဉ္ဇိယတေ ထပီယတေတိ အာသင်္ဂေါ။ ဥတ္တရသ္မိံ ဒေဟဘာဂေ အာသင်္ဂေါ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ။[အထက်ပိုင်းကိုယ်၌ ငြိကပ်အပ်,တင်ထားအပ်သော အဝတ်]

သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂသုဒ္ဓေါ။ ။သုဒ္ဓေါ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ယဿာတိ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂေါ။ [စင်ကြယ်သော အပေါ်ကိုယ်ဝတ်ရှိသော လူအပေါင်း] အထက်ပါနည်းအတိုင်း ဉာဏ်ကောက်ကြည့်ပါ။

ဝိလေပနံ။ ။ဝိလေပီတဗ္ဗန္တိ လေပနံ။ဝိ +လိပ(တစ်နည်း)လေပ+ယု။ ကတ္တုဗျ္ဗ-လိမ်းကျံသောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန် ဆဝိရာဂတဏှာပြဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်မုချ။ကမ္မဗျ္ဗကြိယာ-လိမ်းကျံအပ်သောနံ့သာပြောင်း၏အာရုမ္မဏ/ပကတူ ပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူပစာ။ယုပစ္စည်းအရ-နံ့သာ,နံ့သာပြောင်းရ၏။

မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာနိ။ ။မာလာစ ဂန္ဓောစ ဝိလေပနဉ္စမာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ။

မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထော။ ။မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ ဟတ္ထေသု ယဿာတိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထော။

[လက်တို့၌ ပန်း, နံ့သာ, နံ့သာပြောင်းတို့ရှိသော လူအပေါင်း။] [ဒွိပဒဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗီဟိ]

မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဟတ္ထ ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသပုဒ်လုံးအရလက်တို့ ၌ရှိသော ပန်း, နံ့သာ, နံ့သာပြောင်းတို့သည် မုချ။ထို၏ ယ-ဟူသောအညပုဒ် အရ လူအပေါင်းနှင့် ဝိသေသန၊ဝိသေယျ၊နိယိတ၊နိသျ အဖြစ်ဖြင့်စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ = ထို-သော လက်တို့၌ ပန်း,နံ့သာ, နံ့သာပြောင်းတို့ရှိသော လူအပေါင်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

မာလာ။ ။မာ+လ တစ်နည်း မလ+အ။

ဂန္ဓ။ ။ဂန္ဓတေတု ဝသာစာပိ၊ ဂမုဓာတု -ဝသေနဝါ။

ဂမု+ဓာ ဓာတုတောဝါပိ၊ ဂန္ဓသဒ္ဒဂတိံဝဒေ။ ။[နိုတိ၊ ဓာ၊ ၃၇၀] ပါတရာသော-မှ-ပါတော။ ။နိပါတ်ပုဒ်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃)

(က) တတ္ထ ယံ နူနာတိ ပရိဝိတက္ကဒဿနမေတံ။

(ခ) ဇဝံ ကိရဿ ပရိဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နော ယမယံ ပရိဿာ ကေဂ္ဂစိတ္တာ ဓမ္မံ သုဏာတိ၊ အဟောဝတာဟမ္ပိ တံ သုဏေယျန္တိ။

(ဂ) ကေမန္တ္တံ နိသိန္နဿ ခေါ သုဒိန္နဿ လကန္နပုတ္တဿ **တေဒဟောသီတိ** န နိသိန္နမတ္တဿေဝ အဟောသိ။

(ဃ) အထခေါ ဘဂဝတော သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ ထောကံ ဓမ္မကထံ သုတွာ။

(င) တံ ပနဿ ယသ္မာ ကေမန္တ္တံ နိသိန္နဿေဝ အဟောသိ။

(စ) တေန ဝုတ္တံ "ကေမန္တ္တံ နိသိန္နဿ ခေါ သုဒိန္နဿ ကလန္ဒပုတ္တဿ တေဒဟောသီ"တိ။[ဝိ၊ ဋ၊ ၁၊ ၁၆၉။၁၇၀]

****

နပါတ် (၁)

(က)တတ္ထ၊တသို့ ယံနူနမ္ပိ ဓမ္မံ သုဏေယျန္တိဝစနေ၊ ၌။ယံနူနာတိတော်-ယံနူနဟူသောဤနိပါတ်ပုဒ်သည်။ပရိဝိတက္ကဒဿနံ-ကြံပုံကို ပြကြောင်းဖြစ်သော နိပါတ် ပုဒ်တည်း။

နိယံ။ ။တတ္ထအစွဲ စိတ်မရဲမှု နောက်လွဲအစု အစိတ်ရှု ရောယူပေါင်း၍ ခွဲ။

(ခ)ကိရ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ (ဘာဇ္ဇီ)၊ (မအူ-၌ ဥပ္ပန္နော ကိရ-ဟု စပ်၍ပေးသည်) အဿ၊ထိုသုဒိန်၏။ဇဝံ-ဣမိနာဝုစ္စမာနနယေန-ဖြင့်။(မအူ)ဇဝံ၊ဤသို့။ (နိဒဿနတ္ထ)ဝါ-ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်(အာကာရတ္ထ)၊ဝါ-ဤသို့သာ။ဝါ-ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ။ (အဝဓာရဏတ္ထ)

မှတ်ချက်။ ။ဇဝံတွေ့ရာ၌ ဤသို့ သုံးနက်ပေးပါ။အာကာရဝါကျဖြစ်၍ အာကာရ အတွင်းသွင်း အပြင်ထုတ် လေ့ကျင့်ထားပါ။

ကေဂ္ဂစိတ္တာ၊တစ်ခုတည်းသော အာရုံမြတ်၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန် သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊တည်ကြည်သောစိတ် ရှိကုန်သည်။(ဝေါဟာရတ္ထ)

(ဂ)သုဒိန္နဿ-၏။တော်ဤအကြံသည်။ (ထည့်)

(ဃ)အထခေါ၊စင်စစ်သော်ကား။သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ၊အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ,အဓိပညာဟူသော သိက္ခာသုံးပါးနှင့်စပ်ယှဉ်သော။(တိ-သချာ်အရဖော်ထုတ်)၊ ထောကံ၊အနည်းငယ်သော။ဓမ္မကထံ၊ကို။သုတွာ-ကြားနာရခြင်းကြောင့်။(တော် အဟောသိ)

[ဣစာဝိ သုတွာ သဒ္ဒေါ ဟေတုအတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။သာရတ္ထ၊၂။၂။]

နိယံ။ ။ကတ္တားကွဲဘိ၊မတူရှိသော်၊မိမိကတ္တား၊သမ္ပန်ထား၍၊ဖြစ်ပြီးဟိတ်မှာ၊

http://www.dhammadownload.com

သက်ဖို့ရာသည်၊ တွာဒိပစ္စည်း သဘောတည်း။

(င)ပနဝုတ္တိသို့ပင်တရားနာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသော်လည်း။တံ၊ထိုအကြံ သည်။ယသ္မာ-ကြောင့်။ကေမန္တံ၊သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ။(တစ်နည်း) ကေ၊သော။ အန္တံ၊အစွန်း၌။နိသိန္နသေဝ၊ထိုင်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ အသာ၊ထိုသုဒိန်၏ သန္တာန်၌)။(တစ်နည်း)အသာ၊ထိုသုဒိန်အား။နိသိန္နသေဝ၊ထိုင်နေစဉ်သာလျှင်။ ကေမန္တံ၊တစ်ခုသောအရပ်အဖို့၌။[ဒုတိယာဝိဘတ် သတ္တမီအနက်၌သက်]ဝါ၊သင့်တင့် လျောက်ပတ်စွာ။ [ဒုတိယာဝိဘတ် ကြိယာဝိသေသနသက်]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့်ယံနူနနိပါတ်သည်ပရိဝိတက္က န အနက်ကိုဟောသော နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။နိပါတ်ပုဒ်တို့သည် များစွာသောအနက်ကိုဟောဆိုနိုင်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ယံနူနနိပါတ် ၏ ပရိဝိတက္ကန အနက်ကိုသာ ဟောဆို၏ဟုဆိုသောဆရာစကား အဘယ်သို့သင့်နိုင်ပါ အံ့နည်း။ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျ မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ဓမ္မံ သုဏေယျံ ဟူသော ကြိယာဖြင့် ဆိုအပ်သော ကြံခြင်းအနက်ကိုသာ ယံနူနနိပါတ်ဖြင့် ထွန်းပြစေရကာ ပရိဝိတက္ကအနက်ကိုဟော ပြသည်ဖြစ်ဘိသော် ထို့ကြောင့် သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ့၌ မရောက်ဟူလို။

ဓမ္မံ သုဏေယျန္တိ ကိရိယာပဒေန ဝုစ္စမာနော ဝေ ဟိ အတ္ထော ယန္နူနာ တိ နိပါတပဒေန ဇောတီယတိ။ အဟံ ယန္နူန ဓမ္မံ သုဏေယျန္တိ။[ယောဇနာ] ယန္နူနာတိ စ ယံဒိပနာတိ အတ္ထော။ [သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂]

[အဟံ-သည်။ယန္နူန-အကယ်၍ကား။ဓမ္မံ-ကို။သုဏေယျံ-နာရပါမူကား ကောင်းလေစွ။] ဤသို့ ဋီကာအလို အနက်ပေး။ သုဏေယျံ-ကြိယာနှင့် တွဲ၍လည်း ဆရာတို့ အနက်ပေးလေ့ရှိကြသည်။

(င)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ+ဃ)ဝါကျတို့ဖြင့်ထိုင်အပ်ကာမျှ၌ သုဒိန်အား ထိုအ ကြံမဖြစ်၊သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းကြုံးအပ်သည့် တရားစကားကို အနည်းအငယ်ကြား နာပြီးသောကြောင့် ထိုအကြံဖြစ်၏ဟုဖွင့်ပြအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ဓမ္မကထံ သု ဏန္တဿ ဟူ၍သာဟောဆို သင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ် ကြောင့် ကေမန္တံနိသိန္နဿ ဟု ဟောဆိုအပ်သနည်း။စုဒ်ကြောင့် (င) ဝါကျမိန့်။ [ဂဏ္ဌိသစ်]

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။တစ်ခုသောအရပ်၌ ထိုင်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော သုဒိန်အား ထိုအကြံဖြစ်သောကြောင့် ဟူလို။[ယဒိ **စေ အထကာသ္မာ 'ကေမန္တံ နိသိန္နဿ။ပ။ စေတဒဟောသီ' တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ။ 'တံ ပနဿ ယသ္မာတိ အာဒိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂]**

ကေမန္တံ နိသိန္နဿ ဟူ၍ ပါဠိတော်၌ မဟောသင့်သည်မဟုတ်ပါလော?

http://www.dhammadownload.com

ဟု ဗျတိရေက အာဘော်လည်း ထားနိုင်သည်။

နံပါတ် (၃)

(က)စသည် ဝိဂ္ဂဟရ။ ။ထိုတွင် (ခ)သည် အတ္ထယောဇနာကိုဆက်လက်ပြ သောကြောင့်ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-ဝိဂ္ဂဟရ။

(ဂ)စသည် ပက္ခန္တရ။ ။ထိုတွင် (ဂ) သည် ဗျတိရေက။ (ဃ)သည် အန္ဓယ။

(င)သည် ဝါကျာရမ္ဘ။ ။မွေကထံ သုဏန္တသဟူ၍ ပါဠိတော်၌ စောဒနာ ဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုကိုပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။

(စ)လဒ္ဓဂုဏ။ ။တစ်နည်း-နိဂုံး။

စာစပ်။ ။သုတ္တာ၊ကြောင့် ပေးသောကြောင့် ။ဇတ် အဟောသိ-၌ အကြောင်းဟိတ်, အကျိုးဖိုလ် အဖြစ်ဖြင့်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ဝိတဏ္ဍော။ ။ဝိတဏ္ဍနံ ဝိတဏ္ဍော။

ဒဿနံ။ ။ဒဿေတိ ဓောနာတိ ဒဿနံ။

နိယံ။ ။တရုဏသဝ် အဓိကရဏသာဝ် နောက်ပုဒ်ပြ ရှေ့ကပုဒ်နှင့် ဆင့်တွဲမြဲတည်း။

ဝိတဏ္ဍဒဿနံ။ ။ဝိတဏ္ဍဿ ဒဿနံ ဝိတဏ္ဍဒဿနံ။

ဝိတဏ္ဍဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ကြံစည်ခြင်းအနက်သည်မှချ။ထို၏ ပြကြောင်းဖြစ်သော ယန္တုန္နိပါတ်နှင့် ဝါစ္စ/ဝါစကအဖြစ်ဖြင့်စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဋ္ဌာနူပစာအားဖြင့် ရ၏။ပုဒ်လုံးအရ ကြံစည်ခြင်းကို ပြကြောင်းဖြစ်သော ယန္တုန္နိပါတ်ရ၏။

ကေဂ္ဂံ။ ။ဇော် အဂ္ဂံ ယဿတိ ကေဂ္ဂံ။ [စိတ္တံ]

ကေဂ္ဂစိတ္တာ။ ။ကေဂ္ဂံ စိတ္တံ ယာယာတိ ကေဂ္ဂစိတ္တာ။ [ပရိသာ]

ကေဂ္ဂစိတ္တပုဒ်လုံးအရ တစ်ခုတည်းသောအာရုံရှိသောစိတ်သည် မှချ။ ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ ပရိသတ်နှင့် နိဿိတ/နိဿယ၊ဌာနီ-ဌာန အဖြစ်ဖြင့်စပ် ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဋ္ဌာနူပစာအားဖြင့်ရ၏။ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထို။ပ။သော တစ်ခုသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသော ပရိတ်သတ်ရ၏။

ပရိသာ ။ ။ပရိသမန္တတော သေန္တိ အဿန္တိ ပရိသာ။

[ပရိ+သိ+အ+အာ]ပရိ-အရ သမန္တာဂုဏ်။တစ်နည်း-ဓာတွတ္ထဝိသေ သကဘောဂုဏ်ရ၏။သိဓာတ်အရ ကတ္တုန္တ ဖြစ်တတ်သော ပရိသတ်လေးပါး၏ စေတသိကဋ္ဌာနိက ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ်သည် မှချ။တစ်နည်း-ပရိသတ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဘုရားတရားလျှင် အာရုံရှိသော သဒ္ဒါဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ ပညာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် (ကြိယာ)စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။အဓိကရဏတ္ထ ကြိယာကား-သဘင်၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိသည် ဖလူပစာ။တရားနာခြင်း ဘုရားဖူးခြင်းစသောအကျိုး အဆက်ဆက်

http://www.dhammadownload.com

သည် ကာရဏူပစာ။အ-ပစ္စည်းအရ သဘင်ပရိသတ်၏။

[ဆရာတော်ဦးဉတ္တံသာဘိဝံသ]

သိက္ခတ္တယံ။ ။တိဿုံသမူဟော တယံ၊ သိက္ခာနံ တယံ သိက္ခတ္တယံ။

သိက္ခတ္တယူပသံဟိတာ။ ။သိက္ခတ္တယေန ဉပသံဟိတာ သိက္ခတ္တယူပသံဟိတာ

မေ့ကထာ။ ။မေ့မေန ပဋိသံယုတ္တာ ကထာ မေ့ကထာ။

နိသိန္နမတ္တော။ ။နိသိန္နောယေဝ နိသိန္နမတ္တော။ [မတ္တသဒ္ဒါတဗ္ဘာဝ]

နံပါတ်(၅)

ဝိတက္က။ ။ဝိ+တက္က+အ။

ကော။ ။က္က+က။

အဂ္ဂ။ ။အဇ+ဂက် (အဇတိ ဂစ္ဆတိ သေဋ္ဌဘာဝန္တိ အဂ္ဂေါ။)[မောဂ်၊ ၇။ ၃၂]

စိတ္တ။ ။စိတိ+စိန္တ+စိတ္တ+စိ။[ဓာတ် ၄ မျိုး] တ+အပစ္စည်း။

နိသိန္န။ ။နိ+သဒ+တ။

မတ္တ။ ။မာ+တ

သိက္ခ။ ။သိက္ခ+အ (သိက္ခကာမေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ)

ဉပသံဟိတ။ ။ဉပ+သံ+ဟိ+တ (ဟိနောတိ ဝဍ္ဎတီတိ ဟိတံ။)

အန္တ။ ။အမ+တ (အမတိ ဂစ္ဆတိ ဩသာနမေတ္တာတိ အန္တော။)

[သိ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၂၆]

ထောက။ ။ထုစ+ဏ [ထုစ-ပသာဒနေ။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၇ဝ၄။]

နံပါတ်(၆)

(က)ပရိဝိတက္ကဒဿနမေတံဖြင့် ယန္နူနနိပါတ်သည် ပရိဝိတက္ကနအနက်၌ ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ [နိပါတလိင်္ဂတ္ထ]**ယန္နူနာတိ ပရိဝိတက္ကနတ္ထေ နိပါတောတိ အာဟ 'ပရိဝိတက္ကဒဿန မေတ'န္တိ**။[သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။]

(ခ)**ယမယံစသည်ဖြင့်** ယံနူနာဟမ္ပိ၌ အပိသဒ္ဒါ၏ သမုစ္စယတ္ထကိုသိစေသည်။ [ဘာဝတ္ထ]**အပေါဝတဖြင့်** ယန္နူနသဒ္ဒါ၏ အပေါဝတ ကြံစီခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည် ကိုသိစေသည်။ [နိပါတလိင်္ဂတ္ထ]**တံဖြင့်** ဓမ္မံအရ ပရိသတ်လေးပါး ကေဂ္ဂစိတ် ဖြင့် နာယူသောဓမ္မကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်။**ဓေဝံကိရဿ စသည်** ဖြင့် သုဒိန်၏ ပရိဝိတက္ကနာကာရ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း။ [ဘာဝတ္ထ] အတ္တယောဇနာကိုလည်းကောင်း [သမ္ဗန္ဓ] သိစေသည်။

နံပါတ်(၇)

ယံနူန/ယန္နူန/

ယံနူနနိပါတ်သည် ယံကိဉ္စိပုဒ်ကဲ့သို့ နိပါတသမုဒါယပုဒ် ဖြစ်၏ ယံနိပါတ် နှင့် နူနနိပါတ်ကို ပေါင်းထားခြင်းပင်တည်း။ယံသည် ယဒိအနက်ကို ဟော၍ နူန သည် ဝိတက္ကအနက်ကို ဟောသည်။ ထို့ကြောင့် ယံနူန သင့်ပါသည်။နိဂ္ဂဟိတ်ကို

http://www.dhammadownload.com

န-ပြုက ယန္တုန္နလည်း သင့်ပါသည်။

ယန္တုန္နာတိစ ယဒိ ပနာတိ အတ္ထော။ [သာရတ္ထဋီကာ]

ယံဏ္ဏာတိနိပါတော ယဒိသဒ္ဒဿ အတ္ထေ ပဝတ္တတီတိ ယောဇနာ။

[ပါစိတျာဒိယောဇနာ]

မှတ်ချက်။ ။ဆင်တဲဂဏ္ဍိပောင်း၌ ယံနုနဟုရှိသဖြင့် ရှိသည်။ နုနနိပါတ်သည် အဘိဓာန်၌ မလာရှိပေ။

ယံနူနကား သူဏောယျံ၌ ဖေယျံဝိဘတ်သည် ဟောအပ်သော ပရိကပ္ပအနက်ကို ထွန်းပြသည်။ [ပါရာဇိကဏ် ဂဏ္ဍိသစ်။၂။ ၄၀၅]

၆. **သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ /သိက္ခတယူပသံဟိတံ**

တိယ တယ တိံသက အစဗျည်းမှာ ဒွေးတော်လာ-နိယံအရ သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံဟု ဒွေးဆော်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။ [ဘုရားကြီး၊ ၁၄၉၊ စာပိုဒ်]

သိက္ခတ္တယူပသံဟိတန္တိ အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသင်္ခါတသိက္ခတ္တယသံယုတ္တံ။ [သာရတ္ထ]

နံပါတ်(၉)

နိသိန္နဿ။ပ။တေဒဟောသိ ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ထိုင်ခြင်းကိုဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ကြားနာရခြင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။ (ကျမ်းတက်ရှ)

သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ။ ။ဂုဏ်ဖြစ်သော သိက္ခာသုံးပါးနှင့် ယှဉ်၏ဟူသောအမည်ကို ဂုဏောဖြစ်သော ဓမ္မကထာ၌တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဂုဏူပစာ။

ဂုဏ်ဖြစ်သော မကင်းတတ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် ဂုဏောဖြစ်သော မကင်းရာကိုလည်းရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၍ ဂုဏူပစာတင်ရသည်ကို မှတ်သားရန်။ အခြားဥပစာရနိုင်လျှင် အခြားဥပစာကို ဦးစားပေးတင်ပါ။

တစ်နည်း။ ။အပေါင်းဖြစ်သော၊သိက္ခာသုံးပါးနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်း၏ အမည်ကိုအစိတ်ဖြစ်သော သိက္ခာတစ်ပါးစီ၊ တစ်ပါးစီနှင့်စပ်ယှဉ်ခြင်း၌လည်း တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ။

သိက္ခာသုံးပါးနှင့် စပ်ယှဉ်သလို အချို့ သီလဆိုင်ရာ သီလသိက္ခာနှင့်အချို့ သမာဓိသိက္ခာနှင့် အချို့ ပညာသိက္ခာနှင့်သာ အသီးသီး စပ်ယှဉ်မည်ကို သိနိုင်၏။

နံပါတ်(၁၀)

ယမယံပရိသာ ကေဝ္ဂစိတ္တာ ဓမ္မံ သုဏာတိအရ-ကေဝ္ဂတာစေတသိက်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောဏ်။

ပဒဋ္ဌာနာဟာရ နေတ္တိဟူသော်ကား-

နိဒါန်း…ဆရာတော် ဦးဇုမ္မအတိုင်း

http://www.dhammadownload.com

စာကိုယ်…ထို၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သာမညအားဖြင့် ယောနိသော မနသိကာရတည်း။

ထို၏··ကား သဒ္ဓမ္မသဝနတည်း၊ ထို၏ကား နဝမခဏတည်း။

ထို၏·ကားသပ္ပုရိသူပနိသျှတည်း။ထို၏··ကား အတ္တသမ္မာပဏိဓိတည်း။

ထို၏…ကား ပဋိရူပသေဝါသတည်း။ထို၏··ကား ပုဗ္ဗေစကတပုညတာတည်း။

ထိုသည် သဒ္ဓါရတည်း။ထို၏··ကား-အဝိဇ္ဇာတည်း။ထို-၏ကား တဏှာတည်း။

ထို၏··ကားဇရာမရဏမုစ္စာတည်း။ထို၏··ကား ဇာတိတည်း။

ထို၏··ကား ဘဝတည်း၊ဤသို့ အောက်သက်ဩရယှော်ရယှအားဖြင့်လည်းကောင်း··

ထိုသို့တရားတော်ကို တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ နာကြားရခြင်းသည် မကြားဖူးသေးသော တရားများ နာကြားခွင့်ရရှိခြင်း၊ကြားဖူးပြီးသောတရားတော်များအသိ၌စင်ကြယ်ခြင်း၊စိတ်တည်ကြည်ခြင်း၊အယူဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ ယုံမှားမှုပယ်ဖျောက်ခြင်း၊တရားထူးရ၍ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းစသော အကျိုး၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

နိဂုံး····ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဩရယှော်ရယှ အာရယှာရယှအားဖြင့် ပဒဋ္ဌာန်ကို စိစစ်ခြင်းသည် ပဒဋ္ဌာနဟာရမည်၏ ဟူလိုသော်။ ။

မှတ်ချက်။ ။ကုသိုလ်ကောက်ရာ၌ ဩရယှော်ရယှကို ဤနည်းအတိုင်းပုံသေထုတ်။အာရယှာယှရကို ဌာနအားလျော်စွာ ရှု၍ထုတ်။ ဤ၌တရားနာခြင်းအကျိုးကို ယုတ်ထားသည်။ ဒါနဆိုင်ရာ သီလဆိုင်ရာတို့၌ ဒါနသီလ အကျိုးများကို ထုတ်ပါ။

ဖြည့်စွက်နံပါတ်များ

(က)ယဒေတံ **သိက္ခတ္တယပြဟ္မစရိယံ ကေဝိဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတ္ထာစရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ ကေန္တပရိပုဏ္ဏံစရိတဗ္ဗံ။** [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၇၀]

၂။လိနတ္ထရစုဒ်။ ။ပြဟ္မစရိယသည်စင်စစ်ပြည့်စုံသောကြောင့် (ဝါ)ပြဟ္မစရိယကို စိတ်ဇောဝါရတစ်ကြိမ်မျှ စင်စစ်ပြည့်စုံစွာ ကျင့်အပ်သောကြောင့် ကေန္တပရိပုဏ္ဏဟူသလော? စုဒ်ကြောင့် **တော်** ။ပ။ **တဗ္ဗတာယ**·မိန့်။[ဂဏ္ဌိသစ်]

နံပါတ်(၃)

စာစပ်။ ။ကေဒိဝသမ္ဗိ၊တစ်နေ့မျှပတ်လုံးလည်းပေး။ အခဏ္ဍံ ကတ္ထာ-၌ အစ္စန္တသံယောဂ အစ္စန္တသံယောဂဝန္တစပ်။ ။ [ဂဏ္ဌိသစ်] [ဘာဋီ-အလို ဝိသေသနစပ်]

ဝိ-သည် အနည်းနောင်ထိုင်သော်လည်း ဂရ်ဟာဇောတက မဖြစ်သင့်။ 'တစ်နေ့မျှကျိုးမပြတ်ဘဲ ကျင့်ထိုက်လောက်အောင် မွန်မြတ်ပါပေ၏' ဟု တရားတော်ကို

http://www.dhammadownload.com

မြင့်တင်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထ၊သမ္ပဒါနမှာ စောတက။

ဆောင်။ ။**အနည်းအယုတ်၊ပုဒ်နောင်ထုတ်၍၊ ဝိယုတ်ဂရဟာ၊ဖြစ်တုံပါလည်း၊ စပ်ရာပုဒ်မှာ၊ များမြတ်ပါမူ၊ သမ္ပဒါနယူ။**

နံပါတ်(၄)

ဗြဟ္မစရိယံ။ ။ဗြဟ္မဉ္စ တံ စရိယဉ္စာတိ ဗြဟ္မစရိယံ[သေဋ္ဌစရိယံဖွင့်]

ဗြဟ္မဝိသေသနပုဒ်အရ သေဋ္ဌဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ သိက္ခာသုံးရပ်အကျင့် မြတ်နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန။သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ- မြတ်သော သိက္ခာသုံးရပ်အကျင့်ရ၏။

တစ်နည်း။။**ဗြဟ္မစရိယံ။** ။**စရိတဗ္ဗန္တိ စရိယံ၊ဗြဟ္မေဟိ သေဋ္ဌေဟိ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ။** (မြတ်သောသူတို့သည် ကျင့်အပ်သောအကျင့်)

သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ။ ။**သိက္ခတ္တယေန သင်္ဂဟိတံ ဗြဟ္မစရိယံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ။**

စရိမကံ။ ။**စရိမေ ဥပ္ပန္နံ စရိမကံ။**

စရိမကစိတ္တံ။ ။**စရိမကဉ္စ တံ စိတ္တဉ္စာတိ စရိမကစိတ္တံ။**

ပါပေတဗ္ဗံ။ ။**ပါပိယတီတိ ပါပေတဗ္ဗံ။**

ပါပေတဗ္ဗတာ။ ။**ပါပေတဗ္ဗဿ ဘာဝေါ ပါပေတဗ္ဗတာ။**

ပရိပုဏ္ဏံ။ ။**ပရိပူရေတဗ္ဗန္တိ ပရိပုဏ္ဏံ။ သမန္တတော ပုဏ္ဏံ ပရိပုဏ္ဏံ။**

ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ။ ။**ကေဝလေန ပရိပုဏ္ဏံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ။**

အခဏ္ဍံ ။ ။**န ခဏ္ဍံ အခဏ္ဍံ။**

နအရ-ပဋိသေဓဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ မကျိုးပြတ်သော ဗြဟ္မစရိယနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန။အခဏ္ဍအရ- မကျိုးပြတ်သောဗြဟ္မ စရိယ ရ၏။

ထိုသို့ပင်ရငြားသော်လည်း ဤအခဏ္ဍသဒ္ဒါသည် ဝိကတိပုဒ်ဖြစ်သော ကြောင့် မကျိုးပြတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာန်အားဖြင့်ရ၏။

မှာထားချက်။ ။**ခဏ္ဍသဒ္ဒါ သူ့ချည်းသက်သက် ကျိုးပြတ်ခြင်း အနက်ဟော။ န-နှင့်တွဲ၍ မကျိုးပြတ်ခြင်းအနက်ဟော။**

အဗြဟ္မဏောအဖွင့်၊ သမာသ်၊ ရူပသိဒ္ဓိရှု။

အခဏ္ဍသည် သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံနှင့် အရတူ ဝိကတိပုဒ် ဖြစ်၍ ဂုဏ်ကိုဆက်ကောက်သည်ကို ဂရုပြုပါ။

နံပါတ်(၅)

ဗြဟ္မ။ ။ဗြူဟ+မ။

ဒိဝသ။ ။ဒိဝု+အသက်။ (ဒိဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထာတိ ဒိဝသော။)

ခဏ္ဍ။ ။ခဍိ+က။

http://www.dhammadownload.com

စရိမ။　။စရ+ဣမ။ (စရတိ ဟီနတ္တံ ယာတီတိ စရိမံ။) [မောဂ်၊၇။ ၁၃၃]

နံပါတ်(၆)

စရိတဗ္ဗံဖြင့်- ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ သုံးပုဒ်သည် 'စရိတုံ၌ ကြိယာဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သည်ကို သိစေသည်။ (သမ္ဗန္ဓ)

သိက္ခတ္တယပြင့်-ဗြဟ္မစရိယံအရ အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာဟူသော သိက္ခာသုံးပါးကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

ယဒေတံစသည်ဖြင့်-နယိဒံ-၌ ဣမ-သဒ္ဒါသည်လည်း တ-သဗ္ဗနာမ်ကဲ့သို့ ယ-ကို ငဲ့ရကား ယင်း၏ နိစ္စသမ္ဗန္ဓယကို ဤသို့ထည့်၍ စပ်အပ်သည်ကို သိစေသည်။ [ဂဏ္ဌိသံစ်]

ယင်းအလို။　။ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ၊ စင်စစ်အားဖြင့်လျှင် ပြည့်စုံစွာ။ စရိတဗ္ဗံ၊ သော။ ယံ တော် သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ၊အကြင်သိက္ခာသုံးပါးအပေါင်းဟုဆိုအပ် သောဗြဟ္မစရိယသည်။ အတ္ထိ၊ ၏ (သမ္ဗန်) [ဣဒံ နသုကရံ စသည့် ဝါကျကျော်၍ နိယမ ဣဒံ ကိုစပ်။]မအူ+ဘာဋီတို့၌ ပါဠိအစဉ်အတိုင်း ပေးထားပါသည် ရှုပါကုန်။

ကေဗ္ဗိ ဒိဝသံ စသည်ဖြင့်-ဗြဟ္မစရိယ၏ ကေန္တပရိပုဏ္ဏာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ယမေတံ/ယဒေတံ...

ယဒေတန္တိ ပဒံ သိက္ခ။ပ။ယန္တိ ပဒဿ ဝိသေသနံ။ [ယောဇနာ]နှင့်

(က)တတ္ထ ဒါဒေသော ယ,တ,ဧတ,သဒ္ဒေဟိ နပုံသကေ ဒိဿတိ။

(ခ)သမာသေ ပန ဒါဒေသော တိလိင်္ဂေ ဒိဿတိ။

(ဂ)မာဒ္ဒေသော ယ, တ, ဧတ, သဒ္ဒေဟိ ပုမိတ္ထိလိင်္ဂေသု ဒိဿတိ။

(ဃ)အညေသဒ္ဒေဟိ ပန ဒ္ဒေ အာဒေသော တိလိင်္ဂေ ဒိဿန္တိ။

[နိရုတ္တိဒီပနီ၊သန္ဓိ၊ ၄၇-သုတ်]

ဤပုံစံတို့၌ (က) စည်းမျဉ်းနှင့် ညီညွတ်ပြီး (ဂ) စည်းမျဉ်းနှင့် ခညီသည်ကိုရှု၍ ယဒေတံ-ပါဌ်သာ သင့်သည်ကို ဖြေတတ်ပါစေ။

မှာထားချက်။　။ဒ-အပြု၊ မ-အပြု ပုံစံတို့၌ ပိဋကတ်၌ အတွေ့များ၍ အထက်ပါ ဒ-အပြု၊ မ-အပြု စည်းမျဉ်းတို့ကို ကျက်မှတ်ထားကြပါကုန်။ ဤပုံစံ၌ ဧတံ နပုလ္လိင်နောင်းနေ၍ ဒ-သာပြုရမည်ကို သိလေ။

နံပါတ် (၈)

အခဏ္ဍံ ကတ္တာ။　။အစိတ်ဖြစ်သော အခဏ္ဍာကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော အခဏ္ဍာ အစ္စိဒ္ဒစသည် အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကိုလည်း ရသော ကြောင့် ဥပလက္ခဏာ နည်း။

http://www.dhammadownload.com

အစိတ်ဖြစ်သော အခဏ္ဍာ၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အစ္ဆိဒ္ဒ အသဗလ အကမ္မာသ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း၌လည်း တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကေဒေ သူပစာ။**အခဏ္ဍံ ကတ္ဂာတိ ဒုဏ္ဍမ္မမတ္ထသာာပိ အနာပဇ္ဇနေန အခဏ္ဍိတံ ကတွာ အခဏ္ဍာအစ္ဆိဒ္ဒါဒိဘာဝါပါဒနေနဝါ။ အခဏ္ဍာ လက္ခဏာဝစနဋ္ဌေတံ။**

[သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃။]

ကေဝ္ဗိ ဒိဝသံ။ ။ကေဝ္ဗိဒိဝသမတ္တံဟု ဆိုလိုလျက် မတ္တဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသောကြောင့် ဝဏ္ဏနာသနိရုတ္တိနည်း။ **(ကေဝ္ဗိ ဒိဝသန္တိ ကေဒိဝသ မတ္တမ္ပိ)**

စရိမကစိတ္တံ။ ။ပြဋ္ဌာန်းသော စုတိစိတ်ကိုဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသော ယှဉ်ဘက်စေတသိက်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း၊ ကေဒေသူပစာ။ **သတိ။ ။စိတ္တံပါဠိ၌တွေ့ရာ၌ 'နည်း ဥပစာ' ဤကဲ့သို့ ပုံသေမှတ်ပါ။**

နံပါတ် (၁၀)

စရိမကစိတ္တံအရ-စုတိကိစ္စ တပ်သော မဟာဝိပါတ်စိတ် (ရှစ်ပါး) တစ်ပါးပါး။**[စရိမကစိတ္တန္တိ စုတိစိတ္တံ။]**

လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ

နိဒါန်း....

စာကိုယ်...စရိမကစိတ္တံအရ စုတိစိတ်ကို ယူသဖြင့် ထို၏ စုတေခြင်း လက္ခဏာ ဉာတိမိတ္တတို့နှင့် ကွဲကွာရခြင်း ကိစ္စ, ဇာတိ ဗျာဓိ ဟူသောအကြောင်း, ကံ, ကမ္မနိမိတ် ဟူသော အာရုံ, ဂတိတစ်ပါးသို့ ရောက်ရခြင်းဟူသော အကျိုး စသောအားဖြင့် တူသော သုတ်၌ မဟောအပ်သော ထိုစုတိစိတ်နှင့် အတူဖြစ်သော သဟဇာတစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ယူအပ်၏။

နိဂုံ...ဤသို့ သုတ်၌ မဟောအပ်သော တရားတို့ကို ကေလက္ခဏာစသော အားဖြင့် မှတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာဟာရမည်၏ ဟူလိုသော်

မှတ်ချက်။ ။လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ ထုတ်ရာ၌-

ကေလက္ခဏာ, သဟဇာရီ, သမာနကိစ္စ, သမာနဟေတု, သမာနဖလ, သမာနာရမ္မဏ ဇာတ် ဂုဏ် ကြိယာ ဒြဗ် နာမ် ဟူသော တစ်ဆယ့်တစ်ချက် ပြည့်စုံစွာ ထုတ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်း၏။ ထို့ကြောင့် တတ်နိုင်သမျှ ၄-၅ ခုလောက် ထုတ်ကလည်း ရနိုင်သည်သာ။ အတူဖြစ်ဖော်ဖြစ်ဖက် တရားများ မှန်ဖို့တော့လို လိမ့်မည်။ဒါကလည်း ခက်ခဲသောအရာမဟုတ်၊ စိတ် စေတသိက် ယှဉ်ဘက်ကို ကြည့်၍ ထုတ်ရုံသာဖြစ်သည်။မင်္ဂဖိုလ်များအတွက် ဆရာတော်ဦးဇုဓ်၏ လက္ခဏာ ဟာရနေတ္တိ မူရင်းကိုတော့ ကျက်မှတ်ထားရန် လိုအပ်မည်ဟု သတိပေးလို၏။

မရဏံ စုတိလက္ခဏံ၊ ဉာတိမိတ္တဝိယောဂရသံ၊ ဂတိပ္ပဝါသပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ဇာတိပဒဋ္ဌာနံ၊ ဗျာဓိပဒဋ္ဌာနံဝါ။ ။[ဓမ္မာစရိယမျက်ရှု]

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၄)

(က) သခ်လိခိတံ လိခိတသခ်သဒိသံ ဓောတသခ်သပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ။

(ခ) ဣဒံ န သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ ။ပ။ စရိတုံ။

(ဂ) ယံနူနာဟံ ကေသေစ မဿုဥ္စ ဩဟာရေတွာ။ [ဝိ၊ ၃။ ၁။ ၁၇၀]

****

နံပါတ် (၁)

(က) သခ်လိခိတံ-ပွတ်အပ်ပြီးသော ခရုသင်းနှင့် တူစွာလည်း။ (လိခိတဥ္စ တံ သခ်ဥ္စာတိ သခ်လိခိတံ-ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ။ကမ္မဓာရည်း။) ဓောတ သခ်သပ္ပဋိဘာဂံ၊ ဆေးအပ်ပြီးသော ခရုသင်းနှင့်တူစွာလည်း။ သခ်လိခိတံ၊ပွတ်သစ်သော ခရုသင်း နှင့်တူစွာ ဖွေးဖွေးဖြူစွာလည်း။

သခ်ိဝိယ လိခိတံန္တိ သခ်လိခိတံ။ တေနာဟ 'လိခိတသခ်သဒိသန္တိ'။ [သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃]

နံပါတ် (၄)

သပ္ပဋိဘာဂံ။ ။သမာနော ပဋိဘာဂေါ ယဿာတိ သပ္ပဋိဘာဂံ ။ [သမာန-ကို သ-ပြု]

ဓောတသခ်သပ္ပဋိဘာဂံ။ ။ဓောတသခ်ေန သပ္ပဋိဘာဂံ ဓောတသခ် သပ္ပဋိဘာဂံ။

နံပါတ် (၅)

သခ်ီ။ ။သံ+ခန+ဏွ သခ်နတီတိ သခ်ေါ (ရှု)။

တစ်နည်း -သမ+ခ။

လိခိတ။ ။လိခ+တ။ လိခီယိတ္ထာတိ လိခိတော။

သခ်ပုဒ်သည် ပုလ္လိင်ဖြစ်၍ ဩကာရန္တချလျက်။ သခ်ေါ စ သော လိခိ တောစာတိ သခ်လိခိတော၊ သခ်လိခိတော ဝိယ သခ်လိခိတံ (ဗြဟ္မစရိယ) ဘာသာဋီကာရှုပါ။မအူနိသျ-၌ သခ်ပုဒ်ကို နိဂ္ဂဟိတန္တ နပုလ္လိင်ဖြင့် ဝိဂ္ဂပြုထား သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဓောတ။ ။ဓောဝု+တ။

ကေသ။ ။က+သိ+အ။ ကေသမတ္ထကေ သေတီတိ ကေသော၊ သတ္တမိယာ လောပေါ။ [ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၆။ ဂါထာ။]

မဿု။ ။မသ+သု။ မသီယတီတိ-မဿု။ [မောဂ်၊ ၇။ ၂၁၉။ သုတ်]

နံပါတ် (၆)

(ခ)**အဂါရမဇ္ဈေဖြင့်**-အဂါရံ-သည် အဇ္ဈာဝသတာ၌ အဓိ+အာ+ရှေး ရှိသော ဝသဓာတ် အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာ အံ-

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ် သက်ထား
သည်ကို သိစေသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

ဝသန္တေနဖြင့်-အဇ္ဈာဝသတာ၌ တာ္ဒပစ္စည်းမဟုတ်၊ နာဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တ-ကို တာ-ပြု၍ ပြီးသည်ကို သိစေသည်။ (ဝိဘတ္တိပဒ)

အဇ္ဈာဝသတာတိ ပဒပ္ပယောဂေန အဂါရန္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂ-ဝစနန္တိ အာဟ 'အဂါရမဇ္ဈေတိ'။ [သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃။]

(ဂ)**ကောသေစမသုဥ္မဖြင့်**-ကောသမသုကို ဒွန်သမာသ်ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်းသမာသ်၏သမုစ္စည်း အနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။ (သမာသလိင်္ဂပဒ၊ သမာသလိင်္ဂတ္တ)

နံပါတ် (၇)

အဂါရ်/ အာဂါရ်...(မေးဖူးပြီ)

နှစ်-ပါဌ်သင့်။ **နဂစ္ဆန္တီတိ အဂါ။ ထမ္ဘာဒယော။တေ ရာတိ ဂဏှာတီတိ အဂါရံ။ ရဿဿ ဒီဃတ္တေ အာဂါရံ။** [ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆၊ ဂါထာ။]

နီတိသုတ္တ-၄၁၆-မတ္တဘေဒခန်း အဂါရ်+အာဂါရ် ရဿ-ဒီဃ နှစ်မျိုးပြသည်။

နံပါတ် (၈)

သခ်လိခိတ။ ။အတူဖြစ်သော ပွတ်တိုက်ဆေးကြော၍ ဖွေးဖွေးဖြူသော ခရုသင်း၏ သခ်လိခိတ အမည်ကို အတူရှိသော ကေနွပရိသုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယ၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် သဒိသူပစာ။

အဂါရမဇ္ဈေ။ ။ဌာနဖြစ်သော အိမ်၏အလယ်အရပ်၏ အဂါရမဇ္ဈေ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော အိမ်၌နေသူတို့၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ အိမ်အလယ်အရပ်ဟူသော မကောင်းရာကို ဆိုသဖြင့် အိမ်နေသူလူတည်း ဟူသော မကောင်း တတ်သည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။ [မစိုးရိမ် **တစ်နည်းအားဖြင့်** - အိမ်အလည်အရပ်ဟူသည် အစိတ်ကို မှတ်၍သာ ဆိုခြင်းဖြစ်၏ အိမ်၏မည်သည့် အရပ်မှာပဲနေနေ (တစ်အိမ်လုံး နေချင်တဲ့အရပ်နေ)အိမ်နေလူဘဝဖြင့် ဗြဟ္မစရိယကျင့်ရန် မလွယ်ကူ။ ထို့ကြောင့်-

အစိတ် အိမ်အလယ်၊ အပေါင်းတစ်အိမ်လုံး၌တင်၍ ဧကဒေသူ+ဥပလက္ခဏာ ကြံကလည်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ် ရှိ၏။

အိမ်နှင့် အိမ်အလယ် မကွဲပြားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ ကြံကလည်း ဖြစ်နိုင်၏။

မဿုံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော မုတ်ဆိတ်၏ မဿု အမည်ကိုအပေါင်းဖြစ်သောမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် (နှုတ်ခမ်းမွေး) ၌ တင်စား၍ ဆိုသဖြင့်-ဧကဒေသူပစာ။ အစိတ်ဖြစ်သော မုတ်ဆိတ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော မုတ်ဆိတ်ကျင်းစွယ်

http://www.dhammadownload.com

(နှုတ်ခမ်းမွေး) ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏာနည်း။

[ဒါဋ္ဌိကာပိ မဿုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ 'မဿု' တွေဝ ဝုတ္တံ၊ ဥတ္တရာဓရ မဿုန္တိ အတ္ထော။]

အဂါရံ။ ။သတ္တမီဝိဘတ်မှ ဒုတိယာဝိဘတ် ပြန်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိဝိပ္ပလ္လာသနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကံအနက် 'ကို' မပေးဘဲ 'ဌ်'ဟုသတ္တမီအနက်ပေးသောကြောင့်တည်း။အခြားဝိဘတျတ္တ အဖွင့်တို့၌လည်း နည်းတူမှတ်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၅)

(က) ကသာယရသပီတတာယ **ကာသာယာနိ**။

(ခ) ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ပတ္တာနိ။

(ဂ) အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ အဂါရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။

(ဃ) ဇွေ့ ဧ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ အဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ။

(င) တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ၊တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ 'အနဂါရိယာ'တိဉာတဗ္ဗာ။

(စ) တံ အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ။

(ဆ) **ပဗ္ဗဇေယျန္တိ** ပရိဗ္ဗဇေယျံ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၀]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကသာယရသပီတတာယ၊ဖန်ရည်ကို သောက်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဝါ-သောက်အပ်ပြီးသော ဖန်ရည်တို့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

(ခ)အနုစ္ဆဝိကာနိ၊လျောက်ပတ်ကုန်သော။ဗြဟ္မစရိယံ၊သိက္ခာသုံးရပ်သိမ်းကျုံးအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့်ကို။ [ဗြဟ္မဥ္စ တံ စရိယဉ္စာတိ ဗြဟ္မစရိယံ] (ဝါ) မြတ်သူတို့သည် ကျင့်အပ်သောအကျင့်ကို။ [ဗြဟ္မေဟိစရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ]။ (ဝါ) ဗြဟ္မစရိယကို။ [ဝေါဟာရုတ္တ၊ သဒ္ဒပဒတ္ထက]

(ဂ)အစ္ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးလွှမ်း၍။ ပရိဒဟိတွာ၊ ဝတ်ရုံ၍။

(ဃ)ဇွေ့၊ ဤအနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇေယျံ ဟူသောပါဌ်၌။ [ဘာသာဋီကာ] ဇွေ့တေသ္မိံ ယထာယထာခေါတိအာဒိဝစနေ-၌။ [မအူ]

အဂါရဿ၊ အိမ်၏။ ဝါ၊ အိမ်၌နေခြင်း၏။ ဝါ၊ အိမ်၌နေသော လူ၏။ ဟိတံ၊ စီးပွားဖြစ်သော။ဝါ၊စီးပွားကိုဆောင်သော။ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ၊လယ်ထွန်ခြင်း ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ခြင်း အစရှိသော အလုပ်ကို။

(င)တဉ္စ၊ထိုအိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း နွား

http://www.dhammadownload.com

ကျောင်းမှု မရှိရာဖြစ်သော။တံပဗ္ဗဇ္ဇ၊ သို့။ [ဘာဋီ] ဝါ၊ ၌။ [မအူ]

(ဆ)ပရိဗ္ဗဇေယျ၊လူ့ကိစ္စများ စွန့်ခွာထား၍ သွားရောက်ရပါမှုကား ကောင်းလေစွ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ စောဒနာတက်။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ကသာယေန ရတ္တာနိ ကာသာယာနိ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကာသာယာနိ-ဟူသည် ဖန်ရည်ဆိုးထားသော အဝတ်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ထိုသို့ဆိုသော် ဖန်ရည်ဆိုးထားသော အဝတ်မှန်သမျှကို ကာသာယာနိအရ ဤ၌ အလိုရှိအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ သော ဖန်ရည်ဆိုးထားသော အဝတ်ကို ဤ၌ အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

[ဂဏ္ဌိဟောင်း]

ဤ(ခ)ဝါကျထောက်သော် သာမညကာသာယာနိမှ ဝိသေသ ကာသာယာနိ အရ ကောက်ပြ၍ ဓေဒေသျှပစာ ရသည်ကိုသိပါ။

(ဃ)ဝါကျသို့ တက်လိုသော်။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗာဇေယျ ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်ကို အနဂါရိယဟူသနည်း။အိမ်မရှိ အိမ်၌မနေသောကြောင့် အနဂါရိယ ဟူသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) စသည်မိန့်။

(င) တိုင်အောင်မျှော်သည်။

(စ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (င) ဝါကျဖြင့် အနာဂါရိယာပုဒ်ကို နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနာဂါရိယာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွ ဒဠှဓ္ဌေဒနနည်းကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ဒဠှသောဓနနည်းကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (စ) ဝါကျမိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ဒဠှဓ္ဌေဒနနည်းကို ပဒါဝတ္ထိကဠှနည်း၊ ဒဠှသောဓနနည်းကို ဝါကျဝတ္ထိကဠှနည်း ဟူ၍လည်း ပြောင်းလဲသုံးစွဲနိုင်သည်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ ဝိသေသဝါကျ= သရုပ် အရကောက်အထူးကိုပြ။ တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဂ)ပကၡကရဝါကျ= အဇ္ဈာဒေတွာပုဒ်၏ အဖို့တစ်ပါးပြ။

(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ အနဂါရိယဟူသည် အဘယ်ပါနည်း ဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ ဆက်လက် အားထုတ်သောကြောင့်။

နိယံ။ ။ထွေစမှာ လီနတ္ထာ စုဒ်လာအဖြေပြ။

(င)ဝါကျာရမ္ဘ=အနာဂါရိယပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ဆက်လက်အားထုတ်သောကြောင့်။

(စ)ပကၡကရ ဒဠှဓ္ဌေဒနနည်းမှတစ်ပါး ဒဠှသောဓနနည်း ပြသောကြောင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိဂ္ဂဟနှောင် ဝိဘတ်ကျွတ်ပြရာ၌ ပုံသေမှတ်ထားပါ။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။(စ) ဝါကျာရမ္ဘ။(ဆ) ပက္ခန္တရ

စာစပ်။ ။ဧတ္တ-၌ပေး၊ အနုဂါရိယံပုဒ်၊ ဝုစ္စတိပုဒ်တို့၌ အာဓာရ+အာဓာယ် စပ်။

ဧတ္ထာတိ အနုဂါရိယန္တိပဒေ၊ ဝုစ္စတိပဒေ အာဓာရော။ [ယောဇနာ] နံပါတ် (၄)

ကာသာယ။ ။**ကသာယေန ရတ္တာနိ ကာသာယာနိ။**

ကသာယရသော။ ။**ကသာယတော နိဗ္ဗတ္တော ရသောစာတိ ကသာယရသော။**

ပီတာနိ။ ။**ပိဝီယိံသူတိ ပီတာနိ။**

ကသာယရသပီတာနိ။ ။**ကသာယရသံ ပီတာနိ ကသာယရသပီတာနိ။**

ကသာယရသပီတတာ။ ။**ကသာယရသပီတာနံ ဘာဝေါ ကသာယရသပီတတာ။[မဒ္ဒူ]**

ကသာယရသပီတာနိ။ ။**ပီတော ကသာယရသော ယေဟီတိ ကသာယရသပီတာနိ။**

ပီတကသာယရသ ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ပုဒ်လုံးအရ-သောက်အပ်သော ဖန်ရည်သည်မုချ။ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ အဝတ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန။ ယ-အညပုဒ်အရ သောက်အပ်သော ဖန်ရည်ရှိသော အဝတ်ရ၏။

ဝတ္ထံ။ ။**ဝသီယတိ အစ္ဆာဒီယတီတိ ဝတ္ထံ။**

ဝသဓာတ် ကတ္တုရူကြိယာ ဖုံးလွှမ်းသူ၏သန္တာန် ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အဝတ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာ။တ-ပစ္စည်းအရ အဝတ်ရ၏။

အဂါရံ။ ။**အဂါရေ ဝါသော အဂါရံ။** (ဝါသ-ဟူသောနောက်ပုဒ် ကျေသော ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်)

ဝါဏိဇ္ဇံ။ ။**ဝဏိဇ္ဇဿ ကမ္မံ ဝါဏိဇ္ဇံ။**

ဝဏိဇ္ဇ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ကုန်သည်သည်မုချ။ထို၏ကုန်သွယ်မှုနှင့် နိဿယ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန၊ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ကုန်သွယ်မှုရ၏။

ကသိဝါဏိဇ္ဇံ။ ။**ကသိစ ဝါဏိဇ္ဇဉ္စာတိ ကသိဝါဏိဇ္ဇံ။**

ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိ။ ။**ကသိဝါဏိဇ္ဇံ အာဒိ အဿာတိ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိ။**

ပဗ္ဗဇိတော။ ။**ပရိ စဇိတွာ ဝဇတီတိ ပဗ္ဗဇိတော။**

ပဗ္ဗဇ္ဇာ ။ ။**ပဗ္ဗဇိတဿ ဘာဝေါ ပဗ္ဗဇ္ဇံ။**

ပဗ္ဗဇိတအရ-ရဟန်းသည်မုချ။ ထို၏ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ရဟန်း၏အသွင်ပြင်အမူရာကြိယာနှင့် တစ်နည်း-ရဟန်းဇာတ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာန။ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ထို။ပ။ သော ရဟန်း၏ သွင်ပြင်မူရာကြိယာ (ဝါ) ရဟန်း၏ဇာတ်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ဘာဝတဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ဆိုတဲ့အခါ ပစ္စည်းအရ ဓာတ်၊ဂုဏ်၊ ကြိယာ၊ဒြပ်၊ နာမ် (၅) မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးထုတ်။

နံပါတ် (၅)

ကသာယ။	။ကသ+အာယ ပုလ္လိင်၊ နပုလ္လိင် ။
ရသ ။	။ရသ+အ
ပီတ ။	။ပါ+တ
ပရိဒဟိတွာ။	။ပရိ+ဓာ+တွာ။
အနုစ္ဆဝိကာနိ။	။အနု+ဆဒ+ရဝိ။ ဆဝဿ အနုရူပါနိ အနုစ္ဆဝိကာနိ။ ဆဝိံ အနွေတိ အနုဂစ္ဆတီတိ အနုစ္ဆဝိကံ။
အစ္ဆာဒေတွာ။	။အာ+ဆဒ+ဏေ+တွာ။
ဟိတ ။	။ဟိ+တ။
ကသိ ။	။ကသ (ဝိလေခနေ)+ဣ။
ဝတ္တာနိ ။	။ဝသ+တ။ ဝ+ထ

နံပါတ် (၆)

(က)ကသာယရသပီတတာယဖြင့်-ကာသာယာနိကို ကသာယေန ရတ္တာနိ ကာသာယာနိ-ဟု ရတ္တတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍၊ကသာယပုဒ်၊ ဏ-ပစ္စည်း၊ယင်း၏ ရတ္တအနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

ကသာယေန ရတ္တာနီတိ ကာသာယာနီတိ အာဟ 'ကသယရသပီတတာယ' တိ။ [သာရတ္ထ။ ၂။ ၃]

(ဂ)နိက္ခမိတွာဖြင့်-အဂါရသ္မာသည် ဥပ္ပတ္တဝိသယ အပါဒါန်ဖြစ်၍ နိက္ခမိတွာဟု ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနထည့်၍ အနက်ယောဇနာအပ်သည်ကို သိစေသည်။ (သမ္ဗန္ဓ၊ တစ်နည်း-ဘာဝတ္ထ။)

ပရိဒဟိတွာဖြင့်-ဖုံးလွှမ်းခြင်းဟူသည် ဝတ်ရုံခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ဃ)အဂါရဿဟိတံ ဖြင့်-အဂါရိယံ၌ အဂါရပုဒ်+ဏျ-ပစ္စည်း၊ ယင်းဏျ-ပစ္စည်း၏ ဟိတတဒ္ဓိတ်၌သက်၍ အဂါရဿ ဟိတံ အဂါရိယံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ (အဂါရိယံ၌ အဂါရကို အဂါရေ ဝါသော အဂါရံ-ဟု ဂါသနောက်ပုဒ်ကျေသော ဥတ္တရ-ပဒလောပသမာသ် အဖြစ်ကို လည်းကောင်း) သိစေသည်။

ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံဖြင့်-အဂါရိယအရ လယ်ထွန်ခြင်း ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသော အမှုကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(င)တဥ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ၊ တသ္မာဖြင့်-အနဂါရိယကို နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနဂါရိယာ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ လယ်ထွန်ကုန်ပေး

http://www.dhammadownload.com

နွားမွေးမှု မရှိသောကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်သည် အနဂါရိယ-မည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဝါ) ရဟန်းအဖြစ်ကို အနဂါရိယ-အရ ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဆ)ပရိဗ္ဗဇေယျံဖြင့်-ပဗ္ဗဇေယျံ၌ ပပုဗ္ဗ-ဝဇဓာတ်, ဝဇိဓာတ်၏ စွန့်ခွာခြင်း အနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ပ-ဥပသာရသည် ပရိဥပသာရအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။ [မစိုးရိမ်၌ ပရိယာယ်ဟု တစ်မျိုး ဖော်သည်။]

နံပါတ် (၇)

ပဗ္ဗဇေယျန္တိ ပရိဗ္ဗဇေယျံ/ ပဋိပဇ္ဇေယျံ...

ပပုဗ္ဗဝဇဓာတ် ယေျပိဘတ်ကို ပရိပုဗ္ဗဝဇဓာတ် ယေျဝိဘတ်ဖြင့် ပရိဥပ သာရ-မျှသာဖလှယ်၍ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဝဇဓာတ်များသာဖြစ်၍ ဂတိအနက် စွန့်ခွာထားခြင်း အနက်တို့သာဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ပရိဗ္ဗဇေယျံ ပါ၌သင့်။[**အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။ ကိုလည်းထောက်**]

ပဋိပဇ္ဇေယျန္တိ ဥပဂစ္ဆေယျံဟု [ယောဇနာ]၌ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း **ပဗ္ဗဇေယျန္တိပဋိပဇ္ဇေယျံ။**[ဒီ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၆၃။]**ပသဒ္ဒေါနုဝိသိဋ္ဌော ဂမုသဒ္ဒေါ-ဥပသင်္က မနေတိ ဝုတ္တံ "ဥပဂစ္ဆတီ" တိ။**[သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၂၁။]ကိုထောက်၍ ဂတိအနက်ဟော ပဒဓာတ် ဖြင့်ပြီးသော ပဋိပဇ္ဇေယျံပါ၌လည်းသင့်။[ပဗ္ဗဇ္ဇာပုဒ်မှ တစ်ပါးသောပုဒ်တို့ ၌ ဇွေးတော် မလိုဟု ဓာတွတ္ထ၌ ဆိုသောကြောင့် ပဗ္ဗဇေယျံ ပါ၌စသည်မသင့်]

အနဂါရိယာ/အနာဂါရိယာ...

အနဂါရိယာ၌ နပုဒ်+အဂါရိယပုဒ်၊ အဂါရိယာ၌ အဂါရပုဒ် ဣယပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ယင်းသို့ဖြစ်ရကား န-ကိုအန်ရေး၍ အနဂါရိယာဟု ပြီးသောကြောင့် အနဂါရိယာ သင့်ပါသည်။

အဘိဓာန်ဓောဂ္ဂလာန်၌ အဂါရဟု ရဿဖြင့်သာရှိသည်။ [အဂန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တွောတိ အဂါရံ။ မောဂ်၊ ၇။ ၁၆၄။]

အဂျာဂါရပုဒ်တို့ကဲ့သို့ အာဂါရပုဒ်နောင် ဟိတအနက်၌ ဣယပစ္စည်း သက်၍ န-သဒ္ဒါဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီသမာသ် စပ်ထားသောပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် အနာဂါရိယာပါ၌လည်း သင့်ပါသည်။

နံပါတ် (၈)

ကသာယရသဝိတတာယ။ ။အကြောင်း၌နှဖြစ်သော ဖန်သောဝတ္ထု၏ ကသာယအမည်ကို အကျိုး၌ာနီဖြစ်သော ဆိုးရည်ရသ၌တင် ကာရဏူပစာ ဌာနူပစာ။

အကြောင်းဖန်သော ဝတ္ထုကို ဆိုသဖြင့် အကျိုးဆိုးရည်ရသကိုလည်း ၊သောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ကသာယတော နိဗ္ဗတ္တတာယစ ဟိ ရသော၀ိ ကသာယရသောတိ ဝုစ္စတိ။ [ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၉] ကိုရှု၍ ဆရာတော်ဦးဥက္ကံသာဘိဝံသ ကြံတော်မူသည်။

အဂါရသ္မာ။ ။ဌာနဖြစ်သော အိမ်၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော အိမ်၌နေခြင်း၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ။ [အဂါရေဝါသော အဂါရံ-အဖွင့်ရှုသည်] မကောင်းရာဖြစ်သော အိမ်ကိုဆိုသဖြင့် မကောင်းတတ်သော နေခြင်းကြီးယာကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။(အဂါရသ နည်းတူ)

နံပါတ် (၁၀)

ပဗ္ဗဇေယျာ္သ် စတ်အရ-သဒ္ဓါဝီရိယဉာဏ်ပြဓာန်းသောကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

တစ်နည်း-နိက္ခမ္မဝိတက် သမ္မာသင်္ကပ္ပ ပြဓာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊

ဩတရဏဗ္ဗဟာရနေတ္တိ

ဩတရဏဗ္ဗဟာရဟူသော်ကား-

ဩတာရိယန္တိ အနုပဝေသီယန္တိ ဧတေန သုတ္တာဂတဓမ္မာ ခန္ဓာဒီသူတိ ဩတရဏော ဟူသည်နှင့်အညီ သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကို ခန္ဓာ၊အာယတန၊ဓာတ်၊ဣန္ဒြေ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ သွင်းကြောင်းဖြစ်၍ဩတရဏဗ္ဗဟာရနေတ္တိ မည်၏။အဘယ်သို့ သွင်းချသနည်း ဟူမူကား...

သဒ္ဓါစသည်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောရုပ်သည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ဝေဒနာသည် ဝေဒနက္ခန္ဓာမည်၏။သညာသည် သညက္ခန္ဓာ မည်၏။ကြွင်းသော စေတသိက်(၃၆)ပါးသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။မဟာကုသိုလ်စိတ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မည်၏။

ဤသို့ ခန္ဓာအားဖြင့် သွင်းချခြင်းသည် ခန္ဓောတရဏဗ္ဗဟာရနေတ္တိ မည်၏။ ဤသို့ လျှင် သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကို ခန္ဓာ၌သွင်းခြင်းသည် ခန္ဓောတရဏဗ္ဗဟာရမည်၏။ ဟုလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၆)

(က) အစိရပက္ကန္တေ စ ဘဂဝတိ တေနုပသင်္ကမိတိ သုဒိန္နော အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ န ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။

(ခ) ကသ္မာ ?

(ဂ) တတြဿ ဗဟူ ဉာတိသာလောဟိတာ မိတ္တာမစ္စာ သန္တိ၊ တေ "တွံမာတာပိတူနံ ဧကပုတ္တကော၊ န လဗ္ဘာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုံ" တိ ဗာဟာယံပိ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎေယျုံ၊ တတော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန္တရာယော ဘဝိဿတီတိ သဟေဝ ပရိသာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ထောကံ ဂန္တွာ ပုန ကေနစိ သရီရကိစ္စလေသေန နိဝတ္တိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမ္မ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) တေနဂုတ္တံ "အထခေါ သုဒိန္နော ကလန္ဒပုတ္တော အစိရဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ ။ပ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ" တိ။[ဝိ၊ ၁၊ ၁။ ၁၇၀]

(င) ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ ။ပ။ တသ္မာ နံ ပုစ္ဆိ။ [ဝိ၊ ၁၊ ၁။ ၁၇၁]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပရိသာယ၊ ပရိသတ်သည်။ အဝုဋ္ဌိတာယ၊ မထသေးမီ။

(ခ)လိုက်သင့်သောပုဒ်။ (က) တစ်ဝါကျလုံးလိုက်။

(ဂ)တတြိတိယံပရိသာယံ-၌။ အသယ့်သုဒိန္နဿ-၏။ ဉာတိသာလော ဟိတာ-ဆွေမျိုးသွေးသားတော်စပ်သူတို့သည်။ (ဝေါဟာရတ္ထ) ဝါ-အဖ၏ အမျိုး၊ အမိ၏အမျိုးတို့သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဝါ-မိဘတို့၏ အမျိုး ယောက္ခမ ဘက်မှ အမျိုးတို့သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ (သဒ္ဒတ္ထနံပါတ် ၄-ရှု) မိတ္တာမစ္စာ၊ ချစ်အပ်ကုန် သောသူ အကျွမ်းဝင်ကုန်သောသူတို့သည်။သုဒိန္နဿ-ကို။ဗာဟာယမ္ဂိ၊လက်မောင်း ၌သော်လည်း။ (အပိ-သမ္ဘာဝနာ)

နိယံ။ ။**ဂဟာရှေ့မှ အာဓာရကို၊ ဘုမ္မတ္ထပင်၊ ယူလေချင်မူ၊ ရှေ့တွင်ပုဒ်မှာ၊ ဆဋ္ဌီပါက၊ ကံမှာသက်ဟု၊ မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦးအလိုတည်း။**

တစ်နည်း-သုဒိန္နဿ-၏၊ဗာဟာယမ္ဂိ-လက်မောင်းကိုသော်လည်း။

နိယံ။ ။**ဂဟာရှေ့မှ၊ အာဓာရကို ကံဆိုလိုမူ၊ ထိုရှေ့ ပုဒ်မှာ၊ ဒုတိယာကို၊ ဆဋ္ဌီမှာသက်၊ ဤအချက်လည်း၊ မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း။**

ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (ဣတိသဒ္ဒါ-ကာရဏတ္ထ) ပဗ္ဗဇ္ဇံ နယာစိ။ (ဤသို့နောက်ပြန်စပ်) ဣတိမနသိကတ္ဂာ-ဟုဖွင့်၏။

သရီရကိစ္စလေသေန-ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စသော အနည်းငယ်သော ကိုယ်ကိစ္စကြောင့်။ (ကိုယ်၌ပြုအပ်သောအမှု၏ အမြွက်ဖြင့်။)

[ဉာတိသာလောဟိတမိတ္တာမစ္စာ-ဖမျိုးမိမျိုးမှ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ-မိဘ အမျိုး ယောက္ခမအမျိုးမှ ဖြစ်ကုန်သော အဆွေခင်ပွန်း အကျွမ်းဝင်သော သူတို့သည်] [ဆင်တဲဂဏ္ဌိ] [သမာသ်ကြံထားသည်ကို သတိပြုပါ။]

နံပါတ် (၂)

(ခ)ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေတက်။ ။ဤသို့ (က) ဖြင့် အစိရဝုဋ္ဌိတာယ စသော ပါဠ်၏ အတ္ထာပန္န စကားကျဗျတိရေက-အားဖြင့် ရအပ်သော အနက်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ပရိသတ်မထမီ ရဟန်းအဖြစ်ကိုမတောင်းပန်ခြင်း ပရိသတ်ထ၍ မ ကြာမြင့်မီ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ခြင်း၏ အကြောင်းအကျိုးကို ပြသည်မှ ရှေးဦးစွာ စောဒနာကိုပြလိုသော ဆရာသည် (ခ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(က၊ခ) ဝါကျတို့ဖြင့် အရှင်သုဒိန်၏သည် ပရိသတ် မထသေးမီ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ရဟန်းအဖြစ်ကို မတောင်းဟု ဖွင့်ဆိုအပ်

http://www.dhammadownload.com

၏။အာသယ်ကြောင့် ပရိသတ်မထသေးမီ မြတ်စွာဘုရားကို ရဟန်းအဖြစ်ကိုမတောင်ပါသနည်း။ရဟန်းပြုရန် အကြံဖြစ်သောကြောင့် ပရိသတ်ထသည်ဖြစ်စေ၊မထသည်ဖြစ်စေ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့်(ဂ) ဝါကျမိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ပဗ္ဗဇ္ဇ-အန္တရာယ် ဖြစ်လတ္တံ့အရေးကို မြင်သောကြောင့် ပရိသတ်မထမီ ရဟန်းအဖြစ်ကို မတောင်းပန်ဟူလို။

(ဃ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် ပရိသတ်မထမီ ရဟန်းအဖြစ်ကို မတောင်းပန်၊ပရိသတ်နှင့် တကွသာလျှင် ထ၍ အနည်းငယ်သွားပြီး တစ်ဖန်တစ်ငုံ တစ်ခုသော ကိုယ်၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စ အမြွက်ဖြင့် ပြန်နစ်၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဆိုသဖြင့် အာသယ်အကျိုး ထူး ဝိသေသရှိပါသနည်း။ဝါ-အာသယ် ဝုဏ်ရှိပါသနည်း တစ်စုံ တစ်ခုသောအကျိုး မရက မဆိုရာသည်မဟုတ်ပါလော။ဝါ-အကျိုးမရှိ နိရတ္ထက ဟူ၍ မှတ်ရမည်လော။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကျိုးထူး ဝိသေသမရှိက မဆိုရာသော်လည်း အထခေါ် သုဒိန္နော။ပ။ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ ဟူ၍ ဥပါလိထေရ် ဟောတော်မူရခြင်းဟူသော အကျိုးထူး ဝိသေသရှိပါ၏ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။အကျိုးမရှိ နိရတ္ထကဖြစ်က မဆိုရာသော်လည်း အကျိုးမရှိ နိရတ္ထကမဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား အထခေါ် သုဒိန္နော။ပ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ ဟူ၍ ဥပါလိမထေရ် ဟောရခြင်းအကျိုးရှိ၏ ဟူလို။

မှာထားချက်။ ။"တေန ဝုတ္တံ" ဖြင့် အဋ္ဌကထာ စာအရေးအသားကို တွေ့က ဤသို့ ပုံသေအာဘော်+ပုံသေစောဒနာတို့ဖြင့် တက်ရမည်ကို မှတ်ပါ။

(င)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် (ဠာပနာတူ၏)။အရှင်သုဒိန် တောင်းပန်သည့်အတိုင်း ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အာသယ်ကြောင့် အနုညာတောသိ ပန ။ပ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ဟူ၍ သုဒိန်ကို ဘုရားရှင် မေးတော်မူအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ရှင်သုဒိန် တောင်းပန်သည့်အတိုင်း ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူရာသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အကြင်ကြောင့် ရာဟုလာသတို့သား ရှင်ပြုသောအခါမှစ၍ မိဘတို့ခွင့်မပြုအပ်သေးသော သားကို ရှင်ပြုစေတော်မမူ-ထိုကြောင့် "အနုညာတောသိ ပန တွံ သုဒိန္န ပဗ္ဗဇ္ဇာယ" ဟူ၍ ဘုရားရှင်မေးတော်မူရပါသည် ဟူလို။

နပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။ (ခ) ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-စောဒနာဝါကျ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-ဝိသဇ္ဇနာဝါကျ။ တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။
တစ်နည်း-(ခ+ဂ) ဝိတ္ထာရ။

ပုံသေမှတ်ရန်-ဝါကျတစ်ဝါကျမှာ ပုစ္ဆာ, ဝိသဇ္ဇနာ တစ်စုံရလျှင်။ (သို့မဟုတ်) ယ-အနိယမ+ တ-နိယမ တစ်စုံရလျှင် ဝိတ္ထာရဝါကျမှတ်ပါ။

ထိုတွင် (ဂ) ၌ တတြ ။ပ။ ဘဝိဿတိ-တိုင်အောင် ကာရဏဝါကျ။ သဟောဝ-စသည် ဖလဝါကျ။

(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ (ဝါ)-နိဂမ။ (င) ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။တတြ-တီဿံ ပရိသာယံ-၌-ပေး၊ ဉာတိသာလောဟိတာ မိတ္တာမစ္စာ-တို့၌ အပေါင်းအဲတရ အစိပ်အာဓာယ်စပ်။

တစ်နည်း။ ။တတြ-တီဿံ ပရိသာယံ-တွင်ပေး ၊ဉာတိသာလောဟိတာ မိတ္တာမစ္စာတို့၌ နိဒ္ဓါရဏသမုဒါယ-နိဒ္ဓါရဏီယစပ်။ (နယားဆရာတော်) မှတ်စု၌ တတြ-တတောဟု ဖွင့်၍။ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ-၌ ကာရဏ ဖလစပ်ဟု တွေ့ရ၏။

နံပါတ် (၄)

ဉာတိ။ ။'**အယံ အမှ္ဘာကံ**' **တိ ဇာနန္တီတိ ဉာတိ**။ (**ကတ္တု**)

တစ်နည်း။ ။**အယံ အမှ္ဘာကံတိ ဉာယန္တီတိ ဉာတိ**။ (**ကမ္မ**)

ဉာဓာတ်အရ ဤသူကား ဆွေမျိုးတည်းဟု သိသော သညာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ၊ ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။ နောက်နောက်သော အကျိုးစီးပွား ကိုပြီးစေသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူပစာ။တိ ပစ္စည်းအရ-ထို။ပ။ သော ဆွေမျိုးဒြဗ်ရ၏။ [ကတ္တုကောက်]

ဉာဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-ဤသူကား အတွင်းသူ အတွင်းသား ဆွေမျိုးတည်းဟု သိသော သညာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-ဆွေမျိုးတို့၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တိပစ္စည်းအရ-ဆွေမျိုးဒြဗ်ရ၏။[ကမ္မကောက်]

သာလောဟိတာ။ ။**လောဟိတေန သမ္ဗန္ဓာ သာလောဟိတာ**။

(သမ္ဗန္ဓဿ သာဒေသော ပုဗ္ဗနိပါတော စ)

လောဟိတအရ သွေးသည် မုချ။ထို၏ စပ်သောအမျိုးနှင့် (ဝါ) စပ်ခြင်း နှင့် သဟာဒိယောဂ+သဟာဒိယောဂဝန္တစပ်။ (ဝိသေသန-ဝိသေသျ၊ အကြောင်း+ အကျိုးစပ်) ဌာနူပစာ။ ပုဒ်လုံးအရ သွေးသားစပ်သော အမျိုးတို့ရ၏။

ဉာတိသာလောဟိတာ။ ။ဉာတိ စ သာလောဟိတာစ ဉာတိသာလောဟိတာ။

ဉာတိ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ ဆွေမျိုးတို့သည် မုချ။ထို၏ သွေးသားစပ်သူ တို့နှင့် ထင်ရှားရှိခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညာပေက္ခ သမ္ဗန်သည် ဌာနူ၊ပုဒ်လုံးအရ ဆွေမျိုးသွေးသားတော်စပ်သူတို့ရ၏။

မိတ္တာ။ ။**မိတ္တာယန္တီတိ မိတ္တာ**။ [မိတ္တ+ဏ (ဝါ) အ]

မိတ္တဟူသော နာမဓာတ်အရ ချစ်ခင်လေးမြတ်သော အခြင်းအရာ အား

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်ဖြစ်သော မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ယောနိသောမနသိကာရစသော ရှေးရှေးသောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။စီးပွားချမ်းသာကို ပြီးစေသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူ။ဏ (ဝါ) အပစ္စည်းအရ ထို…သော အဆွေခင်ပွန်းဒြဗ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။**မိန္တိဝါ သဗ္ဗဂုယှေသု အန္တော ပက္ခိပန္တီတိ မိတ္တာ။**

တစ်နည်း။ ။**မိဇ္ဇန္တိ သိနေဟန္တီတိ မိတ္တာ။**

မိဒ်ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-/ ချစ်ခင်လေးမြတ်သော…မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-မိတ်ဆွေတို့၏ အာရုံမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ တပစ္စည်းအရ- မိတ်ဆွေ ဒြဗ်ရ၏။

အမစ္စာ။ ။**ကိစ္စကရဏီယေသု သဟဘာဝဋ္ဌေန အမာ ဟောန္တီတိ အမစ္စာ။**
(ဟောန္တိတဒ္ဓိတ်)

အမာပုဒ်အရ သဟဘာဝဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ ဖြစ်ခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။အစ္စပစ္စည်းအရ အကျွမ်းဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။**သဗ္ဗကိစ္စေသု အမာ (အတ္တူတက္ခ) ဘဝန္တီတိ အမစ္စာ။** [ဘာဋီ]

မိတ္တာမစ္စ ။ ။**မိတ္တာစ အမစ္စာစ မိတ္တာမစ္စာ။**

သရီရကိစ္စလေသေန။ ။**ကာတ္တဗ္ဗန္တိ ကိစ္စံ၊ သရီရေ ကိစ္စံ သရီရကိစ္စံ။**
တဿ လေသော သရီရကိစ္စလေသော

ရာဟုလ ။ ။**ရဟတိ စန္ဒာဒီနံ သောဘံ ဖောပေတီတိ ရာဟု။ ရဟ+ဏု။**
ရာဟု ဝိယ စန္ဒံ မမ နိက္ခမနံ လာတိ ဂဏှာတီတိ ရာဟုလော။

နံပါတ် (၅)

လောဟိတာ။ ။ရုဟ+က္တ (တစ်နည်း) တ။
ရုဟတိ သရီရေ ဗျာပနဝသေန ဓာယတီတိ လောဟိတံ။

ဗာဟာယမ္ပိ။ ။ဝဟ+ဏ ၊က္ကတ္တိ အာ-ပစ္စည်း သတ္တမီ-သွိဝိဘတ်၊ ကံအနက် (တစ်နည်း)အာဓာရအနက်။ **ဝဟန္တိ တောယာတီဗာဟာ။**

အန္တရာယော။ ။အန္တရသဒ္ဒူပပဒ+က္က+ဏ။

မိတ္တ။ ။မိတ္တ+မိဒ+မိ-တ။

လေသေန။ ။လိသ+ဏ။

သရီရ။ ။သရ+ဤရ။ **သရတိ ဂစ္ဆတိ, သရန္တိ ဝါ တံ ဟိံသန္တီတိ သရီရံ။** [ဓာန်၊ ဋီ။ ၁၅၁]

ကုမာရ။ ။ကုမာရ+အ။ တုသဒ္ဒူပပဒ, မရ။ တစ်နည်း-ရမု+အ။
ကုမာရေတိ ကီဠတီတိ ကုမာရော။ (ဓာတွတ္ထ)

ပဘုတိ။ ။နိပါတ်ပုဒ်။

နံပါတ် (၆)

http://www.dhammadownload.com

သန်လိခိတံ လိခိတသန်သဒိသံ ဓောတသန် သပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ။
[ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၀]

လိခိတသန်သဒိသံဖြင့်-သန်လိခိတံကို လိခိတော သင်္ခေါ သန်လိခိတော ဟု ဝိသေသနုတ္တရပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ သန်လိခိတော-ဝိယာတိ သန်လိခိတံ-ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြု၍ အ-ပစ္စည်း ဥပမာအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေသည်။
တစ်နည်း-သန်လိခိတံအရ ဖြူစင်အောင်ပွတ်သော ခရုသင်းကို မယူအပ်။သဒိသ ပစာအားဖြင့် ပွတ်သစ်စခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖြူသော ဗြဟ္မစရိယကို ကောက်ယူအပ် သည်ကို သိစေသည်။

ဓောတသန်သပ္ပဋိဘာဂံဖြင့်-လိခိတသဒ္ဒါ ဓောတသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ် သည်ကို လည်းကောင်း၊သန်ဝိယ လိခိတံ သန်လိခိတံ-ဟု ဥပမာပုဗ္ဗပဒကမ္မ-ဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။
တစ်နည်း-ဤလိခိတပုဒ်သည် ကေဝလပရိသုဒ္ဓံပုဒ်ကိုပင် ထင်ရှားအောင် ဥပမာ ပြသော ပုဒ်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

နံပါတ် (၇)

ကာသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ/ကာသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ...

ဝါဏိဇ္ဇ ဝဏိဇ္ဇာထ [အဘိဓာန်၊ ၄၄၆-ထောက်] နှစ်ပါဌ်သင့်။

မိတ္တာမစ္စာ/မိတ္တမစ္စာ...

မိတ္တပုဒ်နှင့် အမစ္စပုဒ်စပ်၍ သမာသ်ပြီးသောကြောင့် မိတ္တာမစ္စာ ပါဌ် သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဉာတိ။ ။ကတ္တုသာဓ် ကမ္မသာဓ် နှစ်ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်း ဆိုထား သောကြောင့် ဧကသေသနည်း၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း။

(ဂ)တတြဿ ဗဟုံ။ပ။ဘဝိဿတိ။ ။ဗျတိရေကအကြောင်းကို ပြခြင်း ကိစ္စ၊ အန္ဝယ၏အကြောင်းကို ပြခြင်းကိစ္စ ၂-ကိစ္စပြီးသောကြောင့် အမ္ဗသေစနဂရ သိနာနနည်း။

ဗာဟာယမ္ပိ ဂဟေတွာ။ ။အစိတ် လက်မောင်းကို ကိုင်ခြင်း၏ ဗာဟာယမ္ပိ ဟူသော အမည်ကို အပေါင်းလက်၏အလျှင်းသင့်ရာအရပ်အားလုံး ကို ကိုင်ခြင်း၌လည်းတင်စကေဒေသူပစာ။

လက်မောင်း၌ ကိုင်ခြင်းဟူသော အထင်ကိုဆိုသဖြင့် လက်တစ်ချောင်း လုံးကိုင်ခြင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် နိဒဿနနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဗာဟာယမ္ပိ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎေယျုံ-ကာယဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဝီရိယ

http://www.dhammadownload.com

ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်။

သြတရဏဟာရနေတ္တိ…

ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကာယဝိညတ္တိ စသော ရုပ်သည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာမည်၏။ဝေဒနာ-သညာမှကြွင်းသော ဝီရိယစသော စေတသိက်တို့ သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ် အကု သိုလ် ဝုဗ္ဗော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စသော စိတ်တို့သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၇)

(က) ဣတော ပရံ ပါဠ္ဍနုသာရေနေဝ ဂန္တွာ တံ ကရဏီယံ တီရေတွာတိ ဧတ္တ ဝေမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ခ) ဝုရနိက္ခေပေနေဝ တံ ကရဏီယံ နိဋ္ဌာပေတွာတိ။

(ဂ) န ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒဿ ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနဥဒ္ဒါရသာရဏာဒိသု ဝါ နက္ခတ္တကီဠာယံ ဝါ စိတ္တံ နမတိ။

(ဃ) **အမ္မတာတာတိ ဧတ္တ ပန အမ္မာတိ** မာတရံ အာလပတိ။ **တာတာတိ** ပိတရံ။

(င) **တွံ ခေါသီတိ** တွံခေါ အသိ။

(စ) **ဧကပုတ္တကောတိ** ဧကောဝ ပုတ္တကော။

(ဆ) အညော တေ ဇေဋ္ဌောဝါ ကနိဋ္ဌောဝါ နတ္ထိ။

(ဇ) ဧတ္ထ စ 'ဧကပုတ္တော' တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုကမ္ပာဝသေန 'ဧကပုတ္တကော' တိ ဝုတ္တံ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၁]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဣတော-အနုညာတောသိ ။ပ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိဝစနတော၊ မှ။ ပါဠ္ဍနုသာရေနေဝ-ပါဠိကို အစဉ်အားဖြင့် မှီသဖြင့်သာလျှင်။ဂန္တွာ အတ္တော ပဏ္ဍိ တေန ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပရံ၊ နောက်၌။ (ဝေဒိတဗ္ဗော-၌စပ်) ဝါ၊ နောက်သို့။ (ဂန္တွာ၌ ကြိယာဝိသေသနစပ်)

(ခ)ဝုရနိက္ခေပေနေဝ၊ တာဝန်ကို လျှော့ချခြင်းဖြင့်သာလျှင်။တံကရဏီယံ၊ ထိုဘဏ္ဍပ္ပယောဇနဥဒ္ဒါရသာရဏာ-အစရှိသော ပြုအပ်သောအမှုကို။ နိဋ္ဌာပေတွာ ပြီးဆုံးစေပြီး၍။ ဣတိအတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ)ဟိ၊ မှန်။ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒဿ ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသူ၏။ န နမတိ၊ မညွတ်တော့။ (တသ္မာ ဝုရနိက္ခေပေနေဝ တံကရဏီယံ နိဋ္ဌာပေတွာတိ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။)

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၇)ဏ္ဏတော ပရံ ပါဌ္ဌာနုသာရေနေဝ ၃၇

မှတ်ချက်။ ။ကာရကဏဝါကျကြံ၍ ဝါကျအပြန်အလှန် မေးနိုင်။ [တေနာဟ နဟီတိ အာဒိ။] [သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄။]

(ဆ)တော၊ မှ။ အညော၊ တော-၏။ ဓဇ္ဇောဝါ ကနိဋ္ဌောဝါ နတ္ထိ။

(ဤသို့ ကာကောလောကန-နည်းကြံ။)

(ဇ)စ၊ သက်။ဌော၊ ဤကေပုတ္တကော ဟူသောပါဌ်၌။အနုကမ္ပာဝသေန။ လျော်စွာတုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊အစဉ်အားဖြင့် သနားခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် အမှုကိုပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကိစ္စကိုပြီးစေသည်မဟုတ်၊ ဝန်ချခြင်းဖြင့်သာ ထိုကိစ္စကို ပြီးစေသည်၏ အဖြစ်နှင့်တီရ-ဓာတ် ကမ္မသ-ဓတ္ထိ အနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ထိုစကားသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။သုဒိန်သည် ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇန စသော ကိစ္စဖြင့် (သို့မဟုတ်) နက္ခတ်ပွဲ သဘင် ကစားခြင်း ကိစ္စဖြင့် ဝေသာလီ ပြည်သို့ လာခဲ့သည်မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း:- အ ... ကိစ္စ ...ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြင့်သာ ပြီးစေရာသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား၊ ။အရှင်သုဒိန်သည် ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇန စသောကိစ္စဖြင့် (သို့မဟုတ်) နက္ခတ်ပွဲသဘင် ကစားခြင်းကိစ္စဖြင့် ဝေသာလီပြည်သို့ လာသော်လည်း တစ်နည်း:-အမှုကိစ္စ ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်သာ ပြီးစေရာသော်လည်း ရဟန်းအဖြစ်၌ ထက်သန်သောအလိုဆန္ဒ ရှိနေသောသုဒိန်၏ စိတ်သည် ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနေ, ဥဒ္ဒါရ, သာရဏာ စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ နက္ခတ်ပွဲသဘင် ကစားခြင်း၌လည်းကောင်း မညွတ်တော့· ထို့ကြောင့် ငါ့စကားသင့်ပါ၏ ဟူလိုသော်။

(ဃ)လိနတ္ထရစောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့်တီရဓာတ်၏ကမ္မသမတ္ထိအနက်, နိဋ္ဌာပန-အနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ (တစ်နည်း) သံဝဏ္ဏော တဖ္ဖပါဠိတော်၌ အမ္မတာတာ-ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။အမ္မတာတာ-ဟူသောပုဒ်၌ ပဋမာဝိဘတ်သည် အာဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ လိင်္ဂတ္ထစသည်၌ ဖြစ်ပါသလော။ အမ္မ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ သမီးဟူသော အနက်, ချစ်အပ်သော တစ်ပါးသော မိန်းမဟူသော အနက်၌ ဖြစ်လေသလော။တာတ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ သား-ဟူသောအနက်၊ ချစ်အပ်သော တစ်ပါးသော သားဟူသော အနက်၌ ဖြစ်လေသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(ဆ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (စ) ဖြင့် ကေပုတ္တကောကို ကောဝ ပုတ္တကော-ဟု အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း သမာသ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။

ကေဿ ပုတ္တကော-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် (သို့) ကော စ သော ပုတ္တကော စာတိ ဟူ၍ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထသာ

http://www.dhammadownload.com

ပြုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ကောဝ ပုတ္တကောဟု အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း သမာသ်ကို ထူးဆန်းစွာဆိုသော ဆရာ့စကား အဘယ်သို့လျှင်သင့်နိုင်အံ့နည်း။သာမည ဝိသေသ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

ရှင်းချက်။ ။(ဆ) ဝါကျကို ဒဋ္ဌိဝါကျ ကြံထားပါသည်။ [အရှင်သုဒိန်မှာ ဇေဋ္ဌ,ကနိဋ္ဌ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိခြင်းသည်ပင် ကောဝ ပုတ္တကော-ဟု အဝဓာရဏ ဝေ-သဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း၏ ယုတ္တိကြောင်း ဖြစ်နိုင်သည်ကိုစဉ်းစားပါ။]

နိဿယအလို။ ။(စ)ဖြင့် ကေပုတ္တကောကို ကောဝ ပုတ္တကော ဟု ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ဧဝသဒ္ဒါ၏ အကျိုးအနက် ဝတ္တဖလ မရှိက ဧဝသဒ္ဒါထည့်စွက်၍ မဖွင့်ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ အကျိုးအနက် ဝတ္တဖလကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

ဧဝ အကျိုး ရှိစနိုး၊ ထည့်ရိုး ဧဝပေ- ဟူသောကြောင့် ဧဝ၏ အကျိုးကို ပြလို၍ အဘွော-စသည်မိန့်။ [မအူ-နိဿယ]

(ဇ)သို့ အဘောဂါယုတ္တဓောဒနာ။ ။ဆရာ (စ)ဖြင့် ကေပုတ္တကောကို ကောဝ ပုတ္တကော ကေပုတ္တကော ဟု အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝစနတ္တကိုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ တစ်နည်း-ပါဠိတော်၌ သုဒိန်၏ မိဘတို့သည် ကေပုတ္တကောဟု က-စွက်၍ ဆိုအပ်၏။ ၎င်း ကေပုတ္တကော ဟူသော ပုဒ်ဝယ် ကေပုတ္တဟူ၍ဆိုကလည်း ပြီးနိုင်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဝါ-အဘယ်သို့ ကေပုတ္တကော ဟူ၍ က-စွက်၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဇ) ဝါကျမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ကေပုတ္တောဟု ဆိုသင့်သော်လည်း အစဉ်သနားသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကေပုတ္တကောဟု အမိ-အဖတို့ ဆိုအပ်၏ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ-ယင်းကိစ္စကား အဆုံးတိုင်အောင် ရောက်သောကြောင့်ပြီးသည် မဟုတ်ဟု ပြခြင်း၄ာ ဆက်လက်အားထုတ်သောကြောင့် (ဂတ္တိ)။ တစ်နည်း-တီရဓာတ် ၏ အဓောဂတိ ကမ္မ သမတ္တိ နှစ်နက်တို့တွင် ကမ္မသမတ္တိ အနက်ကို ပြလို၍ ဆက်။

(ဂ)ယုတ္တိဒဋ္ဌိ (ကျမ်းတက်ရှု)၊(ဃ) ပက္ခန္တရ၊ (င)ပက္ခန္တရ၊ (စ) ပက္ခန္တရ၊ (ဆ) ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-ယုတ္တိဒဋ္ဌိ (ကျမ်းတက်ရှု)၊ (ဇ) ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။ဂန္တွာ ၍·ကြောင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသန+သျှစပ်။ **ဂန္တွာတိ ပဒံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ပဒေ ပုဗ္ဗကာလကြိယာ။ [ယော]**

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

မာတာ။ ။၁။ မမာယတီတိ မာတာ [သာရတ္ထ]

၂။ ခမ္မေန ပုတ္တံ မာနေတီတိ မာတာ။ [ကစ္စည်း]

၃။ ပါယေတီတိ မာတာ။ [မောဂ်၊ ၇၊ ၇၂။]

၂။မာနဓာတ်အရ-မေတ္တာတရားနှင့်အညီ သားကိုမြတ်နိုးသောအခြင်း အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ယောနိသော မနသိကာရ-စသော ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်း သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူ။ ရာတုပစ္စည်းအရ အမိဒြဗ်-ရ၏။

မာတရံ-ဟု ဝိဘတျန္တခံ။ ။အံဝိဘတ်အရ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြိယာဖြင့် ရောက်အပ် သော ကြိယာပါပုဏာသတ္တိ-တည်းဟူသော ကမ္မကာရက။ တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ် ဟု ဆိုအပ်သော ဧကဝုစ်သချာရ၏။

၃။(ဇနနီ) ပုတ္တံ ခီရံ ပါယေတီတိ မာတာ။

ပါ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ - သား၏ နို့ရည်သောက်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော ရသတဏှာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ- အမိ-ဟု သမုတ်အပ်သော ရုပ်,နာမ် ဓမ္မ သန္တာနိရတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ သည် ဖလူ၊ တု-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အမိဒြဗ် ရ၏။

ပိတာ။ ။ပိယာယတီတိ ပိတာ[သာရတ္ထ]။ ပါတိ ပုတ္တန္တိ ပိတာ [ကစ္စည်း]

ပါဓာတ်အရ မေတ္တာ ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ယောနိသောမနသိကာရ စသော ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ၊ ရိတု-ပစ္စည်းအရ အဘဒြဗ် ရ၏။

ပုတ္တော။ ။ပေါသီယတေတိ ပုတ္တော။

ပုသဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-မွေးမြူတတ်သော မိဘတို့၏ မေတ္တာ ကရုဏာ (ဂေဟဿိတပေမ) ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္တ သားဒြဗ်၏အာရမ္မ ဏာဓိပ္ပယသတ္တိဖလူ ။တ-ပစ္စည်းအရ-သားဒြဗ်ရ၏။

ဇေဋ္ဌော။ ။သဗ္ဗေသံ ဝိသေသေန ဝုဍ္ဎောတိ ဇေဋ္ဌော။

ဝုဓအရ-ကြီးသောသူသည်မုချ။ ထို၏ အထူးသဖြင့် ကြီးခြင်းနှင့်အပါဒါန်/ အပါဒီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ဣဋ္ဌ-အရ အကို ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ဣဋ္ဌပစ္စည်းအရ ထူးသောဂုဏ်သည်မုချ။ထို၏ အကိုကြီးဒြဗ် နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးအစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ဝုဓုတဒ္ဓိတ်အရ အကိုဒြဗ်ရ၏။

နိယံ။ ။တဒ္ဓိတ်ပစ္စယ၊ ရုံခါပ၊ ဟောရဝိသေသအနက်ထည်း။

ယင်းသို့ဟောက၊ ပစ္စည်းရ၊ မုချဋ္ဌာနူကောက်ရမြဲ။

ပုဒ်နက်ဝါစ္စ၊ ပဓာန၊ အရကောက်လေမြဲ။

http://www.dhammadownload.com

ကနိဋ္ဌော။ ။သဗ္ဗေသံ ဝိသေသေန အပ္ပေါတိ ကနိဋ္ဌော။
အပ္ပအရ-ငယ်သူသည်မှချ။ စသည်ကောက်လေ။

ကေပုတ္တကော။ ။**အနုကမ္ပော ကေပုတ္တော ကေပုတ္တကော**။
က-ပစ္စည်းအရ သနားခြင်း၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မှချ။ထို၏ တစ်ယောက်ထည်းသော သားနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏော အစပ် ဌာန။ကေပုတ္တ-အရ ထို..သော သနားစောင့်ရှောက်အပ်သောတစ်ယောက်တည်းသော သားဖြစ်ရ၏။

အမ္မ။ ။**အမေတိ ပေမေန ပုတ္တကေသု ပဝတ္တတီတိ အမ္မာ**။[မောင်။]
အမ+မ အမီယတေ ပူဇိယတေ ပုတ္တဇိတရေဟီတိ အမ္မာ။
အမဓာတ်. သတ္တုဋ္ဌ။ ။သားသမီးတို့၏ သန္တာန် ပူဇော်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မေတ္တာ[တစ်နည်း ဂေဟသိတပေမ] ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှချ။ကမ္မဋ္ဌ-အမိ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလ။မပစ္စည်း အရ ထို....သော အမိရ၏။[အမ ပူဇာယံ၊ ကမ္မနိ-မော။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၂၄၄]

နံပါတ် (၅)

ပါဠ။ ။ပဋ္ဌ+ဏ။ **(ပဋ္ဌီယတေ ဥစ္စာရီယတေတိ ပါဠော)**
သာရ။ ။သရ+ဏ။
တီရေတွာ။ ။တီရ+တွာ။
ဓုရ။ ။ဓရ+အ။ (ဓရ-၏အစိဂ် အ-ကို ဥပြု) ဓာန်၊ဋီ၊၃၇၅။
နိက္ခေပ။ ။နိ+ခိပ+ဏ။
တိဗ္ဗ။ ။တရ+အ။ **တရတိ အတိက္ကမတိ တိဗ္ဗံ**။ ရဿဝေါ၊ အဿဏ္ဍ။ [ဓာန်၊ ဋီ၊၄၁။]တိဓောဃေဝ ဝေါ၊ဓဿဝေါ ဗတ္တံ။တိဇ+ဝ။ [ဓာန်၊ဋီ၊၇၁၁]
ဆန္ဒ။ ။ဆဒ (ဆန္ဒ)+အ။
ဘဏ္ဍ။ ။ဘဍိ+က
တာတ။ ။တာ+တု။ တာ+တ။ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း (တစ်နည်း) သတ္တာဒိဂိုဏ်း
(တာယတိ ရက္ခတီတိ တာတော။)

နံပါတ် (၆)

(ခ)နိဋ္ဌာပေတွာဖြင့်-တီရေတွာဋ္ဌ တီရဓာတ်၏ အဓောဂတိအနက်ကို နစ်စေ၍ ကမ္မသမတ္တိအနက် ဝါ-ကမ္မနိဋ္ဌာပနအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။
ဓုရံနိက္ခေပနေဝဖြင့်-အမှုကိစ္စ ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေသည်မဟုတ်။ဝန်ချခြင်းဖြင့်သာ ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေသည်ဟု သိစေသည်။ [ဘာဝတ္ထ]

(ဃ)မာတရံ ဖြင့် အမ္မသဒ္ဒါသည် သမီးဟူသော အနက်,ချစ်အပ်သော တစ်ပါးသော မိန်းမဟူသောအနက်ကိုမဟော၊ အမိဟူသော အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။**တစ်နည်း**-အမ်တိ ပေ်မေန ပုတ္တကေသု ပဝတ္တတီတိ အမ္မာ-ဟု ပြ၍

http://www.dhammadownload.com

အမ္ဗအရ အမိကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

အလာလတိဖြင့်-အမ္ဗတာတာ၌ ပထမာဝိဘတ်၏ လိင်္ဂတ္ထစသည်မဟုတ်။ အာလုပ်အနက်ဟု သိစေသည်။ (ဝိဘတျတ္ထ)

ဝိတာရံဖြင့်-တာတာသည် သားဟူသောအနက် ချစ်အပ်သော တစ်ပါးသော ယောကျ်ားဟူသောအနက်ကိုမဟော။အဖဟူသော အနက်ကို ဟောသည်ကို သိစေသည်။[သဒ္ဒါဟောအဘိဓေယျတ္ထ၊ သဒ္ဒတ္ထ၊ ဒဗ္ဗတ္ထ]

တစ်နည်း။ ။တာယတီတိတာတာဟု ပြု၍ အဖကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(င)တွံခေါအသိဖြင့်-တွံခေါသိကို တွံ+ခေါ+အသိဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။ [သိန္ဓိလိင်္ဂပဒ-ပဒစ္ဆေဒ]

(စ)ကောဝပုတ္တကောဖြင့်-ကေပုတ္တကောကို ကောဝပုတ္တကော ကေပုတ္တကောဟု အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝစနတ္ထကို ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဆ)ဖြင့်-ဝေသဒ္ဒါ၏ အဝဓာရဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို (ဝါ) ဝေတ္ထဖလကို သိစေသည်။

(ဇ)ကေပုတ္တောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုကမ္ပာဝသေနဖြင့်-ကေပုတ္တကော၌ ကေပုတ္တပုဒ် ကပစ္စည်း။ ယင်းကပစ္စည်း အနုကမ္ပအနက်၌သက်၍ အနုကမ္ပော ကေပုတ္တော ကေပုတ္တကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ခုရနိက္ခေပနေ၀/ခုရနိက္ခေပနေ၀

ဓရ ဓာရဏေ အဿုယ။ [ခေ္ဒနိဋ္ဌိ]ကို ထောက်၍ ခုရနိက္ခေပနေဝဟု ရဿဖြင့် ရှိသောပါဠိသာသင့်။

နိဋ္ဌာပေတွာ/နိဋ္ဌာပေတွာ

နိယံ။ ။**ဥ ဒ နိ နောက်၊ ဒွေးတော်ရောက်၊ မဖောက်ကေနမြဲ။**

နိဥပသာရနောင် ရောက်သောကြောင့် အသဒိသဒွေးတော်ဖြင့်ရှိသော နိဋ္ဌာပေတွာပါဠိသာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။နိနောင် ဒွေးဘော်ရောက်ရာ၌ နိဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထဝိသေသက, ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရဖြစ်မှသာလျှင် ဒွေးဘော်ရောက်၏။ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဖြစ်သော်ကား ဒွေးဘော်မရောက်။[နိကာယော၊ နိပန္နဒေါသ]ရှု။

ကနိဋ္ဌော/ကဏိဋ္ဌော

တေသုဝုဒ္ဓိ စသော သုတ်ကြီးဖြင့် ဏ-ကို န-ငယ်ပြု၍ ပြီးသောကြောင့် န-ဖြင့်ရှိသော ကနိဋ္ဌောသာသင့်။

တေသုဝုဒ္ဓိအာဒိနာ ဏ-ကာရဿ န-ကာရော။ [ရူပသိဒ္ဓိ၊ ၃၉၆။]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၉)

အမ္ဗ။ ။အပေါင်းသမီး၊ ချစ်အပ်သောမိန်းမ၊ မိခင် အနက်သုံးမျိုးတို့၏ အမ္ဗအမည်ကို အစိတ်မိခင်အနက်၌တင် ကေဒေသျှ-ရှဋ္ဌီ၊ [တာတမီးလေ]
တာတာတိ ပိတရိ ။ ။အာလပတိ သဒ္ဒါလိုက်သောအားဖြင့် သိအပ်သောကြောင့် အဓိကရနည်း အာဝုတ္တိနည်း။(ဆ)ဗျတိရေကနည်း။
ဓေဋ္ဌော။ ။အစိတ် အစ်ကိုကြီး၏ ဇေဋ္ဌအမည်ကို အပေါင်း အစ်ကိုကြီး အစ်မကြီး၌တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ကေဒေသူပစာ ပဓာနနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

အမ္ဗ- ဝေဝစနဟာရနေတ္တိ··

ဝေဝစနဟာရ ဟူသော်ကား- ဝေဝစနံ ယောဇေတိ ဧတေနာတိ ဝေဝစနော ဟူသည်နှင့်အညီ သုတ်၌လာသော တစ်ခုသောတရား၌ ဥားစွာသော ဝေဝုစ်ကို ယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝေဝစနဟာရ မည်၏။ အဘယ်သို့ယှဉ်သနည်း ဟူမူကား-

အမ္ဗ-၏ ဝေဝုစ်ကို အမ္မာ ဇနနီ မာတာဟု ယှဉ်အပ်၏။ ဤသို့လျှင် သုတ်၌ လာသော တစ်ခုသောတရား၌ များစွာသော ဝေဝုစ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည် ဝေဝစနဟာရ မည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၈)

(က)　ပိယောတိ ပီတိဇနနကော။
(ခ)　မနာပေါတိ မနဝဍ္ဎနကော။
(ဂ)　သုခေဓိတောတိ သုခေန ဧဓိတော။
(ဃ)　သုခသံဝဍ္ဎိတောတိ အဍ္ဎော။
(င)　သုခပရိဟတောတိ သုခေန ပရိဟတော။
(စ)　ဓာတကာလတော ပဘုတိ ဓာတီဟိ အင်္ကတော အင်္ကံ ဟရိတွာ ဓာရိယမာနော အဿကရထကာဒီဟိ ဗာလကီဠနကေဟိ ကီဠမာနော သာဒုရသဘောဇနံ ဘောဇိယမာနော သုခေန ပရိဟဋော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၀။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပိယော၊ ချစ်အပ်သော။ [သဒ္ဒတ္ထ] (ပိယာယိတဗ္ဗောတိပိယော) ဝါ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]

(ခ)မနာပေါ၊ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော။ [သဒ္ဒတ္ထ]ဝါ-မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော။[ဝေါဟာရတ္ထ]

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)အတ္ထောသမ္ဗန္ဓ-သုခေမိတောတိ ပဒဿ။ [သဒ္ဒသမ္ဗန္ဓ] အတ္ထော၊ သုခေမိတောပုဒ်၏ အနက်တည်း။[အတ္ထသမ္ဗန္ဓ]အတ္ထော၊ အတ္ထတည်း။ [သဒ္ဒပဒတ္ထကကြံသည်။]အတ္ထော၊အနက်တည်း။ [အတ္ထပဒတ္ထကကြံသည်။]

(စ)ဟရိတ္တ၁၏ကံ-သုဒိန္နံ။

ဘရိယမာနော ကီဠာယမာနော ဘောဇိယမာနော၏ကံ-သုဒိန္နော။

နိယံ။ ။**ယောရာယောရာ၊ ပဋမာ၊ ရုံခါတွေ့ရလျှင်၊ ကြိယာသဘော အပ်ဟု နော ကံယောဝါကျပင်။**

ဇာတကာလတော-မွေးဖွားရာအခါမှ။ [မုချတ္တ]မွေးဖွားပြီးရာအခါမှ။[ဥပစာရတ္တ]

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ၊ သည် (ဂ) ဖြင့် သုခေမိတောကို သုခေန ဧမိတောဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ယင်း၌ ဧမိတောဝယ် ဧဓောတ်သည် လာဘ+ဝုမ္ဘိ ၂-နက်တို့တွင် အဘာယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။လာဘအနက်၌ ဖြစ်လေသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

နိယံ။ ။**အဖြေရှောင်ကွင်း၊ လျှော်ရာနင်း၊ သွင်းလေအာဘောဂ။**

(စ)သို့။ ။ဆရာသည် (င) ဖြင့် သုခပရိဟာတောကို သုခေနပရိဟာတော ဟုတတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထကိုဖွင့်ပြအပ်၏၊အဘာယ်သို့ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆောင်အပ်ပါသနည်း။မွေးဖွားရာကာလမှစ၍ နို့ထိန်းတို့သည် ရင်ခွင်တစ်ခုမှ ရင်ခွင် တစ်ခုသို့ ချီပိုး၍သာ ချမ်းသာသဖြင့် ဆောင်ယူအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (စ) ဝါကျမိန့်။(အဖြေ၌ ချမ်းသာသဖြင့်ဆောင်ခြင်း(၃)မျိုးပြထားသည်)**တစ်နည်း**- ချမ်းသာသဖြင့်ဆောင်ယူပုံ အကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော‥)

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။မွေးဖွားရာကာလမှစ၍ နို့ထိန်းတို့သည် ရင်ခွင်တစ်ခုမှ ရင်ခွင် တစ်ခုသို့ ချီပိုး၍သာ ချမ်းသာသဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သည်မဟုတ်။စင်စစ်သော်ကား မွေးဖွားရာကာလမှစ၍ နို့ထိန်းတို့သည် ရင်ခွင်တစ်ခုမှ ရင်ခွင်တစ်ခုသို့ ချီပိုး၍လည်း ကောင်း၊မြင်းငယ် ရထားငယ် အစရှိသော ကလေးကစားစရာအရုပ်တို့ဖြင့် ကစား စေအပ်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ အရသာရှိသော ဘောဇဉ်တို့ကို ကျွေးမွေးလျက် လည်းကောင်း. ချမ်းသာဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆောင်ယူအပ်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။ (ခ) ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝိတ္ထာရ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။ (င) ပက္ခန္တရ။ (စ) ဝိတ္ထာရ။

စာစပ်။ ။ဓာတီဟိ-တို့သည်ပေး၊ဓာ၀ိယမာနော ကီဠိယမာနော ဘောဇိယမာနော တို့၌ ယပစ္စည်း ဓာနပစ္စည်တ့ုသည် မဟောအပ်သော အဝုတ္တကတ္တား။ ဓာရိယမာနော စသည် ၃း ထိုကိုမဟောသော ကိတ်ကြိယာဝါစက။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်(၄)

ပိယော။ ။ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ပိယော။ ပီ+ယ

ပိဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-မိဘတို့၏ သန္တာန်ချစ်အပ်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်ဖြစ်သော ဂေဟာဿိတပေမ (ဝါ) ပီတိသောမနဿ (ဝါ) မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-သုဒိန်ဟုဆိုအပ်သော တကွဲဆိုဖက်ဖြစ်သော သား၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ယပစ္စည်းအရ သုဒိန်ဟုဆိုအပ်သော သားဒြဗ် ရ၏။တစ်နည်း-၄င်းသားသည် အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ပိယောသည် ဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၍ ဝိသေသနပုဒ်တို့၏ သဘောသည် ဂုဏ်ကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ဟောမြဲဖြစ်၍ ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာနအားဖြင့်ရ၏။

မနာပေါ။ ၁။မနံ အပ္ပေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ မနာပေါ။

၂။ မနံ အပယတီတိ မနာပေါ။

၃။ မနေ အဝိယတေတီတိ မနာပေါ။

၁။မနဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ-စိတ်သည် မုချ။ထို၏ တိုးပွားစေတတ် သော သုဒိန်နှင့်အကြောင်း, အကျိုး အာရုံ+အာရမ္မဏိကအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် သည် ဌာနူ။[ဤကား သမာသ်ကောက်။]

အပဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌကြိယာ သုဒိန်၏ မိခင်+ဖခင်တို့၏ စိတ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌကြိယာကား သားဖြစ်သော သုဒိန်၏ အရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာ။[ဤကား ကိတ်ကောက်]သမာသ်ပုဒ်လုံးအရနှင့် ဏ-ပစ္စည်းအရ သုဒိန် ရ၏။[ဤကား သမာသ်+ ကိတ်ကောက်။]**ကိတန္တသမာသ်ကောက်များ၌ ဤသို့ သမာသ်+ ကိတ် နှစ်မျိုးကောက်ရသည်။**

ဇာတော။ ။ဇာယန္တိ ဧတ္တောတိ ဇာတော။

ကာလော။ ။ကလျတေ သင်္ချာယတေတိ ကာလော။တစ်နည်း-ကရဏံ ကာရော၊ ကာရော ယေဝ ကာလော။

ဇာတကာလ။ ။ဇာတော စ ကာလော ဇာတကာလော။

ဇာတဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ မွေးဖွားရာ၏ အဖြစ်ဟူသောဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ မွေးဖွားချိန်နှင့်(ဝါ) ကာလနှင့် ကာလ+ကာလဝန္တစပ် ဌာနူ။ ဇာတကာလ ပုဒ်လုံးအရ မွေးဖွားရာကာလရ၏

မှတ်ချက်။ ။ကာလပုဒ်တွေနဲ့ ကြုံလာရင် သမ္ဗန်ကို သီးသန့်ရှာ စရာမလို။ကာလ+ကာလဝန္တအစပ် သမ္ဗန် ပုံသေမှတ်ပါ။

အသော။ ။အသတိ ဘက္ခတီတိ အသော။

အဿကာ။ ။အဿောဝိယာတိ အဿကော။

http://www.dhammadownload.com

အသာ-အရ မြင်းသည် မုချ။ထို၏ မြင်းရုပ်နှင့် သဒိသီ+သဒိသ စပ်ခြင်း သမ္မန်သည် ဌာန။က-ပစ္စည်းအရ မြင်းနှင့်တူသော မြင်းရုပ်ရ၏။

ရထော။ ။**ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ ရထော။**

ရထကော။ ။**ခုဒ္ဒကော ရထော ရထကော။**

အဿကရထကာ။ ။အဿကောစ ရထကောစ အဿကရကထာ။

အဿကရထကာနိ။ ။**အဿကရထကာ အာဒိယော ယေသန္တိ အဿကရထကာဒီနိ။**

သာဒု။ ။သာဒီယတိ အဿာဒီယတီတိ သာဒု။

သာဒစာတ်အရကတ္တုဒြ-ရသတဏှာပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ကမ္မတ္တ-အရသာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏု-ပစ္စည်းအရ-ချိုဆိမ့်သော အရသာ ရ၏။

ရသော။ ။ရသီယတိ အဿာဒီယတီတိ ရသော။

ဘောဇနံ ။ ။**ဘုဥ္စိတဗ္ဗန္တိ ဘောဇနံ။**

သာဒုရသံ။ ။**သာဒု ရသော ဧတ္ထာတိ သာဒုရသံ။** [ဘောဇဉ်]

သာဒုရသဘောဇနံ။ ။**သာဒုရသဥ္စ တံ ဘောဇနဥ္စာတိ သာဒုရသဘောဇနံ။**

သာဒုရသ်, ဝိသေသနပုဒ်အရ ချိုမြိန်သော အရသာရှိသည်၏အဖြစ် ဟူသော ဂုဏ်သည်မုချ။ထို၏ ဘောဇဉ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရချိုမြိန်သော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပီတိ။	။ပါ+တိ
မန။	။မန+အ/မာ+ယု။
သုခ။	။သုခ+အ/သု+ခန-/သု+ခါဒ+ကွိ။
	သုခစာတုဝသာစာပိ၊ သုပုဗ္ဗခါဒတောပိဝါ။
	သုပုဗ္ဗခနတောဝါပိ၊ သုခသဒ္ဒဂတီ ဝဒေ။[သဒ္ဒနီတိ]
ပရိဟတော။	။ပရိ+ဟရ+တ။
ဓာတိ။	။ဓာ+တိ။ [ကုမာရေ ဓာတိ ဓာရေတီတိ ဓာတိ။]
အင်္ဂ။	။အင်္ဂ+အ။
ရထ။	။ရမု+ထ။
ဗာလ။	။ဗလ+ဏ။ [ဗလ-အဿသေ]

နံပါတ် (၆)

(က)**ပီတိဓနေ့နကောဖြင့်**-ပိယောဒ္ဓ ပီဓာတ် ယ-ပစ္စည်း ပီဓာတ်၏ တပ္ပန, ပီတိ, ပါန, သု...ခ အနက်တို့တွင် ဤ၌ ပီတိအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယ-ပစ္စည်း ကမ္မသာဓန အနက်၌သက်၍ ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ပိယော ဟု ဝစနတ္ထ

http://www.dhammadownload.com

ပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နိယံ။ ။ဓာတ်နက်ကံထား၊ ဖွင့်ပြခြား၊ မှတ်သားကမ္မသာဓန။

(ခ)**မနုဝမှုနကောဖြင့်**-မနာပေါ်၌ မနုပုဒ် အာပပုဒ် မနံ အာပေတိ ဝဓေတီတိ မနာပေါဟု ကိတန္တဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ အာပဓာတ်၏ ဝမုနအနက်၊ ဏာ-ပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တု အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဂ)**သုခေန ဓေိတောဖြင့်**-သုခေဓိတော၌ သုခပုဒ် ဓေိတပုဒ် ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊သုခေန ဓေိတော သုခေဓိတော-ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းသမာသ်၏ ဝိသေသနအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဃ)**သုခသံဝမိုတောဖြင့်**-ဓေဓာတ်သည် လာဘအနက်ကို မဟော၊ဝုမိ-အနက် ဟောသည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ်(၇)

သုခေဓိတော/သုခေဋ္ဌိတော…

ဓေ ဝုမိုယံ လာဘေစ ဓေတီတိ ဓော သုခေဓိတော။ [ဓိတိဓာတုမာလာ]

ဓော ဏု လာဘ ဝုမိုသု။ [ဓာတွတ္ထ] တို့၌ ဆိုသောကြောင့် တဝဂ်စတုတ္ထ အက္ခရာဖြင့်ရှိသော သုခေဓိတောသင့်။ [၆] နံပါတ်ရှုပါ။ဓေ-ဓာတ် ဤ၌ ဝုမိုအနက်ကို အလိုရှိအပ်သည်။

သုခေဋ္ဌိတောတိပိ ပါဠော၊ဌေ-ဝုမိုယံ-ဟု ယောဇနာ ဆိုသော်လည်း **ဌော ဝိဗာဓာယံ**-ဟူသော ဓာတွတ္ထနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဌေဓာတ် ဝုမိ-အနက်ဟောသည်ကို သဒ္ဒနီတိ ဓာတွတ္ထတို့၌ မဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဋဝဂ် ဒုတိယအက္ခရာဖြင့်ရှိသော သုခေဋ္ဌိတောပါဠ် မသင့်။ ဂဏ္ဌိပေါင်း၌ သုခေထိတောဟု တဝဂ်၊ ဒုတိယအက္ခရာဖြင့်ရှိ၏။ ထေဓာတ်မရှိ၍ မသင့်သည်သာ။

ကီဠယမာနော/ကီဠိယမာနော/ကီဠာပိယမာနော

ဗာလကီဠနကေဟိ ကီဠိယမာနော သာဒုရသဘောဇနံ ဘောဇိယမာနော သုခေန ပရိဟတော။ [မ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။၂၀၂။]၌ ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဓာတီတိဟူသော ကတ္တား, ဓာရိယမာနော, ဘောဇိယမာနောဟူသော ယှဉ်ဘက်ပုဒ်တို့ကို ထောက်၍လည်းကောင်း ကီဠိယမာနော သင့်ပါသည်။

ဣလာ/မလာသာထူးသောကြောင့် ကီဠယမာနော ပါဠ်လည်းသင့်။

အထဿ မာတာ ဒါရကံ အလင်္ကရိတွာ ကီဠာပိယမာနံ ဒိတွာဝ။ [မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၃၆။]ကို ထောက်၍ ဘာဂျီ၌ဆိုသော ကီဠာပိယမာနောပါဠ်လည်း သင့်ပါသည်။

သာဒုရသဘောဇနံ/သာဓုရသဘောဇနံ[၄-နံပါတ်ဝိဂြိုဟ်ဓာတ်ပစ္စည်းထောက်၍ဖြေ]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၉)

မနာပ။ ။ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ်ကို ဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသော စေတသိက်ကိုလည်းရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။[စိတ်ကိုဆိုရာ၌ ဤနယပူပစာပုံသေ]အစိတ်ဖြစ်သော စိတ်၏ မနာပဟူသောအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော စိတ်နှင့်တကွ သမ္ပယုတ္တတရားတို့၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

အသာကရထကာဒီ:ဒိ။ ။အတူဖြစ်သော မြင်းငယ် ရထားငယ်တို့၏ အဿက,ရထက ဟူသောအမည်ကို အတူရှိသော ကလေးကစားစရာ မြင်းရုပ်ရထားရုပ်စသည်၌တင် သဒိသူပစာ၊ ရှင္ဒီနည်း။

အင်္ကတော အင်္ဂ ။ ။ရင်ခွင်တည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့်ကျောက်ကုန်း,ခါး,ပခုံး ဟူသော အနည်းကိုလည်းရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။

ဇာတကာလတော။ ။အနီးမွေးချိန်၏ ဇာတကာလအမည်ကို အနီးရှိသော မွေးပြီးအချိန်၌တင် သမီပူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဗလကိဋ္ဌနကေဟိ ကီဠိယမာနော္ဇ ဇာတ်အရ-

ပီတိသောမနဿ (ဝါ) ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဣန္ဒြိယောတရဏဟာရနေတ္တိ

လောဘမူစိတ်သည် မနိန္ဒြေမည်၏။ကေဂ္ဂတာသည်သမာဓိန္ဒြေမည်၏။သောမနဿဝေဒနာသည် သောမနဿိန္ဒြေမည်၏။ဇီဝိတိန္ဒြေစေတသိက်သည် ဇီဝိတိန္ဒြေမည်၏။ဝီရိယသည် ဝီရိယန္ဒြေမည်၏။ဤသို့ ဣန္ဒြေ၌ သွင်းချခြင်းသည် ဣန္ဒြိယောတရဏဟာရ မည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၉)

(က) **န တွံ တာတ သုဒိန္န ကိဉ္စိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသီတိ** တွံ တာတ သုဒိန္န ကိဉ္စ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘလဘာဂံ ဒုက္ခဿ န ဇာနာသိ။

(ခ) အထဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီတိ အတ္ထော။

(ဂ) ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ အနုဘဝနတ္ထေစ ဇာနနာ။

(ဃ) အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နဿရသီတိ အတ္ထော။

(င) ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ၊သရဏတ္ထေ စ ဇာနနံ။

(စ) ဝိကပ္ပဒ္ဓယေဟိ ပုရိမပဒဿ ဥတ္တရပဒေန သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ဆ) တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန ဉာတဗ္ဗံ။ [ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၁။]

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

န တွံ တာတ သုဒိန္န ကိဉ္စိ ဒုက္ကဋဿ ဇာနာသိ။ [ပါဠိတော်]

သံဝဏ္ဏနာရှု၍ အနက်-

တာတ သုဒိန္န။ တွံ၊သည်။ ဒုက္ကဋဿ၊၏။ကိဉ္စိ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှကိုလည်း။န ဇာနာသိ၊ မသိ။ [က-ဝါကျရှုသည်။]

တာတ သုဒိန္န၊ တွံ၊သည်။ကိဉ္စိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော။ဒုက္ကဋဿ၊ဖြင့်။ ဝိသယံ၊အာရုံကို။န ဇာနာသိ၊မခံစားရ။ [ခ-ဝါကျရှုသည်။]

တာတ သုဒိန္န၊တွံ၊သည်။ကိဉ္စိ၊သော။ ဒုက္ကဋဿ၊ကို။န ဇာနာသိ၊အမှတ်မရ။ [ဃ-ဝါကျရှုသည်။]

(စ)ဝိကပ္ပဒ္ဒယေပိ၊ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ္ပ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း။ပုရိမပဒဿ၊ကိဉ္စိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏။ဥတ္တရပဒေန၊ဒုက္ကဋဿဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့်။ သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ၊တူသောဝိဘတ်၏ ကျေခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ဆ)ဉာတဗ္ဗ၏ ကတ္တား- ဝိည္ဉူဟိ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) ဖြင့် ကိဉ္စိသဒ္ဒါ၏ အနည်းငယ်ဟူသော အနက်,ဒုက္ကဋသဒ္ဒ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏သမ္ဗန်အနက်၌ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဉာဓာတ်၏သိခြင်းအနက်၌ဖြစ်သည်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဒုက္ကဋသဒ္ဒ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကရိဏ်းအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဇာနာသိ၌ ဉာဓာတ်၏အနုဘဝန အနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်(ခ) မိန့်။

[ယဒါ ဇာနာတိသဒ္ဒေါ ဗောဓနတ္ထော န ဟောတိ၊တဒါ သဒ္ဒပယောဂေ 'သပ္ပိနော ဇာနာတိ၊ မဓုနော ဇာနာတိ' တိ အာဒီသုဝိယ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒဝိဒူ ဣစ္ဆန္တိ။] [သာရတ္ထ]

(ဂ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (ခ)ဖြင့် ကိဉ္စိ ဒုက္ကဋဿ ဇာနာသိကို ကိဉ္စိဒုက္ကဋေန နာနုဘောသိဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ၌ ဒုက္ကဋဿဟုဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။နဇာနာသိကို သိခြင်းအနက်ဟောနိုင်သော နာဝဗုဇ္ဈတိ-စသဖြင့် ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဒုက္ကဋဿကို ဒုက္ကဋေန, နဇာနာသိကိုနာနုဘောသိဟု ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်နိုင်အံ့နည်း။ သဒ္ဒါနှင့်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက် ရာ၏။စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။သာမိဝိဘတ်သည် ကရိဏ်းအနက်၌ဖြစ်၍ ဇာနနကြိယာသည် အနုဘဝအနက်၌ဖြစ်ရကား ဒုက္ကဋေန နာနုဘောသိဟု ငါဖွင့်ဆိုသော စကားသင့်၏။ ထို့ကြောင့် သင့်တင့်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ့၌မရောက် ကင်းပျောက်၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့ သာဓောဂပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ခ+ဂ)တို့ဖြင့် ဒုက္ကဋသဒ္ဒ၌ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ကရိဏ်းအနက်၌ဖြစ်ခြင်း, ဇာနာတိ၌ ဉာဓာတ်၏ အနုဘဝနအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြဆို

http://www.dhammadownload.com

တော်မူ၏။ထိုဒုက္ခသ ဓာနာသိဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသော ကရိဏ်းအနက် အနုဘဝန အနက်တို့ကိုသာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်အနက်တို့ကိုလည်းသိမှတ်အပ် ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

မှတ်ချက်။ ။အထဝါနဲ့လာတဲ့ ဝါကျကို တက်တဲ့အခါ ဧဝ [သာ]နှင့် အာဘော်ထားပြီး သမုစ္စည်း [လည်း] နှင့်မေးရမည်။

(င)သို့ တက်လိုလျှင်-(ဂ) ဝါကျကို မှီးပြီးတက်လေ။

(စ)သို့။ ။ဆရာသည် (ခ)စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ကိဋ္ဌိ ဒုက္ခသဓာနာသိဟူသော ပါဠိတော်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကရိဏ်းအနက်, ကံအနက်, ဉာဓာတ်၏ အနုဘဝန အနက် သရဏာအနက် ဖြစ်ခြင်းကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ကိဋ္ဌိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ အဘယ်သို့သော ဝိဘတ်ကျေခြင်းကို မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။**နိပါတတ္တာ သိ လောပေါ ဟူသောပရိဘာသာအရ**-ပထမာဝိဘတ်ကျေခြင်းကို မှတ်သားအပ်ပါသ လော။စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ပထမာဝိဘတ် ကျေခြင်းကို မမှတ်သားအပ်။ ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ် နှစ်ပါးအပေါင်း၌ ကိဋ္ဌိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုက္ခသဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် တူသော ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေခြင်းကို မှတ်သားအပ်၏ဟူလို။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာသည် (ခ)စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကရိဏ်း အနက် ကံအနက်-၌ဖြစ်ခြင်း ဉာဓာတ်၏ အနုဘဝနအနက် သရဏာအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဒုတိယဝိကပ် တတိယဝိကပ် နှစ်ပါးအပေါင်း၌ ကိဋ္ဌိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုက္ခသ ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် တူသော ဝိဘတ်ကျေခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြတော် မူအပ်၏။ထိုအလုံးစုံကို အဘယ်သို့သိအပ်ပါသနည်း။သဒ္ဒါကျမ်းမှတစ်ပါး အခြားသောကျမ်းတို့၌ သိအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)နယန္တရ ပက္ခန္တရ။ ဒုက္ခသ န ဓာနာသိပုဒ်တို့၏ အဖွင့်အဖို့ နည်းတစ် ပါးကို ပြသောကြောင့်။

(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ၊ (တစ်နည်း) ဒဋ္ဌီကရဏာ။ ဒုက္ခေန နာနုဘောသိ ဖွင့်ဆိုနိုင် ခြင်း အကြောင်းယုတ္တိပြ။တစ်နည်း ကာရဏာ- **[တေနာဟ 'ကရဏာတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ အနုဘဝနတ္ထေစ ဓာနနာ' တိ။ သာရတ္ထ ၂။ ၄။]**

(ဃ) နယန္တရပက္ခန္တရ။ (င) ဝါကျာရမ္ဘ (တစ်နည်း) ဒဋ္ဌီကရဏာ။
(စ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဆ) ဝါကျာရမ္ဘ (တစ်နည်း) ယုတ္တိဒဋ္ဌီ။

အထက်ပါ မိမိဖွင့်ဆိုချက်များကို သဒ္ဒါကျမ်းဖြင့် ထောက်ခံပြသော ကြောင့်။

နံပါတ် (၄)

အတ္ထော။ ။**အဓိယတိ ဉာယတီတိ အတ္ထော။**

http://www.dhammadownload.com

ကရဏ္ဍော။ ။ကရဏ္ဍမေဝ အဏ္ဍော ကရဏ္ဍော။

ကရဏ္ဍဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ကရိဏ်း၏ အဖြစ်ဟူသော အဝတရ ဏ္ဍဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို၏ အနက်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရထို- သော ကရိဏ်းအနက်ရ၏။

သာမိ ။ ။သံ အဿ အတ္ထီတိ သာမိ။(သာမိ)

ဝစနံ ။ ။ဝုစ္စတိ ဧတေနာတိ ဝစနံ။

သာမိဝစနံ။ ။သာမိယော ဝစနံ သာမိဝစနံ။

သာမိနော ဒီပကံ ဝစနံ သာမိဝစနံ။

ဒွယံ ။ ။ဒွိန္နံ သမူဟော ဒွယံ။

ဝိကပ္ပဒွယံ။ ။ဝိကပ္ပါနံ ဒွယံ ဝိကပ္ပဒွယံ။

ဝိကပ္ပဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ဒုတိယဝိကပ် တတိယဝိကပ်တို့သည် မုချ။ထို-၏ နှစ်ပါးအပေါင်းနှင့် သမူဟီ+သမူဟစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ဒုတိယ, တတိယဝိကပ်တို့၏ နှစ်ပါးအပေါင်းရ၏။

ပုရိမံ ။ ။ပုရေ ဘဝံ ပုရိမံ။

ပုရိမပဒံ ။ ။ပုရိမဉ္စ တံ ပဒဉ္စာတိ ပုရိမပဒံ။

သမာနဝိဘတ္တိ။ ။သမာနာစ သာ ဝိဘတ္တိစာတိ သမာနဝိဘတ္တိ။

သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ။ ။သမာနဝိဘတ္တိယာ လောပေါ သမာနဝိဘတ္တိလော ပေါ။

သဒ္ဒေါ ။ ။သဒ္ဒီယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ သဒ္ဒေါ။

သတ္ထံ ။ ။သဒ္ဒေစ အတ္ထေစ သာသတိ အာစိက္ခတိ ဧတေနာတိ သတ္ထံ။

သဒ္ဒသတ္ထံ။ ။သဒ္ဒဿ ဒီပကံ သတ္ထံ သဒ္ဒသတ္ထံ။

သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရော။ ။သဒ္ဒသတ္ထဿ အနုသာရော သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရော။

သဒ္ဒသတ္ထ ဝိသေသနပုဒ်အရ သဒ္ဒါကျမ်းသည် မုချ။ထို၏ အစဉ်လျှောက် ခြင်းနှင့် ကမ္မ+ကမ္မီစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လျှောက်ခြင်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

အပ္ပ ။ ။အလ+ပ။(အပ+ပ)

ဉပယောဂေါ။ ။ဉပရှေးရှိသော ယုဇ+ဏ။

ဝိကပ္ပ ။ ။ဝိရှေးရှိသော ကပ္ပ+အ။

ဉတ္တရ ။ ။ဉရှေးရှိသော တရ+အ။

ဝိဘတ္တိ ။ ။ဝိ+ဘဇ+တိ။

လောပေါ။ ။လုပ+ဏ။

သဒ္ဒ ။ ။သဒ+ဝ။

သတ္ထာ ။ ။သာသ+ထ၊

http://www.dhammadownload.com

နိယံ ။ ။ကျမ်းနဲ့ လက်နက်၊ ဉ်နှစ်ချက်၊ မိန့်မြွက် စိတ္တာဒိ။
ဘုရား,ဆရာ ဟောသောခါ ဝိုထ်းမှာ သတ္တာဒိ။
ကုန်သည်ဟောရာ ပုရိသာ မှတ်ပါလေကုန်ဘိ။

နံပါတ် (၆)

(က)အပ္ပမတ္တကမ္ဘိဖြင့်–ကိဋ္ဌိသဒ္ဒါ အပ္ပမတ္တကဝါစီနိပါတ်ဖြစ်သည်ကို (ဝါ)အနည်း၀ယ်ဟူသောအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုသိစေသည်။နဇာနာသိဖြင့်–န–သဒ္ဒါကို ဇာနာသိ–ကြိယာနှင့်စပ်၍ အနက်သမ္ဗန်ရ မည်ကို သိစေသည်။

(ခ)ဒုက္ခေနဖြင့်–ဒုက္ခသ–၌ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက်၌မဖြစ်၊ ကရိုဏ်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။နာနုဘောသိဖြင့်–ဇာနာသိ–၌ ဉာဓာတ်သည် အဝဗောဓနေအနက်၌မဖြစ်၊အနုဘဝန အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဃ)ဝါကျ– (ခ) နှင့် နည်းတူဖော်။

နံပါတ် (၇)

မနဝဟုနကော/မနောဝဟုနကော…

သသရေဝါဂမော–သုတ်၌ ဝါ–သဒ္ဒါသည် သီဟဂတိကနည်းအားဖြင့် လိုက်လာလျက် ဩ–လာခြင်း အစီအရင်ကို တားမြစ်အပ်သောကြောင့် သမာသ် အလယ် မနောဂိုဏ်းဖြစ်သော်လည်း ဩ–မလာနိုင်ရကား မနဝဟုနကော ပါဌ်သာသင့်။

သာမိဝစနံ/သာမီဝစနံ…

သမာသ်အလယ်ရောက်သော ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဤ–ဦတို့ကို ရဿပြု အပ်သောကြောင့် သာမိဝစနံဟု ရဿဖြင့် ရှိသောပါဌ်သာသင့်။

နဿရတိ/နသရတိ…

သရဓာတ်၏ အာဒိဗျည်းသည် ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်သောကြောင့် နဿရတိ ပါဌ်သာသင့်။

နိယံ။ ။ပ, ပဋိနှင့် ပတိ, ကမု, ကုသ, ကုဓ , ကီ ဂဟဟု ဓ တ ဉ သိ, သု သူ သမ္ဘု, သရ, သသ သောဠသတို့ အစဗျည်းမှာ ဒွေဘော်လာ။

နံပါတ် (၈)

(ခ–ဃ)ဝါကျနည်း။ ။ဒုက္ခဿဟူသော ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် ဒုက္ခေန, ဒုက္ခံ ဟု တတိယာ ဒုတိယာဝိဘတ် ဖောက်ပြန်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ နည်း။ [ဒုက္ခဿ–မေးလျှင်လည်း အတူတူပင်]

ဇာနာတိ ။ ။အနုဘဝနအနက် သရဏအနက် ဟူသောလွန်သော အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အတ္တာတိသယနည်း။

ကရဏတ္ထေ။ ။အကြောင်း ကရိုဏ်းအနက်၏အမည်ကို အကျိုး ဒုက္ခဿ–သဒ္ဒါ၌တင် နာနန္တရိကနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တရပဒေန။ ။အပေါင်း ဒုက္ခသ-ဟူသော တစ်ပုဒ်လုံး၏ အမည်ကို အစိတ် ဆင်္ခါဝိဘတ်၌တင် ဧကဒေသူ-ရှုဆို။

တစ်နည်း-ဌာန ဒုက္ခသပုဒ်၏ ဥတ္တရပဒေနဟူသော အမည်ကို ဌာနီ ဖြစ်သော ဆင်္ခါဝိဘတ်၌တင် ဌာနူပစာ။

သဒ္ဒသတ္တ။ ။ဌာနသဒ္ဒါကျမ်းကိုဆိုသဖြင့် ဌာနီ သုတ်,ဥဒါရဏ်, ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

တစ်နည်း-သဒ္ဒါကျမ်းတည်းဟူသော ဌာန၏အမည်ကို ဌာနီ သုတ်,ဥဒါ ရဏ်၌တင် ဌာနူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဉာတဖွံ့၌ ဓာတ်အရ-ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၀)

(က) **မရဏေနပိ မယံ တေ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာတိ** သစေပိ တဝ အမှေသု ဇီဝမာနေသု မရဏံ ဘဝေယျ၊တေန တေ မရဏေနပိ မယံ အကာမကာ အနိစ္ဆကာ န အတ္တနော ရုစိယာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။

(ခ) တယာ ဝိယောဂံ ဝါ ပါပုဏိဿာမာတိ အတ္ထော။

(ဂ) **ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ** ဝဝံ သန္တေ ကိံပန ကိံနာမ တံ ကာရဏံ၊ယေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ။

(ဃ) အထ ဝါ **ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ** ကေန ပန ကာရဏေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၁။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)သံဝဏ္ဏနာ ရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်။

တေ၊ ၏။ မရဏေနပိ၊ ကြောင့်လည်း။ မယံ၊ တို့သည်။ အကာမကာ၊ ခွဲခွာခြင်း၌ အလိုမရှိကုန်သည်[သဒ္ဒတ္ထ]ဝါ၊ မိမိ၏ အလိုကျမဟုတ်ပါဘဲ ခွဲခွာ၍ ဖြစ်ကြရကုန်သည်။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]ဝါ၊သေကွဲ ကွဲကြရကုန်သည်။ [ဝေါဟာရတ္ထ]

(ခ)ရှု.. တေ၊ ၏။ မရဏေနပိ၊ ကြောင့်လည်း။ မယံ၊ တေ၊ သင်နှင့် အကာမကာ၊ ကုန်သည်။(ဟုတ္ဘာ) ဝိနာ၊ ကွေကွင်းခြင်းသို့။ဘဝိဿာမ၊ ဖြစ်ကြရပါ ကုန်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ရောက်ကြရပါကုန်၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(ဂ)ရှု-ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အနက်။

ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။မယံ၊ တို့သည်။ တံ။ သင့်ကို။ ဇီဝန္တံ၊ အသက်ရှင်ဆဲကို။ အနုဇာနိဿာမ၊ ခွင့်ပြုကြရကုန်လိမ့်အံ့။ တံ။ ထိုအကြောင်းသည်။ ကိံပန၊ အဘယ်မည်သည့်အကြောင်းတဲ့နည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)ရှု..ကိ ပန၊ အဘယ့်ကြောင့်။မယံတို့သည် တံ၊ကို။ ဇိဝန္တံ၊ အသက်ရှင်ဆဲကို။ အနုဓာန်သာမ၊ ခွင့်ပြုနိုင်ကုန်အံ့နည်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (က)ဖြင့် မယံ ထေ-၌ တေ-သဒ္ဒါသည် တုမှ သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ-ဖြစ်၍ သမ္ပန်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊မရဏာနုဝိပုဒ်ကို ပြန်စပ်၍ အနက်သမ္ပန်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုတေသဒ္ဒါသည် သမ္ပန်အနက်၌သာဖြစ်၍ မရဏာနုဝိ ပုဒ်၌သာ စပ်အပ်ပါသလော။အဘယ်အနက်၌ဖြစ်၍ အဘယ်ပုဒ်၌လည်း စပ်အပ်ပါသေးသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား။ ။သဟတ္ထ အနက်၌လည်းဖြစ်၍ ဝိနာပုဒ်၌လည်းစပ်၍ အနက်သမ္ပန်အပ်သေး၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့ ။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် ကိံ ပန-၌ ပန-သဒ္ဒါသည် ဂရဟာဓော တက/ကိံ-သည် ဂရဟတ္ထနှင့်တကွ ယေန ဟူသော အနိယမ ပါဌသေသထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ပန်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို ကိံ သဒ္ဒါသည် ဂရဟတ္ထသာဖြစ်၍ ယေန ဟူသော အနိယမ ပါဌသေသ စွက်၍သာအနက်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော။ကိံသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်၍ ထိုဝါကျ၏အနက်ကို မည်သို့လည်း မှတ်သားနိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား။ ။ကိံသည် ကာရဏတ္ထ၌ဖြစ်၍ ယင်းဝါကျကို အနိယမပါဌသေသ မထည့်စွက်မူ၍ ယထာရုတ ပါဠိအားလျော်စွာ အနက်ကိုလည်း မှတ်သားရသေး၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ (ခ) နယန္တရပက္ခန္တရ။(ဂ) (ဃ) နယန္တရက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။တေ-ကား ၏-ပေးသောကြောင့်၊မရဏာနုဝိ-၌ သမ္ပန်+ သမ္ပန္ဓိစပ်။

တစ်နည်း= တေ-ကား နှင့်-ပေးသောကြောင့် ဝိနာ၌ သဟာဒိယောဂ+သဟာဒိယောဂဝန္တ စပ်။

နံပါတ် (၄)

မရဏာ။ ။မရိယတေ မရဏံ။

ဘာဝသာဓန တို့သဘောသည် ဓာတ်အရ ပစ္စည်းအရတူသောကြောင့် ပျက်စီးခြင်း ကြိယာရ၏။

ကြိယာတို့ မည်သည် ပရမတ္ထဒြဗ်နှင့် မကင်းကောင်းသောကြောင့် နိပ္ပန္န ရုပ် အဇ္ဈာရသတို့၏ ပျက်စီးခြင်းရ၏။

ဇီဝမာန။ ။ဇီဝါမာတိ ဇီဝမာနာ။ [တေသု]

ဇီဝဓာတ်အရ- ရုပ်ဇီဝိတ နာမ်ဇီဝိတတို့၏ ဥပါဒ်သည်-မှချ။ ထိုရုပ်နာမ်တို့၌ ရှိသော ရုပ်အာဟာရ နာမ်အာဟာရတို့၏ အာဟာရပစ္စယသတ္တိသည် ဖလ္လ။

http://www.dhammadownload.com

မာန ပစ္စည်းအရ ဥပ္ပါဒဝန္တ ဖြစ်သော အမိ-အဖဟု သမုတ်အပ်သော သူတို့ရ၏။

အကာမကာ။ ။နတ္ထိ ကာမော ဧတေသန္တိ အကာမကာ။

နဲ-ကာမ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ-အရ အလိုမရှိခြင်းဟူသော အဘာဝဗောဂုဏ် မှချ။ ထို-၏ ဧတေ-အညပုဒ်အရ မိဘတို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီးစပ် ဌာန။ ဧတေ-အညပုဒ်အရ မိဘတို့ ရ၏။

အနိစ္ဆကာ။ ။နတ္ထိ ဣစ္ဆာ ယေသန္တိ အနိစ္ဆကာ။

ဓီဝန္တ ။ ။ဓီဝသီတိ ဓီဝန္တော။

နံပါတ် (၅)

ဣစ္ဆာ။	။ဣသု+အ+အာပစ္စည်း
အတ္တ။	။အတ+တ။ [တစ်နည်း] အဒ+မာန်ပစ္စည်း။
(တစ်နည်း)။	။အာပုဗ္ဗ ဒါ+တ။ [တစ်နည်း] အတ္တ+အ
ရှစိ။	။ရုစ+ဣ။
ဝိယောဂ ။	။ဝိ-ယုဇ+ဏ။
သန္တေ။	။အသ+အန္တ။ သတ္တမီဝိဘတ်။
(ဂ)ကို။	။တိလိင်၊ သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း [တစ်နည်း] နပုလ္လိင်
(ဃ)ကို ။	။အလိင်၊ နိပါတ်ပုဒ်။ ကာရဏတ္ထ။

နံပါတ် (၆)

(က)တေ မရဏေနပိဖြင့် တေ-သဒ္ဒါသည် နောက်ဖြစ်သော အကာမကာပုဒ်နှင့်စပ်၍ အနက်မသမ္မန်အပ်၊ ရှေးဖြစ်သော မရဏေနပိ-ပုဒ်နှင့်စပ်၍ အနက်သမ္မန် အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊တုမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယအဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ မယံနှင့် [ထောမယံ -ထိုငါတို့သည်] စပ်ရမည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။ **အနိစ္ဆကာဖြင့်** အကာမကာကို နတ္ထိ ကာမော ယေသန္တိ အကာမကာ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အ-သည် နဲ-၏ ကာရိယ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကာမသဒ္ဒါသည် ဝတ္ထုကာမ စသည်ကို မဟော၊ ဣစ္ဆာအနက် ဟောသည် ကိုလည်းကောင်း သိစေ။နံ အတ္တနော ရုစိယာဖြင့် အလိုမရှိဟူသည် မိမိသဘော အတိုင်း မဖြစ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အတ္တာပန္နအနက်ကို သိစေ။သစေပိ တဝ-စသည်ဖြင့် တေ-သည် တုမှ-သဒ္ဒါနှင့် တကွ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၏ ကာရိယ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သင်ချစ်သားသေခြင်း ကြောင့်လည်း ငါတို့ မိဘတို့ သည် အသက်ရှင်လျက် သေခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟုခွဲခွာ၍ ဖြစ်ရခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(ခ)တယာဖြင့် တေ-သည် တုမှ-သဒ္ဒါနှင့်တကွ တတိယာနာဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကို-လည်းကောင်း၊ သမ္ဗန်အနက်၌မဖြစ် သဟာဒိယောဂအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနာနှင့်ယှဉ်၍ စပ်အပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။ **ဝိယောဂံဖြင့်** ဝိနာ-နိပါတ်သည် ဝိယောဂတ္ထ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။[ဝိမတိရှု]

http://www.dhammadownload.com

ပါပုဏိဿာမဖြင့် ဘဝိဿာမ၌ ဘူတာတ်သည် ပါပုဏာန အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။[တစ်နည်း] ကွေကွင်း၍ ဖြစ်ရခြင်းဟူသည် ကွေကွင်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(ဂ)ကိံ နာမဖြင့် ကိံ ပန-၌ ပန သဒ္ဒါသည် ပဒပူရဏာဖြစ်၍ ကိံသဒ္ဒါသည် ဂရဟ အနက်ကို ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ယင်းနောင် ပဋ္ဌမာဝိဘတ်ကျေသည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။ကာရဏံဖြင့်တံ-၌ တသဗ္ဗနာမ်သည် ကာရဏာအနက်ကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို သိစေ။တံ စိဝန္တိ-ဖြင့် တံ-သဒ္ဒါသည် အကြောင်းဟူသော အနက်၊သင်-ဟူသောအနက် နှစ်-နက်ကို ဟော၍၊ ကိံ-ပုဒ်၊ စိဝန္တိ ပုဒ်တို့ကို ငဲ့လျက် အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။ ဇဝံ သန္တေယေန-ဖြင့် တ-သဒ္ဒါ၏ အနိယမထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။

(ဃ)ကေန ကာရဏေန-ဖြင့် ကိံပန-၌ကိံသဒ္ဒါသည် ကာရဏာတ္ထအနက်၌ ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ယင်းနောင် တတိယာဝိဘတ်ကျေသည်ကိုလည်းကောင်း၊[တစ်နည်း]ပဋ္ဌမာဝိဘတ်သည်, ဟိတ်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ (ဝါ) ကရဏာအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။

ကိံ ပနာတိဒ္ဓေ ကိန္တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ 'ကေန ပန ကာရဏေနာ' တိ။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅။)

နံပါတ် (၇)

ဝိယောဂံဝါ ပါပုဏိဿာမ/ဝိယောဂံ ပါပုဏိဿာမ...

တေတိ ပဒဿ သဟာတ္ထေ ကရဏဝသေနာပိ အတ္တံ ဒဿေတုံ ဝိယောဂံ ဝါ ပါပုဏိဿာမာတိ အတ္ထန္တရံ ဝုတ္တံ-ဟူသော ဝိမတိဋီကာကို ထောက်၍ ဝိယောဂံဝါဟု ဝါ-သဒ္ဒါ ပါသော ပါဌ်သင့်။

မှတ်ချက်။ ။[ဘာဋီ-၌ ကရဏာဝသေနာပိ ဝယ် ပိ-ဖြင့် သမ္ပိန်အနက်ကို ပေါင်းစည်းပြီး ဖြစ်သောကြောင့် နယန္တရ ဝါ မလိုအပ်ဟု ယူဆလျက် ဝါ-မပါသော ပါဌ်သင့်၏ဟု ဆို၏]

ဝေမေတ္တ/ဝေမွေတ္တ...

အထဝါ-ဖြင့် ရှေ့အနက်ကို ပေါင်းစည်းပြီး ဖြစ်ရကား အပိ-အတွက် ပေါင်းစည်းစရာ အနက်မရှိသောကြောင့် ဝေမေတ္တပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကိံ ပန မယံ တံ။ ။တ-သည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်လျက် ထိုအကြောင်း ဟူသောအနက်၊ သင်ချစ်သား ဟူသောအနက် ဤသို့ သတ္တိပြားသဖြင့် နှစ်-နက်ရသောကြောင့် ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ရေဏေနုပိ ဓယိ တော။ ။တော-သည် မရဏေနုပိသဒ္ဒါနှင့်လည်းကောင်း၊ဝိနာ သဒ္ဒါနှင့်လည်းကောင်း နှစ်-ပုဒ်လုံးကို ငဲ့သောကြောင့် ကာရကောလောကနနည်း။

ကိံ ပန မယိ တံ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အသက်ရှင်ဆဲ ခွင့်ပြုကြောင်း ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ရှင်ရဟာန်းပြုခွင့် လုံးဝမရှိခြင်းဟူသော အနက်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ကိံ ပန-ဖြင့် အကြောင်းကိုပယ်၏ဟူသော ပါရာဇိကာဏ် ဂဏ္ဌိကိုထောက်။

နံပါတ် (၁၀)

ဒဠှဝွာ-၌ ဒိသဓာတ်အရ။ ။အနက်ကို မှတ်သားကြောင်း အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဇီဝန္တ်အရ-အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော သုဒိန်၏ ခန္ဓာပဥ္စကဒြဗ်။

(တစ်နည်း) ရုပ်ဇီဝိတ နာမ်ဇီဝိတ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၁)

(က) **ပရိစာရေဟီတိ** ဂန္ဓဗ္ဗနစ္စနာဋကာဒီနိ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ တတ္ထ သဟာယ ကေဟိ သဒ္ဓိံ ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟိ သဉ္စာရေဟိ။

(ခ) ဣတော စိတော စ ဥပနေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) အထဝါ **ပရိစာရေဟီတိ** ဂန္ဓဗ္ဗနစ္စနာဋကာဒီနိ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ တတ္ထ သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ လဠ ဥပလဠ ရမ။

(ဃ) ကီဠသ္သူတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(င) **ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တောတိ** အတ္တနော ပုတ္တဒါရေဟိ သဒ္ဓိံ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၂။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဂန္ဓဗ္ဗနစ္စနာဋကာဒီနိ၊သီချင်းဆိုသူ ပွဲကသူ ကျွမ်းသမား အစရှိသူတို့ကို။

သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်...

ပရိစာရေဟိ၊ ထက်ဝန်းကျင် ထိုထို ထိုထိုအာရုံသို့ လှည့်လည်စေပါလော့။ [သဒ္ဒတ္ထ](ခ)ရှု-ဝါ၊ ဤအာရုံ ထိုအာရုံသို့ ကပ်၍ ဆောင်ပါလော့။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]

(ဂ)ရှု-ဝါ၊ ချမ်းသာခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့် မိမိကို ပြုစုလုပ်ကျွေး စေပါလော့။ [သဒ္ဒတ္ထ](ဃ)ရှု-ဝါ၊ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားပါလော့။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က-ခ) တို့ဖြင့် ပရိစာရေဟိ-၌ ပရိဉပသာရ ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာနအနက် စရဓာတ်၏ လှည့်လည်ခြင်း ဂတျတ္ထအနက်နှင့် ယင်း၏ကံကို

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြိယာနိဟု ထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ ယခုအခါ၌ ပရိ-ဥပသာရ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာနအနက် စရဓာတ်၏ လဋ္ဌတ္ထအနက်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (က) ဖြင့် ပရိစာရေဟိ-ဟူသည် သီဆိုသူစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဖြစ်စေ၍ ထိုအာရုံ၌ သူငယ်ချင်းတို့နှင့်အတူ အလိုရှိတိုင်း ဣန္ဒြေတို့ကို လှည့်လည်ခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။လှည့်လည်ပုံ ဥဇုကတ္ထကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။အသို့လျှင် ဣန္ဒြေတို့ကို အလိုရှိတိုင်း လှည့်လည်စေပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။ (တစ်နည်း) တပ္ပါကဋီကရဏ။(ဂ)နယန္တရ ပက္ခန္တရ။

(ဃ)ဝိတ္ထာရ။ တပ္ပါကဋီကရဏ။(င)ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။ပစ္စုပဋ္ဌာပေတ္ဘာကား ၍-ပေးသောကြောင့်၊ စာရေဟိ-၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသန၊ စာရေဟိ-ကား ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

သဟာယက။ ။**သုခဒုက္ခာနိ သဟ အယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ သဟာယာ။**

သဟာယာယေဝ သဟာယကာ။ (တေဟိ)

သွတ္ထတဒ္ဓိတ်တို့၏သဘောသည် ပုဒ်အရ ပစ္စည်းအရ အထူးမရှိသောကြောင့် သဟာယ-အရ က-ပစ္စည်းအရ သူငယ်ချင်းတို့ရ၏။

ယထာသုခံ။ ။**ယံယံ သုခံ ယထာသုခံ**

သုခဿ အနုရူပံ ယထာသုခံ

သုခံ အနတိက္ကမိတွာ ယထာသုခံ။

(ယထာနိပါတ်ပါရှိရာ၌ ဤဝိဂ္ဂဟ (၃) မျိုးကို သတိပြု)

ယထာ-ဝိသေသန-အရ ဝိစ္ဆတ္ထဘောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ ချမ်းသာနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ် ဠာန္။ပုဒ်လုံးအရ အကြင်အကြင် ချမ်းသာရ၏။

သုခ-ဝိသေသန အရ ချမ်းသာသည် မုချ။ထို-၏ လျော်စွာဖြစ်ခြင်းနှင့် သမ္ဗဒါန် + သမ္ဗဒါနီစပ် ဠာန္။ပုဒ်လုံးအရ ချမ်းသာအားလျော်စွာ ဖြစ်ခြင်းရ၏။

ဣန္ဒြိယ။ ။**ဣန္ဒဿ ပရိမိဿရိယံ ကရောန္တီတိ ဣန္ဒြိယာနိ။**

(ဝိဇ္ဇမာနသဒ္ဒါ ဝိဂြိုဟ်မှာကား လက္ခဏာသဘာဝ ကောက်ရမချို့ ပစ္စည်းတို့မှာ လက္ခဏဝန် သဘာဝန်ကို ဧကန်အရ ညွှန်းသတည်း။)

ဣဒိဓာတ်အရ အစိုးရခြင်းလက္ခဏာ၊ အစိုးရခြင်းသတ္တိကို မုချအားဖြင့်ရ၏။ဏျ-ပစ္စည်းအရ အစိုးရခြင်း လက္ခဏာရှိသော သတ္တိမန္တဖြစ်သော စက္ခုန္ဒြေစသော ဣန္ဒြေတို့ရ၏။

ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋက။ ။**ဂန္ဓဗ္ဗော စ နဋော စ နာဋကောစ ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာ။**

http://www.dhammadownload.com

။ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဋနာဋကာ အာဒယော ယေသန္တိ ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဋနာဋ ကာဒီနိ။

နံပါတ် (၅)

နဋ္ဋ ။ ။နဋ္ဋ + အ။
နာဋက ။ ။နဋ္ဋ + ဏ္ဏု။
ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ။ပရိ-ဥပ-ဌာ + ဏာပေ + တွာ။
ဒါရ ။ ။ဒရ + ဏ။ ဒရိယန္တေ အနေနာတိ ဒါရော။
ဘောဂ ။ ။ဘုဇ + ဏ။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဘောဂါ။

နံပါတ် (၆)

(က)ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ-ဖြင့် ပရိစာရေဟိ-၌ ပရိ-ဥပသာရသည် ပစ္စုပဋ္ဌာန အနက် (ဝါ)ပရိသမန္တအနက် ဟောသည်ကိုသိစေ။သဋ္ဌာရေဟိ-ဖြင့် ပရိစာရေဟိ-၌ စရဓာတ်သည် သဋ္ဌာရဏ (ဂတိ) အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။ တစ်နည်း-သဋ္ဌာရေဟိသဒ္ဒါသည် စာရေဟိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။ဣန္ဒြိယာနိ ဖြင့် ပရိစာရေဟိ ကြိယာ၏ကံကို ဣန္ဒြိယာနိ-ဟု ထည့်စွက်၍ အနက်သမွန်အပ် သည်ကို သိစေ။ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဋနာဋကာဒီနိ-စသည်ဖြင့် ရေးရှုဖြစ်စေ၍ ဣန္ဒြေတို့ကိုလှည့် လည်စေ၏ဟူသည် ကချေသည် စသည်တို့၌ သူငယ်ချင်းများနှင့်အတူ ချမ်းသာ အားလျော်စွာ လှည့်လည်စေခြင်း ပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေ။

(ခ) ဣတော စိတောစဖြင့် ပရိ၏သမန္တတ္ထဟောသည်ကိုပြ။

(ဂ)ဘုဉ္ဇဿ-ဖြင့် ပရိဘုဉ္ဇဿ-၌ပရိဥပသာရ၏အနတ္ထကအဖြစ်ကိုသိစေ။ ဘောဂေ-ဖြင့် ကာမေ-အရ ကာမီယန္တေတိ ကာမာ-ဟုဝစနတ္ထပြု၍သုံးဆောင် ခံစားထိုက်သော ဝတ္ထုကာမကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။ (ကိလေသာကာမကိုနစ်)

အတ္တနော စသည်ဖြင့် ကာမဂုဏ်ကို သုံးဆောင်၏ဟူသည် မိမိ၏သား မယားတို့နှင့်အတူ သုံးဆောင်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

နံပါတ်(၇)

ဂန္ဓဗ္ဗ / ဂန္ဓဗ္ဗ...

ဂန္ဓံ အဗ္ဗန္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ဂန္ဓသဒ္ဒါုပပဒ အဗ္ဗဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ဂါယနံ ဝါ ဓမ္မော ဓေတေသန္တိ ဂန္ဓဗ္ဗော။ဗ္ဗသဗ္ဗော၊ဂ-ပုဒ်၊ ဓမ္မပုဒ်၊ဗ္ဗကို ဗ္ဗ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဂန္ဓဗ္ဗာတိ ဂါယနကာဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သွားအပ်သည်ကို မယူအပ်၊ သီချင်းဆို သူကိုသာ ဤ၌ယူအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တ-ဝဂ် စတုတ္ထအက္ခရာဖြင့် ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗောသာသင့်။

(မူလဂန္ထာဒိဘေဒ ဂန္ဓံ အဝန္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ ဂန္ဓဗ္ဗာ။ ဂန္ဓ + အဝ။) သံယုတ်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၉)

ဣန္ဒြိယာနိ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုပသာဒ စသည်တို့၏ဣန္ဒြိယအမည်ကို. အကျိုးဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ် စသည်တို့၌တင်စား ကာရဏူပစာ။

(ပရိဘောတဗ္ဗ တဗ္ဗ ယထာသက် ဝိသယေသု စာရေဟိတိ အဖွော်တိ အာဟ "ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟိ"တိ အာဒိ။) သာရတ္ထ။

ဂန္ဓဗ္ဗ။ ။ယုဉ်ဘက်ဖြစ်သော ကချေသည်ကျွမ်းသမားတို့မှကြွင်းသော သီချင်းဆိုသူဟူသော အနက်ကို ယူအပ်သောကြောင့်ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း။

အပေါင်းဖြစ်သော သီဆိုခြင်း၊ သီဆိုသူ၊ မြင်း၊ နတ်မျိုးတို့၏ဂန္ဓဗ္ဗအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သီဆိုသည်၌တင်စား ဧကဒေသူ။

(ဂါယနေ ဂါယတေ အဿေ ဂန္ဓဗ္ဗော ဒေဝတာန္တရေ။) ဓာန် + ၉၀၂။

ဘောဂ။ ။စီးပွားဥစ္စာများလည်း ဘောဂအမည်ရကြ၏။ သို့သော် ဤနေရာ၌ ဝိသေသဘောဂဖြစ်သော ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို အလွန်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။ (ဘာသာဋီကာ)

နံပါတ် (၁၀)

ပရိစာရေဟိ-၌ ဓာတ်အရ လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

ပဒဋ္ဌာနဟာရ ဟူသော်ကား။ ။ ပဒဋ္ဌာနံ ဝိစာရေတိ ဓေါနာတိ ပဒဋ္ဌာနော ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သုတ်၌ ဟောအပ်သောတရား၏ပဒဋ္ဌာန်ကို ဩရှယော ရှယအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရုယှာရုယအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ စိစစ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပဒဋ္ဌာနဟာရမည်၏။

စရဓာတ်အရဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ပဒဋ္ဌာန်ကား အယောနိသော မနသိကာရ တည်း။ ထို-၏ကား အသဒ္ဓမ္မဿဝနတည်း။

ထို-၏ကား အဋ္ဌကမ္မဏတည်း။ (စက္ကဝိပတ္တိ)

ထို-၏ကား ဗာလူပသေဝနတည်း။

ထို-၏ကား မိစ္ဆာပဏိဓိတည်း။ (အသမ္မာပဏိဓိ)

ထို-၏ကား ပုဗ္ဗေအကတပုညတာတည်း။

ထိုပုဗ္ဗေအကတပုညတာသည် သံခါရတည်း။

ထို-၏ကား အဝိဇ္ဇာတည်း။

ထို-၏ကား တဏှာတည်း။

ထို-၏ကား ဇရာ, မရဏ, မုစ္ဆာတည်း။

ထို-၏ကား ဇာတိတည်း။

ထို-၏ကား ဘဝတည်း။

ဤသို့ အောက်သက် ဩရှယောရှယအားဖြင့် လည်းကောင်း။

ကာမဂုဏ်ကို လှည့်လည်ခံစားခြင်းကား ပဉ္စုပ္ပန်၌ သောက, ပရိဒေဝ

http://www.dhammadownload.com

စသည်ဖြစ်ရခြင်း၊ရောဂါထူပြောခြင်းအကျိုးသံသရာ၌ ဒုဂ္ဂတိဘဝရောက်ရခြင်း စသောအကျိုး၏ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

ဤသို့ အထက်တက် အာရုယှာရုယှအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ဤသို့ စသဖြင့် ဩရုယှောရုယှ အာရုယှာရုယှအားဖြင့် ပဒဋ္ဌာန်ကို စိစစ်ခြင်းသည်ပဒဋ္ဌာနဟာရမည်၏ဟူလိုသော်။

မှတ်ချက်။ ။အကုသိုလ်ဟူသမျှ ဤနည်းကို ဩရုယှောရုယှ ပုံသေထုတ်ရပြီးအကျိုးအာရုယှာရုယှကို ဌာနာနုရူပ။နေရာဌာနအလိုက်ရှု၍ ထုတ်ရမည်။ ဤ၌ကာမဂုဏ်ခံစားရခြင်း အကျိုးကိုထုတ်ထားပါသည်။ကုသိုလ်ပဒဋ္ဌာန်ထုတ်ရာတွင် ယောနိသောမနသိကာရ စသည် ပြောင်းလွဲထုတ်ရုံသာ ထူး၏။

****

ဝါကျစဉ် (၁၂)

(က) ဓွေ့ ပန ဠတွာ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ပဗ္ဗဇ္ဇာစ ဥပသမ္ပဒါစ ကထိတာ။

(ခ) မယံ ပန ယထာဋ္ဌိတပါဠိသေနေဝ ခန္ဓကေ ကထယိဿာမ။

(ဂ) န ကေဝလဉ္စေတံ အညမ္ပိ ယံ ခန္ဓကေ ဝါ ပရိဝါရေ ဝါ ကထေတဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝိဘင်္ဂေ ကထိတံ၊တံ သဗ္ဗံ တတ္ထ တတ္ထေဝ ကထယိဿာမ။

(ဃ) ဧဝဉ္ဟိ ကထိယမာနေ ပါဠိက္ကမေနေဝ ဝဏ္ဏနာ ကတာ ဟောတိ၊တတော တေန တေန ဝိနိစ္ဆယေန အတ္ထိကာနံ ပါဠိက္ကမေနေဝ ဣမံ ဝိနယသံဝဏ္ဏနံ ဩလောကေတွာ သော သော ဝိနိစ္ဆယော သုဝိညေယျော ဘဝိဿတီတိ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၃)

****

နံပါတ်(၁)

(က)ပန၊ဆက်။ဓွေ့၊ဤ" အလတ္တုပဗ္ဗဇ္ဇအလတ္တုဥပသမ္ပဒါ" ဟူသောပါဠိ၌။ ကထိတာ၏ကတ္တား အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ။

(ခ)ခန္ဓကေ၊ မဟာဝဂ္ဂခန္ဓက၌။

(ဂ)စ၊ဆက်။ကေဝလံ၊သက်သက်။ဧတံ၊ဤပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒါကထာကိုသာ။ န ကထယိဿာမ။ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝိဘင်္ဂေ၊ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ ဝိဘင်း၌ ဝါ၊ပဒဘာဇနီ၌။တတ္ထ တတ္ထေဝ၊ထိုထိုခန္ဓက ပရိဝါ၌သာ။

(ဃ)ဟိ၊လဒ္ဓဂုဏ်ကား။(တစ်နည်း)ဟိယသ္မာ။တတော၊ ထိုသို့ပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းကြောင့်။

နံပါတ်(၂)

(ခ)သို့ ဗျတိရေကာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် အလတ္တံ ခေါ

http://www.dhammadownload.com

စသော စကားရပ်၌ ရပ်တန့်၍ ခပ်သိမ်းသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ပဗ္ဗဉ္စဉပသမ္ပဒါအဆုံး အဖြတ်ကို ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။အကယ်၍ ဤအရာ၌ ရပ်တန့်၍ ခပ်သိမ်းသော အဋ္ဌကထာဆရာတို့၌ ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကိုဆိုအပ်သည် ဖြစ်ငြားအံ့။ခပ်သိမ်းသော အဋ္ဌကထာဆရာတို့ကဲ့သို့ ဆရာသည်လည်း အဋ္ဌကထာ ရာတစ်ဦးပင်ဖြစ်သောကြောင့် ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို ဤ၌ ဆိုသင့် သည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။

ကား။ ။ခပ်သိမ်းသော အဋ္ဌကထာဆရာတို့ကဲ့သို့ ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို ငါသည်လည်း ဤ၌ဆိုသင့်ဆိုငြားသော်လည်း ငါတို့သည် အကြင်ကြင် တည်တိုင်း သော ပါဠိ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒကို ခန္ဓကကျမှ ဆိုပါကုန်အံ့ ဟူလို။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် အကြင်ကြင်တည်တိုင်းသော ပါဠိ၏အစွမ်းဖြင့် ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို ခန္ဓက၌ ဆိုပေအံ့ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ခန္ဓကင့် ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကိုသာ တည်တိုင်းသော ပါဠိ၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုကုန်ဒ လော။**(အညမ္ပိ၌ အပိရှု)တစ်နည်း**-၄င်းစကားအလုံးစုံကို ဝိဘင်း၌လည်း ဆိုကုန်ဒ လော့။**(တတ္ထ တတ္ထေဝ၌ ဧဝရှု)**ခန္ဓကပရိဝါ၌ ဆိုသင့်လျက် အဋ္ဌကထာဆရာဝ ဝိဘင်း၌ ဆိုသော စကားအလုံးစုံကို အဘယ်၌ ဆရာတို့ ဆိုကုန်အံ့နည်း။စုဒ်ကြော (ဂ) မိန့်။

ကား။ ။၄င်းစကားအလုံးစုံကို ဝိဘင်း၌ ဆိုကုန်ငြားသော်လည်း ထိုအလုံးစုံကို ထိုထိုခန္ဓက ပရိဝါ၌သာလျှင် ဆိုကုန်အံ့ဟူလို။

(ဃ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ+ဂ) တို့ဖြင့် ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒစသော အဆုံး အဖြတ်များကို အကြင်အကြင် တည်တိုင်းသော ပါဠိ၏အစွမ်းဖြင့် ခန္ဓကပရိဝါ၌ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ဂုဏ်အကျိုးရှိပါသနည်း။(ဝါ)ရအပ်သော အကျိုးထူးဝိသေသကား အဘယ် ပါနည်း။အကျိုးမရ နိရတ္ထကဖြစ်က ဆရာ မဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား။ ။ဤသို့ ဆိုအပ်သည်ရှိသော် ပါဠိအစဉ်ဖြင့်သာလျှင် ဤဝိနည်းကို ဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော အဋ္ဌကထာကိုကြည့်၍ ထိုထိုအဆုံးအဖြတ်ကို လွယ်သဖြင့် သိအပ်သည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤသို့ရအပ်သော အကျိုးထူးဝိသေသ ရှိပါ၏ဟူလို၊

နံပါတ်(၃)

(က)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ခ)ဝိသေသ။ ။အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာဆရ တို့ထက် ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒ အဆုံးအဖြတ်ကို ခန္ဓက၌ ထူးခြားစွာဆိုသောကြောင့် တစ်နည်း - ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။ထိုတွင် န ကေဝလံ့ စသဉ ဗျတိရေက။အညမ္ပိစသည်အန္ဝယ။ ထိုတွင် ယံစသည် အနိယမ၊တံ သဗ္ဗံ စသဉ နိယမ၊ နိယမ အနိယမအစုံရှိသောကြောင့် (ဂ) ဝါကျ ဥတ္တမဝါကျ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။ ။တစ်နည်း ကာရဏ။

နံပါတ်(၄)

ခန္ဓက။ ။ခန္ဓာနံ သမူဟော ခန္ဓကော။

ခန္ဓ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒစသော ဝိနည်းပညတ် မှုချ။ထို၏ အပေါင်းနှင့်သမူဟ/သမူဟာစပ် ဌာန။ကဏ်ပစ္စည်းအရ- ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒ စသော ဝိနည်းပညတ် အပေါင်းရ၏။

ဥပသမ္ပဒါ။ ။ဥပရိ သမ္ပဒါ ဥပသမ္ပဒါ။

အာစရိယ။ ။သိဿာနံ ဟိတံ အာစရတီတိ အာစရိယော။

အဋ္ဌကထာ။ ။အတ္ထော ကထီယတိ ဧတာယာတိ အဋ္ဌကထာ။

အဋ္ဌကထာစရိယ။ ။အဋ္ဌကထာယ ဝိစရိတာ အာစရိယာ အဋ္ဌကထာ စရိယာ။

အဋ္ဌကထာ ဝိသေသနပုဒ်-အရ အနက်ကို ဖွင့်ပြရာ ဖွင့်ပြကြောင်းဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာကျမ်း မှုချ။ထို၏ ဆရာနှင့် နိပ္ပာဒေတဗ္ဗ/နိပ္ပာဒက စပ် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ အဋ္ဌကထာဆရာရ၏။

ဝိနိစ္ဆယ ။ ။ဝိနိစ္ဆိယတေတိ ဝိနိစ္ဆယော။

ဝိ+နိ+စိဓာတ်ကတ္တုရွ-ဆုံးဖြတ်အပ်သောအနက်ကို အာရုံပြု၍ ဆုံးဖြတ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သတိ ဝီရိယ ဉာဏ်ပြဓာန်းသော စိတ္တုပါဒ် မှုချ။ကမ္မရွ-ဆုံးဖြတ်အပ်သော အနက်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ။အပစ္စည်း-ဆုံးဖြတ်အပ်သော အနက်ဒြပ်ရ၏။

အတ္ထိက။ ။အတ္ထော ဧတေသံ အတ္ထီတိ အတ္ထိကာ။

(အတ္တယတိ ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော)

အတ္ထ-တဒ္ဓိတ်အရ အလိုဆန္ဒသည် မှုချ။ထို-၏ အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိဿိတ/နိဿျ စပ် ဌာန။ဣကပစ္စည်း အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

နံပါတ်(၅)

အဋ္ဌ။ ။အရ + ထ။ (ထ္တ-ကို ဋ္ဌ-ပြု)

ပဗ္ဗဇ္ဇ။ ။ပ - ဝဇ + ဏျ။

ပါဠိ။ ။ပါ + ဠိ။

ကောဝလ။။ကောဝ + အလ။

ဝဏ္ဏနာ။ ။ဝဏ္ဏ + ယု။

အတ္ထ။ ။အတ္ထ + အ။

သြလောကေတ္ဗာ။ ။အဝ+လောက+တွာ။

သုဝိညေယျ။ ။သု+ဝိ+ဉာ+ဏျ။

နံပါတ် (၆)

ဟဉ္ဇောတိ တုဉ္ဇော။ ဥဒဂ္ဂေါတိ ပီတိဝသေန အဗ္ဘုန္နတကာယစိတ္တော။

http://www.dhammadownload.com

ကတိပါဟံ္တိ ကတိပယာနိ ဒွိဝသာနိ။

တုဋ္ဌော-ဖြင့် ဟဋ္ဌော-၌ ဟံသစာတ်သည် ပီတိအနက်၊ဝါ-တုသအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။တစ်နည်း -ဟဋ္ဌသဒ္ဒါသည် တုဋ္ဌသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေ။

အဗ္ဘုန္နတကာယစိတ္တော-ဖြင့် ဥဒဂ္ဂေါ၌ ဥဒဓာတ်သည် မောဒနအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒံ အဂ္ဂံ ယဿာတိ ဥဒဂ္ဂေါဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥဒဂ္ဂ ဟူသည် တက်ကြွသော ကိုယ်, စိတ်ရှိသူပင်တည်းဟု သိစေ။(ဥဒေါဟုတ္ထာ ဂစ္ဆတီတိ ဥဒဂ္ဂေါ-ဟု ကတ္တုသာဓ်ကို ပြသည်ဟုလည်း တစ်နည်းကြံပါ။)

ပီတိ ဝသေန-ဖြင့် ပီတိ၏အစွမ်းကြောင့် တက်ကြွ၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။**ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ-**ဖြင့် ကတိပါဟံကို ကတိပယာနိ အဟာနိ ကတိ ပါဟံဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကတိပယာဟံဟု ဆိုလိုလျက် ယ အက္ခရာကျေ၍ ပြီးသည့် ကိုလည်းကောင်း၊ကတိပယံပုဒ်နှင့် အဟပုဒ်တို့၏ တုလျ အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊အဟ-သဒ္ဒါသည်ဒိဝသသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်ဖြစ် သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပါဠိဂ္ဂကမေနေဝ/ပါဠိကမေနေဝ...

ဂ္ဂ-ကာသနောင် ရောက်သော ကမုဓာတ်၏အာဒိဗျည်းသည်ဒွေဘော်ဋ္ဌာန ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိဂ္ဂကမေနေဝဟု ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသော ပါဌ်သာသင့်။

ဥပသမ္ပဒတော / ဥပသမ္ပဒါတော။

တော-ပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ရဿပြုရသောကြောင့် ဥပသမ္ပဒတောပါဌ်သာ သင့်။ **(စတွေစ ကွစာဒိမဇ္ဈတ္တရာနံ ဒီဃရဿာပစ္စယေသုစာတိ တော ပစ္စယေ ရဿတ္တံ-ရူ၊ ၆၂၁)**

နံပါတ် (၈)

ဝိနယသံဝဏ္ဏနံ။ ။သုတ္တန်စသည်နှင့် ဆက်ဆံသဖြင့်မမှတ်မူ၍ သုတ္တန်စသည်နှင့် မဆက်ဆံသော ဝိနည်းစသည်ဖြင့် မှတ်၍ဆိုသောကြောင့် အသာဓာရဏနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဆိုလျှင် အသာဓာရဏနည်းအရများ၏။

ဝိဘင်္ဂေ ကထိတံ။ ။ဌာနီဖြစ်သော ပဒဘာဇနီ၏ဝိဘင်္ဂအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ထိုပဒဘာဇနီကို ပြဆိုသော ကျမ်း၌ တင်စား။ ဌာနျူပစာ။ အဝိနာဘာဝ။

နံပါတ် (၁၀)

ကထိတံ၌ ကထဓာတ်အရ။ ။သတိ ဝီရိယပြဓာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဖြည့်စွက်နံပါတ်များ

နံပါတ်(၆)

အစိရူပသမ္ပန္နောတိ အစိရံ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ။

အစိရံ ဥပသမ္ပန္နောဖြင့် အစိရူပသမ္ပန္နောကို အစိရံ+ဥပသမ္ပန္နောဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အ-သရနှင့်တကွ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ ပြီးသည်ကိုသိစေ။

ဟုတွာ-ဖြင့် ဥပသမ္ပန္နောကို ဟုတွာနှင့် ကတ္တား ကတ္တိစပ်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။

တစ်နည်း-အစိရူပသမ္ပန္နော၌ သိ-ဝိဘတ်သည် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။ (အစိရံ ဥပသမ္ပန္နဿ ယဿာတိဟု ဝစနတ္ထမပြုအပ်၊အစိရံ ဥပသမ္ပန္နော အစိရူပသမ္ပန္နောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။)

ဓဝရူပေတိ ဓဝံဝိဓေ ဓဝံဓာတိကေ။

ဓဝံဝိဓေ-ဖြင့် ဓဝရူပေ၌ ရူပသဒ္ဒါသည် ဝိဓအနက်၌ဖြစ်၍ ဓဝံ ရူပံ ယေသန္တိ ဓဝရူပါဟု ဝစနတ္ထပြုလျက် နိဂ္ဂဟိတ်ကျေ၍ ပြီးသည်ကို သိစေ။

ဓဝံဓာတိကေ-ဖြင့် ဓဝရူပ၌ ရူပသဒ္ဒါသည် သဘာဝတ္ထအနက်ကို ဟော၍ ဓဝံ ရူပံ ယေသန္တိ ဓဝရူပါဟု ဝစနတ္ထပြုလျက် ဓဝံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကျေ၍ ပြီးသည်ကိုသိစေ။ (ဓဝံရူပ၊ ဤသို့အပြားရှိသော။ဝါ၊ဤသို့သဘောရှိသော)

****

ဝါကျစဉ် (၁၃)

(က) စုတဂုဏောတိ ကိလေသနိဒ္ဒုန္နနကေ ဂုဏေ။

(ခ) သမာဒါယ ဝတ္တတီတိ သမာဒိယိတွာ ဂဏှိတွာ ဝတ္တတိ စရတိ ဝိဟရတိ။

(ဂ) အာရညိကော ဟောတီတိ ဂါမန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ အာရညိကဓုတင်္ဂဝသေန အရညဝါသိကော ဟောတိ။

(ဃ) ပိဏ္ဍပါတိကောတိ အတိရေကလာဘပဋိက္ခေပေန စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိပဋိက္ခိပိတွာ။ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂဝသေန ပိဏ္ဍပါတိကော ဟောတိ။

(င) ပံသုကူလိကောတိ ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာပံသုကူလိကဓုတင်္ဂဝသေန ပံသုကူလိကော ဟောတိ။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကိလေသနိဒ္ဒုန္နနကော၊ ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ (တုန်လှုပ်စေတတ်ကုန်သော။သဒ္ဒတ္ထ။ဝါ-ခါတွက်ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သောအဓိပ္ပါ

http://www.dhammadownload.com

ယတ္ထ)ဂုဏော၊ဂုဏ်အကျင့်တို့ကို။

(ဂ)အာရညိကစုတင်္ဂဝသေန၊ တောဌ်နေလေ့ရှိသူ၏ ကိလေသာကို လှုပ်ခါကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါနစေတနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။

(ဃ)အတိရေကလာဘပဋိက္ခေပေန၊ ပိဏ္ဍိယလောပ ဘောဇနမှ (ထက်) ပိုလွန်သော သံဃဘတ်စသောလာဘ်ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။

(ဃ)ပိဏ္ဍပါတိကစုတင်္ဂဝသေန၊ အပေါင်းအာမိသ၏သပိတ်၌ကျရောက်ခြင်းကို ရှာမှီးလေ့ ရှိသူ၏ ကိလေသာကို လှုပ်ခါကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါနစေတနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။

(င)ပံသုကူလိကစုတင်္ဂဝသေန၊ မြေပေါ်မှာလူမ်း မြေပုံအားနှယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သို့ရောက်သော အဝတ်ကို ဆောင်လေ့ရှိသူ၏ ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ခုတဂုဏောကို ကိလေသေ ဓုနန္တိ နိဒ္ဒုန္တိတိ ခုတာ၊ ခုတာ စ တေ ဂုဏာစာတိ ခုတဂုဏာ-ဟု ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏ သမာဒါယဌ် ယ-သည် အဘာယ်၏ကာရိယ ဖြစ်ပါသနည်း။သံ-အာ ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်သည် အဘာယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ဝတ္တတိ-၌ ဝတုဓာတ်သည် အဘာယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ယ-သည် နာ-စသော ကေဝုစ်ဝိဘတ်ငါးလုံးတို့၏ကာရိယဖြစ်ပါသလော။ ဒါဓာတ်သည် ပေးခြင်းအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော၊ ဝတုဓာတ်သည်ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။(လီနတ္ထရ)

ကား ။ ။ယ-သည် တွာ-ပစ္စည်း၏ ကာရိယဖြစ်၍ ဒါ-ဓာတ်သည် ဂဟဏတ္ထ အနက်၌ဖြစ်လျက် ဝတု-ဓာတ်သည် စရဏအနက်၌ ဖြစ်၏ဟူလို။

(ဂ)သို့ အင်္ဂေလီနစောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ အရှင်ဥပါလိမထေရ်သည်အာရညိကော ဟောတိဟု ဟောတော်မူအပ်၏။အသို့တောဌ်နေလေ့ရှိသနည်း အဘာယ်၏အစွမ်းဖြင့် တောဌ်နေခြင်း အလေ့ရှိသနည်း။ အာရညိကော၌ ဏိက ပစ္စည်းသည် အဘာယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ရွာအနီး၌ မနေချင်၍လော၊စရတိ အနက်၌ ဖြစ်သလော စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။(အင်္ဂေလီန စောဒနာတက်၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဠိကို များသောအားဖြင့် ဌပနာထားရ၏။အာဘော်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုမှုကို ဆရာများမနှစ်သက်ကြ။ ဌပနာနှင့် စောဒနာသာရှိ၏ ဆိုကြ၏၊သို့သော် ယနေ့ခေတ်၌ အာဘော်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြန်နေကြ၏။)

(သာရတ္ထဋီကာ၊ သီလက္ခန်ဋီကာသစ်တို့၌ ဝိဟာရတိပုဒ်အဖွင့်ကို ရှုလေ။)

နံပါတ် (၃)

ဝါကျအားလုံး ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။ပဋိက္ခိပိတွာ ကား ၍ ပေးသောကြောင့် အရှည်ဝါသိကော-ဝယ်

http://www.dhammadownload.com

ဝသ-ဓာတ်၌ ကြိယာဝိသေသန+ကြိယာဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဂါမန္တသေနာသနံ။ ။ဂါမဿ အန္တော ဂါမန္တော။
တစ်နည်း။ ။ဂါမော ယေဝ ဂါမန္တံ။
ဂါမန္တေ ဋ္ဌိတံ သေနာသနံ ဂါမန္တသေနာသနံ။
ဂါမန္တဥ တံ သေနာသနဥ္စာတိ ဂါမန္တသေနာသနံ။ (ဘာဋီ)

ဂါမန္တ-ဝိသေသန-အရ ရွာ၏ အနီးသည်မှချ။ထို၏ ကျောင်းနှင့် သမီပိ +သမီပ စပ် ဠာနူ။ပုဒ်လုံးအရ-ရွာ၏အနီး၌ တည်သော ကျောင်းရ၏။

ဝိဇ္ဇာပါတိကစုတင်္ဂဝသေန။ ။ဝိဇ္ဇိတဗ္ဗော သယ်ာဋ္ဌိတဗ္ဗောတိ ဝိဇ္ဇော။
ပတနံ ပါတော။ဝိဇ္ဇာနံ ပါတော ဝိဇ္ဇာပါတော။
ဝိဇ္ဇာပါတံ ဥဋ္ဌတိ ဂဝေသတီတိ ဝိဇ္ဇာပါတိကော။

ဝိဇ္ဇာပါတ-အရ ဆွမ်းတို့၏သပိတ်၌ကျခြင်းသည် ဝါ-သပိတ်၌ကျခြင်း ဟုဆိုအပ်သော ဒါယကာများ လောင်းလှူအပ်သော ဆွမ်းသည် မှချ။ ထို-၏ ဣက-ပစ္စည်းအရ ရှာမှီးတတ်သော သုဒိန်နှင့် ဂဝေသိတဗ္ဗ + ဂဝေသကအဖြစ် ဖြင့် စပ် ဠာနူ။ဣက-ပစ္စည်းအရ ဆွမ်းကို ရှာမှီးတတ်သော သုဒိန်ဒြဗ် ရ၏။

ဝိဇ္ဇာပါတိကစုတင်္ဂ။ ဓုတံ စ တံ အင်္ဂဥ္စာတိ ဓုတင်္ဂံ။
ဝိဇ္ဇာပါတိကဿ ဓုတင်္ဂံ ဝိဇ္ဇာပါတိကဓုတင်္ဂံ။

ပံသုကူလိကော။ ပံသုဝိယ ကုစ္ဆိတဘာဝံ ဥလတီတိ ပံသုကူလံ။
ပံသူနံ ကူလံ ပံသုကူလံ၊ ပံသုကူလဿ ဓာရဏံ ပံသုကူလံ။
ပံသုကူလံ သီလံ ယဿာတိ ပံသုကူလိကော။

ပံသုကူလ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ် အရ ပံသုကူသင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်း သည် မှချ။ထို-၏ ဓုတင်ဆောင်ရဟန်းနှင့် နိဿိတ+နိဿျ စပ် ဠာနူပစာ။ဣက ပစ္စည်း ပံသုကူဓုတင်ဆောင် ရဟန်း ရ၏။

ဂဟပတိစီဝရံ။ ဂဟပတီဟိ ဒိန္နံ စီဝရံ ဂဟပတိစီဝရံ။

နံပါတ် (၅)

ကိလေသ	။	။ကိလိသ + ဏ။
ဝဏ	။	။ဝဏ+အ ။ (အတ္တနော ဒဇ္ဇံ ဝဏ္ဏတိ ပကာသေတီတိ ဝဏ္ဏော)
သေန	။	။သိ + ယု။
အာသန	။	။အာသ + ယု။
အရည	။	။အရ + အည။ (အရီယတေ ဂမီယတေတိ အရည်။)
ဝိဇ္ဇာ	။	။ဝိဒ္ဓိ + က။
ပံသု	။	။ပံသ + ဥ ၊ ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်။

http://www.dhammadownload.com

ပတိ ။ ။ပါ + တိ။
စီဝရ ။ ။စိ + ဉ္ဇီဝရ ၊ (ဝတ္ထကမ္ဗလ္လောပိ စီဝရေတိ စီဝရံ။)
ခုတ ။ ။ဓု + တ
အတိရေက။ ။အတိ - ရိစ + ဏ။

နပါတ် (၆)

(က)**ကိလေသနိဒ္ဓုနနတော ဓုတောဖြင့်** ခုတဂုဏော ဝယ် ခုတ၌ ခုဓာတ် တ-ပစ္စည်း ယင်း တ-၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်၍ ကိလေသေ ဓုနန္တီတိ ခုတာ ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဓုဓာတ်၏တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ဟော သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကိလေသာတို့ကို ခွာတွက်ခြင်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ကောင်း၊ဓုတာ စ တေ ဂုဏာစာတိ ခုတဂုဏာ-ဟု အရတူ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ၏။

နိယံ။ ။**သမာနဝိဘတ္တိက ဖွင့်၍ပြ ကမ္မဓာရယ ကြံစရာ**။

သမာန ဝိဘတ္တိက စ ဒွယနှင့် ဖွင့်၍ပြ ဒွန္ဒသမာသာ။

(ဓုဓာတ်-သွာဒိဂိုဏ်း စလနတ္ထအနက်ဟော၊ ကိလေသေ ဓုနန္တိ နိဒ္ဓုနန္တီတိ ဓုတာ ဟု ကတ္တုတ္ထကြံသည်။ကရဏသာဓနလည်း ကြံနိုင်သည်။)

(ခ)**သမာဒိယိတ္ဗာ-ဖြင့်** သမာဒါယ၌ ယ-သည် တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။ဂဏှိတွာ-ဖြင့် သံ-အာ-ဥပသာရတို့၏ ဓာတွတ္ထဗာဓကေ၌ဖြစ် ၍ ဒါဓာတ်၏ ဂဟဏတ္ထအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။ စရတိ-ဖြင့် ဝတ္တတိ၌ ဝတုဓာတ်သည် စရဏတ္ထ၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။ ဝိဟရတိ-ဖြင့် ကျင့်ခြင်းဟူသည် နေခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(ဂ)**အရညဝါသိကော-ဖြင့်** အာရညိကော-၌ အရညပုဒ် ဏိကပစ္စည်း ယင်းဏိကပစ္စည်း ၏ ဝသတိအနက်၌သက်၍ အရညေ ဝသတီတိ အာရညိကော ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။တစ်နည်း-အရညေ ဝါသော အရည်-ဟုဝစ နတ္ထပြု၍ အရညဝါသော ဟုဆိုလိုလျက် ဝါသဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသည်ကို လည်းကောင်း၊အရည် သီလံ ယဿာတိ အာရညိကော-ဟု တဿီလတဒ္ဓိတ်ဝစ နတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဏိက-ပစ္စည်း တဿီလအနက်၌သက်သည် ကိုလည်းကောင်း သိစေ။**အာရညိက ဓုတင်္ဂံဝသေန-ဖြင့်** တောဌ်နေ၏ ဟူသည် အာရညိကဓုတင် ဆောက်တည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် နေ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။ **ဂါမန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ-ဖြင့်** အာရညိကဓုတင်ဆောင် ရဟန်း၏ သဘာဝကို သိစေ။

နပါတ် (၇)

ကိလေသနိဒ္ဓုနနတော / ကိလေသနိဒ္ဓုနနတော...

ဓူဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော်လည်း **နာမ် ရသော ကိယာဒိနိုဟု** ရှု-၌ဆို၍

http://www.dhammadownload.com

ကိယာဒိ နာ-ပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ ရဿပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ရဿဖြင့်ရှိသော ကိလေသနိဒ္ဒုနနကေ' ပါဌ်သာသင့်။

အာရညိကစုတင်္ဂဝသေန / အာရညကစုတင်္ဂဝသေန ...

ကဏ် ထောယျ ထောယျက ဏိယာ မောဂ္ဂလာန် ၄။ ၂၅ သုတ်အရ အရညပုဒ်နောင် ဘဝအနက်၌ ကဏ်ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် အာရညက စုတင်္ဂဝသေန ပါဌ်သင့်။ (အရညေ ဘဝေါ အာရညကော။)

ကစ္စည်း တ မဓိတေ စသော သုတ်အရ တဿီလအနက်။ တစ်နည်း ဝသတိအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် အာရညိကစုတင်္ဂဝသေန ပါဌ်လည်းသင့်။

ရှင်းချက်။ ။ဌာနကျောင်းကို အရကောက်ရာ၌ ကဏ်ပစ္စည်းသက်၍ အာရညက ဟုရှိ၏။ ဌာနီ တောနေရဟန်းကောက်ရာ၌ ဏိက-ပစ္စည်းသက်၍အာရညိက ဟုရှိရသည်ဟု ဆရာတို့ ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသို့ပင် ဆရာတို့ဆုံးဖြတ်သော်လည်း အာရညကာနိ သေနာသနာနိ နိဿဂ္ဂိပါစိတ်၊ ဥပဝဿသိက္ခာပုဒ်၊အာရညကေနုပိ ဘိက္ခုနာ (ဝိ၊၄။၃၊၂၄၈)တို့ကို ထောက်၍ ဌာနတောကျောင်းကို လည်းကောင်း၊ ဌာနီ တောနေရဟန်းကိုလည်းကောင်း၊ မည်သို့ပင် အရကောက်ကောက် ကဏ် ပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော အာရညကပုဒ်သည်သာ ယုတ္တတရ ဖြစ်နိုင်၏။

နံပါတ် (၉)

ကိလေသနိဒ္ဒုနနကေ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ကိလေသာ၏အမည်ကို အပေါင်း ဖြစ်သောကိလေသာနှင့်တကွ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ အားလုံး၌တင်စား ဧကဒေသူ။ ပဓာန နည်း။

တစ်နည်း - ကိလေသာတည်းဟူသော မကောင်းရာကိုဆိုသဖြင့် အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော မကောင်းတတ်သည်ကိုလည်း ရသောကြောင့်။ကာရဏူ၊ နာနန္တရိက။

အာရညိကော၌ အရည။ ။ဌာနဖြစ်သောတော၏အရညအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော တော၌နေခြင်း၌ တင်စား ဌာနူ၊ နာနန္တရိက။

ဂါမန္တသေနာသနံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ရွာနီးကျောင်း၏ ဂါမန္တသေနာသနအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဂါမတစ်ခုလုံး၌ တင်စားဧကဒေသူ၊ဥပလက္ခဏာ။

ဌာနီဖြစ်သော ဂါမခေတ်၌ ပါဝင်သော ကျောင်း၏ဂါမန္တသေနာသန အမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ဂါမ်ကြီးတစ်ခုလုံး၌လည်း တင်စား ဌာနျူပစာ။ (ဂါမောယေဝ ဂါမန္တသေနာသနံ။ ဂါမပရိယာပန္နတ္တာ ဂါမန္တသေနာသနသ)

နံပါတ် (၁၀)

သမာဒါယ ဝတ္တတိ-၌ ပရိဝတ္တနဟာရ ...

စုတင်အကျင့်ကိုကျင့်သော အရှင်သုဒိန်၏သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ,ဝီရိယ စေတနာ

http://www.dhammadownload.com

ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပရိဝတ္တနဟာရ ဟူသော်ကား - ပဋိပက္ခဝသေန ပရိဝတ္တိယန္တိ ဣမိနာ သုတ္တေ ဝုတ္တဓမ္မာတိ ပရိဝတ္တနော ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သုတ်၌ဟောအပ်သော အကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ထို၏ပဋိပက္ခ ကုသိုလ်ဓမ္မဖြင့် ကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ထို၏ ပဋိပက္ခ အကုသိုလ်ဓမ္မဖြင့် ပယ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပရိဝတ္တနဟာရမည်၏။

အဘယ်သို့ပယ်သနည်းဟူမူကား သမာဒါယ ဝတ္တတိ-အရ သဒ္ဓါ ,ဝီရိယ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဟောအပ်၏။ ထိုသို့ဟောခြင်းကြောင့် ထို၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အဿဒ္ဓိယ, ကောသဇ္ဇ,အနာစာရိ, ဒုပ္ပဋိပတ္တိစသော အကုသိုလ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအကုသိုလ်တရားလျှင် အကြောင်း ရှိကုန်သော ပစ္စုပ္ပန်သံသရာဘေးတို့သည်လည်းကောင်း ပပျောက်ကုန်၏။ ထို သဒ္ဓါ ဝီရိယ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်လျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော ပစ္စုပ္ပန်သံသရာကောင်းကျိုးတို့သည် ပြန့်ပွားများပြားကုန်၏။

ဤသို့လျှင် သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကို ပဋိပက္ခအားဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ပရိဝတ္တန ဟာရ မည်၏ဟူလိုသော်။

မှတ်ချက်။ ။ ကုသိုလ်တရားကိုယ်ဖြစ်က အကုသိုလ်နှင့် ယင်း၏အကျိုးပယ်၊ အကုသိုလ် တရားကိုယ်ဖြစ်က ကုသိုလ်နှင့် ယင်း၏ အကျိုး တရား ကင်းပျောက်ရမည်ကို သတိပြုပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၄)

(က) **သပဒါနစာရိကောတိ** လောလုပ္ပစာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ သပဒါနစာရိက ဓုတင်္ဂဝသေန သပဒါနစာရိကော ဟောတိ။

(ခ) ဃရပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခာယ ပဝိသတိ။

(ဂ) **ဝဇ္ဇီဂါမန္တိ** ဝဇ္ဇီနံ ဂါမံ။

(ဃ) ဝဇ္ဇီသု ဝါ ဂါမံ။

(င) **အဓုဝ** မဟဒ္ဓနာတိအာဒီသု ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏမဟန္တတာယ အဍ္ဍာ။

(စ) ယေဟိ တေသံ ဥပဘောဂါ ယာနိ စ ဥပဘောဂူပကရဏာနိ၊ တာနိ မဟန္တာနိ ဗဟုလာနိ သာရကာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)လောလုပ္ပစာရံ၊ အလွန်လိုချင်သူ၏ လှည့်လည်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အလွန် လိုချင်သောတတ်သော တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို။ သပဒါနစာရိကော၊အိမ်

http://www.dhammadownload.com

စဉ်မလစ် ဆွမ်းရပ်လေ့ရှိသည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ပိုဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ (အစဉ်အတိုင်း) လှည့်လည်လေ့ရှိသည်။ (သဒ္ဒတ္ထ)။

(က)လောလုပ္ပစာရံ၊ကုသိုလ်ဟူသော ဘဏ္ဍာကို ပြင်းစွာ လုယက်တတ်သောတဏှာဖြင့် သွားခြင်းကို (သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ၊ ,လျှပ်ပေါ်သောသွားခြင်းကို(သင်္ကေတတ္ထ) ဂဏ္ဌိသစ်။

(ဃ)ဝဇ္ဇိသု၊ဝဇ္ဇိဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်တို့၌။

(င) ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏာမဟန္တတာယ၊ သုံးဆောင်ခံစားအပ်သောကာမဂုဏ်၊ထိုကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ဆင် မြင်း ရထားမိန်းမစသည်တို့၏ များကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။(တေသံ မာတာပိတူနံ -ဟိတ်သမ္ဗန်)

(စ)ဟိ၊ မှန်။ တေသံ ဉာတီနံ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို ပယ်မြစ်၍သပဒါနစာရိကဓုတင်၏ အစွမ်းဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွလှည့်လည်လေ့ရှိ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွလှည့်လည်ခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။လှည့်လည်ပုံ သဘာဝတ္ထကို ပေါ်လွင်စွာမပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား။ ။အိမ်စဉ်အားဖြင့် ဆွမ်းခံအလို့ငှာ ဝင်ခြင်းသည် ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ လှည့်လည်ခြင်းမည်၏ဟု သဘာဝတ္ထကို ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ဃ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် တံနိဝါသီ မင်းသားတို့ကိုငဲ့၍ဝဇ္ဇိဂါမကို ဝဇ္ဇီနံ ဂါမော ဝဇ္ဇိဂါမောဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ကို ပြတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ တံ နိဝါသဌာနဖြစ်သော ဇနပုဒ်ကိုငဲ့၍ ဝဇ္ဇီသု ဂါမော ဝဇ္ဇိဂါမောဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်မာသ်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

ဇနပဒ-သဒ္ဒသာ တံ နိဝါသီသုပိ ပဝတ္တနတော 'ဝဇ္ဇိသူ' တိ ဇနပဒါပေက္ခံ ဘုမ္မဝစနံ၊ ဝဇ္ဇိနာမကေ ဇနပဒေတိ အတ္ထော။ (သာရတ္ထ၊ ၂။၆။)

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င)ဖြင့် ကြွယ်ဝသူဟူသည် ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်၊ထိုကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့ဖြင့် များကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကြွယ်ဝသူမည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ကြွယ်ဝသူဟူသည် အမှတ်မထား များပြားသော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ဖြင့် ပြည့်စုံပေါများသူတို့ကို ဆိုရသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်၊ထိုကာမဂုဏ်၏အဆောက်အဦတို့ဖြင့် များပြားသူတို့ကိုသာ ကြွယ်ဝသူဟု ထူးထူးခြားခြား ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အဘယ်သို့သင့်နိုင်အံ့နည်း။သာမညဝိသေသ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ (စ) မိန့်။

ကား။ ။အမှတ်မထား များပြားသော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ဖြင့် ပြည့်စုံပေါများသူကို ကြွယ်ဝသူဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ဤ၌ သုဒိန်၏မိဘများသည်ငါးပါးသော ကာမ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်၊ထိုကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့ဖြင့် များလည်းများကုန်၏။ မြတ်လည်း မြတ်ကုန်၏။အနှစ်သာရ ပြည့်ဝကုန်၏။ထို့ကြောင့်(င)ဝါကျဖြင့် ငါဆိုသောစကား သင့်သည်ဖြစ်ရကား သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ၌မရောက် ကင်းပျောက်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိဂ္ဂဟရ၊၊တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။(ဃ)နယန္တရ ပက္ခန္တရ။ (င)ပက္ခန္တရ။(စ)ဒဠှီကရဏ။တစ်နည်း-ကရဏ။

(ဥပဘောဂူပကရဏာနေဝ ဟိ ဣဓ ပရိဘောဂဂူပကရဏာသဒ္ဒေန ဝုတ္တာနိ။ တေနေဝါဟ 'ယေ ဟိ တေသံ ။ပ။ မဟန္တာနိ' တိ။) (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇။)

နံပါတ် (၄)

သပဒါနစာရိကော။ ။ဒီယတေ အဝခဏ္ဍီယတေတိ ဒါနံ။
ဒါနတော အပဂတံ အပဒါနံ။
သဟ အပဒါနေန ယော ဝတ္တတီတိ သပဒါနော။
သပဒါနံ စရတိ သီလေနာတိ သပဒါနစာရိကော။

သဟ အပဒါန ဗဟုဗ္ဗီအရ ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်း သဟတ္တဘောဂုဏ်မုချ။ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ လှည့်လည်ခြင်းနှင့် ဂုဏ် /ဂုဏော စပ် ဌာနူ။ယ-အညတရ ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော လှည့်လည် ခြင်းရ၏။

တစ်နည်း။ ။(သပဒါနော စာရော ယဿာတိ သပါဒနစာရော၊တဿ ဘာဝေါ သပဒါနစာရိကံ။တစ်နည်း- သပဒါနစာရော ဧဝ သပဒါနစာရိကော)
လောလုပ္ပစာရ။ ။စရဏံ စာရော။ လောလုပ္ပေန စာရော လောလုပ္ပစာရော။

လောလုပ္ပ ဝိသေအရ-တဏှာ မုချ။ထို၏ လှည့်လည်ခြင်း ကြိယာနှင့် ကရိဏ်း/ကရိဏ်းကြိယာစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းရ၏။

ဥပဘောဂ။ ။ဥပဘုဉ္ဇီယန္တေတိ ဥပဘောဂါ။

ဥပ+ဘုဇဓာတ်ကတ္တုဣ-သုံးဆောင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လောဘပြ ဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဣ-ကာမဂုဏ်ငါးပါး၏အာရုမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်း သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်ငါးပါးရ၏။

ပရိဘောဂူပကာရဏာနိ။ ။ပရိဘောဂဿ ဥပကရဏာနိ
ပရိဘောဂူပကာရဏာနိ။
မဟန္တတာ။ ။မဟန္တာနံ ဘာဝေါ မဟန္တတာ။
အမှာ။ ။အဇ္ဈာယန္တိ နေန္တီတိ အမှာ။ (အာ+ဈေ+တ)

ဈ-ကို ဟ-ပြု၊တ-ကို ဥ၊အာ-ကို အ-ရဿပြု။(ရုပ်ပြီးသတိပြု)

http://www.dhammadownload.com

ဈေးတော်အရကတ္တူဋ္ဌ- ဥစ္စာကို ကြံစည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သောလောဘပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-ဥစ္စာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။အယောနိသော မနသိကာရစသော ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ဥစ္စာကို ရရှိပြီးနောက် သိမ်းပိုက်ခြင်းစသော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကာရဏူ။တ-ပစ္စည်း ကြွယ်ဝချမ်းသာသူရ၏။(အဝုတ္တကမ္မသာခန)

နံပါတ်(၅)

ပဋိကုဋ္ဌိတွာ။	။ပဋိ+ခိပ + တွာ။
ဃရ။	။ဃရ + အ။ **ဃရတိ သိဥ္စတိ ကိလေဝသံ ဧတ္ထာတိ ဃရံ။** တစ်နည်း။ ။ဂဟ + ဏ။
ပဋိပါဋိယာ။	။ပဋိ+ပတ + ဏ္ယ။ **အနုရူပေန ပတနံ ပဋိပါဋိ။**
ဘိက္ခ။	။ဘိက္ခ + အ။
ဝဋ္ဋိ။	။ပုလ္လိင် ဗဟုဝုစ် ရတ္တာဒိဂိုဏ်း ဤကာရန္တ။
ဗဟာ။	။မဟ + အန္တ။
ခနံ။	။ခန + အ။ **ခနီယတိ သဒ္ဒိယတိတိ ခနံ။**
ဗဟုလာ။	။ဗဟု-သဒ္ဒူပပဒ+လာ + အ (တစ်နည်း) ဗံဟ+အလ။
သာရကာ။	။သရ + ဏွု။

နံပါတ် (၆)

(က)လောလုပ္ပစာရံ စသည်ဖြင့် တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို ပယ်မြစ်၍ သပဒါနစာရိက ဓုတင်၏အစွမ်းဖြင့် ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းသည် သပဒါနစာရိက ဓုတင်မည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(ဂ)ဝဋ္ဋိနံ ဂါမံ-ဖြင့် ဝဋ္ဋိဂါမံဝယ် ဝဋ္ဋိအရ ဝဋ္ဋိတိုင်းသားများကို ဧကောက်၍ ဝဋ္ဋိနံ ဂါမော ဝဋ္ဋိဂါမောဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသဓာတ် ဝစနတ္ထ ပြအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဃ)ဝဋ္ဋီသု ဝါ ဂါမံ-ဖြင့် ဝဋ္ဋိဂါမံ၌ ဝဋ္ဋိအရ ဝဋ္ဋိတိုင်း ဇနပုဒ်ကိုကောက်၍ ဝဋ္ဋီသု ဂါမော ဝဋ္ဋိဂါမော-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြအပ်သည်ကို သိစေ။

(င)ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏဗဟုတ္တတာယ-ဖြင့် အဗှာ သဒ္ဒါသည် အစိတ်အဖို့ စသော အနက်ကိုမဟော၊ကြွယ်ဝချမ်းသာသူဟူသော အနက်ကို ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းဟူသည် ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏတို့၏ များပြားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာသူဟူသောအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

လောလုပ္ပစာရံ/ လောလုမ္ပစာရံ...

ကုသလာဘဏ္ဍာယ ဘုသံ ဝိလုမ္ပနတ္ထေန လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ-ဟု

http://www.dhammadownload.com

သာရတ္ထ၌ ဆိုသောကြောင့် လုပဓာတ်၊လု-လု ဟု ဒွေဘော်ပြုပဒွေဘော်လာ၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊(တစ်နည်း)လုဘဓာတ် လ-ဒွေဘော် ဘ-ကို ပ ပ-ဒွေဘော် လာ၍ပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း လောလုပ္ပစာရံ ပါဠ်သင့်။

(လုပဓာတ်၊ရူဓာဒိဂိုဏ်း ဝိလုမ္ပန အနက်ဟောဖြစ်၍ ယင်းအလို လောလုမ္ပစာရံသင့်၊သို့သော် ဋီကာနှင့်မညီ။)

သာရကာနိ/ဝိသာလာနိ…

သာရကာနိတိ သာရဘူတာနိဟုသာရတ္ထ၌ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အရှင်သုဒိန်၏ ဆွေမျိုးတို့သည် စည်းစိမ်လည်းပေါများ၏။ပေါများသော စည်းစိမ် အားလုံးသည် အဖိုးတန် အနှစ်တို့ချည်းသာဖြစ်၏ဟု ယူဆနိုင်သောကြောင့် သာရကာနိ ပါဠ်သာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။ပါရာဇိကဏ်ဂဏ္ဌိသစ်၌ **“ဝိသာလာနိ-ပြန့်ပြောကုန်၏”** ဟု အနက်မြန်မာပြည်ဆို၏။ထိုအလို ဝိသာလာနိပါဠ်သင့်။သို့သော် မဟာဋ္ဌာနိအတွက် ဗဟုလာနိဟု ဖွင့်ပြပြီး၍ အနက်တူဖြစ်သော ဝိသာလာနိဖွင့်ရန် အဓိပ္ပာယ်အထူး မရှိ၊ထို့ကြောင့် ဝိသာလာနိ ပုဒ်ကို ဆရာများ နှစ်သက်တော်မမူ။

ပဟူတ/ပဟုတ…

ပ ပုဗ္ဗ ဟူဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ပဟူတဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသော ပါဠ်သင့်။ (ပဟုတကား ပဇရတ္ထ၊သြဋ္ဌ ပထမကွဲရာ ပ-နှင့် ဥရဿ ဖြင့်လိုသည်။) ဂဏ္ဌိ။

ဦ-ကို ရဿပြု၍ ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ပဟု (ပဟ) ဓာတ် တ-ပစ္စည်း ဥလာ၍ ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း ပဟုတဟု ရဿဖြင့် ရှိသောပါဠ်သင့်။

(ဟူ သတ္တာယံ ပဟူတံ။ ပပုဗ္ဗော ဟူသတ္တာယံ ဝါ ရဿော၊ပဟု (ပဟ)သတ္တိယံ၊ တော ဥကာရဂမော။ဓာန်၊ ဋီ) (သာတိသယံ မုဒုဒီဃံပုထုလတာ ဒိပ္ပပကာရဂုဏော ဟုတွာ ဘူတာ ဓာတာတိ ပဘူတာ၊ဘကာရဿ ဟ-ကာရံကတွာ ပဟူတာ ဗိဂှာ ဝေဿာဏိ ပဟူတဓိဝေါ။မဟာဝဂ္ဂဋီကာ၊၄၁။)

နံပါတ် (၈)

ဝဇ္ဇိဂါမ။ ။ဌာနဖြစ်သော တိုင်း၏ဝဇ္ဇိအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဝဇ္ဇိတိုင်းသားတို့၌ တင်စားဌာနူပစာ/နာနန္တရိကနည်း။

(ဇနပဒသဒ္ဒဿ တံ နိဝါသီသုပိ ပဝတ္တနတော။ သာရတ္ထ)

တစ်နည်း။ ။ဝဇ္ဇိတိုင်းနှင့် ရွာကို အပြားမဲ့အားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒ ဘေဒူပစာ။

မဟာဒ္ဓနာ။ ။အဆု-အရ များသော ဥပဘောဂ ပရိဘောဂပံကရဏာတို့မှ ကြွင်း သော မြေဝယ်မြှုပ်ထား များပြားသောစည်းစိမ်ကို မဟာဒ္ဓနအရ-ယူအပ်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ပါရိသေသ။ ဧကဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

လောလုပ္ပစာရေ၌ လောလုပ္ပ-အရ တဏှာကောက်။ လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ။

လက္ခဏာဟာရဟူသော်လည်း - လက္ခိယန္တိ ဧတေန အဝုတ္တာမ္ပောတိ လက္ခဏံ-ဟူသောဝစနတ္ထနှင့်အညီ သုတ်၌မဟောအပ်သောတရားနှင့် ကေလက္ခဏာ၊ သဟစာရီ၊သမာနကိစ္စ၊သမာနဟေတု၊သမာနဖလ၊သမာနာရမ္မဏ၊ဇာတ်၊ဂုဏ်၊ ကြိယာ၊ဒြဗ်နာမ်အားဖြင့်တူသော မဟောအပ်သော တရားတို့ကိုလည်း မှတ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာဟာရမည်၏။(နိဒါန်း)

လောလုပ္ပအရ တဏှာကိုယူသောကြောင့် ထိုနှင့်တပ်ခြင်းလက္ခဏာ၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်း၊မကောင်းကျိုးကို ပေးခြင်းကိစ္စ၊အယောနိသောမနသိကာရဟူ သောအကြောင်း၊ဝါ၊လောဘပတိတ် မောဟပတိတ်ဟူသောအကြောင်း၊ဒုက္ခဝိပါက ဟူသောအကျိုး၊လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊အကုသိုလ်ဇာတ်၊သာဝဇ္ဇဂုဏ်၊ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေခြင်း၊အကုသိုလ်ဒြဗ်၊အကုသိုလ်အမည်အားဖြင့် တူသောကြွင်း သော တဏှာသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကိုလည်း ယူအပ်၏။

ဤသို့လျှင် သုတ်၌မလာသော တရားတို့ကို ဧကလက္ခဏာ စသောအား ဖြင့် မှတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာဟာရမည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၅)

(က) အလင်္ကာရဘူတဿ ဝိတ္တူပကရဏဿ ပီတိပါမောဇ္ဇကရဏဿ ပဟူတတာယ **ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ**။

(ခ) ဝေါဟာရဝသေန ပရိဝတ္တေန္တဿ ဓနဓညဿ ပဟူတတာယ **ပဟူတဓနဓညာတိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ဂ) **သေနာသနံ သံသာမေတွာတိ** သေနာသနံ ပဋိသာမေတွာ။

(ဃ) ယထာ န ဝိနဿတိ၊ တထာ နံ သုဋ္ဌု ဌပေတွာတိ အတ္ထော။

(င) **သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေတိ** ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော သဋ္ဌိထာလိပါကေ။

(စ) ဧကမေကော စေတ္ထ ထာလိပါကော ဒသန္နံ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံဂဏှာတိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဆန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဘတ္တံ ဟောတိ။(ပါ၊ဋ္ဌ၁၊၁၇၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) အလင်္ကာရဘူတဿ၊တန်ဆာဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဝိတ္တူပကရဏဿ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ပုတီးလက်ကောက် စသော ဥစ္စာ၏။ပီတိပါမောဇ္ဇ ကရဏဿ၊ပီတိပါမောဇ္ဇကို ပြုတတ်သော အသုံးအဆောင်၏။

(ခ)ဝေါဟာရဝသေန၊ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း စသည်၏အစွမ်းဖြင့်။

http://www.dhammadownload.com

ပရိဝတ္တေန္တသာ၊လှည့်လည်အပ်သော။မနေညေသာ၊ရွှေ ငွေ စသောဥစ္စာကောက်ပဲသီးနှံ၏။ပဟူတဓနဓညောတိ၊များသောဥစ္စာ ကောက်ပဲသီးနှံရှိကုန်၏ဟူ၍။

(ဃ)ယထာ၊အားဖြင့်။သေနာသနံ၊သည်။ဝါ-ကို။ဌပိယမာနေ၊ထားလတ်သော်။နဝိနဿတိ၊ နိုင်။တထာ၊အားဖြင့်။နံ၊ထိုသေနာသနကို။

(င)ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော၊ ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်။

(စ)စ၊ ဆက်။ ဧတ္တ၊ ဤဆွမ်းချက်ရာအိုးတို့တွင်။ဘိက္ခူနံ၊ တို့ဖို့။ ဝါ၊ အလို့ငှာ။ (တဒတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် သေနာသနံ သံသာမေတ္တာ၌ ပဋိ+သံရေးရှိသောသမတတ်၏သိမ်းမှီးခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်ဟောသည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။သေနာသနကို မည်သို့မည်ပုံ သိမှီးသိမ်းဆည်းအပ်ပါသနည်း။သိမှီးသိမ်းဆည်းပုံနှင့်လိုအပ်သော အတ္တာပန္န စကားကျအနက်ကို မပြဆိုပြီလော။စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ တက်လိုသော်။ ။ဆရာ ပါဠိ၌ ဥပါလိမထေရ်သည် သင္ဃမတ္တေ ထာလိပါကေ-ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏ခြောက်ကျိပ်သောရဟန်းတို့အား ကွမ်းစားခြောက်ဆယ်သာ ချက်သည်ကိုရည်ရွယ်၍ သင္ဃမတ္တေ ဆိုလေသလော(ဂဏ္ဍိ) အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) သံဝဏ္ဏနာမိန့်။

ကား ။ ။ကွမ်းစားချက်ဖြင့် ခြောက်ကျိပ်မျှလောက်ရုံသာမဟုတ် အိုးအရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ်ဟူလို။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် အိုးအရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ်ရှိ၏ဟု အပိုင်းခြားခြင်းကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ကွမ်းစားအရေအတွက်အားဖြင့်ကား တစ်အိုး။ တစ်အိုးလျှင်အဘယ်မျှလောက်သော ရဟန်းတို့အား ဘုဉ်းပေးလောက်ပါသနည်း။တစ်အိုးတစ်အိုးသည် တစ်ပါးတစ်ပါးစီမျှ လောက်သာ ဘုဉ်းပေးနိုင်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ (ဂ)ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။

(င)ပက္ခန္တရ။ (စ)ဝါကျာရမ္ဘ။

ဧတ္ထ-ကားတို့တွင် ပေးသောကြောင့်၊ကေမကော၌ နိဒ္ဓါရဏသမုဒါယကေမကော ကား နိဒ္ဓါရဏီယ။

နံပါတ် (၄)

ဝိတ္ထာရုပကရဏ။ ။ဝိန္ဒနံ ဝိတ္တိ၊ တစ်နည်း - ဝိန္ဒန္တိ တေနာတိ ဝိတ္တိ။

ဝိတ္တိယာ ဥပကရဏံ ဝိတ္တူပကရဏံ။

ဝိတ္တိ-ဝိသေအရ နှစ်သက်ခြင်း ပီတိပါမောဇ္ဇသည် မုချ။ထို၏ ပြုတတ်

http://www.dhammadownload.com

သောတန်ဆာနှင့်ခြံခြံဖိသီတာ/နိသျှအာရုံ/အာရုံမှတင်ကစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ နှစ်သက်ခြင်း ပီတိပါမောဇ္ဇကို ပြုတတ်သော တန်ဆာအထူးရှိ၏။

ပဟူတပိဏ္ဍုပကရဏာ။ ။ပဟူတံ ပိဏ္ဍုပကာရဏံ ယေသန္တိ ပဟူတပိဏ္ဍုပ ကရဏာ။

ဝေါဟာရ။ ။ဝေါဟရန္တိ ဓောနာတိ ဝေါဟာရော။

ဓနံ။ ။မမ ယိဒန္တိ ဓနိယတိ သဒ္ဒိယတိ ဓနံ။

ဓနတတ်ကတ္တုရွ-ငါ့ဟာ ငါ့ဟာဟု အသံပြုတတ်သော ဥစ္စာပိုင်ရှင်၏ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။ ကမ္မရွ-ဥစ္စာ၏အာရုံမှဏာပစ္စယ သတ္တိ ဖလုု။အ-ပစ္စည်း ဥစ္စာရှိ၏။

ဓည။ ။ဓနေသ ဟိတံ ဓည်။

ဓနဓည။ ။ဓနဉ္စ ဓညဉ္စ ဓနဓည်။

ဓန-ရှေ့ပုဒ်အရ ဥစ္စာသည် မှုချ။ထို-၏ ကောက်ပဲသီးနှံနှင့် ပေါများခြင်း ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္မန် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ဥစ္စာကောက်ပဲသီးနှံရှိ၏။

သေနာသန။ ။သေန္တိ ဧတ္ထာတိ သေနံ။အစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ။
သေနဉ္စတံ အာသနဉ္စာတိ သေနာသနံ
(ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရည်း)

သေန ဝိသေသနအရ အိပ်ခြင်းအဖြစ်ဟူသောဂုဏ် မှုချ။အာသန-ဝိသေသနအရ နေရာ၏အဖြစ်ဟူသောဂုဏ် မှုချ။ထို၏ ကျောင်းနှင့် ဂုဏ်/ ဂုဏော စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ အိပ်ရာနေရာဖြစ်သော ကျောင်းရှိ၏။

(သီ၊ဋီ ၊သစ်-၌ သေနဉ္စ အာသနဉ္စ သေနာသနံ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုသည်)

ဂဏ္ဍာနုပရိဇ္ဇေဒ။ ။ပရိစ္ဆိန္နံ ပရိစ္ဆေဒေါ။ ဂဏ္ဍာနေန ပရိစ္ဆေဒေါ ဂဏ္ဍာနုပရိစ္ဆေဒေါ။

ပါမောဇ္ဇ ။ ။ပမုဒိနော ဘာဝေါ ပါမောဇ္ဇံ။

နံပါတ် (၅)

အလင်္ကာရ။ ။အလံ သဒ္ဒါ + ကရ + ဏ။ အလံ ကရောတီတိ အလင်္ကာရော။
ပီတိ ။ ။ပါ + တိ။
သုဋ္ဌု ။ ။သု + ဌာ + ဥ။
ဂဏ္ဍန ။ ။ဂဏ + ယု။
ပရိစ္ဆေဒ ။ ။ပရိ + ဆိဒ + ဏ။
ကေ ။ ။ကု + က။

နံပါတ် (၆)

(က)ပီတိပါမောဇ္ဇကရဏာသ-ဖြင့် ပိဏ္ဍုပကရဏာသည်၌ ပိဏ္ဍိသဒ္ဒါ၏ ပီတိပါမောဇ္ဇ အနက်၌ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ဥပကရဏာသည်၌ ဥပ-သဒ္ဒါ၏အနံ

http://www.dhammadownload.com

တ္တက အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ဝါ-ဥပကရဏသဒ္ဒါ၏ ကရဏအနက်၌ အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ သိစေ။**အလင်္ကာရသုတ္တံ**-ဖြင့် ဝိတ္ထျူပကရဏဟူသည် အထူးထူး အပြားပြားဖြစ်သော ပုတီးနားဒေါင်းလက်ကောက်တန်ဆာကိုအရကောက်ယူအပ် သည်ကိုသိစေ။အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ပဟူတံ ဝိတ္ထျူပကရဏံ ယေသန္တိ ပဟူတ ဝိတ္ထျူပ ကရဏာပ၊ ၁စနတ္တပြု၍ အထူးထူး အပြားပြား နှစ်သက်ခြင်းကိုပြုတတ် သော တန်ဆာတို့၏ များပြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပဟူတဝိတ္ထျူပကရဏ မည်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ဂ)**ပဋိသာမေတွာ**-ဖြင့် သံဥပသာရ၏။ဓာတွတ္ထဝိသေသကဖြစ်၍ သံမ ဓာတ်သည် သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်း ပဋိသာမန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

(င)**ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော**-ဖြင့် ကွမ်းစားအရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ် မဟုတ်၊အိုး အရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း၊ မတ္တ-သဒ္ဒါ၏ အနတ္တက အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊သဋ္ဌိယေဝ သဋ္ဌိမတ္တာဟု တဗ္ဘာ ဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပီတိပါမောဇ္ဇကရဏသ / ပီတိပါမောဇ္ဇကာရဏသ...

ဝိန္ဒနံ ဝိတ္တိ၊ဝိတ္တိယာ ဥပကရဏံ ဝိတ္တျူပကရဏံဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်၏ ထို့ကြောင့် ယင်းဝိတ္တျူပကရဏသဒ္ဒ ဥပကရဏအတွက် ကာရဏပုဒ်ကို ဖွင့်သည် ဥပကရဏ အဆောက်အဦဟူသည် အကြောင်းပင်ဖြစ်၏။ထို့ကြောင့် ပီတိပါမောဇ္ဇကာရဏသ သင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဋ္ဌ,နိသျ,ဂဏ္ဌိတို့၌ ပီတိပါမောဇ္ဇ ကရဏသဟုသာရှိသည်။

ဋ္ဌပေတွာ/ထပေတွာ...

ဋ္ဌာဓာတ် ဏာပေ-ပစ္စည်းတွာပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသောကြောင့် ဋ္ဌဝဂ်ဒုတိယက္ခ ရာဖြင့် ရှိသော ဋ္ဌပေတွာပါဌ် သင့်။

ထပ ဓာတ် ဏာပေ -ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် တ-ဝဂ် ဒုတိယက္ခရာ ဖြင့်ရှိသော ထပေတွာပါဌ် သင့်။

ထပေါစ ထပနေ သိယာ ဟု ဓာတွတ္ထ၌ ဆိုသောကြောင့် တ-ဝဂ်ဒုတိယ က္ခရာဖြင့် ရှိသော ထပေတွာပါဌ် ပိုသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပဟူတဝိတ္တျူပကရဏာ။ ။နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော တန်ဆာတို့တွင် အလွန်အားဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော တန်ဆာကို ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယ-နည်း။

ပဟူတနေဓညာ။ ။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဍ္ဍ၊မဟာဒ္ဓန၊မဟာဘောဂ၊ပဟူတဇာတရူပ ရဇတ၊ ပဟူတဝိတ္တျူပကာရဏတို့မှ ကြွင်းသော နေဓညကို ယူအပ်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ပါရိသေသ၊ကေဒေသျှပစာ။

ပဟူတဇာတရူပရတော-ရသင့်တိုင်းကို မယူမူ၍ တစ်ပါးသော ဥပဘောဂ ဥစ္စာတို့ထက် လွန်ကဲသော ရွှေ-ငွေတည်းဟူသော အလွန်ကို ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ပီတိပါမောဇ္ဇ အရ။ ။အားကြီးသော နှစ်သက်ခြင်း၊အားသေးသောနှစ်သက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ပီတိ ပါမောဇ္ဇကောက် လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၆)

(က) **အဘိဟရိသ္သုတိ** အဘိမုခါ ဟရိသု။

(ခ) တဿ သန္တိကံ ဂဟေတွာ အာဂမံသုတိ အတ္ထော။

(ဂ) တေဿ ကိံ ပမာဏန္တိ?

(ဃ) သဋ္ဌိ ထာလိပါကာ။

(င) တေန ဝုတ္တံ 'သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိသု' တိ။

(စ) ဘိက္ခူနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာတိ သယံ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ သပဒါနစာရံ စရိတုကာမော ဘိက္ခူနံ ပရိဘောဂတ္ထာယပရိစ္စဇိတွာ ဒတွာ

(ဆ) အယဉ္စိ အာယသ္မာ 'ဘိက္ခူ စ လာဘံ လစ္ဆန္တိ၊အဟဉ္စ ပိဏ္ဍကေန ကိလမိဿာမိ' တိ တေဒတ္တမေဝ အာဂတော။

(ဇ) တသ္မာ အတ္တနော အာဂမနာနုရူပံ ကရောန္တော ဘိက္ခူနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သယံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ (ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၄)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အဘိမုခါ၊ရှေးရှုကန်သည်။ (ဟုတ္တာ) ဟရိသု။

(ခ)ဂဟေတွာ၏ကံ=သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ။ အာဂမံသု၏ကတ္တား= တေ ဉာတကာ။

(ဂ)တေဿ၊ ဤပို့အပ်သော ဆွမ်း၏။

(စ)အာယသ္မာတော သုဒိန္နဿ၊ ၏။တစ်နည်း-သယံ၊မိမိသည်။ဝါ၊ ဧ (သမ္မန်) ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ၊ကြောင့်။သပဒါနစာရံ၊အိမ်စဉ်မလပ် လှည့်လည်ခြ ကို။ဘိက္ခူနံ၊တို့အား။ပရိစ္စဇိတွာ၊စွန့်၍။

(ဆ)ဟိ၊မှန်။တစ်နည်း-ဟိ-ယသ္မာ။အယံ အာယသ္မာ၊ဤအရှင်သုဒိန်သည် အဟဉ္စ၏သမုစ္စေတဗ္ဗတ္တ။ ဘိက္ခူ စ။

(ဟိ သဒ္ဒ အယံ သုဒိန္နော ဏ္ဏတိ မနသိကတွာ။ ယောဇနာ)

http://www.dhammadownload.com

(ဓ)အာဂမနာနုရူပံ၊လာခြင်းအား လျော်ကပ်ပတ်သောအမှုကို။
ဝိသဇ္ဇေတွာ-၏ကံ သဠ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် အဘိဟရိသု၌ အဘိဥပသာရသည် အဘိမုခအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို ညွှန်းကောင်း၊အဘိဟရိသုဟူသည်ရှေးရှုဆောင်ယူခြင်းဖြစ်၏ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြအပ်၏။ဤ၌ ရှေးရှုဆောင်ယူခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ ရှေးရှုဆောင်ယူပုံ အခြင်းအရာကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော။စုဒ်ကြောင့်(ခ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဂ+ဃ)တို့ဖြင့် ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ဆွမ်းတို့သည် ခြောက်ဆယ်သော ဆွမ်းချက်အိုး ပမာဏရှိသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆောင်ယူအပ်သော ဆွမ်း၏ ခြောက်ဆယ်သော ဆွမ်းချက်အိုး ပမာဏရှိသည်အဖြစ်ကို အဘယ့်ကြောင့် သိအပ်ပါသနည်း။ပစ္စက္ခအားဖြင့် ဝါ-သယမ္ဘူဉာဏ်ရ၍ သိအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား။ ။ပစ္စက္ခအားဖြင့် ဝါ-သယမ္ဘူဉာဏ်ရ၍ သိအပ်သည်မဟုတ်၊ 'သဠ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိသု' ဟု ပါဠိတော်၌ အရှင်ဥပါလိ ဟောတော်မူအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်ပါ၏ ဟူလို။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာ (စ) ဖြင့် ရဟန်းတို့အား စွန့်ခြင်း၏ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ပြဆိုတော်မူ၏။အဘယ့်ကြောင့် အရှင်သုဒိန်သည် ဆွမ်းခံရပါသနည်း။မပဟိဋ္ဌာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လော။(ဂဏ္ဌိ)ဝါ-ဆွေမျိုးတို့ထံမှ ခြောက်ဆယ်သော ဆွမ်းချက်အိုးတို့ကို ရအပ်ပြီးသည်မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။ ဇ-အထိမျှော်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။(ဃ)ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း(ဂ-ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။
ထိုတွင်(ဂ) ပုစ္ဆာ။ (ဃ) ဝိသဇ္ဇနာ။ (င)အာဂမဒဋ္ဌိ။ (စ)ပက္ခန္တရ။
(ဆ)ဒဋ္ဌိကရဏ။တစ်နည်း (ဆ+ဇ)ဝိတ္ထာရ။ ထိုတွင် (ဆ) ကာရဏ၊ (ဇ) ဖလ။

အယံကား သည်ပေးသောကြောင့်၊ အာဂတော၌ အာပုဗ္ဗဂမုဓာတ် တ-ပစ္စည်းသည် ဟောအပ်သော ဝုတ္တကတ္တား။အာဂတောကား ထိုကတ္တားကို ဟောသော ကိတ်ကြိယာဝါစက။

အယံ-ကား သည်ပေးသောကြောင့် ပါဝိသိ၌ ပပုဗ္ဗဝိသဓာတ် အဒ္ဓတ္တနီ ဤဝိဘတ်သည် ဟောအပ်သော ဝုတ္တကတ္တား၊ပါဝိသိကား ထိုကတ္တားကိုဟောသော အာချာတ်ကြိယာ ဝါစက။

နံပါတ် (၄)

ထာလိပါကာ။ ။ပစန္တိ ဧတ္ထာတိ ပါကာ။ ထာလိယော စ တာ ပါကာ စာတိ ထာလိပါကာ။(ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ)

ပါက-ဝိသေသန ချက်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်မုချ။ထို၏အိုးနှင့်ဂုဏ်/

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏော း စပ် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ချက်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အိုးရ၏။

ဘတ္တာဘိဟာရ ။ ။အဘိဟရိယတီတိ အဘိဟာရော။

ဘုဉ္စိတဗ္ဗန္တိ ဘတ္တံ။တစ်နည်း -ဘဇတိ ယေနာတိ ဘတ္တံ။

ဘတ္တဉ္စ တံ အဘိဟာရော စာတိ ဘတ္တာဘိဟာရော။

အဘိဟာရ ဝိသေသအရ ရှေးရှုဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်။ ထို-၏ ဆွမ်းနှင့် ဂုဏီ/ဂုဏော း စပ် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ဆွမ်းရ၏။

ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတကတ္တံ။ ။ဥက္ကဋ္ဌော စသော ပိဏ္ဍပါတိကော စာတိ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော။

ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကဿ ဘာဝေါ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တံ။

ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိက တဒ္ဓိတ်အရ ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ဆောင် အရှင် သုဒိန်မှုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ဆောင်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဓုတင်ဆောက်တည်ခြင်း ကြိယာ (ဝါ) ဓုတင်ဆောင်နိုင်ခြင်းဂုဏ်နှင့် နိဿျ/နိဿိတအစပ်သမ္မန် ဌာန္။တ္တ-အရဓုတင်ဆောက်တည်ခြင်းကြိယာ၊(ဝါ)ဆောင် နိုင်ခြင်းဂုဏ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

မုခါ	။	။မု + ခ။
ပမာဏ	။	။ပ + မာ + ယု။
သဠိ	။	။ဣတ္ထိလိင် ဧကဝုစ်။
ထာလိ	။	။ထလ + ဣ (ဤ)
ဥက္ကဋ္ဌ	။	။ဥ+ကသ + တ။

နံပါတ် (၆)

(က)အဘိမုခါ ဟရိသုဖြင့် အဘိဟရိသုဌ် အဘိဥပသာရသည် အတိ- ရေက, ဝိသေသစသော အနက်၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အဘိမုခအနက်၌ဖြစ်သည် ကို သိစေ။

(ဂ)တေသဿကိံပမဏဖြင့်သဠိမတ္တေ၌ မတ္တသဒ္ဒါသည်ပမာဏ အနက်၌ဖြစ် သည်ကို သိစေ။ **[သဠိ မတ္တာ ယေသန္တိ သဠိမတ္တာ။]**

(စ)ပရိစ္ဆိတ္တာ ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓေတွာဌ် ဝိပုဗ္ဗသဓာတ်ပရိစ္စာဂအနက်၌ဖြစ် သည်ကို သိစေ။ **ဒတွာဖြင့်** ပရိစ္စဇိတွာသဒ္ဒါသည် ဒတွာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ် သည်ကို သိစေ။[တစ်နည်း -ဘာဝတ္တဖော်လေ။]ပရိဘောဂတ္တာယဖြင့် ရဟန်းတို့အား စွန့်ခြင်းဟူသည် သိုမှီးသိမ်းထားခြင်းငှာ စွန့်သည်မဟုတ်၊ပရိဘောဂအကျိုးငှာ စွန့်သတည်းဟု သိစေ။သယံ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍိကတ္တာဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ကို ဆောင်သည်၏အဖြစ်သောကြောင့် အိမ်စဉ်အတိုင်း ဆွမ်းခံလှည့်လည်လိုသည်ဖြစ်၍

http://www.dhammadownload.com

ရဟာန်းတို့အား စွန့်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပမာဏ/ပမာန...

ပ-ပရိနှင့် နိ-ဥ-ဩနောက် န-ငယ်ရောက် မဖောက် ဏ-ကြီးပြန်လေပါ။ ဟူသော နိယံအရ ပ-ဥပသာရ နောင်ရောက်သောကြောင့် န-ငယ်ကို ဏကြီးပြန်၍ ပြီးရကား ဏ-ဖြင့်ရှိသောပမာဏသင့်။

ဝိသဇ္ဇေတွာ/ဝိသဇ္ဇေတွာ...

အာဒိ သဒ္ဒေန သဇ-ဝိသဇ္ဇေ၊စဇ-ဟာနိမှိ ကိလိသဝိဗာဓာယန္တိ ဣစ္စာဒယော။ရူ၊၄၀။သုတ်။ယေ သညောဂက္ခရဝသေန ဗာဟိရဓာတုပါဌေ ပဋ္ဌိယန္တိ ၄င်းဋီကာကို ထောက်၍ ဝိသဇ္ဇေတွာဟု ဒွေဘော်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

သပဒါနစာရံ/သာပဒါနစာရံ...

သ + အပဒ္ဒ အ-ကို ဒီဃ-ပြုမပြု နှစ်မျိုးရှိသောကြောင့် ၂-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ထာလိပါက။ ။ဌာနဆွမ်းအိုး အလုံး ၆၀ ၏ ထာလိပါကအမည်ကိုဌာနီဆွမ်း၌ တင်စား ဌာနူပစာ။မကင်းရာဖြစ်သော ဆွမ်းအိုးအလုံးခြောက်ဆယ်ကိုဆိုသဖြင့် မကင်းတတ်သော ဆွမ်းကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိက။

ဌာန-ဆွမ်းအိုးနှင့် ဌာနီဆွမ်းကို အပြားမဲ့အားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒနည်း။ [ထာလိပါကေတိ ပဒံ-ဘတ္တာဘိဟာရန္တိ ပဒဿ ဘိန္နဝိသေသနံ] ယောဇနာကိုထောက်။

ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ဆောင်ခြင်းကိုမှတ်၍ ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော သပဒါနစာရိကဓုတင် အာရညိကဓုတင် ပံသုကူလိကဓုတင်တို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း (ပဓာနနည်း) ဧကဒေသူပစာ။

သပဒါနစာရံစရိတုကာမော။ ။အိမ်စဉ်မပြတ် လှည့်လည်ခြင်းနှင့် လှည့်လည်ခြင်း၌ အလိုရှိသည်ကို ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒနည်း။ အဘေဒဘေဒူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

အဘိဟာရိသု၌ ဒေသနာဟာရနေတ္တိ။(သံဗွာဖွဲ့)

ရှေးရှုဆောင်ယူတတ်သော ဆွမ်းမျိုးတို့၏ လောကီခန္ဓာငါးပါး။ဣဒါနိ ဖလ ပဋ္ဌကံ အာယတိ ဖလပဋ္ဌက သည် ဖလမည်၏။တစ်နည်း အရှင်သုဒိန်၏ ဆွေမျိုးတို့ ရလတ္တံ့သော အာယုဝဏ္ဏသုခဗလပဋိဘာနသည် ဖလမည်၏။

အာယုဝဏ္ဏစသော အကျိုးတို့ကို အလိုရှိကုန်သောသူတို့သည် ဆွမ်းအလှူ

http://www.dhammadownload.com

ကို ပေးလှူကြ ကုန်လေဟု မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်သော အစီအရင်သည် ဒေသနာဟာရ မည်၏။ဤသို့သစ္စာလေးပါးကို ဟော၏။ ထိုဟောသောဒေသနာ၌ အဿာဒစသည်ကိုဖွင့်ပြ ခြင်းသည် ဒေသနာဟာရ မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဆောင်ယူသော အချင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ကောက်နိုင်သည်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၇)

(က) **ဉာတိဒါသီတိ** ဉာတကာနံ ဒါသီ။

(ခ) **အာဘိဒေါသိကန္တိ** ပရိဝါသိကံ ဧကရတ္တာတိက္ကန္တံ ပူတိဘူတံ။

(ဂ) တတြာယံ ပဒတ္ထော။

(ဃ) ပူတိဘာဝဒေါသေန အာဘိဘူတောတိ အာဘိဒေါသော၊အာဘိဒေါသောဝ **အာဘိဒေါသိကော**။

(င) ဧကရတ္တာတိက္ကန္တဿ ဝါ နာမသညာ ဧသာယဒိဒံအာဘိဒေါသိကောတိ။

(စ) တံ အာဘိဒေါသိကံ။

(ဆ) **ကုမ္မာသန္တိ** ယဝကုမ္မာသံ။ [ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ပါရိဝါသိကံ၊မကောင်းသော အနံ့ဖြင့် ထုံအပ်သော။[သဒ္ဒတ္ထ] ဝါ-သိုးပြီးသော။[ဝေါ]ဧကရတ္တာတိက္ကန္တံ-တစ်ညဉ့်ကို လွန်သော။(တစ်နည်း)ဧကရတ္တာတိက္ကန္တတ္တာ-ကြောင့် [ဟေတုမန္တဝိသေသန]

(ဂ)တတြ - ထိုအာဘိဒေါသိကံ ဟူသောပုဒ်၌။

(ဃ)ပူတိဘာဝဒေါသေန၊ပုတ်သိုးသည်၏အဖြစ်ဟူသောအပြစ်သည်။ **သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်။**

အာဘိဒေါသိကော -ပုတ်သိုးသည်၏အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည် လွှမ်းမိုးအပ်သော။

(င)အာဘိဒေါသိကော-သန်းခေါင်ကိုလွန်၍ မိုးသောက်အခါသို့ ရောက်သော။ [ဋီကာ] ဝါ၊တစ်ညဉ့်လွန်ပြီးသော။

(ဆ)အာဘိဒေါသိကံ - မကောင်းအနံ့ဖြင့် ထုံ၍ ပုတ်သိုးနေသော။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(ခ)ဖြင့် ဝိဂ္ဂဟတ္ထမငဲ့မူ၍ အာဘိဒေါသိက ဟူသည် တစ်ညဉ့်ကိုလွန်ပြီးသောပုပ်သောမုန့်ဟူသည်ကို ပြပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ပဒတ္ထ ဝစနတ္ထကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ရှေးဦးစွာ အခြေပါဒက စကားပျိုး သခေ်ပကို

http://www.dhammadownload.com

ပြခြင်းငှာ [ဂ] မိန့်။

(ဃ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား အာဘိဒေါသိကံ ဟူသော ပုဒ်၏ ပဒတ္ထတည်းဟု အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။ ပဒတ္ထဝစနတ္ထ အကျယ်ကား အဘယ်သို့သိအပ်ပါနည်း။ပဒတ္ထဝစနတ္ထအကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် အာဘိဒေါသိကောကို ဒေါသေန အာဘိဘူတောတိ အာဘိဒေါသော၊အာဘိဒေါသောဝအာဘိဒေါသိကောဟု ပဒတ္ထဝစနတ္ထကို ပြဆိုတော်မူ၏။အာဘိဒေါသိကော၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပဒတ္ထဝစနတ္ထကိုသာ ပြအပ်ပါသလော။ အာဘိဒေါသိကော ဟူသောပုဒ်၌ အဘယ်သို့သော ပဒတ္ထ ဝစနတ္ထကိုလည်း ပြအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား။ ။အာဘိဒေါသံ ပစ္စုသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိအာဘိဒေါသိကောဟူသော ပဒတ္ထ ဝစနတ္ထကိုလည်း ပြအပ်သေး၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း။ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝိတ္ထာရ။(င)နယန္တရ ပက္ခန္တရ။(စ)ပက္ခန္တရ။ ဒန္တစ္ဆေဒန နည်းမှတစ်ပါး ဒန္တသောဓနနည်းကိုပြ။ တစ်နည်း-ပဒါဝတ္တိကန္တနည်းမှတစ်ပါး ဝါကျာဝတ္တိကန္တနည်းကိုပြ။(ဆ)ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ပါရိဝါသိက။ ။**ပရိဝါသိယတေတိ ပရိဝါသော။ ပရိဝါသောယေဝ ပါရိဝါသိကော။**

ပရိ-ပုဗ္ဗ ဝါသဓာတ် ကတ္တုရုဒ္ဓ-ဥတုဖြစ်သော မုယောမုန့်၏ဖောက်ပြန်စွာ ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည် မုချ။**ကမ္မရုဒ္ဓ**အပုပ်အနံ့၏ ဝါ-မုယောမုန့်၏ ပကတူပနိသျ သတ္တိ ဖလူ။အ-ပစ္စည်းအရ မကောင်းသောအနံ့ ဝါ-မကောင်းသော အနံ့ရှိသော မုယောမုန့်ရ၏။

ကေရတ္တာတိက္ကန္တ။ ။**ကေရတ္တိ အတိက္ကန္တော ကေရတ္တာတိက္ကန္တော။**

ကေရတ္တိ-အရတစ်ညဥ့်သည့်မုချ။ထို-၏လွန်ပြီးသောမုယောမုန့်နှင့် ကာလ+ကာလဝန္တ စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ တစ်ညဥ့်ကို လွန်ပြီးသော မုယောမုန့်ရ၏။

ပူတိဘူတော။ ။**ပူတိ ဟုတွာ ဘူတော ပူတိပူတော။**

ပူတိ-အရ ပုပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သမ္ဘာဝနာဘောဂဂုဏ်ရ၏။ထို၏ ဖြစ်သော မုယောမုန့်နှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ပုပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ် သော မုယောမုန့်ရ၏။

အာဘိဒေါသိကော။ ။**(င)အာဘိဒေါသံ ပစ္စုသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိ အာဘိဒေါသိကော။**

http://www.dhammadownload.com

အဘိလက္ခိတော ဒေါသော အဘိဒေါသော။

အဘိဒေါသော ယဿ အတ္တိတိအဘိဒေါသိကော။

အဘိဒေါသအရ မိုးသောက်ကာလ မုချ။ထို-၏ဏိကပစ္စည်းအရ လွန်ခြင်းသို့ရောက်သော မုယောမုန့်နှင့် ကာလ+ကာလဝစ္စစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-တူ၏။

ယဝကုမ္မာသော။ ။ယဝေန ကတော ကုမ္မာသော ယဝကုမ္မာသော။

နံပါတ် (၅)

ဒါသိ။ ။ဒု-အသ + အ + ဤ။တစ်နည်း-ဒါ + ဤ။

[ဒု ကုစ္ဆိတံ အသတိ ဘဇ္ဇတီတိ ဒါသီ၊ ဒီယန္တေ အဿာတိဒါသီ]

ရတ္တိ။ ။ရန္ဇ + [ရာ] + တိ။

ပူတိ။ ။ပူ + တိ။

ဒေါသ။ ။ဒုသ + ဏ။

ကုမ္မာသ။ ။ကုလ + သက်။တစ်နည်း - ကုပုဗ္ဗ + မသ + ဏ။

[ကုလတိ ပဏ္ဍရတီတိ ကုမ္မာသော။

ကုစ္ဆိတေန မသီယတိ အာမသီယတိ ကုမ္မာသော။]

ယဝ။ ။ယု + ဏ။

သညာ။ ။သံ-ဉာ + အ။ အာ။

နံပါတ် (၆)

(က)ဉာတကာနံ ဒါသီ-ဖြင့် ဉာတိသဒ္ဒါ၏ ဉာတကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဉာတီနံ ဒါသီ ဉာတိဒါသီဟုဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။[ဉာတိ သဒိသီ ဒါသီ ဉာတိဒါသီ၊ သဒိသိပုဒ်ကျေသောမဇ္ဈေလောပီကမ္မဓာရည်းသမာသ်] သာရတ္ထ။

(ခ)ပါရိဝါသိကံ-ဖြင့် အာဘိဒေါသိကသဒ္ဒါ၏ သိုးလေပြီးသော မုယောမုန့်ဟူသော အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**ကေရတ္တာတိက္ကန္တ ပူတိဘူတံ**ဖြင့် သိုးပြီးသော မုယောမုန့်ဟူသည် တစ်ညဉ့်ကို လွန်သည်ဖြစ်၍ ပုပ်သိုးသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မုယောမုန့်ပင်တည်းဟု သိစေ။

(ဃ)ပူတိဘာဝေနဒေါသေန အဘိဘူတောဖြင့် အဘိဒေါသောကို ဒေါသေန အဘိဘူတောတိ အဘိဒေါသော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဤ၌ ဒေါသဟူသည် ပုပ်သိုးသည်၏ အပြစ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း၊အဘိဉပသာရ၏ အဘိဘူတ-အနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ **အဘိဒေါသော၀-**ဖြင့် အာဘိဒေါသိကော-၌ ဏိကပစ္စည်းသည် အဿတ္ထိအနက်၌သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဒေါသော၀ အာဘိဒေါသိကော-ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

(င)ကေရတ္တာ တိက္ခန္တသာ-ဖြင့် အာဘိဒေါသိကော၌ ဇာတိကပဗ္ဗည်းသည် ဂတာအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အာဘိဒေါသံ ပဗ္ဗုသကာလံ ဂတော ပဗ္ဗော အတိက္ကန္တောတိ အာဘိဒေါသိကော ဟု -ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။နာမသညာ-စသည်ဖြင့် အာဘိဒေါသိက-သဒ္ဒါသည် တစ်ညဥ့်လွန်သော အပုပ်အာိုးကို ပြောလေ့ရှိသော ရုဠှီသဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကို သိစေ။

(ဆ)ယဝကုမ္မာသံ-ဖြင့် မုယောထမင်းဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောမုန့်ကို အရ ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အာဘိဒေါသိကော/အာဘိဒေါသိကော...

ဒီဃ အ-ပြု၍ အနိစ္စဝိဓိဖြစ်သောကြောင့် ၂-ပါဌ်လုံးသင့်။

[အာဘိဒေါသိကော အာဘိဒေါသိကောတိ စ ဒွေပါဌာ ကသ္မာ ဒီဃဿ အနိစ္စတာ။] ယောဇနာ။

(င)ကေရတ္တာတိက္ကန္တသဝါ/ကေရတ္တာတိက္ကန္တသ...

ဝါ ပရော နယောဟု ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ **အာဘိဒေါသံဝါ ပဗ္ဗုသကာလံ ဂတော ပဗ္ဗော အတိက္ကန္တောတိ အာဘိဒေါသိကော တေနာဟ ကေရတ္တာတိက္ကန္တသဝါတိ အာဒိ။** [သာရတ္ထ] တို့ကိုထောက်၍ (င) ဝါကျ ဝါ ပါမှသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဉာတိဒါသီ။ ။အတူဖြစ်သော ဆွေမျိုးတို့၏ဉာတိအမည်ကိုအတူရှိသောဆွေလို မျိုးလိုဖြစ်နေသော အိမ်ပေါက်ကျွန်၌တင်စား သဒိသူပစာ။**[သာရတ္ထဝိဂ္ဂဟာရှုသည်] ယဝကုမ္မာသံ-၌ ယဝ။** ။အကြောင်းဖြစ်သော မုယော, ကောက် စပါး ၏ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော မုယောထမင်း-၌တင် ကာရဏူပစာ နာနန္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဒါသီ-ဝေစနဟာရနေတ္တိ။ဒါသီ စေဋီ ကုဋ္ဌ ဓာရိကာ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၈)

(က) **ဆဒ္ဒေတုကာမာ ဟောတီတိ** ယသ္မာ အန္တမသော ဒါသကမ္မကရာနမ္ပိ ဂေါရူပါနမ္ပိ အပရိဘောဂါရဟော၊တသ္မာ တံကာစဝရံဝိယ ဗဟိ ဆဒ္ဒေတုကာမာ ဟောတိ။

(ခ) **သစေတန္တိ** သစေ ဓဝံ။

(ဂ) **ဘဂိနီတိ** အရိယဝေါဟာရေန ဉာတိဒါသီ အာလပတိ။

(ဃ) **ဆဍ္ဍနီယဓမ္မန္တိ** ဆဍ္ဍေတဗ္ဗသဘာဝံ။

http://www.dhammadownload.com

(င) ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဘဂိနိ ဓေါ တံ သစေ ဗဟိ ဆဒ္ဒနီယမဇ္ဈေ နိသဿဥ္ဍ ပရိဂ္ဂဟံ၊ တံ ဣမေ မေ ပတ္တေ အာကိရာတိ။ [ပါ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၇၄]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဒါသကမ္မကရာနမ္ပိ၊ကျွန်အမှုလုပ်သမားတို့၏သော်မှလည်းကောင်း ဂေါရူပါနမ္ပိ၊နွားအပေါင်းတို့၏သော်မှလည်းကောင်း။တံ၊ထိုမှယော ဆန်လုပ်တစ်ဝက်ကျက် ပြုတ်သောဘောဇဉ်ကို။ ကစဝရံ-ဝိယ၊ အမှိုက်ကိုကဲ့သို့။ဆဒ္ဒတုကာမော-၏ ပကတိကတ္တား=ဉာတိဒါသီ။

(ဃ)ဆဍ္ဍေတဗ္ဗသဘာဝံ၊ စွန့်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်။

(င)ဓေါ၊ အဲဒီဟာသည်။ ဗဟိ၊ အိမ်အပြင်ဘက်၌၊ ဆဒ္ဒနီယမဇ္ဈေ၊စွန့်ထိုက်သည်။နိသဿဥ္ဍပရိဂ္ဂဟီတံ၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်။[သစေဟောတိ ဓဝံသတိ။]

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ လိနန္တရစောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ ဆဍ္ဍေတုကာမာဟောတိ ဟုမိန့်ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ကုမ္မာသကို စွန့်ခြင်းငှာ အလိုရှိပါသနည်း။(ဝါ) အဘယ်ကဲ့သို့အဘယ်၌ စွန့်ခြင်းငှာ အလိုရှိပါသနည်း။စွန့်ခြင်းအကြောင်းနှင့် စွန့်ပုံအခြင်းအရာ စွန့်ရာဌာနတို့ကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် က-သံဝဏ္ဏနာမိန့်။ **(င)သို့။** ။ဆရာ ဃ-ဖြင့် ဆဒ္ဒနီယဓမ္မ၌ အနီယပစ္စည်း ကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဓမ္မ-သဒ္ဒါ၏သဘာဝအနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဆဒ္ဒနီယဓမ္မစသော စကား၌ အရှင်သုဒိန်၏နှလုံးသွင်း ဝိဏ္ဏတ္တ ဥဇုကတ္တ-ကို မပြဆိုပြီလော။ဝိဏ္ဏတ္တ ဥဇုကတ္တ-ကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င)-မိန့်။

နံပါတ် (၃)

[က]ပက္ခန္တရ[ခ]ပက္ခန္တရ[ဂ]ပက္ခန္တရ။[ဃ]ပက္ခန္တရ[င]ဝါကျာရမ္ဘ။

(တစ်နည်း) ဝိတ္ထာရ။

စာစပ်။ ။ဓေါ-ကား သည် ပေးသောကြောင့်၊ သစေဟောတိ၌ ပကတိကတ္တား သစေ ဟောတိ-ကား ပကတိကတ္တား၏ကြိယာ။

နံပါတ် (၄)

အန္တိမ။ ။**လာမကဘာဝံ အမတိ ဂစ္ဆတီတိ အန္တော။**

အန္တေ ဘဝေါ အန္တိမော။ [တေန အန္တမသော]

အန္တ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ယုတ်ညံ့သော ဝတ္ထု။ဝါ၊ ကျွန်အမှုလုပ်သမား စသည် မှချ။ထို-၏အပိုင်းအခြားနှင့် နိသျ+နိဿိတ စပ် ဌာန။ဣမ-ပစ္စည်းအရ ယုတ်ညံ့

http://www.dhammadownload.com

သော ဝတ္ထု၊ ဝါ-ကျွန်အမှုလုပ်သမားစသည့်ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားရှိ၏။

ဇေါရူပ။ ။ဂေါယော ဂေါရူပါ။ [ဂတ္တီသစ်] ဝုန္နံ ရူပါ ဂေါရူပါ။

ဂေါ-အရ နွားတို့၏အဖြစ်ဟူသော တဗ္ဘာဝပုတ္တိဘောဂဏ် မှုချ။ထို၏ နွားအပေါင်းတို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်-ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ-နွားအပေါင်းရှိ၏။

တစ်နည်း။ ။ဝ႑ာဝပုတ္တိ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်တို့၏ သဘောသည် ရှေးပုဒ် နောက်ပုဒ် အရ အထူးမရှိသောကြောင့် ဂေါ-အရလည်းကောင်း၊ရူပ-အရလည်း ကောင်း နွားရှိ၏။

အပရိဘောဂါရဟာ။ ။ပရိဘောဂံ န အရဟာတီတိ အပရိဘောဂါရဟော။ [အဲယုတ္တသမာသ်]
န ပရိဘောဂေါ အပရိဘောဂေါ။အပရိဘောဂံ အရဟာတီတိ အပရိဘောဂါရဟော။ [ယုတ္တသမာသ်]

ကစဝရ။ ။နာနာဝိဓေ သင်္ကာရေ ရာသီကရဏဝသေန ကစတိ ဗန္ဓတိ ဓောနာတိ ကစော။ ကစော ဧတ္ထ ဝရိတဗ္ဗော ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ကစဝရော။
(ကစဝရော - တံမြက်စည်းကို အလိုရှိအပ်ရာ အမှိုက်။)

ဆဒ္ဒန္တိယ။ ။ဆဒ္ဒေတဗ္ဗောတိ ဆဒ္ဒန္တိယော။

ဆဒ္ဒဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-စွန့်ပစ်တတ်သော ကျွန်မ၏ကာယဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာ ပက စိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။ကမ္မဋ္ဌ-စွန့်ပစ်အပ်သော မယောမှုန့်၏ ပကတူပနိဿယတ္တိဖလူ အနီယ ပစ္စည်း-စွန့်ပစ်အပ်သော မယောမှုန့်ရှိ၏။

ဆဒ္ဒနီယဓမ္မ။ ။ဆဒ္ဒနီယော ဓမ္မော ယဿာတိ ဆဒ္ဒနီယဓမ္မော။

ဆဒ္ဒနီယဓမ္မ-ဗဟုဗ္ဗီအရ စွန့်ပစ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ပုပ်သိုးနေ ခြင်းသဘော-မှုချ။ထို၏ ယ-အညအရ ကုမ္မာသ နှင့် နိဿိတ + နိဿယဌာန။ ယ-အညအရ စွန့်ပစ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ပုပ်သိုးခြင်းသို့ သက်ရောက်သော ကုမ္မာသ ရှိ၏။(ဓေတ်နှင့်အရတူ၍ သာမန်ဆက်ဆံသောကြောင့် နပုံလိင်ချသည်)

နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟ။ ။နိဿဋ္ဌော ပရိဂ္ဂဟော ယဿာတိ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ။

နံပါတ် (၅)

အန္တ။ ။အမ + တ။
အန္တမသော။ ။အန္တပုဒ်၊ ဣမ + နာဝိဘတ်-သောပြု။
ကစ။ ။ကစ + အ။
ဘဂိနီ။ ။ဘဇ + အ။ [ဘဇိတဗ္ဗံ သေဝိတဗ္ဗန္တိဘာဂံ=အင်္ဂဓာတံ။]
[ဘဂံ အဿ အတ္ထီတိ ဘဂိနီ။]
အရိယ။ ။အရ + ယ။ တစ်နည်း-န သဒ္ဒ+ဣရိယ+အ။
နိဿဋ္ဌ။ ။နိ+သဇ + တ။

http://www.dhammadownload.com

ပတ္တ။ ။ပတ + တ။ တစ်နည်း။ ပ+တာ + တ။

နံပါတ် (၆)

(ခ)သစေ့ ဓတဲ ဖြင့် သစေတ် ကို သစေ+ဓတဲ ဟုပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဂ)အာလပတိဖြင့် ဘဂိနိ္ဒ ပဌမာဝိဘတ်သည် လိင်္ဂတ္တဒ္ဓိမသက်၊ အာလုပ်အနက်၌ သက်သည်ကိုသိစေ။ယင်းအာလုပ်သည်လည်း သဇီဝအာလုပ်ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။အရိယဝေါဟာရေန- ဉာတိဒါသိဖြင့် ယင်းသို့ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်လည်း အရိယာဝေါဟာရဖြင့် ချွေမျိုးတို့၏ ကျွန်မကို ခေါ်ဝေါ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေ။

(ဃ)ဆဒ္ဓေတဗ္ဗသဘာဝံ-ဖြင့် ဆဒ္ဓနိယံ၌ အနိယပစ္စည်းသည် ကတ္တားအနက်၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်။ကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဆဒ္ဓေတဗ္ဗောတိ ဆဒ္ဓနိယော-ဟု ဝဇနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ပရိယတ္တိစသော အနက်၌ဖြစ်သည် မဟုတ်၊သဘာဝအနက်၌၊ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ၊သာမတ္တိယအားဖြင့် ဆဒ္ဓနိယော ဓမ္မော ယဿာတိ ဆဒ္ဓနိယဓမ္မောဟုဗဟုဗ္ဗိသမာသ် ဝဇနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဆဒ္ဓေတုကာမာ/ဆဋ္ဌေတုကာမာ/ ဆဒ္ဓနိယဓမ္မံ/ ဆဋ္ဌနိယဓမ္မံ···

ဆဒ္ဓော၊ ဆဋ္ဌော၊ ဆဒ္ဓေန စု ဟု ဓာတွတ္ထ၌ ဆိုသောကြောင့် ဆဒ္ဓဓာတ် ဆဋ္ဌဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်ပင် စွန့်ပစ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၍ ၂-ပါဌ်လုံးသင့်။

နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ/ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ။

ဓာတွတ္ထဗာဓက နိ ဥပသာရနှောင် ရောက်၍ သဓာတ်၏ အာဒိဗျည်းသည် ဒွေတော် ဌာနဖြစ်ရကား နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ ဟု ဒွေတော်ဖြင့်ရှိသောပါဌ်သာ သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဂေါရူပ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော နွားကိုမှတ်၍ ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော အခြားသော သတ္တဝါတို့လည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း၊ ကေဒေသူ။တစ်နည်း=ဂေါနှင့်ရူပ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူ။

ဘဂိနီ။ ။အတူဖြစ်သော ညီမငယ်၏ဘဂိနိ-အမည်ကို အတူရှိသော ဉာတိဒါသီ၌ တင်စား သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ကစာဝရံ။ ။ဝေဝစနာဟာရနေတ္တိ။

ကစဝရော ကွာပေါ် သင်္ကာရောစ ကသမ္ဗုပိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၁၉)

(က) ကိံ ပန စေ ဝဏ္ဏံ လဗ္ဘတိ၊ ဝိညတ္တိ ဝါ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ နဟောတီတိ?။

(ခ) န ဟောတိ။

(ဂ) ကသ္မာ? နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟတ္တာ။

(ဃ) ယဉ္ဟိ ဆဍ္ဍိနီယဓမ္မံ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ၊ယတ္ထ သာမိကာ အနာလယာ ဟောန္တိ၊ တံ သဗ္ဗံ "ဒေထ, အာဟရထ, ဣစ္စ အာကိရထ" တိဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

(င) တထာ ဟိ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလောပိ ဆဍ္ဍိနီယဓမ္မံ ကုမ္မာသံ "ဣစ္စ မေ ပတ္တေ အာကိရာ"တိအဝစ။

(စ) တသ္မာ ယံ ဇေဝရူပံ ဆဍ္ဍိနီယဓမ္မံ၊ အညံ ဝါ အပရိဂ္ဂဟိတံ ဝနမူလဖလ ဘေသဇ္ဇာဒိကံ၊တံ သဗ္ဗံ ယထာသုခံ အာဟရာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဝိညတ္တိဝါ၊တိုက်ရိုက်တောင်းခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ပယုတ္တ ဝါစာဝါပစ္စည်းနှင့်စပ်သော ပရိယာယ်စကားသည်သော်လည်းကောင်း။နဟောတိ၊ ဣတိ၊တည်း။ (က)ဝါကျမှလိုက်။

(ဃ)ဟိ၊ ချဲ့။တစ်နည်း-ဟိ၊ မှန်။ယံ၊ အကြင်ဥစ္စာသည်။ယတ္ထ၊အကြင် ဥစ္စာ၌။အနာလယာ၊ တွယ်တာခြင်းမရှိကုန်သည်။ ဣစ္စ၊ ဤသပိတ်၌။

(င)တထာဟိ၊ထိုစကားမှန်။ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော၊မြတ်သောအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။ အာယသ္မာရဋ္ဌပါလောပိ၊သော်မှလည်း ကောင်း။

(စ)ယံ၊အကြင်ဝတ္ထုသည်။ဝနမူလဘေသဇ္ဇာဒိကံ၊တော၌ဖြစ်သောသစ်မြစ်, သစ်သီး, ဆေးအစရှိသော။ယံဝါ၊ သည်လည်း။[အတ္ထိ] နကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ၊ ကုက္ကုစ္စ ကို မပြုထိုက်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ ခ-ဖြင့် ဝိညတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဝါစာသည်လည်း ကောင်း မဖြစ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ဝိညတ်သည်လည်းကောင်း၊ပယုတ္တ ဝါစာသည်လည်းကောင်း မဖြစ်ပါသနည်း။အာကိရဟူ၍ တိုက်ရိုက်တောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။သစေ ဆဍ္ဍိနီယဓမ္မံဟူ၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် မတောင်းသည်မဟုတ် ပါလော။ဟုဒ်ကြောင့် [ဂ] မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ ဂ-ဖြင့် စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဝိညတ်သည်လည်းကောင်း၊ပယုတ္တဝါစာသည်လည်းကောင်း မဖြစ်ဟု အကျိုး၏ အကြောင်းကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုအကြောင်းကို အဘယ့်သို့လျှင်

http://www.dhammadownload.com

အကျယ်အားဖြင့် သိနိုင်ပါသနည်း။ အကြောင်း၏ အကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ဆရာ ဃ-ဖြင့် ဆဒ္ဒနီယမေ့ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂ ဟဖြစ်သော ဝတ္ထုအားလုံးကို ဒေထ, အာဟရထ, ဣမ အာကိရထ-ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်းမှာ ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ရဟန်းတို့အား ဝစီဝိညတ်ဖြင့် တောင်းခြင်းသည်လည်းကောင်း ပစ္စည်းနှင့်စပ်သော စကားသည်လည်းကောင်း ပြောဆိုခြင်းမှာ မအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ဆဒ္ဒနီယမေ့,နိဿဋ္ဌ ပရိဂ္ဂဟဖြစ်သော ဝတ္ထုကို ဒေထ အာဟရထ ဣမ အာကိရထ-ဟုဆိုခြင်းမှာ အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း [င] မိန့်။

ကား။ ။ရဟန်းတို့အား ဝစီဝိညတ်ဖြင့် တောင်းခြင်းသည်လည်းကောင်း ပစ္စည်းနှင့်စပ်သော စကားသည်လည်းကောင်း ပြောဆိုခြင်းမှာ မအပ်ငြားသော်လည်း အဂ္ဂအရိယဝံသဖြစ်သော ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် မြတ်သော အရှင်ရဋ္ဌပါလသည်လည်း စွန့်ပစ်အပ်သော သဘောရှိသော မုယောမုန့်ကို ဣမေ ပတ္တေ အာကိရဟူ၍ ဆိုဖူးပြီး။ထိုပုံကို ထောက်ဆသောအားဖြင့် ထိုစကားသင့် ပါ၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က)စောဒနာဝါကျ။ (ခ)ပရိဟာရ။ (ဂ) ကာရဏ။

(ဃ)ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ကာရဏ [ဘာဒ္ဒိ] (င)ယုတ္တိဒဋ္ဌိ တစ်နည်း - ဉာပကဒဋ္ဌိ (စ)လဒ္ဓဂုဏ။

နံပါတ် (၄)

အဂ္ဂအရိယဝံသိက။ ။ပကဋ္ဌဘာဝံ အဇတိ ဂစ္ဆတီတိ အဂ္ဂေါ။ [အဇ + အ]

ဝနောတိ ပတ္ထရတီတိ ဝံသော။ အရိယာနံ ဝံသော အရိယဝံသော။

အရိယဝံသံ ပူရေန္တီတိ အရိယဝံသိကာ။

အရိယဝံသိကာနံ အဂ္ဂေါ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော။

အရိယဝံသိက ဝိသေ အရ - အရိယဝံသ ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်တတ်သော အရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မုချ။ထို-၏ မြတ်သော အရှင်ရဋ္ဌပါလနှင့် ဟီန + ဥက္ကဋ္ဌ (ဝါ) အပေါင်း/အစိတ် စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံး - အရိယဝံသိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက်မြတ်သော အရှင်ရဋ္ဌပါလဒြပ်ကို အပဓာန-အားဖြင့် ရ၏။ဝိသေသနဖြစ်၍ အရိယာဝံသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် မြတ်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ပယုတ္တဝါစာ။ ။ဝုစ္စတေတိ ဝါစာ။ ပယောဇီယတေတိ ပယုတ္တာ။

ပယုတ္တာ စသာ ဝါစာ စာတိ ပယုတ္တဝါစာ။

http://www.dhammadownload.com

ပယုတ္တ ဝိသေ-စပ်ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ် မုချ။ထို၏ စကားနှင့်ဂုဏ်/ဂုဏေး စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံး-စပ်ယှဉ်သောပရိယာယ်စကား ရ၏။

နိဿင္ဒပရိဂ္ဂဟတ္တံ။ ။**နိဿင္ဒပရိဂ္ဂဟဿ ဘာဝေါ နိဿင္ဒပရိဂ္ဂဟတ္တံ။**

နိဿင္ဒပရိဂ္ဂဟ တဒ္ဓိတ်အရ = သိမ်းပိုက်အပ်သော စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသူ မုချ။ထို-၏ တ္တပစ္စည်း သိမ်းပိုက်အပ်သော စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စွန့်လွှတ်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိသျ/နိဿိတ-ဌာန။တ္တ ပစ္စည်းသိမ်းပိုက်အပ်သော စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စွန့်လွှတ်ခြင်းကြိယာ ရ၏။

ဘေသဇ္ဇ။ ။**ဘိသက္ကဿ ဣဒံ ဘေသဇ္ဇံ။**

မူလဥ္စ ဖလဥ္စ ဘေသဇ္ဇဉ္စ မူလဖလဘေသဇ္ဇံ။

ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိ။။**ဝနေ ပဝတ္တံ မူလဖလဘေသဇ္ဇံ ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇံ။**

တံ အာဒိ ယဿာတိ ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိ။

သာမိကာ။ ။**သံ အဿ အတ္ထီတိ သာမီ။ သာမိယေဝ သာမိကာ။**

နံပါတ် (၅)

ဝိညတ္တိ။ ။ဝိ+ ဉာ + တိ။

သာမိ။ ။သံ ပုဒ် + ဧ ပစ္စည်း။ မလာ

အာလယာ။ ။အာ+ လီ + ဏ။

တံသဗ္ဗံ-ဝတ္တုံ၌စပ်ခိုက် ဒုတိယာဝိဘတ် ကံ-အနက်၊ ဝဒ္ဓတိ၌ စပ်ခိုက် လိင်အနက် ပဌမာဝိဘတ်။

ဝတ္တုံ။ ။ဝစ + တုံ။ တစ်နည်း။ ဝဒ + တုံ။ စတုတ္ထီသဝိဘတ် သမ္ပဒါန်အနက်။ (တစ်နည်း)ပဌမာဝိဘတ် လိင်အနက်။[ဝတ္တုံ ဝစနံ-ပြောဆိုခြင်းသည်ဟု ပေး]

ဝံသ။။ဝန + သ။

ဝန။ ။ဝန + အ။ [ကောလိလာဒီဟိ ဝနီယတေ ဘဇီယတေတိ ဝနံ]

မူလ။။မူလ + အ။ [မူလတိ ပတိဋ္ဌဟတိ ဧတ္ထာတိ မူလံ]

ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ။ ။ကုက္ကုစ္စဟူသော နာမ ဓာတ်နောင် အာ်စာရ အနက်၌ အာယပစ္စည်း သက်။

နံပါတ် (၆)

ဟတ္ထာနန္တိ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပတ္တံ ဥပနာမယတော မဏိဗန္ဓတော ပဘုတိ ဒွိန္နမ္ပိ ဟတ္ထာနံ။ ဋ္ဌ။ ၁၇၅။

မဏိဗန္ဓတော ပဘုတိ ဒွိန္နမ္ပိဟတ္ထာနံ ဖြင့် ဟတ္ထာနံ အရလက်ကောက် ဝတ်မှစ၍ လက်ဖျား တိုင်အောင် လက်အစိတ်အပိုင်းကို ဟတ္ထအရ ကောက်ယူ အပ်သည်ကို သိစေ။**ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္ထံပတ္တံ ဥပနာမယတော**ဖြင့် ၎င်းလက်တို့သည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်၏လက်မဟုတ် ဆွမ်းခံခြင်း၌ သပိတ်ကိုညွတ်စေသော အရှင်သုဒိန်

http://www.dhammadownload.com

၏လက်တို့ပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိညတ္တိ ဝါ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ/ဝိညတ္တိသမ္ပယုတ္တဝါစာ...

"အာကိရာ တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိ ဝါ တိ ဝုတ္တံ သစေတံ ဆဠနိယ ဓမ္မံ တိ ပရိယာယံ အမုဥ္စိတွာ ဝုတ္တတ္တာ ပယုတ္တဝါစာတိ ဝုတ္တံ ပစ္စယပဋိသံယုတ္တာ ဝါစာ ပယုတ္တဝါစာ" ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် "ဝိညတ္တိဝါ ပယုတ္တဝါစာဝါ" သာသင့်။

ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိကံ/ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိ/ဝနမူလဖလ ဘေသဇ္ဇာဒီနံ...

ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိကံ / ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒီနံ- ရှိ၏။ မသင့်ဟု ဂဏ္ဌိဆရာ ဆို၏။ဘာဋီ-၌ ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိကံ-ကို အနက်ယောဇနာ၏။

နံပါတ် (၈)

အဂ္ဂအရိယဝံသိကော။ ။အရိယဝံသ အကျင့်ဟူသော ဌာနီဖြင့် အရှင်ရှေ့ပါလ ဟူသော ဌာနကိုမှတ်၍ အရိယဝံသ အကျင့်ဟူသော မှန်မှန်မြတ်မြတ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်း ဟူသော အများကို ဆိုသဖြင့် အခြားသောအကျင့်တို့လည်း ကျင့်၏ဟူသောအနည်း ငယ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။

ဆဠနိယဓမ္မံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော စွန့်ပစ်ထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်း ဝတ္ထုကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ဆဠနိယဓမ္မ၊အပရိဂ္ဂဟိတဝနမူလ စသည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏာနည်း။ ဧကဒေသူပစာ။

ဝိညတ္တိ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တောင်းခြင်းအားလုံးတို့၏ ဝိညတ္တိအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တိုက်ရိုက်တောင်းခြင်း၌ တင်စား-ဧကဒေသူပစာ။

ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ပယုတ္တဝါစာအရ ပရိယာယ်အားဖြင့် တောင်းခြင်းမှ ကြွင်းသော တိုက်ရိုက် တောင်းခြင်းကို ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ ၌ ကုက္ကုစ္စ အရ။ ။မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်၌ရှိသော ဉာဏ်ဟူသော ဝိနယကုက္ကုစ္စ။

ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စ အရ - ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်

အသံယတ ကုက္ကုစ္စ အရ - မောဟ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်

****

ဝါကျစဉ် (၂၀)

(က) ဟတ္ထာနတ္တိ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္တံ ပတ္တံ ဥပနာမယတော မဏိဗန္ဓတော ပဘုတိ ဒ္ဒိန္နမ္ပိ ဟတ္ထာနံ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ပါဒါနုဋ္ဌိ နိဝါသနန္တတော ပဋ္ဌာယ ဒ္ဒိန္နမ္ဗိ ပါဒါနံ။

(ဂ) သရသာတိ "သစေတံ ဘဂိနီ" တိ ဝါစံ နိစ္ဆာရယတော သရသဥ္စ။

(ဃ) နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီတိ ဂိဟိကာလေ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ အာကာရံ အဂ္ဂဟေသိ။ သဥ္ဇာနိ သလ္လက္ခေသိ။

(င) သုဒိန္နော ဟိ ဘဂဝတော ဒ္ဒါဒသမေ ဝဿေ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဝီသတိမေ ဝဿေ ဉာတိကုလံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော သယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဋ္ဌဝဿိကော ဟုတ္တာ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄/၅)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဥပနာမယတော-ကပ်၍ ညွှတ်စေစဉ်။ ဝါ-စေသော။အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ-၏။ မဏိဗန္ဓတော-လက်ကောက်ဝတ်မှ။[က]ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္တံ၊ဆွမ်းကိုယူခြင်းငှာ။ [သဒ္ဒတ္တ] ဝါ။ ဆွမ်းခံခြင်းငှာ။ [အဓိ]။

[ဂ]နိစ္ဆာရယတော-မြွက်ဆိုသော။ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ-၏။

[င]ဟိ-မှန်။ [တစ်နည်း] ဟိ ယသ္မာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်။.

[စ]နံ-ထို သုဒိန်ကို။နိမိတ္တံ ပန-ရှေး၌ မှတ်သားအပ်သောအခြင်းအရာတို့ကား။ အဂ္ဂဟေသိ-ယူပြီ။ [သဒ္ဒတ္တ] ဝါ-ကောင်းစွာသိပြီ။ဝါ-မှတ်မိပြီး [ဝေါ]

နံပါတ် (၂)

(ခ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့က-ဖြင့် သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌောကဲ့သို့ ကေဒေသျူပစာအားဖြင့် ဟတ္ထ-သဒ္ဒါသည် လက်ကောက်ဝတ်မှစ၍ လက်ဖျားတိုင်အောင် လက်အစိတ်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍။ယခုအခါ၌ ပါဒ-သဒ္ဒါသည်လည်း ငှင်းဥပစာဖြင့်ပင် သက်နန်းပိုင်စွန်းမှစ၍ ခြေဖျားတိုင်အောင် ခြေအစိတ်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ [မိန့်]။

(င)သို့ ယုတ္တာဘောဂ စောဒနာ။ ။ဆရာ ဃ-ဖြင့် နိမိတ္တဟူသည် ရှေး၌ မှတ်သားဖူးသော သဏ္ဌာန်၊ အမှတ်အသားပင်ဖြစ်၏။ ထိုပုံသဏ္ဌာန် အမှတ်သားကိုသာ မှတ်မိပြီဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ဆွေမျိုးတို့၏ကျွန်မသည် အရှင်သုဒိန်ကို ပုံသဏ္ဌာန်အမှတ်အသားကိုသာ မှတ်မိပါသနည်း။ဝါ-မြင်လျှင်မြင်ခြင်းကောင်းစွာ မသိပါသနည်း။ အရှင်သုဒိန်သည် ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး မိမိလုပ်ကျွေးဖူးသော အရှင့်သားဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း ရဟန်းဖြစ်သောကြောင့်လော။ [ဂဏ္ဌိ] စုဒ်ကြောင့် [င] မိန့်။

(စ)နိမိတ္တံ ပန အဂ္ဂဟေသိသို့။ ။ဆရာ တေန စသည်ဖြင့် ထိုကျွန်မသည် အရှင်သုဒိန်ကို ကောင်းစွာမသိဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ လုံးဝမမှတ်သားမိဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် နိမိတ္တံ ပန အဂ္ဂဟေသိ-မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

[ခ]ပကၠန္တရ။[ဂ]ပကၠန္တရ။[ဃ]ပကၠန္တရ။[င]ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။တစ်နည်း-ကာရဏ။[စ]ဖလ။ ထိုတွင် တေန စသည် ဗျတိရေက။ နိမိတ္တံ စသည် အန္ဓယ။
တစေဝ်။ ။သယံ ကား ကိုယ်တိုင်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ဟုတွာ-၌ စဉ်းငယ်စပ်၍ ပဝိဋ္ဌော၌ တတိယာဝိသေသန/ဝိသေသျ စပ်။တစ်နည်း ကတ္တား/ကတ္တိ စပ်။

သုဒိန္နော-သည် ပေးသောကြောင့် ပဗ္ဗဇိတော၌ ကတ္တား + ကတ္တိစပ်။ တစ်နည်း ဟုတွာ ပဝိဋ္ဌော၌ ကတ္တား + ကတ္တိ။

နံပါတ် (၄)

မထိဗန္ဓ။ ။ဗန္ဓတိ ဧတ္ထာတိ ဗန္ဓော။ မထိ ဝိကတိယာ ဗန္ဓော မထိဗန္ဓော။

ဗန္ဓ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-ပတ္တမြားတန်ဆာအထူးကို ဖွဲ့ချည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်-မုချ။အဓိကရဏတ္တ လက်ကောက်ဝတ်တို့၏ ပကတူပနိဿယတ္တိ-ဖလူ။အ-ပစ္စည်း လက်ကောက်ဝတ် ရ၏။

မထိ ဝိသေသန-အရ ပတ္တမြားတန်ဆာအထူး မုချ။ထို-၏ လက်ကောက်ဝတ်နှင့် ဌာနီ + ဌာနစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး - လက်ကောက်ဝတ်ရ၏။

နိမိတ္တ။ ။နိမီယတိ သညာယတီတိ နိမိတ္တံ။

နိ-မိ ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-မှတ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သညာပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-လက်ခြေနေပုံ စကားပြောပုံ အခြင်းအရာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တ ပစ္စည်း-လက်ခြေနေပုံ စကားပြောပုံ အခြင်းအရာ ရ၏။

အဋ္ဌဝသိက။ ။အဋ္ဌဝဿာနိ ယဿ အတ္ထီတိ အဋ္ဌဝသိကော။

အဋ္ဌဝဿ ဗဟုဗ္ဗီ-အရ ရှစ်ဝါသည် မုချ။ထို ၏ ယအညပုဒ်အရအရှင်သုဒိန်နှင့် ဝုတ်+ဝုတ္တား၊ ကာလ+ကာလဝန္တ စပ်ဌာနူ။ယ-အညပုဒ်အရရှစ်ဝါရှိသော အရှင်သုဒိန်ရ၏။

သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗ။ ။ပုဗ္ဗေ သလ္လက္ခိတော သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗော [အာကာရော]

ပုဗ္ဗ ဝိသေသအရ ရှေးကာလ မုချ။ထို ၏ မှတ်သားအပ်ဖူးသော အခြင်းအရာနှင့် ကာလ+ကာလဝန္တစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ရှေး၌မှတ်သားအပ်ဖူးသော အခြင်းအရာ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဥပဿယ၊ ဗောဓ။ ။ဥပ-နမု+ဏယ+အန္တ+ဆဋ္ဌီ သဝိဘတ်။
မထိ။ ။မန+ဣ။
ဟတ္ထ ။ ။ဟံသ+ထ။တစ်နည်း ဟရ+ထ။[ဟရန္တိ တေနာတိ ဟတ္ထော]

http://www.dhammadownload.com

ပါဒ ။ ။ပဒ+ဏ။ [ပဇ္ဇတိ ဓာဝေဟီတိ ပါဒါ]
နိစ္စာရယတော။ ။နိ-ဆရ+တစ်နည်း သရ+ဏယ+အန္တ+ဆဋ္ဌီသ ဝိဘတ်။
သလ္လက္ခိတ။ ။သံ-လက္ခ+တ။
ဝဿ ။ ။ဝသ+ဏျ။
ဒ္ဒါဒသမ ။ ။ဒ္ဒါဒသာနံ ပူရဏံ ဒ္ဒါဒသမံ။

နံပါတ် (၆)

(ခ)နိဝါသနန္တတော ပဋ္ဌာယ ဒ္ဒိန္နမ္ပိ ပါဒါနံ-ဖြင့် ပါဒသဒ္ဒါသည် ဤခြံ အလုံးစုံသော ခြေဟူသောအနက်ကို ဟောသည်မဟုတ်၊ ကေဒေသျူပစာအား ဖြင့် သင်းပိုင်အစွန်းမှစ၍ ခြေဖျားတိုင်အောင် ခြေအစိတ်ကို ဟောသည်ကိုသိစေ၏။

(ဂ)သစေတံ ဘဂိနီ-စသည်ဖြင့် သရီယတေ ဥစ္စာရီယတေတိ သရော ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သရ-ဟူ သည် သစေ တံ ဘဂိနီ-ဟူသော စကားသံပင်တည်း။ ယင်းစကားသံသည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်၏စကားသံမဟုတ်၊ သစေ တံ ဘဂိနီ-ဟူ၍ ရွတ်ဆိုသော အရှင်သုဒိန်၏စကားသံပင်တည်းဟု သိစေ။

[တစ်နည်း - ပရိယာယတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ထုတ်။]

နံပါတ် (၇)

ပဗ္ဗဇိတော/ပဗ္ဗာဇိတော…

မတ္တဝသေနပိ ဟိ ပဒါနိ သဝိသေသတ္ထာနိ ဘဝန္တိ တံ ယထာ "သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော၊ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတော" တိ နီတိ ဓာတုမာလာထောက်၍ ပဗ္ဗဇိတောပါဠ်သင့်။

[ရှေ့ပုဒ်သည် အာခါရဖြစ်သော် ပဗ္ဗဇိတော၊ အပါဒါန်ဖြစ်က ပဗ္ဗာဇိတော]

နံပါတ် (၈)

ပါဒါနံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ခြေ၏ ပါဒ-အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သင်းပိုင် အစွန်းမှစ၍ ခြေဖျားတိုင်အောင်သောခြေအစိတ်၌တင်စားကေဒေသျူပစာ။ ရှဋ္ဌီနည်း။ သရဿ။ ။"သစေတံ ဘဂိနီ" ဟူသော အစိတ်ကိုမှတ်၍ ဆိုသဖြင့် "ဆဋ္ဌနီယမ္ပိ ဣဓ မေ ပတ္တေ အာကိရ" ဟူသော အပေါင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏ နည်း။ ကေဒေသူပစာ။

တစ်နည်း။ ။အသံအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သစေ တံ ဘဂိနီ-စသော အရှင်သုဒိန်၏ စကားသံ၌ တင်စား - ကေဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိဇ္ဇာာယ ပဝိဋ္ဌော အရ ဒေသနာဟာရနေတ္တိ…

ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူအပ်၏။

ထိုမဟာကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်-သည် အကျိုးဖြစ်၍ အကြောင်းဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ် ဟူသော သမုဒယသစ္စာကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထိုတရားတို့သည် လောကီတရားဖြစ်၍ လောကုတ္တရာဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာသည် အကြောင်းဖြစ်၍ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ကောက်ယူအပ်၏။ ထိုလောကုတ္တရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် အကျိုးအာရမ္မဏိကဖြစ်၍ အကြောင်းအာရုံနှင့်မကင်းရကား။ အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်လည်း ကောက်ယူအပ်၏။

ထိုတရားအပေါင်းတို့တွင် အကျုံးဝင်သော လောကီစိတ္တုပ္ပါဒ်အပေါင်းသည် သာယာအပ် သောကြောင့် အဿာဒမည်၏။ ထိုလောကီတရားအပေါင်းသည်ပင် သင်္ခါရဒုက္ခဖြစ်၍ အာဒီနဝ မည်၏။ မဂ် နိဗ္ဗာန်သည် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သောကြောင့် နိဿရဏမည်၏။ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်လည်းကောင်း၊ ဆွမ်းခံသဖြင့်ရအပ်သော မိမိဥ္စာဖြစ်သော ပီတိ, သောမနဿ သည်လည်းကောင်း၊ ဒါယကာမတို့အားဖြစ်သော ပဋိလာဘ-စသောအကျိုးသည်လည်းကောင်း ဖလမည်၏။ ထိုအကျိုးတရား၏ ရခြင်းအကြောင်းဖြစ်သော ပိဏ္ဍပါတိက ပဋိပတ်အကျင့်မြတ်သည် ဥပါယမည်၏။ ထိုအကျိုးတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သော အမျိုးသားတို့သည် ဥဒ္ဒိဿေ နပမဒ္ဒေယျ အစရှိသော ဒေသနာလာသည့်အတိုင်း ဤကဲ့သို့ ပိဏ္ဍပါတိက ပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်ကြလေဟု ဒေသနာရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားသည် မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်သော အစီအရင်သည် အာဏတ္တိ-မည်၏။

ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် အာဒီနဝ, ဖလ, သည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ အဿာဒသည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ နိဿရဏသည် နိရောဓသစ္စာ-မည်၏။ ဥပါယ အာဏတ္တိနှစ်ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာမည်၏။

ဤသို့လျှင် ... ဒေသနာဟာရမည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၁)

(က) **ယဿေတိ** အာရောစနတ္တေ နိပါတော။

(ခ) **သစေ စေ သစ္စန္တိ** အာလပနေ နိပါတော။

(ဂ) ဝေဠိ တသ္မိံဒေသေ ဒါသိဇနံ အာလပန္တိ။

(ဃ) တသ္မာ "တွံ ဘောတိ ဒါသိ သစေ သစ္စံ ဘဏာသိ" တိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(င) အညထရံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ တသ္မိံ ကိရ ဒေသေ ဒါနပတီနံ ဃရေသု သာလာ ဟောန္တိ။

(စ) အာသနာနိ စေတ္ထ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ ဥပဋ္ဌာပိတံ ဥဒကကဉ္ဇိယံ။

(ဆ) တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ သစေ

http://www.dhammadownload.com

ဣစ္ဆန္တိ၊ဒါနပတီနမ္ပိ သန္တကံ ဂဏှန္တိ၊တသ္မာ တမ္ပိ အညတရဿ ကုလဿ ဤဒိသာယ သလာယ အညတရံ ထုဇ္ဇမူလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဇ) န ဟိ ပဗ္ဗဇိတာ ကပဏာမနုဿာ ဝိယ အသာရုပ္ပေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဘုဥ္ဇန္တိတိ။ (ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၅)

****

နံပါတ် (၁)

(ဂ)ဟိ၊ မှန်။ တစ်နည်း ဟိ-ယသ္မာ။ ဇဝံ၊ ဤသို့ဇေဟူ၍။ ဒါသိဇနံ ကျွန်မဖြစ်သူကို။

(ဃ)စေ္ဆ၊ ဤ သစေ ဇေ သစ္စံ-ဟူသော ပါဠ်၌။

(င) ကိရ ယသ္မာ။

(စ)စ၊ဆက်။စေ္ဆ၊ဤဆွမ်းစားဇရပ်၌။ ပညတ္တာနိ၊ ခင်းထားအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဥဒကကဥ္စိယံ၊ သောက်ရေ သုံးရေ ပအုန်းရည်ကို။

ယာနိ အာသနာနိ သန္တိ၊ တာနိ ပညတ္တာနိ။

ယံ ဥဒကကဥ္စိယံ အတ္ထိ၊ တံ ဥပဋ္ဌာပိတံ။(နိယမာနိယမ အနက်ပေး)

(ဆ)တတ္ထ၊ ထိုဇရပ်တို့၌။ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ရဟန်းရဟန်းတို့သည်။ ဘုဥ္ဇန္တိ။

(ဒါနပတီနံ၊ သန္တကံ၊ ဂဏှိတုံ) သစေ ဣစ္ဆန္တိ။ တမ္ပိ၊ ထိုနံရံခြေရင်းကိုလည်း။ အညတရဿ၊ မထင်မရှားတစ်ဦးသော။ ကုဋ္ဌမူလန္တိ၊ နံရံခြေရင်းဟူ၍။

(ဇ)ဟိ၊ မှန်။ တစ်နည်း။ ဟိ ယသ္မာ။ ကပဏာမနုဿာဝိယ၊ အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲကိုကဲ့သို့။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ ခ-ဖြင့် ဇေ-နိပါတ်သည် ကျွန်မကို ရှေးရှုခေါ်ခြင်းအနက်၌ဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဇေ-နိပါတ်ဖြင့် ကျွန်မကို ရှေးရှု ခေါ်ခြင်းအနက်၌ဖြစ်ခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် သိအပ်ပါသနည်း။ပါဠိတော်၌ ဇေ-ဟူ၍ သာမညအားဖြင့် ဆိုထားအပ်သောကြောင့် ကျွန်မမှ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ခေါ်နိုင်ကောင်းရာသည်မဟုတ်လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား။ ။ပါဠိတော်၌ သာမညအားဖြင့် ဇေ-ဟူ၍ ဟောအပ်ငြားသော်လည်း ဤသို့ ဇေ-ဟူ၍ ထိုအရပ်၌ ကျွန်မဖြစ်သောလူကို အရှင်တို့သည် ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဇေ-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်၏ ကျွန်မကို ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်ခြင်း အနက်၌ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို သိအပ်ပါ၏ ဟူလို။(ဉီနစောဒနာနည်း)

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င)-ဖြင့် ထိုဒေသ၌ အလှူရှင်တို့၏ အိမ်ဝင်းတို့၌ ဇရပ်တို့သည် ရှိကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ထိုဇရပ်တို့၌ နေရာတို့ကိုသာ ခင်းထား အပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (စ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ကား။ ။နေရာမျှသာ ခင်းထားအပ်သည်မဟုတ်၊ သောက်ရေ သုံးရေ ပအုန်းရည်တို့ကိုလည်း တည်ခင်းထားအပ်၏ ဟူလို။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာ တသ္မာ-စသည်ဖြင့် တစ်ဦးတည်းသောအမျိုး၏ ဤသို့ နေရာထိုင်ခင်း ခင်းထားခြင်း သောက်ရေသုံးရေ ပအုန်းရေတည်ထားခြင်းရှိသော ဇရပ်တစ်ဆောင်၏ နံရံခြေကို ဤ၌ ကုဋ္ဋမူလ-ဟူ၍ သိအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ပါဠိတော်၌ အညတရံ ကုဋ္ဋမူလံ-ဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော နံရံခြေကိုလည်း သိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် တစ်ဦးတည်းသောအမျိုး၏ ဤသို့သဘောရှိသောဇရပ်တစ်ဆောင်၏ နံရံခြေဟူသော အနက်ဝိသေသကို ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ သာမညဝိသေသ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဓ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ (ဂ)ဒဋ္ဌိကရဏ။ တစ်နည်း - ကာရဏ။

(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ (င)စသည် - ပက္ခန္တရ၊ ထိုတွင် (စ) ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဆ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။တသ္မိံကိရ၊ ဂဏ္ဌိသည် ကာရဏ။

တသ္မာတမ္ပိ။ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သည် မလ။

(ဓ) ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။ တစ်နည်း - ကာရဏ။

စာစပ်။ ။သာလာယ ၌ ပေးသောကြောင့် ကုဋ္ဋမူလ၌ အာဓာရ + အာဓေယ်စပ်။

(သာလာယာတိ ပဒံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ ဧတ္ထ အာဓာရော) ယောဇနာ။

နံပါတ် (၄)

အာရောစနတ္ထ။ ။**အာရောစနမေဝ အတ္ထော အာရောစနတ္ထော။**

အာရောစန ဝိသေ-အရ ပြောကြားခြင်း၏အဖြစ်ဟူသော အဝဓာရဏ ဘောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ အနက်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ပြောကြားခြင်းအနက်ရ၏။

ဒါသိဓနေ။ ။**ဒါသီစ သာ ဓနောစာတိ ဒါသိဓနော။**

ဒါသီ-ဝိသေအရ ကျွန်မ၏အပြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ လူနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ - ကျွန်မဖြစ်သောလူရ၏။

ဒါနပတိ ။ ။**ဒါနဿ ပတိ ဒါနပတိ။**

ဥဒကကဉ္စိယ။ ။**ဥဒကဉ္စ ကဉ္စိယဉ္စ ဥဒကကဉ္စိယံ။**

ဥဒက ရှေ့ပုဒ်အရ သောက်ရေသုံးရေ မုချ။ထို-၏ ပအုန်းရည်နှင့် တည်ထားခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန် ဌာနူပစာ။ပုဒ်လုံးအရ-သောက်ရေ သုံးရေ ပအုန်းရည်ရ၏။

ကပဏ ။ ။**ကုစ္ဆိတော ပဏော ယေသန္တိ ကပဏာ။**

http://www.dhammadownload.com

ကဝိယန္တိတိ ကပဏာ။

ကပ-ခေတ် ကတ္တာ၌ သနားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မ၌-အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ။ယု ပစ္စည်း အရ-အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲရ၏။

ကပဏမနုဿာ။ ။**ကပဏာစ တေ မနုဿာစာတိ ကပဏမနုဿာ။**

အညတရ။ ။**အညမေဝ အညတရံ။ (အည-ပုဒ်+တရ-ပစ္စည်း)**

နံပါတ် (၅)

သစ္စံ။ ။သတ + ယ။

ဒေသ။ ။ဒိသ + ဏ (**ဒိဿတိ အပဒိဿတီတိ ဒေသော။**)

သာလာ ။ ။သလ + ဏ + အာ။ တစ်နည်း - သရခေတ်။

ပညတ္တ ။ ။ပ - ဉပ + တ။

ဥဒက ။ ။ဥဒိ + ဏွု။ **ဥန္ဒတိ ဒြဝံ ကရောတီတိ ဥဒကံ။**

ကဠိယ ။ ။က - သဒ္ဒါ + အဠ (အဠ) ဏျ။

ပဗ္ဗဇိတာ ။ ။ပ-ဝဇ + တ။ (**သေဋ္ဌတ္တံ ဝဇန္တီတိ ပဗ္ဗဇိတာ။**)

နံပါတ် (၆)

(က)**အာရောစနတ္ထေ နိပါတော**-ဖြင့် ယှဉ်သည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ အနက် အများဟောနိုင်သော်လည်း ဤ၌ အာရောစန အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။

(ခ)**အာလပနေနိပါတော**-ဖြင့် ဧ-နိပါတ်သည် တစ်ပါးသောအနက်၌ မဖြစ်၊ အာလုပ် အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း။ ယင်းနောင်ပဋ္ဌမာဝိဘတ်သည် လိင်္ဂတ္တ၌ မသတ်၊ အာလုပ်အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

(ဃ)ဘောတိဒါသိ/ဘောတိဒါသီ...

ဈလပါရဿ သုတ်ကိုထောက်၍ အာလုပ်သိ ကြောင့်ရဿပြု၍ပြီးရကား ဘောတိဒါသိ-ဟု ရဿဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သင့်။

ဥဒကကဠိယံ / ဥဒကကဠိယံ...

သော ဝီရိ ကဠိယံ ဝုတ္တံ၊ ခန် - ၄၆၀ နှင့် ကေန ဧလေန အဠိယံ အဘိဇ္ဇတ္တံ အဿာတိ ကဠိယံ၊ ၎င်းဋီကာထောက်၍ ဥဒကကဠိယ-ဟု ဧ-ဖြင့် ရှိသောပါဠ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဃရေသု ။ ။အနီးရှိသောအိမ်၏ ဃရေသုအမည်ကို အနီးဖြစ်သော သင့် လျော်လျောက်ပတ်သော အိမ်အနီးအရပ်၌ တင်စားသမီပူ။ ရှဋ္ဌီ (သမီပျူ)။

(ဆ)ဂဏ္ဍာန္တိ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ယူခြင်း ကြိယာ၏ ဂဏ္ဍာန္တိ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော စားသောက်ခြင်းကြိယာ၌ တင်စား ကာရဏူ။

http://www.dhammadownload.com

မကင်းရာဖြစ်သော တောင်းခြင်းကိုဆိုသဖြင့် မကင်းတတ်သော စားသောက်ခြင်း ကိုလည်းရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

ဒါသိဇနေ။ ။လူအားလုံးတည်းဟူသော ဆက်ဆံသဖြင့် မမှတ်မူ၍ ကျွန်မတည်းဟူသော မဆက်ဆံသဖြင့် မှတ်အပ်သောကြောင့် အသာဓာရဏနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၂၂)

(က) **အတ္ထိနာမ တာတာတိ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထေ။ နာမာတိ ပုစ္ဆနတ္ထေ မညနတ္ထေ စ နိပါတော။**

(ခ) ဣဒဥ္စ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) 'အတ္ထိ နု ခေါ တာတ သုဒိန္န အမှာကံ ဓနံ၊ န မယံ နိဒ္ဓနာတိဝတ္တဗ္ဗာ၊ ယေသံ နော တွံ ဣဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ။

(ဃ) တထာ အတ္ထိ နု ခေါ တာတ သုဒိန္န တဝ အဇ္ဈတ္တရေ သာသနံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓေါ သမဏဂုဏော၊ ယံ တွံ သုဘောဇနရသသံဝဍ္ဎိတောပိ ဣမံ ဇိဂုစ္ဆနေယျံ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ အမတမိဝ နိဗ္ဗိကာရော ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ''တိ။ (ပါ၊ဋ္ဌ။၁။၁၇၅/၆)

****

နံပါတ် (၁)

သံဝဏ္ဏနာ ရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်…အတ္ထိ နာမ တာတ သုဒိန္န…

(ဂ)အတ္ထိနာမ - ငါတို့မှာ ဥစ္စာထင်ရှား ရှိသည်မဟုတ်လော။ (သဒ္ဒတ္ထ)

(ဝါ) ငါတို့ မဆင်းရဲကုန်သေးပါ။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

(ဃ)အတ္ထိနာမ-ငါတို့ အသက်ထင်ရှား ရှိနေသေးသည် မဟုတ်လော။

(ဝါ) ငါတို့ မသေသေးသည် မဟုတ်ပါလော။

(င)အတ္ထိနာမ -သင့်သန္တာန် ရဟန်းတရား ထင်ရှားရှိ၏ဟု ငါမှတ်ထင်၏။

(ခ)ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ တစ်နည်း ဟိ-ချဲ့။

(ဃ)တထာ-သည်သာမကသေး။

(င)သုဘောဇနရသသံဝဍ္ဎိတော၊ ကောင်းသော ဘောဇဉ်အရသာတို့ဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်သည်။ (သမာနော်ပိ) ဇိဂုစ္ဆေနေယျံ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းကိုထိုက်သော။ အမတမိဝ၊အမြိုက်သုဓာကိုကဲ့သို့။ နိဗ္ဗိကာရော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်။(ဝါ)ရွံရှာခြင်းမရှိသည် (ဟုတ္တာ)။

နံပါတ် (၂)

(ခ)စသည်သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ က-ဖြင့် အတ္ထိ နိပါတ်၏ဝိဇ္ဇမာန အနက်၊ နာမ နိပါတ်၏ ပုစ္ဆနအနက် မညနအနက်ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ နာမ် အတ္ထိ၊

http://www.dhammadownload.com

အာချာတ် အတ္တိတို့လည်း ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ နာမသဒ္ဒါသည်လည်း ဂရဟာ, ပသံသန, သညာ-အနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အတ္တိသဒ္ဒါ နာမသဒ္ဒါတို့၏နိပါတ်အဖြစ်ကို ပြဆိုသော စကားနှင့် ဝိဒ္ဓမာန,ပုစ္ဆန, မညနအနက်တို့၌သာ ဖြစ်၏ဟူသော ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် ခ-စသည်မိန့်။

(ဃ)သို့ ။ ။ဆရာ ဂ-ဖြင့် အတ္တိ သဒ္ဒါ၏ဝိဒ္ဓမာနအနက်၊ နာမသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆနအနက် ဖြစ်သည်ကိုဖွင့်ပြအပ်၏။ငါတို့အား ဉစ္စာထင်ရှားရှိသေး၏၊ ငါတို့ မဆင်းရဲကုန်ဟူသော ဝိဒ္ဓမာနအနက်နှင့် ပုစ္ဆနအနက်ကိုသာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့သော ဝိဒ္ဓမာနအနက်နှင့် ပုစ္ဆနအနက်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ-ဃ) တို့ဖြင့် သဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆနအနက်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ ယခုအခါ၌ နာမသဒ္ဒါ၏ မညန-အနက်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)စသည် ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း ယုတ္တိဒဋ္ဌီကနေ့ထာ။

ထိုတွင် (ခ) စကားပျိုး သခေ်ပ။ (ဂ) စသည်စကားရိုး ဝိတ္ထာရ။

ထိုတွင် အတ္တိနခေါ။ပ။ ဝတ္တဗ္ဗာ တိုင်အောင်သည် နိယမ၊ ယေသံ နော။ပ။ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိသည် အနိယမ။

(ဃ)ပဂ္ဂဏ္ဍရ။ တစ်နည်း။ ဝါကျာရမ္ဘ။ထိုတွင် တထာ။ပ။ ဝတ္တဗ္ဗာ တိုင်အောင်သည် နိယမ။

(င)ပဂ္ဂဏ္ဍရ။ ထိုတွင် တထာ စသည်နိယမ။ယံ တွံ စသည် အနိယမ။

နံပါတ် (၄)

နိဒ္ဒနာ။ ။**နတ္ထိ ဓနံ ယေသန္တိ နိဒ္ဓနာ။**

သာသန။ ။**ဗုဒ္ဓေန သတ္တာ သာသီယန္တေ ဧတေနာတိ သာသနံ။**

သာသ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ၊ ဆုံးမတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဉာဏ် အဘိဉာဉ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မှချ။ကရဏတ္ထ-သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ဘုရားအဆုံးအမတော်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ပလူ။ ယုပစ္စည်း၊သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ဘုရားအဆုံးအမကော် ရ၏။

သုဘောဇနရသ။ ။**သုန္ဒရံ ဘောဇနံ. သုဘောဇနံ။**

သုဘောဇနဿ ရသော သုဘောဇနရသော။

တစ်နည်း။ ။**သုဘောဇနေ ရသော စ သုဘောဇနရသာ။ (ဘာဋီ)**

သုဘောဇနရသေဟိ သံဝဍ္ဎိတော သုဘောဇနရသသံဝဍ္ဎိတော။

ဗိဝုဋ္ဌနေယျ။ ။**ဗိဝုဋ္ဌိယတေ ဗိဝုဋ္ဌနံ။**

http://www.dhammadownload.com

ဓိဂုစ္ဆန် အရဟာတိတိ ဓိဂုစ္ဆနေယျော။

ဓိဂုစ္ဆန-တဒ္ဓိတ်အရ စက်ဆုပ်ခြင်း မှုျ။ထို-၏ မုယောမုန့်နှင့် ဌာနီ/ဌာနစပ် ဌာန။ ဏေယျ-ပစ္စည်း ပုပ်သိုးသော မုယောမုန့်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ဓိဂုစ္ဆိယတေတိ ဓိဂုစ္ဆနိယံ။

ဂုပ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ၊စက်ဆုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဒွေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-မုယောမုန့်၏ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိဖလူ။ဆပစ္စည်းအရ- ရူပသိဒ္ဓိ မတ္တ ပဒသိလိဋ္ဌတာဘောဂဏ် ရ၏။အနီယ-ပစ္စည်းအရ မုယောမုန့် ရ၏။

အမတာ။ ။န မညတေသီ အမတာ။

နိဗ္ဗိကာရ ။ ။နတ္ထိ ဝိကာရော ယဿာတိ နိဗ္ဗိကာရော။(အရှင်သုဒ္ဓိန်ရ၏)

နံပါတ် (၅)

ဝိဇ္ဇမာန ။	။ ဝိဒ + ဒိဝါဒိ ယ + မာန။
မညန ။	။ မန + ယ + ယု။
တာတ ။	။ တာ + တ။
ဤဒိသ ။	။ ဣမပုဗ္ဗ + ဒိသ + ဏ၊ (အ)
ဓိဝိတ ။	။ ဓိဝ + တ။ (**ဓိဝတ္တိ သတ္တာ ဓောနာတိ ဓိဝိတံ**)
အမတာ ။	။ န + မရ + တ။ တစ်နည်း န + မန + တ။
အစ္ဆရိယ ။	။ အဘိ၊ အတိ + အရ။
နိဿာယ။	။ နိ၊ သိ + တွာ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝိဇ္ဇမာနတ္တေ နိပါတော**-ဖြင့် အတ္ထိ-သဒ္ဒါသည်။နာမ်အတ္ထိ၊ အာချာတ် အတ္ထိ မဟုတ်။နိပါတ်-အတ္ထိတည်း။၎င်းသည် တစ်ပါးသော အနက်ကိုမဟောဝိဇ္ဇာ မာန အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။**ပုစ္ဆနတ္တေ၊ မညနတ္တေ** စ နိပါတောဖြင့် နာမ-သဒ္ဒါသည် နိပါတ်ဖြစ်၍ ဂရဟာ၊သညာ စသော အနက်တို့၌ မဖြစ်။ ပုစ္ဆန၊မညန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

(င)**အတ္ထိ မညေဖြင့်** နာမသဒ္ဒါ၏မညန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။ (ကြွင်း၊ ဘာဝတ္ထဖော်လေ။)

နံပါတ် (၇)

(ဂ)န မယံ/ နနုမယံ...

'တာတ သုဒိန္န တေ မယံ နိဒ္ဒနာတိ နဝတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော' ယောဇနာကို ထောက်၍ န မယံ ပါဌ်သင့်။

ယံတွံ/ယောတွံ...

နိဿယ များအလို တွံနှင့်စပ်၍ အနက်ပေးအပ်သောကြောင့် ယော တွံ ပါဌ်သင့်။ ယောဇနာ၌ကား တာတ သုဒိန္န တွံ ·· ယံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ၊ တသ္မာ

http://www.dhammadownload.com

ပရိဘုဥ္ဇနတော-ဟု ဖွင့်သောကြောင့် 'ယံ တွံ' ပါဌ်သင့်။ ယင်းအလို ယံ ပရိဘုဥ္ဇိဿတိ၊ အကြင်သုံးဆောင် စားသောက်ဘိ၏။ တသ္မာ၊ ပရိဘုဥ္ဇနတော၊ ထိုသို့ သုံးဆောင်စားသောက်ခြင်းကြောင့်။ ဤသို့ အနက်ပေးလေ။

နံပါတ် (၉)

ဓိဝိတံ။ ။ပြင်္ဘာန်းသော ဓိဝိတိန္ဒြေကို ဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသော ကမ္မဇရုပ်၊ ဝိပါက် ဝိညာဉ်-တို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း ကေဒေသူပစာ။

နိဗ္ဗိကာရော။ ။အကျိုးဖြစ်သော နိဗ္ဗိကာရကို ဆိုသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သောသလ္လေ ခ-ပဋိပတ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။

အကျိုးဖြစ်သော ဖောက်ပြန်မှုမရှိခြင်း၏အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော သလ္လေခ ပဋိပတ်အကျင့်မြတ်၌တင်စား ဖလူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပရိဘုဥ္ဇိဿသိအရ။ ။ဉာဏ်၊ဝီရိယ၊ခန္တီ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၃)

(က) သော ပန ဂဟပတိ ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ စောမတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝတ္တုမသက္ကောန္တော 'အတ္ထိ နာမ တာတ သုဒိန္န အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ' တိ ဧတ္တကမေဝ အဝေါစ။

(ခ) အက္ခရစိန္တကာ ပနေတ္ထ ဣမံ လက္ခဏံ ဝဒန္တိ။

(ဂ) အနောကပ္ပနာမရိသပ္ပနတ္ထဝသေန ဧတံ အတ္ထိနာမသဒ္ဒေဥပပဒေ 'ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ' တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။

(ဃ) တဿာယမတ္ထော အတ္ထိ နာမ။ပ။ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ၊ ဣဒံ ပစ္စက္ခမ္ပိ အဟံ န သဒ္ဒဟာမိ န မရိသယာမိတိ။ပါ။ (ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၇၆)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပန၊ထိုသို့ပင် ဤအနက်ကျယ်ကို ဆိုလိုပါသော်လည်း။ယောဂဟပတိ၊သည်။ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ၊စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

(ဂ)ရှု၊ အတ္ထိ နာမ၊ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား။ [အနောကပ္ပနအနက်]။ ။ပ။ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ၊ သုံးဆောင်နေဘိ၏။တစ်နည်း အတ္ထိ နာမ၊ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပလေ။ [အမရိသနအနက်] ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ၊ ၏။ [သဒ္ဒါဆရာများအလို]။

(ခ)ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ဧတ္ထ၊ဤအတ္ထိနာမ အစရှိသော ဝါကျ၌။

(ဂ)အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေန၊ မယုံကြည်ခြင်းအနက် သည်းမခံနိုင်ခြင်းအနက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဥပပဒေ၊အနီးပုဒ်သည်။ [သတိ-ဖြစ်လတ်သော်]။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)တဿ၊ထို အတ္တိနာမ အစရှိသော ဝါကျ၏။ဣဒံ ပစ္စက္ခမှို၊ ထိုသို့ သုံးဆောင်ခြင်းကို ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ အယုတ္တာဘောဂဓောဒနာတက်။ ။ဆရာ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အတ္တိနာမ တာတသုဒိန္နံ အတ္တိ နှ ခေါ် တာတ သုဒိန္န အမှာက် ခန့်စသည်ဖြင့် သူဌေး၏ ဆိုလိုရင်စကားတို့ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ပင်ဖွင့်ဆိုအပ်ပါလျက် ပါဠိတော်၌ အဘယ်ကြောင့် အတ္တိနာမ တာတ သုဒိန္န အာဘိဓေါသိက် ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ ဟူ၍ ဤမျှလောက်ကိုသာ မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ပါဠိတော်အတိုင်းသာ ဖွင့်ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အတ္တိနာမတာတ သုဒိန္နံ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထကို မိမိအဋ္ဌကထာဝါဒအားလျော်စွာဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ သဒ္ဒါဆရာတို့၏ ဝါဒကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် မယုံကြည်ခြင်း၊ သည်းမခံနိုင်ခြင်း အနက်တို့၏အစွမ်းဖြင့် အတ္တိနာမသဒ္ဒါ အနီးပုဒ်ရှိသောကြောင့် ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ၌ အနာဂတ်ဝိဘတ်ကို ပြုအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထို၌အနာဂတ်ဝိဘတ်သည် ရှီးရာအနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်ပါသလော။အဘယ်ကာလ၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ခ) စသည့် ပက္ခန္တရ-ထိုတွင် (ခ) ပါဒက သန်ဗေ။
(ဂ-ဃ) ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင် (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။

ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ-ကြောင့် ပေးသောကြောင့်၊ **အသဏ္ဍောန္တော၌** အကြောင်းဟိတ်၊ အကျိုးဖိုလ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒုက္ခာဘိတုန္နတာ။ ။တုဒီယတေတိ တုန္နော။အဘိ အတိရေက် တုန္နော
အဘိတုန္နော။ ဒုက္ခေန အဘိတုန္နော ဒုက္ခာဘိတုန္နော။
ဒုက္ခာဘိတုန္နဿ ဘာဝေါ ဒုက္ခာဘိတုန္နတာ။

ဒုက္ခာဘိတုန္နတဒ္ဒိတ်အရ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် အလွန်ထိုးဆွအပ်သော သူဌေးသည် မျချ။ထို-၏ တာ-ပစ္စည်းအရ ထိုးဆွခံရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကြိယာနှင့် နိသျှ+နိဿိတစပ် ဌာန။တာ-ပစ္စည်းအရ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် အလွန်ထိုးဆွအပ်သော သူဌေး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိုးဆွခံရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ကြိယာရ၏။

တုဒ-ဓာတ်ကတ္တုဗ္ဗ-ထိုးဆွနှိပ်စက်တတ်သော မာနသိကဒုက္ခမုချ။ကမ္မဋ္ဌ သူဌေး၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။ စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ခြင်းဟူသော သဟာဓာတပစ္စယသတ္တိ ကာရဏူ။တ-ပစ္စည်းသူဌေးရ၏။

http://www.dhammadownload.com

အကွဲ့ရစိန္တကာ။ ။အက္ခရံ စိန္တေန္တီတိ အက္ခရစိန္တကာ။

အက္ခရံ ဝိသေ-အရ အက္ခရာပုဒ်ပါဠိ မုချ။ထို-၏ သိတတ်သော သဒ္ဒါဆရာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ် ဌာနူ။စိန္တတတ်အရ အက္ခရာပုဒ်ပါဠိကို သိတတ်သော သဒ္ဒါဆရာ၏ ဉာဏ်ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ယောနိသောမနသိကာရ စသော ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။အတ္ထသံဝဏ္ဏနာကို သိခြင်းစသောနောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။သမာသ်ပုဒ်လုံးနှင့် ဏွု-အရ အက္ခရာပုဒ်ပါဠိကိုသိသော သဒ္ဒါဆရာတို့ရ၏။

ဥပပဒ။ ။ပဒဿ သမီပံ ဥပပဒံ

ပဒ ဝိသေ-အရ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိဟူသော အာချာတ်ပုဒ် မုချ။ထို၏အနီးဖြစ်သော အတ္တိနာမသဒ္ဒါနှင့် သမီပိ+သမီပစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိဟူသော အာချာတ်ပုဒ်၏ အနီးဖြစ်သော အတ္တိနာမသဒ္ဒါ ရ၏။

အနာဂတဝစန။ ။န အာဂစ္ဆိဿတီတိ အနာဂတံ။

အနာဂတဿ တံ ဝစနဉ္စာတိ အနာဂတဝစနံ။

ပစ္စက္ခ။ ။အက္ခဿ ပတိဂတံ ပစ္စက္ခံ။

နံပါတ် (၅)

ပရိပုဏ္ဏ။	။ပရိ-ပူရ+တ။
သင်္ကေ္ဘာန္တော။	။သကျ+ဩ+အန္တ။
အက္ခရ။	။န-ခရ+အ။
ကပ္ပန။	။ကပ္ပ+ယု။
ပစ္စက္ခ ။	။[ပတိ+အက္ခ]။ အက္ခ။ ။ဥခ+အ။[အသ] [ဥခတိ ဂစ္ဆတိ ဝိသယေတိ အက္ခံ]

နံပါတ် (၆)

(ဂ)သံဝဏ္ဏနာ-ဖြင့် ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ၌ အနောကပ္ပန, မရိသနအနက်ကို ဟောသော အတ္တိနာမသဒ္ဒါဖြင့် ယှဉ်သောကြောင့် **အနောကပ္ပန မရိသော** အက်ိ ဝုတ္တေ-သုတ်ဖြင့် အနာဂတ်ဝိဘတ်သက်ထားသည်ကို သိစေ။

(ဃ)ဣဒ် **ပစ္စက္ခာမိ-ဖြင့်** အနာဂတ်ဝိဘတ်သည် အနာဂတ်အနက်၌မဖြစ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**နသဒ္ဒဟာမိ နမရိသယာမိ-ဖြင့်** အတ္တိနာမသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒဟနတ္ထ မရိသယတ္ထ အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အနောကပ္ပနမရိသနတ္ထဝသေန/ အနောကပ္ပနမရိသဟနတ္ထဝသေန...

အနောကပ္ပန မရိသေတု အက်ိ ဝုတ္တေဝ [ပါဏိနိ ၊၃။၁၄၅]သုတ်ထောက်၍ မရိသတတ်သည် သည်းခံခြင်းအနက်ကို ဟောရကား အနောကပ္ပန မရိသနတ္ထဝသေန ပါဌ်သာသင့်။ [အနောကပ္ပနံ အသဒ္ဒဟနံ အမရိသနံ အသဟနံ။ [သာရတ္ထ]

http://www.dhammadownload.com

နမရိသယာမိ/နပရိသယာမိ [နည်းတူသိလေ။]

မှတ်ချက်။ ။သဒ္ဒနီတိ ဓာတုမာလာ၌ သဟ-ပရိသဟနေ ပရိသဟနံ, ခန္တိ စသည်ဖြင့် သဟဓာတ်၏ သည်းခံခြင်းအနက် ဟောနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကဏ် ဂဏ္ဌိသစ်၌ ပရိသဟနတ္ထကိုပင် ယောဇနာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့ အလို ပရိသဟနတ္ထဝသေန/ပရိသဟာမိ ပါဠ်တို့လည်း သင့်မည်ပင်။

အတ္တိနာမသဒ္ဒေ/ အတ္တိသဒ္ဒေ...

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ၌ "အတ္တိနာမ တာတသုဒိန္န"ဟု ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုကိုစီရင်သော ပါဏိနိသုတ်သည် ကိံသဒ္ဒါမဟုတ်သော အတ္တိနာမစသော သဒ္ဒယှဉ်ရာ၌ ပဇ္ဇုပ္ပန်အနက်ဝယ် အနာဂတ်ဝိဘတ် စီရင်သောကြောင့်လည်းကောင်း အတ္တိနာမပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ကာယိကဒုက္ခစေတသိကဒုက္ခ တို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော စေတသိကဒုက္ခ၌ တင် ဧကဒေသျူပစာ။

အက္ခရစိန္တကာ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အက္ခရာကိုဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ပုဒ်တို့ကိုလည်းရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း ကာရဏူပစာ။

တစ်နည်း - အစိတ်ဖြစ်သော အက္ခရာ၏အက္ခရစိန္တကာ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အက္ခရာနှင့်တကွ ထိုအက္ခရာလျှင် မူလရှိသောပုဒ်၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာ ဥပလက္ခဏာနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၂၄)

(က) **တတာယံ အာဘိဒေါသိကောတိ** ဇာတော တဝ ဂေဟတော အယံအာဘိဒေါသိကော ကုမ္မာသော လဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။

(ခ) **တတောယန္တိပိ** ပါဌော။

(ဂ) **တဒါယန္တိပိ** ပဌန္တိ။

(ဃ) တံ နု သုန္ဒရံ။

(င) **ယေန သကပိတု နိဝေသနန္တိ** ယေန သကဿ ပိတု အတ္တနော ပိတု နိဝေသနန္တိ အတ္ထော။

(စ) ထေရော ပိတရိ ပေမေနေဝ သုဗ္ဗစော ဟုတွာ အဂမာသိ။

(ဆ) **အဓိဝါသေသီတိ** ထေရော ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကောပိ သမာနော သစေ ကောဘတ္တမ္ပိ နဂဟေဿမိ အတိဝိယ နေသံ ဒေါမနဿံ ဘဝိဿတီတိ ဉာတီနံ အနုကမ္ပာယ အဓိဝါသေသိ။

(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၇၆။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)တဝ၊ သင်၏။တတော ဂေဟတော၊ထိုအိမ်မှ။အာဘိဒေါသိကော၊ သော။ အယံကုမ္ဘာသော၊ ကို။ လဒ္ဓေါ။

(င)ယေန၊ ဌ။သကာသ၊ မိမိ၏။ ပိတု၊ ခမည်းတော်၏။အတ္တနော၏။ ပိတုံ၊၏။ နိဝေသနံ၊ အိမ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။

(စ)ပိတရိ၊အဖဌ။ပေမေနေဝ၊ချစ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။သုဗ္ဗစော၊လွယ်ကူစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်။

(ဆ)ကောဘတ္တမ္ပိ၊ တစ်ထပ်သော ဆွမ်းကိုလည်း။ သစေနဂဟေဿာမိ၊ အကယ်၍ မခံယူအံ့။(ဇဝံသတိ-သော်) အတိဝိယ၊လျှင်။နေသံ၊ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်တို့အား။ဒေါမနဿံ၊ စိတ်မချမ်းသာခြင်းသည်။ဝါ၊မကောင်းသောစိတ် ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ၊ ကြံ၍၊ ဉာတိနံ၊ ဆွေမျိုးတို့၏အပေါ်၌။အနုကမ္ပာယ၊သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းကရုဏာကြောင့်။အဓိဝါသေသိ၊လက်ခံပြီ။(ဝေါ) ဝါ၊ မိမိအထက်၌ရှိနေစေပြီ။(သဒ္ဒတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် တတာယံကို တတော+အယံဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ တတောဖြင့် တဝဂေဟတောကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်၏အဖြစ်နှင့် ကုမ္ဘာသောကို လဒ္ဓေါ ဟူသော ပါဠိသေသ၌ ထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။တတာယံဟူ၍သာ ပါဠ်ရှိပါသလော။အဘာယံပါဠ်လည်း ရှိနိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အချို့ဆရာတို့သည် တဒါယံဟူ၍လည်း ရွတ်ဆိုကြကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုတဒါယံ-ဟူသော ပါဠ်သည် ယူအပ်,စွန့်အပ်သော ပါဠ်တို့တွင် အဘာယံပါဠ်ပါနည်း။ယူအပ်သောပါဠ်ဖြစ်ကောင်းအံ့လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နိယံ ။နှ,မရှိလျှင်းက နှ, ကိုသွင်း၊ နှ,ရှိလျှင်းက နှ, ကိုပယ်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ ဆရာသည် (င) ဖြင့် သကပိတုပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သကသဒ္ဒါ၏မိမိဟူသော အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် အရှင်သုဒိန်သည်ဖခင်၏အိမ်သို့ လိုက်သွားရပါသနည်း။ဖခင်အိမ်၌ဆွမ်းခံဝင်အပ်ပြီးသည်မဟုတ်ပါလော။ (ဝါ)ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးပြီမဟုတ်လော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ယေနသကပိတု နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိကိုလည်း ဌာပနာထားနိုင်သည်)။

(ဆ)သို့ စတုက္ကထုတ်ပုံ...

၁။နနု ထေရော ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

၂။အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ နိမန္တနဘတ္တံ အဓိဝါသေတီတိ ဝုတ္တံ။
၃။သစေ ကေဘတ္တမ္ပိ နဂဟေဿာမိ အတိဝိယ နေသံ ဒေါမနဿံ ဘဝိဿတီတိ ဉာတ်ိနံ အနုကမ္ပာယ။
၄။ပါဠိယံ နိမန္တနဘတ္တံ အဓိဝါသေသီတိ ဝုတ္တံ။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် သံဝဏ္ဏောတမ္ပပါဠိ၌ အဓိဝါသေသိဟု ဟောတော်မူအပ်၏။အရှင်သုဒိန်သည် ဉက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတ်စုတင်ဆောက်တည်သည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် နိမန္တနဘတ်ကို သာယာဘိသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (င) ပက္ခန္တရ။ (စ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဆ)ပက္ခန္တရ။ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ဂေဟံ။ ။ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂဏှာတီတိ ဂေဟံ။

ဂဟဓာတ်အရ ဉတုဇ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်တို့၏ဉပါဒ်သည် မုချ။ဏာ ပစ္စည်းအရ ဉပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော အိမ်ရ၏။

နိဝေသနံ။ ။ဧတ္ထ နိဝိသန္တိ ယတ္တောတိ နိဝေသနံ။

ဝိသဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ လူတို့၏သန္တာန်၌ ဝင်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ကာယဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပက စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အဓိကရဏတ္တကြိယာကား - အိမ်၏ပကတူ ပနိဿယသတ္တိသည် ဖလ။ယု ပစ္စည်းအရ အိမ်ရ၏။

ဝဓော။ ။ဝုစ္စတေတိ ဝဓော။

သုဗ္ဗစော ။ ။သုခံ ဝစော တေသုန္တိ သုဗ္ဗစော။

သုဝစ ပုဒ်လုံးအရ လွယ်ကူစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်မုချ။ ထို၏-တေအရ သုဒိန်နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ် ဌာနူ။တေအညပုဒ်အရ-အရှင်သုဒိန်ရ၏။

ဉက္ကဋ္ဌော ။ ။ဉဒ္ဓံ ကသတိ ဂစ္ဆတီတိ ဉက္ကဋ္ဌော။ (ဉ + ကသ + တ)
ပိဏ္ဍော ။ ။ပိဏ္ဍိတဗ္ဗော သယံ်ဠိတဗ္ဗောတိ ပိဏ္ဍော။
ပါတော ။ ။ပတနံ ပါတော။
ပိဏ္ဍပါတော။ ။ပိဏ္ဍာနံ ပါတော ပိဏ္ဍပါတော။
ပိဏ္ဍပါတိကော။ ။ပိဏ္ဍပါတံ ဉဉ္ဆတိ ဂဝေသတီတိ ပိဏ္ဍပါတိကော။
ဉက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော။ ။ဉက္ကဋ္ဌော စ သော ပိဏ္ဍပါတိကော စာတိ ဉက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော။

http://www.dhammadownload.com

ဥက္ကဋ္ဌ ဝိသေသနပုဒ်အရ ကြီးကဲလွန်မြတ်သော ဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ ဝိဏ္ဍပါတ်ခုတင်ဆောင် မထေရ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-မြတ်သော ဝိဏ္ဍပါတ် ခုတင်ဆောင် မထေရ် ရ၏။

ဒုမနော။ ။ဒုဋ္ဌော မနော ယဿာတိ ဒုမနော။

ဒေါမနဿံ။ ။ဒုမနဿ ဘာဝေါ ဒေါမနဿံ။

ဒု မန-တဒ္ဓိတ် ပုဒ်အရ မကောင်းသောစိတ်ရှိသူသည် မုချ။ထို၏မကောင်းသောစိတ်ရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မကောင်းသောစိတ်နှင့် နိဿယ+ နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာန။ဏျပစ္စည်းအရ မကောင်းသောစိတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မကောင်းသော စိတ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပါဠော။ ။ပဠ + ဏ။ **ပဠီယတေ ဥစ္စာရီယတေတိ ပါဠော။**

သုန္ဒရ။ ။သု + ဒရ + အ။ **သုဋ္ဌု ဒရီယတေတိ သုန္ဒရံ။**

ထေရော။ ။ထိရ + ဏ / ဌာ + ဣရ။

ပေမ။ ။ပီ + မန်။

အနုကမ္ပ။ ။အနု + ကပိ + အ။

နံပါတ် (၆)

(က) **တတော တဝ ဂေဟတော အယံ**-ဖြင့် တတာယံကို တတော + အယံဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊တတော၌ တ-ဖြင့် တဝဂေဟကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။**လဒ္ဓါဖြင့်** ကုမ္မာသော နောင် လဒ္ဓါ ပါဌသေသဆောင်၍အနက်သမ္ဗန်အပ် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကုမ္မာသော၌ သိဝိဘတ်သည် ဝုတ္တကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ခ) **သကဿပိတု**-ဖြင့် သကပိတုကို သကဿ ပိတု သကပိတု ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။**အတ္တနောဖြင့်** သကပိတု၌ သကသဒ္ဒါသည် မိမိဟူသော အနက်ဟောသည်ကို သိစေသည်။**တစ်နည်း**-သကသဒ္ဒါသည် အတ္တသဒ္ဒါ၏ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေသည်။(**အတ္တန္တော ဟိသို မာနတ္တံ သုတ်အဖွင့် ရှု**)တစ်နည်း-သက၌ သ သည် အတ္တအနက်ကိုဟော၍ ကပစ္စည်း သွတ္တ အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သောယေဝသကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

တဒါယံပါဌ်သည် တဝဂေဟကို စွဲယူသုံးသပ်၍ မရနိုင်သောကြောင့် နသုန္ဒရံဟုဆို။

သကပိတုနိဝေသနံနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ဖွယ်။ ။ သကပိတုနိဝေသနံ ပုဒ်သည် ပြဟွဏာဿ နိဝေသနံ ကဲ့သို့ ဝါကျသာဖြစ်၏။ဥဿဒ္ဓိသလောပေါစ သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

သ-ကို ချေထားသည်။သကပိတု နိဝေသနံ ပုဒ်သည် ရာဇပုတ္တဒါသနေ ပုဒ်ကဲ့သို့ ဒုတ္တရမဂ္ဂဆင္ဃီသမာသ် ပုဒ်တည်း။ (ပါရာဇိကဏ် ဂဏ္ဌိ)

ဩပုဉ္ဆာပေတွာ/ဩပုဉ္ဆာပေတွာ

အဝရှေ့ရှိသော ပုဉ္ဆဓာတ်သည် သောဇနေ သုတ်သင်ခြင်းအနက်ကို ဟော၍ ဤ၌ အလိုမရှိအပ်သောကြောင့် စဝဂ် ဒုတိယအက္ခရာဖြင့်ရှိသော ဩပုဉ္ဆာပေတွာ မသင့်။အဝရှေ့ရှိသောပုဇိဓာတ်သည် လိမ္ပန၊လိမ်းကျံခြင်းအနက်ကိုဟော၍ ဤ၌အလိုရှိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဉပလိမ္ပာပေတွာဟူသော သံဝဏ္ဏနာကိုထောက်၍လည်းကောင်း၊ စဝဂ် တတိယက္ခရာဖြင့်ရှိသော ဩပုဉ္ဇာပေတွာ ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

တံ နသုန္တရံ...

နိယံ။ ။**အန္တယကိုဆို၊ ဗျတိကိုသိ၊ ဗျတိကိုပြ၊ အန္တယ၊ သိရအတ္ထာပယ်။**

တဒါယံဟူသော ပါဌ်မကောင်းဟုဆိုသဖြင့် တတာယံ, တတောယံ ဟူသော ပါဌ် (၂) မျိုးကောင်း၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် သိရသောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။ (ဝါ) လိုအပ်သောအနက်ပြီးသောကြောင့် အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း။

(က)တဝဂေဟာတော။ ။ဌာနအိမ်၏အမည်ကို ဌာနီအိမ်နေသူ ကျွန်မဌ်တင် ဌာနူပစာ။(တစ်နည်း) အိမ်နှင့်အိမ်နေသူ ကျွန်မကို အပြားမဲ့အားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

(ခ)ဉက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ဉက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကောကိုဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ဉက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိကကိုလည်း ရသောကြောင့် နိဒဿနနည်း ဉပလက္ခဏနနည်း ဧကဒေသူပစာ။

(ဉက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကောပိ သမာနောတိ နိဒဿနမတ္တမိဒံ၊ ထေရော သပဒါနစာရိကောသုပိ ဉက္ကဋ္ဌောယေဝ)။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉။

နံပါတ်(၁၀)

(ဆ)ဒေါမနဿံ။ ။ဒေါမနဿဝေဒနာကောက်။

****

ဖြည့်စွက်နံပါတ်

နံပါတ် (၆)

ဇက် ဟိရညသာတိ ဣတ္တ ဟိရညံ ကဟာပဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၆)

ဇက် သုဝဏ္ဏသည်၌ ရွှေကိုယူလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ဟိရညသအရ ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း, ပုညာဏသမ္ဘာရနည်းအားဖြင့် ငွေဒင်္ဂါးတို့ကို (ဝါ)ငွေအသပြာတို့ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကရိသေန ပဏော ဝေါဟာရိတောတိ ကဟာပဏော။
(ကရိသပုဒ် + ပဏပုဒ်=ရိသ-ကို ဟာ-ပြု၍ ပြီးသည်)

****

ဝါကျစဉ် (၂၅)

(က) **တိရောကရဏီယန္တိ** ကရဏွေ ဘုမ္မံ။
(ခ) သာဏိပါကာရေန ပရိက္ခိပိတွာတိ အတ္ထော။
(ဂ) အထ ဝါ တိရော ကရေန္တိ ဧတေနာတိ **တိရောကရဏီယံ**၊ တံ ပရိက္ခိပိတွာ။
(ဃ) **သမန္တတော ကတွာတိ** အတ္ထော။
(င) **တေနဟီတိ** ယသ္မာ အဇ္ဇ သုဒိန္နော အာဂမိဿတိ တေန ကာရဏေန။
(စ) ဟိ ဣတိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော။
(ဆ) **တေနာတိ** အယမ္ပိ ဝါ ဥယျောဇနတ္ထေ နိပါတော။
(ဇ) **ပုဗ္ဗဏှသမယန္တိ** ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပါဠိယံ ကာလာရောစနံ န ဝုတ္တံ၊ အထ ခေါ အာရောစိတေယေဝ ကာလေ အဂမာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။)

****

နံပါတ် (၁)

တိရောကရဏီယံ၊ တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့်။ ပရိက္ခိပိတွာ၊ ကာရံ၍။ (က-ဝါကျအလိုဣတ္ထိလိင်, ကရိဏ်းအနက်, သတ္တမီဝိဘတ်)

တိရောကရဏီယံ၊ ကို။ပရိက္ခိပိတွာ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပတ်ရစ်၍။(ဂ-ဝါကျအလို နပုလ္လိင်, ဒုတိယာအနက်, ဒုတိယာဝိဘတ်။)

တေန-ယနေ့ သုဒိန်လာလွှဲ့ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။(တေန-နာမ်ပုဒ်၊ ဟိ-နိပါတ်ပုဒ်)

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ ဆရာသည် (က) ဖြင့် တိရောကရဏီယံ၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည် ကရိဏ်းအနက်၌ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အတ္ထယုတ္တိ မရှိခဲ့သော် ဆရာ့စကားအသို့လျှင် သင့်အံ့နည်း။ အတ္ထယုတ္တိ အတ္ထယောဇနာကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့။ ။ဆရာသည် (က)ဖြင့် တိရောကရဏီယံပုဒ်၏ ဣတ္ထိလိင်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်း၌ သ္မိံဝိဘတ်သည် ကရိဏ်းအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုတိရောကရဏီယံပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိင်ယောပုဒ်သာဖြစ်ပြီး ကရိဏ်းအနက်၌ သတ္တမီဝိဘတ်သာ သက်၍ ပြီးကောင်းပါသလော။အဘယ်လိင်ပုဒ်,

http://www.dhammadownload.com

အဘာယ်ဝိဘတ်တို့ဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ကောင်းရာပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာသည်(စ)ဖြင့် ဟိ-သဒ္ဒါသည် ပဒပူရဏတ္ထနိပါတ်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဟိသဒ္ဒါကိုသာ နိပါတ်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ အဘာယ်သဒ္ဒါကိုလည်း နိပါတ်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(အယမ္ပိ-၌ ပိ-ကိုရှုသည်)

တစ်နည်း။ ။ဆရာသည် (င) ဝါကျဖြင့် တေန၌ တ-သည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ကာရဏာကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊နာဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုတေနသဒ္ဒါကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘာယ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။ (ဝါ-ကို ရှုသည်)

(ဈ)ဝါကျစတုက္က…

(က) နနု ပါဠိယံ ကာလာရောစနံ န ဝုတ္တံ။

(ခ) အထ ကသ္မာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာသိ အာဒိနာ ဝုတ္တံ။

(ဂ) နနု အာရောစိတေယေဝ ကာလေ အဂမာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော တသ္မာ။

(တစ်နည်း)အာရောစိတကာလေယေဝ ဂမနသ္သ သမဏာမ္မတာ။

(မစိုးရိမ်ပါရာဇိကဏ် အဖြေ)

(ဃ)ပုဗ္ဗဏှ သမယံ နိဝါသေတွာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တံ။

(ဈ)သို့။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ စသောစကားကို မိန့်ဆိုအပ်၏။ပါဠိတော်၌ ကာလော ဘာတ သုဒိန္န နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံဟူ၍ ကာလကို လျှောက်ထားကြောင်းစကား မဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ (ဋီကာ)ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘာယ့်ကြောင့် ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ စသောစကားကို ပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဈ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဋ္ဌီ=အတ္ထယုတ္တိအားဖြင့် ထောက်ခံသောကြောင့်။တစ်နည်း ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဝိတ္ထာရ။ **နိယံ။** ။**အဓိပ္ပါယော၊ အတ္ထောရှိကာ၊ ဝဋ္ဋတ်ဖော်ပြ ဝိတ္ထာရ။**

(ဂ)နယန္တရ ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဒဋ္ဌီ၊ ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဝိတ္ထာရ။(င)ပက္ခန္တရ။ (စ) ပက္ခန္တရ၊ ဝါကျာရမ္ဘ။တေန ဟိ ၌ တေနကို ဖွင့်ပြီးနောက် ဟိ-ကို ဆက်၍ဖွင့်သောကြောင့်။

(ဆ)နယန္တရ ပက္ခန္တရ (ဝါ-ကိုရှု)တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ (အယမ္ပိ-ကိုရှု) ဟိ-သာနိပါတ်လော ဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။

(ဈ)ပက္ခန္တရ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။

တာစပ်။ ။ပုဗ္ဗဏှသမယံ၌ပေး၊ဝေဒိတဗ္ဗော၌ အာဓာရ၊အာဓာယစပ်။ **(နိဿယ)**

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။။ပုဗ္ဗဏှသမယံ ၌ ပေး၊ နု ဝုတ္တံ-၌ အာဓာရ, အာဓေယ်။

နံပါတ် (၄)

တိရောကရဏီ။ ။တိရော ကရောန္တိ တေယာတိ တိရောကရဏီ။ (က-ရှု)

တိရော နိပါတ်ပုဒ်အရ ဖီလာကန့်လန့် ဟူသော ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက ဘော်ဂုဏ်သည် မုချ။ကရဓာတ်အရ ကန့်လန့်ကာကို ကာရံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကာယဝိညတ်၌ သမုဋ္ဌာပက ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကာရဏတ္ထ ကြိယာ-ကန့်လန့်ကာ၏ အာရုဗ္ဘဏ,ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ကန့်လန့်ကာရ၏။

သာဏီ။ ။သာတိ ဒုက္ခံ တနံ့ ကရောတီတိ သာဏီ။

ပါကာရော။ ။သမန္တတော ကရီယတေတိ ပါကာရော။

သာဏိပါကာရော။။**သာဏီစ သာ ပါကာရောစာတိ သာဏိပါကာရော။**

ပါကာရ-ဝိသေသနပုဒ်အရ ကာရံအပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ သာဏီအရ အဝတ်နှင့်ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ် ဌာန္။သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ကာရံအပ်သော အဝတ်ရ၏။

ပုဗ္ဗဏှော ။ ။အဟဿ ပုဗ္ဗော ပုဗ္ဗဏှော။

ပုဗ္ဗဏှသမယော။ ။ပုဗ္ဗဏှော စ သော သမယောစာတိ ပုဗ္ဗဏှသမယော။

ပုဗ္ဗဏှ ဝိသေသနပုဒ်အရ နေ့၏ရှေ့အဖို့အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ ထို၏ သမယအရ ကာလနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေး / ကာလ + ကာလဝန္တစပ်ဌာန္။ ပုဒ်လုံးအရ နေ့၏ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ကာလရ၏။

အာရောစနံ။ ။အာရောစေန္တိ တေနာတိ အာရောစနံ။

ကာလာရောစနံ။ ။ကာလဿ အာရောစနံ ကာလာရောစနံ။

နိုယ်။ ။ကရဏသာဓ်, အဓိကရဏသာဓ် နောက်ပုဒ်ပြ၊ရှေ့ပါဌ်ဆင့်တွဲမြဲတည်း။

အာရောစိတော။ ။အာရောစီယတေတိ အာရောစိတော။

ရုစဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ - ပြောကြားသောဖခင်၏သန္တာန်၌ ဝစီဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပကစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-အချိန်ကာလ၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ အချိန်ကာလရ၏။

နံပါတ် (၅)

သာဏီ ။	။ သာ + ဏီ။
အနွ ။	။ ဣမပုဒ် + ဒွပစ္စည်း။
ဥယျောဇနေ	။ ဥ + ယုဇ + ယု။
အ ဟ ။	။ န + ဟာ + အ - နပုလ္လိင်၊ ရှုအလို - ပုလ္လိင်၊ န ဟောတီ အစ္စာဂမနန္တိ အဟံ။
သမယ ။	။ သံ + ဣ + ဏ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိယံ ။ ။ ပါ + ဠိ။

ကာလ ။ ။ ကရ/ကလ+ဏ။

ဘုမ္မ။ ။ ။ ဘူ+ မိ - ဏျ။(ဘူမိ+ဏျ။ဘူမိဝိယာတိ ဘုမ္မံ)

နံပါတ် (၆)

(က)**ကရဏတ္ထေဘုမ္မံဖြင့်** - တိရောကရဏီယံ၌ ယံ-သည် သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ ယင်းသတ္တမီဝိဘတ်သည် ကရိဏ်းအနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ)**သာဓိပါကာရေဖြင့်** -တိရောကရဏီသဒ္ဒါသည် သာဓိပါကာရ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သတ္တမီဘတ် ကရိဏ်းအနက်၌သက် သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဂ)**တိရောကရေတိ့ တေနာတိဖြင့်**-တိရောကရဏီယံ၌ တိရော သဒ္ဒါ ပုဗ္ဗ+ကရဓာတ် အနီယပစ္စည်း၊ ယင်းအနီယပစ္စည်း၏ကရဏသာဓန၌ သက်သည် ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက်။ ။(က) ဝါကျအလို·တိရောကရဏီယသည် ဣတ္ထိလိင်၊တိရော ကရဏီပုဒ်၊ဤကာရန္တ၊နဒါဒိဂိုဏ်း။(ဂ) ဝါကျအလို-တိရောကရဏီယပုဒ်နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း။

တံဖြင့် - တိရောကရဏီယံ၌ သတ္တမီဝိဘတ်မဟုတ်၊ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။(ဒုတိယာဝိဘတ္တိပဒ)

(ဃ)**သမန္တတောကတ္တာဖြင့်** - ပရိက္ခိပိတ္တာ၌ ပရိဥပသာရ၏ သမန္တအနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ပတ်ဝန်းကျင်ပစ်ချ၏ဟူသည် ပတ်ဝန်းကျင်၌ အကာ အရံပြုခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(င)**တေန ကာရဏေနဖြင့်**-တေန-၌ တ-သည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ကာရဏသဒ္ဒါကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်း၌ နာဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

ယသ္မာအဓ္ဓစသည်ဖြင့် အကြောင်းဟူသည် အရှင်သုဒိန် ယနေ့လာမည် ဟူသော အကြောင်းပင်တည်းဟု သိစေသည်။

တစ်နည်း-တေန နိယမအရ ယသ္မာ အဓ္ဓစသော အနိယမဝါကျကိုထည့် ၍ အနက်သဗ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

တိရောကရဏီယံ / တိရောကရဏီယံ···

(ဂ)ဝါကျအလို တိရောသဒ္ဒါပုဗ္ဗ+ကရဓာတ်+အနီယပစ္စည်း ဒုတိယာအံဝိ ဘတ် န-ကို ဏ-ပြန်၍ ပြီးသောကြောင့် ကရဏီယံဟု ဒီဃဖြင့်ရှိသော ပါဠိသင့်။

(က)ဝါကျအလို-တိရောကရဏီပုဒ်+သတ္တမီဝိဘတ် သ္မိ-ကို ယံ-ပြု၊ကေဝုစ် ဝိဘတ် နှောင်းသောကြောင့် ဤ-ကို ရဿ-ပြု၍ ပြီးရကား တိရောကရဏီယံဟု

http://www.dhammadownload.com

ရသဖြင့်ရှိသော ပါဠိလည်းသင့်။

ပဒပူရဏမတ္တ/ပဒပူရဏမတ္တ...

ဝိသေသနိဝတ္တိ အနက်ရှိသော မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ဟိ-နိပါတ်၏ပဒပူရဏ အနက်မှတစ်ပါး အခြားအနက်ဖြစ်ခြင်း၌တားမြစ်အပ်သောကြောင့်ပဒပူရဏ မတ္တေသင့်။

ပဒပူရဏမတ္တေတိ ပဒပူရဏတ္တေ မကာရော အာဂမော-ဟူသော ယောဇနာကို ထောက်၍ ပဒပူရဏမတ္တေ-လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကရဏတ္တေ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ကရိုဏ်းအနက်၏အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော တိရောကရဏီယံ သဒ္ဒါ၌တင်ကာရဏူပစာနောနုန္တရိကနည်း၊ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသနည်း။

သာဏိပါကာရေန။ ။အတူဖြစ်သော တံတိုင်း၏ သာဏိပါကာရအမည်ကို အတူရှိသော ကန့်လန့်ကာအဝတ်၌ တင်စား၍ဆို သဒိသူပစာ။

ဘုမ္မံ။ ။အတူဖြစ်သော မြေကြီး၏ဘုမ္မအမည်ကို အတူရှိသော အာဓာရအနက်၌ တင် သဒိသူပစာ။

ပုဗ္ဗဏှသမယံ။ ။ပုဗ္ဗဏှအရ နံနက်နှင့် သမယအရအခါတို့ကို မကွဲပြားသော် လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

တစ်နည်း။ ။အပေါင်းအခါအားလုံး၏ သမယအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော နံနက်အခါ၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

****

ဝါကျစဉ် (၂၆)

(က) **မတ္တိကန္တိ** မာတိတော အာဂယံ။

(ခ) ဣဒံ တေ မာတာမဟိယာ မာတု ဣမံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တိယာ ဒိန္နနေန္တိ အတ္ထော။

(ဂ) **ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနန္တိ** ဟိဒ္ဓေန္တော အာဟ။

(ဃ) ဣတ္ထိကာယ နာမ ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံယေဝ နှာနစုဏ္ဏာဒီနံ အတ္ထာယ လဒ္ဓံ ဓနံ ကိတ္တကံ ဘဝေယျ၊ တသ္မာပိ တာဝ ပရိမာဏံ ပဿ။

(င) အထ ဝါ ဣဒံ တေ တာတ သုဒိန္န မာတု ဓနံ၊ တဉ္စ ခေါ မတ္တိကံ။

(စ) န မယာဒိန္နံ၊ တဝ မာတုယေဝ သန္တကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဆ) တံ ပနေတံ န ကာသိယာ န ဝဏိဇ္ဇာယ သမ္ဘုတံ၊ အပိစ ခေါ ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနံ။

(ဇ) ယံ ဣတ္ထိကာယ ဉာတိကုလတော သာမိကကုလံ ဂစ္ဆန္တိယာ လဒ္ဓဗ္ဗံ

http://www.dhammadownload.com

နာနစုဏ္ဏာဒီနံ အတ္တာယ ဣုတ္တိခနံ၊တံ တာဝ ဗွေကတ္တိ ဓဝမေတ္တ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇)

****

နံပါတ် (၁)

ဣုဒံ တေ တာတ သုဒိန္န မာတုမတ္တိကံ ဣုတ္တိကာယ ဣုတ္တိခနံ။ (ပါဠိတော်)

တာတာသုဒိန္န-ဒိန်။ ဣုဒံ၊ ဤရွှေ-ငွေ ဥစ္စာသည်။ တေ၊ ၏။ မာတု၊ မွေးအမေ၏။ မတ္တိကံ၊ အမိမှလာသော ဥစ္စာတည်း။ ဣုတ္တိကာယ၊ ယောက်ျားတို့ကို ထောက်ဆ၍ အောက်ကျသော မိန်းမတို့၏ အသုံးအဆောင် ရေချိုးကြောင်း ဆပ်ပြာ မှုန့်စသည်အကျိုးငှာ။(လဒ္ဓံ-သော) ဣုတ္တိခနံ။ မိန်းမတို့၏ဥစ္စာတည်း။

တစ်နည်း။ ။ တာတ သုဒိန္န။ ဣုဒံ-သည်။ တေ-၏။ မာတု-၏။မတ္တိကံ-အမိ၏ဥစ္စာတည်း။ဣုတ္တိကာယ၊မိန်းမသားသည်။(လဒ္ဓဗ္ဗံ-ရေချိုးကြောင်း ဆပ်ပြာမှုန့် အကျိုးငှာရအပ်သော) ဣုတ္တိခနံ-တည်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် မတ္တိကဟူသည် အမိမှလာသော ဥစ္စာတည်းဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ထိုအမိမှလာသော ဥစ္စာဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။အမိကိုယ်တိုင် ရောင်းဝယ်ကူးသန်း၍ ရအပ်သော ဥစ္စာပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ ဥပါလိထေရ်သည် ဣုတ္တိကာယ ဣုတ္တိခနံ-ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။မာတုမတ္တိကံ-ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်ပင် ရွှေပုံ,ငွေပုံတို့သည် အမိမှ လာသောဥစ္စာ အမိပိုင်ဥစ္စာအဖြစ်ကို ပြဆိုအပ်ပြီးမဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဣုတ္တိကာယ ဣုတ္တိခနံဟု ထပ်၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား ။ ။ ဥစ္စာကို ရှုတ်ချလိုသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဣုတ္တိကာယ ဣုတ္တိခနံ-ဟု ထပ်၍ ဆိုအပ်၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ဣုတ္တိကာယ ဣုတ္တိခနံဟု ဆိုခြင်းသည် ဥစ္စာ၏မကြီးကျယ်ကြောင်းကို ရှုတ်ချကြောင်း စကားဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြကော်မူ၏။ အဘယ်သို့လျှင် ဥစ္စာ၏မကြီးကျယ်ကြောင်း ရှုတ်ချပြောဆိုပါသနည်း။ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာသည် က-ဖြင့် မတ္တိကံကို မာတိတော အာဂတံ.မတ္တိကံ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏိက-ပစ္စည်း အာဂတ-အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မတ္တိကဟူသည် အမိဘက်မှပါလာသော ဥစ္စာဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြ အပ်၏။ ထိုဝစနတ္ထနှင့် ထိုအမိဘက်မှ ပါလာသော ဥစ္စာကိုသာ မတ္တိကဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသလော။အဘယ်ဝစနတ္ထနှင့် အဘယ် ဥစ္စာကိုလည်း မတ္တိကဟူ၍ ဆို

http://www.dhammadownload.com

နိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် မတ္တိကဟူသည် အမိပိုင်ဥစ္စာ အမိ၏ဥစ္စာဖြစ်၏-ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုအမိပိုင်ဥစ္စာဟူသည် အဘယ်ပါသနည်း။ အရှင်သုဒိန်၏ဖခင်က ပေးထားသော ဥစ္စာလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။

(ဆ)သို့။ ။ဆရာ (စ)ဖြင့် မတ္တိကဟူသည် ဖခင်ပေးထားအပ်သော ဥစ္စာမဟုတ်၊ အမိ၏သာ ဥစ္စာဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အမိသည် ထိုဥစ္စာတို့ကို အဘယ်သို့ ရရှိအပ်ပါသနည်း။ လယ်ထွန်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းဖြင့် ရအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

(ဇ)သို့။ ။ဆရာ (ဆ)ဖြင့် အမိပိုင်ဥစ္စာဟူသည် လယ်ထွန်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်း ကြောင့် ရအပ်သည်မဟုတ်၊ စင်စစ်ကား မိန်းမသား၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော ဥစ္စာမျှဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုဥစ္စာများကို မိန်းမသားတို့သည် အသို့ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရနိုင်ပါသနည်း။ မိန်းမသားတို့ ဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ပုံအကျယ်ကို မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။ ဝိဂ္ဂဟတ္ထမှတစ်ပါး ဘာဝတ္ထအဖို့ တစ်ပါးပြ။

(ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝိတ္ထာရ။ (င) နယန္တရ၊ ပက္ခန္တရ။

(စ) ဝိတ္ထာရ။ ဥဇုကတ္ထကို ချဲ့ပြ။ (ဆ)ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဇ) ဝိတ္ထာရ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။ (ဈ)ဝိတ္ထာရ။

စာစပ်။ ။(ဇ) ဣတ္ထိကာယ-၏ ပေးသောကြောင့်၊ ဓနံ-၌ သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓီစပ်။ ဣတ္ထိကာယ သည်-ကြောင့်၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ-၌ အဝုတ္တကတ္တား+ကတ္တိစပ်။

နံပါတ် (၄)

မာတာမဟီ။ ။မာတု မာတာ မာတာမဟီ။(မာတု+အာမဟ+ဣတ္ထီ-ဤ)

မာတု တဒ္ဓိတ်အရ အမေသည် မုချ။ထို-၏ အာမဟပစ္စည်းအရ အမေ၏ အမေနှင့် ဝါ-အဘွားနှင့် ဧည+ဇနက စပ် ဌာနူ။အာမဟ-ပစ္စည်းအရ အမေ၏အမေ ဝါ-အဖွားရ၏။

ဒိန္နဓနံ။ ။ဒိန္နဥ္စ တံ ဓနဥ္စာတိ ဒိန္နဓနံ။

ဣတ္ထိကာ။ ။ဟီနာ ဣတ္ထီ ဣတ္ထိကာ။ (မဒ္ဒု + ဘာဋီ)
ဣန္ထိတာ ဣတ္ထီ ဣတ္ထိကာ။ (ရူပသိဒ္ဓိ)
ဣတ္ထီ ဧဝ ဣတ္ထိကာ။ (ဂဏ္ဌိ)

က-ပစ္စည်းအရ ယုတ်ညံ့ခြင်း ဟီနဂုဏ် မုချ။ထို-၏ မိန်းမနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီ စပ် ဌာနူ။ဣတ္ထီ-အရ ယောကျ်ားကိုထောက်ဆ၍ အောက်ကျသော မိန်းမရ၏။

http://www.dhammadownload.com

နှာနစုဏ္ဏာဒီနိ။ ။နှာယန္တိ တေနာတိ နှာနံ။
နှာနဉ္စ တံ စုဏ္ဏဉ္စာတိ နှာနစုဏ္ဏံ။
နှာနစုဏ္ဏံ အာဒိ ယေသန္တိ နှာနစုဏ္ဏာဒီ။ (တေသံ)

နှာနစုဏ္ဏံ အာဒိ-ဟူသောဗဟုဗ္ဗီဟိ-အရ ရေချိုးကြောင်း ဆပ်ပြာမှုန့်အစရှိသည် မုချ။ထို-၏ ယ-အညအရ မိန်းမအသုံးအဆောင်တို့နှင့် အာဒိ+ အာဒိဝန္တစပ်ဥာနူ။ယ-အညပုဒ်အရ ရေချိုးကြောင်း ဆပ်ပြာမှုန့်စသော မိန်းမအသုံးဆောင်တို့ရ၏။

ကိတ္တက။ ။ကိံ ပရိမာဏံ အဿာတိ ကိတ္တကံ။

တေ္တက။ ။တံ ပရိမာဏံ အဿာတိ တေ္တကံ။

နံပါတ် (၅)

ဣတ္ထိ။ ။ဣသု+တိ။

နှာန။ ။နှာ(နဟ)+ယု။

စုဏ္ဏ။ ။စုဏ္ဏ+အ။

ပရိမာဏ။ ။ပရိ-မာ+ယု။

အတ္တာယ။ ။အတ္တ+အ။ အတ္တီယတေ ဣစ္ဆီယတေတိ အတ္ထော။

(အကျိုးစီးပွား အနက်ဟောလျှင် အတ္ထဓာတ်၊ အနက်ဟောလျှင် အရဓာတ်)

ကာသိ ။ ။ကာသ+ဣ။

ကုလ ။ ။ကုလ+အ။ ကု သဒ္ဒူ-လု+အ။

နံပါတ် (၆)

(က) **မာတိတော အာဂတံဖြင့်** မတ္တိကံ-၌ မာတုပုဒ် ဣက-ပစ္စည်း၊ ယင်းဣကပစ္စည်း အာဂတ-အနက်၌သက်၍ မာ-၌ ရဿပြု၍ပြီးသည်ကိုလည်း ကောင်း၊ တ-၌ ဒွေဘော်လာ၍ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ခ)**မာတာ မဟိယာ-ဖြင့်** မတ္တိကံ-၌ မာတုအရ အရှင်သုဒိန်၏အမေကို မယူအပ်၊ အဖွားကို ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အမိမှလာသော ဥစ္စာဟူသည် အရှင်သုဒိန်၏အဖွားသည် အရှင်သုဒိန်၏ အမေအား. ပေးလိုက်သော ဥစ္စာဖြစ်သည် ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ဂ)**ဟီနေ္တော အာဟ-ဖြင့်** ဣတ္ထိကာယ၌ က-ပစ္စည်းသည် ဟီနအနက်၌ မိန်းမဘာဝကို ရှုတ်ချခြင်းမဟုတ်၊ဥစ္စာ၏မကြီးကျယ်ကြောင်းကို ရှုတ်ချလို၍ ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနံ-ဟု ဆိုအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဃ) **ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံ့ယေဝ- စသည်ဖြင့်** ဣတ္ထိဓနံ-ကို ဣတ္ထီနံ ပရိဘောဂတ္ထာယ လဒ္ဓံ ဓနံ ဣတ္ထိဓနံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိဓနံ-ဟူသည် မိန်းမတို့၏အသုံးအဆောင် ဖြစ်သော ရေချိုး ကြောင်း ဆပ်ပြာမှုန့်စသည်အကျိုးငှာ ရအပ်သောဥစ္စာပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ (မအူ၊ ပါရာဇိကဏ် ဂဏ္ဌိ)

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၂၆)အည် ပေတ္တိက် အည်ပိတာမဟာ်၁၁၉

တစ်နည်း။ ။ဣတ္တိပရိဘောဂါနံယေဝ စသည်ဖြင့် ဣတ္တိကာယ-၌ ဣတ္တိကာကို ဣတ္တိယာ သန္တကာနိ ဣတ္တိကာနိဟု သန္တက-တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊က-ပစ္စည်း သန္တကအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္တိကာယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ်၍ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္တိနေဟူသည် ရေချိုးကြောင်းဖြစ်သော ဆပ်ပြာမှုန့်အစရှိသည်တို့၏အလို့ငှာ ရအပ်သော ဥစ္စာပင်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းဥစ္စာ၏အတိုင်း အရှည်ပမာဏ များပြားနေသည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဟီဠေန္တော / ဟီဠန္တော...

ဟီဠ၊ စု-နိန္ဒာယံဟု ဓာတွတ္တ၌ဆိုသောကြောင့် ဟီဠဓာတ်သည် စုရာဒိဂိုဏ်း ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်ရကား ဟီဠဓာတ်+ဏေပစ္စည်း၊ အန္တပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဟီဠေန္တော-ပါဌ်သင့်။

နှာနစုဏ္ဏာဒီနံ/နဟာနစုဏ္ဏာဒီနံ...

အပ္ပကွရာနံ ဗဟုတ္တမာညတ္တဥ္ဆ။ (၂၀၅) သုတ္တမာလာ၊ **အပ္ပကွရာနံ** ဗဟုဘာဝေ န နဟာယတိ နဟာနံ၊ **နှာနံ**-ဓာတုမာလာတို့ကိုထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

မာတာမဟိယာ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော အဘွား၏ မာတာမဟိယာ-အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အဘိုး၊အဘွား၌တင်စား ဧကဒေသူပစာ၊ ဥပလက္ခဏနည်း။

(ခ)တော။ ။မာတာမဟိယာနှင့် မာတုနှစ်ပုဒ်လုံးကို ငဲ့သောကြောင့်-ကာကောလောကန နည်း။

ဣမံ ဂေဟံ။ ။ဌာနဖြစ်သောအိမ်၏ ဣမံ ဂေဟံ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော လင်ယောက်ျား၌တင်စား ဌာနူပစာ၊ နှာနန္တရိကနည်း။

သာမိကကုလံ ဂစ္ဆန္တိယာ။ ။ဌာနီဖြစ်သော လင်အမျိုး၏ သာမိကကုလအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော လင့်အိမ်၌တင်စား ဌာနျူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဒဠှဗ္ဗော-အရ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၆)

(က) **အည် ပေတ္တိက် အည် ပိတာမဟန္တိ** ယံ ယန တေ ပိတု စ ပိတုမဟာနဥ္စ သန္တက်၊ တံ အည်ယေဝ။

(ခ) နိဟိတဥ္စ ပယုတ္တဥ္စ အတိဝိယ ဗဟု။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) **ဇေတ္တ စ ပိတာမဟန္တိ** တဒ္ဒိတလောပံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
(ဃ) **ပေတာမဟန္တိ** ဝါ ပါဌော။
(င) **လဒ္ဓာ တာတ သုဒိန္န ဟိန္နာယာဝတ္တိတွာတိ** တာတ သုဒိန္န ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ ပဟာယ ဟိန္နာယ ဂိဟိဘာဝါယ အာဝတ္တိတွာ လဒ္ဓာ ဘောဂါ ဘုဉ္ဇိတုံ။ (ပါ၊ဋ္ဌ။၁။၁၇၇)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်···

(ခ)ရှု။ ။ပေတ္တိကံ၊အဖေ၏ဥစ္စာသည်။အညံ၊ဤရွှေပုံငွေပုံမှ တစ်ပါး မြေဝယ် မြှုပ်ထား ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား အတိုးပွားသဖြင့် အခြားအပြင်အများ ပင် ရှိသေး၏။ ပိတာမဟံ၊ အဘိုးအဘေးတို့၏ဥစ္စာသည်။ အညံ-၏။

(က)အညံယေဝ၊ဤငွေနှင့်ရွှေဥစ္စာတွေမှ တစ်ခြားသာတည်း။

(ခ)နိဟိတဥ္စ၊ မြေ၌မြှုပ်ထားအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း။ပယုတ္တဥ္စ၊ အတိုး အပွား ချထားသောအားဖြင့် ယှဉ်စေအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း။

(ဂ)စ၊ ဆက်။ ဇေတ္တ၊ ဤအညံပိတာမဟံဟူသော ပါဌ်၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် အဖအဘိုးတို့၏ ဥစ္စာသည် ရွှေပုံငွေပုံမှ တစ်ပါး အခြားဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုအခြားဖြစ်သော ဥစ္စာတို့ကို တည်ရာဌာနနှင့်တကွ ပမာဏကို ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်လော။တည်ရာဌာနနှင့်တကွ ပမာဏကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။ (ယင်း၏ဌာနပမာဏတို့ကိုပြခြင်းငှာ နိဟိတဥ္စ စသည်မိန့် ဂဏ္ဌိသစ်ရှုသည်)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် အညံ ပိတာမဟံအရ အဘိုးအဘေးတို့၏ဥစ္စာကို ယူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြ အပ်၏။ ပါဠိတော်၌ ပိတာမဟံဟုရှိ၍ အဘိုးဟူသောအနက် မျှသာ ဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ပိတာမဟအရ အဘိုးတို့၏ ဥစ္စာတိုင်အောင် အဘယ့်ကြောင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ (မအူအလို)

တစ်နည်း။ ။ပေတ္တိကံ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဝုဒ္ဓိနှင့်တကွပေတာ မဟံ ဟူ၍သာ ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ (မစိုးရိမ်)

ကား။ ။သဒ္ဒက အနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၍ ထို ဏ-ပစ္စည်းကို ချေထားသော ကြောင့် ဝုဒ္ဓိမပြုရပဲ-ပိတာမဟံဟုဆိုရကား ပိတာမဟံအရ အဘိုးကိုမယူအပ် အဘိုးပိုင်သော ဥစ္စာကို ယူအပ် ယူနိုင်၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ)ဖြင့် ပိတာမဟံ ဟူသော ပုဒ်၌ သဒ္ဒက အနက် တဒ္ဒိတ် ဏ-ပစ္စည်းကျေသောကြောင့် ပေတာမဟံဟူ၍ ဝုဒ္ဓိမရောက်နိုင်

http://www.dhammadownload.com

သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ သန္တကအနက် တဒ္ဓိတ် ဏ-ပစ္စည်းမကျေ သောကြောင့် ပေတာမဟ်ဟူ၍ ဝုဒ္ဓိရောက်သော နယန္တရပါဌ်ကို ပြလိုရကား (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ)နယန္တရပက္ခန္တရ။ (င)ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။နိပါတ်-သည်ပေးသောကြောင့်၊ ဗဟု၌ တုလျတ် + လိင်္ဂတ်စပ်။ (တစ်နည်း)ဟောတိဟူသော ပါဌ်သေသ၌ ပကတိ ကတ္တား + ကတ္တိစပ်။

နံပါတ် (၄)

ပိတာမဟ ။ ။ပါတိ ရက္ခတီတိ ပိတာ။ ပိတုနော ပိတာ ပိတာမဟော။

ပိတုအရ-အရှင်သုဒ္ဓိန်အဖေသည် မုချ။ထို၏ အရှင်သုဒ္ဓိန်၏အဘိုးနှင့် ဇနက+ဇည့် စပ် ဌာနူ။အာမဟ-ပစ္စည်းအရ အရှင်သုဒ္ဓိန်၏ အဘိုးရ၏။

ပိတာမဟာနံ သန္တကံ ပိတာမဟံ။ပိတာမဟာနံ ဣဒံ ပိတာမဟံ။

ပိတာမဟအရ အဖိုးအဘေးတို့သည် မုချ။ထို-၏ ဏ-ပစ္စည်းအရ- ပိုင်ဆိုင်သော ဥစ္စာနှင့် သာမီ+သံ စပ် ဌာနူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ အဘိုးအဘေးတို့၏ ဥစ္စာရ၏။

နိဟိတ။ ။နိဓီယတေတိ နိဟိတံ။

ဓာ-ဓာတ် ကတ္တာ၌ မြှုပ်နှံသော ဥစ္စာရှင်၏လောဘပြဋ္ဌာန်းသော။ ဝါ- ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မ၌-ဥစ္စာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။ တ-ပစ္စည်း မြေ၌ မြှုပ်ထားအပ်သော ဥစ္စာရ၏။

တဒ္ဓိတလောပ။ ။တေသံ ဟိတံ တဒ္ဓိတံ။

တဒ္ဓိတဿ လောပေါ တဒ္ဓိတလောပေါ။

အရိယဒ္ဓဇ။ ။ဓဇော ဝိယာတိ ဓဇော။ အရိယာနံ ဓဇော အရိယဒ္ဓဇော။

အရိယ ဝိသေအရ ဘုရားအစရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မုချ။ ထို၏။ အလံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်သော သင်္ကန်းနှင့် နိဿ+နိဿိတစပ်ဌာနူ။ပုဒ်လုံး အရ အရိယာတို့၏ အလံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်သော သင်္ကန်းရ၏(ဝိသေသျဂုဒ်ပုဒ် နှင့် လိင်ကွဲသည်)

ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂ။ ။ပဗ္ဗဇိတာနံ လိင်္ဂံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ။

နံပါတ် (၅)

နိဟိတ။ ။နိ-ဓာ + တ။

ပါဌ။ ။ပဌ + ဏ။

ဥတ္တမ။ ။ဥ+တမ + အ။

ဓဇ။ ။ဓဇ + အ။

လိင်္ဂ။ ။လိင်္ဂ + အ။ တစ်နည်း -လီနသဒ္ဒူပပဒ+ဂမု+တ။

ဟီနံ။ ။ဟာ တာ။

နံပါတ် (၆)

(က) ပိတုစ ပိတာမဟာနဉ္စ သန္တက-ဖြင့် ပေတ္တိကံကို ပိတုနော သန္တကံဟု သန္တကတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဏိကပစ္စည်း သန္တကအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပေတ္တိကံဟု ဗုဒ္ဓိနှင့်တကွ တ-ဒွေဘော်လာ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပိတာမဟာနံ သန္တကံ ပိတာမဟံ ဟု သန္တကတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဏ-ပစ္စည်း သန္တကအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ **ယံ ပန တေ တံ-ဖြင့်** အညံ ပေတ္တိကံ အညံ ပိတာမဟံကို အညံ၊ ရွှေပုံငွေပုံမှ တစ်ပါးသောဥစ္စာသည်။ပေတ္တိကံ၊အဘ၏ဥစ္စာတည်း။အညံ၊သည်။ပိတာမဟံ၊အဘိုး၏ပစ္စည်းတည်း။ ဤသို့ သဒ္ဒက္ကမအားဖြင့် အနက်ကို မသမ္ဗန်အပ်။ ပေတ္တိကံ၊အဘ၏ဥစ္စာသည်။ အညံ၊ရွှေပုံငွေပုံမှ တစ်ပါးသာတည်း။ ပိတာမဟံ၊ သည်။ အညံ၊ သာတည်း။ ဤသို့ အတ္ထက္ကမအားဖြင့် အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။ **တေ-ဖြင့်** အဖေ, အဘိုးတို့ဟူသည် အရှင်သုဒိန်၏ အဖ အဘိုးတို့ပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(ခ)နိဟိတဉ္စ-စသည်ဖြင့် အညာ-အရ မြေ၌မြှုပ်ထားအပ်သော ဥစ္စာ၊အတိုးအပွား ချထားအပ်သော ဥစ္စာတို့ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဂ)ဟီနာယ ဂိဟိဘာဝါယ အာဝတ္တိတွာ-ဖြင့် ဟီနာယာဝတ္တိတွာကို ဟီနာယ+အာဝတ္တိတွာဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ဟီန-အရ ဂိဟိဘာဝ လူအဖြစ်ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ **ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ ပဟာယ-ဖြင့်** လူအဖြစ် အကျိုးငှာ ပြန်လည်ခြင်းဟူသည် မြတ်သော အရိယဒ္ဓဇ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂကို စွန့်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

(ဃ)ပေတာမဟန္တိ/ပေတာမဟန္တိပိ...

နယဉ္ဇူရ ဓောတက ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့်ပင် ပိတာမဟ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ကို ဆည်းနိုင်သောကြောင့် အပိသဒ္ဒါ အတွက် ဆည်းစရာမရှိ ထို့ကြောင့် ပိတာမဟန္တိ ပါဌ်သာသင့်။

အရိယဒ္ဓဇ/အရိယဓဇ...

အသိဒ္ဓိသ ဒွေဘော်သည် အနိစ္စဝိဓိ ဖြစ်သောကြောင့် ၂-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ပိတာမဟ။ ။အဘိုး၏ဥစ္စာဟူသောရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အလားအားဖြင့် ယခု အခါ အဖေပိုင်သော ဥစ္စာကိုလည်း ပိတာမဟ ဟုဆိုသောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိက နည်း။(တစ်နည်း)အစိတ်ဖြစ်သောအဘိုး၏ဥစ္စာကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်း

ဖြစ် အဘေားစသည်ပိုင်သောဥစ္စာကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း။

ပိတာမဟာနံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော အခိုးပိုင်ပစ္စည်း၏ပိတာမဟာနံအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အဘိုးနှင့်တကွ ဘေး,ဘီစသော အဆက်ဆက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ပိုင်သော ပစ္စည်း၌လည်းတင်စား, ကေဒြဒသုပစာ။

တစ်နည်း။ ။အကျိုးဖြစ်သော အဖိုးကိုဆိုသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ဘေး,ဘီ စသော အဆက်ဆက်ကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း၊ ဖလူပစာ။

တဒ္ဒိတလောပံ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော နိမိတ်ဏ-ပစ္စည်း ကျေခြင်း၏ တဒ္ဒိတလောပအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော နိမိတ္တဝန္တ ဧ-ဝုဒ္ဓိ၏ကျေခြင်း၌ တင်စား ကာရဏူပစာ။

(တဒ္ဒိတလောပံတိ ပိတာမဟာတော အာဂတံ ပေတာမဟန္တိ ဝုတ္တေ ဧဝ တဒ္ဒိတပစ္စယနိမိတ္တဿ ကောရဿ လောပံ ကတွာတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ။) အရိယဒ္ဓဇ။ ။သဒ္ဒိသုပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဝေဒိတဗ္ဗ-၌ တတ်အရ။ ။ဉာဏ်ပြတ်နံသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၉)

(က) တွေ့ပုဂ္ဂိုလ် ဥပယောဇနဝတ္ထု ဝိဘတ္တိပစ္စည်းတွေကြောင်း နိဗ္ဗာန်တော်။

(ခ) တတောနိဒါနန္တိ တံနိဒါနံ တံဟေတုကန္တိ ပစ္စတ္တဝစနသ တောအာဒေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ) သုမာဒေ့ စသည့် လောပါဘာဝေါ။

(ဃ) ဘုယ်းစါတိ ကိန္တိ မေ ဘောဂေ မွေဝ ရာဇာနော ဟရေယျုန္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ရာဇာဒိဘယံ။

(င) စိတ္တုပ္ပာဒ်ဘော အွာ့စ္စော။

(စ) ဆမ္ဗိုလ်ကား နားဖောင်ပိတ် တွေ့ရေးပိုဝါ "ခုန်ဒေပိ" တို့၏ ကမ္မကာရကတ္တာ ကာရိယမာနသည့် ကာယိဒွါနံ ကာယကမ္မော ဟာဒယာမံ့သာစလန်။ (ပါ၊ ၁၊ ၁၄၃)

****

နံပါတ်(၁)

(က) ဝိဘတ္တိပစ္စည်းများ၊ ဝိဘတ်နှင့် အလားတူသော။ (ဥပစာ ၅၇၃)

(ခ) ပစ္စတ္တဝစနသ၊ ပဌမာဝိဘတ်၏။

(ဂ) တွေ့ ဆက်။ အဆည့် တို့ပဌမာဝိဘတ်၏။ (ဃ) ကာရိကာသော သုတ်၏။

(အဿာတိ ပစ္စတ္တဝစနသ, ပဒဿဝါ)

http://www.dhammadownload.com

(င)စိတ္တုတြာသော၊ စိတ်၏ထိတ်လန့်ခြင်းသည်။

(စ)ကမ္ဗကာရဏံ၊ ညည်းပန်းနှိပ်စက်ကြောင်းအမှုကို။ ဝါ၊ ကံကြမ္မာကို။ ဟဒယမံသစလနံ၊နှလုံးသား၏လှုပ်ရှားခြင်းသည်။(ဘဝိသတိ)

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် တတောနိဒါနံ၌ နိဒါနသဒ္ဒါ၏ဟေတုအနက်ဟောသည်ကိုလည်း ကောင်း၊ တောသည် ပဌမာဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟုဗ္ဗီသမာသ် ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဝါကျအတွင်း၌ တတောနိဒါနံဟု ရှိငြားသော်လည်း သမာသ်၌ သိ-၏ အာဒေသတောကိုချေ၍ တ-နိဒါနံ ဟူ၍သာ ရှိနိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ့်ကြောင့်သမာသ်၌လည်း တတော နိဒါနံဟူ၍ ရှိအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ဂ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် ဘယံဝါ-၌ ဘယအရ ရာဇာဒိဘယဟု သုတ္တန်နည်းအရကောက်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုရာဇာဒိဘယသည် အဘိဓမ္မာနည်းအရအဘယ့်ကို ယူအပ်ပါသနည်း။အာရမ္မဏဘယ, ဉာဏဘယကို ယူအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဘယန္တိ စိတ္တုသ ဥတြာသာကာရေန ပဝတ္တာဘယံ အဓိပ္ပေတံ၊ န ဉာဏဘယံ၊ နာပိ 'ဘာယတိ ဧတသ္မာ' တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ အာရမ္မဏဘယန္တိအာဟ 'စိတ္တုတြာသောတိ အတ္ထော' တိ။) သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၀။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ပက္ခန္တရ။

(င)ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း - ဝါကျာရမ္ဘ။ (စ)ပက္ခန္တရ။

အသကား ၏-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ လောပါဘာဝေါ-၌ သမ္ဗန် +သမ္ဗန္ဓီစပ်။ (ဋီကာ)

နံပါတ်(၄)

တံဟေတုကံ။ ။တံ ဟေတု ယဿာတိ တံဟေတုကံ။

တ ဟေတု-ဗဟုဗ္ဗီအရ ရွှေငွေဟူသော အကြောင်းသည် မှချ။ ထို၏ယအညပုဒ်အရ ကြောက်ခြင်းစသည်နှင့် အကြောင်း+အကျိုးစပ် ဌာန။အညအရ ရွှေ ငွေဟူသော အကြောင်းရှိသော ကြောက်ခြင်းစသည်ရ၏။

ပစ္စတ္တဝစနံ။ ။ပစ္စတ္တဉ္စတံ ဝစနံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ (ရူ-ဋီ)

ပစ္စတ္တ ဝိသေ-အရ သလိင်, အလိင် စသည်ဖြင့် ကွဲပြားသောအနက်တို့ကို အသီးအသီး ဖြစ်ခြင်းသဘော မှချ။ထို-၏ ဝစန နောက်ပုဒ်အရ ထင်ရှားပြတတ်သော ပဌမာဝိဘတ်နှင့် ဝါစ္စ+ဝါစကစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ သလိင်၊ အလိင် စသည်ဖြင့် ကွဲပြားသောအနက်တို့ကို အသီးအသီး ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ပြတတ်သော ပဌမာဝိဘတ်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ရာဇာဒိဘယ။ ။ရာဇာ အာဒိ ယဿာတိ ရာဇာဒိ။
ရာဇာဒိစ တံ ဘယဉ္စာတိ ရာဇာဒိဘယံ။
ရာဇာဒိတော ဥပ္ပန္နံ ဘယံ ရာဇာဒိဘယံ။ ၇

စိတ္တုတြာသ။ ။စိတ္တဿ ဥတြာသော စိတ္တုတြာသော။

သန္တိတတ္တ။ ။ထမ္ဘန္တံ သန္တော။ သန္တော သဉ္ဇာတော အဿ အတ္ထီတိ သန္တိတော။
တဿ ဘာဝေါ သန္တိတတ္တံ။

သန္တိတ တဒ္ဓိတ်အရ ကောင်းစွာဖြစ်သော တုန်လှုပ်ခြင်းရှိသူသည်မှချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ တုန်လှုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တုန်လှုပ်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိသျ+နိဿိတ စပ် ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ တုန်လှုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း နှလုံးသား တုန်လှုပ်ခြင်းရ၏။

ကမ္ဗကာရဏ။ ။ကရီယတေတိ ကာရဏာ။ ကရီယတေတိ ကမ္ဗံ
ကမ္ဗဉ္စ တံ ကာရဏာစာတိ ကမ္ဗကာရဏာ။

ကမ္မ-ဝိသေသအရ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်မှချ။ထို၏ညှဉ်းဆဲခြင်းနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ပြုအပ်သော ညှဉ်းဆဲမှုရ၏။

ဟဒယမံသ။ ။ဟဒယဉ္စ တံ မံသဉ္စာတိ ဟဒယမံသံ။
ဟဒယမံသဿ စလနံ ဟဒယမံသစလနံ။

နံပါတ် (၅)

နိဒါန	။	။နိ-ဒါ+ယု
ဟေတု	။	။ဟိ+တု
သမာသ	။	။သံ-အသ(အသု)+ယု
ဘယ။	။	။ဘီ+ဏ
ဥတြာသ	။	။ဥ-တသ+ဏ
သန္တိတ	။	။ထဘိ(ထမ္ဘ)တ။
ကာယ	။	။ကု-အယ(ကူ)ဏ။
ကူဥ္	။	။ကူဓိ(ကူဉ္)ယု။
စောရ	။	။စုရ+ဏ။
ကမ္ဗ	။	။ကဗိ+ဏ။
ဟဒယ	။	။ဟရ+ဏျ။
စလန	။	။စလ+ယု။

နံပါတ် (၆)

(က)တံဟေတုကံ-ဖြင့် တတော နိဒါနံ-ပုဒ်၏ ဗဟုဗ္ဗီသမာသ်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊နိဒါနသဒ္ဒါ၏ ဟေတုအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊တံ နိဒါနံ ယဿာတိ တတောနိဒါနံဟု ဗဟုဗ္ဗီသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း

http://www.dhammadownload.com

သိစေ။ ပစ္စတ္တဝစနသာ တော [illegible] ပဌမာသိဝိဘတ်၏ အာဒေသ [illegible] တော-ပစ္စည်းမဟုတ်) ပစ္စတ္တ [illegible] သော တောအာ ဒေသော။ (ယော) [illegible]

[illegible] ရာဇာဒိဘယ-ကို ကောက်ယူအပ်သည် [illegible] ဖြင့် ရာဇာဒိ ဘယ [illegible] သိစေ။ [illegible]

[illegible] (မ) [illegible] ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ [illegible]

[illegible] မှတ်ချက်: (၅) [illegible]

[illegible] / [illegible] ။ [illegible]

ဝိဘတ္တိ [illegible] ဟု (သာရတ္ထဒီပိကာ)

[illegible] ဝိဘတ်ကို [illegible] မြလိုရကား

ဝိဘတ္တိ [illegible]

ပတိရူပ [illegible] / [illegible] ရူပ [illegible] [illegible] ။ [illegible]

ကွစိ [illegible] ပတိရူပဒေသဝါသ ကို တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့် ဒန္တ [illegible] ဖြင့်ရှိသော ပတိရူပကော-ပါဠိ သာသင့်။ [illegible] ။ [illegible]

ကမ္မကာရဏံ/ကမ္မကရဏံ··· [illegible] ။ [illegible]

ကာရဏာ တု စ [illegible] ကာရဏံ [illegible] တော သုတ်- ၁၁၂၇၊ ထိုအရ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း [illegible] အနက်ကိုဟော [illegible] ကာရဏာ သဒ္ဒါကိုသာ ဤ၌အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ကမ္မကာရဏံ-ပါဠ် [illegible] ။ (ယောဇနာ-၌ကား ကမ္မကရဏ [illegible] ရှိ၏ မသင့်ပြီ [illegible])

ကာရိယမာနသာ/ကရိယ [illegible] [illegible] ။ [illegible]

ပြုစေအပ် ဟူသောအနက်မဖြစ်နိုင် [illegible] အပြုခံရ ဟူ [illegible] အနက်သာ ရှိနိုင်ရကား ကာရိယမာနသာ-ဟူသော ဝုဒ္ဓိ [illegible] ပါဠ်သာသင့် [illegible])

တံ နိဒါနံ/တန္နိဒါနံ··· [illegible] ။ [illegible]

နှစ်ပါဌ်သင့်။ (ယ တ သဒ္ဒါ [illegible] နောက်၌ [illegible] လာသည် လည်းရှိ၊ မလာဘိမူ ယ,တ၏နောက် [illegible] သည် [illegible] ထုံးစံ အမြဲတည်း။ (၁) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (ဝိဘတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

ကောတိ (ငါးအစုံသော) တို့ဟူ၍ သာရတ္ထ။

တစ်နည်း။ အစိတ်ဖြစ်သောဝိဘတ်၏ ဝိဘတ္တိအမည်ကိုအပေါင်းဖြစ်သော ဝိဘတျန့်မှုဒွန်ရှိသည်။ တင်စား ကော်ဒေသူပတ္ထူ။

ဘဝဿ။ စတုတ္ထီဝိဘတ် (၆) နှင့်ပါတ္တိ ရှိ၏။

ဟာဒယမံသစလန်။ အခြားသော ကျွဲပလုပ္ပာဏအကိုပြန့်နှိုလုပ်ခြင်းကြောင့် အထူးအဆုံးဖြင့်တုန်လှုပ်သော နှလုံးသားတွက်ရှိ၍ ဝိခြဗ်းကိုယူ ရှေ့နှုတ်ကြောင့် အတိသယနည်း။

လောမဟံသ။ တဒ္ဓမ္မူပစာ။

နယ်ပါတ်(၁၀)

ဘယ။ အရုံ ဒေါ်မနသည်ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါ်သိမှုဗီတ္တုဖြုပါန်။ (ဘာဝ်ဘူမိ)

တစ်နည်း-ဒေါ်သ။

****

ဝါကျစဉ် (၂၉)

(က) ပုရာဏဒုတိယိကန္တိ ပုရာဏဲ ဒုတိယိကာ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ ဒုတိယိကာ။

(ခ) ဂေဟဿိတသုခမဘောဂဿဟာယိကာ ဒုတိယာ ပုဗ္ဗဘာရိယန္တိ အတ္ထော။

(ဂ) ယေနဟိတိ ယေန ကာရဏေန မဲ တုဂ်မြဿက္ခိဗ္ဗမဟု နိုဗ္ဗုတိ။

(ဃ) ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ ပါဒေ ဂဟေတွာ။

(င) ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။

(စ) ပါဒေသု ဖုသိတ္တာ ဂဟေတွာ။ (ဝိဋ္ဌ။၁။၁၇၈။)

*** * (*) * * ***

နယ်ပါတ်(၀)

(ခ) ဂေဟာဿိတသုခမဘောဂဿဟာယိကာ အိမ်၌မှီသော သုခကို ခံစားခြင်း၌ အဖော်ဖြစ်သော။ ပုဗ္ဗဘာရိယံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော မယားကို။ ဝါ၊ မယားဟောင်းကို။

(ငါ)ဝယောဂ်ပါဒေသုဟူသော ဤသ္ပါသည်၊ ဝါ၊ ဤပါဒေသု၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည်။ ဥပယောဂတ္ထေ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌။ ဘုမ္မဝစနံ၊ သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။ ဝါ၊ သတ္တမီဝိဘတ်တည်း။

(ဈ) မိမိကိုယ်ဆိုသမိန့်ကို။

(ဏ) ပုရာဏဒုတိယိကာ၊ ရှေးလူဖြစ်ရာအခါ၌ ဖြစ်သော နှစ်ယောက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်း မိန်းမကို။ (သုဒ္ဓတ္တ) ဝါ၊ မယားဟောင်းကို။ (ဝေါဟာရတ္ထ) ဝါ၊ အိမ်၌မှီသော ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို ခံစားဖော်ခံစားဖက် အဖော်မကို။ (အဓိပ္ပါယ်ယတ္တ)

http://www.dhammadownload.com

အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပါဒေသု ဂဟေတွာ။ (ပါဠိတော်)

(ဃ)အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ၊ ၏။ ပါဒေသု၊ တို့ကို။ဂဟေတွာ၊ ၍။

(စ)အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ၊ ကို။ ပါဒေသု၊ ၌။ဂဟေတွာ၊၍။

နိယံ။ ။ဂဟာရှေ့မှ အာဓာရကို ဘူမဗျွာပင် ယူလေချင်မူ ရှေ့တွင်ပုဒ်မှာ ဆဋ္ဌီပါက ကံမှာသက်ဟု မိန့်ခြွက်ဆရာ တစ်ဦးအလိုတည်း။

ဂဟာရှေ့မှ အာဓာရကို ကံဆိုလိုမူ ထိုရှေ့ပုဒ်မှာ ဒုတိယာကို ဆဋ္ဌီမှာသက် ဤအချက်လည်း မိန့်ခြွက်ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း။ (ဘုရားကြီးနိယံ)

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ရှေးဂိဟိကာလ၌ နှစ်ယောက်မြောက်အဖော် မသည် ပုရာဏဒုတိယိကာ မည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ထိုနှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မဟူသည်ကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် ပါဒေသုဂဟေတွာကို ပါဒေ ဂဟေတွာဟု ဒုတိယာ ဝိဘတ်ဖြင့် အတ္တသံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် အတ္တသံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ပါဒေသု ဂဟေတွာဟု သတ္တမျန္တဝိဘတ် ဖြင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။သံဝဏ္ဏနာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဆန့်ကျင် သော ဝိရောဓိဒေါသသင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဃ-င) တို့ဖြင့် ပါဒေသု ဂဟေတွာ၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် သု-ဝိဘတ်သည် ဒုတိယာအနက်၌ သက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ ယင်း သတ္တမီဗဟုဝုစ် သု-ဝိဘတ်သည် ရိုးရာအာဓာရအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်း ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။ တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။

(ဃ)ပက္ခန္တရ။(င)ကာရဏ။တစ်နည်း-ဒဠှီကရဏ။ (စ) နယန္တရ ပက္ခန္တရ။

ပါဒေသု တို့ကို ပေးသောကြောင့်၊ ဂဟေတွာဝယ် ဂဟဓာတ်၌ ကမ္မ + ကမ္မိစပ်။

ပါဒေသု-တို့၌ ပေးသောကြောင့်၊ ဂဟေတွာ၌ အာဓာရ + အာဓာယ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ပုရာဏ။ ။ပုရေ ဘဝါ ပုရာဏာ

ဒုတိယိကာ။ ။ဒွိန္နံ ပူရဏီ ဒုတိယာ။ ဒုတိယာယေဝ ဒုတိယိကာ

ပုရ-တဒ္ဓိတ်အရ ရှေးဖြစ်သော ဂိဟိကာလ မုချ။ထို-၏ နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မနှင့် ကာလ + ကာလဝန္တစပ် ဌာနူ၊ ဏ-ပစ္စည်း ရှေးဂိဟိကာလ၌ဖြစ်သော နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မရ၏။ -

ဘူတပုဗ္ဗဘရိယာ။ ။ပုဗ္ဗေ ဘူတာ ဘူတပုဗ္ဗာ။ ဘရိတဗ္ဗာတိ ဘရိယာ။

http://www.dhammadownload.com

ဘူတပုဗ္ဗာ စ သာ ဘရိယာစာတိ ဘူတပုဗ္ဗဘရိယာ

ဘရိစာတ် ကတ္တုန္တ-မွေးမြူတတ်သော ယောကျ်ား၏ဂေဟာသိတပေမ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မှုချ။ကမ္မန္တ -မယား၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။ဏျ ပစ္စည်းမယားရ၏။

မာတုဂါမသဒ္ဒိသ။ ။မာတာဝိယ ဂါမော ယဿာတိ မာတုဂါမော။

တစ်နည်း။ ။မာတာ ဝိယ ဂါယတီတိ မာတုဂါမော။

မာတုဂါမေန သဒ္ဒိသံ မာတုဂါမသဒ္ဒိသံ။

နံပါတ်(၅)

ပုရာဏ။ ။ပုရပုဒ်နောင် အနုဗန်မဟုတ်သော ဏ-ပစ္စည်းကို **"ပုရတော ဏော"** ဟူသော မောဂ္ဂလန်သုတ်ဖြင့် သက်သည်။

တစ်နည်း။အနုဗန်ဖြစ်သော ဏပစ္စည်းကို **"ဏရာဂါတသေဒမညတ္ထေသုစ"** သုတ် ဖြင့်သက် ဏ အနုဗန်ချေ၊ အ ကျန်၊ သုတ်ကြီးဖြင့် န လာ ဏ ပြု။

သိတ။ ။သိ + တ။

ဗန္ဓန။ ။ဗန္ဓ + ယု။

ပါဒ။ ။ပဒ + ဏ။ **(ပဇ္ဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တေဟီတိ ပါဒါနိ)**

ပုဗ္ဗာဟောင်း၌ ဂါမ၌ ဖြစ်နိုင်သမျှ ဓာတ်+ပစ္စည်း မေးထားသည်။

နံပါတ် (၆)

(က) ပုရာဏ် ဒုတိယိကံ-ဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကံကို ပုရာဏာ စ သာ ဒုတိယိကာစာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကို သိစေ။ပုဗ္ဗေဂိဟိကာလေဖြင့် ပုရသဒ္ဒါသည် ရှေးဟူသော အနက်၌ဖြစ်၍ယင်း ပုရ-အရ ဂိဟ်ကာလကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ခ)ဘူတပုဗ္ဗဘရိယံဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကာအရ မယားဟောင်းကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ဂေဟာသိတသုခမဘောဂသဟာယိကံ-ဖြင့် အိမ်၌မှီသော ချမ်းသာကို ခံစားခြင်း၌ အဖော်ဖြစ်သူဟူသော မယားဟောင်း၏သဘာဝတ္ထကို သိစေ

(ဂ)ယေန **ကာရဏေန** စသည်ဖြင့် တေန၌ တ-သဒ္ဒါသည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် ဖြစ်၍ ကာရဏသဒ္ဒါကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်း၌ နာဝိ ဘတ်သည် ဟိတ်-အနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဤ၌အကြောင်းဟူသည် မာတုဂါမနှင့်တူသော နှောင်ဖွဲ့ခြင်းမရှိသော အကြောင်းပင်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ အနုမာန-နည်းအားဖြင့် ဟိ-နိပါတ်၏ ပဒပူရဏ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။ တစ်နည်း ဝေတ္ထကိုလည်း သိစေ။

(ဃ)ပါဒေ-ဖြင့် ပါဒေသု၌ သုဝိဘတ်သည် ဘုမ္မတ္ထ၌မဖြစ်၊ ဥပယောဂတ္ထ ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

(င)တစ်နည်း။ ။တေန-၌ တ-သဒ္ဒါ၏အနိယမကို ယေနကာရဏေန စသည်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဂေဟာသိတသုခမဘောဂသဟာယိက်/ဂေဟာသိတသုခပဘောဂသဟာယိက်

ဂေဟာသိတသုခပဘောဂသဟာယိကန္တိ ဂေဟာသိတသုခဿ ဝိဇ္ဇမာန သုခဿ ဥပဘောဂေ သဟာယိက်ဟု ယောဇနာ၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂေဟာသိတသုခဿ ဥပဘောဂေါ ဂေဟာသိတသုခပဘောဂေါ၊တသ္မိံ သဟာ ယိကာ။ အချို့ပေတို့၌ သုခမဟု သဏ္ဍာပရိယာယ်ဖြင့်ရှိ၏ မသင့်ဟု ပါရာဇိကထ် ဂဏ္ဌိ၌ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂေဟာသိတသုခပဘောဂသဟာယိက် ပါဌ်သာသင့်။

(ဂေဟာသိတသုခမဘောဂ - အိမ်၌မှီသော သိမ်မွေ့သော ချမ်းသာ ကိုခံစား ဖော်ဖြစ်သော။ (ဂဏ္ဌိဟောင်းအလို) ဂေဟာသိတသုခမဘောဂသဟာ ယိက် ရှိပုံရ၏)

ဂေဟာသိတ / ဂေဟာသိတ = နှစ်ပါဌ်မှန်။

နံပါတ် (၈)

ဂေဟာသိတ-၌ ဂေဟ၊အတူဖြစ်သော အိမ်၏ ဂေဟာအမည်ကို အတူရှိသော ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌တင် သဒ္ဒိသူပစာ။(ဌာနူနှင့်လွဲတတ်သည် အဖွင့်ကြည့်)

ဂေဟာသိတန္တိ ကာမဂုဏနိဿိတံ၊ကာမဂုဏေဟိ ကာမရာဂဿ ဂေဟာသဒ္ဒိသတ္တာ ဣဓ 'ဂေဟ' န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ (သုတ်မဟာဝဂ္ဂဋီကာ)

(ဃ)ပါဒေသု။ ။ပါဒေဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ် ယောဝိဘတ်ကို သတ္တမီ သု·ဝိဘတ်အားဖြင့် ပြန်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသနည်း။

(ဃ + ခ) တစ်နည်း - ပါဒေသု-တို့၌။ ဂဟေတွာ-၍။ဝါ- ပါဒေသု၊ တို့ကို။ ဂဟေတွာ-၍။ ဤသို့ သတ္တိပြားသဖြင့် နှစ်နက် ရကောင်းသောကြောင့် ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ နည်း။

(ဂ) 'ယေနကာရဏေန မာတုဂါမဿဒိသံ ဗန္ဓနံ နတ္ထိ' ဟူသော အနိယမကိုဆိုသဖြင့်၊မဆိုသော်လည်း တေန ကာရဏေန ဟိ ဣတိ ပဒပူရဏ မတွေ့ရပါတော့' ဟူသော လိုအပ်သောအနက် ပြီးသောကြောင့် အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဣတ္ထိ၊ နာရီ၊ ဝဓူ၊ ထီ၊ ...

ဂေဟာအရ မုချတ္ထ။ အိမ်။ ဥပစာရတ္ထ။ ကာမဂုဏ်ငါးပါး။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၀)

(က) မာ နောဝိဟေဌယိတ္ထာတိ မာ အမှေ ခနံ ဒသေသတွာ မာတုဂါမဥ္စ ဥယျောဇေတွာ ဝိဟေဌယိတ္ထ။
(ခ) ဝိဟေသာ ဟေသာ ပဗ္ဗဇိတာနန္တိ။
(ဂ) တေန ဟိ တာတ သုဒိန္န ဗီဇကမ္ပိ ဒေဟီတိ ဧတ္တ တေန ဟီတိ အဘိရတိယံ ဥယျောဇေတိ။
(ဃ) သစေ တွံ အဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရသိ၊ စရိတွာ အာကာသေ နိသီဒိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိတာ ဟောဟိ၊အမှာကံ ပန ကုလဝံသဗီဇကံ ဧကံ ပုတ္တံ ဒေဟီ။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၁၇၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဟိ၊ မှန်။ တစ်နည်း-ဟိ-ယသ္မာ။ ဧသာ၊ ဤဥစ္စာကိုပြ မာတုဂါမကို စေလွှတ်ခြင်းသည်။ ပဗ္ဗဇိတာနံ၊တို့အတွက်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝိဟေသာ၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းတည်း။ ဣတိတသ္မာ။ မာနော ဝိဟေဌယိတ္ထာတိ၊ အာဟ။

(ဃ)အဘိရတော၊မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍။ပရိနိဗ္ဗာယိတာ၊ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်။ အမှာကံ ပန၊ အားကား။ ကုလဝံသ ဗီဇကံ၊အမျိုးအနွယ်၏မျိုးစေ့သဖွယ် ဖြစ်သော။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် မာ နော ဝိဟေဌယိတ္ထ၌ ဝိဟေဌယိတ္ထဟူသည် ဥစ္စာကိုပြ မာတုဂါမကို စေလွှတ်၍ ညှဉ်းဆဲခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အရှင်သုဒိန်၏ဖခင်သည် အရှင်သုဒိန်ကို တစ်စုံတစ်ခုသော နှိပ်စက်မှု ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်မှု မပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် မာနော ဝိဟေဌယိတ္ထဟု မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။ (အရှင်သုဒိန်အား ညှဉ်းဆဲအပ်သော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက် မရှိသည် မဟုတ်လော။)

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် တေနဟိ နိပါတ်သည်မွေ့လျော်ခြင်း၌ တိုက်တွန်းကြောင်း နိပါတ် ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ တိုက်တွန်းပုံ အခြင်းအရာ ဥယျောဇနာကာရကို မိခင်၏အလိုအားဖြင့် ချဲ့ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

တစ်နည်း။ပုစ္ဆာနုသန္ဓေတူ၏။ယခုအခါ၌ ဗီဇကမ္ပိ ဒေဟိဝယ် ဗီဇကအရသဒိသူပစာအားဖြင့် အမျိုးအနွယ်၏ မျိုးစေ့နှင့်တူသော သားကိုကောက်ယူအပ်သည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဒဋ္ဌီကရဏ။ တစ်နည်း ကာရဏ။ (ဂ)ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝိတ္ထာရ။ ပဗ္ဗဇိတာနံကား တို့ကိုပေးသောကြောင့်၊ ဝိဟေသာ၌ ဘောဟော ဏ ပစ္စည်းဝယ်

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မ+ကမ္မိ စပ်။

နံပါတ်(၄)

အဘိရတို။ ။အတိဝိယ ရမနံ့ အဘိရတိ

အဘိ ဥပသာရအရ အလွန်အကဲဟူသော ဓာတွတ္တဝိသေသက ဘောဂုဏ် ရ၏။ရမုဓာတ် တိ ပစ္စည်းအရ ဘာဝသာဓနတို့သဘောသည် ဓာတ်အရ ပစ္စည်းအရ အထူးမရှိသောကြောင့် မွေ့လျော်ခြင်းကြိယာရ၏။

ဗြဟ္မစရိယ။ ။စရိတဗ္ဗန္တိ စရိယံ။ ဗြဟ္မေဟိ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ။
ဗြဟ္မဥ္စ တံ စရိယဉ္စာတိ ဗြဟ္မစရိယံ။

ဗြဟ္မ ဝိသေသအရ မြတ်ကုန်သော ဘုရားစသော အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ မုချ။ထို၏ ကျင့်အပ်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ, သာသနဗြဟ္မစရိယနှင့် သာရုသာကေအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မြတ်ကုန်သော ဘုရားစသော အရိယာ သူတော်တို့ ကျင့်အပ်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ, သာသနဗြဟ္မစရိယ ရ၏။

ကုလဝံသဗီဇကေ။ ။ဝိသေသန ဓာယတီတိ ဗီဇံ။ ဗီဇံ ဝိယာတိ ဗီဇကော။
ကုလဝံသဿ ဗီဇကော ကုလဝံသဗီဇကော။

ကုလဝံသ ဝိသေသအရ အမျိုးအနွယ် မုချ။ထို-၏ မျိုးစေ့နှင့်တူသော သားငယ်နှင့် သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓီစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ အမျိုးနွယ်၏ မျိုးစေ့နှင့်တူသော သားငယ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဝိဟောသာ။	။ဝိ +ဟသ (ဟိံသိ) + ဏ။
ဗီဇ ။	။ဝိ +ဇန + ကွိ။
ဗြဟ္မ ။	။ဗြူဟ + မ။
စရိယ ။	။စရ +ဏျ။
အာကာသ။	။န+ကာသ+ဏ။ (န ကဿတိ ဝိလေခိယတီတိ အကာသော။ အကာသောယေဝ အာကာသော။)
ပရိနိဗ္ဗာယိတာ။	။ပရိ+နိ+ဝါ+ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်း+တု+သဒ္ဒါဒိဂိုဏ်း
ဝံသ ။	။ဝန + အ။
ကေ ။	။ဏှ + က။

နံပါတ် (၆)

(က)**အမေ့**-ဖြင့် နောသဒ္ဒါသည် နိပါတ်မဟုတ်၊ အမှသဒ္ဒါ၏ကာရိယ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ယင်းအမှသဒ္ဒါသည် စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကြောင့်အမှ သဒ္ဒါကို နော-ပြု၍ ပြီးသည်မဟုတ်၊ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို နော- ပြု၍ ပြီးသည်ကို သိစေ။**နေ ဒဿေတ္တာ မာတုဂါမဥ္စ ဥယျောဇေတွာဖြင့်** ဤခွဲညည်း ဆဲခြင်းဟူသည် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း ပြုသည်မဟုတ်၊ ဥစ္စာကိုပြခြင်း၊

http://www.dhammadownload.com

မာတုဂါမကို စေလွှတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(ဂ)**အဘိရတိယံ ဥယျောနေတိဖြင့်** တေနဟိ၌ တေနသည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ဥယျာဉ်နေတ္ထ၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းဥယျာဉ်ဖြစ် ဟူ သည်လည်း မွေ့လျော်ခြင်း၌ တိုက်တွန်းခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိဟေဌယိတ္ထ/ဝိဟေဌယိတ္ထ...

ဌေ ဟေဌ ဝိဗာဓာယံ ဟု နီတိ ဓာတုမာလာ ၅၇-၌ ဆိုသောကြောင့် ညှဥ်းဆဲ ခြင်း အနက်ဟော ဟေဌဓာတ်ကိုသာ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် 'ဝိဟေဌယိတ္ထ' ပါဌ် သာသင့်။

ပရိနိဗ္ဗာယိတာ / ပရိနိဗ္ဗယိတော

ဤ၌ တ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်မဟုတ်၊ တု ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးရကား 'ပရိနိဗ္ဗာယိတာ' ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

အာကာသေ နိသီဒိတွာ။ ။ထိုင်ခြင်း အရိယာပုတ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အခြားဣရိယာပုတ်တို့ကိုလည်း ရအပ်သောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း နိဒဿနနည်း။

ဗီဇကေ။ ။အတူဖြစ်သော အမျိုးစေ့၏ဗီဇကအမည်ကို အတူရှိသော အမျိုးအနွယ်ကို တည်စေတတ်သော သား၌တင် သဒိသူ။

(ကုလရက္ခပတိဋ္ဌာပနေ ဗီဇသဒိသတ္တာ ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော ပုတ္တော ဣဓ ဗီဇကောတိ အဓိပ္ပေတော) သာရတ္ထ။

ဖော် ပုတ္တံ ဒေဟိ။ ။အကျိုးဖြစ်သော သားတစ်ယောက်ပေးခြင်းအမည်ကို အကြောင်း ဖြစ်သော သားမျိုးစေ့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော မေထုန်မှု၌တင် ဖလူပစာ။

ပရိနိဗ္ဗာယိတာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် တို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်၌တင် ကေဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပရိနိဗ္ဗာယိတာ၌ ဓာတ်အရ။ ။စုတိကိစ္စတပ်သော မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးတစ်ပါး။

(ခန္ဓာပဥ္စကဒြဗ်) ဒေသနာဟာရနေတ္တိ- စုတိကိစ္စတပ်သော မဟာဝိပါက် စိတ်ရှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သာမညအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် ကံ အာဟာရ-တည်း။ ထို-ဝိပါတ်၏ပဒဋ္ဌာန်ကား ပုညတည်း။ ပုည၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား ယောနိသော မနသိကာရတည်း.. စသည်သွား။

ထိုဝိပါတ်ကား နာမ်ရုပ်၏ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ထို-ကား သဠာယတန-၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဤသို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကုန်အောင် သွားနိုင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၀)

(က) မာ နော အပုတ္တက် သာပတေယျံ လိစ္ဆဝယော အတိဟာရာပေသုန္တိ မယ် ဟိ လိစ္ဆဝီနံ ဂဏရာဇူနံ ရဇ္ဇေ ဝသာမ။

(ခ) တေ တေ ဝိတ္တနော အစ္စယေန ဣမံ သာပတေယျံ ဇဝံ မဟန္တံ အမှာကံ ဝိဘဝံ အပုတ္တကံ ကုလဝံနေရဂ္ဂကေန ပုတ္တေန ဝိရဟိတံ အတ္တနော ရာဇန္တေပုရံ အတိဟာရာပေယျုန္တိ တံတေ မာအတိဟာရာပေသုံ။

(ဂ) မာ အတိဟာရာပေသုံတိ။ (ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၈)

****

နံပါတ် (၁)

(က) မာ နော အပုတ္တကံ။ပ။အတိဟာရာပေသုန္တိ စေတ္တ။ (ဂူဠ္ဌတ္ထံ၊လျို့ ဝှက်အပ်သောအနက်ကို။)ဟိ (ဥဒ္ဒရိတွာ ဒဿေသာမိ)၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ယသ္မာ၊ လိစ္ဆဝီနံ၊ သော။ ဂဏရာဇူနံ၊ အပေါင်းဖြစ်သော မင်းတို့၏၊ ရဇ္ဇေ၊ တိုင်းနိုင်ငံ၌။ (ဟီတိ ကသ္မာ။ ယောနော။)

(ခ)တေ၊ထိုလစ္ဆဝီမင်းအပေါင်းတို့သည်။တေ၊သင်၏။ဣမံ သာပတေယျံ၊ ဤဥစ္စာနှစ်ကို၊ ဇဝံ မဟန္တံ၊ ဤသို့များသော။ ဝိဘဝံ၊ စည်းစိမ်ကို။ ကုလဝံနေရဂ္ဂကေန၊အမျိုးတို့၏ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တတ်သော။ ဝိရဟိတံ၊ ကင်းသောစည်းစိမ်ကို။ ရာဇန္တေပုရံ၊ နန်းတော်တွင်းသို့။ အတိဟာရာပေယျုံ၊ လွှမ်းမိုး၍ ဆောင်စေကုန်ရာ၏။(နော၊ တို့၏။ သာပတေယျံ၊ ကို။ အပုတ္တကံ၊ အမွေခံသား ကင်းသည်ဖြစ်၍။ လိစ္ဆဝိယော၊တို့သည်။မာအတိဟာရာပေသုံ) ဤပါဠိတော်ကို အဖွင့်ရှု အနက်ပေးပါ။

နံပါတ် (၂)

(က)စသည်သို့။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ မာနောအပုတ္တကံ သာပတေယျံ လိစ္ဆဝိယော အတိဟာရာပေသုံ- ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ဥစ္စာရှင်ရှိလျက်လည်း သားမရှိသော သူတို့၏ဥစ္စာကို လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် သိမ်းယူမြဲ ထုံးစံမွေတာဖြစ်၍ သိမ်းယူအံ့သည် မှကြောက်သော စိုးရိမ်ခြင်းဖြစ်လေသလော (ဂဏ္ဌိ) အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါ သနည်း။ ဖုဒ်ကြောင့် (က) စသည်မိန့်။ ဂဏ္ဌိသစ်၌ ကား- အဘယ်ကြောင့် လိစ္ဆမင်းတို့သည် ဆောင်စေကုန်အံ့နည်း။စုဒ်ကြောင့် မယ် ဟိ။ပ။ဝသာမ-မိန့်ဟု ဆိုရကား ယင်းအလို ဟိ-ကို ကာရဏာကြံပုံရသည်။

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) လိစ္ဆဝီမင်းတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံ၌ နေကြရကုန်သော ကြောင့် သားမရှိသူတို့၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ဆောင်စေကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ သားသုဒိန်ပင် ရဟန်းပြုသော်လည်း အဖသူဌေးရှိသေးသည်မဟုတ်လော။အဖသူဌေးရှိလျက် ဥစ္စာကို အဘယ်သို့ဆောင်ယူကြပါကုန်သနည်း စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ (အတိဟာရာပေသုံ-၌ အစ္စုတ္တနိ

http://www.dhammadownload.com

ဥ္-ဝိဘတ်သည် မာ-နိပါတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အနုတ္တကာလ အာဏတ္တိ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို ဆက်ပြ။

နံပါတ် (၄)

သာပတေယျံ။　　**။သဿ နေသ ပတိ သပတိ။**
သပတိနော ဘာဝေါ သာပတေယျံ။

သာပတိ-အရ ဥစ္စာပိုင်ရှင်သည်မှချ။ ထို၏ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ဥစ္စာနှင့် သာမိ+သံ၊ နိဿိတ+နိဿျ အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ၊ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ဥစ္စာပိုင်ရှင်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဥစ္စာစည်းစိမ်ရ၏။ **(သပတိသို့ သာစု သာပတေယျံ တန်၊ ဋီ၊ ၄၈၅။ သပတိနော ဣဒံ သာပတေယျံ - ဝိမတိ)**

ဝိဘဝ။　။ဝိဘဝန္တိ အနေနာတိ ဝိဘဝေါ။ (ဝိ + ဘူ + ဏ)
ဝိဘဝတိ ဝိဝမှတိ ဓနေနာတိ ဝိဘဝေါ။ (ဘာဋီ)

ဂဏရာဓ။　　**။ဂဏာစ တေ ရာဓာနောစာတိ ဂဏရာဓာ။**

အပုတ္တက။　　**။ပုတ္တော့န ဝိရဟိတ်အပုတ္တက်။ (အ-ဝိရဟအနက်ဟော) (နတ္ထိ ပုတ္တော ဧတ္တောတိ အပုတ္တက်)**

ပုတ္တအရ သားသည်မှချ။ထို-၏ ကင်းသောဥစ္စာနှင့် ဂုဏ်-ဂုဏေး အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ အပုတ္တက-အရ သားမှကင်းသော ဥစ္စာရ၏။

ရာဇန္တေပုရံ။　　**။ပုရဿ အန္တေ အန္တေပုရံ၊ ရာဇူနံ အန္တေပုရံ ရာဇန္တေပုရံ။**
အန္တေ အစ္ဆူရေ ပုရံ အန္တေပုရံ။

ရာဇအရ မင်းတို့သည်မှချ။ထို-၏ နန်းတော်နှင့် သာမိ+သံ၊ဌာနီ+ဌာန အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူပစာ၊ သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ မင်းတို့၏နန်းတော်ရ၏။

ရဋ္ဌ။　။ရညော ဣဒံ ရဋ္ဌံ။ တသ္မိံ - (ရညော ဘာဝေါ ရဋ္ဌံ)

ရာဇ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ လစ္ဆဝီမင်းတို့သည် မှချ။ ထို၏ ဏျ-ပစ္စည်းအရ တိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဌာနီ+ဌာန အစပ်သမ္ဗန် ဌာနူ။ ဏျ-ပစ္စည်းအရ လစ္ဆဝီမင်းတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

အစ္စယေန။　　။အတိ+အယ (ဣ) ဏ။**(အတိက္ကမိတွာ အယန် အစ္စယော)**

နံပါတ် (၆)

(ခ)အမှာက်-ဖြင့် နော-သည် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှ-သဒ္ဒါ၏ကာရိယဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။ဧဝံ မဟန္တံ ဝိဘဝံ-ဖြင့် ဣမ-သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်းဆိုအပ်သော ဥစ္စာ၏အလွန်များပြားသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာပတေယျံ-အရ ဝိဘဝဟူသော စည်းစိမ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေ။ **ပုတ္တေန ဝိရဟိတ်**-၆ ဖြင့် အပုတ္တက်၌ အ-သဒ္ဒါသည် ဝိရဟ-အနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ နတ္ထိပုတ္တော ဧတ္တောတိ အပုတ္တက်-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို

http://www.dhammadownload.com

လည်းကောင်း၊က-၏ သမာသန္တ-ကပစ္စည်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ (ကြွင်း ဘာဝတ္ထဖော်ပါ။)

(ဂ)မှာ အတိဟာရာပေန္တ-ဖြင့် မာအတိဟာရာပေသုံ-၌ အစ္စုတ္တနီ ဥုံ-ဝိဘတ်သည် မာနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် အနုတ္တကာလအာဏတ္တိ အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

လိစ္ဆဝိယော / လိစ္ဆဝယော...

လိစ္ဆဝိယော လိစ္ဆဝယောတိစ ဒွေပါဌာ။ ပစ္ဆိမေ ဣကာရဿ အကာရော။ (ယောနော) (မစိုးရိမ်၌ ရုပ်ပြီးနှင့် ဝိနိစ္ဆယကြည့်ရန်)

တေ တေ ဝိတုနော/ တေ ဝိတုနော...

တေတိ လိစ္ဆဝိရာဇာနော။တေတိ တဝ။တေ တေ ဟု နှစ်ပုဒ်ရှိမှပါဌ်မှန်။

အန္တေပုရံ/ အန္တောပုရံ...

အန္တေ အဗ္ဘန္တရေ ပုရံ ဂေဟံ အန္တေပုရံ။ ပုရဿ အန္တေတိဝါ အန္တေပုရံ။ 'အန္တောပုရ' န္တိပိ ပါဌော။ (ဓာန်၊ ၂၁၅။ ဂါထာ)၂-ပါဌ်မှန်။

နံပါတ် (၈)

အန္တေပုရံ အတိဟာရာပေသုံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော နန်းတော်ကြီး တစ်ခုလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော နန်းတော်ကြီးအတွင်းရှိ ဘဏ္ဍာတိုက်၌-တင် စကေဒေသျူ။ **တစ်နည်း။** ။ဌာန နန်းတော်ကြီး၏အမည်ကို ဌာနီနန်းတော်အတွင်းရှိ ဘဏ္ဍာတိုက်၌ တင်စား ဌာနူ။

****

ဝါကျစဉ် (၃၂)

(က) **ပုပ္ဖန္တိ ဥတုကာလေ ဥပ္ပန္နလောဟိတဿ နာမံ။**

(ခ) မာတုဂါမဿ ဟိ ဥတုကာလေ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ လောဟိတဝဏ္ဏာ ဝိဠကာ သဏ္ဌဟိတွာ သတ္တဒိဝသာနိ ဌတွာ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ တတော လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ၊ တဿေတံ နာမံ 'ပုပ္ဖံ' န္တိ။

(ဂ) တံ ပန ယာဝ ဗလဝံ ဟောတိ ဗဟု ပဂ္ဃရတိ၊ တာဝ ဒိန္နာပိ ပဋိသန္ဓိ န တိဋ္ဌတိ ဒေါသေနေဝ သဒ္ဓိံ ပဂ္ဃရတိ။

(ဃ) ဒေါသေ ပန ပဂ္ဃရိတေ သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှိ ဒိန္နာ ပဋိသန္ဓိ ခိပ္ပံ ပတိဋ္ဌာတိ။

(င) **ပုပ္ဖံသာ ဥပ္ပန္နီတိ ပုပ္ဖံ အဿာ ဥပ္ပန္နံ။**

(စ) အကာရလောပေန သန္ဓိ။ - --

(ဆ) **ပုရာဏဒုတိယိကာယ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာတိ** ပုရာဏဒုတိယိကာယ ယာ ဗာဟာ၊တတြ နံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ (ပါ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၇၉)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဟိ၊ ချဲ့။ဝိဋ္ဌကာ၊ သွေးအဖုတို့သည်။ တတော၊ ထိုသို့ပေါက်ကွဲခြင်းကြောင့်။

(ဂ)ပန၊ ဆက်။တံ၊ ထိုသွေးသည်။ဒိန္နာ၊သည်။ (သမာနာဝိ)ဒေါသေနေ၀၊ သွေးဟူသောအပြစ်နှင့်သာလျှင်။

(ဃ)ပန၊ အနွယကား။ ဝဏ္ဏမှိ၊ သားအိမ်သည်။

(င)အဿာ၊ ထိုဇနီးမောင်း၏ ပုပ္ဖံ၊ ဥတုပန်းသည်။

(ဆ)တတြ၊ ထိုလက်မောင်း၌။ နံ၊ ထိုဇနီးမောင်းကို၊

သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်...

(ဆ)ရှု-ပုရာဏဒုတိယိကာယ၊ ၏၊ ဗာဟာယံ၊ကို။ပုရာဏဒုတိယိကာယ၊ ကို။ ဗာဟာယံ၊ ၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ပုပ္ဖဟူသော အမည်သည် ဥတုလာရာ၌ဖြစ်သောသွေး၏အမည်-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသွေးဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် ဖြစ်ရာဌာနကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ မသိရသေးသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသွေးသည် အဘာယ်နေရာဌာန၌ အဘာယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။(ဒဋ္ဌီဝါကျကြံသော်-ပုပ္ဖသဒ္ဒါသည်ပကတိပန်းဟူသောအနက်၌လည်းဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် မာတုဂါမ၏ ဥတုလာရာအခါ၌ ကိုယ်ဝန်တည်ရာအရပ်ဝယ် နီသောအဆင်းရှိကုန်သော အဖုတို့ဖြစ်တည်ကြလျက် ပေါက်၍ထွက်သောသွေးသည် 'ပုပ္ဖ' မည်သောဟုဖွင့်ဆိုအပ်၏။ ထိုသို့ သွေးယိုစီးရာအခါ၌ သန္ဓေတည်နိုင်မတည်နိုင်သည်ကို အသို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။စပ်ယှဉ်မှီဝဲခဲ့သည်ရှိသော်သွေးယိုစီးရာအခါ၌လည်း သန္ဓေတည်နိုင်၏ဟုပင် မှတ်သားအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ (နု-ပဋိသေဓကို ဖယ်ထုတ်၍လည်း အဘော်လုပ်ပါ။ ဤ၌ ဒိန္နာပိ-၌ အပိကို ရှုထားသည်)

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် ပုပ္ဖံသာကို ပုပ္ဖံ+အဿာ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ ပုပ္ဖ+အံသာ ဟူ၍သာ ပဒစ္ဆေဒပြုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ပုပ္ဖံ+အဿာ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်ဟုဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်အံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပဂ္ဂဏ္ဍရ။ (ခ)ဝိတ္ထာရ။ (တစ်နည်း) ဒဋ္ဌီကရဏ။

(ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ ထိုတွင် တံ ပန။ နံ တိဋ္ဌတိ ဇျတိရေက။ ဒေါသေနေ၀ စသည် ကာရဏ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)အနွယ။(င)ပက္ခန္တရ။(စ) ယုတ္တိဒင်္ဂီကရဏ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။
(ဆ) ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။ပုရာဏဒုတိယိကာယ-ကား ကို-ပေးသောကြောင့် ဂဟေတွာ၌ ကမ္မ+ကမ္မီစပ်။တစ်နည်း=ပုရာဏဒုတိယိကာယ-၏ပေးသောကြောင့်၊ဗာဟာယံ သမ္ဗန်+သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ် (၄)

ပုပ္ဖ။ ။ပုပ္ဖတီတိ ပုပ္ဖံ။ (ပုပ္ဖ+အ)

ပုပ္ဖ-ဓာတ်အရ ဥတုဇရုပ်၏ဥပါဒ်မှုချ။အကြောင်းဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်၏ ဇနကသတ္တိ ဖလူ။နောက်နောက် အဆက်အဆက်ဖြစ်သော စတုဇရုပ် ကာရဏ္ဏူ။ အ ပစ္စည်း ဥတုလာရာအခါ၌ဖြစ်သော သွေး-ရ၏။

(ပုပ္ဖိဝိယာတိ ပုပ္ဖံ ဟူ၍ ဥပမာတဒ္ဓိတ် တစ်နည်းဆို။)

ဥတုကာလ။ ။ဥတုနော အာဂတော ကာလော ဥတုကာလော။

ဥပ္ပန္နလောဟိတ။ ။ဥပ္ပန္နဉ္စ တံ လောဟိတဉ္စာတိ ဥပ္ပန္နလောဟိတံ။

ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာန။ ။ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ ပတိဋ္ဌာနံ။
ဂရတိ ဗဟိနိက္ခမနဝသေန သိဒ္ဓတီတိ ဂဗ္ဘော။
ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌာနံ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနံ။
ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဉ္စ တံ ဌာနဉ္စာတိ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ။

လောဟိတဝဏ္ဏ။ ။လောဟိတံ ဝဏ္ဏံ ယေသန္တိ လောဟိတဝဏ္ဏာ။

ပိဠကာ။ ။ပိဠေန္တိ ဟိံသန္တီတိ ပိဠကာ။ (ပိဠ + ဏွု)

ပိဠဓာတ်အရ ညှဉ်းဆဲတတ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော စတုဇရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်မှုချ။အကြောင်းဖြစ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတို့၏ ဇနကသတ္တိဖလူ။နောက်နောက် အဆင့်အဆင့်ဖြစ်သော ရုတုဇရုပ်သည် ကာရဏ္ဏူ။ဏွု-ပစ္စည်း သွေးအဖုတို့ရ၏။

ဝတ္ထု။ ။ဝသတိ ဂဗ္ဘော တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု။(ဧတ္ထ ဤ၌တတိယဗ္ဗေ အရပ်၌)

ဝသ-ဓာတ်ကတ္တုဋ္ဌ-ကိုယ်ဝန်တည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်မှုချ။အဓိကရဏတ္ထ-သားအိမ်၏(ဝါ)တတိယဗ္ဗေ၏ ပကတူနိသျှသတ္တိ-ဖလူ။ရတ္ထု-ပစ္စည်း သားအိမ် (ဝါ)တတိယဗ္ဗေရ၏။

ဗာဟာ။ ။ဝဟတိ ဘာရံ ယာယာတိ ဗာဟာ။

ဝဟဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-ဝန်ကိုဆောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပကဓော ဓိတ္တုပ္ပါဒ်-မှုချ။ ကရဏတ္ထ-လက်မောင်း၏ပကတူပနိ သျှသတ္တိ-ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်း လက်မောင်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဥတု ။ ။ အရ + တု (ပုနပ္ပုနံ အရတိ ပဝတ္တတီတိ ဥတု။)

http://www.dhammadownload.com

လောဟိတာ॥ ॥ ရုဟ + တ॥ (ရုဟတိ သရီရေ ဗျာပနဝသေန ဓာယတီတိ၊ လောဟိတံ)

ဒိဝသ ॥ ॥ ဒိဝ + အသက်॥

ပဋိသန္ဓေ॥ ॥ ပဋိ +သံ +ဓာ + ဏ॥

ပဠ္ဍရိတ ॥ ॥ ပ+ဂရ+တ॥

သုဒ္ဒ ॥ ॥ သုဓ + တ॥

ခိပ္ပ ॥ ॥ ခိပ + အ॥ (**ခိပတိ ပေလတီတိ ခိပ္ပံ**)

နံပါတ် (၆)

(က)**ဥတုကာလစသည်ဖြင့်** ပုပ္ဖဟူသောအမည်သည် ပကတိပန်း၏အမည်မဟုတ်၊ဥတုလာရာအခါ၌ဖြစ်သော သွေး၏အမည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

တစ်နည်း॥ ॥ပုပ္ဖသဒ္ဒါသည် ဥတုလာရာအခါ၌ဖြစ်သော သွေးကိုဟောသော နာမသဒ္ဒါ အဖြစ်ကို သိစေ။တစ်နည်း-ပုပ္ဖအရ ဥတုလာရာအခါ၌ဖြစ်သော သွေးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ (**ပုပ္ဖံ တု ကုသုမေ တူသု - ဓာန်**)

(င)**ပုပ္ဖံအသာဖြင့်** ပုပ္ဖံသာကို ပုပ္ဖံ + အသာဟု ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဆ)ပုရာဏဒုတိယိကာယ ယာ ဗာဟာဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကာ၌ အာယသည် ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ ယင်းသဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက်၌ သက်လျက် ဗာဟာယံဝယ် ဗာဟာ၌ သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓီအဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်ကိုသိစေ။ တတြဖြင့် ဗာဟာယံ၌ ယံသည် သတ္တမီဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ်၍ ယင်းသတ္တမီဝိဘတ်သည် အာဓာရအနက်၌ သက်သည်ကိုသိစေ။နံ-ဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကာယ၌ အာယသည် ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ် ၍ ယင်းသဝိဘတ်သည် ကံအနက်၌ သက်ပြီးလျှင် ဂဟေတွာ၌ ကမ္မ + ကမ္မီအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပိဋကာ / ပိဠကာ...

ဖောဋ္ဌော တု ပိဠကာ ဘဝေ-ဟု အဘိဓာန်၌ဆိုသောကြောင့် ပိဋဓာတ်၊ ဗာဓနအနက်၊ ဏွုပစ္စည်း အကပြု၍ပြီးရကား ပိဋကာဟု ရသံဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သင့်။

နီတိ ဓာတုမာလာနှင့် ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟတို့၌ ပိဋဓာတ်မရှိ။ ပိဋဓာတ်၊ အပဂါဟဏတ္ထဟု ပြဆိုသောကြောင့် ယင်းဓာတ်ကျမ်းများအလို ပိဋကာဟုဒိယဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သင့်။

ဘိဇ္ဈန္တိ/ဘိဇ္ဈတိ...

ဘိဇ္ဈန္တီတိ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာ ဝေ ဘိဇ္ဈန္တိ = သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁။ ထောက် ဘိဇ္ဈန္တိသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပုပ္ဖ॥ ॥အပေါင်းဖြစ်သော ပကတိပန်း, ရာသီသွေးတို့၏ ပုပ္ဖအမည်ကို

http://www.dhammadownload.com

အစိတ်ဖြစ်သော ရာသီသွေး၌တင် ကေဒေသျှုပစာ။

ဒိန္နာ ပဋိသန္ဓိ။ ။အကျိုးဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ၏ပဋိသန္ဓိအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ယောက်ျား၏သုက်သွေး၌တင် ဖလူပစာ၊အဝိနာဘာဝနည်း။ဌာနျူလည်းတင်။

(သုတ္တမေဝ ဝါက္ကေ ပဋိသန္ဓိနိဿယတ္တာ 'ပဋိသန္ဓိ' တိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ 'ခိပ္ပံ ပတိဋ္ဌာတီ'တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ)

အကာရလောပေန။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အ-အက္ခရာကျေခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော သ-သံယုတ် ဗျည်းကျေခြင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း ကာရဏူပစာ။

(ဆ)ဝါကျ။ ။ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း။ အနက် (၂) နည်းပေးသည်။ တစ်နည်း - ပုရာဏဒုတိယကာယ-ဗာဟာယံ၌ သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓိ။ ဂဟေတွာ၌ ကမ္မ + ကမ္မီ ၂-ပုဒ်စပ်၍ ကာကောလောကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ပဋိသန္ဓိအရ-မှုချ။ ပဋိသန္ဓေ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်။(ပဒဋ္ဌာနာဟာရ)

ထိုခန္ဓာငါးပါး၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သာမညအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ ဥပါဒါန် အာဟာရတည်း။

ထိုခန္ဓာငါးပါးကား ပုညာပုည၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

ထိုတွင် ပုည၏ပဒဋ္ဌာန်ကား ယောနိသောမနသိကာရတည်း။

ထိုပုညသည် ကုသလဝိပါက် ဣဋ္ဌာရုံလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

အပုည၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား အယောနိသောမနသိကာရတည်း။

အပုညသည် အကုသလဝိပါက် အနိဋ္ဌာရုံလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်သည် နာမ်ရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏။

ထိုသည် သဠာယတနာလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

****

ဝါကျစဉ် (၃၃)

(က) အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေ။

(ခ) ဘဂဝတော ကိရ ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ ဘိက္ခူ စိတ္တံ အာရာဓယိံသု၊န ဧဝရူပံ အဇ္ဈာစာရမကံသု။

(ဂ) တံ သန္ဓာယေဝ ဣဒံ သုတ္တမာဟ 'အာရာဓယိံသု ဝတ မေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ဧကံ သမယံ စိတ္တ' န္တိ။

(ဃ) အထ ဘဂဝါ အဇ္ဈာစာရံအပဿန္တော ပါရာဇိကံဝါ သံဃာဒိသေသံဝါ န ပညပေသိ။

http://www.dhammadownload.com

(င) တသ္မိံ တသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ အဝသေသေ ပဉ္စ ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေဝေ ပညပေသိ။ (ပါ၊ ၄၁၊၁၇၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အဥ္ဆပိတေ၊ ထားတော်မမူအပ်သေးမီ။ဝါ၊ထားတော်မမူအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။

(ခ)ကိရ၊ ချဲ့။ စိတ္တံ၊ဘုရားရှင်၏စိတ်တော်ကို။ ဝေရုပ်၊ဤသို့ကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိသော။ဝေရုပ်၊ ဤအရှင်သုဒိန်၏ လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းကဲ့သို့သဘောရှိသော။ (နိဿယ အလို) ဝါ၊ ပါရာဇိကအာပတ် ပညတ်ခြင်းအားလျော်သော။ (သာရတ္ထ)။ (ဝါ)၊ ဤသို့ ဂရုကသဘောရှိသော ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ် ဝတ္ထု ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။(ဝိမတိ)

(ဂ)တံ၊ထိုနှစ်သက်စေခြင်းကို။

(ဃ)အထ၊ထိုပဥ္စမဗောဓိဝယ် ဝါတော် ၂၀-အတွင်း၌။

(င)တသ္မိံ တသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ၊ ထိုထိုအကြောင်းကြောင့်ကား။

နံပါတ် (၂)

(ခ)ဝါကျသို့။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် အပညတ္တေသိက္ခာပဒေ-၌ သိက္ခာပဒ-အရ ပဥ္စမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဟုဗ္ဗ ဥပ ဓာတ်၏ထပန အနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်၌ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေဟု သာမညဟော၍ သိက္ခပုဒ်အားလုံးကို ယူသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် သိက္ခာပဒအရ ပဥ္စမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို ယူအပ်၏ဟု ထူးဆန်းစွာဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်နိုင်အံ့နည်း။သာမည ဝိသေသ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

နိယံ။ ။**အာဂမရှေ့ ယုတ္တိတွေ့ အလေ့ဓမ္မတာ။**

တစ်နည်း။ ။ထိုသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားစွာမသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။(ဤသို့ အာဘော်ထား၍ ဝိတ္ထာရတစ်နည်းတက်)

(ဂ)သို့ အယုတ္တာဘောဂ။ ။ဆရာ(ခ) ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ပဥ္စမာဗောဓိ-ဝါ ၂၀-ပတ်လုံး ရဟန်းတို့သည် ဤကဲ့သို့ သဘောရှိသော မေထုန်လွန်ကျူးမှုကိုမပြုကြကုန်ဘဲ စိတ်တော်ကို နှစ်သက်စေ ကြကုန်ပြီဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုစကား အဘယ်သို့သော သာကေဖြင့် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ထိုပဥ္စမဗောဓိ ဝါ ၂၀-၌လည်း ရဟန်းတော်တို့သည် ဤသို့ သဘောရှိသော မေထုန်လွန်ကျူးမှုကို လွန်ကျူးနိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)စသည် ဝိတ္ထာရ။ ထိုတွင် (ခ) ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ)အာဂမ ဒဋ္ဌီကရဏာ။ (ဃင) ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင် (ဃ) ဖျတ်ရေကာ။

(င) အနွယ။

သိက္ခာပဒေ-ကို ပေးသောကြောင့် ၊**အပညတ္တေ၌** လက္ခဏာ + လက္ခဏာဝန္တစပ်။ **တစ်နည်း-အပညတ္တေ**-သောပေးသောကြောင့်၊ **သိက္ခာပဒေ**-၌ ဝိသေသနဝိသေသျစပ်။

သိက္ခာပဒေ-၏ ပေးသောကြောင့်၊ **အပညတ္တေ၌** သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓီ စပ်။

သိက္ခာပဒေ-၌ ပေးသောကြောင့်၊ အနာဒီနဝဒဿော၌ အာဓာရ+အာဓေယ်စပ်။

အပညတ္တေ-ကြောင့်ပေးသောကြောင့်၊ အနာဒီနဝဒဿော၌ အကြောင်းဟိတ်+အကျိုးဖိုလ်။

နပါတ် (၄)

အပညတ္တ။ ။**ပညာပီယတေတိ ပညတ္တံ။ န ပညတ္တံ အပညတ္တံ။**

ပဟုဗ္ဗ ဥပဓာတိ ကတ္တုဌ္ဌ-သိက္ခာပုဒ်တော်ကို ပညတ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏ မေတ္တာ,ကရုဏာ,ဉာဏ်ပြဓာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ်မှချ။ကမ္မဋ္ဌ-ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်၏အာရမ္မဏာပစ္စယသတ္တိ၊သဟဇာတပစ္စယသတ္တိ ကာရဏ္ဏ။ တ-ပစ္စည်းအရ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ရ၏။ ဤ၌ န-နိပါတ်ပုဒ်နှင့်တွဲစပ်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ပညတ်အပ်သော သိက္ခာနှင့်အလားတူသော မပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည် ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

န-ဝိသေအရ သဒိသဘောဂုဏ်။ထို-၏မပညတ်အပ်သေးသော သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးစပ်၍နူ။ ပုဒ်လုံးအရ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်နှင့်အလားတူသော မပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ရ၏။

ပါရာဇိက။ ။**အယံ သိက္ခာပဒံ အတိက္ကမန္တံ ပုဂ္ဂလံ ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကံ**

တစ်နည်း။ ။**ပရာဇီယတေတိ ပါရာဇိကော။**

ပရာ ဥပသာရ-အရ ဓာတွတ္ထ ဗာဓကေဘောဂုဏ်ရ၏။ ဇိ-ဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တုဌ္ဌ-သိက္ခာပုဒ်တော်ကို လွန်ကျူးသော ရဟန်း၏ ဝီတိက္ကမစေတနာပြဓာန်းသောအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မှချ။ဟေတုကတ္တုဌ္ဌ-သိက္ခာပုဒ်တော်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖလူ။ဏွု-ပစ္စည်း ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တော်ရ၏။

သံဃာဒိသေသ။ ။**သံဃော အာဒိမှိစ သေသေစ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော အဿာတိ**
သံဃာဒိသေသော (သဒ္ဒနီတိ)

သံဃာဒိသေသ-တဒ္ဓိတ်အရ အစ အလယ် အဆုံးတို့၌ အလိုရှိအပ်သော သံဃာမှချ။ထို-၏ အ-ပစ္စည်းအရ အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးလုံး၌ သံဃာကို အလိုရှိအပ်သော အာပတ်အပေါင်း ဝါ-အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကံနှင့်အကြောင်းအကျိုးစပ်၍နူ။ အ-ပစ္စည်းအရ အာပတ်အပေါင်း ဝါ-အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကံ ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဈာစာရ။ **။အတိက္ကမိတွာ အာစရီယတေတိ အဇ္ဈာစာရော။**

အဓိ ဥပသာရ-အရ အတိက္ကမနဘောဂုဏ် မုချ။အာပုဗ္ဗ စရဓာတ်ကတ္တုရှေ့ လွန်ကျူးတတ်သော ရဟန်း၏ ဝီတိက္ကမစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-မေထုန်မှုဟုဆိုအပ်သော ကာယဝိညတ်၏ သဟာဓာတပစ္စယသတ္တိ ကာရဏူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ မေထုန်မှုဟုဆိုအပ်သော ကာယဝိညတ်ရ၏။

ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓော။။ခုဒ္ဒါယေဝ ခုဒ္ဒကာ။ ခုဒ္ဒကာစ သာ အာပတ္တိ စာတိ ခုဒ္ဒကာပတ္တိ။ ခုဒ္ဒကာပတ္တီနံ ခန္ဓော ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓော။

နံပါတ် (၅)

အဋ္ဌပိတော။		။ န - ထပ + တ။
ဗောဓိ	။	။ ဗုဓ + ဣ။
အဝသေသ။		။ အဝ - သိသ + ဏ။
ခုဒ္ဒ	။	။ ခုဒ + ဒက်။
သမယ	။	။ သံ - ဣ + ဏ။
ဘိက္ခု	။	။ ဘိက္ခ + ရူ။

နံပါတ် (၆)

(က)ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေဖြင့် သိက္ခာပဒအရ ကေဒေသျူပစာ အားဖြင့် ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။ **အဋ္ဌပိတေ**-ဖြင့် ပပုဗ္ဗ ဥပဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောသည်ကိုသိစေ။ **အပေါင်းသံ ဝဏ္ဏနာ**ဖြင့် သိက္ခာပဒေ၊ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို။ အပညတ္တေ-ထားတော်မမူ အပ်သေးမီ။ ဤသို့ အတ္ထက္ကမအားဖြင့် အနက် သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပညာပေယျ/ပညပေသိ..

ပပုဗ္ဗော နိက္ခိပနေ အာသနံ ပညာပေတိ ပညာပယတိ အာသနံ ပညပေတီတိ ရူပသိဒ္ဓိပိ ဒိဿတိ-ဟူသော သဒ္ဒနီတိ ဓာတုမာလာကိုထောက်၍ ၂-ပါဋ္ဌသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပထမပါရာဇိကာသိက္ခာပဒေ..

အစိတ်ဖြစ်သော ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ် သံဃာဒိသေသ် သိက္ခာပုဒ်၌လည်းတင်စား ကေဒေ သူပစာ။ဥပလက္ခဏနည်း။

ဝေရဉ္ဇပံ အဇ္ဈာစာရံ...

အစိတ်ဖြစ်သော ပါရာဇိကအားလျော်သော လွန်ကျူးမှုကိုဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ပါရာဇိကအားလျော်သော လွန်ကျူးမှု သံဃာဒိသေသ် အားလျော်

http://www.dhammadownload.com

သော လွှန်ကျူးမှု ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏာ။

သံဃာဒိသေသ…

အကျိုးဖြစ်သော အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနက်၏ ဝါ-အာပတ္တိနိကာယ၏ သံဃာဒိ သေသအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော သံဃာဒိသေသ်အာပတ် ဝါ-အာပတ္တိနိကာ ယ ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်၌တင် ဖလူပစာ။

ပဉ္စ ခုဒ္ဒကာ ပတ္တိက္ခန္ဓေ ဧဝ··

အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ်ပြီး မပညတ်အပ်သေးသော အောက်အာပတ် ၅-ပုံ၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပညတ်ပြီး အောက်အာပတ် ၅-ပုံ၌တင် ကေဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

သံဃာဒိသေသအရ မုချတ္ထ…သံဃာဒိသေသ်အာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝီတိက္ကမ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

အမ္ဗုစာရအရ ဂဘ္ဘပိဋ္ဌတ္တိ သမုဋ္ဌာပက လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၃၄)

(က) **အနာဒီနဝဒဿာဝီတိ** ယံ ဘဂဝါ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿ အာဒီနဝံ ဒဿေဿတိ၊ တံ အပဿန္တော အနဝဇ္ဇသညီ ဟုတွာ။

(ခ) သစေ ဟိ အယံ "ဣဒံ န ကရဏီယန္တိ ဝါ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ဝါ သံဝတ္တတီ" တိ ဇာနေယျ၊သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော ကုလပုတ္တော တတောနိဒါနံ ဗီဝိတက္ခယံ ပါပုဏန္တောပိ န ကရေယျ။

(ဂ) ဧတ္ထ ပန အာဒီနဝံ အပဿန္တော နိဒ္ဒေါသသညီ အဟောသိ။

(ဃ) တေန ဝုတ္တံ "**အနာဒီနဝဒဿာဝီ**" တိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၁၇၉။)

****

နံပါတ်(၁)

(က)တံ၊ ထိုပြတော်မူလတ္တံ့သောအပြစ်ကို။ အနဝဇ္ဇသညီ၊ အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။

သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်…

အနာဒီနဝဒဿာဝ၊ အပြစ်ကို မမြင်သည်။ (**အယုတ္တသမာသ်**)

အပြစ်ကို မြင်သူမဟုတ်သည်။ (**ယုတ္တသမာသ်**)

အနာဒီနဝဒဿာ၊ အပြစ်မရှိဟု အမှတ်သညာရှိသည်။ (**အဓိပ္ပာယတ္ထ**)

(ခ)ဟိ၊ မှန်။ အယံ၊ ဤအရှင်သုဒိန်သည်။ ဣဒံ၊ ဤမေထုန်အမှုကို။ ဣတိဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ (ဣဒံ၊ သည်။) မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ၊ အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်းငှာ။ တတောနိဒါနံ၊ ထိုသားမျိုးစေ့မပေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါ၊ မေထုန်မပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။

(ဂ)တွေ၊ ဤမေထုန်အမှု၌။ (ပန-အနွယ)

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် အနာဒီနဝဒဿ၌ အာဒီနဝ၏အရကိုလည်း ကောင်း၊အပြစ်ကို မမြင်ဟူသည် အပြစ်မရှိဟု သညာရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ သာသနာပ ရသေ့တို့သော်မှလည်း မေထုန်အမှု၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ရှောင်ကြဉ်ကြသည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ် လျက် အပြစ်မရှိဟုမှတ်ထင်၍ မေထုန်အမှုကို ပြု၏ဟုဆိုသော် ဆရာ့စကားအသို့ သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ကုလပုတ္တဖြစ်သော အရှင်သုဒိန် သည် မေထုန်မှီဝဲခြင်းအကြောင်းကြောင့် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ပါသော်လည်း မေထုန်အမှုကို မပြုဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုသို့ပင်ဖွင့်ပြပါသော်လည်းအရှင်သုဒိန် သည် မေထုန်အမှုကို လွန်ကျူးမိသည်သာဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါ လျက် အဘယ့်ကြောင့် မပြုရာဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။(ခ)ဒဠှီကရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။

တစ်နည်း- နိဂုံး။

နံပါတ် (၄)

အနာဒီနဝဒဿ။ ။**အာဘုသော ဒိနံ ဝါယတိ ဂမယတီတိ အာဒီနဝေါ။**

အာ ဥပသာရအရ ဘုသတ္ထဘောဂဏ် မုချ။ဒီနအရ ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခ ရ၏။ထို-၏ ရောက်စေခြင်းကြိယာနှင့် ကမ္မ/ကမ္မီ စပ် ဌာန။ ဝါ-ဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တား-ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခနှင့် တကွဖြစ်သော သမ္ပ ယုတ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်မုချ။ဟေတုကတ္တား-အပြစ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။ သမာသ်အရနှင့် အ-ပစ္စည်းအရ အပြစ်ရ၏။

အာဒီနဝံ န ဒဿေတီတိ အာနဒီနဝဒဿော။

အာဒီနဝ အရ မေထုန်အပြစ် မုချ။ထို-၏မမြင်နိုင်သောအရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး၊ကမ္မ+ကမ္မီ စပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ အပြစ်ကို မမြင်သောအရှင်သုဒိန် ရ၏။

အနဝဇ္ဇသညီ။ ။**ဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဂရဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဇ္ဇံ။ ဝဇ္ဇမေဝ အဝဇ္ဇံ။**

နတ္ထိ အဝဇ္ဇံ ဧတသ္မိန္တိ အနဝဇ္ဇံ။အနဝဇ္ဇံ ဣတိ ပဝတ္တာ သညာ

အနဝဇ္ဇသညာ။ (သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရည်း)

အနဝဇ္ဇ သညာ ဧတဿ အတ္ထီတိ အနဝဇ္ဇသညီ။

အနဝဇ္ဇသညာ တဒ္ဓိတ်အရ အပြစ်မရှိဟူ၍ဖြစ်သော သညာ မုချ။ထို-

http://www.dhammadownload.com

၏ ဤ-ပစ္စည်းအရ အရှင်သုဒိန်နှင့် ဠာနီ+ဠာနစပ်ဠာနူ။ဤ-ပစ္စည်းအရ အပြစ်မရှိဟူ၍ သညာရှိသော အရှင်သုဒိန်ရှ၏။

နိဒ္ဒေါသ ။ ။ **နတ္ထိ ဒေါသော ယာယာတိ နိဒ္ဒေါသာ။**

မူလစ္ဆေဇ္ဇ။ ။ **ဆိန္ဒန် ဆေဇ္ဇံ။ မူလဿ ဆေဇ္ဇံ မူလစ္ဆေဇ္ဇံ။ (တဒတ္ထ)**

အပဿန္တ။ ။ **န ပဿတီတိ အပဿန္တော။**

န ဝိသေ အရ ပဋိသေဓဘောဂုဏ် မုချ။ ထို-၏ ပဿန္တအရ မမြင်တတ်သူ အရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်။ပုဒ်လုံးအရ မမြင်တတ်သူ အရှင်သုဒိန်ရှ၏။

နံပါတ် (၅)

အာဒီန ။ ။ အာ-ဒါ+ယု။(**အာဘုသော သုခံ ဒီယတိ ဓောနာတိ အာဒီနံ**)

အာဒီနဝ ။ ။ အာဒီန သဒ္ဒူ+ ဝါ၊ (ဝိ) အ။

မူလ ။ ။ မူလ + အ။

ဆေဇ္ဇ ။ ။ ဆိဒိ-ဏျ။

သဒ္ဒါ ။ ။ သံ-ဓာ+အ+အာ။

ခယ ။ ။ ခိ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)တံ **အပဿန္တော**-ဖြင့် အနာဒီနဝဒဿောသည်ယုတ္တသမာသ်မဟုတ်၊ အယုတ္တသမာသ်ဖြစ်၍ အာဒီနဝံ န ပဿတီတိ အနာဒီနဝဒဿောဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီသဓာတ်အ-ပစ္စည်း၊ ယင်းအ-ပစ္စည်း ကတ္တုသာ ဓနေ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။**အနဝဇ္ဇသညီ**-ဖြင့် အပြစ်ကိုမမြင်ဟူသည် မေထုန်မှုပြုခြင်း၌ အပြစ်မရှိဟု သညာရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။ **ဟုတွာ**-ဖြင့် အနာဒီနဝဒဿော နောင်ဟုတွာ ဟူသော ပါဌ်သေသ စွက်၍အနက် သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။ **ယံ ဘဂဝါ-စသည်ဖြင့်** အာဒီနဝအရ ပဋ္ဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တော်ကိုပညတ်အပ်သော "ဝဒန္တေ မောဃပုရိသ" စသောဟောတော်မူ လတ္တံ့သောအပြစ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အာဒီနဝ/အာဒီနဝ ...

အာပုဗ္ဗ ဒီန သဒ္ဒူပပဒ ဝါ ဓာတ်တစ်နည်းဝီဓာတ်တို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် အာဒီနဝဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသောပါဠိသင့်။

မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ/မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ..

ဆေဇ္ဇာယ-၌ ဆိဒိဓာတ် ဏျ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဆိ-၏ ဣ-ကို ဧ-ပြု၍ ပြီးနိုင်ရကား မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ပါဠိသာသင့်။

ဓိဝိတက္ခယံ/ဓိဝိတခယံ..

ရဿကာရတော ပရံ ဝဂ္ဂဒုတိယေသု ဟု ရူ-၌ ဆိုသောကြောင့် ဒုတိ

http://www.dhammadownload.com

ယက္ခရာ ခ-၏ အသဒိသသဒ္ဒေဘော် ဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဓိဝိတက္ခယံပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၉)

မူလစ္ဆေဒ္ဒါယ။ ။အတူဖြစ်သော သစ်ပင်၏အမြစ်ဖြတ်ခြင်း၏ မူလစ္ဆေဒ္ဒါယ အမည်ကို အတူရှိသော သာသနာတော်၏အခြေအမြစ်ဖြစ်သော ပဋ္ဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်နှင့်လွန်ကျူးခြင်း၌ဖွာင်(ရဟန်းသီလပျက်ခြင်း၌တင်) သဒိသူပစာ။

နံပါတ်(၁၀)

သိက္ခာပုဒ်တော်ကို ပညတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏သန္တာန် မဟာကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ထို-၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သကလဗုဒ္ဓဂုဏ်တည်း။

ထို-ကား သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်တည်း။

…ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်တော်တည်း။

…အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ်တော်တည်း။

…အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ် ဉာဏ်တော်တည်း။

…မဟာဝဇီရ ဉာဏ်တော်တည်း။

…အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်တည်း။

…စတုရင်္ဂ ဝီရိယတည်း။

…ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တည်း။

…ပါရမီ ၁၀-ပါး၊အပြား ၃၀၊စွန့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး၊စရိယ ၃-ပါးတည်း။

…အဘိနီဟာရတည်း။

…မဟာကရုဏာတော်တည်း။

…ဒုက္ခိတသတ္တဝါတည်း။

ဤသို့ အောက်သက် သြရယောရယအားဖြင့်လည်းကောင်း။

ထိုသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်းဟူသော မဟာကရုဏာတော်သည် ရဟန်းတော်တို့ လွန်ကျူးမှုဝီတက္ကမလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

တစ်နည်း-ထိုသည် အရှင်သုဒိန်၏ မေထုန်မှု လွန်ကျူးမှုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ထိုသည် ရဟန်းတော်များ သိက္ခာပုဒ်တော်ကို စောင့်ထိန်းရခြင်း သီလဝိသုဒ္ဓိလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ဤသို့ အထက်တက် အာရယောရယအားဖြင့် ပဒဋ္ဌာန်ကို စိစစ်အပ်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၃၅)

(က) **ပုရာထဒုတိယိကာယာတိ** ဘုမ္မဝစနံ။

(ခ) **အဘိဝိညာပေသီတိ** ပဝတ္တေသိ။

(ဂ) ပဝတ္တနာပိ ဟိ ကာယဝိညတ္တိစောပနတော ဝိညာပနာတိ

http://www.dhammadownload.com

ဝုစ္စတိ။

(ဃ) တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာပနတ္ထေသ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသဏ္ဌိတွာနတ္ထ မကာသိ တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) **သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတိ** သာ စ တေနေဝ အဇ္ဈာစာရေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ န အညထာ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၁၇၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဂ)ဟိ၊ မှန်။ ပဝတ္တနာပိ၊ ဖြစ်စေခြင်းကိုလည်း။

(ဃ)သော၊ ဤအရှင်သုဒိန်သည်။ အဘိဝိညာပနဋ္ဌ၊ ဖြစ်စေမှုကိုလည်း။ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသဏ္ဌိတွာနတ္ထံ၊ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ။

(င)သာစ၊ထိုဇနီးဟောင်းသည်လည်း။တေနေဝ အဇ္ဈာစာရေန၊ထိုလွန်ကျူးမှုကြောင့်သာလျှင်။ အညထာ၊ တစ်ပါးသောအကြောင်းကြောင့်။ ဂဗ္ဘံ န ဂဏှိ။

သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်··

ပုရာဏဒုတိယိကာယ-၌။မေထုနံဓမ္မံ-ကို။အဘိဝိညာပေသိ - ဖြစ်စေပြီ။ ပုရာဏဒုတိယိကာယ-၏။ ပဿာဝမဂ္ဂေ-၌။ မေထုနံ ဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသိ။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အယုတ္တာဘောဂ။ ။ဆရာ့ (ခ) ဖြင့် အဘိဝိညာပေသိကို ပဝတ္တေသိဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။သိစေခြင်း အနက်ဟော အဘိဝိညာပေသိသည် ဖြစ်စေခြင်း အနက်ဟောပဝတ္တေသိနှင့် သဒ္ဒါအနေအားဖြင့် အလွန်ဝေးကွာသည် မဟုတ်ပါလော။ (ဘာ-ဋီ)တစ်နည်း -သိစေခြင်းကိုသာ ဝိညာပနဟူ၍ ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ဖြစ်စေခြင်းကို ဝိညာပနဟု ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ သံဝဏ္ဏနာ/သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ၊ ပါဠိတော်၌ ပုရာဏဒုတိယိကာယ တိက္ခတ္တုံ မေထုနံ ဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသိဟု အရှင်သုဒိန် မယားဟောင်း၌ မေထုန်သုံးကြိမ်မှီဝဲသည်ကို မိန့်ဆိုအပ်၏။ အဘယ့်ကြောင့် (ဝါ) အဘယ်အကျိုးငှာ မေထုန်သုံးကြိမ်မှီဝဲပါသနည်း။သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဖြစ်သော အရှင်သုဒိန်သည် မေထုန်အမှု၌ အလိုမရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နိယံ။ ။**တုံ ထွံ နှစ်မျိုး အကျိုးမြစ်မာ အနက်ပေးရာ အကြောင်းသာ မှတ်လေမြဲ**။

(င)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဃ) ဖြင့် သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဖြစ်သော်လည်း အရှင်သုဒိန်သည် မေထုန်အမှု၌ သုံးကြိမ်ဖြစ်စေခြင်း၏အကြောင်းကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍။ယခု အခါ၌ ခပ်သိမ်းသော သဒ္ဒါတို့သည် ဧဝ-အကျိုးရှိနိုင်၍ ဧဝ-သဒ္ဒါကိုကြည့်၍လည်း အဝဓာရဏအနက်ကို သိနိုင်၏ဟု သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ၏အဖွင့်ကို ပြတော်မူလို

http://www.dhammadownload.com

သော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပကၡန္တရ။ (ဂ)ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။ တစ်နည်း - ကာရဏ။
တစ်နည်း - ဝိတ္ထာရ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ပကၡန္တရ။

နံပါတ် (၄)

တိကၡတ္တုံ။ ။ **တယော ဝါရာ တိကၡတ္တုံ။**

(တိသင်္ချာနောင် ဝါရအနက်၌ ကၡတ္တုံ - ပစ္စည်းသက်)

တိ-တဒ္ဓိတ်အရ သုံးခုသင်္ချာ မုချ။ထို-၏ ကၡတ္တုံအရ အကြိမ်နှင့် သင်္ချာ သချေ်ယျစပ် ဋ္ဌာန။ကၡတ္တုံ-ပစ္စည်းအရ သုံးကြိမ်ရ၏။

ဂစ္ဆ။ ။ **ဂစ္ဆတိ အတ္တဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ ဂစ္ဆော (ကလလာဒိအဝတ္ထ)**

ဂစ္ဆဓာတ် ကလလရေကြည် စသော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ဥပ္ပါဒ် အစဉ်မုချ။ရှေးရှေးသော ကံကိလေသာတရားတို့သည် ဖလူ။နောက်နောက် ဇာတိ- ဇရာ စသော တရားတို့သည် ကာရဏူ။အ-ပစ္စည်း ဥပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော ကလလာဒိ အဝတ္ထမ္မေပဗန္ဓ ရ၏။

ဂစ္ဆသဏ္ဍာနသန္နိဋ္ဌာန။ ။**သုဋ္ဌု ဌာနံ သဏ္ဌာနံ၊ ဂစ္ဆဿ သဏ္ဌာနံ ဂစ္ဆသဏ္ဌာနံ။**
ဂစ္ဆသဏ္ဌာနဿ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနံ။

ကာယဝိညတ္တိစောပန။ ။**ဝိညာပေတီတိ ဝိညတ္တိ၊ ကာယေန ဝိညတ္တိ ကာယဝိညတ္တိ။ကာယဝိညတ္တိယာ ပဝတ္တံ စောပနံ ကာယဝိညတ္တိစောပနံ။**

နံပါတ် (၅)

ကာယ ။ ။ ကုသဒ္ဒါ + ဣ + ဏ။ (**ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနံ အာယော ပဝတ္တဋ္ဌာနံ ကာယော။**)

ဝိညတ္တိ ။ ။ ဝိ-ဉာ + ကာရိက်ကျေး+တိ။

စောပန ။ ။ စုပ + ယု။

နံပါတ် (၆)

(က)**ဘုမ္မဝစနံ**-ဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကာယ-၌ အာယသည် နာဝိဘတ် စသည်၏ ကာရိယမဟုတ်၊ သတ္တမီသွိဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေ။

(ခ)**ပဝတ္တောသိ**-ဖြင့် အဘိဝိညာပေသိ၌ အဘိ-ဝိ-ရှေးရှိသော ဉာဓာတ် သည် အဝဗောန အနက်၌မဖြစ်၊ ပဝတ္တန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

တစ်နည်း-မေထုန်အမှုကို သိစေပြီဟူသည် မေထုန်မှုကိုဖြစ်စေပြီဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(င)**တေနေဝ အဈာစာရေန**-ဖြင့် တေန၌ တ-သဒ္ဒါသည် အဈာစာရကို

http://www.dhammadownload.com

စွဲယူသုံးသပ်အပ် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပဒံ သာဝစာရဏံဟူသည်နှင့်အညီ တောနှောင် ဝေအနက်ဆောင်၍ သိအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။နှ အညာထာ ဖြင့် တောနေဝ၌ ဝေ၏တားဖြစ်အပ်သော အနက်ကို သိစေ။

သာ စ-ဖြင့် သာ နှောင် သမုစ္စယတ္ထ စနိပါတ်ကျေသည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပုရာဏဒုတိယိကာယ / ပုရာဏဒုတိယိကာယံ...

သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဒွိ-သဒ္ဒါနှောင် တိယ, တိယ၊ပစ္စည်းနှစ်မျိုးဆိုသောကြောင့် ၂-ပါဌ်သင့်။

ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနတ္တံ / ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနံ...

သဒ္ဒါအနေထားအားဖြင့် သန္နိဋ္ဌာနတ္တံထက် သန္နိဋ္ဌာနံက လိုအပ်သောအနက်ကိုသိစေသောကြောင့်လည်းကောင်း ရှေးနိသျတို့၌ သန္နိဋ္ဌာနံကိုသာ အနက်ယောဇနာသောကြောင့်လည်းကောင်း ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနံပါဌ်သင့်။

သုံးကြိမ်မေထုန်အမှုပြုလုပ်ရာ၌ အကျိုးပြုအဖြေစကားကို ဖွင့်ဆိုရာဖြစ်သောကြောင့် ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနတ္တံ ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပုရာဏဒုတိယိကာယ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော မယားဟောင်း တစ်ကိုယ်လုံး၏ ပုရာဏဒုတိယိကာယအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပဿာဝမဂ်၌တင် ဧကဒေသူ။

ဘုမ္မဝစနံ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ကာရိယ်ဝိဘတ်၏ ဘုမ္မဝစနအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သောကာရိယ အာယ၌တင် ကာရဏူပစာ။

တစ်နည်း-အပေါင်းဖြစ်သော "သ္မိံသု"ဝိဘတ်တို့၏ ဘုမ္မဝစနအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သ္မိံ၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

ဂဗ္ဘ။ ။ဌာနဖြစ်သော ကလလာဒိအဝတ္ထု ဓမ္မပွဝတ္တ၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော သတ္တသဏ္ဌာန၌တင် ဌာနူပစာ။

တစ်နည်း-ဌာနီ သတ္တသဏ္ဌာန အမည်ကို ဌာနမိခင်၏ဝမ်းတိုက်၌တင် ဌာနူပစာ။**တစ်နည်း**-အတူဖြစ်သောတိုက်ခန်း၏ဂဗ္ဘအမည်ကို အတူရှိသော မိခင်ဝမ်းတိုက်၌တင် သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဂဗ္ဘအရ။ ။မဟာဝိပါတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် ကာယဘာဝဝတ္ထုဒသက ကလာပ်ကောက်။ ။ပဒဋ္ဌာနဟာရ နေတ္တိထုတ်လေ။

(ဗီဇကသည် နှောင် ရဟန္တာဖြစ်သည်။)

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၆)

(က) ဓဝံ ရူပဒဿနေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။

(ခ) ဗလာကာသု ပန ပုရိသော နာမ နတ္ထိ၊ တာ ဥတုသမယေ မေဃသဒ္ဒံ သုတွာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။

(ဂ) ကုက္ကုဋိယောပိ ကဒါစိ ဧကေသ ကုက္ကုဋဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ဗဟုကာပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။

(ဃ) တထာ ဂါဝီ ဥသဘဿ။

(င) ဓဝံ သဒ္ဒေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဝါကျ…ကထံ၊အဘယ်သို့လျှင်။သဒ္ဒေန။အသံကြောင့်။ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ၊ ကိုယ်ဝန်ယူခြင်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်သနည်း။ (ထည့်ပါ၍)ပန၊ကား။ ဗလာကာသု၊ ဗျိုင်းအောက်တို့၌။ ပုရိသောနာမ၊ အဖိုမည်သည်။ နတ္ထိ။ တာ၊ ထိုဗျိုင်းအောက်မတို့သည်။ဥတုသမယေ၊ဥတုလာရာအခါ၌။မေဃသဒ္ဒံ၊ မိုးသံကို။သုတွာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။

(ဂ)ဝါကျ…ဗဟုကာပိ၊ ကြက်မအများတို့သည်လည်း။ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။

(ဃ)ဝါကျ…သဒ္ဒံ သုတွာ ဗဟုကာပိ ဂဗ္ဘ ဂဏှန္တိ။ (ထည့်ပါ၍)

နိယံ။ ။လိုက်၊လှမ်း၊ပြန်ထည့်၊ပြင်ဆင်ဘိ၊ငါးရှိအစပ်မျိုး။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) ဝါကျဖြင့် ရူပဒဿနကြောင့် ကိုယ်ဝန် ယူနိုင်သည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍-ယခုအခါ၌ သဒ္ဒကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်သည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) ဝါကျမိန့်။

(ဂ)ဝါကျသို့ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် ဗျိုင်းအောက်တို့သည် အဖိုမရှိသော ကြောင့် ဥတုလာရာအခါ၌ မိုးသံကိုကြား၍ ကိုယ်ဝန်ယူကြကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ် ၏။အသံကြောင့် ဗျိုင်းအောက်တို့သာ ကိုယ်ဝန်ယူကြပါသလော။အဘယ်တို့သည် လည်း အသံကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်ကြကုန်သေးသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဂ)ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)နိဂုံးဝါကျ။ (ခ)စသည် ပက္ခန္တရဝါကျ။ ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (တစ်နည်း) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (တစ်နည်း) ပက္ခန္တရ။ (င) နိဂုံး။

စာစပ်။ ။ဥသဘဿ-၏ ပေးသောကြောင့်။သဒ္ဒံ၌ သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓီ စပ်။

နံပါတ် (၄)

မေဃော။	။မေဟတိ သိဉ္စတိ လောကံ ဝဿဓာရာဟိတိ မေဃော
တစ်နည်း။	။မုယှန္တိ ဧတ္ထာတိ မေဃော။
သဒ္ဒေါ။	။သဒ္ဒီယတေသိ သဒ္ဒေါ။

http://www.dhammadownload.com

မေဃသဒ္ဒေါ။ ။မေဃဿ သဒ္ဒေါ မေဃသဒ္ဒေါ။

မေဃဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ မိုးသည် မှချ။ထို-၏ သဒ္ဒအရ အသံနှင့် ကာရိ/ကာရိယစပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထိုမှချဌာန္ပစာရတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော မိုးခြိမ်းသံရ၏။

ကာယသံသဂ္ဂေါ။ ။ကာယဿ သံသဂ္ဂေါ ကာယသံသဂ္ဂေါ။

(တစ်နည်း) ကာယေန သံသဂ္ဂေါ ကာယသံသဂ္ဂေါ။

ကုက္ကုဋ္ဋိယော။ ။ကုံ ပထဝိံ ကုဋ္ဋေန္တိ ဆိန္ဒန္တိတိ ကုက္ကုဋ္ဋိယော။

(တစ်နည်း) ကုကတိ ဂေါစရံ အာဒဒါတီတိ ကုက္ကုဋိ။

ကု အရ မြေကြီးသည် မှချ။ထို၏ ဖြတ်ခြင်းကြိယာနှင့် ကမ္မ + ကမ္မိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန္။ကဋ္ဋဓာတ်အရ မြေကိုယက်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပက ဓောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ၊နောက်နောက်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူ။သမာသ်ပုဒ်လုံး အရနှင့် အ-ပစ္စည်းအရ ထိုမှချ ဌာနူ ဖလူ ကာရဏူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ကြက်မရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဗလာက ။	။ ဗလ + ဏွု။(တစ်နည်း) အာကပစ္စည်း။
ပုရိသော ။	။ ပုရ + ဏွသ။ (တစ်နည်း)ပုရသဒ္ဒူပပဒ၊ သိ+အ။
ဥတု ။	။ အရ ဓာတ် + တုပစ္စည်း (တစ်နည်း) ဏု + တု။
တုက္ကုဋ္ဋိယော။	။ ကုဋ္ဋ + အ (တစ်နည်း) ကုက + အာဋက်။
ဥသဘဿ။	။ ဥသ + အဘ (တစ်နည်း) ဏုသ + အဘ။

(ပစ္စတ္တိကေ ဥဿာပေတီတိ ဥသဘော။ဆန့်ကျင်ဖက်တို့ကို ပူလောင်စေတတ်သော သတ္တဝါ။)

နံပါတ် (၆)

(ခ)ဝါကျ သံဝဏ္ဏနာဖြင့်ဗျိုင်းအောက် ဗျိုင်းနမ်းတို့၌ အဖိုးမရှိသောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ထိုဗျိုင်းအောက် ဗျိုင်းနမ်းတို့၏မိုးသံကိုကြား၍ ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်ပုံကို လည်းကောင်း၊ စကားကျအားဖြင့် ဗျိုင်းအောက် ဗျိုင်းနမ်းတို့၌ အမသာရှိ၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဗလာကာသု/ဗကာသု...

ယထာ ဗလာကယောနိမှိ၊ န ဝိဇ္ဇတိ ပုမော သဒါ။

မေဃေသု ဂဇ္ဇမာနေသု၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ တာ သဒါ။

(ဥပါလိထေရအပါဒါန်) ကိုထောက်၍ ဗလာကာသုပါဌ်သာသာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဗကသဒ္ဒါသည်လည်း ဗျိုင်းဟောဖြစ်၏။အဖို အမရှိ /မရှိ

http://www.dhammadownload.com

အထောက်အထား မတွေ့ရ။သို့ပါ၍ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နံပါတ် (၈)

ဥတုသမယ။ ။အနီးဖြစ်သော ဥတုလာဆဲအခါ၏ ဥတုသမယအမည်ကို အနီးရှိသော ဥတုလာပြီးခါစ၌တင် သမီပူပစာ+ရုဠ္ဌိ။

ပုရိသောနာမနတ္ထိ။ ။အပေါင်းအဖိုအားလုံး၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဖျိုင်းအောက်အဖို၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ။

ပုရိသော။ ။အတူဖြစ်သော ယောက်ျား၏ ပုရိသဟူသောအမည်ကို အတူရှိသော ဖိုသတ္တဝါချင်းတူသော ဖျိုင်းအဖို၌တင် သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဂစ္ဆ ဂဏှန္တိ အရ။ ။အကုသလဝိပါတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ္တုပ္ပါဒ် ကဋတ္တာရုပ်။

****

ဝါကျစဉ် (၃၇)

(က) **ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသုံ့** ယသ္မာ နတ္ထိ လောကေ ရဟောနာမ ပါပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတော။

(ခ) သဗ္ဗပဌမံ ဟိဿ တံ ပါပံ အတ္တနာ ဇာနာတိ၊တတော အာရက္ခဒေဝတာ အထညာပိ ပရစိတ္တဝိဒုနိယော ဒေဝတာ။

(ဂ) တသ္မာဿ ပရိစိတ္တဝိဒူ သကလဝဇနသဏ္ဍာနိဿိတာ ဘုမ္မာဒေဝါ တံ အဇ္ဈာစာရံ ဒိသွာ သဒ္ဒံ အနုဿာဝေသုံ။

(ဃ) တထာ အညေပိ ဒေဝါ သုဏန္တိ၊ တထာ နိစ္ဆာရေသုံ။(ဝိဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဝါကျအပြန်အလှန်...

ကသ္မာ လောကေ ပါပကမ္မံ၊ ကို။ ပကုဗ္ဗတော၊ ပြုသူ၏။ရဟောနာမနတ္ထိ၊ ဆိပ်ကွယ်ရာအရပ်မည်သည်မရှိပါသနည်း? ဟိယသ္မာ၊ ကြောင့်။သဗ္ဗပဌမံ၊ အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ။ အဿ၊ ထိုမကောင်းမှုပြုသည်၏။ တံ ပါပံ၊ ကို။ အတ္တနာ၊ ကိုယ်တိုင်။ဇာနာတိ၊သိ၏။တတော၊ထိုမှနောက်၌။အာရက္ခဒေဝတာ၊ထိုသူ၏ကိုယ်စောင့်နတ်သည်၊ဇာနာတိ၏။အထ။ထိုမှနောက်၌။အညာပိ၊ မိမိကိုယ်စောင့်နတ်မှ (အညအပါဒါန်) တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပရစိတ္တဝိဒုနိယော၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ဇာနန္တိ၊ သိကုန်၏။တသ္မာလောကေ ပါပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတော ရဟောနာမ နတ္ထိ၊ မရှိ။

(ဃ)ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နိစ္ဆာရိယမာနေ၊မြွက်ဆိုအပ်သော်။အညေပိ၊ဘုမ္မစိုးနတ်မှ (အညအပါဒါန်) အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါ၊

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။သုဏန္တိ။တထာ၊ထိုအခြားနတ်တို့ ကြားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နိစ္ဆရေသုံ၊ မြွက်ဆို ကြကုန်ပြီ။

နိယံ။ ။**ယထာ တထာ၊ ဥပမာမဟုတ်၊ယင်းသို့ထုတ်မှု၊တထာစပ်ရာ၊ ကြိယာသည် မှန်စွာ လက္ခဏာဖြစ်မြဲ။**

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ လီနတ္ထရစောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ ဥပါလိထေရ်သည် ဘုမ္မာဒေဝါ သဒ္ဒမနုသာဝေသုံ-ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သည် အသံကို ကြွေးကြော်ကြပါကုန်သနည်း။အရှင်သုဒိန်သည် မဟာဝုန်တောအတွင်း၌ ဇနီးဟောင်းနှင့် နှစ်ယောက်ခြင်းသာ မေထုန်အမှုကို ပြုသည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က)ဖြင့် လောက၌ မကောင်းမှုပြုသူအား ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ် မည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် လောက၌ မကောင်းမှုပြုသူအား ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်မည်သည် မရှိဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ကော ကောယဲ ရဟော ပရိစ္ဆေ အာသနေ စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ် ရှိသည်ကို ဟောဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဖြင့် အရှင်သုဒိန်၏လွန်ကျူးမှုကိုမြင်၍သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော နတ်တို့သည် အသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်သို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ထိုနတ်တို့သည် ကြွေးကြော်ကြပါကုန်သနည်း။တစ်ဦးစီအား ကိုယ်တိုင်လိုက်၍ ပြောကြားအပ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ယုတ္တိဒဠှီ (တစ်နည်း) ကာရဏ။(ဂ)လဒ္ဓဂုဏ။

(ဃ)ဝိတ္ထာရ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။အဿ-၏ ပေးသောကြောင့်၊ တံအစ္ဆျာစာရံ-၌ သမ္ဗန်+သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒေဝါ ။ ။ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီတိ ဒေဝါ။

ဒေဝတာ ။ ။ဒေဝါယေဝ ဒေဝတာ။

အာရက္ခာ ။ ။အာရက္ခတီတိ အာရက္ခာ။

အာရက္ခဒေဝတာ။ ။**အာရက္ခာစ တာ ဒေဝတာစာတိ အာရက္ခဒေဝတာ။**

(တစ်နည်း) **အာရက္ခာယ ဌိတာ ဒေဝတာ အာရက္ခဒေဝတာ။**

အာရက္ခ ဝိသေသနပုဒ်အရ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် မုချ။ထို-၏ကိုယ်စောင့်နတ်တို့နှင့် ဂုဏ် + ဂုဏီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ကိုယ်စောင့်နတ် ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ပါပကမ္မံ ။ ။ပါပဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ ပါပကမ္မံ။
သဗ္ဗပဉ္စမံ ။ ။သဗ္ဗေဟိ ပဉ္စမံ သဗ္ဗပဉ္စမံ။
ပရစိတ္တံ ။ ။ပရေသံ စိတ္တံ ပရိစိတ္တံ။
ပရိစိတ္တဝိဒုနိယော ။ ။ ပရစိတ္တံ ဝိဒန္တိ သီလေနာတိ ပရစိတ္တဝိဒူနိယော။

ပရစိတ္တအရ- သူတစ်ပါးတို့၏စိတ်သည် မုချ။ထို-၏ သိခြင်းကြိယာနှင့် အာရုံ + အာရမ္မဏိကစပ် ဌာန။ဝိဒ-ဓာတ်အရ သိသောအခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်သော ကမ္မဗိဒ္ဓိ ဒေဝိန္ဒိသည် မုချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလ။နောက် နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏ။သမာသ်ပုဒ်အရနှင့် ဦ-ပစ္စည်းအရ ထို မုချ ဌာန ဖလ ကာရဏပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော နတ်တို့ရ၏။

ဝနသဏ္ဍော။ ။ဝနဉ္စ တံ သဏ္ဍောစာတိ ဝနသဏ္ဍော။
သကလဝနသဏ္ဍော။ ။သကလော ဝနသဏ္ဍော သကလဝနသဏ္ဍော။
သကလဝနသဏ္ဍနိဿိတာ။ ။သကလဝနသဏ္ဍေ နိဿိတာ သကလဝန သဏ္ဍနိဿိတာ။
ဘုမ္မာ။ ။ဘူမိယာ ဘဝါ ဘုမ္မာ။ (ဘူမိ + ဏျ။ ဘာဝတဒ္ဓိတ်)

နံပါတ် (၅)

ရဟော။ ။သတ္တမျန္တနိပါတ်ပုဒ်၊ အလိင်၊ ဂဏဝိမုတ်။
ပကုဗ္ဗတော။ ။ပ + ကရ + ဩ ပစ္စည်း၊ အန္တပစ္စည်း၊ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၊ (တစ်နည်း) စတုတ္ထီသဝိဘတ်၊ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်။
အတ္တနာ။ ။ဝိဘတျန္တပတိရူပကနိပါတ်။
(တစ်နည်း) တတိယာနာဝိဘတ်+ကတ္တားအနက်။
(တစ်နည်း) အလိင်အနက်+တတိယာဝိဘတ်။
လောက ။ ။ လုစ + ဏ။
ပါပ ။ ။ ပ + အပ + အ။ ဒုဂ္ဂတိံ ပါပေတီတိ ပါပံ။
သဗ္ဗ ။ ။ သရ + ဝ။
ပဉ္စမ ။ ။ ပဉ္စ + အမ။
ဝန။ ။ ။ ဝန + အ။(ဝိဝေကကာမေဟိ ဝနီယတေ ဘဇိယတေတိ ဝနံ။)
သဏ္ဍ ။ ။သန + ဍ။
ပရစိတ္တဝိဒုနိယော။ ။ပရစိတ္တသဒ္ဒူပပဒ+ဝိဒ+ဓာတ် + ဦပစ္စည်း + ဣတ္ထိဇောတက ဏီ ပစ္စည်း။

နံပါတ် (၆)

(က) ဝါကျသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ အသံကြွေးကြော်နိုင်ခြင်း၏

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းကို သိစေသည်။

(ဂ) **သဒ္ဒ အနုသာသေသုံဖြင့်** သဒ္ဒမနုသာသေသုံကို သဒ္ဒ+အနုသာသေသုံ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု အပ်သည်ကို သိစေသည်။**အသာ တံ အစ္ဆရာစာရံ ဒိသွာဖြင့်** တစ်စုံတစ်ယောက် လွန်ကျူးမှုကြောင့် အသံကြွေး ကြော်သည်မဟုတ်၊အရှင်သုဒိန် ၏လွန်ကျူးမှုကိုမြင်သောကြောင့် အသံကြွေးကြော် သည်ကို သိစေသည်။

ပရစိတ္တဝိဒူသကလဝနသင်္ဂ္ဂါနိသိတာဖြင့် ဘုမ္မာဒေဝါအရ ဘုမ္မစိုးနတ်တို့ကိုသာ ယူအပ်သည်မဟုတ်၊သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော အလုံးစုံသော တောအုပ်၌မှီသော နတ်တို့ကိုလည်းကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပကုဗ္ဗတော / ပကြုဗ္ဗတော...

သဒ္ဒနီတိနှင့် ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ ကရဓာတ်ကို ကု-ပြု၍လည်းကောင်း၊ကြု-ပြု၍လည်းကောင်း ပြီးနိုင်သည်ကို ပြဆိုသောကြောင့် (၂) ပါဌ်သင့်။

ပဌမ / ပထမ...

ပုထသ ပုထု ပထာမောဝါ သုတ်အရ ပုထုဟူသော ပါဋိပဒိက ပုဒ်ကို ပထပြု၊အမ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့်, ဒန္တဇ ဒုတိယအက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပထမပါဌ်သင့်။

ပဌဓာတ် ဥစ္စာရဏ အနက်ဟော အမ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် မုဒ္ဓဇ ဒုတိယ အက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပဌမပါဌ်သင့်။

ဂန္ဓဗ္ဗော / ဂန္ဓဗ္ဗော...

ဂန္ဓဗ္ဗောတိ တတြုပဂသတ္တော၊ ဂန္ဓဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တကာရဿ ကောရော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အထဝါ ဂန္ဓောတိ လဒ္ဓနာမေန ဘဝဂါမိကမ္မုနာ အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတီတိ ဂန္ဓဗ္ဗော- ထောက်၍ တဝဂ်စတုတ္ထက္ခရာဖြင့် ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗောသာသင့်။**(သာရတ္ထ၊၂။၁၃/၄။)**

နံပါတ် (၈)

အာရက္ခဒေဝတာ၌နည်း...ဆိုလတ္တံ့သော ပရစိတ္တဝိဒူနတ်တို့မှကြွင်းသော ကိုယ်စောင့်နတ်တို့ကိုသာ ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

အစ္ဆရာစာရ-၌ ဥပစာ...အကြောင်းဖြစ်သောတဏှာ၏ အစ္ဆရာစာရအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော မေထုန်မှု၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကာရဏူပစာ။

တစ်နည်း-အပေါင်းရဟန်းတို့ စောင့်စည်းအပ်သော အကျင့်ကိုကျော်လွန်၍ ကျင့်ခြင်းအားလုံး၏ အစ္ဆရာစာရအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုန်လွန်ကျူးမှု၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

အစ္ဆရာစာရအရ- တဏှာပြင်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။(ဒေသနာဟာရနေတ္တိ)

http://www.dhammadownload.com

ပါပကမ္မံ ။ ။ပါပဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ ပါပကမ္မံ။

သဗ္ဗပဥ္စမံ ။ ။သဗ္ဗေဟိ ပဉ္စမံ သဗ္ဗပဉ္စမံ။

ပရိစိတ္တံ ။ ။ပရေသံ စိတ္တံ ပရိစိတ္တံ။

ပရိစိတ္တဝိဒူနိယော ။ ။ ပရစိတ္တံ ဝိဒန္တိ သီလေနာတိ ပရစိတ္တဝိဒူနိယော။

ပရစိတ္တအရ- သူတစ်ပါးတို့၏စိတ်သည် မုချ။ထို-၏ သိခြင်းကြိယာနှင့် အာရုံ + အာရမ္မဏိကစပ် ဌာနူ။ဝိဒ-ဓာတ်အရ သိသောအခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်သော ကမ္မဗိဒ္ဓိ ဒေဝိဒ္ဓိသည် မုချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။နောက် နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူ။သမာသ်ပုဒ်အရနှင့် ဦ-ပစ္စည်းအရ ထို မုချ ဌာနူ ဖလူ ကာရဏူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော နတ်တို့ရ၏။

ဝနသဏ္ဍော။ ။ဝနဉ္စ တံ သဏ္ဍောစာတိ ဝနသဏ္ဍော။

သကလဝနသဏ္ဍော။ ။သကလော ဝနသဏ္ဍော သကလဝနသဏ္ဍော။

သကလဝနသဏ္ဍနိဿိတာ။ ။သကလဝနသဏ္ဍေ နိဿိတာ သကလဝန သဏ္ဍနိဿိတာ။

ဘုမ္မာ။ ။ဘူမိယာ ဘဝါ ဘုမ္မာ။ (ဘူမိ + ဏျ။ ဘာဝတဒ္ဓိတ်)

နံပါတ် (၅)

ရယော။ ။သဏ္ဍုမျုန္တနိပါတ်ပုဒ်၊ အလိုင်၊ ဂဏာဝိမုတ်။

ပကုဗ္ဗတော။ ။ပ + ကရ + ဩ ပစ္စည်း၊ အန္တပစ္စည်း၊ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်၊ (တစ်နည်း) စတုတ္ထီသဝိဘတ်၊ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်။

အတ္တနာ။ ။ဝိဘတ္တျန္တပတိရူပကနိပါတ်။
(တစ်နည်း) တတိယာနာဝိဘတ်+ကတ္တားအနက်။
(တစ်နည်း) အလိုင်အနက်+တတိယာဝိဘတ်။

လောက ။ ။ လုစ + ဏ။

ပါပ ။ ။ ပ + အပ + အ။ ဒုဂ္ဂတိံ ပါပေတီတိ ပါပံ။

သဗ္ဗ ။ ။ သရ + ဝ။

ပဥ္စမ ။ ။ ပဉ္စ + အမ။

ဝန ။ ။ ဝန + အ။(ဝိဝေကကာမေဟိ ဝနီယတေ ဘဇိယတေတိ ဝနံ။)

သဏ္ဍ ။ ။သန + ဍ။

ပရစိတ္တဝိဒူနိယော။ ။ပရစိတ္တသဒ္ဒူပပဒ+ဝိဒ+ဓာတ် + ဦပစ္စည်း + ဣတ္ထိဇောတက ဣနီ ပစ္စည်း။

နံပါတ် (၆)

(က) ဝါကျသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ အသံကြွေးကြော်နိုင်ခြင်း၏

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းကို သိစေသည်။

(ဂ) **သဒ္ဒိ အနုဿဝေသုံဖြင့်** သဒ္ဒမနုဿာဝေသုံကို သဒ္ဒိ+အနုဿာဝေသုံ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု အပ်သည်ကို သိစေသည်။**အဿ တံ အစ္ဆရာစာရံ ဒိဿာဖြင့်** တစ်စုံတစ်ယောက် လွန်ကျူးမှုကြောင့် အသံကြွေး ကြော်သည်မဟုတ်၊အရှင်သုဒိန် ၏လွန်ကျူးမှုကိုမြင်သောကြောင့် အသံကြွေးကြော် သည်ကို သိစေသည်။

ပရစိတ္တဝိဒူသကလဝနသဏ္ဌာနိဿိတာဖြင့် ဘုမ္မာဒေဝါအရ ဘုမ္မစိုးနတ်တို့ကိုသာ ယူအပ်သည်မဟုတ်၊သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော အလုံးစုံသော တောအုပ်၌မှီသော နတ်တို့ကိုလည်းကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပကုဗ္ဗတော / ပကြုဗ္ဗတော...

သဒ္ဒနီတိနှင့် ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ ကရဓာတ်ကို ကု-ပြု၍လည်းကောင်း၊ကြု-ပြု၍လည်းကောင်း ပြီးနိုင်သည်ကို ပြဆိုသောကြောင့် (၂) ပါဌ်သင့်။

ပဌမ / ပထမ...

ပုထဿ ပုထု ပထာမောဝါ သုတ်အရ ပုထုဟူသော ပါဋိပဒိက ပုဒ်ကို ပထပြု၊အမ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့်. ဒန္တဇ-ဒုတိယအက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပထမပါဌ်သင့်။

ပဌဓာတ် ဥစ္စာရဏ အနက်ဟော အမ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် မုဒ္ဓဇ ဒုတိယ အက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပဌမပါဌ်သင့်။

ဂန္ဓဗ္ဗော / ဂန္ဓဗ္ဗော...

ဂန္ဓဗ္ဗောတိ တတြုပဂသတ္တော၊ ဂန္ဓဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တကာရဿ ဓကာရော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အထဝါ ဂန္ဓောတိ လဒ္ဒနာမေန ဘဝဂါမိကမ္မုနာ အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတီတိ ဂန္ဓဗ္ဗော- ထောက်၍ တဝဂ်စတုတ္ထက္ခရာဖြင့် ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗောသာသင့်။**(သာရတ္ထ၊၂။၁၃/၄။)**

နံပါတ် (၈)

အာရက္ခဒေဝတာ၌နည်း...ဆိုလတ္တံ့သော ပရစိတ္တဝိဒူနတ်တို့မှကြွင်းသော ကိုယ်စောင့်နတ်တို့ကိုသာ ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

အစ္ဆရာစာရ-၌ ဥပစာ...အကြောင်းဖြစ်သောတဏှာ၏ အစ္ဆရာစာရအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော မေထုန်မှု၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကာရဏူပစာ။

တစ်နည်း-အပေါင်းရဟန်းတို့ စောင့်စည်းအပ်သော အကျင့်ကိုကျော်လွန်၍ ကျင့်ခြင်းအားလုံး၏ အစ္ဆရာစာရအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုန်လွန်ကျူးမှု၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

အစ္ဆရာစာရအရံ- တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။(ဒေသနာဟာရနေတ္တိ)

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၈)

(က) **ပုတ္တံ ဝိဇာယိတိ** သုဝဏ္ဏဇိမ္ဗသဒိသံ ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တံ ဇနေသိ။

(ခ) **ဗီဇကောတိ နာမမကာသူတိ** န အညံ နာမံ ကာတုံ အဒံသု။

(ဂ) **"ဗီဇကမ္ပိ ဒေဟီ"တိ** မာတာမဟိယာ ဝုတ္တဘာဝဿ ပါကဋတ္တာ **"ဗီဇကော"**တွေဝဿ နာမံ ဟောတူတိ **"ဗီဇကော"**တိ နာမမကံသု။

(ဃ) ပုတ္တဿ ပန နာမဝသေနေဝ စ မာတာပိတူနမ္ပိဿ နာမမကံသု။

(င) **တေ အပရေန သမယေနာတိ** ဗီဇကဥ္စ ဗီဇကမာတရဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၈၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သုဝဏ္ဏဇိမ္ဗသဒိသံ၊ရွှေရုပ်နှင့်တူသော။ ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တံ၊နောက်ဆုံးဘဝ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါကို။

(ခ)မာတာမဟိယာ၊အမေကြီးသည်။(ဝါ)အဖွားသည်။ဝုတ္တဘာဝဿ၊ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်၏။ပါကဋတ္တာ၊ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အဿ၊ထိုကလေး၏။ ဟောတု၊ဖြစ်ပါစေ။ဣတိ၊ဤသို့ပြော၍။

(ခ)ပန၊ဆက်။နာမဝသေနေဝ၊နာမည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။(ဝါ)နာမည်နှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။အဿ၊ထိုကလေး၏။

(င)ကတ္တား=သင်္ဂီတိကာရဧဟိ။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် သားငယ်၏အမည်ကို အခြားသောအမည်မပေးမူ၍၊ဗီဇက အမည်ကိုသာပေး၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ်ကြောင့် အခြားအမည် မပေးဘဲ ဗီဇကအမည်ကိုသာ ပေးအပ်ပါသနည်း။ဗီဇကဟူသော အမည်သည် အကြောင်းကင်းသော ရူဠီအမည်ဖြစ်လေသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ဗီဇကဟူသောအမည်သည် အဖွားဆိုအပ်သောစကားကို အကြောင်းပြု၍ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အန္ဝတ္ထအမည်ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။သားငယ်၏သာ ထိုဗီဇကအမည် ဖြစ်လေသလော။အဘယ်သူတို့၏ အမည်လည်း ဖြစ်ပါသေးသနည်း စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

ကား။ ။သားအမည်နှင့်စပ်၍ ဗီဇကပိတာ,ဗီဇကမာတာဟု မိဘတို့၏အမည်လည်း ဖြစ်သေး၏ဟုလို··။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။(တစ်နည်း)ဝိတ္ထာရ။ (ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။

http://www.dhammadownload.com

(င)ပက္ကန္တရ။ဗီဇကောတိ ကား ဟူ၍ပေး၊အက်သု ၌ အာကာရ/အာကာရဝန္တစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဗီဇကော။ ။ဝိသေသေန ဇာယတီတိ ဗီဇံ။ ဗီဇံဝိယာတိ ဗီဇကော။

ဗီဇ အရ ပကတိမျိုးစေ့သည်မုချ။ထို၏ သားဒြပ်နှင့် သဒိသီ/သဒိသစပ် ဌာနူ။ကပစ္စည်း သားဒြပ် ရ၏။

သုဝဏ္ဏဝိမ္ဗ။ ။သောဘနော ဝဏ္ဏော ယဿာတိ သုဝဏ္ဏံ။

ဝိတ္ထာဒယော ဝမတိ ဥဂ္ဂိရတီတိ ဗိမ္ဗံ။(ဝမု+ဗ)

သုဝဏ္ဏေန ပကတံ ဗိမ္ဗံ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗံ။

သုဝဏ္ဏဝိသေ အရ-ရွှေသည် မုချ။ထို၏ အရုပ်နှင့် ဝိကာရ/ဝိကာရီအစပ် သမ္မန် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော အရုပ်ရ၏။

ပစ္ဆိမဘာဝိကသတ္တ။ ။ပစ္ဆာ ဇာတော ပစ္ဆိမော။ပစ္ဆိမော ဘဝေါ ပစ္ဆိမဘဝေါ။

ပစ္ဆိမဘဝေ နိဗ္ဗတ္တော ပစ္ဆိမဘာဝိကော။

ပစ္ဆိမဘာဝိကော စ သော သတ္တောစာတိ ပစ္ဆိမဘာဝိကသတ္တော။

မာတာမပဟိယာ။ ။မာတုံ မာတာ မာတာမပဟိ။

နံပါတ် (၅)

ဗိမ္ဗ။ ။ဝမု+ဗ။

ပါကဋ။ ။ပ+ကဋ+ဏ။

ဗီဇ။ ။ဝိ+ဇနေ+ကွိ။

နံပါတ် (၆)

(က) **နေသောဖြင့်** ဝိဇာယီ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဇနဓာတ်+ဏာယ ပစ္စည်း၊ဤ ဝိဘတ် န-ကိုအာပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဥပသာရ၏ အနက်မဲ့ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကောင်းသိစေ။**ပစ္ဆိမဘာဝိကသတ္တံဖြင့်** ပုတ္တအရ သာမန်သားကို မယူအပ်၊နောက် ဆုံးဘဝဖြစ်သော ပစ္ဆိမဘာဝိကသတ္တဝါကို ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။

သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံဖြင့် ဤပစ္ဆိမဘာဝိကသတ္တဝါဟူသည်လည်း ရွှေရုပ်ကဲ့သို့ ကိုယ်သား ကိုယ်ရေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(င) **ဗီဇကဥ္စ ဗီဇကမာတရဉ္စ** ဖြင့် တေ၌ တဖြင့် ဗီဇကနှင့်ဗီဇကမာတာ ကို စွဲယူသုံးသပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

မာတာမပဟိယာ/မာတုမပဟိယာ..

မာတုပုဒ်နောင့် အာမပဟ-ပစ္စည်းသက်၍ ဥ-ချေ၍ ပြီးသောကြောင့် မာတာ မပဟိယာ-ပါဌ်သာသင့်။

ပါကဋတ္တာ/ပါကတတ္တာ..

ပ+ကဋ+ဏ=ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ပါကဋတ္တာ ပါဌ်သာသင့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (ဂ)

ပုတ္တ။ ။သာမန်သားထက်လွန်သော ပစ္ဆိမဘဝိကဖြစ်သော သားကို အလွန်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။ကေဒေသျူပစာ။

(ခ)သံဝဏ္ဏနာ။ ။အခြားသောအမည် မမှည့်-ဟုဆိုသဖြင့် ဗီဇကအမည်သာ မှည့်၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

ဗီဇကမာတာ။ ။အကျိုးဖြစ်သော သား၏ ဗီဇကအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော အမေ၌လည်း ဗီဇကမာတာဟူ၍ ဆိုသောကြောင့် ဖလူပစာ။

****

ဝါကျစဉ် (၃၉)

(က) တတ္ထ **အဟုဒေဝါတိ** အဟု ဓေဝ။

(ခ) ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။

(ဂ) အဟောသိယေဝါတိ အတ္ထော။

(ဃ) **ကုက္ကုစ္စန္တိ** အစ္ဆရာစာရဟေတုကော ပစ္ဆာနုတာပေါ။

(င) **ဝိပ္ပဋိသာရောတိ** တဿေဝ နာမံ။

(စ) သော' ဟိ ဝိညုဟိ အကတ္တဗ္ဗတာယ ကုစ္ဆိတကိရိယဘာဝတော ကုက္ကုစ္စံ၊ကတံ အစ္ဆရာစာရံ နိဝတ္တေတုံ အသမတ္ထတာယ တံ ပဋိစ္စ ဝိရူပံ သရဏဘာဝတော ဝိပ္ပဋိသာရောတိ ဝုစ္စတိ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၈၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဃ)အစ္ဆရာစာရဟေတုကော၊ လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ပစ္ဆာနုတာပေါ၊နောက်၌ အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်။ အဟုဒေဝ၊ဖြစ်သည်သာ။

(င)ဝိပ္ပဋိသာရောတိပိ၊ ဝိပ္ပဋိသာရဟူသော အမည်သည်လည်း။တဿေဝ၊ ထိုပစ္ဆာနုတာပ၏ပင်။ နာမံ၊ အမည်တည်း။

(စ)ဟိ-**ပုစ္ဆနတ္ထနိပါတ်ကြံ**။ဟိကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။ သော၊ ထိုပစ္ဆာနုတာပကို။ ကုက္ကုစ္စန္တိ၊ကုက္ကုစ္စဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝိပ္ပဋိသာရောတိ၊ဝိပ္ပဋိသာရဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ သော၊ထိုပစ္ဆာနုတာပကို။ဝိညုဟိ၊တို့သည်။ အကတ္တဗ္ဗတာယ၊မပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ကုစ္ဆိတကိရိယဘာဝတော၊စက်ဆုပ်အပ်သောအမှုရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ကုက္ကုစ္စံတိ၊ကုက္ကုစ္စဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော၊ အစ္ဆရာစာရံ၊ ကို။ နိဝတ္တေတုံ၊ ပြန်နစ်စေခြင်းငှာ။အသမတ္ထတာယ၊မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထိုလွန်ကျူးမှုကို။ ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ဝိရူပံ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်။သရဏဘာဝတော၊ကြံစည်အောက်မေ့တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဝိပ္ပဋိသာရောတိ၊ ဝိပ္ပဋိသာရဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ ၏။

http://www.dhammadownload.com

သံဝဏ္ဏနာကိုရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်

ကုက္ကုစ္စ၊စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုအပ်သော အမှုအရာသည်။ (သဒ္ဒတ္ထ)

ဝိပ္ပဋိသာရော၊လွန်ကျူးအပ်သောအမှုကိုစွဲ၍ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြံစီအောက်မေ့ခြင်းသည်၊ (သဒ္ဒတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာသည် (က) ဖြင့် အဟုဒေဝကို အဟု+ဝေဟု ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ဒါရကောဒေဝစသည်၌ ဒေဝဟူသော ဧကဝစနတ္တပုဒ်ကိုတွေ့မြင်အပ်သောကြောင့် အဟု+ဒေဝဟု·သာ ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဟု + ဝေဟု ပဒစ္ဆေဒပြုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်အံ့နည်း။စုဒ်ကြောင့်(ခ) ဝါကျမိန့်။

တစ်နည်း-ထပနာတုန်။ ထို၌ ဒ-အက္ခရာသည် အဘယ်သို့သောအက္ခရာဖြစ်ပါသနည်း။နိပါတ်အက္ခရာဖြစ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

(ဂ)သို့။ ။ဆရာသည် (က-ခ)ဝါကျတို့ဖြင့် အဟုဒေဝကို အဟု + ဝေဟုပဒစ္ဆေဒပြုလျက် ဒ-အက္ခရာလာ၍ ပြီးသောပုဒ်၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။တဒဟုပေါသထေပုဒ်ကဲ့သို့ အဟု- သဒ္ဒါသည် နေ့ဟူသောအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော။အဟုသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျမိန့်။

(စ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ-င) ဝါကျတို့ဖြင့် ပစ္ဆာနုတာပ-ဟူသောအမည်သည် ကုက္ကုစ္စ၏လည်းကောင်း၊ဝိပ္ပဋိသာရ၏လည်းကောင်း အမည်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ပစ္ဆာနုတာပဟူသော အမည်တစ်မျိုးသာဖြစ်၍ ကုက္ကုစ္စ၏အမည်သာဖြစ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း။ (တစ်နည်း) ဝိပ္ပဋိသာရ၏အမည်သာဖြစ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊တစ်မျိုးမျိုး၏သာ အမည်ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပစ္ဆာနုတာပ ဟူသောအမည် တစ်မျိုးသည်ကုက္ကုစ္စ, ဝိပ္ပဋိသာရ(၂)မျိုးတို့၏ အမည်ဖြစ်၏ဟုဆိုသောဆရာ့စကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့မည်း။စုဒ်ကြောင့်- (စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (တစ်နည်း) ဒဠှီကရဏ။ (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဃ)ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ။(စ)ယုတ္တိဒဠှီ။(တစ်နည်း) ဝိတ္ထာရ။

စာစပ်။ ။ဝိညုပ္ပဟိ-တို့သည်·အနက်ပေးသောကြောင့်၊ အကတ္တဗ္ဗတာယဝယ်အကတ္တဗ္ဗဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်၌ အဝုတ္တကတ္တား၊ အဝုတ္တကတ္တား၏ ကြိယာစပ်။**(တစ်နည်း)** ကုစ္ဆိတကြိယဘာဝတောဝယ် ကုစ္ဆိတဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်၌ အဝုတ္တကတ္တား၊ အဝုတ္တကတ္တား၏ ကြိယာစပ်။

နံပါတ် (၄)

ကတံ ။ ။ **ကရီယတေတိ ကတံ။**

http://www.dhammadownload.com

ကုကတံ ။ ။ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ။

ကုက္ကုစ္စံ ။ ။ ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ။

သောတ္တတဒ္ဓိတ်တို့၏ သဘောသည် ပုဒ်အရ ပစ္စည်းအရ အထူးမရှိသော ကြောင့် စက်ဆုပ်အပ်သော အမူရာရ၏။ကုက္ကုစ္စစေတသိက်သည်အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ ကရီယိတ္ထာတိ ကတံ ။ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ။

။ ကုကတဿ ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ။

ဝိပ္ပဋိသာရော။ ။ သရဏံ သာရော ။ဝိရူပံ သာရော ဝိသာရော။

။ ပဋိစ္စ ဝိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။

(တစ်နည်း) ။ သရဏံ သာရော။ ပဋိစ္စ သာရော ပဋိသာရော။

ဝိရူပံ ပဋိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။

ဝိ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ဝိရူပဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို၏ ပဋိ သာရ-နောက်ပုဒ်အရ စွဲ၍အောက်မေ့ခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးစပ် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ဖောက်ပြန်စွာ စွဲ၍အောက်မေ့ခြင်း ကြိယာရ၏။

အနုတာပေါ။ ။အနု ပုနပ္ပုနံ တာပေါ အနုတာပေါ။

ပစ္ဆာနုတာပေါ။ ။ပစ္ဆာ အနုတာပေါ ပစ္ဆာနုတာပေါ။

ပစ္ဆာအရ နောက်ကာလသည် မုချ။ထို၏အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်းနှင့် ကာလ ကာလဝန္တစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ နောက်ကာလ၌ ပူပန်ခြင်းကြိယာရ၏။

နံပါတ် (၅)

တာပေါ။	။ တပ + ဏ
ဝိညူဟိ။	။ ဝိ + ဉာ + ရူ။
ကုစ္ဆိတ။	။ ကုသ + တ။
နိဝတ္တေတုံ။	။ နိ + ဝတု + တုံ။
သမတ္တ။	။ သံ + အတ္တ + အ။
ပဋိစ္စ။	။ ပဋိ + ဣ + တွာ။

နံပါတ် (၆)

(က) **အဟုဇဝဖြင့်** အဟုဒေဝကို အဟု+ဝေဟူ၍ ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ)ဝါကျဖြင့် ဒ-အက္ခရာလာ၍ အဟုဒေဝဟု ရုပ်ပြီးသည်ကို သိစေ သည်။ (ဘာဝတ္ထ)

(ဂ) **အဟောသိယေဝဖြင့်** အဟုဒေဝ၌ အဟုသည် ဟူဓာတ်အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်၊ ဓာတ်၏ အစ၌ အ,လာ၊ ဦ-ကို ဥ-ရဿပြု၊ ဤဝိဘတ်ကိုချေ၍ ပြီးသည်ကို သိစေသည်။အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် အဟုဒေဝကို " ဖြစ်ပြီးသာ "ဟူ၍

http://www.dhammadownload.com

အတိတ်အနက် ပြန်ဆိုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **ပဏ္ဏာနုတာပေါဖြင့်**ကုက္ကုစ္စအရ ကတာကတာနုသောစနလက္ခဏာ ရှိသော ကုက္ကုစ္စစေတသိက်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။**အဇ္ဈာစာရ ဟေတုကောဖြင့်**ကုက္ကုစ္စဟူသည် ပြုအပ်ပြီးသော လွန်ကျူးမှုကို အာရုံပြုခြင်းအ ကြောင်းရှိသည်ကို သိစေသည်။

(င)**ကုစ္ဆိတကိရိယဘာဝတောဖြင့်** -ကုက္ကုစ္စံကို ကရဏံ ကတံ၊ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ၊ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကုက္ကုစ္စအရ ကုစ္ဆိတကြိ ယာကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကုသဒ္ဒါသည် ကုစ္ဆိတအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။**ဝိညုဟိ အကတ္တဗ္ဗတာယဖြင့်** - ပညာရှိတို့ မပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် စက်ဆုပ်အပ်သော အမှုအရာဖြစ်သည်ကို သိစေ။

ပဋိရူပ ဝိရူပ သရဏဘာဝတောဖြင့် -ဝိပ္ပဋိသာရော၌ ဝိပုဒ်၊ ပဋိပုဒ်၊သာရပုဒ်၊ သာရော၌ သရဓာတ်+ဏပစ္စည်း၊ ယင်း ဏပစ္စည်း၏ဘာဝသာဓနအနက်၌ဖြစ်၍၊ သရဏံ သာရောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝိရူပံ သာရော ဝိသာရော။ ပဋိရူ ဝိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရောဟု ပါဒိပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ် သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

ကတံ အဇ္ဈာစာရံ စသည်ဖြင့် -ပြုအပ်ပြီးသော လွန်ကျူးမှုကို ဆုတ်နစ်ခြင်း ငှာ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပဏ္ဏာနုတာပ၏ ဝိပ္ပဋိသာရ အမည်ရသည်ကို သိစေ သည်။**သော တံ ဝုစ္စတိဖြင့်**ကုက္ကုစ္စ ဝိပ္ပဋိသာရတို့အရ ကာရဏူပစာအား ဖြင့် ပုစ္ဆာနုတာပကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိရူပံသရဏဘာဝတော / ဝိရူပသရဏဘာဝတော...

ဝိရူပေါ ဝါ ကုစ္ဆိတောဝါ ပဋိသာရောတိ ဝိပ္ပဋိသာရော။(ဋ၁၄၊ အဋ္ဌ သာလိနီ)၌ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဒုမ္မနောအဖွင့်၌ ဝိရူပမနောဟု အဋ္ဌက ထာဆရာ ကိုယ်တိုင်ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမာသ်ဖြင့်ပြီးသော ဝိရူပ သရဏဘာဝတော ပါဌ်သင့်။သမာသ်အားလုံး၌ ဝိဘာသသဒ္ဒါလိုက်၍ အနိစ္စဝိဓိဖြစ် သောကြောင့် ဝါကျအနေဖြင့်ရှိသော ဝိရူပံ သရဏဘာဝတောပါဌ်လည်း သင့်မြတ် သည်သာ။

နံပါတ် (၈)

(ဃ)ကုက္ကုစ္စ - ပြဋ္ဌာန်းသော ကုက္ကုစ္စကိုဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသောကြွင်းဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။

အစိတ်ဖြစ်သော ကုက္ကုစ္စ၏ကုက္ကုစ္စအမည်ကို အပေါင်းဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ် ၌တင် စေဒေသူပစာ။

တစ်နည်း။ အပေါင်းဖြစ်သော ဝိနယကုက္ကုစ္စ၊အသံယတကုက္ကုစ္စ၊

http://www.dhammadownload.com

ပဋ္ဌာနတာပကုဏ္ဍတို့၏ ကုဏ္ဍအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော, ပဋ္ဌာနတာပကုဏ္ဍ၌တင် ကေဒေသျူပစာ။ ရှုဋ္ဌီနည်း။

(စ)ဝါကျအလို-အကြောင်းဖြစ်သော ပြုအပ်ပြီးသော လွန်ကျူးမှု၏ ပဋ္ဌာနတာပအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ယင်းလွန်ကျူးမှုကို အာရုံပြု၍ပူပန်မှု ပဋ္ဌာနံ့တာပစိတ္တုပ္ပါဒ်၌တင် ကာရဏူပစာ။

****

ဝါကျစဉ် (၄၀)

(က) **အန္တောမနော်တိ** အနသောစနဝသေန အဇ္ဈတ္တရေယေ၀ ဌိတစိတ္တော။

(ခ) ဟာဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ပဝတ္တနဝသေန ပန သဗ္ဗေပိ အန္တောမနာယေ၀။

(ဂ) **လီနမနော်တိ** ဥဒ္ဒေသေ, ပရိပုစ္ဆာယ ကမ္မဋ္ဌာနေ အဓိသီလေ အဓိစိတ္တေ အဓိပညာယ ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏေ စ နိတ္ထုတ္တာစုရော အဝိပ္ဖါရိကော။

(ဃ) အညဒတ္ထုံ ကောသဇ္ဇဝသေနေ၀ လီနော သင်္ကုစိတော မနော အဿာတိ လီနမနော။

(င) **ဒုက္ခီတိ** စေတောဒုက္ခေန ဒုက္ခီ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၂]

****

နံပါတ် (၁)

(က)အနသောစနဝသေန၊ လွန်ကျူးမှုကို အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။အဇ္ဈတ္တရေယေ၀၊ ကိုယ်တွင်း၌သာ။ ဌိတစိတ္တော၊ တည်သောစိတ်ရှိသည်။

(ခ)ပဝတ္တနဝသေန ပန၊စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ကား။သဗ္ဗေပိ၊အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ အန္တောမနာယေ၀၊အတွင်း၌တည်သော စိတ်ရှိကုန်သည်သာ။

(ဂ)ဥဒ္ဒေသေ၊ ပါဠိတော်ကို ရွတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ပရိပုစ္ဆာယ၊အနက်ကိုအဖန်ဖန်မေးခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း၌လည်းကောင်း။အဓိသီလေ၊လွန်ကဲသော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌ လည်းကောင်း။အဓိစိတ္တေ၊လွန်ကဲသော သမာဓိစိတ်၌လည်းကောင်း။အဓိပညာယ၊လွန်ကဲသောဝိပဿနာ ပညာ၌လည်းကောင်း။ (ပ)၊ အဝိပ္ဖာရိကော၊ ပြန့်ပြန့်ပြူးပြူးမရှိ။

(င)စေတောဒုက္ခေန၊ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ဒေါမနဿဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ··ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အတွင်း၌သာလျှင် တည်သောစိတ်ရှိ၏ဟု အန္တောမန၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ အန္တောမနဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ အားလျော်စွာ "အဇ္ဈတ္တရေယေ၀ ဌိတစိတ္တော" ဟူ၍သာ သံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အနသောစနဝသေနဟု အပိုစွက်လျက် ဖွင့်ဆိုခြင်းသည်

http://www.dhammadownload.com

အသို့ သင့်ရာအံ့နည်း။သံဝဏ္ဏနာ/သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။အန္တောမနော ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဠိအားလျော်စွာ **"အဗ္ဘန္တရေယေဝ ဌိတစိတ္တော"** ဟု ဖွင့်ဆိုသင့်၏။သို့သော်လည်း ဟာဒယဝတ္ထုကို မှီ၍ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း သတ္တဝါအားလုံးတို့၏စိတ်သည် အန္တောမနမည် နိုင်ရကား သတ္တဝါအားလုံးတို့ထက်-ထူးသော အန္တောမနကို ပြလို၍ အနုသောစန ဝသေနဟု အပိုစွက်လျက် ဖွင့်ဆိုသော ငါ့စကား သင့်နိုင်ရကား သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ့၌မရောက် ကင်းပျောက်၏ဟူလို။

(ဃ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (ဂ)ဝါကျဖြင့်ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာစသည်၌အရှင်သုဒိန် သည် ချထားအပ်သော တာဝန်ရှိ၏၊ အားထုတ်ခြင်းမှကင်း၏-ဟူ၍ လီနမန၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာစသည်၌ နိက္ခိတ္တဓုရဖြစ်ခြင်း၊ အဝိပ္ပါ ရိက ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပါသနည်း။ ကုက္ကုစ္စ, ဝိပ္ပဋိသာရတို့၏ အစွမ်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

မှတ်ချက်။ ။**ကောသဇ္ဇဝသေနေဝ ဟူသောပုဒ်၌ ဧဝ ကိုရှုထားသည်။**

နံပါတ် (၃)

(က) ပက္ခန္တရ။ (ခ) ယုတ္တိဒဋ္ဌိ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (တစ်နည်း) ပက္ခန္တရ။ (လီနမန၏ သဘာဝတ္ထမှ တစ်ပါး အဘိဓာနတ္ထပြ။) (င) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဟာဒယ ။ ။ ဟရတိ အတ္တနော အာဓာရန္တိ ဟာဒယံ။

ဝတ္ထု ။ ။ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု။

ဟာဒယဝတ္ထု။ ။ ဟာဒယဉ္စ တံ ဝတ္ထုစာတိ ဟာဒယဝတ္ထု။

ဟာဒယအရ နှလုံးသား၏ အဖြစ်ဟူသောဂုဏ်မချ။ထို၏ တည်ရာအရုပ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ နှလုံးသားဟူသော တည်ရာဝတ္ထုရ၏။

ကမ္မဋ္ဌာနံ ။ ။ကမ္မဿ ဌာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ။

ဝတ္တပဋိပတ္တိ။ ။ဝတ္တဉ္စ ပဋိပတ္တိစ ဝတ္တပဋိပတ္တိ။

ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏော။ ။ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ ပူရဏံ ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏော။

နိက္ခိတ္တဓုရော။ ။နိက္ခိတ္တံ ဓုရံ ယေနာတိ နိက္ခိတ္တဓုရော။

နိက္ခိတ္တဓုရ-အရ ချထားအပ်သော တာဝန်သည် မုချ။ထို၏ ယ-အရ အရှင်သုဒိန်နှင့် ဌာနီ+ဌာနစပ် ဌာနူ။ယ-အညပုဒ်အရ ထို သော ချထားအပ်သော ဝန်ရှိသော အရှင်သုဒိန် ရ၏။

အဝိပ္ပါရိကော။ ။ ဝိပ္ပါရတော ဝိရဟိတော အဝိပ္ပါရော။အဝိပ္ပါရော ယေဝ အဝိပ္ပါရိကော။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပ္ပါရ-ဝိသေသနပုဒ်အရ-အားထုတ်ခြင်းသည် မုချ။ထို၏ အားထုတ်ခြင်း မှကင်းသော အရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-အားထုတ်ခြင်း မှကင်းသော အရှင်းသုဒိန် ရ၏။(သွတ္တတဒ္ဓိတ် ဆက်ကောက်။)

ဝိပ္ပါရိကော။ ။ဝိပ္ပါရော အဿ အတ္ထီတိ ဝိပ္ပါရိကော။

အဝိပ္ပါရိကော။ ။န ဝိပ္ပါရိကော အဝိပ္ပါရိကော။(ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသူ မဟုတ်သည်)

ကုသီတော။ ။ကုစ္ဆိတံ သီဒတီတိ ကုသီဂေါ။

ကောသဇ္ဇံ။ ။ကုသီဒဿ ဘာဝေါ ကောသဇ္ဇံ။

ကုသီဒ တဒ္ဓိတ်အရ-ပျင်းရိသော သုဒိန်သည် မုချ။ထို၏ပျင်းရိခြင်းကြိယာ နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော။နိဿယ+နိဿိတစပ်ဌာန။ဏျ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော-ပျင်းရိသူ ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပျင်းရိခြင်း ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သောစန ။	။	သုစ+ယု။
အဇ္ဈတ္တ ရ ။	။	အဘိ+အတိ+အရ။
ဟာဒယ ။	။	ဟာရ+ယ။
နိဿာယ။	။	နိ+သိ+တွာ။
အန္တ ။	။	အတိ+ဏ/ အမ+တ
လီန ။	။	လီ+ယု။
ဥဒ္ဒေသ ။	။	ဥ+ဒိသ+ဏ။
ပရိပုစ္ဆာ ။	။	ပရိ+ပုစ္ဆ+အ။
အဓိသီလ။	။	။အဓိ+သီလ+အ။
ပဋိပတ္တိ ။	။	ပဋိ+ပဒ+တိ။
နိက္ခိတ္တ ။	။	နိ+ခိပ+တ။
သင်္ကိစိတ။	။	သံ+ကုစ+တ
ဒုက္ခ ။	။	ဒုက္ခ+အ။ ဒု+ခါဒ+က္ဂိ။ ဒု+ခန+က္ဂိ။

ဒုက္ခကံတု ဝသာစာပိ ၊ ဒုပုဗ္ဗ ခါဒတောပိဝါ။

ဒုပုဗ္ဗခနတောစာပိ ၊ ဒုက္ခသဒ္ဒဂတီ ဝဒေ။

နံပါတ် (၆)

(က)အဇ္ဈတ္တရေယောဝ ဋ္ဌိတစိတ္တော ဖြင့်အန္တောမနော်ဒ္ဓ ဝေသဒ္ဒါ ကြည့်၍ လည်း အဝဓာရဏအနက် သိနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အန္တသဒ္ဒါ၏ အဇ္ဈတ္တရအနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊မနသဒ္ဒါသည် စိတ္တသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊အန္တော ဋ္ဌိတံ မနံ ယဿာတိ အန္တောမနောဟု ဗဟုဗ္ဗီသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

အန္တသောစနဝသေနဖြင့်-အရှင်သုဒိန်၏စိတ်သည် ဟာဒယဝတ္ထုရုပ်ကို မှီ၍

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အတွင်း၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အတွင်း၌ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ဃ)**လီနော သင်္ကုစိတော စသည်ဖြင့်**-လီနသဒ္ဒါသည် သင်္ကုစိတသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍ လီနော မနော အဿာတိ လီနမနောဟု ဗဟုဗ္ဗီသမာသ်ဝစနတ္ထပြု အပ်သည်ကို သိစေသည်။**ကောသဇ္ဇဝသေနေဝဖြင့်**-လီနမနဖြစ်ခြင်းသည် ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိပ္ပဋိသာရတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ကောသဇ္ဇကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူသောအဓိပ္ပါယ် ကို သိစေသည်။**အညဒတ္ထုဖြင့်**-အနောက်အယှက်ကင်းစွာ လီနမနဖြစ်ကို သိစေ။

(င) **စေတောဒုက္ခေနဖြင့်**-ဒုက်ခ္ခ၌ ဒုက္ခအရ ကာယိကဒုက္ခကို မယူအပ်၊ စေတသိကဒုက္ခကို ယူအပ်သည် ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သဗ္ဗေဝိ/သဗ္ဗောဝိ...

သဗ္ဗော အန္တောမနောယေဝါတိ သဗ္ဗောလောကော အန္တောမနောယေဝဟု [ယောဇနာ] ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ထိုအလို သဗ္ဗောပိ-ဟုဧကဝုစ်ရှိသော ပါဌ်သင့်။

ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့၏ စိတ်သည် အန္တောမန ဖြစ်၏။အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အရှင်သုဒိန်၏စိတ် အန္တောမနဖြစ်ပုံ အထူးကို ပြလို၍ ပုဂ္ဂိုလ်အများကို သုံးသပ်ရကား သဗ္ဗေပိဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်လည်းသင့်။

နိဿယများ၌ ဗဟုဝုစ်ပါဌ်ကို အနက်သမ္ဗန်ကြသည်။

အဝိပ္ပါရိကော/အဝိပ္ပါရိကော...

အဝိပ္ပါရိကောတိ ဥဒ္ဒေသာဒီသု ဗျာပါဒဝိရဟိတော အဗျာဝဋ္ဋောတိ အတ္ထော ဟု [သာရတ္ထ] ၌ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖရဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော ကြောင့်လည်းကောင်း အဝိပ္ပါရိကောပါဌ်သင့်။

တစ်နည်း-ဝိ-ရှေးရှိသော ပါရဓာတ် တ-ပစ္စည်း၊ တ-ကို ကပြု၍ပြီးသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယအက္ခရာဖြင့် ရှိတတ်၏မလိုဟု (ဂဏ္ဌိသစ်) ၌ဆိုသော ကြောင့်လည်းကောင်း အဝိပ္ပါရိကော-ဟု ပထမက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ကမ္မဋ္ဌာနံ။ ။အကြောင်းအာရုံဖြစ်သောကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာနအမည်ကို အ ကျိုးအာရုမ္မဏိကဖြစ်သော နှလုံးသွင်းခြင်း ဘာဝနာမယ စိတ်၌တင် ကာရဏူပစာ။

ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏေ။ ။ဥဒ္ဒေသ-စသည်မှကြွင်းသော ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်ကို ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

အန္တောမနော။- ။ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ်ကိုဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသော စေတသိက်ကို လည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း၊ ဧကဒေသူပစာ။**တစ်နည်း**-အပေါင်းဖြစ်သော အတွင်း၌ဖြစ်သော စိတ်အားလုံးတို့၏ အန္တောမနအမည်ကို အစိပ်ဖြစ်သော အတွင်း ဆွေး ဆွေးနေသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၌တင် ဧကဒေသူ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁၀)

ဒုက္ခိ၌ဒုက္ခအရ။ ။ဒေါသမှုဒွေး၌ရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာ (ဒေါမနဿဝေဒနာ)
ကောသဇ္ဇအရ။ ။ထိန, မိဒ္ဓ။ (တစ်နည်း) အဝီရိယစိတ် (၁၆) ပါး။

****

ဝါကျစဉ် (၄၁)

(က) ဝီထိဒွိယောတိ ပဿာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ ပရိပုဏ္ဏ-စက္ခုအာဒိက္ကန္ဒြိယော။

(ခ) **သော ဒါနိ တွန္တိ ဇတ္တ ဒါနိတိ နိပါတော။**

(ဂ) သော ပန တွန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဃ) **ကိစ္စိ နော တွန္တိ ကစ္စိ နု တွံ။**

(င) **အနဘိရတောတိ** ဥက္ကဏ္ဌိတော။

(စ) ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနောတိ အတ္ထော။

(ဆ) တသ္မာ တမေဝ အနဘိရတိံ ပဋိက္ခိပန္တော အာဟ "န ခေါ အဟံ အာဝုသော အနဘိရတောတိ။

(ဇ) အဓိကုသလာနံ ပန ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အဘိရတောဝ အဟန္တိ။

[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၂။ ၁၈၃]

နံပါတ် (၁)

(က)ပဿာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ၊ပဿာဒ၏တည်ရာအရပ်၏။သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ၊ပြည့်ဖြိုးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိပုဏ္ဏစက္ခုအာဒိက္ကန္ဒြိယော၊ ပြည့်ဖြိုးသော စက္ခုစသောဣန္ဒြေရှိသည်။ အဟောသိ၊ ပြီ။

(င)ဥက္ကဏ္ဌိတော၊ဆင်းရဲငြီးငြင် အသက်ရှင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။[သဒ္ဒတ္ထ] ဝါ၊ အထက်၌ လည်တမျှော်မျှော်ပြု၍ လှည့်လည်တတ်သည်။[သဒ္ဒတ္ထ]။ဝါ၊ပျင်းရိသည်။ [ဝေါဟာရတ္ထ]

(ဆ)တသ္မာ၊ထိုသို့ အနဘိရတအတွက် ဂိဟိဘာဝပတ္ထနအနက်ကို ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။[တသ္မာ-အစွဲ]အာဟ၏ကတ္တား-အာယသ္မာသုဒိန္နော။

(ဇ)ပန၊စင်စစ်ကား။အဟံ၊ ဤအရှင်သုဒိန်သည်။အဓိကုသလာနံ၊ လွန်ကဲသော ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ သမထ,ဝိပဿနာ စသော တရားတို့ကို။ ဘာဝနာယ၊ ပွားစေခြင်း၌။ အနဘိရတောဝ၊ မမွေ့လျော်သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် သော ဒါနိ တွံ၌ ဒါနိသည် နိပါတ်ပုဒ်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ အပ်၏။ နိပါတ်ဖြစ်သော ဒါနိသည် ကာလတ္တသတ္တမီအနက်၌ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ဝိသေသနအနက်။ [မအူ] (ဝါ) ပဒပူရဏအနက်၌ [ဘာဋိ] ဖြစ်၏ဟူလို။

(စ)သို့။ ။ဆရာသည် (င)ဝါကျဖြင့် အနဘိရတဟူသည် သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်ပျင်းရိခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော် ပျင်းရိခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ပစ္စည်းလေးပါး ရနိုင်ခဲ၍ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော် မပျော်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ)သို့။ ။ ဆရာပါဠိတော်၌အရှင်သုဒိန်သည်"န ခေါ အဟံ"စသောစကားကို ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် "န ခေါ အဟံ"စသောစကားကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။ သာသနာတော်၌ အရှင်သုဒိန်သည် မွေ့လျော်နေပြီ မဟုတ်လော၊စုဒ်ကြောင့် (ဆ)မိန့်။

(ဇ)သို့။ ။ဆရာသည် (ဆ) ဖြင့်လူအဖြစ်ကို တောင့်တ၍ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော် မပျော်ခြင်းကို ပယ်မြစ်လို၍"န ခေါ ဟံ "စသောစကားကို ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုတမေဝဌ်ရှိသော ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် နစ်စေအပ်သောအနက်ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ နစ်စေအပ်သောအနက်ကို ဆရာ မပြဆိုပြီလော။ **တစ်နည်း**။ထိုသို့ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ပါဠိတော်၌ အနဘိရတောဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် အရှင်သုဒိန်သည် သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်သည်သာ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ) ပက္ခန္တရ။ (င) ပက္ခန္တရ။

(စ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဆ) လဒ္ဓဂုဏ။ (ဇ) ပက္ခန္တရ။ တမေဝဌ် ဧဝသဒ္ဒါ၏ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထမှတစ်ပါး နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ပြသောကြောင့်။

စာစပ်။ ။ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ-ကား ၏-ပေးသောကြောင့် သမ္ဗန္ဓတ္ထာဝယ် တ္ထ-ပစ္စည်း၌ သမ္ဗန်+သမ္ဗန္ဓီစပ်။(တစ်နည်း) သည်ပေးသောကြောင့် သမ္ဗန္ဓ၌ တုလျက်+လိင်္ဂတ် စပ်။

နံပါတ် (၄)

ပီဏိန္ဒြိယော။ ။ **ပီဏာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယဿာတိ ပီဏိန္ဒြိယော**။

ပီဏိန္ဒြိယ ပုဒ်လုံးအရ ပြည့်ဖြိုးသော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့သည် မုချ။ ထို ၏ ယ-အရ အရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဌာန။ယ-အရ ပြည့်ဖြိုးသော ဣန္ဒြေရှိသော အရှင်သုဒိန်ရ၏။

အဘိရတော။ ။ **အဘိရမတီတိ အဘိရတော**။

အနဘိရတော။ ။ **န အဘိရတော အနဘိရတော**။

န ဟူသော-ဝိသေသနပုဒ်အရ ပဋိသေဓောဂုဏ်သည် မုချ။ထို ၏ သာသနာတော်နှင့် မမွေ့လျော်သော အရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်သော အရှင်သုဒိန်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တဏ္ဍော။ ။ ဥတ္တဏ္ဍနံ ဥတ္တဏ္ဍော။
ဥတ္တဏ္ဍိတော။ ။ ဥတ္တဏ္ဍံ ဣတော ဥတ္တဏ္ဍိတော။

ဥက္ကဏ္ဍဝိသေသနပုဒ်အရ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ခြင်းသည် မုချ။ ထို၏ ဣတ နောက်ပုဒ်အရ ရောက်သောအရှင်သုဒိန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ ...င်ရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ခြင်းသို့ရောက်သော အရှင်သုဒိန်ရ။

(တစ်နည်း)ဥတ္တဏ္ဍော။ ။ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဍော ဥတ္တဏ္ဍော။
ဥတ္တဏ္ဍိတော။ ။ ဥတ္တဏ္ဍံ ဣတော ဂတော ပိစရိတောတိ ဥတ္တဏ္ဍိတော။
ဥတ္တဏ္ဍိတော၊ အထက်၌ လည်တမျှော်မျှော်ပြု၍ လှည့်လည်တတ်သည်။
အဓိကုသလာ။ ။ အဓိကာ ဥတ္တမာ ကုသလာ အဓိကုသလာ။

နံပါတ် (၅)

ဝီဏာ ။ ။ ဝီဏ+အ/ဝီ+ယု။
ဣန္ဒြိယ ။ ။ ဣဒိ+ဏျ။
ပသာဒ ။ ။ ပ+သဒ+ဏ။
ဩကာသ။ ။ အဝ+ကာသ+ဏ။ အဝကာသန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထာတိ ဩကာသော။
သမ္ပုဏ္ဏ ။ ။ သံ+ပူရ+တ။
စက္ခု ။ ။ စက္ခ+ဥ။ ရူပံ စက္ခတိ ပဿတီတိ စက္ခု။
ဥတ္တဏ္ဍိတော။ ။ ဥ+ကဋ္ဌ+တ/ဥ+ကမု+တ။
ပတ္တယမာန။ ။ ပတ္ထ+ဏယ+မာန။
ပဋိက္ခိပန္တ။ ။ ပဋိ+ခိပ+အန္တ။
ကုသလ ။ ။ ကုသသဒ္ဒူပပဒ+လူ+က္ဂိ။ ကုသေ ရာဂါဒယော လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ ကုသလံ။ကုပုဗ္ဗ+သလ+အ။ ကုစ္ဆိတံ အပါယဒုါရံ သလန္တိ သံဝရန္တီတိ ကုသလံ။ကုသသဒ္ဒူပပဒ+လာ+အ။ ကုသေန ဉာဏေန လာတဗ္ဗန္တိ ကုသလံ။ကုပုဗ္ဗ+သာ+လ။ကုစ္ဆိတော အကုသလဓမ္မေ သာတိ တနုံ ကရောတီတိ ကုသလံ။

နံပါတ် (၆)

(က) ပရိပုဏ္ဏစက္ခုအာဒိဣန္ဒြိယောဖြင့်-ဝီဏာဒိန္ဒြိယော၌ ဝီဏာပုဒ် ဣန္ဒြိယပုဒ် ဝီဏာသဒ္ဒါသည် ပရိပုဏ္ဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဣန္ဒြိယအရ စက္ခု စသောဣန္ဒြေတို့ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ဝီဏာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယဿာတိ ဝီဏိန္ဒြိယောဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ သမ္ပုဏ္ဏတ္တာဖြင့်-စက္ခုပသာဒ စသည်တို့သည် ပသာဒအားဖြင့် နဂိုရှိပြီးအနေမှ ယုတ်လျော့ခြင်း ပြည့်ဖြိုးခြင်းမည်သည် မရှိ ပသာဒတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော မဟာဘုတ် ရုပ်ကလာပ်တို့သည်သာ ပြည့်ဖြိုး

http://www.dhammadownload.com

သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ဂ) **သောပနတ္တဲ** ဖြင့် ဒါနိ-နိပါတ်သည် ဝိသေသန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။ (မအူ)တစ်နည်း-ဒါနိ ဧတရဟိ ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်တူ(၂) ပုဒ် ရှိသောကြောင့်ဒါနိသည် အနက်မရ ပဒပူရဏ နိပါတ်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **ကစ္စိနုတ္တဲ့ဖြင့်** ကိစ္စိနောတွဲကို ကစ္စိ+နု+တွဲဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(င)**ဥတ္တဿတ္ထိတောဖြင့်** ပျင်းရိခြင်း, မမွေ့လျော်ခြင်းဟူသည် သာသနာ တော်၌ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ရခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသောအဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပီထိန္ဓြိယ/ ပီထိန္ဓြိယ...

တ-စ စာစဉ်-စတုတ္ထပါရာဇိကဏ်အဖွင့် ရှုပါ။

အာဘိရတောဝ အဟံ/ အာဘိရတောဝ အယံ...

အချို့စာတို့၌ အဟံဟု ပါဌ်ပျက်ရှိ၏။မေးသူတို့ကိုဖြေခြင်းမဟုတ်၊ အရှင်သုဒိန်၏ ဖြစ်နေပုံကို အဋ္ဌကထာဆရာ ပြဆိုရာ ဖြစ်သောကြောင့် အယံဟုသာ ရှိသောပါဌ်သင့်။(ဆရာတော်ဦးအဂ္ဂါဉာနာဘိဝံသ၊စည်ရှင်။မိန့်)အရှင်သုဒိန် အပြောဟု ယူဆပါက အဟံ ဖြစ်ရမည်။

ရှင်းချက်။(ဆ) ဝါကျပါ တမေဝ အနဘိရတိ ပဋိက္ခိပန္တော စကားသည် အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ စကားဖြစ်ပြီး ထိုစကား၏ အလျော်စကားမှာ (ဓ)ဝါကျဖြစ်ပါသည်။အဓိပ္ပါယ်မှာ-အမှန်တော့ ဘာဝနာတရားအားထုတ်ရာမှာ သူ(အရှင်သုဒိန်)ပျော်ပါတယ် ဟူ၍ ပြောလိုရင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

နံပါတ် (၈)

ပီထိန္ဓြိယ။ ။ဌာနီဖြစ်သော စက္ခုစသော ပသာဒရုပ်တို့၏ ပြည့်ဖြိုးခြင်း ပီထိန္ဓြိယအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ပသာဒရုပ်တို့၏ တည်ရာမဟာဘုတ်တို့ပြည့်ဖြိုး ခြင်း၌တင် ဌာနျူပစာ/အဝိနာဘာဝနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိ-အဖြေ၌ ပီထာမျှရှု၍ ဌာနူပစာတင်သည်။

အနဘိရတော။ ။အပေါင်းဖြစ်သော လူ့အဖြစ်ကို တောင့်တ၍ ပျင်းရိခြင်း ရဟန်းတရား အားထုတ်ခြင်း၌ မမွေ့လျော်ခြင်း ကာမရာဂ နှိပ်စက်၍ ပျင်းရိခြင်းတို့ ၏ အနဘိရတအမည်ကို အစိတ်ရဟန်းတရား အားထုတ်ခြင်း၌ မမွေ့လျော်ခြင်း အနဘိရတ၌တင် ကေဒေသျူပစာ-ရှင္ဇီနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

အနဘိရတအရ။ ။ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၄၂)

(က) အတ္တံ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ မယာ ကတံ ဓေကံ ပါပကမ္မံ အတ္တိ ဥပလဗ္ဘတိ သံဝိဇ္ဇတိ။

(ခ) နိစ္စကာလံ အဘိမုခံ ဝိယ မေ တိဋ္ဌတိ။

(ဂ) အထ နံ ပကာသေန္တော 'ပုရာဏဒုတိယိကာယာ' တိ အာဒိမာဟ။

[ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဓေကံ-တစ်မျိုးသော။ပါပကမ္မံ-မကောင်းမှုသည်၊ ဝါ၊ ကို။ သံဝိဇ္ဇတိ ထင်ရှားပါ၏။ ဥပလဗ္ဘတိ၊ရအပ်ပါ၏။

(ခ)နိစ္စကာလံ-မြဲသောကာလပတ်လုံး။မေ-၏။ဝါ-အား။အဘိမုခံဝိယ-ရှေးရှုသကဲ့သို့။

(ဂ)အထ-ထိုမှ နောက်၌။ နံ-ထို မကောင်းမှုကို။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ၊ (က) ဖြင့် အတ္တံကို ဥပလဗ္ဘတိ သံဝိဇ္ဇတိ ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် ရှင်သုဒိန်၏ ထိုမကောင်းမှု၏ ဖြစ်ဆဲကိုရည်၍ အတ္တံကို ဆိုလိုသလော၊အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

ကား။ ။မကောင်းမှု၌ အမြဲ မိမိ ရှေးရှုသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ထင်သည်။ယင်းမကောင်းမှုသည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်ရာဝိသယ၏ အဖြစ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ အဖန်တလဲလဲ စိတ်၌ ဖြစ်နေသည်ဟူလို···

[အတ္တီတိ ဝိသယဘာဝေန စိတ္တေ ပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။န ပါပဿ ဝတ္တမာနတံ သန္ဓာယ၊အတ္တိ ဝိသယဘာဝေန စိတ္တေ ပရိဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။တေနာဟ 'နိစ္စကာလံ အဘိမုခံ ဝိယ မေ တိဋ္ဌတိ' တိ] သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၁၆။

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ၊ ပါဠိတော်၌ ပုရာဏဒုတိယိကာယ မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတော-ဟု ဆိုအပ်၏။'အတ္တံ မေ ပါပကမ္မံ ကတံ' ဖြင့်ပင် အရှင်သုဒိန်သန္တာန် ပါပကမ္မရှိသည်ကို ပြဆိုပြီးသည်မဟုတ်လော ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ပုရာဏဒုတိယိကာယ စသည်ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ (နံ ပကာသေန္တော=ရှု။)

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ပုရာဏဒုတိယိကာယ-ပုဒ်အဖွင့်အဖို့တစ်ပါးပြ။ တစ်နည်း- အနုသန္ဓေဝါကျ။

နံပါတ် (၄)

ပကာသေန္တော။ ။**ပကာသေတီတိ ပကာသေန္တော**။

http://www.dhammadownload.com

ပ-ပုဗ္ဗ ကာသဓာတ် ထင်ရှားပြလိုသော အရှင်သုဒိန်သန္တာန်ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်း သောစိတ္တုပ္ပါဒ်။ဝါ-ဝိပ္ပဋိသာရ စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။မေထုန်လွန်ကျူးခြင်းဟူသော ရေး ရေးသောစိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏ္။နောက်နောက်သောကာယိကဒုက္ခ,စေတသိကဒုက္ခ ဖြစ်ခြင်းသည် ဖလ္။အန္တပစ္စည်းအရ-ထို··သော အရှင်သုဒိန်၏

နိစ္စကာလော။ ။နိစ္စော စသော ကာလောစာတိ နိစ္စကာလော။

အာဘိမုခံ။ ။မုခဿ အာဘိ အာဘိမုခံ။

နံပါတ် (၅)

နိစ္စ။ ။န+ဣစ္စ။ ဣဓာတ်၊ တ ပစ္စည်း။[နာသဘာဝေန ဧကစ္စံ နဂစ္ဆတီတိ နိစ္စံ] ဓာန်၊ ဋီ၊ ၄၁။ ဂါထာ။ တကို စပြု။ **တစ်နည်း နိပါတ်ပုဒ်။**

ပါပ။ ။ပ+အပ+ထ။

မုခ။ ။မု+ခ။

နံပါတ် (၆)

(က) **မယာဖြင့်** မေ-သဒ္ဒါသည် စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်နှင့်တကွအမှသဒ္ဒါ ၏ ကာရိယမဟုတ်၊နာ-ဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကို သိစေ။ **မယာ ကတံဖြင့်** မေ-ကို ကတံ၌စပ်၍နာဝိဘတ် အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌သက်သည် ကိုလည်းကောင်း၊ကတံ၌ ကရဓာတ်၊တပစ္စည်း ယင်းတ-၏ကံအနက်၌သက်သည် ကိုလည်းကောင်း ကရီယိတ္တာတိကတံဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

ကတံ တေ ပါပကမ္မံ အတ္ထိဖြင့် ကတံကား ပါပကမ္မ၏ ဝိသေသနဖြစ်၍ ပါပကမ္မံသည် အတ္ထိ၌ ကတ္တားအဖြစ် စပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပါပကမ္မဟူ သည် ရှေး၌ ပြုအပ်ပြီးသော မေထုန်မှီဝဲခြင်းပင် ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေ။

ဥပလဒ္ဓတိဖြင့် ' အတ္ထိ-ရှိ၏' ဟူရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်သဘောအားဖြင့် ရှိခြင်းကို မယူအပ်၊စိတ်ဖြင့် ပြန်၍တွေးသောအခါ ထိုမကောင်းမှုကို ရနေ၏·ဟူသောအဓိပ္ပါယ် ကို သိစေ။

သံဝိဇ္ဇတိဖြင့် ပညတ်သဘောကဲ့သို့ အပြောအားဖြင့်သာ ရှိသည်မဟုတ် ပရမတ်သဘောအားဖြင့် အထင်အရှား ရအပ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။ [ဘာသာဋီကာ]

နံပါတ် (၇)

ကော ပါပကမ္မံ/တော ပါပကမ္မံ···

ကော ပါပကမ္မံရှိမှ မှန်မည်။ 'သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗရှိ ပါပကမ္မ ဟူသည် ဓနီး ယောင်း၌ မေထုန်လွန်ကြူးမှု တစ်ခုတည်းသာ လွန်ကြူးခဲ့သည်ကို ဖော်ညွှန်းရာဖြစ် သောကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၄၃) အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒိန္န ၁၇၃

နံပါတ် (၉)

အတ္တိ မေ ပါပကမ္မံ။ ။ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော လွန်ကြူးမှုပါပကမ္မကို ယခုရှိနေသယောင် အလားအားဖြင့် ခေါ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း။ **အဘိမုခံ**။။ထင်ရှားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ ရှေးရှုခြင်း[မျက်မှောက်]၏ အဘိမုခံ ဟူသောအမည်ကို ထင်ရှားမရှိသော မကောင်းမှုကံ၌ တင်စား၍ထင်ရှားမရှိသော မကောင်းမှုကံ၏ ရှေးရှုခြင်း[မျက်မှောက်]ကို အဘိမုခံဟု ဆိုသောကြောင့် တဒ္ဓမ္မူပစာ။ [ဝိယ-ကိုရှုသည်] မစိုးရိမ်။

နံပါတ် (၁၀)

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအရ။ ။ကုက္ကုစ္စပြဋ္ဌာန်းသော ဝိပ္ပဋိသာရ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။ လက္ခဏာဟာရနေတ္တိနည်းထုတ်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၃)

(က) **အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒိန္န ကုက္ကုစ္စာယိတုံ** အာဝုသော သုဒိန္န တယေ့တံ ပါပကမ္မံ အလံ သမတ္ထံ ကုက္ကုစ္စာယ။

(ခ) ပဋိဗလံ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေတုံ ဝတ္တုံ ဟောတိ။

(ဂ) **ယံ တွံ့** အာဒိမှိ ယေန ပါပေန တွံ န သက္ခိဿသိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။

(ဃ) **တံ တေ ပါပံ အလံ ကုက္ကုစ္စာယိတုံ** ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) အထ နံ အနုသာသန္တာ '**နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ**' တိ အာဒိမာဟံသု။

(စ) တတ္ထ **နနူတိ** အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထေ နိပါတော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၃။]

****

နံပါတ် (၁)

အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒိန္န ကုက္ကုစ္စာယ အလံ ဝိပ္ပဋိသာရာယ၊ ယံတွံ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတွာ နသက္ခိဿသိ ယာဝဇီဝံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ [ပါဠိတော်]

အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ရှု၍ ပါဠိတော်အနက်...

အာဝုတော သုဒိန္န၊ ယံ (ယေန ပါပေန) **အကြင်မေထုန်မှီဝဲခြင်း** ဟူသော မကောင်းမှုကြောင့်။ တွံ ဧဝံ သွာက္ခာတေ၊ဤသို့ **ကောင်းစွာဟောတော်မူ** အပ်သော။ ဓမ္မဝိနယေ၊ သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်း၌။(ဝါ) **သာသနာတော်၌**။ပဗ္ဗဇိတွာ ယာဝဇီဝံ၊အသက်ထက်ဆုံး။ ပရိပုဏ္ဏံ-စွာ။ ပရိသုဒ္ဓံ၊ စွာ။စရိတုံ န သက္ခိဿသိ၊မစွမ်းနိုင်တုံဘိ၏။တံ ပါပံ-သည်။တုယှံ၊ သင့်အား။ ကုက္ကုစ္စာယ-ငှာ။အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဝိပ္ပဋိသာရာယ-ငှာ။ အလံ၊

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာသည်(က)ဝါကျဖြင့် အလံ ကုက္ကုစ္စာယကို အလံသမတ္တံကုက္ကုစ္စာယ ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ပါပကမ္မသည် ကုက္ကုစ္စအကျိုးငှာ အသို့စွမ်းနိုင်ပါသနည်း။ ကုက္ကုစ္စအကျိုးငှာ စွမ်းနိုင်ပုံကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် ယံ တွဲ၌ ယံသည် ပါပကို စွဲယူသုံးသပ်၍ ဟိတ်အနက်၌ ဖြစ်သော နိပါတ်တည်းဟု ပဒတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို၏ ပဒသမ္ဗန္ဓကား အဘယ်ပါနည်း။ ပဒသမ္ဗန္ဓကို မပြဆိုပြီလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ ရဟန်းတို့သည် **နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ** စသော စကားကို ပြောဆိုကြကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ပြောဆိုကြပါကုန်သနည်း။ **အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒ္ဓိနှ ကုက္ကုစ္စာယ** စသောစကားတို့ဖြင့် ရဟန်းတို့သည် အရှင်သုဒိန်ကို ကဲ့ရဲ့ကြကုန်ပြီးသည်မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ကဲ့ရဲ့ပြီးနောက် အရှင်သုဒိန်ကို ဆုံးမလို၍ **နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ** စသော စကားတို့ကို ပြောဆိုကြကုန်၏ ဟူလို...

နိယံ။ ။ရှေ့နောက်ဝါကျ သန္ဓေစပ်က ရှေ့ဌာနကို စောဒကအာဘော် ဟိတ်ခတ်လျှော်၍ ရှမျှော်တဝ နောက်ဌာနကြံ အာဟာကံမှာ စောဒနာ သေသာကြွင်းလတ် အဖြေမှတ်။

စတုက္က...

(က) နနု "အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒ္ဒိန္န ကုက္ကုစ္စာယာ"တိ အာဒိဝုတ္တံ။

(ခ) အထ ကသ္မာ သဟာယကာ ဘိက္ခူ "နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ"တိ အာဒိမာဟံသု။

(ဂ) အထ နံ အနုသာသန္တာ- တသ္မာ..

(ဃ) သဟာယကာ ဘိက္ခူ "နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ"တိ အာဒိမာဟံသု။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။ (ခ) ဝိတ္ထာရ (တစ်နည်း) ဝါကျာရမ္ဘ-- ကုက္ကုစ္စာယ၌ အာယ၏ ဝိဘတျတ္ထကို ဆက်လက်အားထုတ်သောကြောင့်။(ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ပက္ခန္တရ (တစ်နည်း)ဝါကျာရမ္ဘ။ပဒတ္ထမှတစ်ပါး ပဒသမ္ဗန္ဓဆက်ပြ။ (င)ပက္ခန္တရ။ (စ)ဝိတ္ထာရ။(တစ်နည်း)ပက္ခန္တရ။ သမုဒါယတ္ထမှတစ်ပါး အဝယဝတ္ထကိုပြ။

နံပါတ် (၄)

ပါပံ။ ။ ဒုဂ္ဂတိံ ပါပေတီတိ ပါပံ။

ပရှေးရှိသော အပဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-ပဋိသန္ဓေ ကိစ္စတပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၄၃)အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒိန္န၁၇၅

အကုသလဝိပါတ် ဥပေက္ခာသဟဂုဏ်သန္တီရဏ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကဋတ္တာရုပ်တို့၏ဥပါဒ် သည်မှုချ။ဟေတုကတ္တုဗ္ဗကြိယာ အကုသိုလ်စေတနာ၏ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယ သတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော အကုသိုလ်စေတနာ။

ပါပကမ္မံ။ ။ **ပါပဥ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ ပါပကမ္မံ။**

အနုသာသန္တာ။ ။ **အနုသာသေန္တီတိ အနုသာသန္တာ။** (အနု+သာသ+အန္တ)

အနု ရှေးရှိသော သာသဓာတ်အရ သူငယ်ချင်းရဟန်းတို့၏ သန္တာန်၌ သွန်သင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မေတ္တာ ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှုချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။ နောက်နောက်သော နန္ဒ အာဝုသော ဘဂဝတာ စသော စိတ္တဇ သဒ္ဒရုပ်သည် ကာရဏူ။အန္တပစ္စည်း အရ သူငယ်ချင်း ရဟန်းတို့ရ၏။

အနုမတိဂ္ဂဟဏံ ။ ။ **အနုမတိယာ ဂဟဏံ အနုမတိဂ္ဂဟဏံ။**

အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထော ။ ။ **အနုမတိဂ္ဂဟဏမေဝ အတ္ထော**

အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထော။

နံပါတ် (၅)

သမတ္ထ ။ ။သမတ္ထ + အ။ **သမတ္ထေတီတိ သမတ္ထော။**

ပဋိဗလ ။ ။ပဋိ + ဗလ + အ။

ဖြဟ္မာ ။ ။ဖြဟ + မ်။ **ဝုဒ္ဓိံ ဖြဟတိ ဂစ္ဆတီတိ ဖြဟ္မာ။**

ဗြူဟ + မ။**ဈာနဝိသေသေဟိ ဗြူဟေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ ဗြဟ္မာ။**

သမ္ဗန္ဓ ။ ။ သံ + ဗန္ဓ + အ။

အနုမတိ ။ ။ အနု + မန + တိ။

နံပါတ် (၆)

(က) တုယ့်ဖြင့် တေသည် နာဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တေပြု၍ပြီး သည်မဟုတ်၊စတုတ္ထီသဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တေပြု၍ ပြီးသည်ကိုသိစေ။

ဧတံ ပါပကမ္မံဖြင့် ယံ နိပါတ်၏နိယမကို ဧတံ ပါပကမ္မံဟု စွက်၍အနက် သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်။**(တစ်နည်း)** ကုက္ကုစ္စကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော အရာဟူသည် အခြားတစ်ပါးမဟုတ်၊ အတ္ထိ မေ ပါပံ၌ ပါပကမ္မပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သမတ္ထံဖြင့် အလံသဒ္ဒါသည် ပဋိက္ခေပ အနက်ကို မဟော၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း အရဟအနက်ဟောသည်ကို သိစေသည်။

(ခ)ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေတုံဖြင့်ကုက္ကုစ္စာယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ် ၏ကာရိယတည်း။ ယင်းသည် တုမတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကုက္ကုစ္စအကျိုးငှာဟူသည် ကုက္ကုစ္စကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ)ယေန ပါယေနဖြင့် ယံ၌ ယသဒ္ဒါဖြင့် ပါပကို စွဲယူသုံးသပ်၍ယင်း ယံသည် ဟိတ်အနက်၌ ဖြစ်သောနိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**(တစ်နည်း)** ကရိယာအနက်၌ပထမာဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ကုဏ္ဍသွာယ/ကုဏ္ဍသွေန…

အလံသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌ တတိယာ စတုတ္ထီဝိဘတ် (၂) မျိုး ရှိနိုင်ငြားသော်လည်း အလံသဒ္ဒါသည် ပဋိက္ခေပ အနက်ဟောက တတိယာဝိဘတ်ဖြင့်ယှဉ်ရာပုဒ်၌ ရှိနေရမည်။ အရဟအနက်ကို ဟောက ယှဉ်ရာပုဒ်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ်ရှိနေရမည်ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် သမတ္ထ ပဋိဗလဟူသော အဖွင့်ကိုထောက်၍ဤ၌ အရဟအနက်ဖြစ်သင့်ရကား စတုတ္ထီဝိဘတ်ဖြင့်ရှိသော ကုဏ္ဍသွာယ ပါဌ်သာသင့်။

ယံတွံ/ယောတုံ…

ယန္တိ ဟောတုအဇ္ဈေ နိပါသော ကရဏဇ္ဈေဝါ ပစ္စတ္တဝစနံ (သာရတ္ထ) ကို ထောက်၍ ယံတွံ ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပါပကမ္မံ။ ။အကျိုးယုတ်မာသော မေထုန်မှု၏ ပါပကမ္မအမည်ကိုအကြောင်းဖြစ်သော မေထုနဝီတိက္ကမ စေတနာ၌တင် ဖလူပစာ။

တစ်နည်း -အပေါင်းဖြစ်သော ယုတ်မာသော အမှုအားလုံး၏ပါပကမ္မအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုန်မှု၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

ဗြဟ္မစရိယ။ ။အကျိုးမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ ဗြဟ္မစရိယအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂပဒဋ္ဌာန သိက္ခာ(၃)ပါး၌တင် ဖလူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

အနုသာသန္တအရ -ကရုဏာပုဗ္ဗင်္ဂမ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

နံပါတ်စဉ် (၄၄)

(က) **ဝိရာဂါယာတိ ဝိရာဂတ္ထာယ။**

(ခ) **နော သရာဂါယာတိ နော ရာဂေန ရဉ္ဇနတ္ထာယ။**

(ဂ) ဘဂဝတော ဟိ "ဣမံ မေ ဓမ္မံ သုတွာ သတ္တာ သဗ္ဗဘဝဘောဂေသု ဝိရဇ္ဇိဿန္တိ၊နော ရဇ္ဇိဿန္တိ "တိ ဧတဒတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတောတိ အဓိပ္ပါယော။

(ဃ) **ဧသ နယော သဗ္ဗပဒေသု။**

(င) **ဣဒံ ပနေတ္ထ ပရိယာယဝစနမတ္တံ။**

(စ) **ဝိသံယောဂါယာတိ ကိလေသေဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယ။**[ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၊၁၈၃။]

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)ဝိရာဂတ္ထာယ၊မတပ်မက်သော မဂ်အကျိုးငှာ။ (ဝါ) စက်ဆုပ်တတ်သောမဂ် အကျိုးငှာ။

(ခ)ရာဂေန-ဖြင့်။နော ရဇ္ဇနတ္ထာယ၊တပ်မက်တတ်သော မေထုန်မဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ဒေသိတော နန္ဒ၊ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။

(ဂ)ဟိ၊ မှန်။ဘဂဝတာ-သည်။မေ-၏။ဣမံ ဓမ္မံ၊ကို။သုတ္တာ၊၍။သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။သဗ္ဗဘာဝသောဂေသု။အလုံးစုံသော ဘဝ၊စည်းစိမ်တို့၌။ဝိရဇ္ဇိဿန္တိ၊စက်ဆုပ်ကုန်လတ္တံ့။နော ရဇ္ဇိဿန္တိ၊မတပ်မက်ကုန်လတ္တံ့။ဣတိ၊ဤသို့။ဧတဒတ္ထာယ၊ဤအကျိုးငှာ။ဓမ္မော၊ကို။ဒေသိတော၊ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤကား။အဓိပ္ပါယော၊ ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း။

(ဃ)သဗ္ဗပဒေသု-ဝိသံယောဂါယ, နော သံယောဂါယ, အနုပါဒါနာယ, နော ဥပါဒါနာယ, ဟူသော အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌။

(င)ပန၊ဆက်။ဣဒံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌။ပရိယာယဝစနမတ္တံ၊ပရိယာယ်ဖြစ်ကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို ဆိုခြင်းမျှတည်း။

(စ)ကိလေသေဟိ၊နှင့်။ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယ၊မယှဉ်ခြင်းအကျိုးငှါ။(ဝါ)မယှဉ်သော လောကီ,လောကုတ္တရာ မဂ်အကျိုးငှါ။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ၊သည် (က+ခ)ဝါကျတို့ဖြင့် ရာဂဖြင့် မတပ်မက်ခြင်း အကျိုးငှာဟောတော်မူ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။လောက၌လာဘ် စသည်ကိုမက်၍ (ဝါ)လာဘ်စသည် အကျိုးငှာလည်း တရားဟောကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ၊သည်(က+ခ)ဝါကျတို့ဖြင့် ဝိရာဂါယ,နောသရာဂါယ စသောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ရဟန်းတို့ အလိုအကျ ဖွင့်ပြအပ်၏။ဝိသံယောဂါယ စသောပုဒ်တို့၏အလိုကို အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်း။ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းမှတစ်ပါးအခြားနည်းတို့ဖြင့်လည်း သိအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ၊သည် (ဃ)ဝါကျဖြင့် ဝိသံယောဂါယစသော ပုဒ်တို့၌ ရဟန်းတို့အလိုကို ဆိုအပ်ပြီး အစီအစဉ်တိုင်း သိအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့ဆိုအပ်ပြီးသောအစီအစဉ်အတိုင်း သိအပ်ပါလျှက် အဘယ့်ကြောင့် ဝိသံယောဂါယ စသောပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။မဖွင့်ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့်(င) မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌ ပရိယာယ်အနက်မျှကိုပြလိုသောကြောင့် ဟူလို။(ဒေါသတင်လိုက ဂန္ထဂရုဒေါသတင်ပါ။)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ) ပက္ခန္တရ။(ဂ) ဒဠှီကရဏ။ (တစ်နည်း) ဝိတ္ထာရ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။
(င) ဝါကျာရမ္ဘ။(စ) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဝိရာဂေါ။ ။ဝိရဇ္ဇတီတိ ဝိရာဂေါ။

ဝိ-ရှေးရှိသော ရဉ္ဇဓာတ်အရ မငြိကပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ဏ-ပစ္စည်းအရ မငြိကပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော လောဘ၏ဆန့်ကျင်ဘက် အလောဘရှိ၏။

သရာဂ။ ။သဟ ရာဂေန ယော ဝတ္တတီတိ သာရဂေါ။

သရာဂ ပုဒ်လုံးအရ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်ခြင်း သမဝါယဘောဂုဏ်မှချ။ ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ မေထုန်နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ယ-အညပုဒ်အရ ထိုသော ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော မေထုန်ရှိ၏။

ဘဝဘောဂါ။ ။ဘဝေါစ ဘောဂေါစ ဘဝဘောဂါ။

သဗ္ဗဘဝဘောဂါ။ ။သဗ္ဗေ ဘဝဘောဂါ သဗ္ဗဘဝဘောဂါ။

ပရိယာယော။ ။ပရိယာယိတဗ္ဗောတိ ပရိယာယော။

:- ပရိ ရှေး, အာရှေးရှိသော ဣဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌကြိယာကား သိတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှချ။ထို၏ ဏ-ပစ္စည်းအရ အနက်ပရိယာယ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ အနက်ပရိယာယ်ရှိ၏။

ပရိယာယဝစနံ။ ။ပရိယာယ် ဝစနံ ပရိယာယဝစနံ။

နံပါတ် (၅)

အဓိပ္ပါယော။ ။ အဓိ+အပိ+ဣ+ဏ။ , **အဓိပ္ပီယတေ ဣစ္ဆီယတေတိ အဓိပ္ပါယော။**

(တစ်နည်း) ။ အဓိ +ပယ + ဏ။**အဓိပယတိ စိတ္တေတိ အဓိပ္ပါယော။**

နယော ။ ။ နီ + ဏ

ကိလေသောဟိ။ ။ ကိလိသ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝိရာဂတ္တာယဖြင့်** ဝိရာဂါယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ ယင်းသည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ရဇ္ဇနတ္ထာယဖြင့်** ရာဂါယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ ယင်း သ-ဝိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ရာဂေါ-၌ ရဉ္ဇဓာတ်-ဏ ပစ္စည်း၊ယင်းဏ ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ရဉ္ဇဓာတ်၏ ဒိဝါဒိဂဏိကအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရဉ္ဇနံ ရာဂေါဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရာဂေနဖြင့်-ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်၏ဟူသည် သမ္ပယုတ်အားဖြင့်တကွ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊မေထုန်မှုကို ရာဂသည် အာရုံပြုလျက် တပ်မက်သောကြောင့် အာရုံ/အာရမ္မဏိကအားဖြင့် တကွဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိရဇ္ဇိသသ္တိ/ဝိရဇ္ဇိသသ္တိ...

ရူပါဒီသု ရဇ္ဇတိ စသည်ဖြင့် ရူပါဒိဂိုဏ်းရုပ်ကို တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဋ္ဌမသသစ ဒိဝါဒိဂဏိက် ပတ္တဿ **ရဇ္ဇတိ ဝိရဇ္ဇတိ ရူပါနိ ဘဝန္တိ**-ဟု ဒိဝါဒိရုပ်ကို တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း (၂) ပါဌ်သင့်။

ဝိရဇ္ဇိသသ္တိရုပ်သည် သဗ္ဗဘဝဘောဂေသု-ဟူသော အာဓာရကိုထောက်၍ အလျဉ်းမသင့်။

သေနယော/သေဝနယော...

သဗ္ဗပဒေသုဟူသော အာဓာရပုဒ် နောက်၌ရှိ၍ ပါဠိဂတိကအားဖြင့် **စေမ**ရှိသင့်ရကား သေနယော ပါဌ်သာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။အာဓာရပုဒ် ရှေ့၌ရှိက သေဝနယောဟု ရှိရမည်။ ဒုတိယတတိယပဒေသု သေဝနယော။(မာတိကာတိတ်ရှ)

နံပါတ် (၈)

ပရိယာယဝစနမတ္တ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အနက်ပရိယာယ်, သဒ္ဒါပရိယာယ်တို့၏ ပရိယာယဝစနမတ္တအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ပရိယာယ်၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

တစ်နည်း။ ။အကျိုးသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယဝစန အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ပရိယာယ်အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်း၌တင် ဖလူပစာ။

ကိလေသေဟိ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ကိလေသာ(၁၀)ပါး၏ ကိလေသေဟိ ဟူသောအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ကိလေသာနှင့်တကွ အကုသိုလ်အားလုံး၌တင် ဧကဒေသူ/ပစာန။

ရာဂေန။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ရာဂ၏ရာဂေန ဟူသောအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ရာဂနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တင် ဧကဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိသံယောဂါယ အရ။ ။လောကီ လောကုတ္တရာနှင့် ယှဉ်သောမဂ္ဂင် (၈)ပါး။ (လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ၊ ဦးဗုဓ်မှတိုင်း ရေးရန်။)

ဝါကျစဉ် (၄၅)

(က) **တတ္ထ နာမ တွန္တိ တသ္မိံ နာမ တွံ။**

(ခ) **သရာဂါယ စေတောသသီတိ** သဟ ရာဂေန ဝတ္တမာနာယ

http://www.dhammadownload.com

မေထုနဓမ္မာယ စေတေဿသိ ကပ္ပေဿသိ ပကပ္ပေဿသိ။

(ဂ) ဇောဒတ္ထံ ဝါယမိဿသီတိ အတ္ထော။

(ဃ) ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

(င) ပုန ရာဂဝိရာဂါဒီနိ နဝ ပဒါနိ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရနိဗ္ဗာနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာနိ။

(စ) တသ္မာ "ရာဂဝိရာဂါယာ"တိ ဝါ "မဒနိမ္မဒနာယာ"တိ ဝါ ဝုတ္တေပိ 'နိဗ္ဗာနတ္ထာယာ' တိ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ဆ) နိဗ္ဗာနဉ္ဟိ ယသ္မာ တံ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ ရာဂေါ ဝိရဇ္ဇတိ န ဟောတိ၊တသ္မာ ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ။

[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က) ထည့်သင့်သော ပါဠိထည့်၍အနက်...

အာဝုသော ဘဂဝတာ၊သည်။ဇဝံ ဝိရာဂါယ၊မတပ်မက်သော မဂ်အကျိုးငှာ။ဝါ၊စက်ဆုတ်တတ်သော မဂ်အကျိုးငှာ။တသ္မိ-ဓမ္မေ၊ထိုတရားတော်ကို။ဒေသိတေ၊ဟောတော်မူအပ်ပါလျက်။တွံ၊သည်။သရာဂါယ၊ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သောမေထုန်အကျင့်အကျိုးငှာ။စေတေဿသိနာမ၊စေ့ဆော်ပြုလုပ် အားထုတ်ဘိသနည်း။ [ဝိမတိဋီကာ]

(ဂ) ဇောဒတ္ထံ၊ဤမေထုန်အကျိုးငှာ။ဝါယမိဿသိနာမ၊အားထုတ်ဘိသနည်း။ဣတိ အတ္ထော။

(ဃ) သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဝိသဲယောဂါယ အစရှိသောပုဒ်တို့၌။ ဧသ ဧသော၊ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်။နယော၊တည်း။

(င) နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရနိဗ္ဗာနမေဝ၊သခ်ါရတို့မှ နစ်စေအပ်သော လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ။သန္ဓာယ၊ ၍။ဘိက္ခုပ္ပဟိ၊အရှင်သုဒိန်ကို အပြစ်တင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။(ကထ္ထား) ဝုတ္တာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။**တစ်နည်း**-ယောဇနာအလို ဘဂဝတာ-ဟု ကတ္တားထည့်ပါ။

(ဆ)ဟိ၊မှန်။(တစ်နည်း)ချဲ့။နိဗ္ဗာနံ၊ကို။ယသ္မာ တံ၊ထိုနိဗ္ဗာန်သို့။ အာဂမ္မ၊ရောက်၍။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။ပဋိစ္စ၊စွဲမှီ၍။ရာဂေါ၊သည်။ဝိရဇ္ဇတိ၊မတပ်မက်။နဟောတိ၊မဖြစ်တော့။တသ္မာ၊ထိုသို့ ရာဂ၏ မတပ်မက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။(တသ္မာအစွဲ) ရာဂဝိရာဂေါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

တစ်နည်း-ဟိကသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ?-ဟုလည်း ဟိကို ပုစ္ဆနတ္ထ နိပါတ်ကြံ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(င)သို့။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ အရှင်သုဒိန်၏သူငယ်ချင်းရဟန်းတို့သည်၊ရာဂဝိရာဂါယ, မဒနိမ္မဒနာယ စသော ၉-ပုဒ်တို့ကို ပြောဆိုကြကုန်၏။ထိုသူငယ်ချင်းရဟန်းတို့သည် အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုကြပါကုန်သနည်း။ထိုပုဒ်တို့ဖြင့် အရိယမဂ်ကိုရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုကြပါကုန်သလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(ဆ)သို့။ ။အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊ (စ) ဝါကျဖြင့် ရာဂဝိရာဂဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဒနိမ္မဒနာယဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်ပါသော်လည်း နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာဟူသော အနက်ကိုသာ မှတ်သားထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ရာဂဝိရာဂ,မဒနိမ္မဒနတို့၏ အမည်သည် အရိယမဂ်၏ အမည်သာဖြစ်၍ အရိယမဂ်၏အကျိုးငှာသာဟု ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာဟူ၍သာ အနက်မှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်ရာအံ့နည်း။သဒ္ဒါအနက်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ ။ရာဂဝိရာဂ,မဒနိမ္မဒနတို့၏ အမည်သည် အရိယမဂ်၏ အမည်ဖြစ်၍ အရိယမဂ် အကျိုးငှာဟု ဆိုသင့်ငြားသော်လည်း ထိုအရိယာမဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ရာဂ, မာနကို ကင်းအောင်ပြု၏။ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာဟု ဖွင့်ဆိုသော ငါ့စကား သင့်ရကား သင်တင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ငါ၌မရောက် ကင်းပျောက်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝိတ္ထာရ။(ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။(င) ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။ရာဂဝိရာဂစသော ၉-ပုဒ်တို့ကို အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ဆိုပါသနည်းဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်သောကြောင့်။

(စ) လဒ္ဓဂုဏ။(ဆ) ဒဠှီကရဏ။**တစ်နည်း** ဝိတ္ထာရ။

နံပါတ် (၄)

မေထုန်။ ။မိထုနာနံ ဣဒံ မေထုနံ။ မိထုနာနံ အယံ မေထုနော။ မိထုနာနံ အာစာရော မေထုနံ။ (အာစာရတဒ္ဓိတ်)

မိထုန တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ တပ်မက်ခြင်းတူကုန်သော မိန်းမယောကျ်ား နှစ်ဦးသားသည် မှချ။ထို-၏••ဏ-ပစ္စည်းအရ ၎င်းတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သောမေထုန်အကျင့်နှင့်သာမီ/သံစပ် ဌာန။ဏ-ပစ္စည်းအရ မိန်းမယောကျ်ား နှစ်ဦးသားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော မေထုန်အကျင့် ရ၏။

မေထုနဓမ္မော။ ။မေထုနော စ သော ဓမ္မောစာတိ မေထုနဓမ္မော။

ဝိရာဂေါ ။ ။ဝိရဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ။

ဝိဥပသာရပုဒ်အရ ဓာတွတ္ထဗာဓကဘောဂဏ်ရ၏။ရဉ္ဇဓာတ်အရ ကတ္တုဒွန္ဒကား ရာဂ၏အဘာဝဘောဂဏ်သည် မှချ။အဓိကရဏာတ္ထ-ကား နိဗ္ဗာန်၏ပကာတူပ

http://www.dhammadownload.com

နိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ထာ-ပစ္စည်းအရ နိပ္ဖာန်ရ၏။

ရာဂဝိဂေါ။ ။ ရာဂဿ ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါ။
နိပ္ဖတ္တိတံ ။ ။ နိပ္ဖတ္တိယတီတိ နိပ္ဖတ္တိတံ။
လောကုတ္တရ။ ။ လောကတော ဥတ္တရံ လောကုတ္တရံ။
လောကုတ္တရနိပ္ဖာန်။။လောကုတ္တရဧဝ နိပ္ဖာန် လောကုတ္တရနိပ္ဖာန်။
မဒ။ ။ မဒ္ဒန္တိ ဧတေနာတိ မဒေါ။
နိမ္မဒန။ ။ နိမ္မဒန္တိ ဧတ္တာတိ နိမ္မဒနံ။
မဒနိမ္မဒန။ ။ မဒါနံ နိမ္မဒနံ မဒနိမ္မဒနံ။

နံပါတ်(၅)

ဝတ္တမာနာ။	။ ဝတ္တ(ဝတ္တု) + မာန။
မေထုန ။	။ မိထ + ဥန။
နိပ္ဖတ္တိတ ။	။ နိ + ဝတ္တု + တ။
ဥတ္တရ ။	။ ဥ + တရ + အ။
နိဗ္ဗာန ။	။ နိ + ဝါ + ယု။
သန္တာယ ။	။ သံ + ဓာ + တွာ။
အာဂမ္မ ။	။ အာ + ဂမု + တွာ။
အာရဗ္ဘ ။	။ အာ + ရဘ + တွာ။
ပဋိစ္စ ။	။ ပဋိ + ဣ + တွာ။

နံပါတ် (၆)

(က) တသ္မိံ ဖြင့် တတ္ထ၌ ထ္ထ-ပစ္စည်းသည် သ္မိံဝိဘတ်၏အနက်၌သက်သည်ကို သိစေသည်။ [ဝိဘတျတ္ထ၊ ပစ္စယတ္ထ။]

(ခ) သဟ ရာဂေန ဝတ္တမာနာယဖြင့် သရာဂါယ၌ သဟသည် သ၏ ကာရိယဖြစ်၍ သဟ ရာဂေန ယော ဝတ္တတီတိ သရာဂေါဟု ဗဟုဗ္ဗီသမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။ မေထုနဓမ္မာယဖြင့်-သရာဂအရ မေထုနဓမ္မကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။ကမ္မေသုသိဖြင့်-စေတေဿသိ၌ စိတ္တဓာတ်သည် စေ့ဆော်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊စီရင်ခြင်းဝိဓိအနက်ဟောသည်ကို သိစေသည်။ဝတ္တမ္ပေသဿသိဖြင့်-ဥပသာရပုဒ်မရှိသော ကပ္ပဓာတ်သည် ဥပသာရပုဒ်ရှိသော ကပ္ပဓာတ်သကဲ့သို့ ဝိဓိအနက်ဟောကြောင်း သိစေသည်။

(ဂ) တေဒတ္ထဲ့ဖြင့်-သရာဂါယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

ဝါယမိဿတိဖြင့်-ကပ္ပဓာတ်သည် ကြံစည်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊အား ထုတ်ခြင်း ဥဿာဟအနက်ဟောသည်ကို သိစေသည်။(တစ်နည်း)ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်သော မေထုန်အကျိုးငှာစေ့ဆော်ခြင်းဟူသည် ထိုမေထုန်အကျိုးငှာအားထုတ်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ဆ) ယသ္မာရာဂေါဝိရဇ္ဇတိဖြင့်-ရာဂဝိရာဂေါ၌ ဝိရာဂေါပုဒ်ကို ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါဟု ကရဏသာဓန ဝဇနတ္တပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ထာ-ပစ္စည်း ကရဏသာဓန၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ရာဂနှင့်ဝိရာဂကို ရာဂဿ ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝဇနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နိယံ။ ။ ကရဏသာဓ်၊ ကမ်ကရဏသာဓ် နောက်ပုဒ်ပြ ရှေ့ကပုဒ်နှင့်ကဗ္ဗ ဆဋ္ဌီတွဲမြဲ။

နိဗ္ဗာန် ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိဖြင့်-ရာဂဝိရာဂေါအရ မုချအားဖြင့် အရိယာ မဂ်ဖြစ်သော်လည်း ဖလူပစာအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုအရကောက်ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။

တံ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စဖြင့်-အရိယာမဂ်သည်သာ ရာဂစသည်ကိုပယ် သတ်နိုင်သောကြောင့် ရာဂဝိရာဂဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဥပစာအားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ကို ရာဂဝိရာဂဟု ဆိုသတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ)

နံပါတ် (၇)

အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ/အာဂမ္မ ပဋိစ္စ...

တံအာဂမ္မာတိ နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ ပဋိစ္စ အရိယမဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယ-ဘာဝယောတု။ ဤဋီကာ အဖွင့်ကိုထောက်၍ ပဋိစ္စပုဒ်သည်သာ အာဂမ္မပုဒ်၏-အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် အာရဗ္ဘပုဒ် မရှိသင့်။

နံပါတ် (၈)

ရာဂဝိရာဂါယာတိဝါ မဒနိမ္မဒနာယာတိဝါ။ ။ အစိတ်ဖြစ်သော ရာဂဝိရာဂါယ, မဒနိမ္မဒနာယ ၂-ပုဒ်ကို ဆိုသဖြင့် ကြွင်းဝိပါသဝိနယစသော ၇-ပုဒ်တို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း၊ ကေဒေသူပစာ။

မဒနိမ္မဒနာယာတိ ဝါတိ ဧတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန ဝါ-သဒ္ဒေန အာဒိ အတ္ထေန ဣတိ-သဒ္ဒေန ဝါ "ဝိပါသဝိနာယာယာ"တိ အာဒိ သင်္ဂဟ သင်္ဂဟိတံ။ (သာရတ္ထ၊၂။၁၇။)

ရာဂဝိရာဂါယ။ ။အကျိုးအာရမ္မဏိကဖြစ်သော အရိယာမဂ်၏ ရာဂဝိရာဂါယ ဟူသောအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌တင် ဖလူပစာ။(ဆ-ဝါကျစု)

နံပါတ် (၁၀)

(င)ဝုတ္တာနိ၌ တတ်အရ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော ယောကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။ (ဘိက္ခူဟိ ကတ္တားရှ)။ဘာဂဝတာ ကတ္တားရှသော် ကြိယာစိတ်ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၄၆)

(က) **အညထတ္တာယာတိ** ပသာဒညထတ္တာဘာဝါယ ဝိပ္ပဋိသာရာယ ဟောတိ။

(ခ) ယေ မပ္ပေန အနာဂတသဒ္ဓါ၊ တေသံ ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတိ။

(ဂ) 'ဣဒ္ဒိသေပိနာမ ဓမ္မဝိနယေ မယံ ပသန္နာ၊ယတ္ထေဝံ ဒုပ္ပဋိပန္နာ ဘိက္ခူ'တိ။

(ဃ) ယေ ပန မဂ္ဂေနာဂတသဒ္ဓါ၊တေသံ သိနေရု ဝိယ ဝါတေဟိ အစလော ပသာဒေါ ဣဒ္ဒိသေဟိ ဝတ္ထုူဟိ ဣတော ဝါ ဒါရုဏတရေဟိ။

(င) တေန ဝုတ္တံ 'ကေစ္စာနံ အညထတ္တာယာ'တိ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၁၈၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပသာဒညထတ္တာဘာဝါယ၊ ကြည်ညိုခြင်းမှတစ်ပါးသော အပြားဏ၏အ ဖြစ်ဟူသော။

(ခ)ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ အနာဂတသဒ္ဓါ၊မလာသော သဒ္ဓါရှိကုန်၏၊ တေသံ၊ ထိုပုထုဇ္ဇဉ် သဒ္ဓါလောက်သာ ရှိသူတို့၏။

(ဂ)ယတ္ထ၊အကြင်သာသနာ၌။ဘိက္ခူတို့သည်။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝါ ·သို့ကလောက် ဒုပ္ပဋိပန္နာ၊မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ကြကုန်၏။ဣဒ္ဒိသေပိ၊ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ ဝါ၊သို့ကလောက် ယုတ်မာသူတို့၏ နေရာလည်းဖြစ်သော။တတ္ထဓမ္မဝိနယေ၊ ထိုသာသနာ၌။

(ဃ)တေသံ၊ထိုမဂ်ဖြင်လာသော သဒ္ဓါရှိသူတို့၏။သိနေရု၊မြင့်မိုရ်တောင်သည်။ဝါတေသိ၊မုန်တိုင်းလေတို့ကြောင့်။ အစလောဝိယ၊မလှုပ်ရှားသကဲ့သို့။(တတ္ထ) ဣဒ္ဒိသေတိ၊ ကုန်သော။ဝတ္ထုူဟိဝါ၊တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ဣတော၊ ဤဝတ္ထုထက်။ဒါရုဏတရေဟိ၊ သာ၍ကြမ်းတမ်းကုန်သော။(ဝတ္ထုူဟိဝါ) ပသာဒေါ၊ကြည်ညိုခြင်းသည်။ အစလော၊ မလှုပ်ရှား။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် အညထတ္တာယ၌ အည-အရ ဟူသည် ကြည်ညိုခြင်းမှ တစ်ပါးသော ဝိပ္ပဋိသာရကို အရကောက်အပ်၏။ဝါ-ဝိပ္ပဋိသာရအကျိုးငှာဖြစ်၏ဟူ၍ ဖွင့်ပြအပ်၏။ကြည်ညိုသမျှသူတိုင်း ယင်းသို့ ဝိပ္ပဋိသာရ အကျိုးငှာဖြစ်ပါသလော။ (ဂဏ္ဌိ)အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကြည်ညိုခြင်းမှ တစ်ပါးသောနှလုံးမသာယာခြင်း ဝိပ္ပဋိသာရအကျိုးငှာ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် မဂ်ဖြင့် မလာသော သဒ္ဓါတရားရှိသူတို့သည် ဝိပ္ပဋိသာရကို ပြု၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်သို့လျှင် ဝိပ္ပဋိသာရကို ပြုပါသနည်း။ ဝိပ္ပဋိသာရပြုပုံ အချင်းအရာကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

[ကီဒိသံ ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတီတိ အာဟ 'ဣဒ္ဒိသေပိ နာမာ' တိ အာဒိ]

သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် မဂ်ဖြင့် မလာသော သဒ္ဓါတရားရှိသူတို့သည် ဝိပ္ပသိန္နသာရကို ပြုရာ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသော် မဂ်ဖြင့် ရောက်ပြီးသော သဒ္ဓါရှိသူတို့အား အသို့ဖြစ်လေသနည်း။မဂ်ဖြင့် မရောက်သော သဒ္ဓါရှိသူတို့ကဲ့သို့ ဝိပ္ပသိန္နသာရကို ပြုတတ်ပါသေးသလော စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ (ဂဏ္ဌိဟောင်း)

နံပါတ် (၃)

(ခ) စသည် ဝိတ္တာရ။ တစ်နည်း တပ္ပါကဋီကရဏ။
ထို့တွင်(ခ) အန္ဒယ။ (ဂ) ဝိတ္တာရ။ ဝိပ္ပသိန္နသာရ ဖြစ်ပုံကို ချဲ့ပြ။
(ဂ) ဝါကျရမ္ဘ။ တစ်နည်း-အန္ဒယ။ (ဃ) လဒ္ဓဂုဏ။
ဝတ္တုပြုဟိ-ကြောင့် ပေးသောကြောင့်၊အစလော၌ အကြောင်းဟိတ်။
အကျိုးဖိုလ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

အညထတ္တံ။ ။**အညော ပကာရော အညထာ။**
အညထာ ဘာဝေါ အညထတ္တံ။

အညထာအရ ကြည်ညိုသည်မှ တစ်ပါးသော အပြား၊ ဝါ-မကြည်ညိုခြင်းရ၏။ ယင်း ဝိပ္ပသိန္နသာရနှင့် အကြောင်း/အကျိုး နိဿယ/နိဿိတ အစပ်သမ္ဗန္ဓာနူ။တ္တ ပစ္စည်းအရ ကြည်ညိုသည်မှ တစ်ပါးသော အပြား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝိပ္ပသိန္နသာရ နှလုံးမသာယာခြင်း ရ၏။

အနာဂတသဒ္ဓါ။ ။**အနာဂတာ သဒ္ဓါ ဧတေသန္တိ အနာဂတသဒ္ဓါ။**

အနာဂတ သဒ္ဓါအရ မရောက်လာသေးသော သဒ္ဓါတရားရ၏။ ထို၏ဧတ အညပုဒ်အရ-ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဌာနီ ဌာန အစပ်သမ္ဗန် ဌာနူ။ဧတ-အညပုဒ်အရ မရောက်လာသေးသော သဒ္ဓါရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရ၏။ [**အာဂစ္ဆတီတိ အာဂတာ၊ န အာဂတာ အနာဂတာ**]**သဒ္ဓါကို အရကောက်ရမည်ကို သိပါ။**

ဒုပ္ပဋိပန္နာ။ ။**ဒုဋ္ဌု ပဋိပဇ္ဇန္တီတိ ဒုပ္ပဋိပန္နာ။ [ပဋိပဇ္ဇိံသူတိ ပဋိပန္နာ]**

ဒု-အရ-ဒုဋ္ဌုဘောဂုဏ် (ဝါ) ဓာတွတ္ထဝိသေသကဘောဂုဏ်ရ၏။ပဋိအရ-ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဘောဂုဏ် ရ၏။ပဒ ဓာတ်အရ-မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော ရဟန်းတို့၏ ဝီတိက္ကမစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။
အယောနိသောမနသိကာရစသော ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖလူ။
ဝိပ္ပသိန္နသာရ စသော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။
တ-ပစ္စည်းအရ၊ ထိုမုချ ဖလူ ကာရဏူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့ ရ၏။

ဒါရုဏာတရာနိ။ ။**ဝိသေသန ဒါရုဏာနိ ဒါရုဏာတရာနိ။**

ကေစ္စာ။ ။**ကောဃေ၀ ကေစ္စာ (ဧက + တျ)**

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၅)

မဂ္ဂ ။ ။ မဂ္ဂ + အ။ **နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယတီတိ ဂဝေသီယတီမဂ္ဂေါ။**

ပသန္နာ ။ ။ ပ + သဒ + တ။

သိနေရု ။ ။ သိနာ+ရေ။ **သိနာတိ သုစိံ ကရောတီတိ သိနေရု။**

ဝါတ ။ ။ ဝါ+တ။

ဒါရုဏာ ။ ။ ဒရ+ဥဏ။ **ဒရီယတီတိ ဒါရုဏာ။(ဓာန်၊ဋီ)**

တစ်နည်း။ ။ ဒရ+ကုန။ **ဝိဒါရေတီတိ ဒါရုဏော။(မောဂ်)**

နံပါတ် (၆)

(က) **ပသာဒညထာဘာဝယဖြင့်** အညထ၏ အပါဒါန် ပသာဒကို ခံရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ဣ-ပစ္စည်းဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်၍ အညထာ ဘာဝေါ အညထတ္တံဟု ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

ဝိပ္ပဋိသာရာယဖြင့် ဏ-ပစ္စည်း၏ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တနိမိတ်အရ၊ ဝါ-အညထတ္တအရ ဝိပ္ပဋိသာရကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဒုပ္ပဋိပန္နာ/ဒုပ္ပဋိပ္ပန္နာ...

ဒု-နောင် ပဋိဥပသာရ၏အာဒိဗျဉ်း ပ-သည်သာ ဒွေးတော်ဥာနဖြစ်၍ ပဒ-ဓာတ်၏ ပ-သည် ဒွေဘော်ဥာနမဟုတ်သောကြောင့် ဒုပ္ပဋိပန္နာပါဠ်သာသင့်။

အထခွေတံ/အထခေါတံ/အထခေတံ...

ယောဇနာ-၌၊ သရာ သရေ လောပံသုတ် အစီအရင်ဖြင့် အထခေါ + ဧတံ၊ မှ အထခေတံဖြစ်၏ဟု ပါဠိဝိနိစ္ဆယကို ပြဆို၏။ သို့သော် ဝမောဒုဒန္တာနံ သုတ်ဖြင့် အထ+ခေါ + ဧတံ၊မှအထခွေတံ ပြီး၏။သရာ သရေ လောပံ-အစီအရင်ထက် ဝါပရော အသရူပါ-အစီအရင် အားကောင်း၍ အထခေါတံပြီး၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုသော အထခွေတံ၊ အထခေါတံ-ပါဠ်တို့သာ အသင့်ဟူ၍မှတ်သားရမည်။

နံပါတ် (၈)

ဓမ္မဝိနယေ။ ။ယှဉ်ဘက် ဝိနယအရ ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ချန်၍ သုတ္တန်ပိဋကတ် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်တို့ကိုသာ ဓမ္မအရ ယူအပ်သောကြောင့် ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း။

မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန်သာသနာနံ...မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန-အရ ပဋိဝေဓ သာသနာမှကြွင်းသော ပရိယတ္တိ ပဋိပတ္တိသာသနာတို့ကို သာသနာနံအရ ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း၊ ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတီအရ။ ။ကုက္ကုစ္စစေတသိက်၊ဝါ၊ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

သမဏာကာရကာနံ၊ သမဏာကရဏာနံ...

၂ ပါဌ် မှန်။ ဏွု-ယုပစ္စည်းတို့သည် ကတ္တားအနက် ဟောနိုင်သော ကြောင့်၊ ၂ ပါဌ်သင့်။

တရားကိုယ်အားဖြင့် ဟီရိ+ဩတ္တပ္ပစသော တရားတို့ကိုကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၇)

(က) **တေသို့ နိဒါနေ တေသို့ ပကာရဏေတိ ဧတ္တ သုဒ္ဓိန္နဿ အဇ္ဈာစာရ ဝီတိက္ကမေ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ကာရဏတ္တာ နိဒါနန္တေဝ ပကရဏဥ္စာ တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော**

(ခ) ကာရဏဉ္ဟိ ယသ္မာ နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ 'ဂဏှာထ နံ' န္တိ ဒဿေန္တံ ဝိယ အပ္ပေတိ။

(ဂ) ပကရောတိ စ နံ ကတ္တုံ အာရဘတိ၊ ကရောတိ ယေဝ ဝါ။

(ဃ) တသ္မာ နိဒါနန္တေဝ ပကရဏဥ္စာတိ ဝုစ္စတိ။

(င) ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝိဂရဟိ နန္ဒိ၊ယထာတံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာရဟာနံ ဝဏ္ဏဉ္စ အဝဏ္ဏဉ္စ ဘဏန္တေသု အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။

[ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။]

****

နံပါတ်(၁)

(က)အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော၊လွန်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်းဟူသော လွန်ကျူးခြင်း ကို။

(ခ)ဟိ၊ ချဲ့။ နိဒေတိ၊ ညွှန်ပြသကဲ့သို့ အပ်နှင်းတတ်၏။ နံ၊ ထိုအကျိုးကို။ အပ္ပေတိ၊ အပ်နှင်းတတ်၏။ ဝါ၊ ပေးတတ်၏။ [တသ္မာ နိဒါနန္တိစေဝ ဝုစ္စတိ]

(ဂ)ပန၊ အဖို့တစ်ပါးကား။ နံ၊ ထိုအကျိုးကို။ ပကရောတိ၊ အားပါးထုတ်၍ ပြုလုပ်တတ်၏။ကတ္တုံ၊ ၄ာ။ အာရဘတိ၊ ၏။ [တသ္မာ ပကရဏဥ္စာတိဝုစ္စတိ]

(င)ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာရဟာနံ၊ ဂုဏ်ကိုပြောဆိုထိုက်၊ အပြစ်ကို ပြောဆိုထိုက် သူတို့၏။ဝါ၊ ချီးမွမ်းထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူတို့၏။ဘဏန္တေသု၊ပြောတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့တွင်။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူသော။ [အသောပိ၊ မြတ်စွာ ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။] ဝိဂရဟတိ ယထာ၊ ကဲ့ရဲ့သကဲ့သို့ (တထာ)ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝိဂရဟိ နန္ဒိ၊ ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အယုတ္တာသောဂ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရှင်သုဒိန်၏ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမကို နိဒါန်းဟူ၍လည်း ကောင်း၊ပကရဏဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အရှင်သုဒိန်၏ အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမဟူသောအကြောင်းကို အဘယ့်ကြောင့် နိဒါန်းဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။အရှင်သုဒိန်၏ အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမ ဟူသောအကြောင်း၏ နိဒါန်းမည်ပုံကို အကျယ်အားဖြင့် ဆရာ မပြဆိုပြီလော စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

တစ်နည်း ဌပနာတူ။ ။သာဝတ္ထိ ဝေသာလီစသော မြို့များသာ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရာဌာနဖြစ်၍ နိဒါန်းမည်သင့်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမကာရဏကို နိဒါန်းဟု ဆိုခြင်းသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ရာအံ့နည်း (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။။ဤသို့ (ခ) ဖြင့် အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမကာရဏ၏နိဒါန်းမည်ပုံကို အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမကာရဏ၏ ပကရဏမည်ပုံ အကျယ်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

[စောဒနာတက်လိုသော် (က) ကို ဌပနာထား၍ (ခ) ဝါကျနည်းမှီ၍ တက်လေ။ (ဝိတ္ထာရတက်) ဒဋ္ဌီတက်ရာ၌ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဝိဘင်းစသော ကျမ်းတို့သည်သာ ပကရဏမည်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့အာဘော်ဆင်လေ။]

(င)သို့ အနုသန္ဓေ။။ဤသို့ (က)စသည်ဖြင့် နိဒါန ပကရဏသဒ္ဒါတို့၏ ကာရဏတ္ထနှင့်တကွ သရူပတ္ထ ဝစနတ္ထတို့ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါဟူသော ကာရကပုဒ်ကို ဝိဂရဟိဟူသော ရှေ့ကြိယာပုဒ်နှင့် စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်နှင့် ဝိဂရဟိ၌ ဝိ-သဒ္ဒါသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဖြစ်၍ ဂရဟာဓာတ်၏ဂရဟာအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခတ္တရ။ (ခ)စသည် ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း - ဒဋ္ဌီကရဏ။ထို့အတွင်
(ဂ) ပက္ခတ္တရ။ (ဃ) နိဂမန။ တစ်နည်း-လဒ္ဓဂုဏ။ (င) ပက္ခတ္တရ။
ကာရဏံ-ကို ပေးသောကြောင့်၊ ဝုစ္စတိ-၌ ကမ္မ + ကမ္မီစပ်။
ကာရဏံ-သည် ပေးသောကြောင့် နိဒေတိ၊ အပ္ပေတိ၊ ပကရောတိ၊
အာရဘတိ၊ ကရောတိတို့၌ ကတ္တား + ကတ္တီစပ်။

နံပါတ် (၄)

အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမ။ ။**အဓိ အဘိဘဝိတွာ အာစာရော အဗ္ဗာစာရော။**
အဗ္ဗာစာရောယေဝ ဝီတိက္ကမော
အဗ္ဗာစာရဝီတိက္ကမော။

အဗ္ဗာစာရ ဝိသေ-အရ ရဟန်းတို့စောင့်စည်းအပ်သောအပိုင်းအခြားကိုလွှမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်းဟူသော သမ္မာဝနာဘောဂဏ်မှုချ။ထို၏ မေထုနဝီတိက္ကမနှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ကျင့်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မေထုနဝီတိက္ကမ ရ၏။

နိဒါန ။ ။ **နိဒေတိ အတ္တနော ဖလန္တိ နိဒါနံ။**

ဒါ ဓာတ်အရ မိမိအကျိုးကိုထုတ်၍ ပေးတတ်သော သတ္တိရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ယု-ပစ္စည်းအရ သတ္တမီမန္တဖြစ်သော အရှင်သုဒိန်၏အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းရ၏။

ပကရဏ॥ ॥ **ပကရောတိ အတ္တနော ဖလန္တိ ပကရဏံ**॥

ပ ဥပသာရအရ အားထုတ်ခြင်း ဓာတွတ္ထဝိသေသကဘောဂုဏ် ရ၏။ တစ်နည်း-ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဘောဂုဏ် ရ၏။ကရဓာတ်အရ မိမိအကျိုးကို ထုတ်၍ ပြုတတ်သော သတ္တိရ၏။ယု-ပစ္စည်းအရ အရှင်သုဒိန်၏ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမဟု ဆိုအပ်သောအကြောင်း ရ၏။

အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော॥	॥**အဇ္ဈာစာရ သင်္ခါတော ဝီတိက္ကမော အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော**॥
သိက္ခာပဒပညတ္တိ॥	॥**သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိ**॥
ကာရဏတ္တံ॥	॥**ကာရဏဿ ဘာဝေါ ကာရဏတ္တံ**॥
ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာရဟော॥	॥**ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ အရဟန္တီတိ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာရဟော**॥
အဂ္ဂပုဂ္ဂလော॥	॥**အဂ္ဂေါစ သော ပုဂ္ဂလော စာတိ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော**॥

နံပါတ် (၅)

နိဒါန ॥	॥ နိ-ဒါ + ယု॥
ပကရဏ॥	॥ ပ-ကရ+ယု॥
အဇ္ဈာစာရ॥	॥ အဓိ-အာ-စရ+ဏ॥
ဝီတိက္ကမ॥	॥ ဝိ-အတိ-ကမု+အ
အပ္ပေတိ ॥	॥ အပ္ပ+ဏေ+တိ॥ တစ်နည်း-အပိ-ဣ+အ+တိ॥
ဝိဂရဟိ ॥	॥ ဝိ-ဂရဟ+အ+ဤ॥

နံပါတ် (၆)

(က)**အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမောဖြင့်** တေတွိ နိဒါနေ တေသ္မိံ ပကရဏေတို၌ နိဒါန ပကရဏတိုအရ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။

သုဒိန္နဿဖြင့် အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမမဟုတ်၊ အရှင်သုဒိန်၏ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမဟု သိစေ။**သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ကာရဏတ္တာဖြင့်** အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမ၏ နိဒါန်းနှင့် ပကရဏမည်ပုံအကြောင်းကို သိစေ။

(ဂ)**ပကရောတိဖြင့်** ပကရဏံကို ပကရောတီတိ ပကရဏံ-ဟု ကတ္တုသာဓနဝစတ္တပြု၍ ယု-ပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။ **ကတ္တုံ အာရဘတိ-ဖြင့်** ပကရဏံ၌ ပ-ဥသာရသည် အာရမ္ဘ-အားထုတ်ခြင်း အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။**အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့်** အကျိုးကို ပြုခြင်း၌ အားထုတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပကရဏ မည်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။

ကရောတိ ယေဝ-ဖြင့် ပကရောတိ-၌ ပ-ဥပသာရသည် အနက်ထူးမရှိ ကရဓာတ် အနက်သို့ လိုက်သော ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ အဖြစ်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

ဝီတိက္ကမ/ဝီတိက္ကမ...

ဝိ+အတိ+ကမ။အတိ-၏။အ-ကို ချေပြီးနောက် ပုဗ္ဗောစ-သုတ်ဖြင့် ဣ-ကို ဤဒီဃပြု၍ ပရိဝိ အစီအရင်ထက် ပုဗ္ဗဝိဓိအစီအရင် အားကောင်းသောကြောင့် ဝီတိက္ကမ ပါဠိသာသင့်။

နံပါတ် (၈)

နိဒါန။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အကြောင်းအားလုံး၏ နိဒါန အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမအကြောင်း၌ တင်စား။ ကေဒေသျူပစာ။ ရုဠှီနည်း။

(ခ)ဒဿေန္တ။ ။ညွှန်ပြနိုင်စွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်၏ ဒဿေန္တအမည်ကို ညွှန်ပြခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်သော အကြောင်းတရား၌ တင်စား။ တဒ္ဓမ္မူပစာ။

သုဒိန္နဿ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော။ ။ဤ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟူသော ဆက်ဆံ သဖြင့် မမှတ်မူ၍ အရှင်သုဒိန်တည်းဟူသော မဆက်ဆံသဖြင့် မှတ်၍ ဆိုသောကြောင့် အသာရဓာရဏနည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးက ဆင့္ဂုန္နပုဒ် ရှိခဲ့လျှင် များသောအားဖြင့် အသာဓာရဏနည်းကြံနိုင်။

ကာရဏ။ ။နိဒေတိ၊ အပ္ပေတိ၊ ပကရောတိ၊ ဝုစ္စတိ ငှဲသော် ကာကော လောကန နည်း။

သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော ကဲ့သို့ အပေါင်းဖြစ်သော အကြောင်းအားလုံး၏ ကရဏအမည်ကို အရှင်သုဒိန်၏ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမ ဟူသော အကြောင်း တစ်စိတ်တင် ကေဒေသျူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိဂရဟိဒ္ဓိဓာတ်အရ-မဟာကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

****

ဝါကျစဉ် (၄၈)

(က) အပ္ပတိရူပတ္တာ ဝေ စ အဿာမဏကံ။

(ခ) သမဏာနံ ကမ္မံ န ဟောတိ။

(ဂ) အဿာမဏကတ္တာ အကပ္ပိယံ။

(ဃ) ယဉ္စိ သမဏကမ္မံ န ဟောတိ၊ တံ တေသံ နကပ္ပတိ။

(င) အကပ္ပိယတ္တာ အကရဏီယံ။

(စ) နံ ဟိ သမဏာ ယံ န ကပ္ပတိ၊ တံ ကရောန္တိ။

(ဆ) **ကထံ ဟိ နာမာတိ** ကေန နာမ ကာရဏေန၊ ကိံ နာမ ကာရဏံ။ ပဿန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဝိ၊ ဋ ၁။ ၁၈၅။]

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က) စ၊အဖို့တစ်ပါးကား။(တဿ ကမ္မဿ-ထိုမေထုန်အမှု၏။)အပ္ပဋိ ရူပတ္တာ ဧဝ၊ တူသောသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။အဿာမဏကာ၊ ရဟန်းတို့၏ အလုပ်မဟုတ်။

(ဃ) ဟိ၊ မှန်။ ယံ၊ အကြင်အလုပ်သည်။သမဏကမ္မံ၊ရဟန်းတို့အလုပ် သည်။တံ၊ ထိုအလုပ်ပဲသည်။ တေသံ၊ထိုရဟန်းတို့အား။

(စ) ဟိ၊ မှန်။ သမဏာ၊ရဟန်းကောင်းတို့သည်။ ယံ၊အကြင်အမှုသည်။

(ဆ) ပဿန္တော၊ မြင်သောကြောင့်။

ပါဠိတော်။ ။အနနုစ္ဆဝိကံ အနနုလောမိကံ အပ္ပတိရူပံ အဿာမဏကံ အကပ္ပိယံ အကရဏီယံ ၌ ရှေးရှေးပုဒ်သည် နောက်နောက်ပုဒ်၏ ဟိတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်ထားသည်ကို တွေ့ရမှာဖြစ်သည်။ထိုကြောင့် ဟေတုမန္တဝိသေသန အနက်ပေး နည်း မေးနိုင်ပါသည်။

ဥပမာ။ ။အနနုစ္ဆဝိကံ၊မလျောက်ပတ်။အနနုစ္ဆဝိကတ္တာ၊မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။အနနုလောမိကံ၊သာသနာတော်အားမလျော်။အနနုလောမိကတ္တာ- ကြောင့်-စသဖြင့်ပေးပါ။

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် ရဟန်းတို့၏ အလုပ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အကပ္ပိယ မည်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဝိနည်းကံနှင့် အပ်စပ်မှုမရှိခြင်းကြောင့်သာ အကပ္ပိယမည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုသင့် မဟုတ်လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် မအပ်စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အကရဏီယမည်၏ဟု ဖွင့် ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် မအပ်စပ်သည် အဖြစ်ကြောင့် အကရဏီယ မည်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။မပြုလုပ်သင့်သော အမှုသည်သာ အကရဏီယ မည်ကောင်းရာသည် မဟုတ်လော။ သဒ္ဒါအနက် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။ (င) ပက္ခန္တရ။ (စ) ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ။ (ဆ) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ကပ္ပိယ။ ။ကပ္ပေန ကပ္ပံ ဝါ ယုတ္တံ ကပ္ပိယံ။ကပ္ပေါ အဿ အတ္ထီတိ ကပ္ပိယံ။ ကပ္ပဿ ယုတ္တံ အနုရူပံ ကပ္ပိယံ။[ကပ္ပ+ဣယ] ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်။

ကပ္ပအရ-သမဏဝေါဟာရသည် မုချ။ထို၏ ဣယ ပစ္စည်းအရ သမဏ အမှု။ဝါ- အပ်သော ဝတ္ထုနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေး၊ ဝိသေသန/ ဝိသေသျ အစပ်သမ္ဗန်

http://www.dhammadownload.com

သည် ဌာန။ ဣယပစ္စည်းအရ အပ်စပ်သောအမှု၊ဝါ- အပ်စပ်သောဝတ္တု ရှေ၏။
အကပ္ပိယတ္တံ။ ။န ကပ္ပိယံ အကပ္ပိယံ၊ အကပ္ပိယဿ ဘာဝေါ အကပ္ပိယတ္တံ။

အကပ္ပိယ-အရ ရဟန်းတို့အား မအပ်သော မေထုန်အမှုသည် မုချ။ ထို၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ မအပ်သော မေထုန်မှု၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လွန်ကြူးခြင်း ကြိယာ။ဝါ-သာသနာတော်အား မလျော်ခြင်းဂုဏ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ အစပ် သမ္ဗန္ဓ်သည် ဌာန၊ တ္တ-ပစ္စည်းအရ မအပ်သော မေထုန်မှု၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လွန်ကြူးခြင်းကြိယာ။ဝါ-သာသနာတော်အား မလျော်ခြင်းဂုဏ် ရှေ၏။
အပ္ပတိရူပတ္တံ။ ။ပတိ (သဒိသံ) ရူပံ ယဿာတိ ပဋိရူပံ၊ (ဘာဋ္ဌိ) န ပဋိရူပံ အပဋိရူပံ။ တဿ ဘာဝေါ အပ္ပတိရူပတ္တံ။

နံပါတ် (၅)

ပါဠိတော်-ကထံ ဟိ နာမ န သက္ခိဿသိ-၌ သဒ္ဒါဆိုင်ရာမှတ်စု…

ပြုပြီးသော မေထုန်မှုသည် အတိတ်ပြုပြီးအမှုဖြစ်လျက်၊ဤ၌ 'သဿိ' ဟူ၍ အနာဂတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည်။ကထံ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် 'န သက္ခိဿသိ'ဟူ၍ အတိတ်အနက်ဟော အနာဂတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုသည်။
[ကထံ-သဒ္ဒယောဂေန 'န သက္ခိဿသိ'တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။'နာမ-သဒ္ဒယောဂေနာ'တိ စ ဝဒန္တိ။] သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၂။

နံပါတ် (၆)

(ခ)**သမဏာနံ ကမ္မံ နယောတိဖြင့်** အဿာမဏကံ၌-န ပုဒ်၊သမဏပုဒ်၊ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊အသည်န-၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သာမဏ ကံ၌ သမဏပုဒ်၊ကဏ်ပစ္စည်း။သမဏာနံ ကမ္မံ သာမဏကံ-ဟု ကမ္မတဒ္ဓိတ်ဝစ နတ္ထပြု၍ ကဏ်ပစ္စည်း ကမ္မအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ န-သာမဏကံ အဿာမဏကံဟု-န နိပါတပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(ဆ)**ကေန နာမ ကာရဏေနဖြင့်**ကထံ ဟိ နာမ ၌ ဟိနိပါတ်၏ပဒပူရ ဏတ္ထ၊အနတ္ထကအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ကထံ-၌ ထံ-ပစ္စည်း၏ ကာရဏတ္ထဖြစ် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်းနောင် နာဝိဘတ်ကျေ သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။
ကိံ နာမကာရဏံ ပဿန္တောဖြင့် က-သည် ကိံပုဒ်၏ကာရိယ ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊ အဘယ်မည်သောအကြောင်းဟူသည် အဘယ်သို့သော အကြောင်းကိုမြင်၍ ဝါ-မြင်သောကြောင့်ဟူ၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှတ်သားအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ၊ **[ကထံ ဟိ နာမ အဘယ်မည်သော အကြောင်းကြောင့်။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ မည်သို့သောအကြောင်းကို မြင်သောကြောင့်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)]**

နံပါတ် (၇)

န ဟိ သမဏာ ယံ နကပ္ပတိ / န ဟိ သမဏာနံ ယံ နကပ္ပတိ…

http://www.dhammadownload.com

ဟိ သစ္စံ သမဏာနံ ယံ ကမ္မံ နကပ္ပတိ။ သမဏာ တံ ကမ္မံ န ကရောန္တိ- ယောဇနာအဖွင့်ကိုထောက်သော ယင်းယောဇနာအလို 'သမဏာနံ' ပါဠ်သင့်၏။သို့သော် 'န ဟိ သမဏာနံ' ဟု တစ်ချို့စာဌ် ပါဠ်ပျက်၏။ 'န ဟိ သမဏာ' ဟု ပါဠ်မှန်ရှိပါစေ။ယံ တံ ရှေ့ကနေသော သမဏာပုဒ်ကိုလည်း ယံ တံ အ ဌ်ရှိသော ကရောန္တိမှာ စပ်စေရသည်ဟု ဘာဋီဌ် ဆိုပြန်သောကြောင့် ယင်းအလို 'သမဏာ' ပါဠ်သင့်။ဋ္ဌ-၌ သမဏာဟု ပဌမန္တသာရှိသည်။

အာသီဝိသ/အာသိဝိသ…

နိရုတ္တိနယေန အာသီဝိသသဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ 'အာသုသီဃ' န္တိ အာဒိ။ [သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၂။]အာသုဝိသဟုဆိုလိုလျက် ဥ-ကို ဤ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့် အာသီဝိသသင့်။(ဥဿီဗျဥ္ဇနေ-နီတိသုတ်ကိုထောက်၍ ဝိသ၌ ဝ-ဗျည်းကြောင့် အာသု၌ ဥ-ကို ဤ-ပြု၍ပြီးသည်)ဥဿီဗျဥ္ဇနေဟု ရဿဖြင့် နီတိသုတ်ကို ထောက်၍ အာသိဝိသဟု ရဿဖြင့်လည်း ဆုံးဖြတ်ကြသေး၏။ ယခု ဆဋ္ဌရိုက်၌ 'ဥဿီဗျဥ္ဇနေ' ဟု ဒီဃဖြင့် သုတ်ရှိနေပြီ။

နံပါတ် (ဂ)

အာသီဝိသဿ၊ ဃောရဝိသဿ။ ။ဆိုလတ္တံ့သော ကဏှာသပ္ပအရမြွေဟောက် မှကြွင်းသော မြွေပွေးကို အာသီဝိသ ဃောရဝိသအရ ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိ သေသနည်း။ကေဒေသျှုပစာ။

သမဏာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ရဟန်းအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုန်မှု မလွန်ကြူးသော ရဟန်းကောင်းတို့၌တင် ကေဒေသျှု။(၁)နိသျှု။

****

ဝါကျစဉ် (၄၉)

(က) **အသဒ္ဓမ္မန္တိ** အသတံ နီစဇနာနံ ဓမ္မံ။

(ခ) တေဟိ သေဝိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

(ဂ) **ဂါမဓမ္မန္တိ** ဂါမာနံ ဓမ္မံ။

(ဃ) ဂါမဝါသိကမနုဿာနံ ဓမ္မန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(င) **ဝသလဓမ္မန္တိ** ပါပဓမ္မေ ဝသန္တိ ပဂ္ဃရန္တီတိ ဝသလာ၊ တေသံ ဝသလာနံ ဟီနပုရိသာနံ ဓမ္မံ။

(စ) ဝသလံ ဝါ ကိလေသပဂ္ဃရဏက ဓမ္မံ။[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၆။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)အသတံ၊မသူတော်ဖြစ်ကုန်သော။နီစဇနာနံ၊ယုတ်ညံ့သူတို့၏။ ဓမ္မံ၊ အကျင့်ဖြစ်သော။

(ခ)တေဟိ၊ထိုယုတ်ညံ့သူတို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

(င) ဝသလာနံ၊ယုတ်မာသောအကျင့်တို့ကို သွန်ချတတ်ကုန်သော။

(စ)ဝသလံ ကိလေသပဂ္ဃရဏာကံ၊ရာဂအစရှိကုန်သော ကိလေသာတို့ကို ယိုစီးစေတတ်သော။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် အသဒ္ဓမ္မဟူသည် မသူတော်ဖြစ်ကုန်သော ယုတ်ညံ့ကုန်သော သူတို့၏အကျင့်ဟု ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုမသူတော်တို့၏အကျင့်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။မသူတော်တို့၏ အကျင့်မည်ပုံကို အကျယ်အားဖြင့်မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် ဂါမဓမ္မကို ဂါမာနံ ဓမ္မော ဂါမဓမ္မော ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္တပြုရမည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ ဌာနူပစာ အားဖြင့် တံ နိဝါသီရှာ၌ နေသူလူတို့သည် ဂါမအရ ကောက်ယူရမည်ကို ပြတော်မူ လိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ပက္ခန္တရ။ (ခ) ဝိဂ္ဂဟာရ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝိဂ္ဂဟာရ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝိဂ္ဂဟာရ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။

(င) ပက္ခန္တရ။ (စ) နယန္တရပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

အသတံ။ ။န် သန္တော အသန္တော။ (တေသံ အသတံ)

န-ဝိသေအရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂဏ် မှချ။ထို-၏ သန္တအရ မသူတော်နှင့်ဂုဏ် +ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ သူတော်ကောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မသူတော် ရ၏။

ဝသလ ။ ။ **ဝသတီတိ ဝသလော။** (ကိလေသပဂ္ဃရဏာကဓမ္မော)

ဝသ-ဓာတ်အရ ကိလေသာကို သွန်ချတတ်သောသတ္တိ မှချ။အလ-ပစ္စည်းအရ သတ္တိမန္တဖြစ်သော မေထုနဓမ္မ ရ၏။

နိစဖော ။ ။ **နိဟီနံ ဇိနောတီတိ နိစော။ နိစာ စ တေ ဖောစာတိ နိစဖော။**

ဂါမဝါသိကမနုဿ ။ ။ **ဂါမေ ဝသန္တိ သီလေနာတိ ဂါမဝါသီ။**

ဂါမဝါသီ ဧဝ ဂါမဝါသိကာ။

ဂါမဝါသိကာ စ တေ မနုဿာစာတိ

ဂါမစာသိကမနုဿာ

ကိလေသပဂ္ဃရဏာကံ ။ ။ **ကိလေသေ ပဂ္ဃရတီတိ ကိလေသပဂ္ဃရဏာကံ။**

နံပါတ် (၅)

အသတံ ။ ။ န-သမု+တ။

နိစ ။ ။ နိ - စိ + ဏ။

သေဝိတဗ္ဗ။ ။ သိဝ + တဗ္ဗ။

http://www.dhammadownload.com

ပျှရန္တိ ။ ။ ပ - ဃရ + အ + အန္တိ။
ဟီန ။ ။ ဟာ + တ။

နံပါတ် (၆)

(က) **အသတံ နိစဇနောနံ ဓမ္မံဖြင့်** အသဒ္ဓမ္မံ၌ အသန္တပုဒ် ဓမ္မပုဒ် အသန္တ အရ နိစဇနကို အရကောက်၍ အသဒ္ဓမ္မကို အသတံ ဓမ္မာ အသဒ္ဓမ္မော-ဟုဆဋ္ဌီ ဂေပ္ပုရိသ်သ..ာသ် ဝစနတ္တပြုရမည်ကို သိစေ။

(ဃ) **ဂါမဝါသိကမနုဿာနံဖြင့်** ဂါမအရ အဘေဒဘေဒူပစာအားဖြင့် ရွာသူရွာသားတို့ကို အရကောက်၍။ ဂါမဓမ္မဟူသည် ရွာသူရွာသားတို့၏အကျင့် ပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(စ) **ဝသလံ ကိလေသပဂ္ဃရဏကံ ဓမ္မံဖြင့်** ဝသလကို ဝသတီတိဝသ လောဟု ဝစနတ္တပြု၍ ဝသဓာတ်+အလပစ္စည်း ယင်းအလပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာ ဓနေ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝသလဓမ္မကို ဝသလောစ သော ဓမ္မောစာတိ ဝသလဓမ္မောဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝစနတ္တပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝသလအရ ကိလေသပဂ္ဃရဏကဓမ္မကို ကောက်ယူရမည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

နိစဇနောနံ/နိစဇနောနံ...

နိ-ရှေးရှိသော စိ-ဓာတ်၊ စိ-ဓာတ်ကြောင့် တေသုဂုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် နိ-၏ ဣ-ကို ဤ-ဒီဃပြု၍ ပြီးသောကြောင့် နိစဇနောနံ ပါဠိသာသင့်။
(နိဟီနံ စိနောတီတိ နီစော၊ ဆော၊ စိ-စယေ၊ ရဿဿ ဒီဃတာ။ စာန်-ဋီ)

ယံတွံ/ယံတံ...

ယန္တိ ဟီဋ္ဌနတ္ထေ နိပါတောဟုလည်းကောင်း၊တွန္တိ ပဒံ တံ-သဒ္ဒဿ ဝေဝစနံ ဟုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်သောကြောင့် ယံတွံ ပါဠိသင့်။

ယံ တန္တိ ပန ပါဠော ယုတ္တရူပေါတိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ-ဟုသာရတ္ထ ၌ ဆိုသောကြောင့် ယံတံ ပါဠိသင့်။ထို့ကြောင့်(၂)ပါဠိသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဂါမဓမ္မ။ ။ ဌာနဖြစ်သောရွာ၏ ဂါမအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ရွာနေသူလူတို့၌တင် ဌာနူပစာ။

ရွာနှင့်ရွာနေသူလူတို့ကို အပြားမဲ့အားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒနည်း။ အဘေဒဘေဒူပစာ။

ဝသလ။ ။ယုတ်မာယောကျ်ား ,ကိလေသာကို ယိုစီးကြောင်းအကျင့် ဤသို့သတ္တိ ပြားသဖြင့် နှစ်နက်ရကောင်းသောကြောင့် ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း၊သိလေသနည်း။ ကေသေသနည်း၊တန္တနည်း၊ပဒီပနည်း။အဖွင့်ကြည့်ပါ။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၅၀)

(က) ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ ဒုဋ္ဌု စ ကိလေသဒူသိတံ, ထူလဉ္စ အသုခုမံ။
(ခ) အနိပုဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(ဂ) သြဒကန္တိကန္တိ ဥဒကကိစ္စံ အန္တိကံ အဝသာနံ အဿာတိ သြဒကန္တိကော။
(ဃ) တံ သြဒကန္တိကံ။
(င) ရဟာဿန္တိ ရဟော ဘဝံ ပဋိစ္ဆန္နေ သြကာသေ ဥပ္ပန္နကံ။
(စ) အယဉ္ဟိ မေထုနော ဓိဂုစ္ဆနီယတ္တာ န သက္ကာ အာဝိ အညေသံ ဒဿန-ဝိသယေ ကာတုံ၊ တေန ဝုတ္တံ 'ရဟဿ' န္တိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၁၈၆။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကိလေသဒူသိတံ၊ကိလေသာတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သည်။ (ဟုတ္တာ) ဒုဋ္ဌုစ၊ မကောင်းသည်လည်း ဟုတ်၏။အသုခုမံ၊ မသိမ်မွေ့သည်။(ဟုတ္တာ)ထူလဉ္စ၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်လည်း ဟုတ်၏။

(ခ) အနိပုဏံ၊ မသိမ်မွေ့သည်လည်း ဟုတ်၏။

(ဂ)အဿ၊ ထိုမေထုနဓမ္မ၏။ ဥဒကကိစ္စံ၊ ရေဥ္စြဖြစ်သောကိစ္စဟူသော (ရေဆေးခြင်း ကိစ္စဟူသော) အန္တိကံ အဝသာနံ၊အဆုံးသည်။(အတ္တိ) ဣတိ၊ကြောင့်။ (သော၊ ထိုမေထုနဓမ္မသည်)

(ဃ)သြဒကန္တိကံ၊ရေဥ္စြဖြစ်သောကိစ္စ အဆုံးရှိသော။တံ၊ထိုမေထုန်အကျင့်ကို။

(င)ရဟော၊ ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌။ဘဝံ၊ဖြစ်သောအကျင့်သို့။ဥပ္ပန္နကံ၊ ဖြစ်သော အကျင့်သို့။

(စ)ဟိ၊ မှန်၏။အယံမေထုနော၊ ဤမေထုန်အကျင့်သည်။ ဝါ၊ ကို။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ဒဿနဝိသယေ၊ မြင်လောက်ရာအရပ်၌။ ဝါ၊ မြင်ကွင်း၌။

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။။ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် သြဒကန္တိကံ-၌ သြဒကအရ-ရေဆေးခြင်း ကိစ္စကို ယူ၍ သြဒကန္တိကကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထဆိုရမည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ **တစ်နည်း-** သြဒကန္တိကပုဒ်ကို ပဒါဝဓိကန္တနည်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ ယခုအခါ၌ ယင်းသြဒကန္တိကပုဒ်၏ ဝါ-ဝါကျာဝဓိကန္တနည်းကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည့် (ဃ) မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် ဆိတ်ကွယ်ဖုံးလွှမ်းရာဖြစ်သော အရပ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကြောင့် မေထုန်အကျင့်ဟူသည်ကို ရဟဿမည်သောဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုမေထုန် မှုမည်သည် အရပ်တိုင်း၊နေရာတိုင်း၌လည်း ဖြစ်နိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

မေထုန်အကျင့်ကို ရဟဿဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ပက္ခန္တရ။ (ခ) ဝိတ္ထာရ။(ဂ) ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။

တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(င) ပက္ခန္တရ။(စ)ဒဠှီကရဏ။တစ်နည်း=ကာရဏ။

နံပါတ် (၄)

ဒုဋ္ဌုလ္လ ။ ။ ဒုဋ္ဌု စ သော ထူလော စာတိ ဒုဋ္ဌုလ္လော။ (မေထုနဓမ္မော)

ဒု-ဝိသေအရ ကိလေသာ ဖျက်ဆီးခံရခြင်း ဒုဋ္ဌဘောဂုဏ်မုချ။ထူလ-ဝိသေအရ မသိမ်မွေ့ခြင်းဂုဏ် မုချ။ထိုနှစ်ပုဒ်တို့၏မေထုန်အကျင့်နှင့် ဂုဏ်ဂုဏေး၊ဝိသေသန+ဝိသေသျ စပ်ဋ္ဌ။ပုဒ်လုံးအရ ကိလေသာတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော မသိမ်မွေ့သော မေထုန်အကျင့် ရ၏။

ဩဒက ။ ။ ဥဒကေ ဘဝံ ဩဒကံ။

ဥဒက-တဒ္ဓိတ်အရ ရေသည် မုချ။ထို-၏ ဏ-ပစ္စည်းအရ ရေဆေးခြင်းကိစ္စနှင့် ဌာန/ဌာနီစပ် ဌာန။ဏပစ္စည်း အရ ရေဆေးခြင်းကိစ္စ ရ၏။

ရဟဿ ။ ။ ရဟော ဘဝံ ရဟဿံ။ ရဟဿိ ဘဝေါ ရဟဿော။

ဓိဂုစ္ဆနီယတ္တာ ။ ။ဓိဂုစ္ဆိယတေတိ ဓိဂုစ္ဆနီယော။

ဓိဂုစ္ဆနီယဿ ဘာဝေါ ဓိဂုစ္ဆနီယတ္တံ။

ဂုပ ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-ပညာရှိတို့သည် မေထုန်ကို စက်ဆုပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဟိရိ-ဩတ္တပ္ပ ပြဋ္ဌာန်းသေ စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ မေထုန်၏အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။အနီယပစ္စည်းအရ ပညာရှိတို့သည် စက်ဆုပ်အပ်သော မေထုန်ရ၏။

ဓိဂုစ္ဆနီယ တဒ္ဓိတ်အရ စက်ဆုပ်အပ်သော မေထုနဓမ္မ မုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်း စက်ဆုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော စက်ဆုပ်ခြင်းကြိယာနှင့် နိသျ+နိဿိတစပ် ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ စက်ဆုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော စက်ဆုပ်ခြင်း ကြိယာ ရ၏။

ဒဿနဝိသယ ။ ။ ဒိဿတိ့ ဧတ္ထာတိ ဒဿနံ။

ဒဿနဉ္စ တံ ဝိသယော စာတိ ဒဿနဝိသယော။

နံပါတ် (၅)

ဒူသိတ ။	။ ဒုသ + တ။
ထူလ ။	။ ထူလ + အ။
သုခုမ ။	။ သုခ + ဥမ။
နိပုဏ ။	။ နိ - ပုဏ + အ။
အဝသာန။	။ အဝ - သာ + ယု။
ပဋိစ္ဆန္န ။	။ ပဋိ - ဆဒ + တ။

http://www.dhammadownload.com

သြကာသ ။ ။ အဝ - ကာသ + ဏ။
ဝိသယ ။ ။ ဝိ - သိ + ဏ။ (ဝိသေသေန သိနောတိ ဗန္ဓတိ ဣန္ဒြိယာနီတိ ဝိသယော။)

နံပါတ် (၆)

(က) ဒုဋ္ဌုစ ကိလေသဒူသိတံဖြင့် ဒ-ဥပသာရ၏ ဒုဋ္ဌုအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌုဟူသည် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သည်မဟုတ်၊ ကိလေသာတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သောကြောင့် ဒုဋ္ဌုမည်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။အသုခုမံ-ဖြင့် ထူလသဒ္ဒါသည် အသုခုမ အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဒုဋ္ဌုစ သော ထူလော စာတိဒုဋ္ဌုလ္လော-ဟု ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဒုထူလဟု ဆိုလိုလျက် အသဒိသ ဒွေတော်နှင့်တကွ ဠ-ပြု၍ ပြီးသည်ကို လည်းကောင်း၊ လ-ဒွေတော်လာ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ဂ) ဥဒကကိစ္စံဖြင့် သြဒကန္တိကံ၌ သြဒကအရ ဥဒကေ ဘဝံ သြဒကံဟု ဝစနတ္ထပြု၍၊ဥဒကပုဒ်+ဏပစ္စည်း၊ ယင်းဏပစ္စည်း၏ဘဝတဒ္ဓိတ်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ရေဆေးခြင်းကိစ္စကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်း ကောင်း သိစေ။အဝသာနံဖြင့် အန္တိကသဒ္ဒါသည် အဝသာနအနက်ဟောသည်ကို သိစေ။ အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် သြဒက+အန္တိကံဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ သြဒကံ အန္တိကံ အဿာတိ သြဒကန္တိကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ထူလ/ထုလ္လ…

ထုလ္လစ္စာတိ ဖဿဝိဝရဏံ အသုခုမံ အနိပုဏန္တိဟူသော ယောဇနာနှင့် ထူလ ပရိပြုပာနေ-အ။ လပ္ပစ္စယေ ထုလ္လံဟူသော အဘိဓာန်ဋီကာတို့ကို ထောက်၍ ၂-ပါဌ်သင့်။

အာဝိ/အာဝီ…

အာဝိသဒ္ဒါသည် သတ္တမျန္တနိပါတ်ဖြစ်၏ဟု ၁သဒ္ဒနီတိ စသည်တို့၌ဆိုသောကြောင့် အာဝိသင့်။

သတ္တတန္ခ အာဝိသ်ဟု ရှိ၍ သ-ကျေသော် ဣ-၌ ဒီဃရောက်သင့်၏ဟု ယူဆ ရသောကြောင့် အာဝီသင့်။ (ဘာဋီ အလို)

နံပါတ် (၈)

သြဒကန္တိကံ။ ။အကျိုးဖြစ်သော ရေဆေးခြင်း၏ သြဒကန္တိကအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော မေထုန်၌တင် ဖလူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း။

သြဒကံ။ ။ဌာနဖြစ်သော ရေ၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သောဆေးကြောခြင်းကိစ္စ၌တင် ဌာနူပစာ။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။အပေါင်းရေဖြင့် ပြအပ်သောကိစ္စအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ရေဆေးကြောခြင်းကိစ္စ၌တင် ဟောဒေသျှ။

နံပါတ် (၁၀)

ဓိဂုဏ္ဍနီယတ္တာ၌ ဂုပဓာတ်အရ..ဟိရိ-ဩတ္တပ္ပ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၅၁)

(က) **ဗဟူနံ ခေါ။ ပ။ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ သာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။**

(ခ) ဣမသ္မိံ သာသနေ တွံ ဗဟူနံ ပုဂ္ဂလာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒိကတ္တာ သဗ္ဗပဌမံ ကရဏတော။

(ဂ) ပုဗ္ဗင်္ဂမော သဗ္ဗပဌမံ ဇတံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နတ္တာ။

(ဃ) ဒွါရံဒဒေါ ဥပါယဒဿကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(င) ဣမဥ္စ လေသံ လဒ္ဓါ တဝ အနုသိက္ခမာနာ ဗဟူ ပုဂ္ဂလာ နာနပ္ပကာရကေ မက္ကဋိယာ မေထုနဓမ္မဋ္ဌသေဝနာဒိကေ အကုသလဓမ္မေ ကရိဿန္တီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၆/၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) အာဒိကတ္တာ၊ အစစွာ ပြုတတ်သူတည်း။ (ကသ္မာ)

(ဂ) ပဋိပန္နတ္တာ၊ သွားသူ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ ရှေ့သွားတည်း။

(ဃ) ဒွါရံဒဒေါ၊ လမ်းပေါက်ကို ပေးတတ်သူတည်း။

(င)ဟိ၊ မှန်။ဣမံလေသံ၊ ဤအမြွက်ကို။လဒ္ဓါ၊ ရ၍။တဝ၊ ၏။(အမှုကို) အနုသိက္ခမာနာ၊အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်သော။ဣတ္ထ၊ ဤဗဟူနံခေါ။ပ။အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ဟူသောစကားရပ်၌။ အဓိပ္ပါယော၊ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့။ ။ဆရာ-ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗဟူနံ ခေါ။ ပ။ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ဟူသောစကားရပ်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ပြုတော်မူအပ်၏။လောက၌ အစဦးစွာ မေထုန်အကုသိုလ်အမှုကို ပြုသူသည် အရှင်သုဒိန် မဟုတ်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ကမ္ဘာဦးလူသားဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဗဟူနံ ခေါ။ ပ။ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ဟူသောစကားကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။ (ဋီကာ)

ကား ။ ။မေထုန်အမှုကို အစဦးစွာ ပြုသူသည် လောက၌ တစ်စုံတစ်ယောက်သောကမ္ဘာဦးလူသားဖြစ်၏။သာသနာတော်၌ကား အရှင်သုဒိန်သည် မေထုန်အမှုကို အစဦးစွာပြု၏။ဤ၌ သာသနာကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ဗဟူနံ ခေါ

http://www.dhammadownload.com

ပ။အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ ဟူသော စကားရပ်ကို မြတ်စွာဘုရားဆိုအပ်၏ ဟူလို။ **(င)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။** ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ပုဗ္ဗင်္ဂမဟူသည်လမ်းပေါက်ကို ပေးတတ်သူနည်းလမ်းကို ညွှန်ပြသူဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။အရှင်သုဒိန္နသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမျှ မေထုန်မှုပြုလုပ်ဖို့ရန် နည်းလမ်းကို မပေးတတ်သည် မဟုတ်ပါသောကြောင့် စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ပက္ခန္တရ။ (ခ)စသည် ဝိတ္ထာရ။ ထိုတွင်။(ဂ) ပက္ခန္တရ။

(ဃ) ဝိတ္ထာရ။ (င) ဒဠှီကရဏ။

ဗဟူနံ ပုဂ္ဂလာနံ၊ တို့၏ ပေးသောကြောင့်၊အာဒိ + ပုဗ္ဗတို့၌ သမ္ဗန္ဓ+ သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ် (၄)

အာဒိကတ္တာ ။ ။ ကရောတီတိ ကတ္တာ။ အာဒိ သဗ္ဗပဌမံ ကတ္တာ အာဒိကတ္တာ။

ကုရ-ဓာတ်အရ ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်-မုချ။အယောနိသောမနသိကာရစသော ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ်-ဖလူ။နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။ရတ္တု-ပစ္စည်း-အရှင်သုဒိန္နရ၏။(သတ္တာဒိဂိုဏ်း)

အာဒိ-ဝိသေအရ အလုံးစုံသော သူတို့မှရှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အာဒိဘောဂဏ် မုချ။ထို-၏ ကတ္တာအရ-ပြုတတ်သော အရှင်သုဒိန္နနှင့် ဂုဏ် +ဂုဏေးစပ်-ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ-အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှဦးစွာ မေထုန်အမှုကို လွှန်ကျူး၍ ပြုကျင့်တတ်သော အရှင်သုဒိန္နရ၏။

ပုဗ္ဗင်္ဂမ ။ ။ ဂစ္ဆတီတိ ဂမော။ ပုဗ္ဗံ ဂမော ပုဗ္ဗင်္ဂမော။
ပုဗ္ဗံ အဂမာသီတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမော။

ဒွါရဒဒေါ။ ။ ဒဒါတီတိ ဒဒေါ။ ဒွါရံ ဒဒေါ ဒွါရဒဒေါ။

ဥပါယဒဿက ။ ဒဿေတီတိ ဒဿကော။ ဥပါယဿ ဒဿကော ဥပါယဒဿကော။

သဗ္ဗပဌမံ။ ။ သဗ္ဗေတိ ပဌမံ သဗ္ဗပဌမံ။ သဗ္ဗေသံ ပဌမံ သဗ္ဗပဌမံ။

ပဋိပန္နတ္တာ။ ။ ပဋိပဇ္ဇတီတိ ပဋိပန္နော။ ပဋိပန္နဿ ဘာဝေါ ပဋိပန္နတ္တံ။

နံပါတ် (၅)

ပုဂ္ဂလ ။ ။ ပုတိ သဒ္ဒူ + ဂလ + အ။ (ပုတိသင်္ခါတံ အာဟာရံ ဂလတိ ဘက္ခတီတိ ပုဂ္ဂလော။)

တစ်နည်း။ ပု သဒ္ဒူ - ဂမု + ကွိ။ တစ်နည်း ပုဂ္ဂ-သဒ္ဒူ-လာ၊ အ။

ပုဗ္ဗ ။ ။ ပုဗ္ဗ + အ။

ဒွါရ ။ ။ ဒုရ + ဏ။ (ဒွရန္တိ သံဝရန္တိ ဓာတေနာတိ ဒွါရံ။)

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။ ဒွိ - သဒ္ဒူ - အရ + ဏ။ (ဒွေ ကဝါတာ အရန္တိ ဧတ္တာတိ ဒွါရံ)တစ်နည်း။ ဒု+ဝါရ+ဏ။
ဥပါယ ။ ။ ဥပ - ဣ + ဏ။
ဒီ ။ ။ ဒီသ + ဏွု။
မဏ္ဍိ ။ ။ မရ (မက) + အဍ္ဍ။ ဣတ္ထိဇောတက။ ဤ။ တစ်နည်း၊ မကိ + အဍ္ဍ။
လဒ္ဓိ ။ ။ လဘ + တွာ။

နံပါတ် (၆)

(က)သာသနံ သန္တာယ ဝဒတိ ဖြင့် ဗဟူနံခေါ် စသော စကားရပ်သည် လောကကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်မဟုတ်၊ သာသနာတော်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်ကို သိစေ။

(ခ)ဣမသ္မိံ သာသနေဖြင့် လောက၌ မေထုန်အမှုကို အရှင်သုဒိန်သည် အစဦးစွာ ပြုသည်မဟုတ်၊ သာသနာတော်၌ အစဦးစွာ ပြုသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

ပုဂ္ဂလာနံဖြင့် ဗဟူနံ-သဒ္ဒါသည် အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဟူသော ပုဒ်ကိုမငဲ့။ ပုဂ္ဂလာနံ ဟူသော ပုဒ်ကို ငဲ့သည်ကို သိစေ။

. သဗ္ဗပဌမံ ကာရဏာတောဖြင့် အာဒိကတ္တာ၌ ကတ္တာကို ကရောတီတိ ကတ္တာဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရတ္တုပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒိ-သဒ္ဒါ၏ သဗ္ဗပဌမ(အဂ္ဂ)အနက်ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊ အာဒိသဗ္ဗ ပဌမံ ကတ္တာ အာဒိကတ္တာ-ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(ဂ)သဗ္ဗ ပဌမံ ပဋိပန္နတ္တာဖြင့် ပုဗ္ဗင်မော၌ ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒါသည် သဗ္ဗပဌမ (အာဒိ)အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ဂစ္ဆတီတိ ဂမော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဂမု ဓာတ်၏ ဂတိ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အ-ပစ္စည်း။ ကတ္တုသာဓန ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗံ ဂမော ပုဗ္ဗင်မောဟု အဝုတ္တဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

တော် မဂ္ဂံ ပဋိပန္နတ္တာဖြင့် ပုဗ္ဗင်မဟူသည် ပကတိလမ်းကြောင်းနှင့်တူသော မေထုန်အမှုကို ကျင့်တတ်သူတည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဒွါရံဒဒေါ/ဒွါရဒါယကော...

နှစ်ပုဒ်လုံး အ-ပစ္စည်း၊ ဏွု-ပစ္စည်းမျှသာ ထူးကြ၍ အနက်အဓိပ္ပာယ် မထူးကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆိသစ်၌ ဒွါရဒါယကော လမ်းကြောင်းကို ပေး တတ်သူတည်း။နိသျှသစ်၌ အခွင့်ကိုပေးတတ်သူတည်းဟု အနက်မြန်မာပြန်

http://www.dhammadownload.com

ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ယောဇနာ၌ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဣမဿ ဝိဝရဏံ ဒွါရဒေါ ဥပါယဒဿကောဟု ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း နှစ်ပါး၌လုံးသင့်။သို့သော် လည်း အမတံ ဒဒေါဟု ရှိသောကြောင့် ဒွါရံဒဒေါသည် ယုတ္တတရ။

လေသံ/ လိသံ...

လေသံ လိသန္တိ ပဒဒွယံ ဝေဝစနံဟု ယောဇနာ၌ ဆိုသောကြောင့်နှစ်ပါး၌ သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဇဝံ မဂ္ဂံ။ ။အတူဖြစ်သော ပကတိလမ်း၏ မဂ္ဂအမည်ကို အတူရှိသော မေထုန်အမှု၌တင် သဒိသူပစာ၊ ရုဠှီနည်း။

မဂ္ဂင်္ဂိယာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော မျောက်မတစ်ကိုယ်လုံး၏ မဂ္ဂင်္ဂိယာ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပဿာဝမဂ်၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။တစ်နည်း ဌာနူတင်။

အကုသလဓမ္မေ။ ။အပေါင်း အကုသိုလ်အားလုံး၏ အမည်ကို၊ အစိတ်ဖြစ်သော မေထုနဓမ္မ အကုသိုလ်၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။

****

ဝါကျစဉ် (၅၂)

(က) 'အနေကပရိယာယေနာ' တိ ဣမေဟိ 'အနနုစ္ဆဝိက' န္တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေဟိ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ။

(ခ) **ဒုဗ္ဘရတာယ။**ပ။ **ကောသဇ္ဇဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ**တိ ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿ အဝဏ္ဏံ နိန္ဒံ ဂရဟံ ဘာသိတွာတိ အတ္ထော။

(ဂ) ယသ္မာ ဟိ အသံဝရေ ဌိတဿ ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာ ဒုဗ္ဘရတဉ္စေဝ ဒုပ္ပေါသတဉ္စ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ အသံဝရော 'ဒုဗ္ဘရတာ, ဒုပ္ပေါသတာ' တိ စ ဝုစ္စတိ။.

(ဃ) ယသ္မာ ပန အသံဝရေ ဌိတဿ အတ္တာ စတူသု ပစ္စယေသု မဟိစ္ဆတံ သိနေရုပ္ပမာဏေပိ စ ပစ္စယေ လဒ္ဓါ အသန္တုဋ္ဌိတံ အာပဇ္ဇတိ၊တသ္မာ အသံဝရော 'မဟိစ္ဆတာ အသန္တုဋ္ဌိတာ' တိ စ ဝုစ္စတိ။[ဝိ။ဋ္ဌ။၁။၁၈၇။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ၊ဒုဗ္ဘရတာ အစရှိသော အကျိုးတို့၏။ဝတ္ထုဘူတဿ၊ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။နိန္ဒံ ဂရဟံ၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို။

(ဂ)ဟိ၊ချဲ့။ဒုဗ္ဘရတဉ္စေဝ၊ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်သူ၏အဖြစ်သို့လည်း ကောင်း။ဒုပ္ပေါသတဉ္စ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း။

(ဃ)မဟိစ္ဆတံစ၊ များသောပစ္စည်းတို့ကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်း ကောင်း။ ဝါ၊ ကြီးသောအလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း။သိနေရုပ္ပမာဏေပိ၊

http://www.dhammadownload.com

မြင့်မိုရ်တောင်မျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။လဒ္ဓါ၊ ရ၍။ဝါ၊ ရပ်ါလျက်။ အသညှုငြိတံစ၊ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က)ဖြင့် အနေကပရိယာယေနဌ် အနေက-သဒ္ဒါသည် ဗဟုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍၊ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟောသည် ကိုလည်းေ င်း၊အနေကပရိယာယေန အရ အနန္တဝိက အစရှိသည်ကို ကောက်ယူရမည်ကို လည်းကောင်း ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ ဒုဗ္ဗရတာယ စသောပုဒ်တို့အရ ဖလူပစာရအားဖြင့် အသံဝရကို ကောက်ယူရမည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။(ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ) ဖြင့် ဒုဗ္ဗရတာယ စသောပုဒ်တို့ အရ ဖလူပစာရအားဖြင့် အသံဝရကို ကောက်ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။အဘယ့်ကြောင့် အသံဝရကို ဒုဗ္ဗရတာယအရ ကောက်ယူရပါသနည်း။ကာယိက ဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခ-စသည်တို့ကိုသာ ကောက်ယူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် [ဂ] မိန့်။

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ)ဖြင့် ဒုဗ္ဗရတာယ,ဒုပ္ပေါသတာယအရ အသံဝရ ကောက်နိုင်ပုံကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍။ယခုအခါ၌ မဟိစ္ဆတာ,အသန္တုဋ္ဌိတာ တို့အရ အသံဝရကို ကောက်နိုင်ယူပုံအကျယ်အဖို့တစ်ပါးကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကတာဆရာသည်။ (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။ (ခ)ပက္ခန္တရ။(ဂ)စသည်။ ဝိတ္ထာရ၊တစ်နည်း ဒဠှီကရဏ။
ထိုတွင် (ဃ) ပက္ခန္တရ၊ တစ်နည်း ဝိတ္ထာရ။
ကာရဏေဟိ-တို့ဖြင့်ပေးသောကြောင့်၊ဂရဟိတွာ၌ ကရိဏ်း+ ကရိဏ်း၏ ကြိယာစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒုဗ္ဗရတာ ။ ။**ဒုက္ခေန ဘရိတဗ္ဗောတိ ဒုဗ္ဗရော။**
ဒုဗ္ဗရဿ ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗရတာ။

ဒုဗ္ဗရ-တဒ္ဓိတ်အရ ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သော ကိုယ်,စိတ်မှုချ။ ထို၏တာ-ပစ္စည်းအရ-သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော စေတသိကဒုက္ခနှင့်နိသျ+ နိဿိတစပ်။ ဌာန္။တာ-ပစ္စည်းအရ ခဲယဉ်သဖြင့် မွေးမြူအပ်သော သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် ဖြစ်သော စေတသိကဒုက္ခ ရ၏။ထိုသို့ပင် ရငြာသော်လည်း ဤ၌ ဖလူပစာသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့် စေတသိကဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အသံဝရ ရ၏။

ဝဏ္ဏ။ ။**ဝဿတိ ဓတ္တေ ဖလံ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဝဏ္ဏ။**

ဝသဓာတ် ကတ္တာ၌-အကျိုးတရားတို့၏ ဥပ္ပါဒသော မှုချ။အဓိကရဏတ္တ-

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းတရားတို့၏ ဟေတု,သဟဇာတ,အာရမ္မဏ စသောပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။
ရတ္တု-ပစ္စည်းအရ အကျိုးတရား၏ တည်ရာဖြစ်သော အကြောင်းတရား၏။

ဝတ္ထုဘူတ။ ။ဝတ္ထု ဟုတွာ ဘူတံ ဝတ္ထုဘူတံ။

အနေက ။ ။န ဧကော အနေကာ။

အဝဏ္ဏ ။ ။န ဝဏ္ဏော အဝဏ္ဏော

န-ဝိသေသအရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂဏ် မှုချ။ထို-၏ဝဏ္ဏအရ ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်
ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ကဲ့ရဲ့ခြင်းရာ၏။

ဒုဗ္ဗရတာဒီနံ။ ။ ဘရိတဗ္ဗောတိ ဘရော။ ဒုက္ခေန ဘရော ဒုဗ္ဗရော။
ဒုဗ္ဗရဿ ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗရတာ။
ဒုဗ္ဗရတာ အာဒိ ယေသန္တိ ဒုဗ္ဗရတာဒယော။

မဟိစ္ဆတာ။ ။ မဟာတိ ဣစ္ဆာ ယဿာတိ မဟိစ္ဆော။
မဟိစ္ဆဿ ဘာဝေါ မဟိစ္ဆတာ။

သိနေရုပမာဏ။ ။ သိနေရု ပမာဏံ ယေသန္တိ သိနေရုပမာဏံ။

နံပါတ် (၅)

အနုစ္ဆဝိ ။ ။ အနု-ဆဒ+ဆဝိ။

နိဒ္ဒ ။ ။ နိဒ္ဒ (နိဒ္ဒ) အ။

ဣစ္ဆာ ။ ။ ဣသု+အ+အာ။

သိနေရု ။ ။ သိနာ+ရေု။[သိနာတိ သုစိ ကရောတီတိ သိနေရု။]

သဏ္ဌိတ ။ ။ သံ-ဌာ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က) ဗဟူတိ ကာရဏောဟိဖြင့် အနေက-သဒ္ဒါသည် ဗဟု-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍ ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဝါရ,ဒေသနာ အနက်တို့ကို မဟော၊ ကာရဏ အနက်ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊ အနေကာစ တေ ပရိယာယောစာတိ အနေကပရိယာယောဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကို သိစေ။ ဣမေဟိစသည်ဖြင့် အနေကပရိယာယအရ အနနုစ္ဆဝိကစသော စကားတို့ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။

(ခ) နိန္ဒဖြင့် အဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် နိန္ဒသဒ္ဒါ၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။ဂရဟာဖြင့် နိန္ဒသဒ္ဒါသည် ဂရဟာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေ။ဒုဗ္ဗရတာဒီနံ-စသည်ဖြင့် ဒုဗ္ဗရတာ စသောပုဒ်တို့အရ ဖလူပစာအားဖြင့် အသံဝရကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သိနေရုပ္ပမာဏောဝိ/ သိနေရုပမာဏောဝိ...

ဥ-ရဿနောင် ရောက်ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပမာဏ၌ ပ-

http://www.dhammadownload.com

ဥပသာရသည် ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း သိနေရှုပ္ပမာဏာပိဟု ဒွေဘော်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

မပဟိဋ္ဌတံ/ မပဟိဋ္ဌတာယ...

အာပဇ္ဇတိဟူသော သကမ္မကကြိယာဖြင့် ထောက်ဆ၍ မပဟိဋ္ဌတံဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့်ရှိသော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၉)

ဒုဋ္ဌရတာယ။ ။အကျိုးဖြစ်သော ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သော စေတသိက ဒုက္ခ၏ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော အသံဝရဍ္ဍတင် ဖလူပစာ၊ အဝိနာဘာဝ။ **အတ္တာ။** ။အတ္တာ စ အတ္တာ စ အတ္တာ-ဟု အတ္တသဒ္ဒါကို တစ်ခုကြွင်းပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ဧကသေသနည်း၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း၊ ဧကဒေသူပစာ။ **ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာ။** ။ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စိတ်ကို။ဝါ-ကိုယ်ကို အပြာမဲ့အားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

အသန္တုဋ္ဌိတာယ-မုချ အရ လောဘရ၏။

ဥပစာ အရ-အသံဝရဟုဆိုအပ်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

****

ဝါကျစဉ် (၅၃)

(က) သိက္ခာပဒဏ္ဍိ စေတ္တ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ ပဇ္ဇတေ ဉာမိနာတိ ပဒံ။

(ခ) သိက္ခာယ ပဒံ သိက္ခာပဒံ၊ သိက္ခာယ အဓိဂမုပါယောတိ အတ္ထော။

(ဂ) အထ ဝါ မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ

(ဃ) မေထုနဝိရတိယာ မေထုနသံဝရဿေတံ အဓိဝစနံ။

(င) မေထုနသံဝရော ဟိ တဒညေသံ သိက္ခာသင်္ခါတာနံ သီလဝိပဿနာ ဈာနမဂ္ဂဓမ္မာနံ ဝုတ္တဋ္ဌဝသေန ပဒတ္တာ ဉာဏ သိက္ခာပဒန္တိ အဓိပ္ပေတော။

(စ) အယဉ္စ အတ္ထော သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[ပါ၊ဋ္ဌ၊ ၁၊၁၈၈]

****

နံပါတ် (၁)

(က) ယာဓမ္မဓာတိ၊ကို။သိက္ခိတဗ္ဗာ၊ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်၏။ဉာမိနာ၊ဤတရားဖြင့်။ပဇ္ဇတေ၊ရောက်အပ် ရအပ်၏။[တံ၊သည်။]ပဒံ၊ မည်၏။

(ခ)သိက္ခာယ၊အဓိသီလ,အဓိစိတ္တ,အဓိပညာ ၃-သိက္ခာ၏။ပဒံ၊ရောက်ကြောင်း ရကြောင်းတရားတည်း။အဓိဂမုပါယော၊ရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

(ဂ) သိက္ခာယ၊ ၏။ မူလံ၊ အခြေအမြစ်တည်း။

(ဃ) တေ၊ဤသိက္ခာပဒံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်။မေထုနဝိရတိယာ၊ ကို။

http://www.dhammadownload.com

(င)ဟိ၊ချဲ့။တဒသ္သေး၊မေထုနဝိရတိမှ တစ်ပါးကုန်သော။ဣတ္ထ၊ဤသိက္ခာ ပဒံ ပညာပေဿာမိ ဟူသောပါဠိ၌။

(စ)စ၊ ဆက်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) ဖြင့် သိက္ခာပဒံပုဒ်၏ အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ပဒဓာတ်၏ ဓာတွတ္ထနှင့်ဣမိနာ၏ ဝိသ ယကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ) ဖြင့် သိက္ခာပဒံ၌ ပဒသဒ္ဒါ၏ ဥပါယ အကြောင်း အနက်ဟောသည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ယင်းပဒသဒ္ဒါ၏ မူလအနက်ဟောသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် သိက္ခာပဒံ၌ သိက္ခာပဒအရ မေထုနဝိရတိ မေထုန သံဝရကို ကောက်ယူရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုစကား အသို့လျှင် သင့်နိုင် ပါအံ့နည်း။ပါဏာတိပါတဝိရတိ အဒိန္နာဒါနဝိရတိတို့သည်လည်း သိက္ခာပဒမည် နိုင်သည်မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။**[တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရလည်း တတ်နိုင်၏] ကား။** ။ပါဏာတိပါတဝိရတိ, အဒိန္နာဒါန ဝိရတိတို့သည်လည်း သိက္ခာပဒမည် နိုင်ကောင်းပါ၏။ထိုသို့ပင်မည်နိုင်ငြားသော်လည်း မေထုနသံဝရသည် သိက္ခာဟု ဆိုအပ်သော သီလ ဝိပဿနာ ဈာန် မဂ်တို့၏ ပဒမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဤ၌ မေထုနသံဝရကို သိက္ခာပဒအရ အလိုရှိအပ်၏ ဟူလို။

(စ)သို့။ ။ဆရာ(ဃ+င)တို့ဖြင့် သိက္ခာပဒအရ မေထုနဝိရတိ မေထုနသံဝရကို ကောက်ယူရမည်ဟု ယုတ္တိနှင့်တကွ ပြဆိုသော်မူအပ်၏။အဘိဓမ္မာ သိက္ခာပဒဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ ဆရာဆိုသောနည်းမှတစ်ပါး အခြားသောနည်းကိုလည်း ဆိုအပ်ပါသ လော။အဘယ်သို့ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။ (ခ) ဝါကျာရမ္ဘ။**တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။**(ဂ)နယန္တရပက္ခန္တရ။
(ဃ)ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ဒဠှီကရဏ။တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။
(စ) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

မူလ။ ။**မူလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ မူလံ။**

မူလဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-သီလ,ဝိပဿနာ,ဈာန်,မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော သိက္ခာ၏ ဥပ္ပါဒဘောဂဏ် မှချ။အဓိကရဏတ္ထ-မေထုနဝိရတိ၏ သဟဓာတပစ္စယသတ္တိ ပကတူပနိဿယသတ္တိ-ဖုဒ္ဓလူ။အ-ပစ္စည်း-မေထုနဝိရတိ ရ၏။

အဓိဂမုပါယ။ ။**အဓိဂမနံ လာဘနံ အဓိဂမော။**

အဓိဂမဿ ဥပါယော အဓိဂမုပါယော။

http://www.dhammadownload.com

နိဿယ ။ ။နိဿယတိ သိက္ခာ ဧတ္ထ မေထုနသံဝရေတိ နိဿယော။
ပတိဋ္ဌာ ။ ။ပတိဋ္ဌာတိ သိက္ခာ ဧတ္ထ မေထုနသံဝရေတိ ပတိဋ္ဌာ။
မေထုနဝိရတိ။ ။မေထုနသ္မာ ဝိရတိ မေထုနဝိရတိ။
မေထုနသံဝရ။ ။မေထုနဿ သံဝရော မေထုနသံဝရော။
သိက္ခာသင်္ခါတာ။ ..ဒိက္ခာ ဣတိ သင်္ခါတာ သိက္ခာသင်္ခါတာ။
သီလဝိပဿနာဈာနမဂ္ဂဓမ္မ။ ။သီလဉ္စ ဝိပဿနာစ ဈာနဉ္စ မဂ္ဂေါစ
သီလဝိပဿနာဈာနမဂ္ဂါ
ဝုတ္တတ္ထဝသ။ ။ဝုစ္စိံသူတိ ဝုတ္တာ၊ ဝုတ္တာ စ တေ အတ္ထာစာတိ ဝုတ္တတ္ထာ။
ဝုတ္တတ္ထာနံ ဝသော ဝုတ္တတ္ထဝသော။
ပဒတ္တာ။ ။ပဒဿ အဓိဂမုပါယဿ ဘာဝေါ ပဒတ္တံ။
တစ်နည်း။ ။ပဒဿ ပတိဋ္ဌာနဿ ဘာဝေါ ပဒတ္တံ။
တဒညေသံ။ ။တတော မေထုနသံဝရတော အညာ တဒညာ။

နံပါတ် (၅)

ဝိရတိ	။	။	ဝိ-ရမု+တိ။
သင်္ခါတ	။	။	သံ-ခါ+တ။
သီလ	။	။	သီလ+အ။
ဝိပဿနာ။		။	ဝိ-ဒိသ+ယု။
ဈာန	။	။	ဈေ+ယု။
မဂ္ဂ	။	။	မဂ္ဂ+အ။ **တစ်နည်း** မရ + ဂ္ဂိ။
ဝိဘင်	။	။	ဝိ-ဘဇ။ ဏ။
နယ	။	။	နီ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(ခ) **အဓိဂမုပါယောဖြင့်** ပဒ္ဓတော်၌ ပဒ ဓာတ်သည် အဓိဂမ် အနက်ကို ဟော၍၊ကမ္မိနာအရ ဥပါယကို စွဲယူသုံးသပ်ရမည်ကို သိစေ။**အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့်** သိက္ခာပဒဟူသည် သိက္ခာကိုရကြောင်းရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဥပါယ်အကြောင်း တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(ဂ)မူလ်ဖြင့် ပဒသဒ္ဒါသည် ဥပါယ- အကြောင်းအနက်သာ ဟောသည် မဟုတ်၊မူလအနက်ဟောသည်ကိုလည်း သိစေ။**နိဿယောဖြင့်** မူလသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေ။ပတိဋ္ဌာဖြင့် နိဿယသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေ။ **တစ်နည်း**။မူလ်-ဖြင့် သိက္ခာယ ပဒံ သိက္ခာပဒံဟု ဝစနတ္တပြု၍ သိက္ခာသုံးပါး၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့် မေထုနဝိရတိသည် မူလမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း၊အခြားသီလပညာသမာဓိတို့၏ မှီရာဖြစ်သောကြောင့် နိဿယ မည်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အခြားသီလသမာဓိပညာတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကြောင်း

http://www.dhammadownload.com

ပတိဋ္ဌာ မည်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

(က)သိက္ခာပဒံ/သိက္ခပဒံ....

'သမာသ်လယ်မှာ ထိမြဲအာ ရဿမပြုရာ' ဟူသော နိယံအရ သိက္ခာသဒ္ဒါသည် နိယတဣတ္ထိလိင်ဖြစ်၍ အာ ကို ရဿအပြု မရှိသောကြောင့် 'သိက္ခာပဒံ' ပါဌ်သာသင့်။

ဝိရတိ/ဝိရတီ...

ဝိ-ရှေးရှိသော ရမု ဓာတ် တိ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် 'ဝိရတိ' ဟု ရဿဖြင့်ရှိသော ပါဌ်သာသင့်။

(င)တဒညေသံ/ တမညေသံ...

'သမာသေဒေါ တိလိင်ေ' ဟု နီတိပဒမာလာ၌ ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်ရကား သဒ္ဒါစည်းကမ်းအရ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဒ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့် 'တဒညေသံ' ပါဌ်သာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။သမာသ်မဟုတ်ဘဲ သန္ဓိဖြစ်က နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြုရမည်။

နံပါတ် (၈)

(က)သိက္ခာပဒ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ၊အဒိန္နာဒါနဝိရတိစသည်တို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။ ရုဋ္ဌီနည်း။

(စ)ရှုသော်။အပေါင်းဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။

ပဒတ္တာ။ ။ကေသေသနည်း၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း

****

ဝါကျစဉ် (၅၄)

(က) ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စာတိ ဒသ ကာရဏဝသေ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတု အဓိဂမနီယေ ဟိတဝိသေသေ ပဋိစ္စ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ။

(ခ) ဒသန္နံ ဟိတဝိသေသာနံ နိပ္ဖတ္တိ သမ္ပဿမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) ဣဒါနိ တေ ဒသ အတ္ထဝသေ ဒဿေန္တော 'သံဃသုဋ္ဌုတာယာ' တိ အာဒိမာဟ။

(ဃ) တတ္ထ သံဃသုဋ္ဌုတာ နာမ သံဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါ။

(င) 'သုဋ္ဌု ဒေဝါ' တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ 'သုဋ္ဌုဘန္တေ' တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ။

(စ) ယော စ တထာဂတဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ၊ တဿ တံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ။

(ဆ) တသ္မာ သံဃဿ 'သုဋ္ဌု ဘန္တေ' တိ မမ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ ပညပေဿာမိ

http://www.dhammadownload.com

အသမ္ဘုဋ္ဌနေ အာဒီနဝံ သမ္ဘုဋ္ဌနေစ အာနိသံသံ ဒသေတွာ၊ န - ဗလက္ကာရေန အဘိဘဝိတွာတိ တေမတ္တံ အာဝိကရောန္တော အာဟ 'သံဃသုဋ္ဌုတာယာ' တိ။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၉။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်…

ဒသ၊ ကုန်သော။ အတ္ထဝသေ၊ ထူးသောကြီးပွားခြင်း အကျိုးထူးတို့ကို။ ဝါ၊ ကြီးပွားခြင်းအကျိုးတို့ကို။ ဝါ၊ ထူးသော အကျိုးထူးရှိသော အကြောင်းတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။

(က)ကာရဏဝသေ၊ အကြောင်းအထူးတို့ကို။ အဓိဂမနိယေ၊ ရထိုက်ကုန် သော။

(ခ)သမ္ဗုဿမာနော၊ကောင်းစွာမြော်မြင်တော်မူသည်။[ဟုတ္တာ ပညပေဿာ မိ၊ အံ့။]

(ဂ)တေ အတ္ထဝသေ၊ ထိုစီးပွားအထူးတို့ကို။

(ဃ)သုဋ္ဌုဘာဝေါ၊ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည် ၏ အဖြစ်တည်း။

(င)အာဂတဋ္ဌာနေဝိယ၊ လာသော ရာဇန္တေပုရပဝေသနသိက္ခာပုဒ်ဌာန၌ ကဲ့သို့။

(စ)စ၊ ဆက်။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ တံ၊ ထိုလက်ခံခြင်းသည်။ ဟိတာယ၊သုခဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသောစီးပွားအလို့ငှာ။သုခါယ၊လောကီ,လော ကုတ္တရာချမ်းသာ အလို့ငှာ။

(ဆ)ဗလက္ကာရေန၊ အားကို အသုံးပြုသဖြင့်။ ဝါ၊ အနိုင်အထက်။ န အဘိဘဝိတွာ။ [ပညပေဿာမိ] ဣတိ တေမတ္တံ၊ ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။

ဤသို့ (က) ဖြင့် သံဃသုဋ္ဌုတာယ စသော ၁၀ ပါးသော အစီးအပွား အထူးတို့ကို မပြမီ ရှေးဦးစွာ အနုသန္ဓေ သမ္ဗန္ဓကို ပြတော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ သံဃသုဋ္ဌုတာ ဟူသော ပုဒ်ဝယ် တာ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက်၌သက်၍ ယင်းသံဃ သုဋ္ဌုတာပုဒ်ကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ(ဃ+င) ဖြင့် သံဃသုဋ္ဌုတာ ဟူသောပုဒ်ဝယ် တာ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက်၌ သက်၍ ယင်းသံဃသုဋ္ဌုတာအရ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနကို ကောက်ယူရ မည်ကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဖြင့် အဘယ်သို့ ဟိတာဝိသေသတို့ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

ပါသနည်း။ဖြစ်နိုင်သော ဟိတ ဝိသေသတို့ကိုမပြဆိုပြီလော။စုဒ်ကြောင့်(စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က-ခ) ပက္ခန္တရ၊ ထိုတွင် (ခ) ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ-ဃ)ပက္ခန္တရထိုတွင်

(ဂ) အနုသန္ဓေ။(ဃ)ဝိတ္ထာရ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(င)ဝိတ္ထာရ။

တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(စ)ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဆ) လဒ္ဓဂုဏ။

(ဆ)တသ္မာ-ကြောင့် ပေး၊ အာဟ-၌ အကြောင်းဟိတ်+အကျိုးဖိုလ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

အတ္ထဝသ။ ။**အသနံ့ ဝမှနံ အတ္ထော။ [ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော]**

ဟောတာအနုသာရေန အရိယတိ အဓိဂမီယတိ သမ္မာပုထာီယ

တိတိ အတ္ထော။ [အကျိုးရှ၏]ဝါသေန္တိ ပရိစ္စိန္ဒန္တိတိ ဝသာ။

အတ္ထာ စ တေ ဝသာ စာတိ အတ္ထဝသာ။

ဝသ-ဝိသေအရ ထူးသောဂုဏ် မှချ။ထို-၏ ကြီးပွားခြင်း အကျိုးတို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထူးသော ကြီးပွားခြင်းအကျိုးတို့ရှ၏။

အတ္ထော ယေဝ အတ္ထဝသော။

အတ္ထော ဝသော ဧတဿာတိ အတ္ထဝသော။

အတ္ထဝသ-ဗဟုဗ္ဗီအရ မိမိနှင့် စပ်သော အကျိုးတရားမှချ။ထို၏ အသြ အရ-အကြောင်းတရားနှင့် ဖလ+ကာရဏစပ် ဌာန။တေ-အသြအရ မိမိနှင့်စပ်သော အကျိုးရှိသော အကြောင်းရှ၏။

သုဋ္ဌု။ ။**သုန္ဒရဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတီတိ သုဋ္ဌု။**

သုဋ္ဌု ဣတိ သမ္မဋ္ဌိတ္တတီတိ၊ သုဋ္ဌု။ [ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်]

သုဋ္ဌု ဣတိ သမ္မဋ္ဌိတ္တနဟု ဆိုလိုလျှက် သမ္မဋ္ဌိတ္တနဟူသော နောက်ပုဒ်အကျေ နေသည်။ [ပါရာဇိကထာဂဏ္ဌိ]

သုဋ္ဌု ဝိသေ-အရ သုဋ္ဌုသောဂုဏ်-မှချ။ထို-၏ စကားတော်ကိုလက်ခံခြင်း နှင့် ဝါ-လက်ခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သဒ္ဓါ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်+ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် နိသျ+နိဿိတစပ် ဌာန။

သံ-ပဋိ-ဣသု ဓာတ်အရ စကားတော်ကို လက်ခံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်-မှချ။ယောနိသော မနသိကာရ စသော ရှေးရှေး စိတ္တုပ္ပါဒ်-ဖလူ။ဟိတ သုခ စသော နောက်နောက် စိတ္တုပ္ပါဒ်-ကာရဏူ။ပုဒ်လုံးအရနှင့် ယု-ပစ္စည်းအရ စကားတော်ကို လက်ခံခြင်းရှ၏။

သိက္ခာပဒပညတ္တိယောတ။ ။**သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိ။**

သိက္ခာပဒပညတ္တိ စ သာ ယောတ စာတိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယောတ။

အဓိဂမနိယ။ ။**အဓိဂမိတဗ္ဗာတိ အဓိဂမနီယာ။**

http://www.dhammadownload.com

ဟိတဝိသေသာ။ ။ဟိတာ စ တေ ဝိသေသာ စာတိ ဟိတဝိသေသာ။

နံပါတ် (၅)

အတ္တ	။	။အတ္တ+အ။
သံဃ	။	။သံ-ဟန+ရ။
ဒီဃ	။	။ဒိ (ဒု) ဃ။
ပဋိစ္စ	။	။ပဋိ-ဣ+တွာ။
ရတ္တိ	။	။ရန္ဓ+တိ။
ဟိတ	။	။ဟိ+တ။ [ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟိတံ]
အာနိသံသ	။	။အာ-နိ-သံသ+အ။

နံပါတ် (၆)

(က)ကာရဏဝသေဖြင့် ကြီးပွားခြင်း အကျိုးထူးတို့ဟူသည် သံဃသုဋ္ဌုတာ စသောဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်းထူးတို့ပင်တည်းဟု သိစေ။အတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝုဒ္ဓိအနက် အာနိသံသအနက်ကိုဆောင်၍ သိအပ်သောကြောင့် တစ်နည်း-အတ္တော ဖလံ ဝသော ဧတေသာကိ အတ္တဝသော ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ပင်တည်းဟု သရုပ်ကြားအနက်ကို သိစေ။

သိက္ခာပဒပညတ္တိယောတုအဓိဂမနိယေ ဟိတဝိသေသေဖြင့် ၁၀ ပါးသော အကြောင်းထူးတို့ဟူသည် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ရထိုက်သော စီးပွား အထူးတို့ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်နှင့် ဝသ-သဒ္ဒါ၏ဝိသေသတ္ထကို သိစေ။

အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ-ဖြင့် ပဋိစ္စသဒ္ဒါ အာဂမ္မ, အာရဗ္ဘ-သဒ္ဒါတို့၏ ပရိယာယ် အဖြစ်ကို သိစေ။

(ခ)သံဝဏ္ဏနာဖြင့် စီးပွားအထူးတို့ကို စွဲခြင်း ရောက်ခြင်းဟူသည်(၁၀)ပါးသော စီးပွားအထူးတို့၏ ပြီးခြင်းကို ဘုရားရှင်မြင်တော်မူခြင်းပင်တည်းဟု သိစေ။

(ဃ)သုဋ္ဌု ဘာဝေါ-ဖြင့် သံဃသုဋ္ဌုတာ၌ တာ-ပစ္စည်းသည် ဒေဝေါယေဝ ဒေဝတာတို့၌ ကဲ့သို့ သကတ္ထ အနက်၌ မသက်။ဘာဝအနက်၌ သက်၍ သုဋ္ဌု ဘာဝေါ သုဋ္ဌုတာဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုသိစေ။သံဃဿ-ဖြင့် သံဃသုဋ္ဌုတာ ကို ဒွန်သမာသ်မပြုအပ်၊ သံဃဿ သုဋ္ဌုတာ သံဃသုဋ္ဌုတာ ဟု ဆဋ္ဌီပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို သိစေ။

(င)ဝစနံသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ-စသည်ဖြင့် လက်ခံခြင်း၌ ဥပမာကို သိစေ။ (တစ်နည်း)သုဋ္ဌုဒေဝ စသည်ဖြင့် သုဋ္ဌုတာကို သုဋ္ဌု ဣတိ သမ္ပဋိစ္ဆတီတိ သုဋ္ဌုသမ္ပဋိစ္ဆနော၊သုဋ္ဌုသမ္ပဋိစ္ဆနဿ ဘာဝေါ သုဋ္ဌုသမ္ပဋိစ္ဆနတာဟု ဆိုလိုလျက် သမ္ပဋိစ္ဆန

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်ကျေသည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

နိပ္ပတ္တိ သမ္ဗုဿမာနော သမာသ်/ ဝါကျ…

တဝန္တု မာနာဒိ ကိတန္တေတိ ဝါကျမေဝ၊ ဝတ္တိတဝိဘာသာမိကာရတော၊ ယထာ ဩဒနံ ဘုတ္တဝါ မေဋ္ဌ သုထာမာနော ကဋ္ဌ ကရမာနော၊ အနဘိတနတော၀ါ၊ အဘိတနလက္ခဏာတိ တဒ္ဓိတသမာသကိတကာတိ။ ရူ-၁၇၂-၌ ဆိုသောကြောင့် ဝါကျအဖြစ်သာ ရှိသင့်။ သမာသ် မရှိသင့်ပါ။

အာဝိ ကရောန္တော/အာဝိ ကရောန္တော…

အဗ္ဘူတတဗ္ဘာဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရစီ သုတ်ကိုထောက်၍ 'အာဝိကရောန္တော' ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသော ပါဠ်သင့်။ [ယင်းပါဠ်ဖြင့်ပင် ဘာဋီ-၌ အနက်သမ္ဗန်၍ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုသည်။]

ယထာဂမမိကာရော အဝဏ္ဏာဘူကရေသု-သုတ်ကိုထောက်၍ 'အာဝိကရောန္တော'ဟု ရဿဖြင့်ရှိသောပါဠ်သင့်၊ [ယင်းပါဠ်ဖြင့်ပင် မအူ၌ အနက်သမ္ဗန်တော်မူသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဆဋ္ဌမူ-ဋ္ဌ-ဋီ-တို့၌ တညီတညွတ်တည်း ရဿဖြင့် ရှိပါသည်။

နံပါတ် (၈)

ဒသကာရဏာ ဝသေ။ ။ဆယ်ခုအရေအတွက် သချာင်္ဂဏ်၏ ဒသ အမည်ကို သချေယျဂုဏ်ဖြစ်သော အကြောင်းအထူးဒြဗ်၌တင် ဂုဏူပစား။

သံဃသုဋ္ဌုတာ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော စကားတော် လက်ခံခြင်း၏ သံဃသုဋ္ဌုအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဟိတဝိသေသ၌တင် ကာရဏူ။ နာနုန္တရိက။

****

ဝါကျစဉ် (၅၅)

(က) **သံဃဖာသုတာယာတိ** သံဃဿ ဖာသုဘာဝါယ။ သဟ ဇီဝိကာယ သုခဝိဟာရတ္ထာယာတိ အတ္ထော။

(ခ) **ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာတိ** ဒုမ္မင်္ကူ နာမ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ။

(ဂ) ယေ မင်္ကုတံ အာပါဒိယမာနာပိ ဒုက္ခေန အာပဇ္ဇန္တိ၊ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တာ ဝါ ကတွာ ဝါ န လဇ္ဇန္တိ၊ တေသံ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ။

(ဃ) တေ ဟိ သိက္ခာပဒေ အသတိ 'ကိံ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ, ကိံ သုတံ, ကိံ အမှေဟိ ကတံ၊ ကတရသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ကတမံ အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ အမှေ နိဂ္ဂဏှထာ' တိ သံဃံ ဝိဟေဌေဿန္တိ။

(င) သိက္ခာပဒေ ပန သတိ တေ သံဃော သိက္ခာပဒံ ဒဿေတွာ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန နိဂ္ဂဟေဿတိ။

(စ) တေန ဝုတ္တံ 'ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ'တိ။ [ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉။]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)ဖာသုဘာဝါယ၊ ဣရိယာပုတ်လေးဖြာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။သဟဇီဝိကာယ၊အတူတကွ အသက်မွေးကြောင်းဖြစ်သော။ [ပညပေဿာမိ]

(ဂ)ယေ၊ အကြင် ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။မင်္ကုတာ၊ အရှက်အဝါမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့။ဒုက္ခေန၊ခဲယဉ်းသဖြင့်။ဝါ၊ ခဲခဲယဉ်းယဉ်းပြုမှ။ [မင်္ကုတာ၊ သို့။] တေသံ၊ ထိုဒုဿီလရဟန်းတို့ကို။ [ပညပေဿာမိ]

(ဃ)ဟိ၊ မှန်။တေ၊ ထိုဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ကတရသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ ကြောင့်။

(င)ပန၊ အနွယကား။တေ၊ထိုဒုဿီလရဟန်းတို့ကို။ ဓမ္မေန၊ ဟုတ်မှန်သော သဘောဝတ္ထုဖြင့်။ဝိနယေန၊စောဒနာ သာရဏာ ဝိနည်းဖြင့်။သတ္ထုသာသနေန၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဉာဏ်ကမ္မဝါစာဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ဒုမ္မင်္ကူအရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကောက်ယူရမည်ဟု ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘောနှင့် နိဂ္ဂဟာယဉ္ဇ အာယ၏ဝိဘာတျတ္ထကား အဘာယ်ပါနည်း။ထိုတို့ကို မပြဆိုတော့ပြီလော။စုဒ်ကြောင့်(ဂ) မိန့်။
(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ဒုမ္မင်္ကူအရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကောက်ယူရမည်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။သိက္ခာပုဒ်မရှိသော်လည်း ထိုဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို လွန်ကျူးမှုအားလျော်စွာ နှိပ်ကွပ်နိုင်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဇျတိရေက ဒဋ္ဌိကရဏ။ (င) အနွယ။တစ်နည်း-(ဃ-င) ဝိတ္ထာရ။ (စ) လဒ္ဓဂုဏ။ တစ်နည်း-နိဂမ။

ကတရသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ကြောင့်ပေး၊ နိဂ္ဂဏှထ-၌ နိမိတ္တ+နိမိတ္တဝန္တ စပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒုမ္မင်္ကူ။ ။မင်္ကတိ ဓေတောနာတိ မင်္ကု။

မင်္ကီဓာတ် ကတ္တုရွ-တင့်တယ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်မှချ။ကရဏတ္ထ အရှိန်အဝေ်၏။ဝါ-ကျက်သရေ၏ ပကာတူနိသျသတ္တိ ဖလူ။ဏု-ပစ္စည်း အရှိန်အဝေ် ဝါ-ကျက်သရေရေ၏။

မင်္ကိယန္တိ နိတ္တေစတေ အာပါဒီယန္တီတိ မင်္ကူ။[ဘာ-ဋီ]

အရှိန်အဝါ မရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်၏။

နတ္ထိ မင်္ကု ဧတေသန္တိ ဒုမ္မင်္ကူ။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ပါရာဇိကအာပတ်ကို ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဒုမ္မင်္ကု ဗဟုဗ္ဗီအရ အရှိန်အစော်မရှိခြင်း ဝါ-ကျက်သရေမရှိခြင်းဝုတ်မှချ။ ထို-၏ တေ အညအရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဝုဏ်+ဝုဏေး၊ နိသျ+နိဿိတ စပ်ဌာန။ တေအည-အရ အရှိန်အစော်မရှိခြင်း ဝါ-ကျက်သရေမရှိသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

ဒုသီတံ ဇတုံ တေသန္တိ ဒုမ္မင်္ကု။

ဒုမ္မင်္ကု-အရ သီလညှိုးနွမ်းပျက်စီးခြင်းဝုဏ် မှချ။ထို-၏ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဝုဏ်+ဝုဏေးစပ် ဌာန။တေအည-အရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။သံဃာဒိသေသ်နှင့် အောက်အာပတ်ငါးပုံ ရည်ရွယ်သည်။

ဒုမ္မင်္ကုစ ဒုမ္မင်္ကုစ ဒုမ္မင်္ကု။ [ဝိမတိဋီကာ]

ဒုဿီလ ။ ။နတ္ထိ သီလံ ယေသန္တိ ဒုဿီလာ။ [ပါရာဇိကကျသူ]

ဒုသီတံ သီလံ ယေသန္တိ ဒုဿီလာ။ [သံဃာဒိသေသ်နှင့် အောက်အာပတ်လွန်ကျူးသူ။]

ဒုဿီလာ စ ဒုဿီလာစ ဒုဿီလာ။

ဒုဿီလပုဂ္ဂလ။ ။ဒုဿီလာစ တေ ပုဂ္ဂလာ စာတိ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ။

နံပါတ် (၅)

အာဝါဒိယမာန။	။	အာ-ဝဒ+ယ+မာန။
နိဂ္ဂဟ ။	။	နိ-ဂဟ+ အ။
သတိ ။	။	အသ+အန္တ
ဒိဋ္ဌ ။	။	ဒိသ+တ။
သုတ ။	။	သု+တ။
အာရောစေတွာ။	။	အာ-ရုဟ+ ဏာပေ+ တွာ။
သတ္ထု ။	။	သာသ+ရတ္ထု။
ဓာတု ။	။	ဓုသ+ထု

နံပါတ် ၆)

(က)သံဃာသ ဓာတုဘာဝါယ-ဖြင့် ဓာတုနော ဘာဝေါ ဓာတုတာ၊ သံဃာသ ဓာတုတာ သံဃဓာတုတာဟု ဝဓနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ တာ-၏ ဘာဝအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သံဃဓာတုတာကားဆင္ဃိတပ္ပ ရိသ်ဖြစ်၍ယင်း၏ သမ္ပန်အနက် ဟောသည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

သဟာဇိဝိတာယသေည့်ဖြင့် သံဃဓာတုတာယပုဒ်၏ အရ အကျိုးကာယိက,စေတသိကသုခကိုဆိုသဖြင့် ယင်းပုဒ်၌ အကျိုးကိုသာမဟုတ် အကြောင်းဖြစ်သော တထွအသက်မွေးခြင်း ချမ်းသာစွာနေခြင်းတို့ကိုလည်း ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ)ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ–ဖြင့် နတ္ထိ မက္ခံ တေသန္တိ ဒုမ္မင်္ကူ ဟု –ဝစနတ္ထပြု၍ ပါရာဇိကကျပြီး ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ **တစ်နည်း** ဒုဿိတံ မင်္ကူ တေသန္တိ ဒုမ္မင်္ကူ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သံဃာဒိသေသ်နှင့်အောက် အာပတ် ငါးပုံပျက်စီးနေသော ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။

(ဂ)ယေ ဓင်္ကုတံစသည်ဖြင့် ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဟူသည် အရှိန်အဝါ မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သော်လည်း ဆင်းရဲ ငြိုငြင်သဖြင့် ရောက်ခြင်း သဘောရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့် သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးစဉ်လည်းကောင်း လွန်ကျူးပြီး၍ လည်းကောင်း မရှက်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။

နိဂ္ဂဟတ္ထာယဖြင့် နိဂ္ဂဟာယ၌ အာယသည် သဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ် ယင်း-သဝိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၃)

န လဇ္ဇန္တိ/ န လဇ္ဇန္တိဝါ...

န လဇ္ဇန္တိ ဝါတိ ဧတ္ထ ဝါ-သဒ္ဒေါ အာပဇ္ဇန္တိ ဝါတိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟူသော ယောဇနာကို ထောက်၍ န လဇ္ဇန္တိ ဝါ ရှိသောပါဌ် သင့်။

မှတ်ချက်။ ။ထို ဝါ ဖြင့် အာပဇ္ဇန္တိ ကို ဆည်းသည်ဟု ယူဆပုံရသည်။

နိဂ္ဂဏှာထ/နိဂ္ဂဏှာထ...

ဏှာ-ပစ္စည်း၏ အာ ကို ရဿပြု၍ လည်းကောင်း၊ ရဿ မပြုမူ၍ လည်းကောင်း (၂) မျိုး ရှိနိုင်သောကြောင့် ၂ ပါဌ်လုံးသင့်။

နံပါတ် (၀)

သံဃဖာသုတာယ။ ။သံဃဖာသုတာယ တည်းဟူသောအကျိုးကာယိက စေတသိကသုခကို ဆိုသဖြင့် အကြောင်း သဟာဓိဝိကာ သုခဝိဟာရ တို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။ ဖလူပစာ။

ဒုမ္မင်္ကူ။ ။အကျိုးဖြစ်သော မျက်နှာ မသာမယာ အရှိန်အဝါ မရှိခြင်း၏ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော သီလမရှိခြင်း၌တင် ဖလူပစာ။ အဝိနာဘာဝ။

မှတ်ချက်။ ။ကေဒေသ၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်းများ ရနိုင်။(ဝိဂ္ဂဟာ၍)

ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ။ ။ဒုဿီလာစ ဒုဿီလာစ ဒုဿီလာဟု ဒုဿီလ သဒ္ဒါတစ်ခု ချေ၍ တစ်ခုကြွင်းပြု။ ကေဒေသနည်း။ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း။

သိက္ခာပဒ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော မေထုနဝိရတိစေတနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့၏ သိက္ခာပဒအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ထိုတို့ကို ပြတတ်သော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် စကား၌တင် ကာရဏူပစာ။ နာနန္တရိကနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၅၆)

(က) ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ ပေလလာနံ ပိယသီလာနံ

http://www.dhammadownload.com

ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။

(ခ) ပိယသီလာ ဟိ ဘိက္ခူ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဝေလံ မရိယာဒံ အဇာနန္တာ သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ ဃဋမာနာ ကိလမန္တိ သန္ဒိဋ္ဌမာနာ ဥဗ္ဗာဠှာ ဟောန္တိ။

(ဂ) ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ ပန သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဝေလံ မရိယာဒံ ဉတွာ သိက္ခတ္တ-ယပါရိပူရိယာ ဃဋမာနာ န ကိလမန္တိ, သန္ဒိဋ္ဌမာနာ န ဥဗ္ဗာဠှာ ဟောန္တိ။

(ဃ) တေန နေသံ သိက္ခာပဒပညာပနာ ဖာသုဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ။

[ပါ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၈၉။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပေသလာနံ၊ လူနတ်အများ လေးစားချစ်ခင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ပိယသီလာနံ၊ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော။[ပြည့ပေဿာမိ-အံ။]

(ခ)ဟိ-ချဲ့၊ဝေလံ-စည်းကမ်းကို။ဃဋမာနာ၊စေ့ဆော်ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကုန်လသော်။သန္ဒိဋ္ဌမာနာ၊တွေးတောယုံမှားကြကုန်သည်။(ဟုတွာ)ဥဗ္ဗဠ္ဌာ၊နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်။

(ဂ)ပန၊ အနွယကား။ (အ) သန္ဒိဟမာနာ၊မတွေးတော မယုံမှားကြကုန်သည်။ [ဟုတွာ]

(ဃ)နေသံ၊ ထို ပေသလရဟန်းတို့၏။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ သာဘောဂဇောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်ရဟန်းတို့ ချမ်းသာစွာ နေခြင်းအကျိုးငှာ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ သိက္ခာပုဒ်မရှိသော်လည်း ထိုရဟန်းများသည် လိုအပ်ရာကို ကျင့်၍ ချမ်းသာစွာနေနိုင်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။အဘယ်သို့လျှင် ထိုရဟန်းတို့အား ချမ်းသာစွာနေခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(ခ)ဖြင့် ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သောရဟန်းတို့၏ သိက္ခာပုဒ် မပညတ်အပ်သည်ရှိသော် ဖြစ်နိုင်သော အပြစ်တို့ကို ဗျတိရေကနည်းအားဖြင့် ပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ရန် အားထုတ်ခြင်း၌ ရရှိနိုင်သော အကျိုးတို့ကို အနွယနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ [ဂ]မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)စသည် ပက္ခန္တရ။ ထိုတွင် (ခ-ဂ) ဝိဂ္ဂဟရ။ထိုတွင် (ခ)ဗျတိရေက။ (ဂ)အနွယ။(ဃ) လဒ္ဓဂုဏ။တစ်နည်း ဖလ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ)အဇာနန္တာ-တို့သည်ပေးသောကြောင့်၊ဟုတွာ၌ စဉ်းငယ်ဆိုက်၍ ယင္မမာနာ၌ ကတ္တား+ကတ္တိစပ်။

တစ်နည်း။ အဇာနန္တာ၊ကုန်သော ပေးသောကြောင့်၊ ဘိက္ခူ၌ ဝိသေန+ဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

ပေသလာ။ ။**ဝိယံ သီလံ ယေသန္တိ ပေသလာ။**

ဝိယသီလ ဗဟုဗ္ဗိပုဒ်လုံးအရ-ချစ်အပ်သော သီလမုချ။ထို၏ ယ-အညအရ-ရဟန်းတို့နှင့် နိသျ+နိသိတ၊ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဌာန။ယ-အညအရ ချစ်အပ်သောသီလရှိသော ရဟန်းတို့ရ၏။

ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗ။ ။**ကရဏီယန္တိ ကတ္တဗ္ဗံ။**

ကတ္တဗ္ဗဉ္စ တံ အကတ္တဗ္ဗဉ္စာတိ' ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ။

သာဝဇ္ဇာနာဝဇ္ဇ။ ။**ဝဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဇ္ဇံ။ ဝဇ္ဇမေဝ အဝဇ္ဇံ။**

နတ္ထိ အဝဇ္ဇံ ယဿာတိ အနဝဇ္ဇံ။

သံဝိဇ္ဇတိ ဝဇ္ဇံ ယဿာတိ သာဝဇ္ဇံ။

သာဝဇ္ဇဉ္စ တံ အနဝဇ္ဇဉ္စာတိ သာဝဇ္ဇာနာဝဇ္ဇံ။

သာဝဇ္ဇ ဝိသေအရ-အပြစ်ရှိခြင်းဂုဏ်-မုချ။အနဝဇ္ဇ ဝိသေအရ အပြစ်မရှိခြင်းဂုဏ် မုချ။အနဝဇ္ဇ ဝိသေအရ-အပြစ်မရှိခြင်း။ ဂုဏ်-မုချ။ထို-၏ သိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသောကမ်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-အပြစ်ရှိမရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း ဟူသော ကမ်းရ၏။

ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။ ။**ဖာသု သုခံ ဝိဟာရော ဖာသုဝိဟာရော။**

ဖာသုဝိဟာရော ဧဝ အတ္ထော ဖာသုဝိဟာရတ္ထော။

သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ။ ။**တိဏ္ဏံ သမူဟော တယံ။ သိက္ခာနံ တယံ**

သိက္ခတ္တယံ။ သိက္ခတ္တယဿ ပါရိပူရိ

သိက္ခတ္တယပါရိပူရိ။

နံပါတ် (၅)

ဝိယ ။ ။ဝီ+ဏျ

ဖာသု ။ ။ဖုသ+ဏု+တစ်နည်း ဥ။

ဝေလ ။ ။ဝိ-လာ+ကွိ။ [**ဝိနာသံ လာတီတိ ဝေလာ။ ဝိဂစ္ဆန္တိ ဣရာ ယဿန္တိ ဝေလာ။**]

မရိယာဒ ။ ။ပရိ-အာ-ဒါ+အ။ [**ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒီယတေတိ မရိယာဒေါ။**]

ဥဗ္ဗာဋ္ဌာ ။ ။ဥ-ဝဟ်+[ထ] တ။

နံပါတ်စဉ် (၆)

(က)ဝိယသီလာနံ-ဖြင့် ပေသလာနံ ကို ဝိယံ သီလံ ယေသန္တိ ပေသလာ

http://www.dhammadownload.com

ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပိယကို ပေ။ဥ်ကို အ-ပြု၍ ပြီးသည်ကို သိစေ။[တစ်နည်း] ဏ္ဏကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၍ ယ-ကို ချေလျက်၊သီ၏ဥ်ကို အ-ပြု၍ ပြီးသည်ကို သိစေ။ [ပိယသီလယုတ္တတာယ ပေသလ်၊ပိယသ ပေဏ္ဍသတ္တ · (ဓာန်+ဋီ)ပိယ် သီလ် အဿာတိ ပေသလော၊ ဝုဒ္ဓိ ယ-လောပေန ဥ်ကာရဿ အကာရော။]

ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ-ဖြင့် ဖာသုဝိဟာရာယဥ္ အာယသည် သဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ ထို သ-ဝိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သန္နိဋ္ဌမာနာ/သန္နိပတမာန/သန္ဓေဟမာနာ...

သန္နိပတမာနာတိ သံသယံ အာပဇ္ဇမာနာဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ **မနောဝိလေခ သန္ဓေယော သံသယောစ ကထံကထာ**ဟု အဘိဓာန်၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ယင်းအဖွင့် ဋီကာ၌ **ဒိဟ-ဥပစယေ၊ဏ္ဏပေန သံပုဗ္ဗတ္တာ သံသယေ၊ ကရဏေ ဏော-**ဟု ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊နိသျ ဂဏ္ဌိတို့၌ လည်း သန္နိပတမာနာ ပုဒ်ကို အနက်သမ္ဗန်တော်မူကြသောကြောင့် လည်းကောင်း သန္နိပတမာနာ ပါဌ်သင့်။

ဝုဒ္ဓိမှုသာထူး၍ အနက် အဓိပ္ပါယ် မထူးသောကြောင့် သန္ဓေဟမာနာ ပါဌ်လည်းသင့်။သန္နိဋ္ဌမာနာကား အလျှင်းမသင့်။

ဃဋ္ဋမာနာ/ဃဋ္ဋမာနာ...

ဃဋ္ဋမာနာတိ ဝါယမမာနာ ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် 'ဃဋ္ဋမာနာ' ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဝေလ။ ။အတူဖြစ်သော ကမ်း၏ ဝေလ အမည်ကို အတူရှိသာ သိက္ခာပုဒ်၌တင် သဒိသူ၊ရုဋ္ဌိနည်း။

ဖာသုဝိဟာရာယ။ ။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သံဃဖာသုတာယ၌ ဏ္ဏရိယာပုတ်လေးပါး၌ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းမှတစ်ပါး သိက္ခာပုဒ်ကို အားထုတ်ရာ၌ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာခြင်းကို ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။ ကေဒေသျူပစာ။

ပေသလာန်။ ။သီလတည်းဟူသော အကြောင်းကိုဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော သမာဓိပညာကိုလည်း ရသောကြောင့် နာန္တရီကနည်း။ ကာရဏူပစာ။

****

ဝါကျစဉ် (၅၇)

(က) **သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ** တိဝိဓော သဒ္ဓမ္မော ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော အဓိဂမသဒ္ဓမ္မောတိ။

(ခ) တတ္ထ ပိဋကတ္တယသင်္ဂဟိတံ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ**။

http://www.dhammadownload.com

တေရသ ဓုတင်္ဂဏာ, စုဒ္ဒသခန္ဓကဝတ္တာနိ ဒွေအသီတိ မဟာဝတ္တာနိ သီလသမာဓိဝိပဿနာတိ အယံ **ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ**။ စတ္တာရော-အရိယမဂ္ဂါ,စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ, နိဗ္ဗာနဉ္စာတိ အယံ **အဓိဂမ သဒ္ဓမ္မော နာမ**။

(ဂ) သော သဗ္ဗောပိ ယသ္မာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ သတိ ဘိက္ခူ သိက္ခာပဒဉ္စ တဿ ဝိဘင်္ဂဉ္စ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ အညဉ္စ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုဏန္တိ၊ ယထာပညတ္တဉ္စ ပဋိပဇ္ဇမာနာ ပဋိပတ္တိံ ပူရေတွာ ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အဓိဂစ္ဆန္တိ၊ တသ္မာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ။

(ဃ) တေန ဝုတ္တံ 'သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ' တိ။ [ပါ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၉၀။ *************]

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဓုတင်္ဂဏာ-ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်တို့လည်းကောင်း။ ဝါ-ဓုတင်တို့လည်းကောင်း။ သာမညဖလာနိစ၊တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရဟန်းအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖိုလ် (၄) ပါးတို့လည်းကောင်း။

(ဂ)သောသဗ္ဗောပိ၊ထိုအလုံးစုံသော သဒ္ဓမ္မသည်လည်း။တဿ၊ ထိုသိက္ခာပုဒ်၏။ဝိဘင်္ဂဉ္စ၊ အကျယ်ဝေဘန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကိုလည်းကောင်း။ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ၊ထိုသိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ယထာပညတ္တဉ္စ၊အကြင် အကြင် ပညတ်တော် အတိုင်းလည်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့စောဒနာ။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ၌ သဒ္ဓမ္မသဘောကို၊ဝါ-သဒ္ဓမ္မ၏ သရုပတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်အပ်၏။ အဘယ်သည် ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မမည်ပါသနည်း။ ဝိနယပိဋကတ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ဘုရားစကားတော်သည် ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ မည်ပါသလော။အဘယ်သည် ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ မည်ပါသနည်း။သီလသမာဓိဝိပဿနာတရား သုံးပါးသည် ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ မည်ပါသလော။အဘယ်သည်အဓိဂမသဒ္ဓမ္မ မည်ပါသနည်း။မဂ်လေးပါးသည် အဓိဂမ သဒ္ဓမ္မမည်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။

(ဂ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ (က-ခ) တို့ဖြင့် သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ၌ သဒ္ဓမ္မသဘောနှင့်တကွ၊ဝါ-ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မစသည်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ၄င်းသုံးပါးသော သဒ္ဓမ္မသည် အဘယ့်ကြောင့် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းဖြင့် ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိပါသနည်း။နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါးသော သဒ္ဓမ္မသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ခဏိက ရုပ် နာမ်ဓမ္မ ဖြစ်၍ ဥပါဒ်၊ဋ္ဌီ၊ဘင် ခဏမျှသာ တည်နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ နိဗ္ဗာန်သည် ခဏဝိမုတ္တဓမ္မဖြစ်၍ သိက္ခာပုဒ် မပညတ်သော်လည်း အမြဲမပျက်စီးဘဲ တည်သည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝိတ္ထာရ။ (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။(တစ်နည်း)နိဂမ။

နံပါတ် (၄)

သဒ္ဓမ္မ။ ။သမ္ဗုဒ္ဓိတိ သဒ္ဓါ။ ကိလေသေ သမေန္တိတိ ဝါ သဒ္ဓါ။

အတ္တိ သံဝိဇ္ဇန္တိတိဝါ သဒ္ဓါ။ သန္တိယန္တိ ပသံသီယန္တိတိ ဝါ သဒ္ဓါ။

သတံ ဓမ္မော သဒ္ဓမ္မော။ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနောဝါ ဓမ္မော သဒ္ဓမ္မော။

သန္တော ပသတ္ထော ဝါ ဓမ္မော သဒ္ဓမ္မော။

သန္တ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ သတိဝီရိယညာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်-မုချ။ ကမ္မဋ္ဌ-သူတော်ကောင်း၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ-ဖလူ၊အ-ပစ္စည်းသူတော်ကောင်း ရ၏။

သန္တ-ဝိသေအရ သူတော်ကောင်း ဒြပ်မုချ။ထို-၏။တရားနှင့် သာမိ+သံ စပ် ဌာန္မ။ပုဒ်လုံးအရ သဒ္ဓမ္မသုံးပါး‌ရ၏။

ပရိယတ္တိ ။ ။ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ ဥဂ္ဂဏှိတဗ္ဗာတိ ပရိယတ္တိ။

ပရိဗျတ္တိ ဝါ ယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တောယာတိ ပရိယတ္တိ။

ပရိပုနပ္ပုနံ ဝါ သုဂတိ ယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တောယာတိ ပရိယတ္တိ။

ပရိနိဗ္ဗာနံ ဝါ ယန္တိ ပါပုဏန္တိ တောယာတိ ပရိယတ္တိ။

ပရိသမန္တတော ဝါ အဇ္ဈာယိတဗ္ဗာ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ ပရိယတ္တိ။

အပဓာတ်-ကတ္တုဋ္ဌ-ပါဠိတော်ကို အာရုံပြု၍ သင်ယူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သတိဝီရိယအဓိမောက္ခ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချကမ္မဋ္ဌ-ဘုရားစကား ပါဠိတော်၏အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ-ဖလူ။တိ-ပစ္စည်းအရ-ဘုရားစကား တော်ဖြစ်သော ပါဠိတော်ရ၏။

ပရိ-အရ ထင်ရှားခြင်း မုချ။ထို-၏။ ရောက်ခြင်းနှင့် ကမ္မ + ကမ္မိစပ်။ ဝါ-ပရိယတ်နှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေး စပ်-ဌာနူ။ယာဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-ထင်ရှားခြင်းသို့ ရောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကရဏဋ္ဌ-ဘုရားစကားဟု ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိ ဖလူ။တိ-ပစ္စည်းအရ ဘုရားစကားဟုဆိုအပ်သော ပါဠိတော်ရ၏။

ပဋိပတ္တိ။ ။ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ ပဋိပတ္တိ။

ပဒ ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ ယောဂီတို့ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ သတိ ဝီရိယ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျင့်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တိ ပစ္စည်းအရ အကျင့်ရ၏။

နိဗ္ဗာန။ ။ဘဝါဘဝံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ဝါန။ဝါနတော နိက္ခန္တန္တိ နိဗ္ဗာနံ။

ဝါန-ဝိသေအရ တဏှာ မုချ။ထို၏ထွက်မြောက်ခြင်းကြိယာနှင့် အပါဒါန် + အပါဒါနီ စပ်။**တစ်နည်း** ။နိဗ္ဗာနှင့် ပဟာတဗ္ဗ + ပဟာယကစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး

http://www.dhammadownload.com

အရ နိဗ္ဗာန်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ **နိဗ္ဗာယတိ ဧတေန ရာဂဂ္ဂိအာဒိဟိ တိ နိဗ္ဗာနံ။**

ဝါ ဓာတ် ကတ္တုရ္ဓ ရာဂမီး စသည်တို့၏ အဘာဝသည် မှရှုကရဏတ္တ- နိဗ္ဗာန်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖလူ။ယု ပစ္စည်း၊ နိဗ္ဗာန်ရ၏။

စိရဋ္ဌိတိက။ **။ဋ္ဌိယတေ ဋ္ဌိတိ။စိရံ ဋ္ဌိတိ ဧတဿ သဒ္ဓမ္မဿာတိ စိရဋ္ဌိတိကော။**

နံပါတ် (၅)

ပရိယတ္တိ ။ ။ ပရိ-အပ + တိ။ **တစ်နည်း** - ပရိ-ယာ+တိ။
တစ်နည်း - ပရိ-အယ+တိ။

ဓုတ ။ ။ ဓု + တ။

နိဗ္ဗာန ။ ။ နိ-ဝါ+ယု။

သမာဓိ ။ ။ သံ-အာ-ဓာ+ဣ။

ဝိပဿနာ။ ။ ဝိ-ဒိသ + ယု။ ဣတ္ထိဇောတက-အာ။

နံပါတ် (၆)

(က)သံဝဏ္ဏနာ-ဖြင့် သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာဉ် သဒ္ဓမ္မကို သမန္တိ သမေန္တိတိဝါ သန္တာ။ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော၊ သတံ ဓမ္မော သဒ္ဓမ္မောဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သဒ္ဓမ္မဟူသည် ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ၊ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ၊ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မဟူသော သုံးပါးပင်တို့ပင်ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိနယပိဋကေ ပေါတ္ထကေ ဒိဿာ/ဝိနယပိဋကံ ပေါတ္ထကေ ဒိဿာ...
(ဋ-၁၉၀)

ဝိနယပိဋကေ ဒိဿာ မိစ္ဆာ။ ပ။ ဖြဟ္မဏောဝိယ ဝသာဒံ အာဝဇ္ဇန္တိ ပတ္ထိတမနသာတိ သမ္မန္ဓော-ဟု ယောဇနာဉ် ဆိုသောကြောင့် ဝိနယပိဋကေ ပေါတ္ထကေ ဒိဿာ ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မောဉ် သဒ္ဓမ္မ။ ။အကျိုးဖြစ်သော အရိယမဂ်, နိဗ္ဗာန်တို့၏ သဒ္ဓမ္မ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ပရိယတ္တိဉ်တင် ဖလူပစာ။ (ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော နည်းတူ)

****

ဝါကျစဉ် (၅၇)

(က) တတြ ဇော် မတ္တင်္ဂ အာမိသေန ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကာဒိနာ ဥပလာပေတွာ။
(ခ) သင်္ဂဏှိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(ဂ) တဿာတိ ဘုမ္မဝစနံ။
(ဃ) ပဋိသေဝတီတိ ပဇုရပဋိသေဝနော ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

(င) ပစုရဏ္ဌေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ။
(စ) သော ဘိက္ခုတိ သော မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနကော ဘိက္ခု။
(ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)တတြ၊ ထိုတိရစ္ဆာန်တို့တွင်။ မက္ကဋိ၊ မျောက်မကို။ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇ-ကာဒိနာ၊ ယာဂု ထမင်း ခဲဖွယ် အစရှိသော။ အာမိသေန၊အာမိသဖြင့်။ဥပလာပေတွာ၊ ချော့မြူ၍။ ဝါ၊ ဖြားယောင်း၍။

(ခ)သင်္ဂဏှိတွာ၊ သိမ်းသွင်း၍။

(ဂ)တဿာ-တိဿံ မက္ကဋိယံ၌။

(ဃ)ပစုရပဋိသေဝနော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ မှီဝဲခြင်းရှိသည်။

(င)ဟိ၊ မှန်။(တစ်နည်း-ဟိ-ယသ္မာ)ပစုရဏ္ဌေ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဟူသော အနက်၌။ဝတ္တမာနဝစနံ၊ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ၊(က)ဖြင့် ဖြားယောင်း၍ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ်သို့ ဖြားယောင်းပါသနည်း။ဖြားယောင်းပုံကို ထင်ရှားစွာမပြဆိုပြီလော။စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။ (င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ မှီဝဲခြင်းရှိ၏ဟု ပဋိသေဝတိပုဒ်၏ ပစုရတ္ထကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ပဋိသေဝတိ၌ ပစုရပဋိသေဝနအနက်မထင်ရှားသည် မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း-ပဋိသေဝတိပုဒ်၏ ပဋိပဗ္ဗ အဘိဝိညာပေတိ ဟူသောအနက်ကို ရအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ (ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာဘိဝံသ-အဓရပ္ပုရကျောင်း)(မှီဝဲသော ခဏကာလမဟုတ် လွန်ပြီးဖြစ်၍ ပဋိသေဝိတံဟု အတိတ်ဖြင့် ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း-ပဋိသေဝနဖြစ်ပြီး၍ပဋိသေဝတိဟု မဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။) (ဂဏ္ဌိ)ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ပစုရပဋိသေဝနောဟု ဖွင့်ပြခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။ (အခါခပ်သိမ်းအမြဲတမ်းမှီဝဲခြင်း မဖြစ်နိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။)သာရတ္ထ၊ ၂၃၉။ (ထိုအချိန်၌ မှီဝဲနေဆဲအခါ မဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော) ဘာဋီ။

ကား။ ။ တစ်ကြိမ်သာမှီဝဲ၍ နောက်မရှောင်ကြည်ဘဲ နေ့တိုင်းမှီဝဲနေအံ့ဟူသော အလို၏ဖြစ်သောကြောင့် 'မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ 'စသည်တို့၌ကဲ့သို့ အမြဲမပြတ် အကြိမ်များစွာ မှီဝဲသည်၏အဖြစ်ကို စွဲ၍ ပဋိသေဝတိဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ကို ပြုအပ်သည် ဟူလို။ (ဂဏ္ဌိ)

ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနန္တိ သဗ္ဗဒါ ပဋိသေဝနာဘာဝေပိ 'ဣဟမလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ' တိ အာဒီသု ဝိယ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိ ဥပါဒါယ ဝတ္တမာနဝစနံ။ (သာရတ္ထ၊၂။ ၃၉။)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ဝက်ထွာမှတစ်ပါး ဥဇုကတ္တပြ ပကွန္တရ။

(ဂ) ပကွန္တရ။(ဃ) ပကွန္တရ။(င)ဒဋ္ဌီကရဏ။တစ်နည်း -ကာရဏ။

(စ) ပကွန္တရ။

နံပါတ် (၄)

မဏ္ဍင်္ဂ။ ။မဏ္ဍတိ စလတီတိ **မဏ္ဍင်္ဂ**။(မဏ္ဍ+ အင်္ဂ+ ဤ။တစ်နည်း+မရ+အင်္ဂ)

မဏ္ဍ-ဓာတ်အရ လှုပ်ရှားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝိညတ္တိ သမုဋ္ဌာပကစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ နောက်နောက် သောစိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။အင်္ဂ-ပစ္စည်း ထိုမုချ ဖလူ ကာရဏူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ် သော မျောက်မ ရ၏။

အာမိသ။ ။**ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗန္တိ အာမိသံ**။(သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁၊၃၅၈။)

(အာ+မသ(မိသ)အ။ နပုလ္လိင်။)

အာပုဗ္ဗ မိသဓာတ်အရ သုံးသပ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လောဘပြဋ္ဌာန်း သောစိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-ဆွမ်းစသောအာမိသ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။အ-ပစ္စည်း ဆွမ်းစသော အာမိသရ၏။

ပစုရပဋိသေဝနော။ ။**ပစုရံ ပဋိသေဝနံ ဧတဿာတိ ပစုရပဋိသေဝနော**။

ပစုရတ္တ။ ။**ပစုရမေဝ အတ္တော ပစုရတ္တော**။

ဝတ္တမာနစနံ။ ။**ဝတ္တမာနံ ဝစနံ ဧတေသန္တိ ဝတ္တမာနစနံ**။

ပဋိသေဝနကော။ ။**ပဋိသေဝတီတိ ပဋိသေဝနကော**။

နံပါတ် (၅)

ယာဝ ။ ။ ယာ၊ ပါပုဏနေ+ဝု။ ယု-မိဿနေ၀ါ+ဝု။ဥ-ကို အာ-ပြု။

ခန္ဓ ။ ။ ခါဒ။ ဏျ။ တစ်နည်း - တ။ **ခါဒိတဗ္ဗန္တိခန္ဓံ**။

ပစုရ ။ ။ ပစိ + ဥရ။

သေဝနော။ ။ သေဝ + ယု။

မေထုန ။ ။ မိထ + ဥန။

နံပါတ် (၆)

(ဂ)ဘုမ္မဝစနံ-ဖြင့် တဿာ-၌ ဿာ-သည် သတ္တမီဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ် သည်ကို သိစေသည်။(မောဂ်၊၂။၄၆။ သုတ်-၌ သတ္တမီဝိဘတ်ကို ဿာ-ပြု အစီအရင် ကို ရှုသည်) ဝိဘတ္တိပဒ။တစ်နည်း -ကုသလာ နစ္စဂီတဿ-၌ ကဲ့သို့သဝိဘတ် သည် သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။ ဝိဘတျတ္တ။ (ဆင်တဲဂဏ္ဌိ) (နစ္စဂီတဿ၊ကခြင်း သီဆိုခြင်း၌။ကုသလာ၊ ကျွမ်းကျင်ကုန်၏။(မဟိုးရိမ်၌ယင်းဂဏ္ဌိ ဝါဒကိုပယ်သည်။ ထို၌ရှုပါ)တစ်နည်း -တဿာ၌ ဿာ-သည် သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ သ-လာ၍ ပြီးသည်ကို သိစေ။(သုတ်ကြီးဖြင့် သ္မိ-ကို-ဿာပြု)

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **ပစုရပဋိသေဝနော ဟောတိ-ဖြင့်** ပဋိသေဝတိ၌ တိ-ဝိဘတ်သည် ပစုရအနက် ဖြစ်၍ ပဝတ္တာဝိရတာဝတ္တမာန် ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

(င) **မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနကော-ဖြင့်** သော ဘိက္ခုအရ မေထုန်မှီဝဲသော ရဟန်းကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနကော/မေထုနဓမ္မပဋိသေဝကော…

၂-ပါဠိမှန်။ ထျု-ပစ္စည်းကို အနကၤ၊ အက ပြုသာ ထူး၍ အနက်မထူးသောကြောင့်တည်း။

နံပါတ် (၈)

ပစုရတ္တေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ။ ။များစွာမှီဝဲခြင်း တည်းဟူသော အများကို ဆိုသဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ မှီဝဲမှု၏မရှိခြင်း၊ မမှီဝဲခြင်း တည်းဟူသော အနည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။

ဘူမ္မဝစနံ။ ။အကျိုးဖြစ်သော သတ္တမီဝိဘတ်၏အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော သတ္တမီအနက်၌ တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ဖလူပစာ။

မှတ်ချက်။ ။သတ္တမီအနက်၌သက်သော သ-ဝိဘတ်ဖြစ်၍ ဘူမ္မဝစနံ ဖွင့်တော်မူသည်။ (ဂဏ္ဌိအဆိုကို ရှုသည်)

ပဋိသေဝတိ။ ။ဝတ္တမာန် ၄-မျိုးတွင် အစိတ် ပဝတ္တာဝိရတဂတ္တမာန်၌တင် ကေဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပဋိသေဝတိ အရ။ ။ကာယဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပက . လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၅၉)

(က) **သစ္စံ အာဝုသောတိ** သဟောဓုဂ္ဂဟိတော စောရော ဝိယ ပစ္စက္ခံ ဒိသွာ စောဒိတတ္တာ 'ကိံ ဝါ မယာ ကတ' န္တိ အာဒီနိ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော 'သစ္စံ အာဝုသော' တိ အာဟ။

(ခ) **နနု အာဝုသော တထေဝ တံ ဟောတီတိ** အာဝုသော ယထာ မနုဿိတ္ထိယာ နနု တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ တံ သိက္ခာပဒံ တထေဝ ဟောတိ။

(ဂ) မနုဿိတ္ထိယာပိ ဟိ ဒဿနမ္ပိ ဂဟဏမ္ပိ အာမသနမ္ပိ ဖုသနမ္ပိ ဃဋ္ဋနမ္ပိ ဒုဋ္ဌုလ္လမေဝ၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ တံ သဗ္ဗံ ဒုဋ္ဌုလ္လမေဝ။

(ဃ) ကော ဧတ္ထ ဝိသေသော၊ အလေသဋ္ဌာနေ တွံ လေသံ ဩဍ္ဍေသီတိ။

(ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၁၉၃။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)သဟောမုဂ္ဂဟိတော၊ ဘဏ္ဍာနှင့်တကွ ဖမ်းအပ်သော။ ဝါ၊ ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွမိသော။စောဒိတဗ္ဗာ၊စောဒနာအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။မယာ-ကိဝါ၊ အဘယ်ကိုမူလည်း။ ကတံ၊ နည်း။ ဣတိအာဒိနိ၊ တို့ကို။

(ခ)မနုဿိတ္ထိယာ၊၏။ဝါ၊အတွက်။ (တံ သိက္ခာပဒံ၊ ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။

(ဂ)ဟိ၊ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ဒဿနမ္ပိ၊ရာဂဖြင့်ကြည့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ဃဋ္ဋနမ္ပိ၊ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ထိခိုက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ဒုဋ္ဌုလ္လမေ၀၊ရုန့်ရင်းသည်သာ။ (ဟောတိ)တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုကိုင်ခြင်းစသော အလုံးစုံသည်။

(ဃ)တွေ့၊ဤလူမမျောက်မကို မှီ၀ဲရာ၌။ အလေသဋ္ဌာနေ၊အမြွက်မထောင်သင့်ရာအရပ်၌။ သြဒ္ဓေသိ၊ ထောင်ဘိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ တိရစ္ဆာန်မျောက်မ၌ မေထုန်ကိုမှီ၀ဲသော ရဟန်းသည် သစ္စံ အာဝုသော စသောစကားကို ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့်ထိုသစ္စံ အာဝုသောစကားကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။အမှန်ကို၀န်ခံလို၍ ထိုစကားကို ဆိုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ဂ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် လူမိန်းမအတွက်ဤပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်သည် ဖြစ်သကဲ့သို့ တိရစ္ဆာန်မျောက်မ၌လည်း ဤသိက္ခာပုဒ်သည်ဖြစ်၏ဟု လူမ၊ တိရစ္ဆာန်မျောက်တို့၏ ပါရာဇိကဝတ္ထုအဖြစ်ဖြင့် တူသည်ကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ လူမ မျောက်မတို့၏ ပါရာဇိကဝတ္ထုအမည်ဖြင့် အဘယ်သို့ တူပါသနည်း။ လူဇာတ်၊ တိရစ္ဆာန်ဇာတ်အဖြစ်ဖြင့် ကွဲပြားခြားနားသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ပကၡတ္တရ။(ခ) ပကၡတ္တရ။(ဂ) ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ဒဠှီကရဏ။

(ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။

စောဒိတဗ္ဗာ၏သမ္ဗန်-တဿဘိက္ခုနော။ ၏-ကို စပ်။

နံပါတ် (၄)

သဟောမုဂဟိတ။ ။**အမေန သဟ သဟောမုံ။ (မဒ္ဒ)**

တစ်နည်း-သဟ အမေန သဟောမော။

သဟောမုံ ဂဟိတော သဟောမုဂ္ဂဟိတော။

အမုဓ-ဝိသေအရ ဥစ္စာသည် မုချ။ထို၏ သဟအရ အတူတကွဖြစ်ခြင်းနှင့် သဟယောဂ + ဝတ္တစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ဥစ္စာနှင့်တကွဖြစ်ခြင်း ရ၏။

သဟောမု-ဝိသေအရ ဥစ္စာနှင့်တကွဖြစ်ခြင်းသည် မုချ။ထို-၏ သူခိုးနှင့်

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ် + ဂုဏော စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွဖြစ်သော သူခိုးရ၏။
သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော။ ။အဝဍ္ဍီယတေတိ ဩဍ္ဍော။အိမ်တွင်း၌ထားအပ်၏။
(သဟ ဩဍ္ဍ + ဂဟိတ။ကျန်နည်းမှီ၍ဆို။)
မနုဿိတ္ထိယာ။ ။**မနုဿီ စ သာ ဣတ္ထီစာတိ မနုဿိတ္ထီ။**
စောဒိတဗ္ဗာ။ ။**စောဒိယတေတိ စောဒိတော။ တဿ ဘာဝေါ စောဒိတတ္တံ။**
အလေသဋ္ဌာနံ။ ။**လေသဿ ဩဠနံ လေသော။ န လေသော အလေသော။**
အလေသော စ သော ဌာနဉ္စာတိ အလေသဋ္ဌာနံ။

နံပါတ် (၅)

စောရ ။ ။ **စုရ + ဏ။**
ယဍ္ဍနံ ။ ။ **ယဍ္ဍ + ယု။**
တိရစ္ဆာန ။ ။ **တိရ သဒ္ဒူ အဉ္စ + ယု။**
ဝိသေသ ။ ။ **ဝိ-သိသ+ဏ။**
ဩဍ္ဍေတိ ။ ။ **အဝ-ဍီ + အ + တိ။**

နံပါတ် (၆)

(ခ)**တံ သိက္ခာပဒံ**-ဖြင့် တသဗ္ဗနာမ်သည် သိက္ခာပုဒ်ကို စွဲယူသုံးသပ် အပ်သည်ကို သိစေ။**တထေဝ ဟောတိ**-ဖြင့် တထေဝသဒ္ဒါသည် ဟောတိ၌စပ်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။ (တစ်နည်း)သဒ္ဒက္ကမအားဖြင့် တံ-ဟု ရှေ့၌ရှိသော် လည်း၊ အတ္ထက္ကမအားဖြင့် တံ-၏ နောက်၌ အနက်သမ္ဗန်ရမည်ကို သိစေ။
ယထာ မနုဿိတ္ထိယာ စသည်ဖြင့် ဥပမာ ဥပမေယျတို့ ပါရာဇိဝတ္ထုအဖြစ် ဖြင့် တူကြသည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော/သဟောတ္ထဂ္ဂဟိတော/သဟောဍ္ဎဂ္ဂဟိတော...
အဍ+အတ္ထ သဒ္ဒါတို့သည် ဥစ္စာဟော ဖြစ်၍၊**အဍ္ဍော တွ နိတ္ထိယံ ဘာဂေ၊ ဓနိမှိ ဝါစ္စလိင်္ဂေကော၊အတ္ထော ပယောဇနေ သဒ္ဒဘိဓေယျေ ဝုဒ္ဓိယံ ဓနေ၊** အဘိဓာန်တို့အရ 'သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော' ပါဌ်နှင့် 'သဟောတ္ထဂ္ဂဟိတော' ပါဌ်တို့ သင့်ပါသည်။(ပါရာ-ဂဏ္ဌိအလို)
သဟောဍ္ဎဂ္ဂဟိတော သဒ္ဒါသည်။ သဟ + ဩဍ္ဎ + ဂဟိတောဟုပုဒ်ခွဲ။ ဩဍ္ဍီယတေတိ ဩဍ္ဎော-ဟုဝစနတ္ထပြု၍၊ ဩဍသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ကို မဟော။ ဥစ္စာရှိသူ (ဓနီ) အနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် 'သဟောဍ္ဎ' ဟုရှိသော ပါဌ် မသင့်နိုင်။
အတ္ထ-သဒ္ဒါသည်ဓနအနက်ကို ဟောနိုင်သော်လည်း။ အ-ကျေ၍ ဩလာ ခြင်းသည် ရိုးရာမကျ၍ 'သဟောတ္ထ' ဟု ရှိသောပါဌ်လည်း မသင့်မြတ်နိုင်။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိဂြိုဟ်အရ'သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော'ပါဌ်သည်သာ ဤ၌ သင့်မြတ်

http://www.dhammadownload.com

သော ပါဠ်ဖြစ်ပါသည်။ (ဤကား မအူနှင့် ဘာဋီအလိုတည်း)

ထိုသို့ပင် ဆရာများ ဆိုကြသော်လည်း သဟောမုဂ္ဂဟိတောတိ သဟ ဘဏ္ဍေန ဂဟိတော (သာရတ္ထ) သဟောမုဂ္ဂဟိတော သဟ ဘဏ္ဍေနပိ ဂဟိတော ...သမ... ဒါ ပါဠော။(ဝိမတိ)တို့အရ 'သဟောမုဂ္ဂဟိတော' ဟု မုဒ္ဓဇစတုတ္ထက္ခ ...ရာ အ... ဒ္ဓဘော်ဖြင့် ရှိသောပါဠ်သည်သည်သာ ယုတ္တတရဖြစ်ပါသည်။

နံပါတ် (ဂ)

တိရစ္ဆာနဂတိတ္တိယာပိ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပါရာဇိကဝတ္ထုလောက်သော တိရစ္ဆာန်မ၌တင်။ ကေဒေသျူပစာရဇ္ဇီနည်း။

ဒုဋ္ဌုလ္လ။ ။ အကျိုးဖြစ်သော ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ဒဿန ဂဟဏ စသော အမှု၏ဒုဋ္ဌုလ္လအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ၌တင် ဖလူပစာ။အဝိနာဘာဝနည်း။

ဖုသနံ,ဃဋ္ဋနံ။ ။အာမနအရ ထိရုံမျှ သုံးသပ်သည်မှ ကြွင်းသော ထိုထက်လွန်ကဲ၍ ထိခြင်း,ကိုယ်အချင်း,ချင်း ပွတ်ခြင်းကို ယူရသောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၆၀)

(က) ဒုဝိဓေဠိ သိက္ခာပဒံ လောကဝဇ္ဇံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဉ္စ။

(ခ) တတ္ထ ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ တံ လောကဝဇ္ဇံ နာမ၊ သေသံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။

(ဂ) တတ္ထ လောကဝဇ္ဇေ အနုပညတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ရုန္ဓန္တီ ဒွါရံ ပိဒဟန္တီ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ ဂါဠ္ဟတရံ ကရောန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

(ဃ) အညတြ အဓိမာနာ, အညတြ သုပိနန္တာတိ အယံ ပန ဝီတိက္ကမာဘာဝါ, အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ စ ဝုတ္တာ။ [ပါ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၉၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဟိချ။လောကဝဇ္ဇံ၊လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း။ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဉ္စ၊ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း။ [ဣတိ]

(ခ) တတ္ထ၊ထိုနှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်။ယဿ၊အကြင်သိက္ခာပုဒ်၏။တံ၊ထို သိက္ခာပုဒ်သည်။သေသံ၊ ကြွင်းသောသိက္ခာပုဒ်သည်။

(ဂ) တတ္ထ၊ထိုသိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါးတို့တွင်။ရုန္ဓန္တီ၊ကျူးလွန်မှုကို ပိတ်ဆို့လျက်။ဒွါရံ၊ လွန်ကျူးကြောင်း အရိပ်အမြွက် တံခါးကို။ သောတံ၊ အဆက်ဆက်ကျူးလွန်မှုဟူသော အလျင်ကို။ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ၊ ဖြတ်လျက် ဂါဠ္ဟတရံ၊သာ၍တင်းကြပ်သည်ကို။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ပန၊ဆက်။ အယံ၊ ဤအာပတ်မသင့်ခြင်းဟူသော အနုပညတ်ကို။ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာစ၊အာပတ်၏အင်္ဂါဟု ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။

နံပါတ် (၂)

(က) သို့ အပရာနုသန္ဓေ။ ။ယခုအခါ၌ ဒင္ဓတရံ သိက္ခာပဒ မကာသိ-ဟူသော အရာ၌ အနုပညတ်၏ သိက္ခာပုဒ်ကို မြဲမြံစွာပြုခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ လျော့လျော့ပြုခြင်းသို့လည်းကောင်း လျဉ်းပါးခြင်းဖြင့် သင့်ရောက်နိုင်ပုံကို ဝေဖန်၍ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်(က)မိန့်။

(ခ) သို့စောဒနာ။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်သည် လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့၏ အထူးကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ထူးခြားပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်(ခ)မိန့်။

ကား။ ။စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သောအဖို့၌ အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ရောက်နိုင်သော သိက္ခာပုဒ်သည် လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်၍ အကုသိုလ်စိတ်နှင့်တကွ ကြွင်းသော ကုသိုလ် အဗျာကတစိတ်နှင့်လည်း သင့်ရောက်နိုင်သော ကျန်သမျှသိက္ခာပုဒ်အားလုံးသည် ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမည်၏ဟု အထူးကို ငါပြဆို၏ ဟူလို။

(ဂ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် လောကဝဇ္ဇ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ နှစ်ခုတို့၏ အထူးကိုပြဆိုတော်မူ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ အနုပညတ်သည် သိထိလကရဏ ပသက်အားဖြင့် ဖြစ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၌ အနုပညတ်သည် လွန်ကျူးမှုကို ပိတ်ဆို့ ခြင်းစသည်ကို ပြုလျက် ခိုင်မြဲစွာဖြစ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။အဘယ်ကြောင့်ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ လောကဝဇ္ဇ၌ အချို့သော ပညတ်သည် လျော့သည်ကိုပြုအပ်သည်မဟုတ်ပါလော၊စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်။

နိဿယများအလို-လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်များ၏ ပညတ်တိုင်း၌ပင် ခိုင်မြဲအောင်ပြုပါသလော ဟု အာဘော်ဆင်၍ ဝိသေသဝါကျ/ဝါကျာရမ္ဘ ကြံ၍ တက်ကြသည်။ ထိုသို့လည်းတက်လေ။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝိတ္ထာရ။(ခ) ဝိတ္ထာရ။ (ဂ) ဝိတ္ထာရ။ (ဃ)ကာရဏ။

(ငှ) တစ်နည်း-ဝိသေသ။ တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

လောကဝဇ္ဇ။ ။**လောကေ ဝဇ္ဇံ ယဿာတိ လောကဝဇ္ဇံ။**

လောကဝဇ္ဇ-ဗဟုဗ္ဗိအရ-လောကပြစ် မုချ။ထို၏ယ-အညအရ သိက္ခာပုဒ်နှင့် အကြောင်း+အကျိုးစပ် ဌာနူ။ယ-အညအရ လောကပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။လောကေန သမ္မတံ ဝဇ္ဇံ လောကဝဇ္ဇံ။ [ပါရာ-ယော]
ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ။ ။ ပဏ္ဏတ္တိယာ ပဝတ္တံ ဝဇ္ဇံ ယဿာတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။
အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ။ ။ ဝေါဟာရိတဗ္ဗာတိ ဝေါဟာရိကာ။
န ဝေါဟာရိကာ အဗ္ဗောဟာရိကာ
တာယ ဘာဝေါ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တံ။

အဗ္ဗောဟာရိက-တန္တိတ်အရ အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု မခေါ်ထိုက်သော စေတနာမုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်နိုင်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿိတ+နိဿျစပ်ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ မခေါ်ဝေါ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကြိယာရ၏။

သစိတ္တကပက္ခ။ ။သဲဝိဇ္ဇတိ စိတ္တံ ဧတဿာတိ သစိတ္တကံ။
အဗ္ဗောဟာရိက။ ။နတ္ထိ ဝေါဟာရော ဧတိဿာ စေတနာယာတိ
အဗ္ဗောဟာရိကာ။ [မအူ]
ဂါဠ္ဍတရ။ ။ ဝိသေသေန ဂါဠှံ ဂါဠ္ဍတရံ။
ဝီတိက္ကမာဘာဝ။ ။ဝီတိက္ကမဿ အဘာဝေါ ဝီတိက္ကမာဘာဝေါ။

နံပါတ် (၅)

ပဏ္ဏတ္တိ ။ ။ ပ-ဉပ+တိ။
ရုန္ဓန္တီ ။ ။ ရုဓ+အ+အန္တ+ဤ။
ဝိဒဟန္တီ ။ ။ အဝိ-ဓာ+အန္တ+ဤ။
သောတ ။ ။ သု+တ။
ပဋိသန္ဓမာနာ။ ။ ပ-ဆိဒ+အ+မာန။
ဂါဠှ ။ ။ ဂဟာ+တ။
အဓိမာနာ။ ။ အဓိ-မာန+အ။
သုပိနန္တာ ။ ။ သုပ+အန္တ။ [သုပတီတိ သုပိနံ။ သုပိနမေဝ သုပိနန္တာ။]

နံပါတ် (၆)

(က)**ဝီတိက္ကမာဘာဝါ**-ဖြင့် လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်များ၌ စတုတ္ထပါရာဇိက၏ အနုပညတ်သည် ယုတ်မာသောအလိုဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးလိုသော စေတနာမရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မသင့်အောင်ပြု၏ဟူသော အနာပတ္တိကရ အနုပညတ်အဖြစ်ကို သိစေ။

အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာဖြင့် လောကဝဇ္ဇဖြစ်သော ပဌမသံဃာဒိသေသ်သိက္ခာပုဒ်၏ အညတြ သုပိနန္တာဟူသော အနုပညတ်သည် လွတ်စေသော စေတနာရှိစေကာမူလည်း အာပတ်၏အင်္ဂါဟု မခေါ်ဝေါ်လောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာပတ်မရှိအောင်ပြုတတ်သော အနာပတ္တိကရ အနုပညတ်ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

အဗျောဟာရိကတ္တာစ/ အဗျောဟာရိကတ္တာဝါ...

ဝါသဒ္ဒေါ စေတ္ထ သမုစ္စယတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။အဗျောဟာရိကတ္တာစာတိ ဝါ ပါဌော [ဝိမတိ]ကိုထောက်၍ စ-သဒ္ဒါ ဝါ-သဒ္ဒါ နှစ်မျိုးလုံးပင် သမုစ္စည်းအနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ၂-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

လောကဝဇ္ဇ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော လူတို့သမုတ်အပ်သော အပြစ်၏ လောကဝဇ္ဇ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ထိုအပြစ်ကိုပြတတ်သော သိက္ခာပုဒ်၌တင် ကာရဏူပစာ၊ နာနတ္တရိကနည်း။

(ဃ)ရှုနည်း။ ။အညတြ အဓိမာနာနှင့် ဝီတိက္ကမာဘာဝ၊အညတြ သုပိနန္တာနှင့် အဗျောဟာရိကတ္တာ ဤသို့ အစဉ်အတိုင်း တွဲ၍ယူရသောကြောင့် ယထာက္ကမနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၆၁)

(က) လ္လုဒါနိ ယံ တံ အညမ္ပိ ဝတ္ထု ဥပ္ပန္နံ၊ တံ ဒဿေတုံ **'တေန ခေါ ပန သမယေန'** တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) တတြာပိ အယမနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။

(ဂ) **ဝေသာလိကာတိ** ဝေသာလိဝါသိနော။

(ဃ) **ဝဇ္ဇိပုတ္တကာတိ** ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ဝေသာလိယံ ကုလာနံ ပုတ္တာ။

(င) သာသနေ ကိရ ယော ယော ဥပဒ္ဒဝေါ အာဒီနဝေါ အဗ္ဗုဒမုပ္ပန္နော၊ သဗ္ဗံ တံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ နိဿာယ။

(စ) တထာ ဟိ ဒေဝဒတ္တောပိ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ ပက္ခေ လဘိတွာ သံဃံ ဘိန္ဒိ။

(ဆ) ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဧဝ စ ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ဒီပေသုံ။

(ဇ) လ္လုမေပိ တေသံယေဝ ဧကစ္စေ ဓဝံ ပညတ္တေပိ သိက္ခာပဒေ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိသု ။ပ။ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိံသူတိ။

[ပါ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၉၄။]

နံပါတ် (၁)

(က)အညမ္ပိ၊မက္ကဋိဝတ္ထုမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော။ ယံတံဝတ္ထု၊အကြင်အကြင်ဝဇ္ဇိပုတ္တက ဝတ္ထုသည်။

(င)ကိရ၊ချဲ့။ ယံယံ အဗ္ဗုဒံ၊အကြင်အကြင် ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် အမှုသည်။ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ၊ဝဇ္ဇီတိုင်းသူ/တိုင်းသားတို့၏-သားတို့ကို။နိဿာယ၊ [ဥပ္ပန္နံ]

(စ)တထာဟိ၊ထိုစကားမှန်၏။

(ဆ)စ၊-သည်သာမကသေး။ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ

http://www.dhammadownload.com

ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ အနှစ်တရာရှိလတ်သော်။သတ္တုသာသနံ၊ကို။ဥဒ္ဓမ္ပိ၊ ထွက်သွားသော တရားရှိသည်ကို။ဝါ-တရားမဟုတ်သည်ကို။ ဥဗ္ဗိနယံ၊ ထွက်သွား သော ဝိနည်းရှိသည်ကို။ဝါ-ကို။

(ဈ)တေသံယေဝ-ထိုဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့တွင်ပင်။ ကေစ္စေ၊ ကုန်သော။ ဏ္ဍမေပိ၊ဤရဟန်းတို့သည်လည်း။

နပါတ် (၂)

(င)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ဝဒ္ဓိပုတ္တကာ၌ ဝဒ္ဓိအရ ဝဒ္ဓိတိုင်းကိုအရကောက် ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝဒ္ဓီသု ဝသန္တာ ဝဒ္ဓိနော၊ ဝဒ္ဓိနံ ပုတ္တကာ ဝဒ္ဓိပုတ္တကာ ဟုဝစနတ္တပြု၍ ဝေသာလီပြည်သား အမျိုးတို့၏ သားတို့ကို အရကောက်ယူအပ် သည်ကိုလည်းကောင်း ပြဆိုတော်မူ၏။ဝဒ္ဓိတိုင်း ဝေသာလီပြည်၌နေသော အမျိုး တို့၏ သားရဟန်းတို့၏ သဘာဝကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ဝဒ္ဓိတိုင်း ဝေသာလီပြည်၌နေကုန်သော အမျိုးတို့၏ သားရဟန်းတို့၏ သဘာဝကားအဘယ် နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်

(စ)သို့ စေတနာ။ ။ဆရာ(င)ဖြင့် သာသနာတော်၌ ဉပဒ္ဒဝ အာဒီနဝ အဖျဒစသော အလုံးစုံသည် ဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့ကိုမှီ၍ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ် သို့လျှင် ဝဒ္ဓိပုတ္တကရဟန်းတို့ကို မှီ၍ ဉပဒ္ဒဝ စသည်ဖြစ်ပါသနည်း။ဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့ကိုမှီ၍ သာသနာတော်၌ ဉပဒ္ဒဝ စသည်ဖြစ်ပုံကို အကျယ်အားဖြင့်မပြ ဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။

တစ်နည်း။ ။ဋ္ဌပနာတူ။ ထိုစကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့သည် တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းအား ဉပဒ္ဒဝစသည် ပြုလုပ်ရန် မညွှန်ပြ မပြောဆိုသည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(ဆ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(စ)ဖြင့် ဒေဝဒတ်သည်လည်း ဝဒ္ဓိ ပုတ္တက ရဟန်းတို့ကို အသင်းအပင်းရ၍ သံဃာအသင်းခွဲ၏ ဟုဆိုတော်မူ၏။ ထိုဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့သည် ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးမှု မပြကြ အသင်းအပင်းအနေ ဖြင့်သာ အားပေးအားမြှောက်ပြုကြပါသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့်(ဆ) မိန့်။

(ဇ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဆ) ဖြင့် ဝဒ္ဓိပုတ္တက ရဟန်းတို့သည်ပင် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ အနှစ်တစ်ရာရှိသော် ဓမ္မမှ ကင်းသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနည်း မဟုတ်သည်ကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်ကို ပြကြကုန်၏ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုဝဒ္ဓိပုတ္တကရဟန်းတို့သည် ထိုမျှလောက်ကိုသာလွန်ကြူးက ပါဠိတော်၌ ယာဝဒတ္တံ ဘုဥ္စိသု စသော စကားတို့ကို မဆိုသင့်သည်မဟုတ် လော။ အဘယ့်ကြောင့် ယာဝဒတ္တံ ဘုဥ္စိသု စသော စကားတို့ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။
တစ်နည်း ဝိတ္ထာရ။(စ) ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း ဒဠှီကရဏ။
(ဆ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဇ) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

အာဒီနဝ ။ ။ အာဘုသော ဒီယတေ ခေဏ္ဍာတိ အာဒီနံ။
အာဒီနံ ဒုက္ခံ ဝါတိ အဓိဂစ္ဆတိ ခေဏ္ဍာတိ အာဒီနဝေါ။

အာဒီနဝ-ရှေ့ပုဒ်အရ ဆင်းရဲသည် မုချ။ထို-၏ ရခြင်းနှင့် ကမ္မ+ကမ္မီစပ် ဌာန။ဝါ-ဓာတ် ကတ္တုဗ္ဗ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်-မုချ။ကရဏတ္တ အပြစ်၏ ပကာတူပနိဿယသတ္တိ ဖလ္လ။အ-ပစ္စည်းနှင့် ပုဒ်လုံးအရ အပြစ်ရ၏။

အဗ္ဗုဒ။ ။အဗ္ဗုန္တိ ဟိံသန္တီတိ အဗ္ဗုဒါ။ အဗ္ဗုဒါနံ ကမ္မံ အဗ္ဗုဒံ။

အဗ္ဗုဒ-တဒ္ဓိတ်အရ ခိုးသူခြင်ပ် မုချ။ထို-၏ ခိုးမှုနှင့် သာခက+သာချစပ် ဌာန။ဏ-ပစ္စည်း ခိုးမှုရ၏။

ဝဿသတံ။ ။ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝဿော၊ ဝဿော စ ဝဿော စ ဝဿော။
ဝဿာနံ သတံ ဝဿသတံ။

ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတ။ ။ပရိနိဗ္ဗာယီတိ ပရိနိဗ္ဗုတော။ ဝဿသတံ
ပရိနိဗ္ဗုတဿ ယဿာတိ ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတော။

ဝဿသတ ပုဒ်တစ်စိတ်အရ အနှစ်တစ်ရာကာလ မုချ။ထို-၏။ပရိနိဗ္ဗုတ ဟူသောပုဒ်တစ်စိတ်နှင့် ယ-အညပုဒ်အရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကာလ+ကာလဝန္တစပ် ဌာန။ယ-အညအရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး၍ အနှစ်တစ်ရာ ရှိပြီးသော မြတ်စွာဘုရားရ၏။

ဥဒ္ဓမ္မ။ ။ ဓမ္မဿ ပဋိက္ခံ ဥဒ္ဓမ္မံ၊ ဓမ္မတော အပဂတံ ဥဒ္ဓမ္မံ။န ဓမ္မော ဥဒ္ဓမ္မော။

နံပါတ် (၅)

ဝေသာလီ။	။	ဝိ-သာလ+အ။ [ဝိသာလော အဿအတ္ထီတိ ဝေသာလီ]
ရဋ္ဌ	။	။ ရနှ+တ။ တစ်နည်း ရဋ္ဌ+အ။
ဥပဒ္ဒဝ	။	။ ဥပ-ဒု+ဏ [ဥပဂန္တွာ ဒုနောတီတိ ဥပဒ္ဒဝေါ။]
အဗ္ဗုဒ	။	။ အဗ္ဗ+ဒ။
ပရိနိဗ္ဗုတ။		။ ပရိ-နိ-ဝု+တ။
ပက္ခ	။	။ ပတ+ခ။

နံပါတ် (၆)

(ဂ)ဝေသာလိဝါသိနောဖြင့် ဝေသာလိကာ၌ ဝေသာလီ ပုဒ် ဣကပစ္စည်း။ ယင်းဣကပစ္စည်း၏ အဿနိဝါသ အနက်၌သက်၍ ဝေသာလီ နိဝါသော ဧတေ သန္တိ ဝေသာလိကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။ (တစ်နည်း) ဝေသာလိယံ

http://www.dhammadownload.com

ဝသန္တိ သီလေနာပိ ဝေသာလိကာဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဣကပစ္စည်း ဝသန္တိ တဒ္ဓိတ် အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။

(ဃ) ဝဇ္ဇီရဋ္ဌေ စသည်ဖြင့် ဝဇ္ဇီအရ ဝဇ္ဇီသု ဇနပဒေ ဝသန္တာ ဝဇ္ဇီ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ဌာနတိုင်းကိုမယူအပ်၊ ဌာနီဖြစ်သော ဝဇ္ဇီတိုင်း ဝေသာလီပြည်၌နေသော အမျိုးတို့ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ပုတ္တာယေဝ ပုတ္တကာ၊ဝဇ္ဇီနံ ပုတ္တကာ ဝဇ္ဇီပုတ္တကာဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ် အတွင်းငုပ်သောဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သတ္ထုသာသနံ-သမာသ်-ဝါကျ···

သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနံ၊ သာသနာတော်ကို။သတ္ထုသာသနံ-မြတ်စွာဘုရား. သာသနာတော်ကို။သမာသ်/ဝါကျ ၂-ပါဌ်သင့်ဟု [ဂဏ္ဍိသစ်၊ဒု-၃၆၈] ဆိုသောကြောင့် ၂-ပါဌ် လုံးသင့်ပါသည်။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ/ ဝဇ္ဇီပုတ္တကာ···

မဇ္ဈေ ရဿဖြစ်၍ ကစ္စာဒိ မဇ္ဈုတ္တရာနံ စသော သုတ်ကြီးဖြင့် သမာသ် အလယ်၌ ရှိသောဒီဃကို ရဿပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ပါဌ်သာသင့်။

ဥပ္ပဒ္ဒဝေါ/ ဥပဒ္ဒဝေါ···

ဥပ+ဒု ဓာတ်ဖြစ်ရကား ဥပ၏ပ·သည် ဒွေဘော်ဌာန မဟုတ်သောကြောင့် ဥပဒ္ဒဝေါ-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဝဇ္ဇီ။ ··။ဌာနဖြစ်သောတိုင်း၏ ဝဇ္ဇီအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဝဇ္ဇီတိုင်း ဝေသာလီပြည်၌နေသော အမျိုးတို့၌ တင်စား ဌာနူပစာ။ နာနန္တရိကာ။

အဗ္ဗုဒ။ ။အတူဖြစ်သော ခိုးသူတို့၏ ခိုးမှုအမည်ကို အတူရှိသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပီတိက္ကမ၌တင်သဒိသူပစာ၊ ရှုဋ္ဌိနည်း။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ။ ။ဝဇ္ဇိပုတ္တက တည်းဟူသောဌာနဖြင့် သာသနာ၌ရန်ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော ဌာနီကိုမှတ်၍ ဝဇ္ဇိပုတ္တကတို့ကို အမှီပြု၍ သာသနာ၌ ဘေးရန်ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အများကို ဆိုသဖြင့် အရိဋ္ဌစသော သာဝတ္ထိပြည်သားရဟန်းစသည်တို့ကို အမှီပြု၍ သာသနာတော်၌ ဘေးရန်ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနည်းကိုလည်း ရသောကြောင့် တဗ္ဗဟုလ္လနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

အာဟဉ္စ ဖြူ ဓာတ်အရ··

ဒေသနာတော်ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၆၂)

(က) ဉာတိနံ ဗျသနံ **ဉာတိဗျသနံ**၊(တေန ဉာတိဗျသနေန။)
(ခ) ရာဇဒဏ္ဍဗျာဓိမရဏဝိပ္ပဝါသနိမိတ္တေန ဉာတိဝိနာသေနာတိ အတ္ထော။
(ဂ) ဧသ နယော ဒုတိယပဒေပိ။
(ဃ) တတိယပဒေ ပန အာရောဂျဝိနာသကော ရောဂေါ ဧဝ **ရောဂဗျသနံ**။
(င) သော ဟိ အာရောဂျံ ဗျသတိ ဝိက္ခိပတိ ဝိနာသေတီတိ ဗျသနံ။
ရောဂေါဝ ဗျသနံ ရောဂဗျသနံ၊(တေန ရောဂဗျသနေန။)
(စ) **ဖုဋ္ဌာတိ** အဓိပန္နာ အဘိဘူတာ။
(ဆ) သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဗျသနံ၊ ပျက်စီးခြင်းသည်။

(ခ)ရာဇဒဏ္ဍဗျာဓိမရဏဝိပ္ပဝါသနိမိတ္တေန၊မင်းဒဏ်,အနာရောဂါ, သေခြင်း ကွေကွင်း၍ နေရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ဉာတိဝိနာသေန၊ ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်။ (ဖုဋ္ဌာ)

(ဂ)ဒုတိယပဒေပိ၊ ဘောဂဗျသနေန ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း။ ဧသော၊ ဤဆိုအပ်ပြီး အစီအရင်သည်။နယော၊ သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

(ဃ)ပန၊အထူးကား။အာရောဂျဝိနာသကော၊အာရောဂျဂုဏ် ပျက်စီးတတ်သော။

(င)ဟိ၊ မှန်။ တစ်နည်း (ဟိ-ယသ္မာ) သော၊ ထိုရောဂါသည်။အာရောဂျံ၊ ရောဂါမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အာရောဂျဂုဏ်ကို။ဗျသတိဝိက္ခိပတိ၊ပစ်လွှတ်တတ်၏။ဝိနာသေတိ၊ ဖျက်ဆီးတတ်၏။

(စ)အဓိပန္နာ၊လွှမ်းမိုး၍ ရောက်အပ်ကုန်သည်။ အဘိဘူတာ၊လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်။

(ဆ)အတ္ထော၊ သမ္ဗန်။အဘိဘူတာတိပဒဿ။ [မစိုးရိမ်]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် ဉာတိဗျသနံ-ကို ဉာတိနံ ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံဟုဝစနတ္ထ ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ထို ဉာတိဗျသနသည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရှိပါသနည်း။ ဆွေမျိုးတို့၏ သေဆုံးခြင်းကြောင့်သာလော။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား။ ။မင်း၏နေဒဏ်,ဝဓဒဏ်ဟူသောအကြောင်း ဗျာဓိအကြောင်း မရဏအ ကြောင်း အဝိပ္ပဝါသအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်၏ဟူလို။**[သော ပန ဉာတီနံ ဝိနာသော ရာဇဒဏ္ဍဒိကာရဏတောနဟောတီတိ အာဟ 'ရာဇဒဏ္ဍဗျာဓိမရဏဝိပ္ပဝါသနိမိတ္တေနာ' တိ။]**

http://www.dhammadownload.com

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် ရောဂဗျသနံကို ရောဂေါ်ဝေဗျသနံဟု အဝတရဏ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္တကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဉာတိဗျသန စသည်ကဲ့သို့ ဘိန္နတ္တကိုသာ သိအပ်သည်မဟုတ်လော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှက် တုလျတ္တကိုဆိုခြင်း သည် အသို့သင့်အံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။ (ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ အပိသဒ္ဒါ၍ ကျမ်းတက်ရမည်ကိုသိပါ။ [ဉာတိဗျသန ဟူသော ပထမပုဒ်၌သာ ဤနည်းကို သိအပ်ပါသလော ဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။]

(ဃ) ပက္ခန္တရ။ဝိသေသ။ (င) ဒဠှီကရဏ။(စ) ပက္ခန္တရ။(ဆ) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဗျသနံ။ ။ဗျသိယတေ ဝိဒ္ဓံသိယတေ ဝိနာသိယတေ ဗျသနံ။

ဝိ+အသ[အသု] ယု။ ဖျက်ဆီးခြင်း ကြိယာရ၏။

ဒဏ္ဍော။ ။ဒဍတိ အာဏံ ကရောတိ ဓေတနာတိ ဒဏ္ဍော။ [ဓာတွတ္ထ]

ဒဍိ-ဓာတ် ကတွတ္ထ-အာဏာကိုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်ဒေါသပြဌာန်း သော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကရဏတ္တကြိယာ-ဒုတ်၏ ပကတူပနိဿယတ္တိ ဖလူ။က (အ)ပစ္စည်းအရ ထို···သော ဒုတ်ရ၏။

အာရောဂျံ။ ။ နတ္ထိ ရောဂေါ ဧတဿာတိ အရောဂေါ။

အရောဂဿ ဘာဝေါ အာရောဂျံ။

န ရောဂ အရ-ရောဂါမရှိခြင်း အဘာဝသောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ ရောဂါမရှိ သူနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီအစပ် သမ္ဗန် ဌာန္။တေ အညပုဒ်အရ-ရောဂါမရှိသူ ရ၏။

အာရောဂ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ-ရောဂါမရှိသူသည် မုချ။ထို-၏ ဏျပစ္စည်း အရ-ရောဂါမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်နှင့် နိဿယ+ နိဿိတ အစပ် သမ္ဗန်သည် ဌာန္။ဏျပစ္စည်း အရ-ရောဂါမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အာရောဂျဂုဏ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဗျာဓိ ။ ။ ဝိဓ+ဏ။ **ဝိဇ္ဈတီတိ ဗျာဓိ။** [ပုလ္လိင်] တစ်နည်း - ဗာဓ။ **[ဝိဝိဓ အာဓယော မနောပီဠာ ယသ္မိံတိ ဗျာဓိ]** သမာသိဝိဂ္ဂဟ။ [ဓာန်၊ ဋီ၊ ၂၃၂။ ဂါထာ။]

နိမိတ္တ ။ ။ နိ+မာ [မိ] တ။

ဝိနာသ ။ ။ ဝိ+နသ+ဏ။

ရောဂ ။ ။ ရုဇ+ဏ။ **ရုဇ္ဇတီတိ ရောဂါ။**

ဖုဋ္ဌ ။ ။ ဖုသ+တ။

နံပါတ် (၆)

(စ)**အဓိပ္ပာယ အတိဘူတ**-ဖြင့် ဖုဋ္ဌအရ တွေ့ထိသည်ဟူသည် စွဲကပ်

http://www.dhammadownload.com

ရောက်အပ်သည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(ဆ)**သမန္နာဂတာ-ဖြင့်** ဖွဲကပ်ရောက်အပ်, လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ် ဟူသည် လွန်စွာအစဉ်ရောက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

(င)**ဝိက္ခိပတိ-ဖြင့်** ဗျသတိ၌ အသ(အသု)ဓာတ်-ပစ်ပယ်ခြင်း ခိပနအနက် ဟောသည်ကို သိစေ။**ဝိနာသေတိ-ဖြင့်** အာရောဂျ ဗျသတိ ဟူသည် အနာမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ဝါ-အာရောဂျဘောဂဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းပင်တည်းဟု သိစေ။

ရောဂါဝဗျသန်-ဖြင့် ရောဂေါ ဧဝ ဗျသနံ ရောဂဗျသနံဟု အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သမန္နာဂတာ/သမ္မန္နာဂတာ/ သမန္နာဂတာ...

ပါဠိဝိနိစ္ဆယ ဒုပါရာဇိကဏ် စစဉ်ရှု။

နံပါတ် (၈)

(က)ဒန္တန္တေဒနနည်း,ဒန္တသောဓနနည်း။ ။ဉာတိဗျသနေနဟူသော သံဝဏ္ဏော တဗ္ဗပုဒ်ကိုဖြတ်ထား၊ဆက်ထား သောကြောင့်တည်း။(ဋ-ရှု)

ဉာတိဗျသနေန။ ။အကျိုးဖြစ်သော ဆွေးမျိုး၏ပျက်စီးခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အကြောင်း ဖြစ်သော ရာဇဒဏ်စသောဖျက်ဆီးခြင်း အကြောင်းကိုလည်း သိအပ်သောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။ဖလူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဗျာဓိ-ဝေဝစနာဟာရ။ ။အာတင်္က၊ အာမယ၊ ဗျာဓိ၊ ဂဒ၊ ရောဂ၊ ရုဇ၊ ဂေလည၊ အကလ္လ၊ အာဗာဓ။

****

ဝါကျစဉ် (၆၃)

(က) **ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိရတ္တိယာ** ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗရတ္တံ၊ရတ္တိယာ အပရံ အပရရတ္တံ။

(ခ) **ပဌမယာမဉ္စ** ပစ္ဆိမယာမဉ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) **ဗောဓိပက္ခိကာနန္တိ** ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဘဝါနံ။

(ဃ) အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ ဥပကာရကာနန္တိ အတ္ထော။

(င) **ဘာဝနာနုယောဂန္တိ** ဝဍ္ဎနာနုယောဂံ။

(စ) **အနုယုတ္တာ ဝိဟရေယျာမာတိ** ဂိဟိပလိဗောဓံ, အာဝါသပလိဗောဓဉ္စ ပဟာယ ဝိဝိတ္တေသု သေနာသနေသု ယုတ္တပယုတ္တာ အနုညကိစ္စာ ဝိဟရေယျာမ။ [ဝိ၊ ဋ ၁။ ၁၉၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ရတ္တိယာ၊ ညဉ့်၏။ပုဗ္ဗံ၊ရှေ့အဖို့တည်း။ အပရံ၊နောက်အဖို့တည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ခ)ပဌမယာမဋ္ဌ၊ပဌမယာမ်ပတ်လုံးလည်းကောင်း။

(ဂ)ဗောဓိဿ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏။ပက္ခေ၊အသင်းအပင်း၌။ဝါ၊ဘက်၌။ ဘဝါနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။

(ဃ)ဥပကာရကာကာနံ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သော။ [မြွာနံ၊ သတိပဋ္ဌာန် စသော တရားတို့ကို။]

(င)ဝဓုနာယောဂံ၊တိုးပွားစေခြင်းကို အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုကို။

(စ)ဂိဟိပလိဗောဓံ၊လူတို့၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း။အာဝါသ ပလိဗောဓဋ္ဌ၊ကျောင်း၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း။ယုတ္တပယုတ္တာ၊အား ထုတ်ကုန် လွန်စွာအားထုတ်ကုန်သည်။အနညကိစ္စာ၊ဘာဝနာအားထုတ်မှုမှ တစ်ပါး သော ကိစ္စမရှိကုန်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တာပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွ ညဉ့်၏ရှေ့ အဖို့ နောက်အဖို့ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ညဉ့်၏ ရှေ့နောက်အဖို့ သာမန်ကို ဆိုအပ် ပါသလော။ဤ၌ အဘယ်ကို ညဉ့်၏ရှေ့နောက်အဖို့ဟူ၍ ယူအပ်ပါသနည်း။စုဒ် ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ဗောဓိပက္ခိကာနံကို ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဗောဓိပက္ခေ၊ ဗောဓိပက္ခေ ဘဝါ ဗောဓိပက္ခိကာ-ဟု တပ္ပုရိသဂဗ္ဘ ဘဝတဒ္ဓိတ်ကို ဖွင့်ပြတော် မူအပ်၏။ မဂ်ဉာဏ်ထဲ၌ ဖြစ်သောတရားကို ဗောဓိပက္ခိကာအရ ယူအပ်ပါသလော။ အဘယ်တရားတို့ကို ဗောဓိပက္ခိယအရ ယူအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။ ကား။ ။မဂ်ဉာဏ်ထဲမှာဖြစ်သော တရားတို့ကို မကောက်ယူအပ်၊ ထိုဉာဏ်အား ကျေးဇူးများသော သတိပဋ္ဌာန်စသောတရားတို့ကို ကောက်ယူအပ်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိဂ္ဂဟရ။ တစ်နည်း ဝါကျာရမ္ဘ။ ဥဇုကတ္တကိုဆက်ပြ။ (ဂ) ပက္ခန္တရ။

(ဃ)ဝါကျရမ္ဘ။ တစ်နည်း ဝိဂ္ဂဟရ။(င) ပက္ခန္တရ။ (ခ) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဗောဓိ။ ။စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ။ ဣ။ ပုံလိင်။ ရတ္တာဒိ။

ဗုဓအရ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းလက္ခဏာ ရှ၏။ဣ-ပစ္စည်းအရကား သိခြင်း လက္ခဏာရှိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရှ၏။(ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ပရိကမ်၊ ဥပစာ၊အနုလုံ၊ဝေါဒါန်ဟူသော ဥပစာသမာဓိဇောသည် ဖလု။နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ် ဖလသမာပတ်ချမ်းသာစသည် ကာရဏ)

ဝဓုနာနုယောဂေါ။ ။ယုဇ္ဇနံ ယောဂေါ၊ အနု ပုနပ္ပုနံ ယောဂေါ အနုယောဂေါ။ ဝဓုနဿ အနုယောဂေါ ဝဓုနာနုယောဂေါ။

ဂိဟိပလိဗောဓော။ ။ဂိဟီသု ပလိဗောဓော ဂိဟိပလိဗောဓော။

http://www.dhammadownload.com

ပရိဗုန္တီတိ ပလိဗောဓော။

အာဝါသပလိဗောဓော။ ။အာဝါသောသု ပလိဗောဓော အာဝါသပလိဗောဓော။

အနုညာကိစ္စာ။ ။အညဉ္စ တံ ကိစ္စဉ္စာတိ အညကိစ္စံ၊ နတ္ထိ အညကိစ္စံ ယေသန္တိ အနုညာကိစ္စာ။

န အညကိစ္စ-အရ တစ်ပါးသော ကိစ္စ၏မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ ယ-အညပုဒ်အရ ဝဇ္ဇီရဟာန်းတို့နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏော အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ယ အညပုဒ်အရ တစ်ပါးသော ကိစ္စမရှိကြကုန်သော ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ရတ္တိ ။ ။ ရန္စ + တိ။ တစ်နည်း- ရာ + တိ။

ယာမ ။ ။ ယမု + ဏ။ တစ်နည်း၊ ယာ + မ။ (ဥပယမေတ် အဟောရတ္တိ စာန္တေနာတိ ယာမော)။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၇၂-ဂါထာ။

ပက္ခ ။ ။ ပက္ခ + အ။

ပလိဗောဓ။ ။ ပရိ + ဗုဓိ + ဏ။

ဝိဝိတ္တ ။ ။ ဝိ + ဝိစ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗံဖြင့် ပုဗ္ဗာစ သာ ရတ္တိ စာတိ ပုဗ္ဗရတ္တိဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝဓနတ္တမပြုအပ်၊ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗရတ္တံဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည် ကိုလည်းကောင်း၊၊ရတ္တိပုဗ္ဗဟု ဆိုလိုလျက် ရှေးနောက်ပြန်၍ ပြီးသည် ကိုလည်းကောင်း သိစေ။(အပရရတ္တံနည်းတူဖော်။)

(ခ)ပဌမယာမဥ္စဖြင့် ပုဗ္ဗရတ္တံ၌ ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ဟောသည် ကိုလည်းကောင်း၊ ယာမသဒ္ဒါသည် ရတ္တိသဒ္ဒါ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗရတ္တအရ ပထမယာမ် ကို ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ (ပစ္ဆိမယာမဉ္စ နည်းတူဖော်။)

အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံကို ပုဗ္ဗရတ္တဉ္စ အပရရတ္တဉ္စာတိ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ-ဟု ဒွန်သမာသ် ဝဓနတ္တပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဓ)ယုတ္တပယုတ္တာဖြင့် အနုယုတ္တာ၌ အနုသဒ္ဒါ၏ ပုနပ္ပုနအနက် ဟော သည်ကို သိစေ။ (မစိုးရိမ်၌ အလွန်အကဲဟူသော အတိသယအနက်ဟုဆို)

အနုညာကိစ္စာဖြင့် အနု၏အနုရူပအနက်ကို နစ်စေသည်။ကြွင်းဘာဝတ္ထဖော်။

နံပါတ် (၇)

ပုဗ္ဗရတ္တံ / ပုဗ္ဗရတ္တိ။

ရတ္တိ၌ ဣ ကို အပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ပုဗ္ဗရတ္တသင့်။ (စတ္တစ ကွစိ

http://www.dhammadownload.com

သမာသန္တဂတာန မကာန္တောတိ ရတ္တိသဒ္ဒန္တဿ အတ္တံ) ရူပသိဒ္ဓိ။

ဗောဓိပက္ခိက/ဗောဓိပက္ခိယ…

သကျပုတ္တိက၊ သကျပုတ္တိယ သဒ္ဒါတို့ကဲ့သို့ ဣက/ဣယပစ္စည်းမျှ ထူးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊က-နှင့်ယ,-သည်ကာရီ+ကာရိယမျှသာ ထူးသောကြောင့်လည်းကောင်း နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၉)

ပုဗ္ဗရတ္တ။ ။ရှေ့အဖို့နှင့် ညဥ့်မပြားဘဲကို ပြားသကဲ့သို့ ဆိုအပ်သောကြောင့် အဲဘေဒ ဘေဒူပစာ။တစ်နည်း။အပေါင်းရှေ့ပိုင်းညဥ့်၏အမည်ကို အစိတ် ပဌမယာမ်၌တင် စေသေချ။

ဗောဓိ။ ။ဗောဓိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ၊ အရိယမဂ္ဂေ စ နာရိယံ။

ပညတ္တိယံ ပုမေဿတ္တ၊ ရုက္ခမှိ ပုရိသိတ္ထိယံ။ ဂါထာကို ထောက်၍ စေသေချတင်။

အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏဿ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ်၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌တင် စေသေချ။

ဂိဟိပလိဗောဓံ အာဝါသပလိဗောဓဥ္စ ပဟာယ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ဂိဟိ ပလိဗောဓ အာဝါသပလိဗောဓ နှစ်ပါးကိုမှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ကြွင်းပလိဗောဓတို့ကိုလည်း ရအပ်သောကြောင့် ဥပလက္ခဏာ၊ နိဒဿနနည်း။ **(တစ်နည်း)**ဩို့ ပလိဗောဓနဲ့ ဥပစ္ဆေဒဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဝုတ္တံ-သာရတ္ထထောက် ဖြတ်ခြင်းငှာ အလွန်ခဲရင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရသင့်တိုင်းသော ပလိဗောဓကို မယူမူ၍ ပလိဗောဓ နှစ်ပါးကိုသာ အလွန်အားဖြင့်ယူအပ်သောကြောင့် အတိသ ယနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

(၈)ဝီရိယ ပြင်းထန်းသော ဘာဝနာမယ ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပရိဝတ္တနပဟာရဟူသော်ကား…

'ပဋိပက္ခဝသေန ပရိဝတ္တိယန္တိ ဣမိနာ သုတ္တေ ဝုတ္တမ္မာတိ ပရိဝတ္တနော' ဟူသော ဝစနတ္တနှင့်အညီ သုတ်၌ဟောအပ်ကုန်သော **အကုသိုလ်ဓမ္မ**တို့ကို ထို၏ ပဋိပက္ခ ကုသိုလ်ဓမ္မဖြင့်၊ ကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ထို၏ပဋိပက္ခ အကုသိုလ်ဓမ္မတို့ဖြင့် ပယ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပရိဝတ္တနပဟာရမည်၏။

ဘာဝနာမယ ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ထို၏ပဋိပက္ခဖြစ်သော သကလ ဝဋ္ဋဒုက္ခတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ထိုဘာဝနာမယ ကုသိုလ်လျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ အကျိုးတို့သည်'စည်ပင်ခိုင်ပြီး ကြီးကျယ်ပွံ့ဖြိုး တိုးတက်ပြန့်ပွား များပြားခြင်းသည်း ဖြင့်ပည်းထူပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

(အကျယ် တစ်နည်းကို ဆရာတော် ဦးဇုမ်မှု၌ရှု)

ဤသို့လျှင် သုတ္တာဂတာမြွေတို့ကို ပဋိပက္ခအားဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ပရိဝတ္တနဟာရ မည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၆၄)

(က) ဣဒါနိဿ အတ္ထံ ဝိဘဇန္တော 'ယောပနာတိ ယော ယာဒိသော' တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) တသ္မိံ ပန သိက္ခာပဒေစ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ စ သကလေ စ ဝိနယ-ဝိနိစ္ဆယေ ကောသလ္လံ ပတ္ထယန္တေန စတုဗ္ဗိဓော ဝိနယော ဇာနိတဗ္ဗော။

(ဂ) စတုဗ္ဗိဓံ ဟိ ဝိနယံ၊ မဟာထေရာ မဟိဒ္ဓိကာ။
နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ပုရာ။

(ဃ) ကတမံ စတုဗ္ဗိဓံ? သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမံ အာစရိယဝါဒံ အတ္တနော မတိန္တိ။

(င) ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ 'အာဟစ္စပဒေန ရသေန အာစရိယဝံသေန အဓိပ္ပါယာ' တိ။

(စ) ဧတ္ထ ဟိ **အာဟစ္စပဒန္တိ** သုတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ **ရသောတိ** သုတ္တာနုလောမံ၊ **အာစရိယဝံသောတိ** အာစရိယဝါဒေါ၊ **အဓိပ္ပါယောတိ** အတ္တနောမတိ။
(ပါ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၉၅/၆။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အဿ၊ထိုသိက္ခာပုဒ်၏။

(ခ)ပန၊ဆက်။ ကောသလ္လံ၊ကျွမ်းကျင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဉာဏ်ကို။

(ဂ)ဟိ၊ချဲ့။မဟာထေရာ၊ အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မဟာထေရ်တို့သည်။

(ဃ)နီဟရိတွာ၊ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မှ ထုတ်ဖော်၍။ဝါ-ပါဠိတော်မှ ထုတ်ဖော်၍။

(င)ယံ၊ယင်းလေးပါး အပြားရှိသောဝိနည်းကို။ (အာယသ္မတာ နာဂသေနတ္ထေရေန)ကတ္တားတည့်။အာဟစ္စပဒေန၊ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဌာန်ကရိုဏ်းတို့ကို ထိခိုက်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ပုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ဝါ၊ပါဠိတော်ဖြင့်လည်းကောင်း။ရသေန၊ သာမညလက္ခဏာဖြစ်သော မဟာပဒေသ လေးပါးဖြင့်လည်းကောင်း။ အာစရိယဝံသေန၊ ဆရာတို့၏အနွယ်ဖြစ်သော အာစရိယဝါဒဖြင့်လည်းကောင်း။ (အတ္တော-ကို။ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗော၊ လက်ခံထိုက်၏။)

(စ)ဟိ၊ဆက်။(ဘာဠီ)ဟိ၊မှန်။(မဒူ)ဧတ္ထ၊ဤအာဟစ္စပဒ အစရှိသည်တို့တွင်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် 'ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော' စသော ပါဠိ၏ သမုဒါယတ္ထ၊ဝါ- အနုသန္ဓေကို ပြဆိုတော်မူ၏။သိက္ခာပုဒ် စသည်၌ လိမ္မာသောသူ ၏အဖြစ်ကို တောင့်တသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည့် အဘယ်ကိုသိအပ်ပါသနည်း။ စုဒ် ... မိန့်။

(..)သို့။ ...ရာ(ခ)ဖြင့် လေးပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းကို သိအပ်၏ဟု ဆိုတော် မူ၏။ ထိုစကား အသို့သင့်ရာပါအံ့နည်း။ ဝိနည်းသည် သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသော အဘို့ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ ဝါ-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့် လေးပါးမက များသောအပြားရှိသည် မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ) ဖြင့် လေးပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းကို ပြပြီး၍ (ဝါ) ဂ-ဖြင့် ရှေးအခါ သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည် ဝိနည်း၏လေးပါး အပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကို အာဂမဖြင့် မိမိစကားကို မြဲမြံစွာပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ စတုဗ္ဗိဓ ဝိနယသရုပ်ကို ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာနှင့်တကွ ပြခြင်းငှာ(ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ)အာဂမဒဠှီကရဏ။(ဃ)ဝိတ္ထာရ။

(င) အာဂမဒဠှီကရဏ။တစ်နည်း -ဉာပကကာရဏ။

(စ)ဝိတ္ထာရ။ တစ်နည်း-ယုတ္တိဒဠှီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

မဟန္တာ။ ။ မဟန္တိ ဝဒ္ဓန္တီတိ မဟန္တာ။

မဟာ-ဓာတ်အရ ဝယောဝုဍ္ဎဘာဝ ရ၏။အန္တပစ္စည်း-အရ မထေရ် ရ၏။

မဟိတာ။ ။မဟီယန္တေ ပူဇီယန္တေတိ မဟိတာ

မဟဓာတ် ကတ္တုဠ္ဌ-ပူဇော်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောသဒ္ဒါ မေတ္တာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မှုချ။ကမ္မဋ္ဌ-ဆရာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ ပစာ။တ-ပစ္စည်း မထေရ်တို့ ရ၏။

ထေရာ။ ။ထိရန္တိ ဒဠှီ ဘဝန္တီတိ ထေရာ။

ထိရန္တိ သီလာဒိဂုဏေဟီတိ ထေရာ။

သီလ သမာဓိ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မှုချ။ဏ-ပစ္စည်းအရ အရှင်မဟာ ကဿပစသော သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့ရ၏။

ထိရာ တေသံ အတ္ထီတိ ထေရာ။

ထိရ တဒ္ဓိတ်အရ သီလ စသောဂုဏ် မှုချ။ထို-၏ ဏ-ပစ္စည်းအရ မထေရ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်-ဋ္ဌာနူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ မထေရ်ဒြဗ်ရ၏။

မဟာထေရာ။ ။မဟန္တာ မဟိတာဝါ ထေရာ မဟာထေရာ။

မဟန္တဝိသေအရ ကြီးသော ဂုဏ်မှုချ။ထို-၏ မထေရ်ဒြဗ်နှင့် ဂုဏ် +

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏေားစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ -မထေရ် ဖြစ်ရ၏။

ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ။ ။တေပိဋကော ယန ပါဠိဓမ္မော သကတ္တပရဣတ္တာဒိဘေဒ အတ္ထော

ဓာရေတိတိ ဓမ္မော။

သင်္ဂါဟန္တိ ဓမ္မံ သမောဓာနေတွာ ဂဏှန္တီတိ သင်္ဂါဟကာ။

ဓမ္မဿ သင်္ဂါဟကာ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ။

ဓမ္မအရ ပရိယတ်တရား မုချ။ထို-၏ ပေါင်း၍ ရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် ကမ္မ+ကမ္မိစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ မထေရ်ဖြစ်ရ၏။

အာဟစ္စပဒ။ ။ **အာဟန္တွာ ဘာသိတန္တိ အာဟစ္စ ။(ရှ)**

အာဟနတီတိ ဝါ အာဟစ္စ။

ဟန-ခတ်၊ ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။တွာ ပစ္စည်းအရ ဘုရားဖြစ်ရ၏။

အာဟစ္စပဒံ။ ။ **ပဇ္ဇတေ အနေနာတိ ပဒံ။**

အာဟစ္စ ဝိသေသေတွာ ဘာသိတံ ပဒံ အာဟစ္စပဒံ။

အာဟစ္စ ဘာသိတ ဝိသေအရ၊ အထူးပြု၍ ဟောအပ်သော ဂုဏ် မုချ။ ထို-၏ ဝိနည်း ပါဠိတော်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေားစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ အထူးပြု၍ဟောအပ်သော ဝိနည်းပါဠိတော်ရ၏။

မဟိဒ္ဓိကာ။ ။ **မဟတီ ဣဒ္ဓိ ဧတေသန္တိ မဟိဒ္ဓိကာ။**

သုတ္တာနုလောမ ။ **သုတ္တဿ အနုလောမော သုတ္တာနုလောမော။**

အာစရိယဝါဒ။ ။ **ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ။ အာစရိယာနံ ဝါဒေါ**

အာစရိယဝါဒေါ။

နံပါတ် (၅)

အဓိပ္ပါယ။ ။ အဓိ - အပိ - ဣ + ဏ။ အဓိ - အယ + ဏ။

အတ္တနော။ ။ အဒ + မာန်။

မတိ ။ ။ မန + တိ။

အာဟစ္စ ။ ။ အာ - ဟန + တွာ။

ဝံသ ။ ။ ဝန + သ။

ဝိနိစ္ဆယ ။ ။ ဝိ - စိ + ဏ။

သကလ ။ ။ သက + အလ။

နံပါတ် (၆)

(စ) သုတ္တံ-ဖြင့် အာဟစ္စပဒ် ဟူသည် ဘုရားစကားတော်ပင်တည်းဟု သိစေ။သုတ္တာနုလောမံဖြင့် သာမညလက္ခဏာကို ဤဉ် ရသဟူ၍ အလိုရှိအပ်၏ဟု သိစေ။အာစရိယဝါဒေါဖြင့် အာစရိယာနံ ဝံသော အာစရိယဝံသော၊အာစရိယဝံသေန အာနီတော အာစရိယဝံသောဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အာစရိယဝံသဟူသည် သင်္ဂါယနာ

http://www.dhammadownload.com

တင်မထေရ်တို့မှစ၍ ဆရာအဆက်ဆက် ဆောင်အပ်သော အဋ္ဌကထာပင်တည်းဟု သိစေ။**အတ္တနောမတိ** ဖြင့် အဓိပ္ပေတိ ဣစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပါယော၊အဓိပ္ပိယတေဣစ္ဆိယတေတိ ဝါ အဓိပ္ပါယော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အဓိပ္ပါယဟူသည် အတ္တနောမတိ ပင်တည်းဟု သိစေ။

နံပါတ် (၇)

နိဟရိတွာ / နိဟရိတွာ...

နိဟရဏေ နိဟရတိ ဟု ရူပသိဒ္ဓိ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဟရိတွာတိ သာသနတော နိဟရိတွာ-ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်း ကောင်း နိဟရိတွာ ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

သုတ္တ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဗုဒ္ဓစကားတော်အားလုံး၏(သုတ် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ) အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ်၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။ပဓာနနည်း။ (ဋီကာ၌ အဓိကာရတ္တာ-ဟုဖွင့်။)

အာစရိယဝံသ။ ။ဌာနဖြစ်သော ဆရာအစဉ်အဆက်၏ အာစရိယဝံသ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ထိုဆရာများ ဆောင်ယူအပ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်၌တင် ဌာနူပစာ။ နာနန္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဓာနိတမ္ဗော၌ ဓာတ်အရ ပဒဌာနာဟာရ။

ဉာဓာတ်အရ စတုဗ္ဗိဓဝိနယကိုသိသော ဉာဏ်တည်း။

ထို-၏။ ပဒဋ္ဌာန်ကား စိန္တာမယဉာဏ်တည်း။ (ကြွင်းသိလေ)။

****

ဝါကျစဉ်(၆၅)

(က) အထ ပနာယံ 'ကပ္ပိယ' န္တိ ဂဟေတွာ ကထေတိ၊ ပရော 'အကပ္ပိယ' န္တိ။ သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စ ဩတာရေတဗ္ဗံ။

(ခ) သစေ ကပ္ပိယံ ဟောတိ ကပ္ပိယေ ဌာတဗ္ဗံ။သစေ အကပ္ပိယံ၊ အကပ္ပိယေ ဌာတဗ္ဗံ။

(ဂ) အထာယံ တဿ ကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတိ၊ ပရော ကာရဏံ န ဝိန္ဒတိ။ကပ္ပိယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။ အထ ပရော တဿ အကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတိ၊ အနေန အတ္တနော ဂဟဏန္တိ ကတွာ ဒဠှံ အာဒါယ န ဌာတဗ္ဗံ။ 'သာဓူ' တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အကပ္ပိယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) အထ ဒွိန္နမ္ပိ ကာရဲဏစ္ဆာယာ ဒိဿတိ၊ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ သာရော၊ အကပ္ပိယေ ဌာတဗ္ဗံ။

(င) ဝိနယညူ ပတွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိစာရဏာမာဂမ္မ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ၊ဂါဠံ ကတ္တဗ္ဗံ၊ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဂရုကဘာဝေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊ ၁၊၁၉၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အယံ၊ ဤသကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အထ ကထေတိ၊ အံ့။သုတ္တေစ၊ သကဝါဒီ၏ သုတ်၌လည်းကောင်း။

(ခ)ဩတာရိယမာနံ၊ သက်ဝင်စေအပ်သည်ရှိသော်။ကပ္ပိယံ၊ သည်။

(ဂ)အထ၊ သို့မဟုတ်။ တဿ၊ ထိုဝတ္ထု၏။ ကာရဏဥ၊ အကြောင်းယုတ္တိကိုလည်းကောင်း။ အနေန၊ ဤသကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။

(ဃ)ဒွိန္နမ္ပိ၊ သကဝါဒီ ပရဝါဒီ နှစ်ဦးလုံးတို့၏လည်း။ကာရဏစ္ဆာယာ အကြောင်းတု အကြောင်းယောင်သည်။ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ၊ပယ်မြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ။

(င)ပတိ၊ မှန်။ ဝိနယံ၊ ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်သို့။ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ၊ အပ်၏ဟူသော အယူကိုပိတ်ဆို့ရာ၏။ ဂါဠံ၊ မအပ်ဟူသောအယူ၌ ခိုင်မြဲသည်ကို။သောတံ၊အဆက်ဆက် ဖြစ်မည့် အပ်၏ဟူသော အယူဝါဒအလျှင်ကို။ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဖြတ်တောက်ရာ၏။ ဂရုကဘာဝေယေဝ၊ လေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကပ္ပိယ၌သာ။

နံပါတ် (၂)

(က)စသည် အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ သကဝါဒီ ပရဝါဒီတို့၏ သုတ္တ၊ သုတ္တာနုလောမ စသည်တို့ကို စွဲ၍ ဝိဝါဒဖြစ်သောအခါ ၎င်းဝိဝါဒ၌ ကျင့်သင့် သိသင့်သော အစီအရင်ကို ပြပြီး၍။ယခုအခါ၌ ၎င်းတို့၏ ကပ္ပိယ အကပ္ပိယစသည်၏အဖြစ်ကိုစွဲ၍ ဝိဝါဒဖြစ်သောအခါ ၎င်းဝိဝါဒ၌ သိသင့်ကျင့်သင့်သော အစီအရင်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။(က)စသည်မိန့်။

(ဂ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် သကဝါဒီ ပရဝါဒီတို့၏ကပ္ပိယ၊ အကပ္ပိယအဖြစ်ကို စွဲ၍ ဝိဝါဒဖြစ်သောအခါ၌ ၎င်းဝိဝါဒ၌ တစ်ဖန် သိသင့် ကျသင့်သောအစီအရင်ကို ဝါ-အဆုံးအဖြတ်ကို ပြတော်မူအပ်၏။သကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကသာ ပါဠိမှ များစွာသော ကာရဏနှင့် ဝိနိစ္ဆယကို ဆောင်၍ ပြနိုင်ခဲ့သော် အဘယ်၌ တည်ရာပါသနည်း။

(ဃ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် သကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကသာ ပါဠိမှများစွာသော ကာရဏ ဝိနိစ္ဆယတို့ကိုပြနိုင်၍ ပဋိပက္ခတဗ္ဗကို ပြဆိုတော်မူ၏။ သကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တို့အား

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်း၏အရိပ်ထင်ခဲ့သော် အဘယ်၌ ရပါသနည်း။ သကဝါဒီသည် ပဋ္ဌဟာဖြစ်၍ ၄င်း၏ထင်မြင်ယူဆချက် ကပ္ပိယ၌ တည်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။ (င)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ဃ)ဖြင့် သကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တို့အား အကြောင်းအရိပ်ထင်ရာ၌ ပဋိပစ္စိတဗ္ဗဝိဓိကို ပြဆိုတော်မူ၏။ အကပ္ပိယ၌တည်သင့်ခြင်း၏အကြောင်းကို ''ဆိုပြီရော။ အကပ္ပိယ၌ တည်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)စသည် ပဏ္ဍုရ။ ထိုတွင် (ခ) ဝါကျ၊ (ဂ-ဃ-င)ဝါကျ။ ထိုတွင် (ဃ) ပဏ္ဍုရ။(င)ကာရဏ။ တစ်နည်း ဒဋ္ဌိကရဏ။

နံပါတ် (၄)

သာဓကေ။ ။ ကပ္ပိယဝါဒံ သာဓေတီတိ သာဓကံ။

သာဓကတ် သုဒ္ဓကတ္တုဌ ကပ္ပိယဘော၀ုတ် မှုချ။ဟေတုကတ္တုဌ ကာရဏဝိနိစ္ဆယတို့၏ ပကတျပနိသျှသတ္တိ ဖလျ။ထျု-ပစ္စည်း ကာရဏဝိနိစ္ဆယရ၏။

ကာရဏ။ ။ ကရောတီ အတ္တနော ဖလန္တိ ကာရဏံ။

ကရ ဓာတ် မိမိ၏အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော ယထာရဟ ဇနကဥပ ထ္ထမ္ဘက သတ္တိရ၏။ယု-ပစ္စည်းအရ သတ္တိမန္တ ဖြစ်သောအကြောင်းရ၏။

ဝိနိစ္ဆယ။ ။ ဝိနိစ္ဆိယတေတိ ဝိနိစ္ဆယော။

စိဓာတ် ကတ္တုဌ အရှင်မဟာကဿပ စသော မထေရ်တို့၏ သန္တာန်ဖြစ်သော သတိဝီရိယ ဉာဏ် အဓိမောက္ခ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။ကမ္မဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ၏အာရုဏ္ဏပစ္စယသတ္တိ။ ဝိ၊ ပကတျပနိသျှ သတ္တိ ဖလျ။အ-ပစ္စည်း အဋ္ဌကထာ ရ၏။

ကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ။ ။ ကပ္ပိယဿ ဘာဝေါ ကပ္ပိယဘာဝေါ။ ကပ္ပိယ-ဘာဝဿ သာဓကံ ကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ။

ကာရဏစ္ဆယာ။ ။ ကာရဏဿ ဆာယာ ကာရဏစ္ဆယာ။

နံပါတ် (၅)

ဒဋ္ဌ။ ။ဒဟ+တ။ဒဟ-သဒ္ဒါ-လာ +အ။**(ဒဟာဇ္ဈောဝါလာတီတိ ဒဋ္ဌ)**

သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ။ ။ သံ-ပဋိ -ဣသု + တွာ။

ဆာယာ။ ။ ဆော + ယ။**(ဆောတိ ဆိန္ဒတိ သံသယန္တိ ဆာယာ။)**

သာဓု။ ။ သာဓ + ဉ။

နံပါတ် (၆)

တဋ္ဌဿ **သုံ့ဂတ် ဟောတီတိ သုဋ္ဌု အာဂတံ။ သုပ္ပဝတ္တိတိ သုဋ္ဌု** ပဝတ္တံ ပဂုဏံ ဝါစုဂ္ဂတံ။ **[ဋ္ဌ-၁၉၉။]**

http://www.dhammadownload.com

သုဋ္ဌု အာဂတံ-ဖြင့် သွာဂတံ-၌ သုဋ္ဌု+အာဂတ နှစ်ပုဒ်ကို စပ်သောအားဖြင့် ထားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သု-ဥပသာရပုဒ်၏ သုဋ္ဌုအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

သုဋ္ဌု ပဝတ္တံ-ဖြင့် သုပ္ပဝတ္တိကို သုဋ္ဌု ပဝတ္တိ ဝေသာတိ သုပ္ပဝတ္တိ၊ သုဋ္ဌု ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ ဝါ သုပ္ပဝတ္တိဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် သု-ဥပသာရပုဒ်၏ သုဋ္ဌုအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

ပဂုဏံ ဝါစုဂ္ဂတံ-ဖြင့် သုပ္ပဝတ္တိ ပဂုဏ ဝါစုဂ္ဂတ သဒ္ဒါသုံးခုတို့၏အချင်းချင်းဝေဝုစ်ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၈)

သုတ္တေစ သုတ္တာနုလောမေ စ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော သကဝါဒီ ပရဝါဒီတို့၏ သုတ္တ သုတ္တာနုလောမ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သကဝါဒီ၏ သုတ္တ သုတ္တာနုလောမ၌တင် ဧကဒေသူ။

သောတ။ ။ပကတိရေအယဉ်၏ သောတအမည်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်ဖြစ်သော ကပ္ပိယဟု ယူခြင်း၌တင် သဒိသူ။

****

ဝါကျစဉ် (၆၆)

(က) ဣမဉ္စ ပန စတုဗ္ဗိဓံ ဝိနယံ ဥတ္တာပိ ဝိနယဓရေန ပုဂ္ဂလေန တိလက္ခဏာသမန္နာဂတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

(ခ) **တီဏိ ဟိ ဝိနယဓရဿ လက္ခဏာနိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။**

(ဂ) ကတမာနိ တီဏိ ?

(ဃ) သုတ္တဉ္စဿ သွာဂတံ ဟောတိ သုပ္ပဝတ္တိ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တတော အနုဗျဉ္ဇနတော်တိ ဣဒမေကံ လက္ခဏံ၊ ဝိနယေ ခေါ ပန ဋ္ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရောတိ ဣဒံ ဒုတိယံ၊ အာစရိယပရမ္ပရာ ခေါ ပနဿ သုဂ္ဂဟိတာ ဟောတိ သုမနသိကတာ သူပဓာရိတာတိ ဣဒံ တတိယံ။

(င) တတ္ထ သုတ္တံ နာမ သကလံ ဝိနယပိဋကံ။ **(ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၉။)**

****

နံပါတ် (၁)

(က)စ ပန၊ ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့။

(ခ)ဟိ၊ ချဲ့။

(ဂ)ကတမာနိ တီဏိ၊ တို့ကို။ (ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ)

(ဃ)အဿ၊ ထိုဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝါ၊ သည်။သုတ္တံ၊ဝိနည်းပါဠိတော်သည်။ သွာဂတံ၊ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာသည်။သုပ္ပဝတ္တိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။သုတ္တတော၊ပါဠိတော်အာဖြင့်လည်းကောင်း။အနုဇ္ဈနတော၊ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း။သုဝိနိစ္ဆိတာ၊ ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်။ဣတိ ဣဒံ၊ ဤလက္ခဏာသည်။ ပန၊ ကား။ဌိတော၊ လဇ္ဇီအဖြစ်ဖြင့်တည်သည်။ ဣတိ၊ဣဒံ၊သည်။ပန၊ ကား။အသာ၊ထိုဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝါ၊သည်။အာစရိယပရမ္ပရာ၊ဆရာအဆက်ဆက် အဆုံးအဖြတ်သည်။ဝါ၊ကို။သူပတရိတာ၊ကောင်းစွာ မဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစေဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုံးပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်ရာ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ပရိဝါပါဠိတော်၌ သုံးပါမက များစွာသော လက္ခဏာကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်ပါလျက် ဆရာဆိုသော တိလက္ခဏ သမန္နာဂတောန ဟူသော စကားသည် အသို့ သင့်ရာပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ပုစ္ဆာသည် ဝိသဇ္ဇနာနှင့် မကင်းကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနာကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ယုတ္တိဒဠှီကရဏ။(ဂ-ဃ)ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင်
(ဂ) ပုစ္ဆာ (ဃ) ဝိသဇ္ဇနာ။(င) ဝိတ္ထာရ။

နံပါတ် (၄) -

ဣဒ္ဓိတဗ္ဗာနိ။ ။ **ဣဒ္ဓိယန္တေတိ ဣဒ္ဓိတဗ္ဗာနိ။**

ဣသု ဓာတ် ကတ္တုဠ္ဌ-သမ္မာဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မှချ။ကမ္မဋ္ဌ-သုံးပါးသော ဝိနည်းမိုရ်လက္ခဏာ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တဗ္ဗ-ပစ္စည်းအရ သုံးပါးသော ဝိနည်းမိုရ်လက္ခဏာ ရ၏။

သုပ္ပဝတ္တိ ။ ။ **ပဝတ္တနံ ပဝတ္တိ။ သုဋ္ဌု ပဝတ္တိ သုပ္ပဝတ္တိ။**
သုပ္ပဝတ္တိ ဧတဿ အတ္ထီတိ သုပ္ပဝတ္တိ။

သုပ္ပဝတ္တိ တဒ္ဓိတ်အရ-ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း မှချ။ထို-၏ ဤ-ပစ္စည်းအရ ဝိနည်းပါဠိနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး၊ နိဿျ+နိဿိတ စပ် ဌာနူ။ဤ-ပစ္စည်းအရ ဝိနည်းပိဋကတ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ **သုဋ္ဌု ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ သုပ္ပဝတ္တိ။**

သု-ဥပသာရ အရ သုဋ္ဌုဘောဂုဏ် မှချ။ထို ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်၊ ဌာနူ။ဝတု ဓာတ်အရ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း သတ္တိရ၏။ဏီ ပစ္စည်းအရအလုံးစုံသော ဝိနည်းပိဋကတ်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

သွာဂတာ ။ ။ သုဋ္ဌု အာဂတံ သွာဂတံ။
အနုဗျဉ္စန ။ ။ ပါဠိံ အနုဂန္တွာ အတ္ထံ ဗျဉ္ဇေတိ ပကာသေတီတိ အနုဗျဉ္စနံ။
အသံဟီရ။ ။ သံဟီယတီတိ သံဟီရော။ န သံဟီရော အသံဟီရော။
သုဝစာရိတာ။ ။ ပထာရေန္တ စာရိတာ ပစာရိတာ။
သုဋ္ဌု ဥပစာရိတာ သုပစာရိတာ။

နံပါတ် (၅)

သမန္နာဂတာ။ ။ သံ-အနု-ဂမု+တ၊ တစ်နည်း။ သမံ-အာ ဂမု+တ။
သုဝိနိစ္ဆိတာ။ ။ သု-ဝိ-နိ-ဓိ+တ။
အနုဗျဉ္စန ။ ။ အနု-ဝိ-အဉ္စု+ယု။
သုတ္တ ။ ။ သူစ+တ။ သူဒ+တ။ သု+တ။
သုပ္ပဝတ္တိ ။ ။ သု-ပဝတ္+တိ။

နံပါတ် (၆)

(င)သကလဝိနယပိဋကံ-ဖြင့် သုတ္တ သဒ္ဒါသည် အလုံးစုံသော သုတ္တန်၊ ဝိနည်းအဘိဓမ္မာတည်းဟူသော ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဟောသော်လည်း ဤ၌ ဧကဒေသျူပစာအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဝိနယပိဋကတ်ကို ဟောသတည်းဟု သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အသံဟီရော/ အသံဟီရော…

"ရေ သဒါန စိမ်ဝါ" (မောဂ်၊၅။၁၂၃) သုတ်၌ ဤ,မ်-ဝါ ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဤ မ် လာ၍ ပြီးသောကြောင့် အသံဟီရော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

သုတ္တတော။ ။ဤ၌ သုတ္တန်အရ-ဝိနည်းပါဠိမှ ကြွင်းသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပါဠိကို ယူရသောကြောင့် ပါရိသောသနည်း။

အပေါင်းဖြစ်သော ဝိနည်း, သုတ္တန်, အဘိဓမ္မာ ပါဠိတို့၏ သုတ္တံဟူသော အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပါဠိ၌ တင်စား ဧကဒေသျူပစာ။

အနုဗျဉ္စနတော။ ။ဤ၌ "အနုဗျဉ္စနဥ္စ အနုဗျဉ္စနဥ္စ အနုဗျဉ္စနံ" ဟု အနုဗျဉ္စနသဒ္ဒါ တစ်ခုကိုချေ၍ အနုဗျဉ္စနသဒ္ဒါတစ်ခု ကြွင်းပြုသောကြောင့် ဧကသေသနည်း။ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာ ဟူသော အနက်ပြားလျက် အနုဗျဉ္စနသဒ္ဒါချင်းတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုကြွင်းပြုသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း။

ပရိပုစ္ဆတော။ ။ဂေါဗလီဗဒ္ဒနည်း။ ပုညဉာဏသမ္ဘာရနည်း။

****

ပါကျစဉ် (၆၇)

(က) ဝိနယော နာမ ပန ဣဒံ ဟောတီတိ ဝိနယော လဒ္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတော

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ။

(ခ) အလဇ္ဇီ ဟိ ဗဟုဿုတောပိ သမာနော လာဘဂရုတာယ တန္တိံ ဝိသံဝါဒေတွာ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ဒီပေတွာ သာသနေ မဟန္တံ ဥပဒ္ဒဝံ ကရောတိ၊ သံဃဘေဒမ္ပိ သံဃရာဇိမ္ပိ ဥပ္ပါဒေတိ။

(ဂ) လဇ္ဇီ ပန ကုက္ကုစ္စကော သိက္ခာကာမော ဇီဝိတဟေတုပိ တန္တိံ အဝိသံဝါဒေတွာ ဓမ္မမေဝ ဝိနယမေဝ စ ဒီပေတိ၊ သတ္ထုသာသနံ ဂရုံ ကတွာ ဌပေတိ။

(ဃ) တထာ ဟိ ပုဗ္ဗေ မဟာထေရာ တိက္ခတ္တုံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသုံ **"အနာဂတေ လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတိ၊ လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတိ၊လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတီ"**တိ။

(င) ဧဝံ ယော လဇ္ဇီ၊ သော ဝိနယံ အဝိဇဟန္တော အဝေါက္ကမန္တော လဇ္ဇီဘာဝေန ဝိနယေ ဋီတော ဟောတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတောတိ။

(ဝိ၊၁။၁၉၉။၂၀၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဟိ၊ချဲ့။ ဝိသံဝါဒေတွာ၊ ချွတ်ယွင်းစေ၍။ ဥဒ္ဓမ္မံ၊ ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို။ ဝါ၊ဓမ္မမဟုတ်အောင်။ သံဃဘေဒမ္ပိ၊သံဃာ၏ ကွဲပြားခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း။သံဃရာဇိမ္ပိ၊သံဃာ၏ အရေးအကြောင်းကို သော်လည်းကောင်း။

(ဂ)ပန၊အနွယကား။ ဇီဝိတဟေတုပိ၊ အသက်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း။

(ဃ)တထာဟိ၊ ထိုစကားမှန်။ နိစ္ဆာရေသုံ၊ မြွက်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ။

(င)ဧဝံ၊ လျှင်။ယော-ပုဂ္ဂလော။ လဇ္ဇီ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိ၏။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် ဋီတသဒ္ဒါ၏ ပတိဋ္ဌိတ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဤဝိနည်းမိုရ်လက္ခဏာအရာကို ဆိုရာ၌ဝိနည်း၌ လဇ္ဇီ၏အဖြစ်ဖြင့် တည်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ပြဆိုတော်မူ၏။လဇ္ဇီဘာဝေနဟူသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်ရာပါအံ့နည်း။ ဗဟုသုတဖြစ်သော အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ် ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့်(ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ ဗျတိရေကစောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဗဟုသုတဖြစ်သောလဇ္ဇီရှိသော်လည်း လာဘ်၌အလေးပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာသနာတော်၌ကြီးစွာသော ဘေးရန်ကို ပြုတတ်၏။သံဃာကွဲပြားခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သံဃ ၏အရေးကို လည်းကောင်း ဖြစ်စေ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။အကယ်၍ လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့ သို့ သာသနာတော်၌ ကြီးစွာသောဘေးရန်ကို ပြုတတ်ငြားအံ့၊ယင်းသို့ဖြစ်သည်ရှိ

http://www.dhammadownload.com

သော်'လဇ္ဇိဘာဝေန'ဟူသော ဆရာ့စကား မသင့်ရာ။ဤသို့သော ဗျတိရေကစောဒနာကိုရည်၍ ထိုစောဒနာကို သုတ်သင်ဖြေလိုသော ဆရာသည်(ဂ) မိန့်။

(ဃ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိနယကုက္ကုစ္စရှိသည် သိက္ခာသုံးပါးကို အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ပါဠိကိုမချွတ်ယွင်းစေမူ၍ ဓမ္မကိုသာလျှင် လည်းကောင်း၊ဝိနည်းကိုသာလျှင်လည်း ကောင်းပြ၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘုရားသာသနာတော်ကို အလေးပြု၍ ထားတတ်သည်၏အဖြစ်ကိုအဘယ်ကြောင့် ဆရာသိရပါသနည်း။သယံမျှဉာဏ်ရ၍ သိပါသလော။ စုဒ်ကြောင့်(ဃ) မိန့်။

(င)သို အနုသန္ဓေ။။ဤသို့ (က-ခ-ဂ-ဃ)တို့ဖြင့် ဒုတိယဝိနယဓရ လက္ခဏာကို(ဝါ)ဒုတိယဝိနယဓရ လက္ခဏာ၌ 'ဝိနယေ ခေါ ပန ဋ္ဌိတော ဟောတိ' ဟူသော ပါဌ်၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို တကွပေါင်း ရာသွင်းရာ နိဂုံးကိုပြခြင်းဖြင့် အကျဉ်းကို ပြခြင်းငှာ(င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)စသည် ပက္ခန္တရ။ ထိုတွင်(ခ-ဂ) ဒဠှီကရဏ။ထိုတွင်(ဂ) အန္ဝယ

(ဝါ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ခ)ဗျတိရေက။(ဃ) ဉာပကဒဠှီကရဏ။(င) နိဂမန။

နံပါတ် (၄)

အလဇ္ဇီ။ ။လဇ္ဇနံ လဇ္ဇာ။ လဇ္ဇာ အဿ အတ္ထီတိ လဇ္ဇီ။န လဇ္ဇီ အလဇ္ဇီ။

လဇ္ဇာ-တဒ္ဓိတ်အရ ဟီရိ စေတသိက် မုချ။ထို-၏ ဤပစ္စည်းအရ ပုဂ္ဂိုလ် ဒြဗ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး/ဌာနီ ဌာနစပ်ဌာနူ။ဤ-ပစ္စည်းအရ ပေသလသိက္ခာကာမ ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ် ရ၏။

န-ဝိသေအရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ အလဇ္ဇီမည်သော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ် ရ၏။

လဇ္ဇီ။ ။လဇ္ဇာနံ လဇ္ဇာ။ လဇ္ဇတိ တောယာတိ လဇ္ဇာ။

လဇ္ဇတိ သီလေနာတိ လဇ္ဇီ။

လဇ္ဇ ကတ္တုဋ္ဌ-ဟီရိစေတသိက်နှင့် ယှဉ်သောစိတ် မုချ။ကရဏတ္ထ ဟီရိ စေတသိက်၏ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။ဏ[အ]ပစ္စည်းအရ ဟီရိစေတသိက် ရ၏။

ဥဒ္ဒမ္မ။ ။ သကတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော။

န ဓမ္မော ဥဒ္ဒမ္မော။

န-အရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ အဓမ္မနှင့် ဂုဏ်+ ဂုဏေး စပ်ဌာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ်- သုတ္တန် အဘိဓမ္မတရား ၂-ပါးဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောတရားရ၏။

ကုက္ကုစ္စကော။ ။ကရီယတေ ကတံ။ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ။

http://www.dhammadownload.com

ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ။ကုက္ကုစ္စံ အဿအတ္ထီတိ ကုက္ကုစ္စကော။

ကုက္ကုစ္စ တဒ္ဓိတ်အရ ဝိနယကုက္ကုစ္စ မုချ။ထို-၏ လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဂုဏ်+ ဂုဏော စပ် ဌာန။ဏ-ပစ္စည်းအရ လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်သည် အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။ ဝိကတိကတ္တားပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် ကုက္ကုစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုသောဂုဏ်သည် သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သမာန	။	။အသ+မာန။
တန္တိ	။	။တနု+တိ။
ဥပဒ္ဒဝ	။	။ဥ-ဒု-အ။
ဝိနယ	။	။ဝိ-နီ-အ။
သဏ္ဍ	။	။သာသ+ရဏ္ဍ။

နံပါတ် (၆)

(က)**လဒ္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတောဖြင့်** ဋီတသဒ္ဒါ၏ ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဒါပရိယာယ် အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနည်း၌ တည်ခြင်းဟူသည် အလဒ္ဓိ၏ အဖြစ်ဖြင့်တည်ခြင်း မဟုတ် လဒ္ဓိ၏အဖြစ်ဖြင့်တည်ခြင်းပင်ဟု သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော/သုတ္တတော အနုဗျဉ္ဇနတော...

အနက် သဒ္ဒါအားဖြင့် အပြစ်မထင်သောကြောင့် ၂ ပါဌ် လုံးသင့်။

သို့ရာတွင် ဋီကာပါဌ်တို့၌အမျိုးမျိုးရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ဝိနယ ပိဋကပါစိတ် ပါဠိတော် (နှာ ၄၇) ၌ 'သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော' ဟု ရှိသာကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော' ဟူသောပါဌ်သာ ယုတ္တ တရ ဖြစ်ပါသည်။

နံပါတ် (၈)

ဝိနယေ ဓေါပနဋ္ဌိတော-၌။ ဝိနယေ။ဌာနနိဿယဖြစ်သော ဝိနည်း၏ ဝိနယ အ မည်ကို။ဌာနီ နိဿိတဖြစ်သော ၄င်း၌လာသော အကျင့်၌တင်စား ဌာနူပစာ။ [ဝိမတိ]**တစ်နည်း**။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ဝိနည်း၏ ဝိနယအမည်ကို အကျိုးဖြစ် သော အကျင့်၌တင်စား ကာရဏူပစာ။

****

ဝါကျစဉ်(၆၈)

(က) အထ ဒုဟရသာပိ ပါရာဇိကဏ္ဍာယာဝ ဥပဋ္ဌာတိ။တေနာပိ "ပါရာဇိ ကောသိ"တိ နဝတ္တဗ္ဗော။

(ခ) ဒုလ္လဘော ဟိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ၊တတော ဒုလ္လဘတရာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒါစ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဇဝံ ပန ဝတ္တဗ္ဗော "ဝိဝိတ္တံ ဩကာသံ သမ္မန္နိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိတွာ သီလာနိ သောဓေတွာ ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိ ကရောဟီ" တိ။

(ဃ) သစေ တဿ အရောဂံ သီလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋယတိ, သင်္ခါရာ ပါကဋာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ဥပစာရပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဝိယ စိတ္တမ္ပိ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ၊ ဒိဝသံ အတိက္ကန္တမ္ပိ န ဇာနာတိ။ သော ဒိဝသာတိက္ကမေ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတော ဇဝံ ဝတ္တဗ္ဗော" ကီဒိသာ တေ စိတ္တပ္ပဝတ္တီ" တိ။

(င) အာရောစိတာယ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဝတ္တဗ္ဗော" ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ၊ အပ္ပမတ္တော သမဏဓမ္မံ ကရောဟီ" တိ။ [ပါ။ဋ္ဌ။၁။၂၀၂/၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဇာနာပိ-ထိုပညာရှိ ရဟန်းငယ်သည်လည်း။

(ခ)ဟိ-ယသ္မာ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ-ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ နဝမခဏကို။

(ဂ)ပန-အနွယ။ ဝိဝိတ္တံ၊ ဆိတ်ငြိမ်သော။ သမ္မန္နိတွာ၊ တံမြက်လှည်း၍။ တာဝ မနသိကရောဟိ၊ နှလုံးသွင်းပါဦးလော့။

(ဃ)တဿ၊ ထိုရဟန်း၏။သီလံ၊သည်။သစေ ဟောတိ။ [ဇဝံသတိ] ဃဋယတိ၊စိတ်အစဉ်နှင့်ဆက်စပ်၏။သော၊ထိုရဟန်းသည်။ဥပဋ္ဌာနံ၊ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ။ဝါ၊ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့။အာဂတော၊ သည်။ [သမာနော]

(င)စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ၊ စိတ်ဖြစ်ပုံကို။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ၊စိတ်၏အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ [ဟောတိ]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အယုတ္တာဘောဂစေဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် "ပါရာဇိကောသိ"ဟု မဆိုအပ်ဟု ဆိုတော်မူ၏။အဘယ်ကြောင့် ယင်းသို့ မဆိုအပ်ပါသနည်း။ပဥ္စင်းငယ်အား ပါရာဇိကအရိပ်ထင်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဂ)သို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ပဥ္စင်းငယ်သည် "ပါရာဇိကောသိ" ဟု မဆိုအပ်ဟု ဆိုတော်မူ၏၊အကယ်၍ "ပါရာဇိကောသိ" ဟု မဆိုသင့်ငြားအံ့၊ ယင်းသို့ မဆိုသင့်သည်ရှိသော် အသို့ဆိုသင့်ပါသနည်း။ဆိတ်ဆိတ်နေသင့်ပါသ လော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က-ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ထိုတွင် (ခ) ကာရဏ။(ဂ)အနွယ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။
(င) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ပါရာဇိက။ ။ပရာဇိယတေတိ ပါရာဇိကော။

http://www.dhammadownload.com

ဇိ ဓာတ် ဟေတုကတ္တုရှ လဒ္ဓိပေသလ သိက္ခာကာမ ပကတတ်ရဟန်းတို့ သန္တာန်၌ ဘုရားရှင် ဝိနည်းအာဏာတော်ကို လိုက်နာကျင့်သုံးသော သဒ္ဓါသတိဝီရိယ အဓိမောက္ခ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ မုချ။ဟေတုကမ္မဋ္ဌ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ၊ပကတူပနိဿယသတ္တိဖလူ။တ ပစ္စည်း ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ။ ။ သဗ္ဗဓမ္မေ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္ထ နဝမခဏောတိ ဥပ္ပါဒေါ။
ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပါဒေါ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ။

ဗုဒ္ဓ-ဝိသေသအရ ဘုရားရှင်တို့- မုချ။ထို-၏ နဝမခဏနှင့်နိဿိတ+နိဿျခဏ+ခဏဝန္တ စပ်ဌာန္မ။ပုဒ်လုံး ဘုရားပွင့်တော်မူရာ နဝမခဏ ရ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန။ ။ယောဂီနာ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကမ္မံ ။ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ။
ကမ္မဿ ဌာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ။

ကမ္မ ဝိသေသအရ။သမထ,ဝိပဿနာဘာဝနာ ၂-ပါး မုချ။ထို၏ ကသိဏ်းစသော အာရုံနှင့် အာရမ္မဏိက+အာရုံစပ်-ဌာန္မ။ ပုဒ်လုံးအရ-ကသိဏ်းစသော အာရုံ ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ ယောဂီနာ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကမ္မံ။
တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတိ ဧတေန ဧတသ္မာ ဝါ ဖလန္တိ ဌာနံ။
ကမ္မဿ ဌာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ။

တစ်နည်း။ ။ ကမ္မမေဝ ဌာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ။ကမ္မဋ္ဌေ ဝါ ဌာနဥ္စာတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ။

ဒုလ္လဘတရာ။ ။ ဒုလ္လဘာယ ဝိသေသန ဒုလ္လဘာတိ ဒုလ္လဘတရာ။

ဒိဝါဝိဟာရ။ ။ ဒိဝါ ဒိဝသေ ဝိဟာရော ဒိဝါဝိဟာရော

ဒိဝသာတိက္ကမ။ ။ အတိက္ကမတိ ဧတ္ထာတိ အတိက္ကမော။
ဒိဝသဿ အတိက္ကမော ဒိဝသာတိက္ကမော။

ဥပဋ္ဌာန ။ ။ ဥပဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ ဥပဋ္ဌာနံ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္တာယ။ ။ ဝိသေသန သုဒ္ဓိ ဝိသုဒ္ဓိ။ စိတ္တဿ ဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။
သာ ဧဝ အတ္ထော စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထော။

နံပါတ် (၅)

ဝိဝိတ္တ ။	။ဝိ-ဝိစ+တ။
သခ်ါရ ။	။သံ-ကရ+ဏ။
ဥပဋ္ဌာန ။	။ဥပ+ဌာ+ယု။
ဝိသုဒ္ဓ ။	။ဝိ-သုဓ+တ။
အပ္ပမတ္တ။	။နံ+ပ-မဒ+တ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

ဗောဓိပက္ခိကာနန္တိ ဗောဓိသ ပက္ခေ ဘဝါနံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ ဥပကာရကာနန္တိ အတ္ထော။ ဋ္ဌ-နှာ။ ၁၉၄။

ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဘဝါနံ-ဖြင့်- 'ဗောဓိဿ ပက္ခော ဗောဓိပက္ခော၊-ဗောဓိပက္ခေ ဘဝါ ဗောဓိပက္ခိယာ' ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် ဗောဓိပက္ခိယကားဆင့်တပ္ပရိသ်သမာသ် ဖြစ်၍ယင်း၏ သမ္မန်အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣက ပစ္စည်း၏ ဘဝအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း သိစေ။ **အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ ဥပကာရကာနံဖြင့်** ဗောဓိပက္ခိကာနံ၌ ဗောဓိကို 'စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတီတိဗောဓိ' ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဗောဓိဟူသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏အဖို့၌ ဖြစ်၏ဟူသည်-အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်အား ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

ထေရဝါဒင်္ဂ/ထေရဝါရင်္ဂ။ [ဋ္ဌ။ နှာ။ ၂၀၀]

ထေရဝါရင်္ဂန္တိ ထေ့ ဝါရ-သင်္ခါ ပဋိပါဋိဝါစကော-ဟူသော ယောဇနာကို ထောက်၍။ 'ထေရဝါရင်္ဂ' ပါဌ်သင့်။ [ဤဆရာအလို-ထေရဝါရင်္ဂ၊မထေရ်တို့၏အဆုံးအဖြတ် အစဉ်တည်းဟူသော အကြောင်းအရာကို-ဟုအနက်ပေး]

ထေရဝါဒင်္ဂန္တိ ထေရဝါဒပဋိပါဋိ၊ တေသံ ဝိနိစ္ဆယပဋိပါဋိန္တိအတ္ထော၊ ဤသို့လျှင် ဝိမတိ၌'အင်္ဂ' ၏ အနက်ကို ပဋိပါဋိ ဟုဖွင့်၍ 'ဝါဒ' ၏အနက်ကို ဝိနိစ္ဆယဟု ဖွင့်ထားသည်။ထိုအလို ထေရဝါဒင်္ဂ ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဒွတ္တိံသာကာရံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ၃၂ ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ဒွတ္တိံသာကာရ ဟူသော အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌တင်စား ကေဒေသူပစာ၊ ဥပလက္ခဏာနည်း။

****

ဝါကျစဉ်(၆၉)

(က) ဣဒါနိ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂဿ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

(ခ) ယံ ဝုတ္တံ 'ယော ပနာတိ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ၊'ယော ယာဒိသော'တိအာဒီနိ တဿ ဝိဘဇနပဒါနိ။

(ဂ) ဧတ္ထ စ ယသ္မာ ပနာတိ နိပါတမတ္တံ၊ ယောတိအတ္ထပဒံ၊ တဉ္စ အနိယမေန ပုဂ္ဂလံ ဒီပေတိ၊တသ္မာ တဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အနိယမေန ပုဂ္ဂလဒီပကံ ယော-သဒ္ဒမေဝ အာဟ။

(ဃ) တသ္မာ ဧတ္ထ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) ယော ပနာတိ ယော၊ ယောကောစီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ပါ၊ဋ္ဌ၊၂၀၃။]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(ခ) ဝိဘတ္တိတဗ္ဗပဒ်၊အကျယ် ဝေဘန်ထိုက်သော ပုဒ်တည်း။တဿ၊ထို ယောပန ပုဒ်၏။(ဝါ) ကို။

(ဂ)စ၊ဆက်။ဧတ္ထ၊ ဤ ယော ယာဒိသော အစရှိသော ဝိဘဇနပုဒ်တို့၌ ယောတိ၊ သည်။ အတ္ထပဒံ၊ အနက်ရှိသော ပုဒ်တည်း။တဋ္ဌ၊ ထိုယော ဟူသော ပုဒ်သည်လည်း။ အနိယမေန၊မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့်။ တဿ၊ ထိုယော ဟူသောပုဒ်၏။

(ဃ)ဧတ္ထ၊ ဤယော ဟူသော သဒ္ဒါ၌။

(င)ယော၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(က)ဖြင့် ပဋိညာဉ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ပဋိညာတဗ္ဗကို ပြခြင်းငှာ(ခ) စသည်မိန့်။

(ဂ)သို့ သာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့်'ယောပနာတိ' စသောစကားဖြင့် ယော ပန ပုဒ်၏ ဝိဘတ္တိတဗ္ဗ ပုဒ်အဖြစ်နှင့် ယော ယာဒိသောစသော ပုဒ်တို့၏ ဝိဘဇန ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုပြဆိုတော်မူ၏။ပန-ဟူသောပုဒ်သည် ယောဟူသော ပုဒ်ကဲ့သို့ ဝိဘတ္တိတဗ္ဗပုဒ် ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ ဖြစ်လျှက်(ဝါ)အဘယ်ကြောင့် အနိယမအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြတတ်သော ယော-သဒ္ဒါကို မြတ်စွာဘုရား ဟော တော်မူပါသနည်း။ စိုဒ်ကြောင့်(ဂ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ခ)စသည် ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။

(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။ (င)ပက္ခန္တရ။ တစ်နည်း။ ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

အတ္ထပဒ ။ ။ **အရီယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော။**

တစ်နည်း။ ။ **သဒ္ဒါနုရူပံ အသတိ ဘဝတီတိ အတ္ထော။**

ပဇ္ဇတေ ဉာယတေ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒံ။

အတ္ထဿ ဝါစကံ ပဒံ အတ္ထပဒံ။

အတ္ထ ဝိသေအရ အနက်သည်မှချ။ထို ၏ ဟောတတ်သောပုဒ်နှင့်ဝါစ္စ +ဝါစက၊အဘိဓေယျ+အဘိဓာန စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ အနက်ကို ဟောတတ်သော ပုဒ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ **အတ္ထော အဿ အတ္ထီတိ အတ္ထံ။**

အတ္ထဉ္စတံ ပဒဉ္စာတိ အတ္ထပဒံ။

ဝုတ္တ ။ ။ **ဝဓီယိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ။**

http://www.dhammadownload.com

ဝစ ခတ်ကတ္တုဋ္ဌ ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော စသော ဝစီဘေဒ သဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော စသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ဥပါဒ်သည်ကာရဏ္ဍ။ တပစ္စည်း ယောပနာတိ ယော်ယာဒိသော စသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒဒြဗ်သည် အပဓာ နအားဖြင့်ရ၏။ ကြိယာတို့၏…ကြောင့် ခတ္တတ္ထကြိယာသာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ။ ။**ဝိဘဇီယတီတိ ဝိဘဇ္ဇိတဗ္ဗံ။**
ဝိဘဇ္ဇိတဗ္ဗံ တံ ပဒဉ္စာတိ ဝိဘဇ္ဇိတဗ္ဗပဒံ။
ဝိဘဇနပဒါနိ။ ။**ဝိဘဇီယတိ ဧတေဟီတိ ဝိဘဇနာနိ။**
ဝိဘဇနာနိ စ တာနိ ပဒါနိ စာတိ ဝိဘဇနပဒါနိ။
ပုဂ္ဂလဒီပကာ။ ။**ပုဂ္ဂလဿ ဒီပကော ပုဂ္ဂလဒီပကော**

နံပါတ် (၅)

ဝိဘင်္ဂ။	။ ဝိ-ဘဇ+ဏ။ တစ်နည်း-ဝိ-ဘန္ဇ+ဏ။
ယာဒိသ။	။ ယာ သဒ္ဒူ-ဒိသ+ကွိ။
အတ္ထ။	။ အရ+ထ။ တစ်နည်း-အသ+ထ။
ဒေသေန္တ ။	။ ဒိသ+ဏေ+အန္တ။

နံပါတ် (၆)

(ခ) **ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ-**ဖြင့် ယော ပနပုဒ်၏ ဝိဘဇိတဗ္ဗပုဒ်၏အဖြစ်ကိုသိစေ။ တဿ **ဝိဘဇနပဒါနိ-**ဖြင့် ယော ယာဒိသော စသောပုဒ်တို့၏ ဝိဘဇနပုဒ်၏အဖြစ် ကို သိစေ။

(ဂ) **နိပါတမတ္တံ-**ဖြင့် ပနသဒ္ဒါ၏ နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ပဒပူရဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**အတ္ထပဒံ** ဖြင့် ယောဟူသော ပုဒ်၏ အနိယမသာမညာကာ ရဘောဂုဏ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၍ အနိယမအားဖြင့် ယောဟူသောပုဒ်၏အတ္ထ ဝါစကပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။ဂုဏေးဖြစ်သော် ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်ကို ဟောသည်၏အဖြစ် ကို သိစေ။

(င) **ယော-**ဖြင့် ယောပန၌ ပန နိပါတ်ပုဒ်၏ ပဒပူရဏတ္တ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**ယောကောစိ-**ဖြင့် အကြင်ရဟန်းဟူသည် အမှတ်မရှိသောရဟန်းပင်တည်းဟု သိစေ။

နံပါတ် (၇)

(င)**ယောပနာတိယော/ယောတိယော…**

ပန သဒ္ဒဿ နိပါတမတ္တတ္တာ ယော-သဒ္ဒဿေဝ အတ္ထံ ပကာသေန္တော ယောကောစီတိ ဝုတ္တံ ယောတီတိအာဟ ဟူသော သာရတ္ထဋီကာ၊၂။၅၀။ထောက် ၍ 'ယောပနာတိယော' ပါဠ်သာသင့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၈)

အာစရိယပရမ္ပရာ။[နှာ-၂၀၀]ဌာနဖြစ်သော ဆရာ၏ အာစရိယအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဆရာတို့၏ ဝိနိစ္ဆယ၌တင်စား ဌာနူပစား။ **[အာစရိယပရမ္ပရာတိ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္ပရာ။]သာရတ္ထ၊ ၂၊၄၉။]**

ဝံသပရမ္ပရာ။ [နှာ-၂၀၀]ဌာနဖြစ်သောအနွယ်၏ ဝံသအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော မထေရ်၌တင်စား ဌာနူပစား။ဌာနအနွယ်၊ဌာနီမထေရ်ကို အပြားမဲ့အားဖြင့် ဆိုသော ကြောင့် အဘေဒနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၇၀)

(က) **သမညာယာတိ** ပညတ္တိယာ၊ ဝေါဟာရေနာတိ အတ္ထော။

(ခ) သမညာယ ဧဝ ဟိ ဧကစ္စော ဘိက္ခု' တိ ပညာယတိ၊

(ဂ) တထာ ဟိ နိမန္တနာဒိမှိ ဘိက္ခူသု ဂဏိယမာနေသု သာမဏေရေပိ ဂဟေတွာ သတံ ဘိက္ခူ သဟဿံ ဘိက္ခူ' တိ ဝဒန္တိ။

(ဃ) **ပဋိညာယာတိ** အတ္တနော ပဋိဇာနနေန။

(င) ပဋိညာယပိ ဟိ ဧကစ္စော ဘိက္ခူ'တိ ပညာယတိ။

(စ) တဿ 'ကော တွေံ'တိ၊ အဟံ . အာဝုသော ဘိက္ခူ'တိ ဧဝမာဒီသု သမ္ဘဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ဆ) အယံ ပန အာနန္ဒတ္ထေရေန ဝုတ္တာ ဓမ္မိကာ ပဋိညာ။

(ဇ) ရတ္တိဘာဂေ ပန ဒုဿီလာပိ ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တာ 'ကော တွေံ'တိ ဝုတ္တေ အဓမ္မိကာယ ပဋိညာယ အဘူတာယ 'မယံ ဘိက္ခူ'တိ ဝဒန္တိ။

[ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၅။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပညတ္တိယာ၊ဘိက္ခုဟူသော အမည်ပညတ်အားဖြင့်။[ဘိက္ခုမည်၏]

(ခ)ဟိ၊ ချဲ့။ [ဘာဠီ] ဟိ၊ မှန်။[မအူ] သမညာယဧဝ၊ ဘိက္ခုဟူသော အမည်အားဖြင့်သာလျှင်။

(ဂ)တထာဟိ၊ ထိုစကားမှန်း၏။နိမန္တနာဒိမှိ၊ပင့်ဖိတ်ခြင်းအစရှိသော ကိစ္စ၌။ ဘိက္ခူသု၊တို့ကို။ဂဏိယမာနေသု၊ ရေတွက်အပ်ကုန်လတ်သော်။သာမဏေရေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ဂဟေတွာ၊ ဘိက္ခု၌သွင်းယူ၍။

(ဃ)ပဋိဇာနနေန၊ ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်။ [ဘိက္ခု၊ မည်၏။]

(င)ဟိ၊ ချဲ့။ [ဘာဠီ] ဟိ၊ မှန်။ [မအူ]

(စ) တဿ၊ထိုပဋိညာယဘိက္ခု၏။တွေ၊ကြှ်အရပ်၌။ကုတိ၊ဤသို့မေးအပ်သော်။

http://www.dhammadownload.com

(ဆ) ပန၊ဆက်။အယံ၊ဤ အဟံဘိက္ခု-ဟု ဝန်ခံခြင်းသည်။

(ဇ) ပန၊ဗျတိရိတ်ကား။ပဋိပထံ၊ ရှေးရှုဖြစ်သောခရီးကို။ဝါ၊ခရီးရင်ဆိုင်။ အဘူတာယ၊မဟုတ်မမှန်သော။ပဋိညာယ၊ ဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)စောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် နာမပညတ်ဖြင့် 'ဘိက္ခု' မည်၏ဟုဆိုတော်မူ၏။အဓိသီလသိက္ခာစသော ရဟန်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူသာ ဘိက္ခုမည်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျှက် ဆရာဆိုသော(က)ဝါကျ စကားအသို့သင့်ပါအံ့နည်း။စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဂ)သို့စောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် နာမပညတ်ဖြင့်သာ အချို့သောသူ၏ ရဟန်းဟူ၍ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ နာမပညတ်ဖြင့်သာ အချို့သောသူ၏ ရဟန်းဟူ၍ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို ဆရာ အဘယ်ကြောင့်သိအပ်ပါသနည်း။ပစ္စက္ခအားဖြင့် သိကောင်းအံ့လော။ဝါ-သယမ္ဘုဉာဏ်ဖြင့်သိကောင်းအံ့လော။(ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့ အယုတ္တာတောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် မိမိဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုမည်သောဟု ဆိုတော်မူ၏။ထိုစကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာဖြင့် ကံဆောင်မှသာလျှင် ရဟန်းမည်နိုင်ကောင်းရာသည်မဟုတ်လော။ စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။

(ဆ)သို့ စောဒနာ။။ဆရာ(စ)ဖြင့် ထိုရဟန်းဟူ၍ ဝန်ခံသောသူ၏ 'ကော တ္တောတိ အဟံ အာဂုသော ဘိက္ခုတိ' ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏ဟု ပြဆိုတော်မူ၏။ငှင်း'အဟံ အာဂုသော ဘိက္ခုဟူသော ပဋိညာဉ်သည် ဓမ္မိက,အဓမ္မိက, ပဋိညာဉ် ၂-ရပ်တို့တွင် အဘယ်ပဋိညာဉ်ပါနည်း။ အဓမ္မိက ပဋိညာဉ် ဖြစ်ကောင်းအံ့လော။စုဒ်ကြောင့်(ဆ)မိန့်။

(ဇ)သို့။ ။ဆရာ(ဆ)ဖြင့် ဤပဋိညာဉ်သည် ဓမ္မိကပဋိညာဉ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ဆိုသော် အဓမ္မိကပဋိညာဉ်ကား အဘယ်နည်း။အဓမ္မိကပဋိညာဉ်ကိုမပြသည်ရှိသော် အဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ (ဇ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဋ္ဌိကရဏာ။ တစ်နည်း ဝိတ္ထာရ။ [ဘာဋ္ဌိ](ဂ)ဉပကာဒဋ္ဌိကရဏာ။
တစ်နည်း ဉပကရဏာ။(ဃ)ပက္ခန္တရ။(င)ဒဋ္ဌိကရဏာ။
တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။(စ)အာဂမဒဋ္ဌိကရဏာ။**တစ်နည်း**- ဝါကျာရမ္ဘ။
(ဆ)ဝါကျာရမ္ဘ။ **တစ်နည်း**- ဗျတိရေက။
ဒုသီလာပိ-ကို။ ဝဒန္တိ- ၌။ကမ္ဘ+ကမ္မိ၊ တစ်ချက်စပ်။
တစ်နည်း အာ၊ပွဲသွာ ၌။ ကတ္တား+ ကတ္တိ တစ်ချက်စပ်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

သမညာ။ ။သမ္မာ သမံ ဝါ အာဇာနီယတိ တောယာတိ သမညာ။

သံ ဥပသာရ အရ သမ္မာဘောဂဏ်၊(ဝါ)သမံ ဘောဂဏ်ရ၏။ထို··၏ သိခြင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ် ဌာန။ဉာ-ဓာတ် ကတ္တုုဋ္ဌ ရဟန်းဟု ဆိုအပ်သော အတ္တပညတ်ကိုသိကြောင်းဖြစ်သော သညာ ပြဋ္ဌာန်းသော(ဝါ)သညာ,ပညာ,ဝိညာဉ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကရဏာတ္ထ- နာမပညတ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖလူ။ အ (ကွိ)ပစ္စည်း ဘိက္ခုဟူသော နာမပညတ်ရ၏။

နိမန္တန။ ။ မနသာ ဘိက္ခူ နိမန္တေန္တိ ဧတ္တာတိ နိမန္တန်။

မန္တ ဓာတ် ကတ္တုုဋ္ဌ ရဟန်းတို့ကို ပင့်ဖိတ်သော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော လူတို့၏သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ မေတ္တာ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။အဓိက ရဏာတ္ထ အရပ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။ယု-ပစ္စည်း ပင့်ဖိတ်ရာ အရပ်ဌာနရ၏။

ဓမ္မိကာ။ ။ ဓမ္မဿ အနုရူပံ ဓမ္မိကာ။

ဓမ္မ တဒ္ဓိတ်အရ တရားသည် မုချ။ထို-၏ ဏိကပစ္စည်းအရ ဝန်ခံခြင်း နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ဏိကပစ္စည်းအရ တရားအားလျော်သော ဝန်ခံခြင်းရ၏။

ဓမ္မိကာ။ ။ ဓမ္မေ နိယုတ္တာ ဓမ္မိကာ။

ဓမ္မော အဿ အတ္ထီတိ ဓမ္မိကာ။

နံပါတ် (၅)

ထေရ	။	။ ထိရ+ဏ။[ထိရတီတိ ထေရော]
အာနန္ဒ	။	။ အာ-နန္ဒ+အ။[အာဘုသော နန္ဒတီတိ အာနန္ဒော]
ဘိက္ခု	။	။ ဘိက္ခ+ရူ။
ပဋိညာ	။	။ ပဋိ-ဉာ+အ+အာ။
ရတ္တိ	။	။ ရန္ဇ+တိ။တစ်နည်း-ရာ+တိ
ဝေါဟာရ	။	။ ဝိ-အဝ-ဟရ+ဏ။
ပညတ္တိ	။	။ ပ-ဉပ်+တိ။
အတ္တ	။	။ အဒ+တ။
သမ္ဘဝ	။	။ သံ-ဘူ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)ပညတ္တိယာ-ဖြင့် သမညာဟူသည် နာမပညတ်ပင်တည်းဟု သိစေ။ ဝေါဟာရေနေ-ဖြင့် ပကာရေန ဉာပေတီတိ ပညတ္တိ၊ပကာရေန ဉာပီယတိ ဧ တာယာတိဝါ ပညတ္တိ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပညတ်ဟူသည် အတ္တပညတ် သိက္ခာပဒ ပညတ်မဟုတ်၊ နာမပညတ်ပင်တည်းဟု သိစေ။

(ဃ)အတ္တနော ပဋိဇာနနေန-ဖြင့် ပဋိညာယ၌ ပဋိ-ဉာ+အ ပစ္စည်း။

http://www.dhammadownload.com

ယင်းအပစ္စည်း ဘာဝသာဓနေ အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဋိဇာနနံ ပဋိညာ ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဉာဓာတ်သည် အဝဗောဓနေ အနက်ကို မဟော၊ ပဋိဇာနန အနက်ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊ပဋိညာယ၌ အာယသည် နာဝိဘတ်၏ကာရိယ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန်ခံခြင်းဟူသည် တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝန်ခံခြင်းမဟုတ်၊ မိမိ၏ ဝန်ခံခြင်း၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝုတ္တတ္တာ/ဝုတ္တာ…

နိသျမျှား၌ ဝုတ္တတ္တာကို အနက် သမ္မန်တော် မူကြသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ 'ဗုဒ္ဓတ္တာ ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏဝသေန ဗုဒ္ဓေါ' စသောအဖွင့်တို့ကဲ့သို့ နာမလာဘဟိတ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'ဝုတ္တတ္တာ' ပါဌ်သင့်။

'ဝိသေသနဝါစက ဟေတုမန္တသာ' ဟူသော နိယံအရ ဝုတ္တာ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်သည် ဟိတ် အနက်ဟောနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်နည်း အာနန္ဒတ္ထေရေန၊ သည်။ ဝုတ္တာ၊ သော။ အယံ၊ သည်။ ဓမ္မိကာ၊ သော။ပဋိညာ၊ ၏။ ဟု အဇ္ဈယုတ္တိ၊ ရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း 'ဝုတ္တာ' ပါဌ်လည်းသင့်။

အာဂစ္ဆန္တေန/ အာဂစ္ဆန္တာ…

ဝုတ္တေ ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်၍ ဝစ-ဓာတ်သည် ကရိတ်းကို ငဲ့ရကား 'အာဂစ္ဆန္တေန' ဟုတတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

ဒသသီလာပဝိ-နှင့် အရတူ ဝိကတိကတ္တားဖြစ်၍ 'အာဂစ္ဆန္တာ' ဟု ပဌမာ ဝိဘက်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်လည်းသင့်။ [လက်ရှိ အဋ္ဌကထာ။]

အဘူတာယ/ အဘူတတ္တာယ…

'အဘူတတ္တာယ၊ ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘောမရှိသော' ဟု ဂဏ္ဌိသစ်၌ မြန်မာပြန်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊အဘူတန္တိ အဘူတတ္တံ' ဟု မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ခြားနားမှု မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း ၂ပါဌ်လုံးသင့်။

နံပါတ် (၈)

အာနန္ဒတ္ထေရေန။ ။အရှင်အာနန္ဒာကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင် ရာဟုလာတို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း၊ ကေဒေသူပစာ။

ပဋိညာယ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဓမ္မိကပဋိညာ၊ အဓမ္မိကပဋိညာ ၂ ပါး၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဓမ္မိကပဋိညာ၌ တင်စား ကေဒေသျူ။ ပါရိသေသ။ ဂေါဗလီဝဒ္ဒနည်း။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၇၁)

(က) နကေဝလဥ္စ တေ ဝေ၊ အညေပိ ဗဟူ သန္တိ။
(ခ) သေယျထိဒံ၊ တိသတပရိဝါရော သေလော ဗြာဟ္မဏော, သဟဿပရိဝါရော မဟာကပ္ပိနော, ဒသသဟဿာ ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ကုလပုတ္တာ, သောဠသသဟဿာ ပါရာယနိကဗြာဟ္မဏာတိ ဝေမာဒယော။
(ဂ) တေ ပန ဝိနယပိဋကေ ပါဠိယံ န နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ န ဝုတ္တာ။
(ဃ) ဣမေ တတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာတိ ဝုတ္တာတိ။
(င) သတ္တဝီသသဟဿနိ၊ တီဏိယေဝ သတာနိ စ။
တေပိ သဗ္ဗေ သခ်ါတာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဧဟိဘိက္ခုကာတိ။

[ပါ၊ ဋ္ဌ။ ၁။ ၂၀၆။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)စ-ဆက်။ တေဝေ၊ ဤရဟန်းတို့ချည်းသာ။ [ဧဟိဘိက္ခုကာ-တို့သည်] န-ကုန်သေး။[ဧဟိ ဘိက္ခုကာ၊ တို့သည်။] သန္တိ၊ ကုန်သေး၏။

(ခ)သေယျထိဒံ၊ အဘယ်ရဟန်းတို့နည်း။သောဠသသဟဿာ၊တစ်သောင်းခြောက်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ပါရာယနိကဗြာဟ္မဏော၊ ပါရာယနိကပုဏ္ဏားလည်းကောင်း။ ဣတိ ဝေမာဒယော၊ ဤသို့ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။

(ဂ)ပန၊ထိုသို့ပင်အခြား ဧဟိဘိက္ခုတို့ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ကြောင့်။[မဟာအဋ္ဌကထာယံ]န ဝုတ္တာ။

(ဃ)ဣမေ၊ ဤ တစ်ထောင့်သုံးရာလေးကျိပ် တစ်ပါးသော ရဟန်းတို့ကို။ တတ္ထ၊ ထို ဝိနည်းပါဠိတော်၌။

(င)တေပိ၊ ဤရဟန်းတို့ကိုလည်း။သခ်ါတာ-ဧဟိဘိက္ခုဉ် သွင်းယူရေတွက် အပ်ကုန်၏။

နံပါတ် (၂)

(ခ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(က) ၌ အညေ ဗဟူ သန္တိ-ဖြင့် တစ်ပါးသောများစွာသော ဧဟိ ဘိက္ခု ရဟန်းရှိသေးသည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ကထေတုကမျတာ-ပုစ္ဆာထုတ်၍လည်းကောင်း တစ်ပါးသော များစွာသော ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းသရုပ်ကို ပြခြင်းငှာ။(ခ) မိန့်။

(ဂ)သို့ ဗျတိရေကာယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာနှင့်တကွ တစ်ပါးသော ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းသရုပ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။အကယ်၍တစ်ပါးသော များစွာသော ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းတို့ ရှိကုန်ငြားအံ့။ ယင်းသို့ရှိခဲ့သော်ငှင်း တစ်ပါးသော ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းတို့ကို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဟောဆိုသင့်သည်မဟုတ်

http://www.dhammadownload.com

ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ငှင်းတစ်ပါးသော များစွာသော ပေါ်ဘိက္ခုရဟန်းတို့ကို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ မဆိုအပ်ပါကုန်သနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ဂ) မိန့်။

(ဃ)ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်၌ ဘုရားမပြသော ကြောင့် ငှင်းတစ်ပါးသော များစွာသော ပေါ်ဘိက္ခု ရဟန်းတို့ကို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ မဆိုအပ်ကုန် ဆိုတော်မူ၏။ဤ တစ်ထောင့် သုံးရာ လေးကျိပ် တစ်ယောက်သော ပေါ်ဘိက္ခု ရဟန်းတို့ကို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုခြင်း၏ အကြောင်းကိုမပြ ဆိုပြီလော။ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း။စုဒ် ကြောင့်(ဃ) မိန့်။

(င)စတုတ္ထပါဒသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (င) ဝါကျ ဂါထာ၌ ရှေးသုံးပါဒ ဖြင့် မဟာအဋ္ဌကထာ၌ မဆိုအပ်သော တစ်ပါးသော ပေါ်ဘိက္ခု ရဟန်းသရုပ်ကို အကျဉ်းချုပ် ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ 'တေဟိ သမ္ဘေ သမ်ိတာ' ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို ဖွင့်တော်မူခြင်းငှာ စတုတ္ထပါဒကိုမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝါကျာရမ္ဘ၊ ထိုတွင်။ အညေပိ ဗဟူသဒ္ဒါကား-အန္ဝယ။နကေဝလဥ္စ
တေ ဝေ ကား-ဗျတိရေက။(ခ)ဝိတ္ထာရ။ ထိုတွင်၊ တိသတ ပရိဝါရော၊
စသည် ဝိသဇ္ဇနာ။သေယျထိဒံ ကား ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာဝါကျ။
(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ)အန္ဝယ။ (င) သင်္ခေပ။

နံပါတ် (၄)

နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ။**ဣမေ ဘဂဝတာ နိဒ္ဒိသိယန္တေတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။**

ဒိသ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ ဘုရားသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဒေသနာဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်း သော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ တစ်ထောင့်သုံးရာလေးကျိပ် တစ်ယောက်သောရဟန်း တို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တ-ပစ္စည်း တစ်ထောင့်သုံးရာလေးကျိပ်တစ် ယောက်သော ရဟန်းတို့ရ၏။

ဝုတ္တာ။ ။**အာစရိယေန ဣမေ အဝစ္စုတိ ဝုတ္တာ။**

ဝစ-ဓာတ်၊ ကတ္တုဋ္ဌ တစ်ထောင့်သုံးရာလေးကျိပ် တစ်ယောက်သော ရ ဟန်းတို့ကို ဆိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ၊ ဝီရိယ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-တစ်ထောင့်သုံးရာ လေးကျိပ်တစ်ယောက် သော ပေါ်ဘိက္ခုရဟန်းတို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တ-ပစ္စည်း တစ်ထောင့် သုံးရာလေးကျိပ် တစ်ပါးသော ပေါ်ဘိက္ခု ရဟန်းတို့ ရ၏။[တစ်နည်း] ငှင်းရဟန်း တို့သည် အပဓာနအားဖြင့်ရ၏။ဝုတ္တ-ကား ကြိယာပုဒ်ဖြစ်၍ ကြိယာကိုသာ… ကြောင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသာ ဓာတွတ္ထကြိယာသည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

တိသတပရိဝါရ။ ။**တီဏိ သတာနိ တိသတံ။တိသတံ ပရိဝါရာ တေသာတိ**

http://www.dhammadownload.com

တိသတပရိဝါရော။

ဒသသဟဿ။ ။ဒသဟိ ဂုဏိတာ သဟဿံ ဒသသဟဿံ။

ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော။ ။ကပိလဿ ဝတ္ထု ကပိလဝတ္ထု။
တသ္မိံ ဝသန္တိ သီလေနာတိ ကပိလဝတ္ထု ဝါသိနော။

နံပါတ် (၅)

ဝိနယ	။	။ဝိ-နီ+အ။ ကရဏတ္ထ။ [ဝါ] ကတ္တတ္ထ။
ပိဋက	။	။ပိဋ+က။ အဓိကရဏရဏတ္ထ။ နပုလ္လိင်။
ဝတ္ထု	။	။ဝသ+ရတ္ထု။
ဝါသီ	။	။ဝသ+ဏီ။

နံပါတ် (၆)

ကေမန္တံ နိလီယိံသူတိ ကေသ္မိံ ဩကာသေ ပဋိစ္ဆန္နာ အစ္ဆိံသု။
[ဋ္ဌ-၁၉၂။]

ကေသ္မိံ ဩကာသေဖြင့် ကေမန္တံ၌ အံ- ဝိဘတ်၏ ဩကာသအနက်၌ဖြစ်ခြင်းနှင့် 'အမန္တံ ဂစ္ဆန္တိ နော တေ္တာတိ အန္တော' ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အန္တဟူသည် အရပ်ပင်တည်းဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ 'ကေ အန္တံ ကေမန္တံ'ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ယင်းသမာသ်၏ တုလျတ်အနက် ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။**ပဋိစ္ဆန္နာ အစ္ဆိံသု**-ဖြင့် နိလီယိံသု၌ နိ-ပုဗ္ဗ လီဓာတ်သည် ပုန်းအောင်း၍နေခြင်း ဟူသော အနက်ကို အတိသယတ္ထ အားဖြင့် ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပါရာယနိက/ပါရာယဏိက…

၅၁-ကစ္စည်းသုတ်၏ ဥဒါဟရဏ်၌ ပရာယနံဟု ကစ္စည်းဆရာဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ယင်းအဖွင့်၏ ဉာသ်၌လည်း ဒန္တဇ-န-အက္ခရာနှင့် ၃-နည်း ရုပ်စီရင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊အဘိဓာန် ၈၁-၌ ဥတ္တရာယနံ ဟုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တနိပါတ် စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ပရာယန ဟုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ပရာယန, ပါရာယန, နာရာယန- ပုဒ်တို့သည် သမာနက တိကပုဒ်များဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊သက္ကဋ ဗျာကရဏ်းဆရာတို့အလို မုဒ္ဓဇ-ဏ နှင့်ရှိသော်လည်း ပါရာယနိကဟု ဒန္တဇ-န နှင့် ရှိသောပါဠ်သာမာဂဓ ဘာသာဖြစ်၍ သင့်ပါသည်။

နံပါတ် (၈)

တီဏိသတံ။ ။တီဏိသတာနိ ဟူသော ဗဟုဝုစ်ကို တီဏိသတံ ဟုဧကဝုစ် အားဖြင့် ပြန်သောကြောင့် ဝိပလ္လာသနည်း။

http://www.dhammadownload.com

သေလော ဗြာဟ္မဏော။ ။ရေး၌ဖြစ်ဖူးသော အလားအားဖြင့် တစ်ဦးသော ပေါ် ဘိက္ခု ရဟန်းတော်၌ ခေါ်ဝေါ်သောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း။

ကပိလဝတ္ထု ဝါသိနော။ ။ဌာနဖြစ်သော ကပိလရသေ့၏နေရာသခ်မ်းကျောင်း အရပ်၏ 'ကပိလဝတ္ထု' ဟူသောအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သာမြို့၌တင်စား ဌာနူစာ။

****

ဝါကျစဉ်(၇၂)

(က) **ဘဒြောတိ** အပါပကော။

(ခ) ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော ဟိ ယာဝ အရဟာ၊ တာဝ ဘဒြေန သီလေန, သမာဓိနာ, ပညာယ, ဝိမုတ္တိယာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန စ သမန္နာဂတ္တာ 'ဘဒြော ဘိက္ခု'တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

(ဂ) **သာရောတိ** တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ နီလသမန္နာ ဂမေန နီလော ပဋော ဝိယ 'သာရော ဘိက္ခု' တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဃ) ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော ဝါ ခီဏာသဝေါဝ 'သာရော' တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၇။]

****

နပါတ် (၁)

(က) အပါပကော၊ မယုတ်မာသောသူတည်း။

(ခ)ဟိ၊ ချဲ့။[ဘာဋ္ဌီ]ဟိ၊မှန်။[အွ]ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော၊ အစရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ယာဝ၊ လောက်။အရဟာ၊ရဟန္တာသည်။ [အတ္တိ]ဘဒြေန၊ ကောင်း သော။သီလေန စ၊စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် လည်းကောင်း။သမာဓိနာ၊ ဝိပဿနာ၏ အခြေဖြစ်သော ရှစ်ပါးသောသမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိနှင့် လည်းကောင်း။ ပညာယ၊ လောကီလောကုတ္တရာ ပညာနှင့်လည်းကောင်း။ဝိမုတ္တိယာ၊ အရဟတ္တ ဖိုလ်နှင့်လည်းကောင်း။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ် သော. ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်နှင့်လည်းကောင်း။

(ဂ)တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ၊ထို စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ တည်းဟူသော အနှစ်စသည်တို့နှင့်သာလျှင်။ နီလသမန္နာဂမေန၊ အညိုရောင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ နီလော ပဋောတိ၊ ဟူ၍။ [ဝေဒိတဗ္ဗော]ဝိယ၊ သို့။[တထာ]

(ဃ)ဝါ၊ကား။ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော၊ ကင်းပြီးသော ကိလေသာ တည်းဟူသော အကာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

နပါတ် (၂)

(ခ)သို့. အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ဘဒြသဒ္ဒါသည် အပါပက ၏ ပရိယာယ်ဟုဆိုတော် မူ၏။ထိုစကားသည် အသို့လျှင် သင့်ရာပါအံ့နည်း။

http://www.dhammadownload.com

သီလစသော ကောင်းသော ဂုဏ်သည် ဘဒြမည်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ဝါ-ဘဒြသဒ္ဒါသည် သီလစသော ကောင်းသောဂုဏ်ကို ဟောသည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဃ)စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့်(ဝါ) ဥပစာအားဖြင့် ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ်စသော ရဟန်းတို့သည် သာရောဘိက္ခု မည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။မုချအားဖြင့် အဘယ်ရဟန်းသည် 'သာရော ဘိက္ခု' မည်ပါသနည်း။ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ် စသော ရဟန်းတို့သည်လည်း 'သာရောဘိက္ခု' မည်ကောင်းအံ့လော။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ယုတ္တိဒဠှိကရဏ။ တစ်နည်း ဝိဂ္ဂဟရ။[ဘာဝ္ဖို](ဂ)ပက္ခန္တရ။
(ဃ) နယန္တရပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဘဒြ။ ။**သန္တေဟိ ဘဒ္ဒိယတိ ဘဇီယတီတိ ဘဒြော။**

ဘဒ္ဒ-ကတ္တုဂ္ဂ သီလစသော ဂုဏ်ကို အာရုံပြုတတ်သော ကုသိုလ်ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဠ္ဌ သီလစသောဂုဏ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိဖလူ။ရက် ပစ္စည်းအရ မုချအဖြင့် သီလစသော ဂုဏ်ရ၏။ဂုဏူပစာအဖြင့်ဂုဏေးဖြစ်သော ရဟန်း ဒြပ်ရ၏။ဤဒြဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် သီလစသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာန အားဖြင့် ရ၏။ဂုဏေးဖြစ်သော ရဟန်းဒြပ်သည် အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ **ဘဒ္ဒိယတိ ဘဇီယတီတိ ဘဒြ။**

ဘဒြ အဿ အတ္ထီတိ ဘဒြော။

ဘဒြ တဒ္ဒိတ် အရ သီလစသော ဂုဏ်မုချ။ထို ၏ ရဟန်းဒြပ်နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ဏ-ပစ္စည်း-ရဟန်းဒြပ်ရ၏။

ပုထုဇ္ဇန။ ။ **ပုထု သတ္တာယဒိဋ္ဌိအာဒယော ဇနေတီတိ ပုထုဇ္ဇနော။**

ပုထု-ရှေ့ပုဒ်အရ များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်သည် မုချ။ထို၏ ပုထုဇ္ဇဉ်ဒြပ်နှင့် ဌာနီ+ဌာန၊နိဿိတ+ နိဿယစပ်-ဌာန။ဇနေတ၀် သုဒ္ဓကတ္တုဂ္ဂ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော ကိလေသာတို့၏ ဥပါဒ်မုချ။ဟေတုကတ္တုဂ္ဂ ပုထုဇ္ဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ-ဖလူ။အ-(ဝါ) ကွိ-ပစ္စည်းအရနှင့် ပုဒ်လုံးအရပုထုဇ္ဇဉ် သတ္တဝါ ဒြပ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ **ပုထုဟိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီဟိ ဇနိတောတိ ပုထုဇ္ဇနော။**

သီလသာရာဒယော။ ။ **သီလမေဝ သာရော သီလသာရော။**

သီလသာရော အာဒိ ယေသန္တိ သီလသာရာဒယော။

နီလသမဂ္ဂါဂမ။ ။ **နီလေန သမဂ္ဂါဂမော နီလသမဂ္ဂါဂမော။**

http://www.dhammadownload.com

သာရ။ ။ သာရာ အဿ အတ္ထီတိ သာရော။
ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော။ ။ကိလေသော ဧဝ ဖေဂ္ဂု ကိလေသဖေဂ္ဂု။
ဝိဂတော ကိလေသဖေဂ္ဂု ဧတသ္မာတိ ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂု။
တဿ ဘာဝေါ။

နံပါတ် (၅)

ကလျာဏာ။	။ ကလ+ယာဏာ။တစ်နည်း- ကလျ-သဒ္ဒါ+အဏာ+ဏာ။
သမာဓိ ။	။ သံ-အာ-ဓာ+ဣ။
ဝိမုတ္တိ ။	။ ဝိ-မုစ+တိ။
ဘဒြ ။	။-ဘဒ္ဒ+ရက်
ပဋ္ဌ ။	။ ပဋ္ဌ+အ။
ဖေဂ္ဂု ။	။ ဖလ+ဂု။ ဖလတိ နိဿာရံ ဂစ္ဆတီတိ ဖေဂ္ဂု။

နံပါတ် (၆)

(က)အပါပကော-ဖြင့်ဘဒြ-သဒ္ဒါ အပါပက၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကိုသိစေ။

(ခ)ကလျာဏာ။ပ။တာဝ-ဖြင့် ဘဒြသဒ္ဒါသည် ဂုဏ္ဏပစာအားဖြင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်မှစ၍ ရဟန္တာတိုင်အောင်သော ဂုဏ်အားဖြစ်သောရဟန်းခြဖ်ကို ဟောသည်ကို သိစေ။ဘဒြေန။ပ။သမန္နာဂတတ္တာဖြင့် ဘဒြသဒ္ဒါ၏ ဂုဏ္ဏပစာအားဖြင့်ကလျာဏပုထုဇဉ်မှစ၍ ရဟန္တာတိုင်အောင်သော ရဟန်းတို့၏ကောင်းသော သီလ,သမာဓိ, ပညာ,ဝိမုတ္တိ,ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနနှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို သိစေ။တစ်နည်း။ ဘဒြေန။ပ။သမန္နာဂတတ္တာ-ဖြင့် ဘဒြ-သဒ္ဒါသည် ကောင်းသောသီလ, သမာဓိ, ပညာ, ဝိမုတ္တိ,ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကို ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊'ဘဒြံ အဿ အတ္ထီတိ ဘဒြော'ဟု ဝဓနတ္ထပြု၍ ဏ-ပစ္စည်း၊ အဿတ္ထိအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(ဂ)တေဟိ။ပ။သမန္နာဂတတ္တာ ဖြင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်မှစ၍ ရဟန္တာ-တိုင်အောင်သော ရဟန်းတို့သည် ထိုသီလစသော အနှစ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။တစ်နည်း- သာရ-သဒ္ဒါသည် သီလ,သမာဓိ, ပညာ,ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဟူသော ဂုဏ်ကိုဟောသည်ကိုလည်းကောင်း 'သာရော အဿ အတ္ထီတိ သာရော' ဟု ဝဓနတ္ထပြု၍ ဏ-ပစ္စည်း အဿတ္ထိအနက်၌ ဖြစ်သည် ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နီလသမန္နာဂမေန နီလော-ပဋောတိယဖြင့်ကလျာဏပုထုဇဉ်မှစ၍ရဟန္တာ တိုင်အောင်သော ရဟန်းတို့၏ ထိုသီလစသော အနှစ်နှင့် ပြည့်စုံ၏ဟူသည် ညို သောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဆိုးကဲ့သို့တည်းဟူသော ဥပမာကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ/ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ...

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာတိ စိတ္တဿ ထောကမ္ပိ ဗဟိဂန္တုံ. အ ဒေန္တော သဗ္ဗေန သမန္နာဟာရစိတ္တေန သမန္နာဟရိတွာ ဟူသော သာရတ္ထဋီကာ ကို ထောက်၍ 'သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ' သာသင့်။

ဝေဒိတဗ္ဗော/ ဝေဒိတဗ္ဗာ...

သာရော ဘိက္ခူတိပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော ဟု အဓိကာရ အားဖြင့် သိသင့်ရကား 'ဝေဒိတဗ္ဗာ' ပါဌ်သာသင့်။

နီလောပမော/ နီလပမော...

သမာသ် ဝါကျမျှသာ ထူးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊သမ္ဗန္ဓာဒန အ ဖွင့်၌ နီလဝတ္ထံဟု တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း အနက်ထူးမရှိ၍ သ မာသ်ဝါကျ ၂ ပါဌ်သင့်။ ဆရာတို့ကား 'သာရော ဘိက္ခူ' ဟူသော ဥပမေယျကို ရှု၍ 'နီလောပမော'ကို သင့်၏ဟု ဆိုကြ၏။

နပါတ် (စ)

ဘဒြာ။ ။ကောင်းသောသီလ စသောဂုဏ်၏ 'ဘဒြ'အမည်ကို ဂုဏောဖြစ်သော ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ်စသော ရဟန်းတို့၌ တင်စား ဂုဏူပစာ။

သာရော(ဃ)ရှု။ ။အနှစ်ဖြစ်သော သီလစသောဂုဏ်၏ သာရ အမည်ကို ဂုဏော ဖြစ်သော ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ်မှစ၍ ရဟန္တာတိုင်အောင်သော ရဟန်းတို့၌ တင်စား ဂုဏူပစာ။

တစ်နည်း(ဂ) ရှုသော်။ ။အတူဖြစ်သော ရဟန္တာ ရဟန်း၏ သာရ အမည်ကို အတူရှိသော ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ်ရဟန်း သေက္ခရဟန်းတို့၌ တင်စား သဒိသူပစာ။

(ခ)နည်း။ ။ကလျာဏပုထုဇ္ဇဉ်ရဟန်းတို့သည် ကောင်းသော သီလ,သမာ ဓိ,ပညာ,ဟူသော ဂုဏ်သုံးပါး၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သီလ,သမာဓိ,ပညာ,ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဂုဏ်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ဤသို့ ရသင့်သည်အားလျော် စွာ ယူရသောကြောင့် ယထာလာဘနည်း။[ယထာသမ္ဘဝနည်း။]

****

ဝါကျစဉ်(၇၃)

(က) သေခေါတိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန သဒ္ဓိံ သတ္တ အရိယာ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခန္တီတိ သေခါ။

(ခ) တေသု ယော ကောစိ 'သေခေါ ဘိက္ခု' တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ) န သိက္ခတီတိ အသေခေါ။

(ဃ) သေက္ခဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဂ္ဂဖလေ ဌိတော၊တတော ဥတ္တရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော ခီဏာသဝေါ 'အသေခေါ' တိ ဝုစ္စတိ။

[ပါ၊၄၊၁၊၂၀၇/၈။]

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(ခ)တေသု-ထိုကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် တကွ ၇-ပါးသောအရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့တွင်။ယော ကောစိ၊ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။

(ဂ)[ယော ခီဏာသဝေါ။တိသော သိက္ခာ။] န သိက္ခတိ၊ကျင့်ဆဲမဟုတ်။

(ဃ)သေက္ခဓမ္မေ၊သေက္ခတို့၏ တရားတို့ကို။သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော၊ကျင့် ထိုက်သော တရား၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ပုထုဇဉ်နှင့်တကွ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက် **တို့သည်** သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် 'သေခ' မည်သောဟုဆိုတော် **မူ၏**။ဤသေခ-ဘိက္ခုအရ ယင်းအရိယာပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်လုံးကို ကောက်ယူ ရပါမည်လော။ အဘယ်သူကို ကောက်ယူရပါမည်နည်း စုဒ်ကြောင့် [ခ] မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် ကျင့်ဆဲမဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် 'အသေခ' မည်သောဟုဆိုတော်မူ၏။အဘယ်ကြောင့် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် 'အသေခ'မည်ပါ သနည်း။သိက္ခာသုံးပါးကို အလျှဉ်းမကျင့်သောကြောင့် အန္ဓပုထုဇဉ်သည် အသေခ မည်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် [ဃ] မိန့်။

(ဃ)သို့ အပရာနုသန္ဓေ။ ။ယခု အခါ၌ ကျင့်ပြီး ကျင့်လတ္တံ့ နှစ်မျိုးတို့တွင် ကျင့်ပြီးကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် [ဃ] မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။**တစ်နည်း**-ပက္ခန္တရ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။

တေသု-တို့တွင်ပေးသောကြောင့်၊ ယောကောစိ၌ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ

ယောကောစိကား-နိဒ္ဒါရဏီယ စပ်။

နံပါတ် (၄)

အရိယာ။ ။**အရီယန္တေ ဥပဂန္တဗ္ဗန္တေတိ အရိယာ။**

အရ ဓာတ် ကတ္တုဣ-အရိယာတို့ကို ဆည်းကပ်တတ်သော သဒ္ဓါ စေတနာ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိ ဖလူ။ဓျာ ပစ္စည်း-အာရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၇) တို့ယောက်ရ၏။

သေက္ခဓမ္မေ။ ။**သေက္ခာနံ ဓမ္မာ သေက္ခဓမ္မာ။**

တစ်နည်း။ ။**သေက္ခာ စ တေ ဓမ္မာ စာတိ သေက္ခဓမ္မာ။**

အဂ္ဂဖလ ။ ။**အဂ္ဂေါ စ သော ဖလဉ္စာတိ အဂ္ဂဖလံ။**

ပုထုဇ္ဇနကလျာဏက။ ။ **ကလျာဏော ပုထုဇ္ဇနော ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော။**

(ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဓာရည်း)ကလျာဏအရ ကောင်းခြင်းကလျာဏ သောဂုဏ် မုချ။ထို၏ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး ကလျာ

http://www.dhammadownload.com

ဏာပုထုဇဉ် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဒီဃ ။ ။ဒီ+ဃ။

အာသဝ ။ ။အာ-သု+ဏ။

အဂ္ဂ ။ ။အဇ+ဂက်။ **အဇတိ သေဋ္ဌဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အဂ္ဂေါ**။

ဖလ ။ ။ဖလ+အ။

နံပါတ် (၆)

(က)**သိက္ခန္တိ**-ဖြင့် သိက္ခာတော် အပစ္စည်း သိက္ခ-၌ က-ကျေသည်ကို သိစေ။**တီသော သိက္ခာ**-ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားတို့ကို ကျင့်သည်မဟုတ်၊ သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေ။**ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန- စသည်**ဖြင့် သိက္ခာအရ ကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့်တကွ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သေခေါ/သေက္ခော…

သိက္ခ-ဝိဓ္မောပါဒါနေ- သေက္ခော၊ အသေက္ခော၊က-ကာရလောပေ'သေခေါ အသေခေါတိ' ရူပါနိ ဘဝန္တိ [ဓာတုမာလာ] ကို ထောက်၍ ကကျေ၊ မကျေမှုသော ထူးသောကြောင့် ၂-ပါဠိလုံးမှန်။

နံပါတ် (၈)

သေခ။ ။အနီးရှိသော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့၏ သေခအမည်ကို အနီးဖြစ်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်၌တင် သမီပူပစာ။ ရဋ္ဌိနည်း။

အသေခ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော လောကီစိတ်, နိဗ္ဗာန်, အရဟတ္တဖိုလ်တို့၏ အသေခ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာ။

တစ်နည်း။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အန္ဓပုထုဇဉ် ရဟန္တာတို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ရဟန္တာ၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာ။ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလွန်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အဓိသယနည်း

တစ်နည်း။ ။အသေခ၌ အ-သဒ္ဒါ ဝုဒ္ဓိ အနက်ကိုဟောခိုက်။အတူဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမည်ကို အတူရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်စား၊ သဒိသူပစာ။

****

ဝါကျစဉ်(၇၅)

(က) ဥပသမ္ပန္နော နာမ ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော၊ ပတ္တောတိ အတ္ထော။

(ခ) ဘိက္ခုဘာဝေါ ဟိ ဥပရိဘာဝေါ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) တခ္ခေသ ယထာဝုတ္တေန ကမ္မေန သမာပန္နတ္တာ ဥပသမ္ပန္နော တိဝုစ္စတိ။
(ဃ) တေ့ စ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ ကေမေဝ အာဂတံ။[ပါ။ ၄၊၁။၂၀၈။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခဟိ-မှန်။

(ဂ)တခ္ခ-ထိုမြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်း။သေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ကမ္မေန ဝိနည်းကံဖြင့်။ —

(ဃ)စ-ဆက်။တေ့-ဤ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌။ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ၊ဉတ္တိစတုတ္ထကံဟူသော။ ကေမေဝ-ကံ တစ်မျိုးတည်းသာ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က) ဖြင့်အထက်တန်း၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပသမ္ပန္နမည်သော ဟု ဥပ-၏ ဥပရိဘာဝ အနက်ကို ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ ထို စကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဥပ-သဒ္ဒါသည် အခြားသော သမီပ,ဘုသ စသောအနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် [ခ] မိန့်။

တား။ ။ဥပ-သဒ္ဒါသည် သမီပ, ဘုသစသော အနက်တို့၌ ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းအဖြစ်သည် အထက်တန်း၏ အဖြစ်မည်သောကြောင့် ဥပ-သဒ္ဒါ၏ ဥပရိ ဘာဝ အနက်ကိုဟော၏ဟု ဖွင့်ဆိုသော ငါ့စကား သင့်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဋ္ဌိကရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မ။ ။စတုန္နံ ပူရဏီ စတုတ္ထီ။ ဉတ္တိမေဝ စတုတ္ထီ ယဿာတိ ဉတ္တိစတုတ္ထံ။ ဉတ္တိစတုတ္ထဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ။

ဉတ္တိစတုတ္ထ-ဝိသေသအရ-ဥတ်လျှင် လေးခုမြောက်ရှိခြင်းဂုဏ်-မုချ။ထို-၏ ဝိနည်းကံနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-ဥတ်လျှင် လေးခုမြောက် ရှိသော ဝိနည်းကံရ၏။

ဥပသမ္ပန္န။ ။ဥပရိဘာဝံ အမ္ပန္နောတိ ဥပသမ္ပန္နော။ သမာပန္နဿ ဘာဝေါ သမာပန္နတ္တံ။

သမာပန္န တဒ္ဓိတ်အရ ဘိက္ခုဘာဝသို့ ရောက်သူသည် မုချ။ ထို-၏ တ္တအရ ရောက်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿယ+ နိဿိတ စပ်-ဌာန။တ္တအရ ရောက်ခြင်း ကြိယာ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သမာပန္န ။ ။သံ-အာ-ပဒ+တ။

http://www.dhammadownload.com

ပတ္တ ॥ ॥ပ-အပ+တ॥

ဥတ္တိ ॥ ॥ဉာ+တိ॥ ဣတ္ထိလိင်၊ ရတ္တာဒိဝုဏ်း॥

နံပါတ် (၆)

(က)ဥပရိဘာဝံ-ဖြင့် ဥပ-သဒ္ဒါ၏ ဥပရိဘာဝ အနက် ဟောသည်ကိုသိစေ။သမာပန္နော-ဖြင့် သံ-အာ-ဥပသာရ ပုဒ်တို့၏ အနက်ထူး မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊တ-ပစ္စည်းကို အန္န-ပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာ-ဖြင့် သမာပန္နော၌ တပစ္စည်း ကတ္တုသာဓန၌သက်၍ သမ္ပဒ္ဒတီတိ သမ္ပန္နောဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ဥပရိဘာဝံ သမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နော- ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(ခ) ဘိက္ခုဘာဝေါ- ဖြင့် ဥပရိဘာဝအရ ဘိက္ခုဘာဝကို အရကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဥပရိဘာဝံ / ဥပရိဘာဂံ…

'ဥပရိဘာဂေ ဥပသမ္ပန္နော'ဟုသဒ္ဒနီတိ၌ ဆို၍ ထိုအလို ဥပရိဘာဂံ ဟု ဖြစ်သင့်ငြားသော်လည်း၊အဘိဓာန် ဂယှာကာရော ပရိတ္တေသု-ဟုဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဥပသဒ္ဒါသည် ဥပရိဘာဂ အနက်ကိုမဟော ဥပရိတ္တ(ဥပရိဘာဝ) အနက်ဟောသည်ကိုသာ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သည်ကြောင့် ' ဥပရိဘာဝံ ' သင့်॥

နံပါတ် (၈)

ဥပသမ္ပန္န॥ ॥အပေါင်းဖြစ်သော ဗောဓိကျသမ္ပန္န စသော ရဟန်းတို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မုပသမ္ပဒ ရဟန်း၌တင်စာ ဧကဒေသူပစာ॥

ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မုပသမ္ပဒ ရဟန်းတည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့်-ဗောဓိကျ စသော နည်းသောရဟန်းကိုလည်း ရကြောင့် ယေဘုယျနည်း॥

****

ဝါကျစဉ် (၇၅)

(က) ပဋ္ဌဂ်ဒသင်္ဂသီလံ တာဝ သီလမေဝ။

(ခ) တဉ္စ ဗုဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နေပိ အနုပ္ပန္နေပိ လောကေ ပဝတ္တတိ။

(ဂ) ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တသ္မိံ သီလေ ဗုဒ္ဓါပိ သာဝကာပိ မဟာဇနံ သမာဒပေန္တိ။

(ဃ) အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ကမ္မဝါဒိနော စ ဓမ္မိကာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စက္ကဝတ္တီ စ မဟာရာဇာနော မဟာဗောဓိသတ္တာ စ သမာဒပေန္တိ။

(င) သာမမ္ပိ ပဏ္ဍိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမာဒိယန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

(စ) တေ တံကုသလံ ဓမ္မံ ပရိပူရေတွာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောန္တိ။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၂၀၉။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)တာဝ၊ အဓိသီလ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။

(ခ)ဟိ၊ မှန်။တံ၊ထိုငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလကို။ဝါ၊သည်။ဗုဒ္ဓေ၊သည်။ ဥပ္ပန္နေပိ၊ သော်လည်းကောင်း။

(ဃ)ကမ္မဝါဒိနော၊ကံဟူ၍ဆိုခြင်းအလေ့ ရှိကြကုန်သော။ဝါ၊ကံဟူ၍ အလေ့အားဖြင့် ဆိုကြကုန်သော။ဓမ္မိကာ၊တရားကိုစောင့်ကြကုန်သော။စက္ကဝတ္တိ၊ စကြာရတနာကို လည်စေတတ်ကုန်သော။မဟာရာဇာနော စ၊တို့သည်လည်းကောင်း။[မဟာဇနကံ] သမာဒပေန္တိ။

(စ)တေ၊ ထိုပညာရှိ ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် ပဉ္စင်္ဂသီလ ဒသင်္ဂသီလ၏ သီလသာမညမည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ပဉ္စင်္ဂ ဒသင်္ဂ သီလသည်လည်း သုံးပါးအပြားရှိသော သမ္ပတ္တိကို ဆောင်တတ်သည်ဖြစ်၍ အဓိသီလမည်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် 'ပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလံ တာဝ သီလမေဝ' ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ကျ ဆရာ့စကားသည် အသို့သင့်ရာပါအံ့နည်း။ (ခ) မိန့်။

(ဂ)စသည် အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ)ဖြင့် ပဉ္စင်္ဂ ဒသင်္ဂသီလ၏ ဘုရားပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊မပွင့်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ယခုအခါ၌ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် ဝေဖန်၍ပြခြင်းငှာ။ဝါ-ချဲ့ခြင်းငှာ(ဂ)စသည် မိန့်။

(ဃ) သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ဘုရားပွင့်တော်မူသောအခါ၌ ပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလ၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တပည့်သားတို့သည် များစွာသော လူအပေါင်းတို့ကို ဆောက်တည်စေကြကုန်၏ ဆိုတော်မူ၏။ဘုရားမပွင့်သောအခါ ၎င်းသီလ၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူအများကို ဆောက်တည်စေကြပါကုန်သနည်း။လူအများကိုဆောက်တည် စေနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

(င)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(ဂ+ဃ) ဖြင့် ဘုရားပွင့်သော်လည်းကောင်း၊မပွင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယင်းပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလ၌ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စသော အရှင်မြတ်တို့သည် လူအများကို ယထာရဟဆောက်တည်စေကြသည်၏ အဖြစ်ကိုပြပြီး၍၊ ယခုအခါ၌ ဘုရားပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ မပွင့်သော်လည်းကောင်း ဆောက်တည်ကြသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ (င) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(စ) အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ-ဃ-င) တို့ဖြင့် ဘုရားပွင့်သောလည်းကောင်း၊ မပွင့်သော်လည်းကောင်း ပဉ္စင်္ဂ ဒသင်္ဂသီလ၏ ဖြစ်ခြင်းကို အကျယ်ပြပြီး၍ယခုအခါ၌ ၄င်းသီလ၏အကျိုးကို ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ပြခြင်းငှာ (စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ယုတ္တိဒဋ္ဌီကရဏ။(ဂ-ဃ-င) ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင် (ဃ) ပက္ခန္တရ။ (င) ပက္ခန္တရ။ (စ) ဖလ။

နံပါတ် (၄)

ဥပွန္န။ ။ **ဥပ္ပန္နတီတိ ဥပ္ပန္နော။**

ပဒဓာတ်- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မုချ။အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်စသော ရှေးရှေးဉာဏ် ဖလူ။နောက်နောက်သောဉာဏ်တို့သည် ကာရဏူ။တ-ပစ္စည်း အနုတ္တရဝိမောက္ခဂုဏ်တို့ဖြင့် ထုံအပ်သော ခန္ဓပဉ္စကကိုစွဲ၍ ဘုရားဟုခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သော သတ္တသန္တာနပညတ် ဒြဗ် ဝိသေသ ရ၏။

သာဝက။ ။**ဘဂဝတော ဝစနံ သုဏန္တီတိ သာဝကာ။**

သု ဓာတ် ဘုရားစကားကို လိုက်နာကျင့်သုံးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော သဒ္ဓါ,သတိ,ဝီရိယ,ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ယောနိသောမနသိကာရ စသော ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ပီတိပါမောဇ္ဇ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော နောက်နောက်စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ဏွု-ဘုရားတပည့်သား သာဝက ရ၏။

ပဥ္စင်္ဂ။ ။**ပဥ္စ အင်္ဂါနိ ဧတဿာတိ ပဥ္စင်္ဂံ။ပဥ္စင်္ဂဉ္စ ဒသင်္ဂဉ္စ ပဥ္စင်္ဂဒသင်္ဂံ။**

ပဥ္စင်္ဂဒသင်္ဂဉ္စ တံ သီလဉ္စာတိ ပဥ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလံ။

မဟာဓနေ ။ ။ **ဓနာနံ သမူဟော ဓနော။**

မဟန္တော စ သော ဓနောစာတိ မဟာဓနော။

ကမ္မဝါဒိနော။ ။ **ဝဒန္တိ သီလေနာတိ ဝါဒိနော။ ကမ္မန္တိ ဝါဒိနော ကမ္မဝါဒိနော။**

ခမ္ဘိကာ ။ ။ **ခမ္ဘံ ရက္ခန္တီတိ ခမ္ဘိကာ။**

စက္ကဝတ္တီ။ ။ **စက္ကံ ဝတ္တေန္တီတိ စက္ကဝတ္တီ။**

နံပါတ် (၅)

သီလ ။ ။ သီလ+အ။ တစ်နည်း- သီ+လ။

လောက ။ ။ လုဇ+ဏ။

မဟာ ။ ။ မဟ+အန္တ။

ဓန ။ ။ ဓန+အ။

စက္က ။ ။ စက္က+အ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

တိဿောတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **အဓိသီလသိက္ခာတိ** အဓိကံ ဥတ္တမံ-သီလန္တိ အဓိသီလံ၊ အဓိသီလဉ္စ တံ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာစာတိ အဓိသီလသိက္ခာ။

[ဋ-၂၀၉။]

ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါဖြင့် တိဿော ဟူသောသဒ္ဒါသည် အရေအတွက်ကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်းဟု သိစေ။(တစ်နည်း) တိဿောသဒ္ဒါသည် အရေအတွက် ပိုင်းခြားကြောင်းသဒ္ဒါကို အဦးမူ၍ တိ-သဒ္ဒါသည် အရေအတွက်သချ်ာကို ဟောသည်ကိုသိစေ။

သိက္ခိတဗ္ဗတော-ဖြင့် သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အပစ္စည်းကံအနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**ကွင်းပါဠိဖြင့်** အဓိသီလသိက္ခာဟူသောပုဒ်ကို ဒွန်သမာသ် စသည်တွဲအပ်သည်မဟုတ်။အဓိသီလဉ္စ တံ သိက္ခာစာတိ အဓိသီလသိက္ခာဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်းသမာသ်၏ တုလျာဒိကရဏအနက် ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သမာဒိယန္တိ / သမာဒီယန္တိ...

ဒါ အာဒါနေ သံအာပုဗ္ဗော ' ကွစိဓာတူ'တိ အာဒိနာ ယမှိ ဓာတွန္တဿ ဤကာရာ ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိကိုထောက်၍ ကတ္တားဟောဖြစ်ရကား 'သမာဒိယန္တိ' ဟူသောပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

မဟာဇနံ။ ။လူများဟူသော အစိတ်ကိုမှတ်၍ဆိုသဖြင့် နဂါး,ဂဠုန် စသော အပေါင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏ / နိဒဿနနည်း။

သမဏဗြာဟ္မဏာ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ရဟန်း, ပုဏ္ဏားတို့၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သောရဟန်း, ပုဏ္ဏား,သာမန်လူ,နဂါး,ဂဠုန်တို့၌တင်စား ကေဒေသူပစာ။ ဝဓာနနည်း၊ ဥပလက္ခဏနည်း။

ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ဘတ္တိ။ ။အစိတ်ဖြစ်သောဒေဝသမ္ဘတ္တိမနုဿသမ္ဘတ္တိ တို့၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဒေဝ,မနုဿ,နိဗ္ဗာနသမ္ဘတ္တိတို့၌တင်စား ကေဒေသူပစာ။ ပဓာန/ ဥပလက္ခဏ/နိဒဿန။

နံပါတ် (၁၀)

ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သီလံ အင်္ဂါ-ဝိရတီစေတနာယူ၍ လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ။

****

ဝါကျစဉ် (၇၆)

(က) ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ပန ' အဓိသီလံ 'န္တိ ဝုစ္စတိ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) တဥ္စိ သူရိယော ဝိယ ပဇ္ဇောတာနံ သိနေရု ဝိယ ပဗ္ဗတာနံ သဗ္ဗလောကိသီလာနံ အဓိကဥ္စေဝ ဥတ္တမဥ္စ။

(ဂ) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ စ ပဝတ္တတိ၊ န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ။

(ဃ) န ဟိ တံ ပညတ္တိံ ဥဒ္ဓရိတွာ အညော သတ္တော ဌပေတုံ သက္ကောတိ၊ ဗုဒ္ဓါယေဝ ပန သဗ္ဗသော ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရသောတံ ဆိန္ဒိတွာ တဿ တဿ ဝီတိက္ကမဿ အနုစ္ဆဝိကံ တံ သီလသံဝရံ ပညပေန္တိ။

(င) ပါတိမောက္ခသံဝရတောပိ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ အဓိသီလံ။

(စ) တံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတံ။

(ဆ) န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ပဋိသေဝတိ။ [ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၉။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဟိ၊မှန်။တံ၊ထိုပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည်။သူရိယော၊သည်။ပဇ္ဇောတာနံ၊တောက်ပကုန်သော လ,နက္ခတ်,တာရာတို့ထက်။အဓိကောဝိယ စ၊ ဥတ္တမောဝိယစ၊ သိနေရု- မြင်းမိုရ်တောင်သည်။ပဗ္ဗတာနံ၊တို့ထက်။ အဓိကောဝိယစ၊ ဥတ္တမောဝိယစ၊ တထာ-တူ။

(ဂ)စ-ဆက်။

(ဃ)ဟိ-ယသ္မာ။[မအူ]ဟိ-မှန်။ [ဘာဋီ]တံ-ထိုပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို။အညော၊ မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးသော။ပန-အဗ္ဗယကား။ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရသောတံ၊ ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရတို့၌ လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းတည်းဟူသော အယဉ်ကို။ တံ သီလသံဝရံ၊ ထိုပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကို။

(င)စ-ဆက်။

(စ)ပန၊သော်လည်း။တံ၊ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သောသီလကို။ဣဓ၊ဤသိက္ခာပုဒ်အရာ၌။

(ဆ)ဟိ၊မှန်။[တစ်နည်း]ဟိ-ယသ္မာ။တံ၊ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သောသီလသို့။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၏ အလုံးစုံသောလောကီသီလတို့ထက် လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်၊ မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြဆိုတော်မူ၏။ငင်းပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည် အဘယ်အခါ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလမှ တစ်ပါးသောကာလ၌ ဖြစ်ကောင်း အံ့လော။ (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည် ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါ၌သာဖြစ်၏။ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါကိုကြဉ်၍ မဖြစ်ဟု ဆိုတော်မူ၏။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ဓမ္မတာ၏အစွမ်းဖြင့် ပါတိမောက္ခ

http://www.dhammadownload.com

သံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါယေဝ ပဝတ္တတိ၊ န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ-ဟု ပါတိမောက္ခသီလသံဝရ ဖြစ်ရာ ကာလကို မှတ်၍ ဆိုရပါသည်- (ဃ)မိန့်။

(ဃ)ဗုဒ္ဓါယေဝ သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(ဃ)၌ န ဟိ-စသည်ဖြင့် ၄င်းပါတိမောက္ခသီလကို ပညတ်ကိုထုတ်၍ ဘုရားမှတစ်ပါးသော သတ္တဝါသည် ထားခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကိုပြပြီး၍။ယခုအခါ၌ ဤမည်သောဝတ္ထုကြောင့်၊ ဤမည်သော ဝီတိက္ကမကြောင့် ဤမည်သော အာပတ်ဖြစ်၏ဟု ပညတ်ခြင်းသည် တစ်ပါးသောသူတို့၏ အရာမဟုတ်၊သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ အစွမ်းသာဟုပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဗုဒ္ဓါယေဝ-စသည်မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဠှီကရဏ။**တစ်နည်း**-တပ္ပါကဋီကရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ-ဥပန္ယာသ။ (ဃ)ယုတ္တိဒဠှီကရဏ။**တစ်နည်း**-ကာရဏ။ထိုတွင် ဗုဒ္ဓါယေဝပန အန္ဓယ၊ န ဟိ တံ-ဗျတိရေက။(င) ပက္ခန္တရ။**တစ်နည်း** ဝါကျာရမ္ဘ။ (စ) ဝါကျာရမ္ဘ-ဥပါန္ယာသ။ (ဆ) ကာရဏ။**တစ်နည်း**-ဒဠှီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

အဓိသီလ။ ။**ကုသလေသု ကာယဝစီကမ္မာနိ သီလတိ သမာဒပေတီတိ သီလံ။တစ်နည်း-ကုသလာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန သီလေတိ ဥပဓာရေတိ ဝါ သီလံ။သီလန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ဧတ္ထ ဓောတိ ဝါ သီလံ။**

သီလ ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်မှုချ။အဓိကရဏတ္ထ ဝိရတိစေတနာစသော တရားတို့၏ ဥပါဒ် ဖလူ။အ-ပစ္စည်း သီလ ရ၏။

အဓိကံ သီလံ အဓိသီလံ။

အဓိ ဝိသေသန လွန်ကဲ ထူးမြတ်သော ဂုဏ်မှုချ။ထို၏ သီလနှင့်ဂုဏ ဂုဏေး အစပ် သမ္ဗန် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး လွန်ကဲထူးမြတ်သော သီလ ရ၏။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ။ ။**ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥပ္ပါဒေါ။ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပါဒေါ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ။**

ဗုဒ္ဓ ဝိသေ ဘုရားဒြဗ် မှုချ။ထို ၏ ပွင့်တော်မူရာကာလနှင့်ကာလ/ကာလဝန္တစပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး ဘုရားပွင့်ရာ ကာလ ရ၏။

လောကိယသီလာနိ။ ။**လောကိယာနိ စ တာနိ သီလာနိ စာတိ လောကိယသီလာနိ။သဗ္ဗာနိ စ တာနိ လောကိယသီလာနိစာတိ သဗ္ဗလောကိယသီလာနိ။**

ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရသောတ။ ။**ကာယော စ ဝစီ စ ကာယဝစီ။ တာ ဧဝ ဒွါရာနိ ကာယဝစီဒွါရာနိ။တေသု အဇ္ဈာစာရော ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရော။ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရောစ သော သောတော စာတိ**

http://www.dhammadownload.com

ကာယဝစီဒွါရအစ္စျာစာရသောတော။

သမာပန္နော။ **။သုဋ္ဌု အာပန္နော သမာပန္နော။**

နံပါတ် (၅)

သူရိယ။ ။သု+ဏ္ဍသ။တစ်နည်း-သရ+ယ။

ပဓ္တောတ။ ။ပ+ဇုတ+ဏ။

သိနေရု။ ။သိနာ+ရေု။**သိနာတိ သုစိ ကရောတီတိ သိနေရု။**

ပဗ္ဗတ။ ။ပဗ္ဗ+တ။ကတ္တုတ္ထ။တစ်နည်း-ပဗ္ဗပုဒ်+တပစ္စည်း။

နံပါတ် (၆)

ဌာနာရဟောနာတိ ကာရဏာရဟေန သတ္ထုသာသနာရဟေန။(ဋ္ဌ၊၂၀၈)

ကာရဏာရဟေနဖြင့် ဌာနာရဟေန၌ ဌာနသဒ္ဒါသည် အကြောင်းအနက်ဟောသည်ကို သိစေ။တစ်နည်း-တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဌာနံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဌာနဟူသည် အကြောင်းပင်တည်း ဟုသိစေ။**သတ္ထုသာသနာရဟေနဖြင့်** ကာရဏာဟူသည် အကြောင်းသာမာန်မဟုတ်၊မြတ်စွာဘုရား၏ ဥပသမ္ပဒ အရာ၌ ဆုံးမအပ်သော ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာပင်တည်း။**တစ်နည်း-**မြတ်စွာဘုရား၏ သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော သာသနာတော်ပင်တည်းဟု သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ/ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ/ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေန...

"ရိတေ ဝိနာ၊ အညတြာဘိတို့၊ ယှဉ်ရာမှန်လှ၊ယင်းပဒဝယ်၊ဒု,တ,ပဉ္စမီ သက်မြဲတည်း။ ဟူသော နိယံ အရ (၃)ပါဌ်လုံးသင့်။

တံ သမာပန္နော/ သမာသ်/ ဝါကျ...

"တံ သမာပန္နောတိ တေန မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တသီလေန သမာပန္နော"-ဟု ယောဇနာဖွင့်ရကား သမာသ်ပုဒ် အဖြစ်သာသင့်။

န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီတိ စ လောကိယအဓိစိတ္တသမာပန္နော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီတိ အာပန္နံ ဟု အလားတူ ဌာန၌ သာရတ္ထ-ဖွင့်သောကြောင့် သမာသ်/ဝါကျ (၂)ပါဌ်လုံးသင့်။

နံပါတ် (၈)

(က)ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ။ ။ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ကာလတည်း ဟူသော ဌာနဖြင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ တည်းဟူသော ဌာနီကိုမှတ်၍ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလတည်း ဟူသော အများကို ဆိုသဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလတည်းဟူသော အနည်းကိုလည်းရသောကြောင့် တဗ္ဗဟုလ္လနည်း။

(ခ)ရှုနည်း။ ။ပဌမပါရာဇိက အရာဝယ် အလိုရှိအပ်သော အဓိသီလနှင့်-မကင်းရာသည် ဖြစ်၍ ပါတိမောက္ခ သံဝရလည်းဟူသော လောကီသီလကိုလည်း အလိုရှိအပ်၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဆ)နည်း။ ။မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲခြင်းနှင့် မကင်းရာသည် ဖြစ်၍ ပါတိမောက္ခသံဝရဟုဆိုအပ်သော လောကီသီလသို့ရောက်သော ရဟန်းသည် မေထုန်အကျင့်ကိုမှီဝဲ၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္ထာပနည်း။

(က)အဓိသီလံ။ ။အကျိုးဖြစ်သော လောကုတ္တရာ သီလ၏အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌ တင်စား ဖလူပစာ။

ပြဋ္ဌာန်းသော ပါတိမောက္ခသံဝရာသီလကို ဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသောဝိဝဋ္ဋနိဿိတသီလ,ပဋ္ဌက်သီလ,ဒသက်သီလတို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။ အဘေဒနည်း။အဝိနာဘာဝနည်းလည်းရ၏။ [ဝိမတိအလို ပဓာနနည်း]

နံပါတ် (၁၀)

(ဆ) **ဘိက္ခုအရ။** ။ခန္ဓာငါးပါးကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၇၇)

(က) ကာမာဝစရာနိ ပန အဋ္ဌ ကုသလစိတ္တာနိ, လောကိယအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ ဧကေချံ ကတ္တာ စိတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(ခ) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါနုပ္ပါဒေ စသာ ပဝတ္တိ၊သမာဒပနံ,သမာဒါနဉ္စ သီလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဂ) ဝိပဿနာပါဒကံ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ ပန 'အဓိစိတ္တ' န္တိ ဝုစ္စတိ။

(ဃ) တဒ္ဒိ အဓိသီလံ ဝိယ သီလာနံ သဗ္ဗလောကိယစိတ္တာနံ အဓိကဉ္စေဝ ဥတ္တမဉ္စ။

(င) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ စ ဟောတိ, န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ။

(စ) တတောပိ စ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ။

(ဆ) တံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတံ။

(ဇ) န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ။

[ပါ၊ဋ္ဌ၊၁၊၂၀၉။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပနအဓိသီလမှတစ်ပါး အဓိစိတ္တကိုဆိုအံ့။ ဧကေချံတစ်ပေါင်းတည်း။ ဝါ-တူကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ကို။

(ခ)စ ဆက်။[ဘာဒ္ဓိ]တစ်နည်း၊စ-ဂန္တဂရှုကို ပယ်ဦးအံ့။ [မဒ္ဓ]အဿ၊ ထိုစိတ်၏။ဝါ၊ကို။ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါနုပ္ပါဒေ၊ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါပွင့်တော်မမူရာအခါ၌။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။သမာဒပနဉ္စ၊များးစွာသော လူတို့၏အပေါင်းကို ကောင်းစွာယူစေခြင်းကိုလည်းကောင်း။သမာဒါနဉ္စ၊ ကိုယ်တိုင်ကောင်းစွာယူခြင်းကို

http://www.dhammadownload.com

လည်းကောင်း။

(ဂ)ပန၊ စိတ္တမှတစ်ပါး အဓိစိတ္တကိုဆိုဦးအံ့။

(ဃ)ဟိ၊ မှန်။တံ၊ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်သည်။အဓိသီလံ၊ သည်။သီလာနံ၊အလုံးစုံကုန်သော လောကီဖြစ်ကုန်သော သီလတို့ထက်။ အဓိကံ ဝိယစေဝ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ဥတ္တမဥ္စဝိယ ၊သဗ္ဗလောကိယစိတ္တာနံ၊တို့ထက်။ အဓိကဉ္စေဝ ဥတ္တမဥ္စ ဟောတိ။

(င)စ၊ ဆက်။

(စ)စ၊ဆက်။ တတောပိ၊ ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်ထက် လည်း။မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ၊မဂ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည် သာလျှင်။

(ဆ)ပန၊သော်လည်း။တံ၊ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို။ဣဓ၊ ဤသိက္ခာ ပုဒ် အရာ၌။

(ဇ)ဟိ၊ မှန်။**တစ်နည်း**-ဟိ ယသ္မာ။တံ၊သို့။

နံပါတ် (၂)

(ခ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က)ဖြင့် ၈-ပါးသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်၊ လောကီဖြစ်သော ၈-ပါးသော သမာပတ်စိတ်တို့၏ စိတ်သာမည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍၊ယခုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူရာ ဖြစ်သောအခါ၊မပွင့်တော်မူရာအ ခါ၌ ထိုစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကို ဆောက်တည်စေခြင်းကို လည်းကောင်း၊မိမိဆောက်တည်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊သီလ၌ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ဖြင့် သိအပ်၏ဟု ညွှန်ပြခြင်းငှာ (ခ)မိန့်။

(င)စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ)ဖြင့် ၈-ပါးသော သမာပတ်စိတ်၏ အလုံးစုံသော လောကီစိတ်တို့ထက် လွန်ကဲသည်၏အဖြစ် မြတ်သည်အဖြစ်ကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြတော်မူ၏။ထို ၈-ပါးသော သမာပတ်စိတ်သည် အဘယ်အခါ၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလမှ တစ်ပါးသော ကာလ၌ ဖြစ်ကောင်းအံ့လော။ (င) မိန့်။

(ဆ)စောဒနာ။ ။ဆရာ(စ)ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်သည်အဓိ စိတ္တမည်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။အကယ်၍ မဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်သာ အဓိစိတ္တမည်ငြားအံ့၊ယင်းသို့ မည်သည်ရှိသော် ၄င်းမဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်ကို ဤပထမပါရာဇိကအရာ၌ အလိုရှိအပ်၏တု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဆ)မိန့်။

(ဇ)အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(ဆ)ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောစိတ် ကို ဤပထမပါရာဇိကဋ္ဌ အလိုမရှိအပ်ဟု ဆိုတော်မူ၏။အဘယ်ကြောင့် မဂ်ဖိုလ် နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်ကို ဤပထမပါရာဇိကဋ္ဌ အလိုမရှိအပ်ပါသနည်း။ မဂ်ဖိုလ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောစိတ်သည် ဥပစာမဟုတ်၊မုချအားဖြင့် အဓိစိတ္တမည် သည်မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဇ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဥပန္ယာသ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။(ဃ)တပ္ပါကဋီကရဏ။
တစ်နည်း ဒဋ္ဌီကရဏ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ၊ဥပန္ယာသ။(စ)ဝါကျာရမ္ဘ။
တစ်နည်း ပက္ခန္တရ။(ဆ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဇ)ဒဋ္ဌီကရဏ။တစ်နည်းကာရဏ။

နံပါတ် (၄)

ကာမာဝစရ။ **။ကာမေတီတိ ကာမော။ကာမဿ အဝစရာနိ ကာမာဝစရာနိ။**

ကာမ-ဝိသေ အရ ကာမတဏှာ မှချ။ထို၏ မဟာကုသိုလ်နှင့် အာရမ္မဏိက+အာရမ္မဏ စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရ၏။

ကာမီယတီတိ ဝါ ကာမော။ အဝစရန္တီတိ အဝစရာနိ။
ကာမေ အဝစရာနိ ကာမာဝစရာနိ။

ကာမ ဝိသေအရ ကာမ ၁၁ ဘုံ မှချ။ထို၏ မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်ဌာန+ဌာနီစပ်- ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရ၏။

တစ်နည်း။ **။ကာမေတီတိ ကာမော။ကိလေသေ ကာမီယတီတိ ဝါ-ကာမော။ကာမော စ ကာမော စ ကာမာ။ အဝစရန္တိ ဧတ္ထာတိ အဝစရာနိ။ကာမာနံ အဝစရာနိ ကာမာဝစရာနိ။**

ဝိပဿနာပါဒက။ **။အနိစ္စာဒိဝိဝိဓေနာကာရေန ပဿတီတိ ဝိပဿနာ။ ပဇ္ဇတိ ပါပုဏီယတီ ဧတေနာတိ ပါဒေါ၊ ပါဒေါ ဧဝ ပါဒကံ။ ဝိပဿနာယ ပါဒကံ ဝိပဿနာပါဒကံ။**
သမာပဇ္ဇိယန္တီတိ သမာပတ္တိယော။
အဋ္ဌသမာပတ္တီဟိ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ။

အဋ္ဌ သမာပတ္တိ ဝိသေ အရ ၈-ပါးသောသမာပတ် မှချ။ထို၏စိတ်နှင့်+နိဿိတ+နိဿျစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ၈-ရှစ်ပါးသော သမာပတ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ် ရ၏။

ကောဋ္ဌ ။ **။ကောနံ ဘာဝေါ ကောဋ္ဌံ။**

မဂ္ဂဖလစိတ္တ။ **။မဂ္ဂေန သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ။ ဖလဉ္စ တံ စိတ္တဉ္စာတိ ဖလစိတ္တံ။ မဂ္ဂစိတ္တဉ္စ ဖလစိတ္တဉ္စ မဂ္ဂဖလစိတ္တံ။**

နံပါတ် (၅)

စိတ္တ ။ ။စိတ်+တ။တစ်နည်း။စိန္တ+တ။ ကတ္တုသ္ထ။ ကာရဏာတ္ထ။

သမာဒပန။ ။သံ-အာ-ဒါ+ယု။ ဘာဝတ္ထ။

နံပါတ် (၆)

ဥပသမ္ပန္နော နာမ ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော၊ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ [ဋ္ဌ၊၂၀၈။]

ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော-ဖြင့် ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော ဥပသမ္ပန္နောဟု

http://www.dhammadownload.com

ဝစနတ္ထပြု၍ ဥပ-သဒ္ဒါ၏ ဥပရိဘာဝ အနက်၌ဖြစ်ခြင်း၊ဥပသမ္ပန္နောကား ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ကံအနက်ကိုဟောသည်ကိုလည်းကောင်း ဥပသမ္ပန္န တီတိ ဥပသမ္ပန္နော ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တပစ္စည်း ကံအနက်၌သက်သည်ကိုလည်း ကောင်း သိစေ။

ပဌ္ဌာဖြင့် သမာပန္နော-၌ သံ-အာ ပုဗ္ဗ ပဒဓာတ်၏ ဤ၌ပါပုဏာန အနက်၌ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

သူရိယော/ သုရိယော…

'သုရိယော'ဟု သီသျှာ မူတို့၌ ပါဠ်ရှိတတ်ရာ ကစ္စည်းကျမ်းဝယ်မနုပူရ စသော သုတ်၏ ဝုတ္တိ၌ 'မနု,ပူရ,သုဏ,ကု, သု, ဣလ, အလ, မဟ,သိက္ခစ္စေဝ မာဒီဟိ စသည်ပါဠ်ရှိခြင်း ဥဒါဟရဏ်၌ သုရိယောတိ သု-ဟိံသာယံ၊သု-အ ဘိသဝေ၊သု-ဂတိမှိ။သု-သံဝနေ၊သု-ပါဏဂဗ္ဘဝိမောစနေသူတိ၊ပဋ္ဌနံ့ မညတရဿ ရူပံ'ဟု ပါဠ်ရှိခြင်း၊ ၎င်းအဖွင့်ရူပသိဒ္ဓိ၌လည်း သု-ဟိံသာယံ၊အန္ဓကာရဝိမနေန သတ္တာနံ ဘယံ ဟိံသာတီတိ သုရိယော' ရ-ကာရာဂမော၊ သကာရဿယတ္တဥ္စ' ဟု ပါဠ်ရှိခြင်း ဤအကြောင်းများကြောင့် 'သုရိယော' ဟူသော ပါဠ်သာသင့်ဖွယ် ရှိ၏။

သို့ရာတွင် ကစ္စည်းကျမ်းဝယ် 'သဝုနမူသာန မတောထော၈ သုတ်ရှိ ဝုတ္တိ၌လည်း 'သဝုအဿ ဣစ္စေတောသံ ဦ-ဥ အသာနံ'ဟု သီဟိုဠ်မူမြန်မာမူ အားလုံး၌ ဒီဃဖြင့် ပါဠ်ရှိခြင်း၊၎င်းအဖွင့် အချို့ ဉာသ်ဝယ် 'သု'ဟုရဿဖြင့်ရှိသော် လည်း ၎င်းအဖွင့် ရူပသိဒ္ဓိဝယ် သုတ် ဝုတ္တိ ၂-ရပ်လုံး၌ ဒီဃနှင့်ပါဠ်ရှိသည့်အပြင် 'သူ-ဟိံသာယံ'ဟု ပါဠ်ရှိခြင်း ဤအကြောင်းများကြောင့် မနုပူရစသော သုတ်၏ ဝုတ္တိ ဥဒါဟရဏ်တို့နှင့်၎င်းအဖွင့်ဉာသ်,ရူတို့၌ 'သူ-ဟိံသာယံ'ဟု ပါဠ်ရှိသင့်ပါ သည်။ထိုသို့ရှိသောပါဠ်သည်သာ 'လောကာနံ သူရဘာဝံ ဇနေတီတိ သူရိယော' ဟုဖွင့်သော အဘိဓာန်ဋီကာ ၆၂နှင့်လည်း ညီညွတ်ပါသည်။ထို့ကြောင့် 'သူရိယော' ဟု ဒီဃဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(ဆ)ရှုနည်း။ ။အဓိပ္ပေတဖြစ်သောစိတ်နှင့် မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ဝိပဿနာ ပါဒကဖြစ်သော ၈-ပါးသော သမာပတ်နှင့်ယှဉ်သော လောကီစိတ်ကိုလည်းအ လိုရှိအပ်၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

(ဓ)ရှုနည်း။ ။လောကီအဓိစိတ္တသို့ရောက်သော ရဟန်းသည်မေထုနသေဝန မှုနှင့် မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲ၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

ကာမာဝစရာနိ။ ။ဌာနဖြစ်သောကာမဘုံဖြင့် ဌာနီဖြစ်သောစိတ်ကိုမှတ်၍ ကာ

http://www.dhammadownload.com

မဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသောအများကိုဆိုသဖြင့်ရူပ,အရူပဘုံတို့၌ဖြစ်ခြင်းအနည်းကိုလည်းရသောကြောင့်တဗ္ဗဟုလ္လနည်း။

ဌာနဖြစ်သော ကာမ ၁၁-ဘုံ၏ကာမာဝစရ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော စိတ်၌ တင်စားဌာနူပစာ။ (အဘေဒနည်း)

(ဂ)အဓိစိတ္တံ။ ။အကျိုးဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်၏အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာပါဒကဖြစ်သော ၈-ပါးသော လောကီစိတ်၌ တင်စား ဖလူပစာ။ အဝိနာဘာဝနည်း။

တစ်နည်း။ ။ပြဋ္ဌာန်းသော ဝိပဿနာပါဒက လောကီစိတ်ကိုဆိုသဖြင့် မပြဋ္ဌာန်းသော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်သော လောကီမဟာကုသိုလ်စိတ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် **ပဓာန**နည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၃၈)

(က) 'အတ္ထိ ဒိန္နံ အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ'န္တိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တံ ပန ကမ္မဿကတညာဏံ ပညာ။

(ခ) သာ ဟိ ဗုဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နေပိ အနုပ္ပန္နေပိ လောကေ ပဝတ္တတိ။

(ဂ) ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါစ ကမ္မဝါဒိနော စ ခဏ္ဍိကာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စက္ကဝတ္တီစ မဟာရာဇာနော မဟာဗောဓိသတ္တာ စ သမာဒပေန္တိ။

(င) သာမမ္ပိ ပဏ္ဍိတာ သတ္တာ သမာဒိယန္တိ။

(စ) တထာ ဟိ အင်္ကုရော ဒသဝဿသဟဿာနိ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ ဝေလာမော,ဝေဿန္တရော ,အညေ စ ဗဟူ ပဏ္ဍိတမနုဿာ မဟာဒါနာနိ အဒံသု။

(ဆ) တေ တံ ကုသလံ ဓမ္မံ ပရိပူရေတွာ ဒေဝေသုစ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊၁၊၂၁၀။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပေးလှူကြောင်းစေတနာသည်။ [အတ္ထိ]။ယိဋ္ဌံ၊ပူဇော်အပ်ကုန်သော ယဇ်ကြီးကို ပူဇော်ကြောင်း စေတနာသည်။ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တံ၊ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်သော။

(ခ)ဟိ၊မှန်။သာ၊ထိုကမ္မဿကတပညာသည်။

(စ)တထာ-ထိုဝစနံ၊သည်။ဟိ-သစ္စံ။အင်္ကုရော-အင်္ကုရမင်းသားသည်။ ဝေလာမော၊သော။[ဗြာဟ္မဏော စ]အညေ၊ဝေလာမအမည်ရှိသောပုဏ္ဏား, ဝေဿန္တရာ အမည်ရှိသော မင်းမှ တစ်ပါးကုန်သော။

http://www.dhammadownload.com

(ဆ)တော မနုဿာ၊ တံ ခမ္ဘံ၊ ထို ဒါနတရားကို။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် ကမ္မဿကတဉာဏ်၏ ပညာသာမန် မည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ကမ္မဿကတဉာဏ်သည် လည်း သုံးပါးသော သမ္မတ္တိကိုဆောင်တတ်သည်ဖြစ်၍ အဓိပညာ မည်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျှက် ကမ္မဿကတဉာဏ်သည် ပညာသာမန်မည်၏ ဟုဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့သင့်ရာပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဃ)ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ဘုရားပွင့်တော်မူသောအခါ ကမ္မဿကတဉာဏ် **ပညာ၌** မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ဘုရားတပည့်သားတို့သည်လည်း ကောင်းလူအပေါင်းတို့ကို ဆောက်တည်စေ၏ဟုဆိုကော်မူ၏။ဘုရားမပွင့်သောအခါ ကမ္မဿကတဉာဏ်၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူများအပေါင်းကို ဆောက်တည်စေ ပါသနည်း။ ဓမ္မတာအားဖြင့် လူအပေါင်းသည် ကမ္မဿတဉာဏ်၌ ဆောက်တည် ကြပါကုန်သလော။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

(စ)သို့စောဒနာ။ ။ဆရာ(င)ဖြင့်ပညာရှိတို့သည် ဘုရားပွင့်သော်လည်းကောင်း၊ မပွင့်သော်လည်းကောင်း၊ငင်းဉာဏ်ကို ကိုယ်တိုင်လည်းဆောက်တည်ကြကုန်သည် ၏အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။အဘယ်ကြောင့် ၎င်းတို့ကို သိအပ်ပါသနည်း။ပစ္စက္ခ အားဖြင့် သိပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဋ္ဌီကရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ။

(စ)ဉာပကဒဋ္ဌီကရဏ။(ဆ)ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

သမထာ။ ။**ပါပေ သမေတီတိ သမထော။**

သမဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ မကောင်းမှုအကုသိုလ်တရားတို့၏ အာဘာဝ- မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ-ရဟန်းတို့၏ ပကတူပနိသျသတ္တိဖလူ။ကာမကုသိုလ်၏ တဒင်္ဂ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၏ ဝိက္ခမ္ဘန၊မဂ်ကုသိုလ်၏ သမုစ္ဆေဒ၊ဖိုလ်ကုသိုလ်၏ ပဋိပဿ မ္ဘနသတ္တိ ဖလူ။ယုပစ္စည်း- ရဟန်းဒြဗ်ရ၏။

သမ္မတိ သန္တစိတ္တော ဘဝတီတိ သမထော။

သမဓာတ်-ငြိမ်သက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောသတိပညာ ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ယောနိသောမနသိကာရစသောရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ပီတိပါမောဇ္ဇ စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကာရဏူ။ ယု-ရဟန်းဒြဗ် ရ၏။

ဗြာဟ္မဏ ။ ။ **ဗြဟ္မံ အဏတီတိ ဗြာဟ္မဏော။**

http://www.dhammadownload.com

ဗြဟ္မ ပုဒ်အရ ဗေဒ မုချ။ထို-၏ရွတ်ဆိုခြင်း ကြိယာနှင့်ကမ္မ + ကမ္မိစပ် ဌာန္။အဏ ဓာတ် ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။အ-ပစ္စည်းနှင့် သမာသ်ပုဒ်အရ ပုဏ္ဏားဒြဗ်ရ၏။

ဗြဟ္မုနော အပစ္စံ ဗြဟ္မဏော။

ဗြဟ္မ တဒ္ဓိတ်အရ ဗြဟ္မာမင်းရ၏။ထို-၏ ပုဏ္ဏားနှင့် ဇနက+ဇညစပ် ဌာန္။ဏ ပစ္စည်း ပုဏ္ဏားဒြဗ်ရ၏။

စက္ကဝတ္တိ။ ။ စက္ကံ ဝတ္တေတီတိ စက္ကဝတ္တိ။

စက္က ပုဒ်အရ စကြာရတနာသည် မုချ။ထို ၏ လည်စေခြင်း ကြိယာနှင့် ကမ္မ+ကမ္မိစပ် ဌာန္။**တစ်နည်း**ထို ၏ မင်းဒြဗ်နှင့်သံ+သာမိစပ် ဌာန္။ဝတု ဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ စကြာရတနာ၏ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဘောဂုဏ် မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ မြတ်သောမင်း (ဝါ) စကြာဝတေးမင်း၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။သမာသ်ပုဒ်လုံးနှင့် ဏီ ပစ္စည်းအရ စကြာဝတေးမင်းသည် အပဓာန၊စကြာရတနာကိုလည်စေသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ယိဋ္ဌန္တိအာဒိနယော။ ။ယိဋ္ဌံ ဣတိ အာဒိ ဧတဿာတိ ယိဋ္ဌန္တိအာဒိ။

ယိဋ္ဌန္တိအာဒိ စ သော နယော စာတိ ယိဋ္ဌန္တိအာဒိနယော။

ကမ္မဿကတဉာဏံ။ ။သဿ ဣဒံ သကံ။ ကမ္မမေဝ သကံ ဧတဿာတိ

ကမ္မဿကံ။ ကမ္မဿကဿ ဘာဝေါ ကမ္မဿကတာ။

တံ ဇာနာတီတိ ကမ္မဿကတဉာဏံ။

ဝဿသဟဿာနိ။ ။ ဝဿာနံ သဟဿာနိ ဝဿသဟဿာနိ။

ဒသဝဿသဟဿာနိ။ ။ ဒသဟိ ဂုဏိတာနိ ဝဿသဟဿာနိ

ဒသဝဿသဟဿာနိ။

မဟာဒါနံ။ ။ မဟန္တဉ္စ တံ ဒါနဉ္စာတိ မဟာဒါနံ။

ပဏ္ဍိတမနုဿာ။ ။ ပဏ္ဍိတာ စ တေ မနုဿာ စာတိ ပဏ္ဍိတမနုဿာ။

နံပါတ် (၅)

ယိဋ္ဌ	။	။ ယဇ+တ
ဒေဝ	။	။ ဒိဝု + ဏ။ ကတ္တုဋ္ဌ၊ ကမ္မဋ္ဌဒွ် ယထာရဟာဖြစ်၏။
မနုဿ	။	။ မနု + ဥဿ။ ကတ္တုဋ္ဌ။
စက္က	။	။ စက္က + အ။ စက္ကတိ အပရာပရံ ပရိဝတ္တတီတိ စက္ကံ။
		စရ + က။ စဇ + က။ ကရ +ရ။

နံပါတ်စဉ် (၆)

နံ သိက္ခတီတိ အသေခေါ၊ သေက္ခဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဂ္ဂဖလေ ဋ္ဌိတော၊ တတော ဥတ္တရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော ခီဏာသဝေါ 'အသေခေါ' တိ ဝုစ္စတိ။

http://www.dhammadownload.com

(၄၊၂၀၈။)နှ **သိက္ခတိ** ဖြင့် သိက္ခတီတိ သေခေါ၊ န သေခေါ အသေက္ခော ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ထ-ပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အ-သဒ္ဒါန ၏ ကာရိယ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊အသေခေါကား ကမ္မဓာရယမိဿက တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဖြစ်၍ တုလျတ် အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

ခီဏာသဝေါဖြင့် အသေခအရ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေ။

တတော ဥတ္တရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတောဖြင့် ရဟန္တာဟူသည် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ အသေက္ခမည်သည်မဟုတ်၊အရဟတ္တဖိုလ်မှ အထက်၌ ကျင့်ကြံအားထုတ်ဖွယ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အသေက္ခမည်သတည်း ဟု သိစေ။

သေက္ခဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဂ္ဂဖလေ ဌိတော ဖြင့် အသေက္ခ ဟူသည် သေက္ခတို့၏တရားတို့ကို လွန်၍မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၌တည်သော ခီဏာသဝ ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ကမ္မဿကတညာဏံ/ကမ္မဿကတာညာဏံ....

သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံဟု ဆိုသောကြောင့် သံယုဂ်နောင်းရာ၌တာ၌ ရဿပြုဟု(ဂဏ္ဌိသစ်-၄၉၃)၌ ဆိုသောကြောင့် ရဿ သံယုတ်နှင့် ကမ္မဿကတ ညာဏံ ဟူသော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(က)အတ္တံဒီနံ့ အတ္တံယိနံ့ အာဒိနယပ္ပဝတ္တံ။ ။အတ္တံဒီနံ့ အတ္တံယိနံ့ဟူသော အစိတ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အတ္တံဟုတ် အစရှိသော အပေါင်းကိုလည်းရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း၊ ဧကဒေသူပစာ။

(ဂ)မဟာဇနံ။ ။များစွာသော လူအပေါင်းတည်းဟူသော အစိတ်ကိုမှတ်၍ ဆိုသဖြင့် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတည်းဟူသော အပေါင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း။ ဧကဒေသူပစာ။

(က)ကမ္မဿကတညာဏံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ကမ္မဿကတညာဏ်၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော သာသနိကသီတ ဝဋ္ဋဂါမိနီ ပညာအားလုံး၌တင်စား ဧကဒေသူ။ ဥပလက္ခဏနည်း။(**ဥပလက္ခဏမတ္တမေတံ။သာသနိကသီတာ ပန သဗ္ဗာပိ ဝဋ္ဋဂါမိနီ ကုသလပညာ ကမ္မဿကတညာဏေ ပဝိဋ္ဌာ။**) ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၂။

နံပါတ် (၁၀)

သမာဒိယန္တီ အရ။ ။ကမ္မဿကတညာဏ်ကို ဆောက်တည်သောအားဖြင့် ဖြစ်သော ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၇၉)

(က) တိလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကံ ပန ဝိပဿနာဉာဏံ 'အဓိပညာ' တိဝုစ္စတိ။
(ခ) ယာ ဟိ အဓိသီလအဓိစိတ္တာနိ ဝိယ သီလစိတ္တာနံ သဗ္ဗလောကိယပညာနံ အဓိကာ စေဝ ဥတ္တမာစ။
(ဂ) န စ ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ လောကေ ပဝတ္တတိ။
(ဃ) တတော ဝိ စ မဂ္ဂဖလပညာဝ အဓိပညာ။
(င) သာ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတာ။
(စ) န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီတိ။

(ပါ၊ ဋ္ဌ၊၁။၂၁၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပန၊ပညာမှတစ်ပါး အဓိပညာကိုဆိုအံ့။တိလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကံ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတို့၏အစွမ်းအဖြင့် သုံးပါးသောလက္ခဏာ ဟုတ္တာ အဘာဝအစ ရှိသော အခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတတ်သော။

(ခ)ဟိ၊မှန်။သာ-ထိုဝိပဿနာ ပညာသည်။အဓိသီလအဓိစိတ္တာနိ၊တို့သည်။ သီလစိတ္တာနံ၊တို့တွင်။ဝါ-တို့ထက်။အဓိကာနိ ဝိယ၊စေဝ၊ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဥတ္တမာနိစ၊လည်းကောင်း။သဗ္ဗလောကိယပညာနံ၊တို့တွင်။ဝါ-တို့ထက်။အဓိကာစေဝ ဥတ္တမာစ။ (ဟောတိ)

(ဂ)စ၊ဆက်။ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ၊မြတ်စွာဘုရား၏ဖြစ်တော်မူရာ ဖြစ်သောအခါကို။ ဝိနာ၊၍။

(ဃ)စ၊ဆက်။ တတော ဝိ၊ထိုဝိပဿနာပညာထက်လည်း။

(င)ပန၊သော်လည်း။သာ၊ထိုမဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကို။ ဣဓ၊၌အဓိပညာ သိက္ခာ၌။

(စ)ဟိ၊မှန်။**တစ်နည်း**။ဟိ၊ယသ္မာ၊တံ၊ထိုမဂ်ဖိုလ်ပညာသို့။သမာပန္နော၊ရောက် ပြီးသော။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ စသော။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် လက္ခဏာသုံးပါး၏အခြင်းအရာကို ပိုင်းဖြတ်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အဓိပညာဟူ၍ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ငင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပညာသည် အဘယ်အခါ၌ဖြစ်ပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလမှ တစ်ပါးသောကာလ၌ ဖြစ်ကောင်းအံ့လော။ဟုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ **(ဃ)သို့**။ ။ဆရာ (က-ခ) တို့ဖြင့် အလုံးစုံသော လောကီပညာတို့ထက် ပိုလွန်မြင့် မြတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အဓိပညာမည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ် သည်မူရှ အဓိပညာမည်ပါသနည်း အဘိဉာဉ်စသော မဟဂ္ဂုတ်ပညာသည်လည်း

http://www.dhammadownload.com

အဓိပညာမည်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ပညာသည်သာ မုချအားဖြင့် အဓိပညာမည်၏ဟုဖွင့်ပြအပ်၏။အကယ်၍ မဂ်ဖိုလ်ပညာသည်သည်မုချအဓိပညာမည်ငြားအံ့။ ယင်းသို့ မည်သော် ယင်းပညာကို ဤ၌အလိုရှိအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (င) ဖြင့် မဂ် ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောပညာကို ဤ၌ အဓိပညာအရ အလိုမရှိအပ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။မဂ် ဖိုလ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပညာသည်သာ မုချအားဖြင့် အဓိပညာမည်သည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက်အဘယ့်ကြောင့် မဂ် ဖိုလ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပညာကို ပထမပါရာဇိကဌ် အလိုမရှိအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏ။**တစ်နည်း**-ဒဋ္ဌိကရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။**တစ်နည်း**-ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ။(စ)ဒဋ္ဌိကရဏ။

တစ်နည်း-ကာရဏ။

နံပါတ် (၄)

ပညာ။ ။ ပဇာနာတီတိ ပညာ။ ပညာပေတီတိ ပညာ။

ပ-ပုဗ္ဗ ဉာဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တုရုပ္ပ အမောဟနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ် မုချ။ဟေတုကတ္တုရုပ္ပ-အမောဟ၏ သဘာဝတပစ္စယညတ္တိ ဖလူ။အ-ပစ္စည်း ပညိန္ဒြေစေတသိက်ရ၏။

တေန တေန အနိစ္စာဒိနာ ပကာရေန ဇာနာတီတိ ပညာ။

ပ-ဥပသာရ အနိစ္စစသော အပြားသည် မုချ။ထို-၏ သိခြင်းကြိယာနှင့် ဝိသေသန+သျှ စပ် ဌာန။ဉာဓာတ် သိတတ်သော သတ္တိရ၏။အ- သတ္တိမန္တဖြစ်သော ပညိန္ဒြေစေတသိက်ရ၏။

အဓိပညာ။ ။ အဓိကာ ပညာ အဓိပညာ။

အဓိ ဥပသာရ လွန်ကဲထူးမြတ်သောဂုဏ် မုချ။ထို ၏ ပညာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မဂ် ဖိုလ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပညာမုချ။ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ဖလူ။

ဘိက္ခူ။ ။ ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခူ။

ဘိက္ခ ဓာတ်အရ သဒ္ဒါ သတိ မုချ။ရူ-ပစ္စည်း ပုထုဇဉ် အရိယာရဟန်း သာမန်ရ၏။တံသမာပန္နော ထောက်၍ ဤအရာ၌ကား မဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောပညာသို့ ရောက်သော အရိယာရဟန်းရ၏။

တိလက္ခဏာကာရ။ ။တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနံ တိလက္ခဏံ။

တိလက္ခဏဿ အာကာရော တိလက္ခဏာကာရော။

http://www.dhammadownload.com

တံ ပရိစ္ဆေဒတီတိ တီလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒံ။

တိလက္ခဏာအရ အနိစ္စတာအစရှိသော လက္ခဏာယဉ်သုံးပါး မုချ။ထို၏ အာကာရ အရ ဟုတ္တာ အဘာဝ စသောအခြင်းအရာနှင့် နိသျ+နိဿိတ စပ်ဥာနူ။ပုဒ်လုံးအရ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး၏ ဟုတ္တာ အဘာဝ စသောအခြင်းအရာ ရ၏။

ဝိပဿနာဉာဏံ။ ။ဝိပဿနာ စ တံ ဉာဏံ စာတိ ဝိပဿနာဉာဏံ။

မဂ္ဂဖလာနိ။ ။မဂ္ဂါ စ ဖလာနိ စာတိ မဂ္ဂဖလာနိ။

မဂ္ဂဖလပညာ။ ။မဂ္ဂဖလေဟိ သမ္ပယုတ္တာ ပညာ မဂ္ဂဖလပညာ။

နံပါတ် (၅)

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ အဆုံးအဖြတ်

"အဝိဂ္ဂဟဏေန နိပါတယောဂေပိ ပဥ္စမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ ဒုတိယာစ တတိယာစ" ဟူသော ကစ္စည်းဝုတ္တိကို ထောက်၍ ဝိနာ နိပါတ် ပုဒ်၏ အယှဉ် ပဥ္စမီဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပဥ္စမီဝိဘတ်သည် အပါဒါနသညာရသော ကံ-အနက်၌ ဖြစ်ပါသည်။

နံပါတ် (၆)

(က)**ဝိပဿနာ ဉာဏံ ဝုစ္စတိ**-ဖြင့် အဓိပ္ပာအရ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။**တီလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒ**က်ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် ဟူသည် အနိစ္စစသော လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး၏ ဟုတ္တာ အဘာဝ အစရှိသောအခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်၏ သဘာဝကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

သဗ္ဗညုတဉာဏံ/သဗ္ဗညုတညာဏံ...

ပဥ္စနေယျပဘေဒံ သဗ္ဗံ အညာသီတိ သဗ္ဗညူ။သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတာ။သာ ဧဝ ဉာဏံ သဗ္ဗညုတာဉာဏန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သဗ္ဗညုတညာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟူသော ဓမ္မနိဒေသ အဋ္ဌကထာ (နှာ-၅၀) အလားတူဖွင့်သော ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။သခ်ါရဝိကာရလက္ခဏနိဗ္ဗာနပညတ္တိဝသေန ပဥ္စဝိဓံ သဗ္ဗံနေယျံမဗ္ဗံ ဇာနာတိ သီလေနာတိ သဗ္ဗညူ။တဿ ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတာ၊တာ ပစ္စယေ ပရေ ရဿတ္တံ၊သာဧဝ ဉာဏံ သဗ္ဗညုတညာဏံ သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ-ဟူသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖွင့် မဏိမဉ္ဇူဋီကာတို့ကို ထောက်၍ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပါဠိသာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(ဂ)၌ အတ္တာပန္နနည်း။

(င)၌ အလိုရှိအပ်သော ပညာနှင့်မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ ဤပဌမပါရာဇိကအရာ၌ ဝိပဿနာပညာကို အလိုရှိအပ်၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္တာပန္န နည်း။

http://www.dhammadownload.com

(စ)မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲခြင်းနှင့်မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ လောကီပညာသို့ ရောက်သော ရဟန်းသည် မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲ၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

(က)အဓိပညာ။ ။အကျိုးဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပညာ၏အဓိပညာအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာပညာ၌တင်စား ဖလူပစာ၊အဝိနာဘာဝနည်း။

(က)ဝိပဿနာဉာဏ်တည်းဟူသော အလွန်ကိုဆိုသဖြင့် ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ခြင်းတည်းဟူသော ပညာကိုလည်းရသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌနည်း။ (နည်းလေးဆယ်အလို-ပဓာနနည်း)

****

ဝါကျစဉ် (၈၀)

(က) **တေဝ် သာဓိဝံ နာမာတိ တေဝ်** သဗ္ဗမ္ပိ ဘဂဝတော ဝိနယေ ဠပိတံ သိက္ခာပဒံ, ယသ္မာ တွေ နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တာဒိဘေဒဘိန္နာ ဘိက္ခူ သဟ ဇီဝန္တိ ဧကဇီဝိကာ သဘာဂဇီဝိကာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟောန္တိ၊ တသ္မာ 'သာဇီဝ' န္တိ ဝုစ္စတိ။

(ခ) **တသ္မိံ သိက္ခတီတိ** တံ သိက္ခာပဒံ စိတ္တဿ အဓိကရဏံ ကတွာ ယထာသိက္ခာပဒံ 'န ခေါ သိက္ခာမိ, န သိက္ခာမိ'တိ စိတ္တေန ဩလောကေန္တော သိက္ခတိ။

(ဂ) န ကေဝလဉ္စာယမေတသ္မိံ သာဇီဝသင်္ခါတေ သိက္ခာပဒေယေဝ သိက္ခတိ၊ သိက္ခာယပိ သိက္ခတိ။

(ဃ) 'တေဝ် သာဇီဝံ နာမာ' တိ ဣမဿ ပန အနန္တရဿ ပဒဿ ဝသေန 'တသ္မိံ သိက္ခတိ' တိ ဝုတ္တံ။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၁၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)တွေ၊ဤသိက္ခာပုဒ်၌။ နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တာဒိဘေဒဘိန္နာ၊အမျိုးမျိုးသောအရပ် အမျိုးမျိုးသောဇာတ် အမျိုးမျိုးသောအနွယ်အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော။ ဧကဇီဝိကာ၊တူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်။သဘာဂဇီဝိကာ၊သဘောတူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်။သဘာဂဝုတ္တိနော၊သဘောတူသောဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။

(ခ)ယထာသိက္ခာပဒံ၊သိက္ခာပုဒ်အားလျော်စွာ။ ဝါ-သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း။ သိက္ခာမိ နခေါ၊ ကျင့်ရအံ့လော့။ န သိက္ခာမိနခေါ။

(ဂ)စ၊ဆက်။ကေဝလံ၊ သိက္ခာမဖက်သက်သက်။ အယံ၊ ဤရဟန်းသည်။

(ဃ)ပန၊ထိုသို့ပင်သိက္ခာပုဒ်သာမက သိက္ခာ၌ ကျင့်ပါသော်လည်း။အနန္တ

http://www.dhammadownload.com

ရသ၊အခြားမဲ့လွန်လေပြီးသော။တေ် သာဇိဝံနာမာတိ ဣမဿ ပဒဿ၏။ဝါ၊ နှင့်။ဝသေန၊အစွမ်းအားဖြင့်။ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့ လီနတ္ထုရစောဒနာ။ ။ဆရာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ၌ တေ် သာဇိဝံနာမ-ဟု ဟောတော်မူ၏။တေ် အရ ဘုရားဟောတော်မူသော သိက္ခာပုဒ်ဟူသည် အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိပါသနည်း။တော်၌ ပထမာဝိဘတ်သည် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်ပါသ နည်း။မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ်၌ ထားပါသနည်း။အဘယ့်ကြောင့် သာဇိဝဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။ (တော်၌ ပဌမာဝိဘတ်သည်ဗဟုဝုတ္တအများ ဟူသော အနက်၌ဖြစ်၏။)

(ခ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် တော်ဂါဝိသယဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်တစ် စိတ်တစ်ဒေသမဟုတ် အလုံးစုံ၏အဖြစ် စသည်နှင့် သာဇိဝမည်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြဆိုတော်မူ၏။တသ္မိံဟူသော အာဓာရသည် အာဓေယျကို ငဲ့သောကြောင့်အဘယ် အာဓေယျကိုငဲ့၍ တသ္မိံဟူသော အာဓာရကို ညွှန်ပြအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

တသ္မိံ သိက္ခတီတိ ဧတ္ထ အာဓေယျာပေက္ခတ္တာ အဓိကရဏဿ ကိမာဓေယျမပေက္ခိတ္တာ 'တသ္မိံ' န္တိ အဓိကရဏံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိအာဟ 'တံ သိက္ခာပဒံ စိတ္တဿ အဓိကရဏံ ကတွာ' တိ။ (သာရတ္ထ ၂။ ၆၃။)

(ဂ-ဃ) သို့။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် တသ္မိံဟူသော အာဓာရ၏အာဓေယျကို ငဲ့သော ကြောင့် ၎င်းအာဓာရ၏ အာဓေယျကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။သိက္ခာ သာဇိဝသမာ ပန္နော ၏ ဝိဘင်းဖြစ်သောကြောင့် သိက္ခာနှင့်သာဇိဝသည်လည်း ဘိန္နာဒိကရဏဖြစ် ၍ တေသု သိက္ခတိ ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ မဟောမူ၍ အဘယ့်ကြောင့် 'တသ္မိံ သိက္ခတိ' ဟူ၍ ဧကဝုစ်ဖြင့် ဟောဆိုအပ် ပါသနည်း။ (ဂ-ဃ) မိန့်။

နနုစ 'သိက္ခာသာဇိဝသမာပန္နော' တိ ဣမဿ ပဒဘာဇနေ ကရောန္တေန ယံ သိက္ခံ သာဇိဝဉ္စ သမာပန္နော တဒုဘယံ ဒဿေတွာ တေသု သိက္ခတီ။ တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဇိဝသမာပန္နော' တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ဝေမဝတ္တာ 'တသ္မိံ သိက္ခတိ တေန ဝုစ္စတိ သာဇိဝသမာပန္နော' တိ ဧတ္တကမေဝ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အနုယောလီနစောဒနံ သန္ဓာယာဟ 'န ကေဝလဉ္စာယ မေ တသ္မိံ' န္တိအာဒိ။ (သာရတ္ထ။ ၂၊ ၆၃/၄။)

တစ်နည်း ။ဆရာ တသ္မိံစသည်ဖြင့်ဆို၍။ယင်းသို့ဆိုသော် တသ္မိံ သိက္ခတိဟု ဧ ကဝုစ်ဖြင့် ဟောသောကြောင့် သိက္ခာပုဒ်၌သာကျင့်၏ဟူသော အနက်ကိုသိအပ်ပါသ လော။ (သိက္ခာယပိ၌ ပိ-ရှု) အသို့ သိအပ်သနည်း။ (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်၌သာ ကျင့်သည်မဟုတ်၊ သိက္ခာ၌

http://www.dhammadownload.com

လည်း ကျင့်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ပါဠိ၌ တသ္မိ သိက္ခတိ တေန ဝုစ္စတိ သာဓိဝသမာပန္နောတိဟူ၍ သိက္ခာပုဒ်၌ ကျင့်ခြင်းကိုသာ ဟောဆိုအပ်ပါသနည်း။သိက္ခာသာဇိဝ နှစ်မျိုးလုံးကို ရည်ရွယ်၍ တေသု သိက္ခတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဇိဝသမာပန္နောတိ ဟူ၍ ဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခန္တရ။(ခ-ဂ)ပက္ခန္တရ။ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။ တသ္မိကို သိက္ခတိ၌ အာရုံမျိုးစပ်။

နံပါတ် (၄)

အဓိကရဏ။ ॥ အဓိကရောတိ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထ သိက္ခာပဒေတိ အဓိကရဏံ။

အဓိပုဗ္ဗ ကရဓာတ် ကတ္တုဒြ စိတ်၏ဥပါဒ် မှချ။အဓိကရဏတ္တ-သိက္ခာပုဒ်၏ အာရမ္မဏ(ဝါ)ပကတူပနိဿယတ္တ-ဖလူ။ယု ပစ္စည်း သိက္ခာပုဒ်ရ၏။ဝါ-သိက္ခာပုဒ်သည် အပဒေန ရ၏။ဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၍ စိတ်၏တည်ရာဟူသော ဂုဏ်သည် ပဒေန ရ၏။

သိက္ခာပဒ။ ॥ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ ပဇ္ဇတေ ဉာယတေတိ ပဒံ။ သိက္ခာယ ဒီပကံ ပဒံ သိက္ခာပဒံ။

သိက္ခာအရ -ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဟု ဆိုအပ်သောအဓိသီလသိက္ခာ မှချ။ထို၏ထွန်းပြခြင်းနှင့် ဓောဒေတဗ္ဗ+စောဒက စပ် သမ္ဗန် ဌာန။ပုဒ်လုံး အဓိသီလသိက္ခာကို ထွန်းပြတတ်သော သိက္ခာပုဒ်ရ၏။

ယထာသိက္ခာပဒ။ ॥ သိက္ခာပဒဿ အနုရူပံ ယထာသိက္ခာပဒံ။ (ယောဇနာ)

သိက္ခာပဒ အရ သိက္ခာပုဒ်မှချ။ထို၏လျောက်ပတ်ခြင်းနှင့်သမ္ဗဒါန+သမ္ဗဒါနိ စပ် ဌာန။ပုဒ်လုံး-သိက္ခာပုဒ်အား လျောက်ပတ်သော ဂုဏ်ရ၏။

ဒေသော စ ဇာတိ စ ဂေါတ္တဉ္စ ဒေသဇာတိဂေါတ္တံ။

နာနာပကာရံ ဒေသဇာတိဂေါတ္တံ နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တံ။

တံ အာဒိ ယေသံ နာမာဒီနန္တိ နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တာဒယော။

တေသံ ဘေဒေါ။ တေန ဘိန္နာ။

ဧကံ သမာနံ ဘာဂေါ ဧတဿာတိ သဘာဂံ။

သဘာဂဇီဝိကာ။ ॥သဘာဂံ ဇီဝံ ဧတေသန္တိ သဘာဂဇီဝိကာ။

သမာနော ဘာဂေါ ဧတိဿာတိ သဘာဂါ။

သဘာဂဝုတ္တိနော။ ॥သဘာဂါ ဝုတ္တိ ဧတေသန္တိ သဘာဂဝုတ္တိနော။

သာဓိဝသခိတ်။॥ သာဓိဝံ ဣတိ သခိတံ သာဓိဝသခိတံ။

အနန္တရံ။ ॥ နတ္ထိ အန္တရံ ဧတ္ထမဿာတိ အနန္တရံ။

http://www.dhammadownload.com

န-အန္တရ အရ အကြားမရှိခြင်းဟူသော အခြားမဲ့ဂုဏ် မုချ။ထို၏ အညပုဒ် အရ တော် သာဇိဝ် နာမဟူသော ပုဒ်နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ် ဌာန္။ဣမ အညပုဒ်အရ တော် သာဇိဝ် နာမ ဟူသောပုဒ် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဘဂဝါ ။ ။ ဝိ-ဘန္တ + ဝန္တု။ ဘန္တ-အဝမဒ္ဒနေ။ အတီတကာလ၊ ကတ္တုဋ္ဌ။
တစ်နည်း။ ။ ဝိ-ဘဇ + ဝန္တု။ ဘဇ - သေဝါယံ။
ဒိသ ။ ။ ဒိသ + အ။
ဓာတိ ။ ။ ဓနု + တိ။
ဂေါတ္တ ။ ။ ဂေါ-သဒ္ဒူ။ တာ + တ။
ဝုတ္တိ ။ ။ ဝတု + ဏိ။ အကို - ဥပြု။
အန္တရ ။ ။ အတိ + အရ။

နံပါတ် (၆)

(က)သဗ္ဗိ-စသည်ဖြင့် တေအရ မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောထားတော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည် တစ်ခုတည်းသော သိက္ခာ။ဝါ-ပဌမာဝိဘတ်သည်-ကေတ္တ၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဗဟွတ္တ၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်နှင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သုတ္တန်၌ ထားအပ်သော သိက္ခာပုဒ်မဟုတ်၊ဝိနည်း၌ ထားအပ်သော သိက္ခာပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေ။

ယသ္မာ သဟာဇိဝန္တိ တသ္မာ-ဖြင့် သဟ အာဇိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ သာဇိဝံဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ သ-သည် သဟာသဒ္ဒါ၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊အာ ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အ-ပစ္စည်း အဓိကရဏာ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တာဒိဘေဒဘိန္နာ ဘိက္ခူဖြင့် ဤဝိနည်း ပိဋကတ်၌လာသော အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်၌ ဥပသကာယောက်ျား ဥပသကာမိန်းမ သီတင်းသုံးဖော် ၅-ယောက် တို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်၊ဝါ-တစ်ခုသော အရပ်၌နေသော ရဟန်းတို့သာ တကွဖြစ်ကြသည်မဟုတ်၊အထူးထူးသော အရပ် အမျိုးအနွယ်စသော အပြားရှိသော ရဟန်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏ဟု သိစေ။ (ဧကဇီဝိကာ ဘာဝတ္ထ။)

သဘာဂဇီဝိကာဖြင့် ဧကဇီဝိကာ၌ ဧက-သဒ္ဒါသမာနအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**သဘာဂဝုတ္တိနော**ဖြင့် သဘာဂဇီဝိကာ၌ ဇီဝိကသဒ္ဒါ၏ဝုတ္တိအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။

(ခ) **တံသိက္ခာပဒံ-စသည်ဖြင့်** တသ္မိံအာဓာရသည် အာဓေယျကိုငဲ့သော ကြောင့် ယင်း၏ အာဓေယ်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

ကေဇိဝိတာ/သဘာဂဇိဝိတာ/ကေဇိဝိကာ သဘာဂဇိဝိကာ...

ကေ် သမာနံ ဇိဝိတံ ပဝတ္တနံ တေသန္တိ ကေဇိဝိတာ၊သဘာဂ။ပ။ ဝုတ္တိနော တိ ဣဒံ ပုရိမဿ ဝိဝရဏံဟူသော ယောဇနာကို ထောက်၍ ကေဇိဝိတာ သဘာဂဇိဝိတာ ပါဌ်သာသင့်။ဇီဝနံ ဝုတ္တိ ဇီဝိကာ-ဟူသော အဘိဓာန်ကို ထောက် က ကေဇိဝိကာ၊သဘာဂဇိဝိကာ ပါဌ်များလည်း သင့်မည်ပင်။

သဟ ဇိဝန္တိ / သဟ အာဇိဝန္တိ...

သဟ အာဇိဝန္တိ တွောတိ သာဇီဝေါတိ သမ္ဗသိက္ခာပဒံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ။ သမ္ဗမွိ။ပ။တသ္မာ သာဇိဝန္တိ ဝုစ္စတီတိ ဟူသော သာရတ္ထကို ထောက်၍ သာဇီဝ ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပြရာဖြစ်၍ သဟ+အာဇီဝ ၂-ပုဒ်စပ်ပြီးသောကြောင့် အာဇီဝန္တိ ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(ခ)စိတ္တဿ / စိတ္တေန။ ။ပြဌာန်းသောစိတ်ကို ဆိုသဖြင့် မပြဌာန်းသော သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတသိက်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။ ကေဓဲ သူပစာ။

(ခ) ၌ ကာကောလောနည်းရ။

တသ္မိံ သိက္ခတိ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော သာဇီဝသိက္ခာ၏ တသ္မိံသိက္ခတိဟူသော အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော သိက္ခာ ၃-ပါး၌ တင်စား ကေဒေသူ။ ဥပလက္ခဏာ။

တသ္မိံအရ တရားနှင့်သိက္ခတိအရ တရားသည် မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ပြ၍ဆိုသောကြောင့် အဘေဒနည်း။

****

ဝါကျစဉ် (၈၁)

(က) ကိဉ္စာပိ တံ ဓေ၀ံ ဝုတ္တံ၊ အထ ခေါ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော- တဿာ စ သိက္ခာယ သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သိက္ခတိ၊ တသ္မိံ့ သိက္ခာပဒေ အဝီတိက္ကမန္တော သိက္ခတီတိ။

(ခ) **တေန ဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောတိဣဒမ္ပိ အနန္တရဿ သာဇီဝပဒဿဝ ဝသေန ဝုတ္တံ။**

(ဂ) ယသ္မာ ပန သော သိက္ခမ္ပိ သမာပန္နော၊တသ္မာ သိက္ခာသမာပန္နောတိပိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဃ) ဝေဠိ သတိ 'သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော'တိ တေသံ ပဒသံ ပဒဘာဇနေမ္ပိ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ **(ဝိဋ္ဌ၁၊၂၁၀/၂၁၁။)**

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)တံ၊ထိုတသ္မိံ သိက္ခတိ ဟူသောပုဒ်ကို။စဝံ၊ဤသို့ အခြားမဲ့၌ လွန်လေပြီးသော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်။ကိဥ္စာပိဝုတ္တံ။ ဗွေဿ၊ဤတသ္မိံ သိက္ခတိဟူသောပုဒ်၌။တဿာ စ သိက္ခာယ၊ထိုအဓိသီလဟု ဆိုအပ်သော သိက္ခာ၌လည်း။ပရိပူရဏေ၊ပြည့်ကျင့်လျက်။ဝါ-ပြည့်ကျင့်သောအားဖြင့်။တသ္မိဥ္စသိက္ခာပဒေ၊မြတ်စွာဘုရား၏ စကားဟု ဆိုအပ်သော သိက္ခာပုဒ်၌လည်း။

(ဂ)ပန၊ထိုသို့ပင် အခြားမဲ့လွန်ပြီးသောပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်ပင် မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း။သော ဘိက္ခု၊ အတ္တတော၊သာမတ္ထိယအားဖြင့်။

(ဃ)ဟိ၊လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့။ဧဝံသတိ၊ဤသို့ သာဇီဝသမာပန္နော ဟူသောပုဒ်ဖြင့် သိက္ခာ သံမာပန္နော ဟူသောအနက်ကိုလည်း သိအပ်သည်ရှိသော်။

နံပါတ် (၂)

(က)စသည်သို့။ ။ဆရာအကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် အနန္တရပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့် "တသ္မိံ သိက္ခတိ"ဟု ဟောအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ ယင်းသို့ဖွင့်ဆိုအပ်သည်ရှိသော် သိက္ခာပုဒ်၌သာ သိက္ခာကို မလွန်ကျူးသည်ဖြစ်၍ ကျင့်ရာ၏လော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (က) စသည်မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။**တသ္မိံစ သိက္ခာပဒေစသည်၌ စ သမုစ္စယကို ရှုထားသည်။**

(ခ)သို့ အန္တောလီန။ ။ဆရာ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သိက္ခတိပုဒ်ကို ဟောခြင်း၌ အကြောင်းကို ပြဆိုတော်မူ၏။ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်ဖြင့် ဝိဘင်းဖြစ်သော သိက္ခာနှင့်သာဇီဝသည်လည်း ဘိန္နာဓိကရဏဖြစ်သောကြောင့် "တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော" ဟု ဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် တေနဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ)ဗျတိရေက စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် တသ္မိံ သိက္ခတိ ပုဒ်ကိုသာမဟုတ်၊ တေနဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်ကိုလည်း အကြားမရှိသော သာဇီဝပုဒ်နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့် ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြဆိုတော်မူအပ်၏။အကယ်၍ တေန ဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်၏အကြားမရှိသော သာဇီဝပုဒ်နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့် ဟောတော်မူအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ယင်းသို့ဟောအပ်သည်ရှိသော် ၎င်းသာဇီဝ သမာပန္နော ပုဒ်၌ သိက္ခာပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော သာဇီဝသို့ရောက်၏ဟူ၍သာ အနက်အားဖြင့် သိအပ်ပါသလော။ အဘယ်အနက်ကိုလည်း သိအပ်နိုင်ပါသေးသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ဂ) မိန့်။

(ဃ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က-ခ) ဖြင့် တသ္မိံ သိက္ခတိ တေန ဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ယထာရုတအားဖြင့် သိအပ်သည်မဟုတ်၊ ယထာသမ္ဘဝအားဖြင့် အနက်ကိုပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ရအပ်သောအကျိုးကို ပြခြင်းငှာ (ဃ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(က)ဝါကျာရမ္ဘ။ ထိုတွင် အထခေါ စသည် သမ္ဘာဝနာ။ကိစ္စာပိ စသည် ဂရဟာ။(ခ)ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။

တစ်နည်း။ ဒဠီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

ဒဠ္ဟဗ္ဗော။ ။ ပဿိတဗ္ဗောတိ ဒဠ္ဟဗ္ဗော။

ဒိသ-ကတ္တုဋ္ဌ ဉာဏ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ အနက်၏အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။တဗ္ဗ-အနက်ဒြပ်သည် အပဓာန။ရှုအပ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ကြိယာ သည်သာ ပဓာန။

သမာပန္နော။ ။ သမာပဇ္ဇတီတိ သမာပန္နော။

ပဒ-ဓာတ် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသိက္ခာ၊ဝါ- အဓိသီလသိက္ခာဟုဆို အပ်သော ဝိရတီ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏူ။တ-ပစ္စည်း ရဟန်းဒြပ်သည် အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။သမာပန္နောကား ကြိယာပုဒ်ဖြစ်၍ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဓာတွတ္ထကြိယာသည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ဝီတိက္ကမန္တော။ ။ ဝီတိက္ကမတီတိ ဝီတိက္ကမန္တော။

န ဝီတိက္ကမန္တော အဝီတိက္ကမန္တော။

ဝိ-အတိ-ကမုဓာတ်အရ လွန်ကျူးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီတိက္ကမစေတနာပြဋ္ဌာန်း သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။အယောနိသောမနသိကာရ စသော ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။ဝိပ္ပဋိသာရစသော နောက်နောက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကာရဏူ။တ- ပစ္စည်း လွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ထိုထိုရငြားသော်လည်း ဤ၌ န-နိပါတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် လွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မလွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်သာ ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ပဒဘာဇနံ။ ။ပဒဿ ဘာဇနံ ပဒဘာဇနံ။

နံပါတ် (၅)

တဿာ စ သိက္ခာယ ၌ သမ္ဗိုဝိဘတ် အာဓာရအနက်။

ပရိပုဏ္ဏာ ။ ။ ပရိ - ပူရ + တ။

နံပါတ် (၆)

တတြာတိ တာသု တီသု သိက္ခာသု။**ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာတိ** ယာ အယံ ပါတိမောက္ခသီလသင်္ခါတာ အဓိသီလသိက္ခာ။

တာသု တီသု သိက္ခာသု-ဖြင့် တတြ၌ တပုဒ် တြ-ပစ္စည်း၊ တ-ပုဒ် သည် သိက္ခာ သုံးပါးဟူသော အနက်ကို စွဲယူသုံးသပ်၍၊တြ-ပစ္စည်း သတ္တမီဗဟု ဝုစ်အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**ယာ အယံ**-ဖြင့် ယာယံကို ယာ+အယံဟုပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကိုသိစေ။**ပါတိမောက္ခသီလသင်္ခါတာ**-ဖြင့် အဓိသီလသိက္ခာအရ ပါတိ

http://www.dhammadownload.com

မောက္ခသီလကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(က)သံဝဏ္ဏနာဖြင့် သိက္ခတိအရ ဤ၌ ကျင့်၏ဟူသည် သံဝရသီလကိုဖြည့်ခြင်း၊ သာဓိဝကို မလွန်ကျူးခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အယမေတ္ထ / ဝေမေတ္ထ...

ဣတိတိ ပဒံ ဝေန္တိ ပဒသ္သ သရူပံဟု ယော်ဇနာ၌ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊အယံသဒ္ဒါနှင့် ဇဝံသဒ္ဒါတို့သည် ဤအရာ၌ အနက်တူသောကြောင့်လည်းကောင်း (က) ၌ အယမေတ္ထ၊ ဧဝမေတ္ထ ၂ ပါဌ်လုံးသင့်။

(ဂ)အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗော / အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗံ...

တသ္မာ ထေယျသံဝါသကော အတ္ထတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၂။) အဖွင့်ကို ထောက်၍ လည်းကောင်း၊(က)ဝါကျ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ဘာဝဝါစကပုဒ် ဖြင့်သင့်ရကား ဝေဒိတဗ္ဗံသင့်။သို့သော်လည်း ယောဇနာ၌ **ဣတိဝိ အတ္ထတော အဓိပ္ပါယတော သောဘိက္ခု ပဏ္ဍိတေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော-ဟု** ဖွင့်သောကြောင့် ဘာဝဝါစကပုဒ်မဖြစ်သင့်၊သော ဘိက္ခုဟူသော ကံကိုထောက်၍ ဝေဒိတဗ္ဗော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

တသ္မိံ သိက္ခတိ။ ။တဿာစ သိက္ခာယ တသ္မိံစ သိက္ခာပဒေဟု ၂-ချက်အနက်ရသောကြောင့် ဘိန္နသတ္တိသမဝေသနည်း။

တစ်နည်း။ ။သိက္ခာပုဒ်၌ ကျင့်သောရဟန်းသည် အဓိသီလသိက္ခာနှင့် မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ အဓိသီလသိက္ခာ၌လည်း ကျင့်၏ဟုအနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။

သိက္ခာပဒေ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ယော်ပန ဘိက္ခု စသော ပညတ်၏ မုချသိက္ခာပဒအမည်ကို ထိုပညတ်ဖြင့် ပြအပ်သော အကျိုးဖြစ်သောသီလ၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကာရဏူပစာ။

သာဇီဝသမာပန္နော။ ။သာဇီဝသို့ရောက်သောရဟန်းသည် အဓိသီလသိက္ခာနှင့် မကင်းရာသည်ဖြစ်၍ အဓိသီလ သိက္ခာသို့လည်း ရောက်၏ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်း။ (နေယျတ္ထနည်း)

နံပါတ် (၁၀)

သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော- အာဝတ္တာဟာရ....

ဝိရတိသမ္ပယုတ္တစေတနာ။ (ဝါရိတ္တသီလ)

တစ်နည်း။ ဝိရတိဝိပ္ပယုတ္တစေတနာ။ (စာရိတ္တသီလ) တည်းဟူသော ပုညာတိသယတည်း။ ထိုပုညာတိသယ၏ပဒဋ္ဌာန်ကား၊ ယောနိသောမနသိကာရ သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿယသည်တည်း။ယော်နိသောမနသိကာရကို ယူသဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ထိုလျှင် အကြောင်းရှိသော ကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ သိက္ခတိ၌ ဝိရတိစေသော ပညာတိသယကို ယူသဖြင့် ထို၏ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော အကုသလ မ္မေတို့ကိုလည်း ယူအပ်၏။ထို၏ပဒဋ္ဌာန်ကား အယောနိသောမနသိကာရ၊ အသဒ္ဓမ္မ သဝန၊ ဗာလူပသေဝန စသည်တည်း၊ ထိုလျှင်အကြောင်းရှိသော အကုသိုလ်တရား တို့သည် လည်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် -

. ************

ဝါကျစဉ် (၈၂)

(က) **သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ သိက္ခဥ္စ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ ဒုဗ္ဗလဘာဝဉ္စ အပ္ပကာသေတွာ။**

(ခ) ယသ္မာ စ ဒုဗ္ဗလျေ အာဝိကတေပိ သိက္ခာ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ။

(ဂ) သိက္ခာယ ပန ပစ္စက္ခာတာယ ဒုဗ္ဗလျံ အာဝိကတမေဝ ဟောတိ။

(ဃ) တသ္မာ 'ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ' တိ ဣမိနာ ပဒေန န ကောစိ ဝိသေသတ္ထော လဗ္ဘတိ။

(င) ယထာ ပန 'ဒိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေယျာ'တိ ဝုတ္တေ ဒိရတ္တဝစနေန န ကောစိ ဝိသေသတ္ထော လဗ္ဘတိ၊ ကေဝလံ လောက ဝေါဟာရဝသေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ မုခါရုဠှတာယ စေတံ ဝုတ္တံ။ ဧဝမိဒမ္ပိ ဝေါဟာရဝသေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ မုခါရုဠှတာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၁၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဒုဗ္ဗလဘာဝဥ္စ၊အားမရှိသူ၏အဖြစ်ကိုလည်း။အပ္ပကာသေတွာ၊ ထင် ရှားမပြမူ၍။ (မေထုနာဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ၌ စပ်)

(ခ)ဒုဗ္ဗလျေ၊ အားမရှိသူ၏အဖြစ်ကို။အာဝိကတေပိ၊ထင်စွာပြုအပ်ပြီးပါ သော်လည်း။အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ၊မပယ်စွန့်အပ်သေးသည်သာ။ဝါ၊မချအပ်သေးသည် သာ။

(ဂ)သိက္ခာယ၊ ကို။ပစ္စက္ခာတာယပန၊ပယ်စွန့်အပ်ပြီးသော်ကား။

(င)ပန၊ထိုသို့ ထူးသောအနက်ကို မရအပ်ပါသော်လည်း။ဒိရတ္တဝစနေန၊ ဒိရတ္တသဒ္ဒါဖြင့်။လောကဝေါဟာရဝသေန၊လောက၌ ပြောရိုး၏အစွမ်းဖြင့်။ဗျဉ္ဇန သိလိဋ္ဌတာယ၊သဒ္ဒါတို့၏ ပြေပြစ်ညက်သောကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း- ကောင်း။မုခါရုဠှတာယ၊ နှုတ်သို့တက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ဧတံ၊ ဤဒိရတ္တံဟူသောသဒ္ဒါကို။ဣဒမ္ပိ၊ ဤဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာဟူသော ပုဒ်ကိုလည်း။

မှတ်ချက်။ ။လောကဝေါဟာရဝသေန၊ သုံးပုဒ်ကို မအူသျှ၌ 'အားဖြင့်' ဟု တတိယာဝိသေန ပေး။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ ဆရာ (က) ဖြင့် သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာပုဒ်တို့၏ ပဒတ္တကို ဖွင့်ဆိုအပ်၏။သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ စသည်၌ အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြသော်လည်း သိက္ခာကို စွန့်ချသည်မမည်။သိက္ခာကို စွန့်ချသော်ကား အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကို ထင်စွာပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာ အနက်အထူးကို မရအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ယင်းပုဒ်ကို ဟောအပ်လေသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ခ)စသည်မိန့်။(င-ကုန်တိုင်အောင် မျှော်)(ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဖြစ်သော် သိက္ခာပစ္စက္ခာနမဖြစ်၊သိက္ခာပစ္စက္ခာနဖြစ်သော်ကား ဒုဗ္ဗလျာ ဝိကမ္မဖြစ်သည်သာ ဖြစ်ရကား သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယနှင့် ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ သည် အနက်အားဖြင့် အထူးမရှိသည် မဟုတ်လော။) ဂဏ္ဌိသစ်။

(င)သို့။ ။ဆရာ အနာဝိကတွာ ဟူသောပုဒ်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်ကိုမရ အပ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်မရအပ်ပါဘဲလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဟောဆိုအပ်ပါသနည်း။သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယဟု ဟောက လိုအပ်သော အနက်ပြီး၍ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာကို မဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)စသည် ဝါကျာရမ္ဘ။ထိုတွင် ခ-ဇုတိရေက။(ဂ)အန္ဒယ။

(ဃ)လဒ္ဓဂုဏ။(င) ဝါကျာရမ္ဘ။ ထိုတွင် ယထာမှ ဇတံ ဝုတ္တံ-ဥပမာ။ ဝေမိဒမ္ပိ ဥပမေယျ။ (ဝုတ္တမတ္တံ ဥပမာယ သာမေဉ္စော ယထာစ ပနာတိ အာဒိမာဟ။) ယောဇနာ။

လောကဝေါဟာရဝသေနစသော သုံးပုဒ်သည် ဝုတ္တံ၌ တတိယာဝိသေသန စပ်။ ဘာဠိ၌ကား ကြောင့် ပေး၍ အကြောင်းဟိတ်၊ အကျိုးဖိုလ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒုဗ္ဗလော။ ။နတ္ထိ ဗလံ အဿာတိ ဒုဗ္ဗလော

ဒုဗ္ဗလဿ ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗလျံ။

ဒုဗ္ဗလအရ သိက္ခာပုဒ်ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌ အားမရှိသောရဟန်း မှုချ။ထို ၏အား မရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အားမရှိခြင်း ဂုဏ်နှင့်နိသျ/နိဿိတစပ် ဌာနူ။ ဏျ-ပစ္စည်း-အားမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အားမရှိခြင်းဂုဏ် ရ၏။

ဒိရတ္တံ။ ။ဒွေ ရတ္တိယော ဒိရတ္တံ။

တိရတ္တံ။ ။တိဿော ရတ္တိယော တိရတ္တံ။

ဒိရတ္တတိရတ္တံ။ ။ဒ္ဒိရတ္တံ ဝါ တိရတ္တံဝါ ဒိရတ္တတိရတ္တံ။ (သင်္ချောဘယဗဟုဗ္ဗိ)

ဒိရတ္တ တိရတ္တံဟူသော ဗဟုဗ္ဗိ-ပုဒ်လုံးအရ နှစ်ညဥ့်သုံးညဥ့်သည် မှုချ။ ထို-၏ ဝါ- အညပုဒ်အရ ဝိကပ္ပနအနက်နှင့်အကြောင်း+အကျိုးစပ် ဌာနူ။ဝါ အညပုဒ်အရ နှစ်ညဥ့်သော်လည်း သုံးညဥ့်သော်လည်းဟူသော ဝိကပ်အနက်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဖျူဠနသီလိဋ္ဌတာ။ ။ သီလိဋ္ဌာနံ ဘာဝေါ သီလိဋ္ဌတာ။
ဖျူဠနာနံ သီလိဋ္ဌတာ ဖျူဠနသီလိဋ္ဌတာ။
မုခါရုဠှတာ။ ။ မုခံ အာရုဠှံ မုခါရုဠှံ။ တဿ ဘာဝေါ မုခါရုဠှတာ။
ဒီရဋ္ဌဝစနံ။ ဒီရဋ္ဌံ ဣတိ ဝစနံ ဒီရဋ္ဌဝစနံ။
သေယျံ။ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သေယျံ။ (အိပ်ရာကျောင်း)
သယနံ သေယျံ။ (အိပ်ခြင်း) သေယျံ စ သေယျံ စ သေယျံ။

နံပါတ် (၅)

ဝိသေသ ။ ။ ဝိ-သိသ + ဏ။
ရဋ္ဌိ ။ ။ ရန္ဓ + တိ။ တစ်နည်း။ ရာ + တိ။
သေယျ ။ ။ သိ + ဏျ။
သီလိဋ္ဌ ။ ။ သိလိသ + တ။
မုခ ။ ။ မု + ခ။

နံပါတ် (၆)

(က) စ-သဒ္ဒါနှစ်လုံးဖြင့် ပဒဘာဇနီ၌ သမုစ္စည်းအနက်ရှိသော အတ္ထုပ္ပရဏ စ-သဒ္ဒါဖြစ်သည်ကိုသိစေ။တစ်နည်း လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ပါဌသေသ ဂမျမာန်ကို သိစေ။အပ္ပဋိက္ခိပိတွာဖြင့် အပ္ပစ္စက္ခာယ၌ န+ပဋိ+အာ+ ခါဓာတ်၏ ကထနအနက် ဟောသည် ကိုလည်းကောင်း၊ဤ၌ ပဋိ-၏ ဓာတွတ္ထဝိသေသကဖြစ်၍ပယ်ခြင်း အနက်ဟော သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယ-၏ တွာ ပစ္စည်းကာရိယဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်းသိစေ။

ဒုဗ္ဗလ ဘာဝံ-ဖြင့် ဒုဗ္ဗလျံ၌ ဒုဗ္ဗလပုဒ်+ဏျ ပစ္စည်း၊ယင်းဏျ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်၍ ဒုဗ္ဗလဿ ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗလျံဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။ အပ္ပကာသေတွာဖြင့် အနာဝိကတွာ၌ အာဝိ + ကရဓာတ်၏ပကာသနတ္ထ အနက်ဟောသည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အပ္ပစ္စက္ခာယ/အပ္ပစ္စက္ခာတာယ...

'အပ္ပစ္စက္ခာယ အပ္ပစ္စက္ခာတာယာ' တိ ဥဘယထာပိ ပါဌော တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တောဟု ဂဏ္ဌိ၌ဆိုသောကြောင့် ၂ ပါဌ်လုံးသင့်။

နံပါတ် (၈)

သဟသေယျံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော အိပ်ပျော်ခြင်း၏သေယျအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော အိပ်ပျော်ခြင်း အိပ်ရာကျောင်း၌ တင်စား ကေဒေသူပစာ။
(ကေသေသနည်း ရသည်ကို ၄-နံပါတ်ရှု)

သိက္ခံအပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ။ ။ဤ၌ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ ဟူသောနည်းသည် သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယဟု ဆိုက သိက္ခာကို မချပ္ပ၍ ဟူသောအနက်

http://www.dhammadownload.com

ပြီးပြီးလျက် အလွန်အားဖြင့် ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္វာဟု ဆိုသောကြောင့်ဥဘတ္ထနည်း။ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ သဒ္ဒါတို့သည် အနက်အဓိပ္ပါယ် မပြားဘဲ ပြားသကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

တစ်နည်း။။အားနည်းသည့်၏အဖြစ်သည်အကြောင်း သိက္ခာပစ္စက္ခာနကား အကျိုး သိက္ခာ ပစ္စက္ခာန ဟူသောအကျိုးကိုဆိုသဖြင့် ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဟူသော အကြောင်းကို လည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝ နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဒုဗ္ဗလျအရ။ ။ ရဟန်းဘဝ၌ ငြီးငွေ့ခြင်း မပျော်ခြင်းဟူသော အဝီရိယစိတ် ကောက်။**တစ်နည်း** ကောသဇ္ဇ ထိနမိဒ္ဓပြဋ္ဌာန်းသောဟူသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၈၃)

(က) **ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။**

(ခ) **ဥက္ကဏ္ဌိတောတိ** အနဘိရတိယာ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကိစ္ဆဇီဝိ ကပ္ပတ္တော။

(ဂ) 'အထ ဝါ အဒ္ဓ ယာမိ, သေ့ ယာမိ, ဣတော ယာမိ, ဧတ္ထ ယာမိ'တိ ဥဒ္ဒံ ကဏ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရမာနော၊

(ဃ) ဝိက္ခိတ္တော အနေကဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(င) **အနဘိရတောတိ** သာသနေ အဘိရတိဝိရဟိတော။

[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)အနဘိရတိယာ၊မမွေ့သောပျော်ခြင်းကြောင့်။ကိစ္ဆဇီဝိကပ္ပတ္တော၊ဆင်းရဲ ငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ရောက်သည်။

(ဂ)အဒ္ဓ၊ယနေ့။ယာမိ၊သွားတော့အံ့။ဣတော၊ဤအရပ်မှ။ဝါ-ဤကျောင်း တိုက်မှ။(ဣတော ဌာနတော၊ဣတော ဝိဟာရတော ဝါ)ဧတ္ထ၊ဤမည်သော ကျောင်း တိုက်သို့။[ဧတ္ထာတိ ဂန္တုံ ဣစ္ဆိတပဒေသံ ဝဒတိ]ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ဥဒ္ဒံ၊ အထက်၌။ ကဏ္ဌံ၊လည်ပင်းကို။ကတွာ-၍။**တစ်နည်း**။ ဥဒ္ဒံ ကဏ္ဌံ ကတွာ၊လည်တမော့မော့ လုပ်၍။

(ဃ)ဝိက္ခိတ္တော-အထူးထူးပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိသည်။ဝါ-ပြန့်လွင့် သောစိတ် ရှိသည်။အနေကဂ္ဂေါ၊တစ်ခုတည်းသော အာရုံမရှိသည်။ဝါ-မတည် ကြည်သည်။(ဟုတွာ ဝဒတိ ဝိညာပေတိ)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ဥက္ကဏ္ဌိတ ဟူသည် မမွေ့လျော်ခြင်းကြောင့် ဤသာသနာတော်၌ ဆင်းရဲငြီးငြင် အသက်ရှင်ခြင်းသို့ ရောက်ရခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို့အနက်အဓိပ္ပါယ်သာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသေးသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)ဝါကျမိန့်။

ကား။ ။ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ မှတ်သားအပ်သည် မဟုတ်။ယနေ့သွားမည်၊ မနက်ဖန်သွားမည်၊ဤအရပ်မှသွားမည်၊ ဤအရပ်သို့သွားမည် ကြံ၍ လည်တမျှော်မျှော် လည်တမော့မော့ ဖြစ်၍ နေထိုင်ရခြင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသေး၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ (ဂ)ဖြင့် ယနေ့ မနက်ဖန်သွားမည်၊ ဤအရပ်မှသွားမည် ဤကျောင်းသို့သွားမည်ဟူ၍ လည်တမော့မော့ပြု၍နေခြင်းသည် ဥက္ကဏ္ဌိတမည်၏ ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။လည်တမော့မော့နေခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသနည်း လည်တမော့မော့ပြု၍ နေရခြင်းအကြောင်းကို မပြဆိုပြီလော။စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်

[အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓံမုခေ ဣတော စိတောစ ဩလောကေန္တော အာဟိဏ္ဍတီတိ အာဟ 'ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဍံ ကတွာ ဝိဟရမာနာ'တိ]သာရတ္ထကိုရှုသော် အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တောသည် လည်တမော့မော့ ဖြစ်နေရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း တက်လိုက်သည်။ ဝိမတိ၌လည်း ဤသို့ပင်၊ ရိုးရာတက်လိုသော် ဝုတ္တံဟောတိရှု၍ လည်တမော့မော့ဖြစ်နေရခြင်း ဖြစ်နေရပုံကို သိသာအောင် ဥဇုကတ္တပိဏ္ဍတ္ထပြသည်ဟုပင် ထုံးစံအတိုင်း ကြံပါ။

[သာစ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဝိက္ခေပနေဝါတိ ဝိက္ခိတ္တောတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဝိမတိ၊၁။၁၃၃။]

နံပါတ် (၃)

(ခ) ပက္ခန္တရ၊ (ဂ) နယန္တရပက္ခန္တရ၊ (ဃ)ဝိတ္ထာရ၊ (င) ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဥက္ကဏ္ဌိတော။ ။ ဥက္ကဏ္ဌနံ ဥက္ကဏ္ဌာ (ကိစ္စဝိဂ္ဂဟ)

ဥက္ကဏ္ဌာ ဣတော ပတ္တောတိ ဥက္ကဏ္ဌိတော။(ဂ)ဝါကျအလို

ဥဒ္ဓံ ဂတော ကဏ္ဍော ဧတိဿာတိ ဥက္ကဏ္ဍာ(အနဘိရတိ)

ဥက္ကဏ္ဍံ ဣတော ဂတော ပတ္တောတိ ဥက္ကဏ္ဌိတော။(ဃ)ဝါကျအလို (အမရပူရဆရာတော်)။

တစ်နည်း။ ။ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဍော ဥက္ကဏ္ဍော။

ဥက္ကဏ္ဍော သဉ္ဇာတော အဿာတိ ဥက္ကဏ္ဌိတော။(ဘာဋီ)

(ဂ)ဥက္ကဏ္ဌာအရ-ဆင်းရဲငြီးငြင် အသက်ရှင်ရခြင်းမှချ။ထို ၏ ရောက်သော

http://www.dhammadownload.com

ရဟာန်းနှင့် ဌာနီ ဌာနအစပ်သမ္ဗန်ဌာန။ ဥက္ကဏ္ဍိတ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ ရောက်သောရဟာန်း ရဏ်။

(ဃ)ဥ+ကဏ္ဍ အရ အထက်၌ဖြစ်သော လည်သည် မုချ၊ထို ၏ တေ အညပုဒ်အရ အနဘိရတိနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေး+ နိဿယ+နိဿိတအစပ်သမ္ဗန် ဌာန။ တေ အညပုဒ်အရ အထက်၌လည်းရှိသော ပျင်းရိခြင်းရဏ်။

ဥက္ကဏ္ဍ-အရ အထက်၌လည်းရှိသော ပျင်းရိခြင်း မုချ။ထို ၏ ရောက်သောရဟာန်းနှင့် ဌာနီဌာန အစပ်သမ္ဗန် ဌာန။သမာသ်ပုဒ်-အထက်၌လည်းရှိသော ပျင်းရိခြင်းသို့ရောက်သောရဟာန်းရဏ်။

မှတ်ချက်။ ။မစိုးရိမ်၌-မုချ+ဥပစာ ကြံ၍ ကောက်ထားသည်။ထိုဌ် ရှုပါ။

အနေကဂ္ဂေါ။ ။န ဧက် အနေကာနိ။အနေကာနိ အဂ္ဂါနိ ယဿာတိ အနေကဂ္ဂေါ။

နံပါတ် (၅)

သာသနံ။ ။သာသ+ယု။

ကစ္ဆု။ ။ကိရ+ဆ၊ (ကိရတိ သုခန္တိ ကိစ္ဆံ။)

ကဏ္ဍ။ ။ကဏ္ဍ+အ။**တစ်နည်း**။ကမု+ဍ။ (ဩဒနာဒီနိ ကာမေတီတိ ကဏ္ဍော။)

အစ္ဆ။ ။ဣမပုဒ်+ဓ္ဓ-ပစ္စည်း။ (ဣမသ္မိံ ဒိဝသေ အစ္ဆ။)

ဝိကွိတ္တ။ ။ဝိ+ခိပ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က)**ဣမသ္မိံ သာသနေဖြင့်** ဣဓ-၌ ဣ-သည် ဣမသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ဣမဖြင့် သာသနာကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဓ-ပစ္စည်း သတ္တမီအနက်၌သက်သည်ကို လည်းကောင်းသိစေ။

(ခ)**ကိစ္ဆဇီဝိကပ္ပတ္တောဖြင့်** ဥက္ကဏ္ဍိတောဌ် ဥက္ကဏ္ဍပုဒ်၊ဣတပုဒ်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ဥ ပုဒ်၊ ကဏ္ဍဓာတ်၏ ကိစ္ဆဇီဝန အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အ-ပစ္စည်း ဘာဝသာဓန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတောဌ် ဣဓာတ်၊ တ-ပစ္စည်း၊ဣဓာတ်၏ ပါပုဏနဂတိ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊-ဥက္ကဏ္ဍနှင့် ဣတကို ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

ဣမသ္မိံ သာသနေ- အထက်ပါအတိုင်းဖော်။

အနဘိရတိယာ-ဖြင့် ဥက္ကဏ္ဍိတဖြစ်၏ဟူသည် ပစ္စည်းလေးပါးခေါင်းပါးသောကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူသော အကြောင်းကို သိစေ။

(ဂ)**ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဍံ ကတ္ဘာ ဝိဟရမာနောဖြင့်** ဥက္ကဏ္ဍိတောဌ် ဥက္ကဏ္ဍပုဒ်၊ ဣတပုဒ်၊ဥက္ကဏ္ဍ၌ ဥ ၏ ဥဒ္ဓံအနက်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဥဒ္ဓံ ဂတော ကဏ္ဍော

http://www.dhammadownload.com

တေိသာတိ ဥက္ကဏ္ဍာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အနဘိရတိကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌံ ဣတော ဥက္ကဏ္ဌိတောဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။**အဓ္ဓယာမိစသည်ဖြင့်** ပျင်းရိခြင်း-ကြောင့် နွားအပေါင်းကဲ့သို့ ထွက်ရာလမ်းကို ရှာမှီးနေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဌာနူပစာ-အားဖြင့် ဥက္ကဏ္ဍာမည်သည်ကို လည်းကောင်း၊လည်တမျှော်မျှော်ဖြစ်ပုံ အချင်းအရာကိုလည်းကောင်း သိစေ။ (ဝိမတိရှ)

(င)**အဘိရတိ ဝိရဟိတော-ဖြင့်** အနဘိရတော္ခိ န ၏ ဝိရဟတ္ထဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ အဘိရတိ တေသာတိ အနဘိရတောဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ-သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။[မစိုးရိမ်၌ တစ်နည်းရှ]

နံပါတ် (၇)

ကိစ္ဆဇီဝိကပ္ပတ္တော / ကိစ္ဆဇီဝိတပ္ပတ္တော...

ဥက္ကဏ္ဍာနံ ဥက္ကဏ္ဍာ၊ **ကိစ္ဆဇီဝိကာ**-ဟုသာရတ္ထ၌ ဖွင့်ရကား ဇီဝခေတ်၊ ဗျု-ပစ္စည်း၊အကပြု၊ **ဣတ္ထိလိင်တွင် အကမြင်၊ အလျှင်,ဣဖြစ်မြဲ**-နိယံအရ၊အ-ကိုဣ-ပြု၍ ပြီးရကား၊ကိစ္ဆဇီဝိကပ္ပတ္တောသင့်၊ဇီဝခေတ်၊တပစ္စည်း ဣ-အာဂုံမဟုတ်၍ ကိစ္ဆဇီဝိတပ္ပတ္တော မသင့်။

နံပါတ် (၈)

(ဃ)ဥက္ကဏ္ဍာ-ဌာနပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥက္ကဏ္ဍာအမည်ကို ဌာနီ မမွေ့လျော်ခြင်းအနဘိရတိ၌ တင်စား၍ ဌာနီ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ဥက္ကဏ္ဍာဟုခေါ်သောကြောင့် ဌာနူပစာ။ နာနန္တရိကနည်း။(မစိုးရိမ်)

နံပါတ် (၁၀)

ဥက္ကဏ္ဌိတအရ- ပျံ့လွင့်သော စိတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ဝါ- ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၈၄)

(က) ဘိက္ခုဘာဝ႘ွ် ဘိက္ခုဘာဝေန။

(ခ) ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။

(ဂ) 'ကဏ္ဍော အာသတ္တေန အဋ္ဋီယေယျာ' တိအာဒီသု ပန ယထာလက္ခဏံ ကရဏဝစနေနေဝ ဝုတ္တံ။

(ဃ) **အဋ္ဋီယမာနောတိ** အဋ္ဋံ ပီဠိတံ ဒုက္ခိတံ ဝိယ အတ္တာနမာစရမာနော။

(င) တေန ဝါ ဘိက္ခုဘာဝေန အဋ္ဋော ကရီယမာနော၊ ပီဠိယမာနောတိ အတ္ထော။

(စ) ဟရာယမာနောတိ လဇ္ဇမာနော။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၁၂။]

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(ခ)(ဇတံ-ဤဘိက္ခုဘာဝံသဒ္ဒါသည်။)

(ဂ)ပန-ဆက်။ကင်္ခေါ-လည်ပင်း၌။အာသတ္တေန၊ ငြိကပ်စေအပ်(စွဲချိတ်) အပ်သော အကောင်ပုတ်ဖြင့်။အဋ္ဋီယေယျ၊နှိပ်စက်အပ်သူကိုပြုရာ၏။ယထာလက္ခဏံ၊ သုတ်အားလျော်စွာ။ [ဝုတ္တံ-ကတ္တား။အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန] မအူ။

(ဃ)အဋ္ဋံ ပီဠိတံ ဝိယ၊နှိပ်စက်အပ်သူကိုကဲ့သို့။ဒုက္ခိတံ ဝိယ၊ဒုက္ခရောက်သူ ကိုကဲ့သို့။အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို။အာစရာမာနော၊ပြုကျင့်သည်။

(င)တေန ဘိက္ခုဘာဝေန၊သည်။အဋ္ဋော-နှိပ်စက်အပ်သူကို။ကရိယမာနော၊ ပြုအပ်သည်။ပီဠိယမာနော-နှိပ်စက်အပ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။သံဝဏ္ဏနာများထောက်ဆ၍။ဘိက္ခုဘာဝံ-ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်။အဋ္ဋီယ မာနော၊နှိပ်စက်အပ်သူကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို ကျင့်သည်ဖြစ်၍။

တစ်နည်း။ ။ဘိက္ခုဘာဝံ-ရဟန်းအဖြစ်သည်။အဋ္ဋီယမာနော-နှိပ်စက်အပ်သည် ကို ပြုအပ်သည်ဖြစ်၍။ဤသို့သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို အနက်ပေးပါ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် ဘိက္ခုဘာဝံကို ဘိက္ခုဘာဝေနဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ၌ ဘိက္ခုဘာဝံ-ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်လော၊ယင်း သို့ဖြစ်လျက် ဘိက္ခုဘာဝေန-ဟု တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင် ပါအံ့နည်း။သံဝဏ္ဏနာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသင့်ရောက်ရာ၏။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။ [ဤကဲ့သို့ **အဋ္ဌကထာ ရေးထုံးကို နေရာတိုင်း၌ ဒဋ္ဌီတက် ရသည်ကို အမှတ်ရပါ။**]

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ (ခ)ဖြင့် ဘိက္ခုဘာဝံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်၌ ဖြစ်၏ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် အဋ္ဋီယအယူဉ် လက္ခဏာ အားလျော်စွာ တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဟောအပ်သော ပါဠိရှိပါ၏လော၊ရှိကသင့်ရာ၏။မရှိကမသင့် ရာသည် မဟုတ်လော။**တစ်နည်း**-ဘိက္ခုဘာဝေနဖြင့် ဝက်တ္တကိုဖွင့်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဝက်တ္တဖွင့်ခြင်းကို အဘယ်ကိုထောက်၍ သိအပ်ပါသနည်း။အထောက်အ ထားမရှိက ဆရာ့စကား သင့်နိုင်မည်လော။ ဤသို့စောဒနာဖွယ်ရှိ၍(ဂ) ဝါကျမိန့်။ [ပန-သစ္စံ၊ မှန်၏။ဟု အနက်ပေးပါ]

(င)သို့။ ။ဤသို့(က)ဖြင့် ဘိက္ခုဘာဝံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ယင်းဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်း အနက်၌သာ ဒုတိယာဝိဘတ်သည်မဟုတ်၊ကတ္တားအနက်၌လည်း ဒုတိယာဝိဘတ် သက်သည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (င)ဝါကျမိန့်။ [ကတ္တု **အတ္ထေ ဝါ ဥပယောဂဝစနံ အဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ 'တေန ဝါ ဘိက္ခုဘာဝေနာ' တိအာဒိ**] သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၅။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ယုတ္တိဒဋီ။(ဂ)ဉာပကာဒဋီ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း ဝိသေသ၊ ဏ္ဍမ ပန။အန္တကထယ် ပန။ အညတ္တ ပန။ ဋီကာယံ ပန။ဤသို့အာ ဓာရနောက်၌ရှိ ပနကို ဝိသေသဝါကျဟူ၍ ဆရာများ ယူဆတော်မူကြ သည်။ဤ၌လည်း 'အာဒိသု' ဟူသော အာဓာရနောက် 'ပန'ရောက်နေ သည်။](ဃ)ပက္ခန္တရ။(င) နယန္တရပက္ခန္တရ၊ (စ)ပက္ခန္တရ။ ကမ္မော-ကား ၌ဟူ၍ ပေးသောကြောင့်၊ အာသတ္တေန-၌ အာဓာရ+ အာဓေယ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ဥပယောဂစနံ။ ။ **ဝုစ္စတိ ဧတေနာတိ ဝစနံ၊**

နိဗ္ဗတ္တနိယာဒိကမ္မေန ဥပယုဇ္ဇတီတိ ဥပယောဂေါ။

ဥပယောဂဿ ဝစနံ ဥပယောဂစနံ။

ဥပယောဂအရ ကမ္မ အနက်သည်မှုချ။ထို ၏ ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ဝါစ္စ/ဝါစက အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာန။ဥပယောဂဝစန အရ ဂ၊အနက်ကို ဟောသော ဒုတိယာဝိဘတ် ရ၏။ [ယောဇနာ]

ဥပယောဂေါ ဧဝ ဝစနံ ဥပယောဂဝစနံ-မဓိုးရိမ်။

အဇ္ဈော။ ။ **အဇ္ဈိယတေတိ အဇ္ဈော။**

အဇ္ဈဓာတ် အရ ကတ္တုဒ္ဓ-ညှင်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန် ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်(ဝါ)အနဘိရတိသည်မှုချ။ကမ္မဒ္ဓ-ညှင်းဆဲခံရသူ၏ အာရမ္မဏပစ္စယ်သတ္တိ (ဝါ)ကာယိက,စေတသိကဒုက္ခ ဖလူ။အပစ္စည်းအရ ညှင်းဆဲခံရသူ ရ၏။

အဇ္ဈိယမာနော။ ။ **အတ္တာနံ အဇ္ဈဝိယ အာစရတီတိ အဇ္ဈိယမာနော။**

အဇ္ဈဟူသောနာမဓာတ် အရ နှိပ်စက်ခံရသကဲ့သို့ဖြစ်သော ကိုယ်၏ဝါ- စတုရိယာပုထ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းဥပါဒ်သည် မှုချ။ဤ+ ယ-ပစ္စည်းအရကား ရူပသိဒ္ဓ မတ္တပဒသိလိဋ္ဌတာဘောဂဏ် ရ၏။မာန-ပစ္စည်းအရကား ဆင်းရဲစွာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်နေသောပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။မဓိုးရိမ်၌ အဇ္ဈဓာတ်အရ ရဟန်း၏ အနဘိရတိ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။အယောနိသော မနိသိကာရစသည် ဖလူ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော ဒုဗ္ဗလျှ သိက္ခာပစ္စက္ခာန စသည်ကာရဏူ။ ကြွင်းတူ၏။

ပိဠိယမာနော။ ။ **ပိဠိယတေတိ ပိဠိယမာနော။**

ပိဠ-ကတ္တုဒ္ဓ နှိပ်စက်အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ဘိက္ခုဘာဝသည်မှုချ။ကမ္မဒ္ဓ ရဟန်း၏ သာသနာတော်၌မမွေ့လျော်ခြင်း အနဘိရတိသည် ဖလူ။မာနပစ္စည်းအရ သာသနာတော်၌ မပျော်ပိုက်သော ရဟန်းရ၏။

ယထာလက္ခဏံ။ ။ **လက္ခဏဿ အနုရူပံ ယထာလက္ခဏံ။**

http://www.dhammadownload.com

ဒုက္ခိတော။ ။ ဒုက္ခံ သဉ္ဇာတံ ဧတဿာတိ ဒုက္ခိတော။

နံပါတ် (၅)

အာသတ္တ။ ။ အာ+သန္ဇ+တ။

ဝိဋ္ဌိတ။ ။ ဝိဋ္ဌ+တ။ ဝိဋ္ဌ-အဝဂါဟနေ။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) **ဝိဋ္ဌိတံ-ဖြင့်** အင္ဂ-ဓာတ်သည် စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ဝိဋ္ဌတ္တနှ+ဝဓတ္တ ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊အင္ဂ-ဥဏာ(အ)ပစ္စည်း ကမ္မသာဓနဌ် ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ဒုက္ခိတံ-ဖြင့် ဝိဋ္ဌိတဟူသည် ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်ခြင်းပင်တည်းဟု လည်းကောင်း၊ဝိယ-ဖြင့် အင္ဂကား ကမ္မုပမာနပုဒ်တည်းဟုအဌ္ဌ၏သဘောကိုသိစေ။

အတ္တာနမာစရမာနော့ဖြင့် အင္ဂဓာတ်၏ကံကို အတ္တာနံဟု ယဉ်အပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ဤယ-ပစ္စည်း အာစာရအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊မာန-ပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အင္ဂဝိယ အတ္တာနံ အာစရတီတိ အဋ္ဋီယမာနောဟု သာမတ္ထိယအားဖြင့် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေ။

(င) **တေန ဘိက္ခုဘာဝေနဖြင့်** ဘိက္ခုဘာဝံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် အ ဝုတ္တကတ္တား အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။**အဋ္ဋော ကရီယမာနော ဝိဋ္ဌိယမာနောဖြင့်** အင္ဂဓာတ်၏ ဝုဓတ္တ အတိက္ကမတ္တ ၂-မျိုးတွင် ဝဓတ္တ ဝိဋ္ဌနတ္တအနက်ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊မာနပစ္စည်း ကမ္မသာဓနဌ် သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အင္ဂ နာမဓာတ်နောင် ဤယ ပစ္စည်းဖြင့် အဋ္ဋီယရုပ်ပြီးနောက် မာနပစ္စည်းသက်၍ပြီးသည်ကို လည်းကောင်း၊အဋ္ဋီယတေတိ အဋ္ဋီယမာနော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

(စ) **လဇ္ဇမာနော-ဖြင့်** ဟရာယမာနော၌ ဟရေ-ဓာတ်၏ လဇ္ဇနတ္တအနက် ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိဋ္ဌိယမာနော/ ဝိဋ္ဌိယမာနော....

ဝိဋ္ဌဓာတ်၊ နှိပ်စက်ခြင်း အနက်ဟော၊ကံဟောယပစ္စည်း၊မာနပစ္စည်း၊ ဤ အင်္ဂါတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဝိဋ္ဌိယမာနောသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဘိက္ခုဘာဝံ။ ။ဘိက္ခုဘာဝံ ဟူသောနည်းသည် ဘိက္ခုဘာဝေန-ဟု တတိယာ ဝိဘတ်ကို ဒုတိယာဝိဘတ်အားဖြင့် ပြန်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသနည်း ။ (ဝိဘျတ္တ သံဝဏ္ဏနာတို့၌ နည်းတူသိပါ)

ကရဏတ္တေ။ ။ကြောင်းဖြစ်သော ကရိုဏ်းအနက်၏ ကရဏတ္တေဟူသော အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဘိက္ခုဘာဝသဒ္ဒါ၌ တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ကာရဏူ။

နံပါတ် (၁၀)

လဇ္ဇမာနော။ ။ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

http://www.dhammadownload.com

(ဤ၌ ရှက်ခြင်းဟူသည် ဒုစ္စရိုက်တရားကို လွန်ကျူးရမှာ ရှက်ခြင်း ဟိရီမဟုတ်၊ မိမိရရှိထားသော ရဟန်းဘဝ၌ အလိုလိုသိမ်ငယ် ရှုံ့ရှာခြင်းမျိုးမျှသာ ဖြစ်သည် ထို့ကြောင့် ဤသို့ကောက်)

တစ်နည်း။ ။အနဘိရတိပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၈၅)

(က) **ဥမ္မတ္တကောတိ** ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ ပိတ္တုမ္မတ္တကော ဝါ ယောကောစိ ဝိပရီတသညော။

(ခ) သော သစေ ပစ္စက္ခာတိ၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ။

(ဂ) **ဥမ္မတ္တကဿာတိ** တာဒိသဿေဝ ဥမ္မတ္တကဿ။

(ဃ) တာဒိသဿ ဟိ သန္တိကေ သစေ ပကတတ္တော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ၊ ဥမ္မတ္တကော ဇာနာတိ၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။

(င) **ခိတ္တစိတ္တောတိ** ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝုစ္စတိ။

(စ) ပုရိမပဒေ ပန ဥမ္မတ္တကသာမညေန ဝုတ္တံ 'ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ ပိတ္တုမ္မတ္တကော ဝါ' တိ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၀။]

****

နံပါတ် (၁)

(က) ယက္ခုမ္မတ္တကောဝါ-ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသူမှုလည်းဖြစ်သော။ပိတ္တုမ္မတ္တကောဝါ-သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသူမှုလည်းဖြစ်သော။ဝိပရီတသညော-ဖောက်ပြန်သော သညာရှိသူတည်း။

(ခ)သော၊ထိုသူရူးသည်။အပစ္စက္ခာတာ၊မပယ်စွန့်အပ်သည်။ဝါ-ပယ်စွန့်ရာမရောက်သည်။

(ဂ) ဟိ-မှန်။တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သူရူး၏၊ပကတတ္တော-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသော ရဟန်းသည်။

(စ)ပန-ဆက်။ ပုရိမပဒေ၊ရှေ့ဥမ္မတ္တကသာမညေန၊အရူးခြင်းတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (မယာ) ဝုတ္တံ။

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ဥမ္မတ္တကဿအရ ထို ယက္ခုမ္မတ္တက၊ ပိတ္တုမ္မတ္တက ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ဥမ္မတ္တကပင် ဖြစ်၏ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော်-သိက္ခာပစ္စက္ခာတ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည်၏ ဖြစ်သောကြောင့် ဥမ္မတ္တကချင်းလည်း ထူးသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ဥမ္မတ္တကဿအရ ဥမ္မတ္တကော ဟူသော ပုဒ်၌ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော ဥမ္မတ္တကကိုသာ ယူအပ်၏ဟုဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

ရှင်းချက်။ ။(က) ပါဠိ ဥမ္မတ္တက သည်-သိက္ခာချမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး(ဂ)ပါဠိ ဥမ္မတ္တကသည် သိက္ခာချသည်ကို နားထောင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ဤသို့သိက္ခာချသူ သိက္ခာချသည်ကို နားထောင်မည့်သူဟူ၍ အရထူးလျက်၊ဥမ္မတ္တကချင်း မထူးဟုဆိုသည်ကို မနှစ်သက်၍ (ဃ) ပါဠိသို့ တက်ရသည်။

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ဥမ္မတ္တကသာ အရ ယက္ခုမ္မတ္တက ပိတ္တုမ္မတ္တက ၂မျိုးတို့ကို ကောက်ယူအပ်၏ ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခိတ္တစိတ္တဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ပိတ္တုမ္မတ္တက ကို ခိတ္တစိတ္တဟုဆိုအပ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာ (က)ဖြင့် ဥမ္မတ္တကောတိ-စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ပါဠိသေသနည်း အားဖြင့် ပိတ္တုမ္မတ္တကကိုသာ ဥမ္မတ္တက အရယူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ယက္ခုမ္မတ္တကောဝါ ပိတ္တုမ္မတ္တကောဝါ ဟုဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ အတိဗျာတ္တိဒေါ သင့်ရောက်ရာ၏။စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။ [တစ်နည်း- (င)ဖြင့် ခိတ္တစိတ္တအရ ယက္ခုမ္မတ္တကောကိုယူအပ်၏ ဟုဖွင့်ဆို၏။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ရှေး၌ ဥမ္မတ္တကောတိ ယက္ခုမ္မတ္တကော။ဝါ-စသည်ဖြင့် အဘယ်ကြောင့် ဆိုအပ်ပါသနည်း။အထပ်ထပ်မဖြစ်ရာပြီးလော။[ဂဏ္ဌိ] စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပါဠိကျာရမ္ဘ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။(ဃ) ဒဠှီ။(င) ပက္ခန္တရ။(ခ)ပါဠိကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ဥမ္မတ္တကော။ ။ဥဒ္ဓံ မတ္တတီတိ ဥမ္မတ္တော၊ ဥမ္မတ္တော ဧဝ ဥမ္မတ္တကော။
[တစ်နည်း-ဥဂ္ဂတေဟိ ဝါတာဒိဒေါသေဟိ မဒယတီတိ ဥမ္မဒေါ။ သော အဿ အတ္ထီတိ ဥမ္မတ္တော၊သောဧဝ ဥမ္မတ္တကော။မဒနံ မဒေါ]မဒနံ။

ဥ-အရ ဥဒ္ဓဘာဂဏ် မှချ၊[ဝါ-ဝေတွတ္တဝိသေသဘောဂဏ်]မဒ-စာတ် အရ-ရူးသွတ်သောပုဂ္ဂိုလ် အသိဉာဏ်ကင်း၍ အလွန်အားကြီးသော မောဟသည် မှချ။ရေးရေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။နောက်နောက်သော မပြုသင့် မပြောသင့်သည်ကို ပြုမူမိ ပြောမိခြင်းစသည် ကာရဏူ၊တ-ပစ္စည်းအရ ရူးသွပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။[သွတ္တ ဆက်ကောက်ပါ]

ယက္ခုမ္မတ္တကော။ ။ ယက္ခေန ဂဟိတော ဥမ္မတ္တကော ယက္ခုမ္မတ္တကော။
ပိတ္တုမ္မတ္တကော။ ။ ပိတ္တဿ ကောပေါ ဥမ္မတ္တကော ပိတ္တုမ္မတ္တကော။
ဝိပရီတသညော။ ။ ဝိပရီတာ သညာ ယဿာတိ ဝိပရီတသညော။
ပကတတ္တော။ ။ ပကတိ အတ္တာ သဘာဝေါ ယဿာတိ ပကတတ္တော။
ခိတ္တစိတ္တော။ ။ ခိပိတာဗ္ဗန္တိ ခိတ္တံ။ ခိတ္တံ စိတ္တံ ဧတဿာတိ ခိတ္တစိတ္တော။

ခိတ္တစိတ္တ-အရ ပြန့်လွင့်သော စိတ်သည် မှချ။ထို၏ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဌာနီ/ဌာန

http://www.dhammadownload.com

စပ် သမ္ဗန် ဌာနူ၊တော အညပုဒ်အရ ထိုမုချ ပြန့်လွင့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ ထိုသို့ ရငြားသော်လည်း ဤ၌ အထင်ရှင်ဦးအားဖြင့် ဆိုရာဖြစ်သောကြောင့် ယက္ခုမ္မတ္တကရ၏။

ဥမ္မတ္တကသာမည်။ ။သာမည် စ တံ **ဥမ္မတ္တကော စာတိ ဥမ္မတ္တကသာမည်။**

ဥမ္မတ္တကေန သာမည် ဥမ္မတ္တကသာမည်။

နံပါတ် (၅)

ဝိက္ခိတ္တ။ ။ အဝိ+ ခေ + တ။

ယက္ခ။ ။ ယက္ခ+ အ။

ဝိပရီတ။ ။ ဝိ+ပရိ+ဣ+တ။

အပစ္စက္ခာတာ။ ။န+ ပတိ+ခါ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က) ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ စသည်ဖြင့် ဥမ္မတ္တက အရ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော သညာကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(င) ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝုစ္စတိဖြင့် ခိတ္တစိတ္တအရ ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူမှန်သမျှကို မယူအပ်၊ ယက္ခုမ္မတ္တမ (ဘီလူးဖမ်းသဖြင့် ရူးနှမ်းသူ)ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဒွယံ ဒွယ သမာပတ္တိ/ဒွယံ ဒွယံ သမာပတ္တိ/ဒယံ ဒယံ သမာပတ္တိ..

ဒွိန္နံ သမူဟော ဒွယံ၊ နာဝိဘတ်သက်၊ ဒွယေန ဖြစ်ပြီးနောက် ဒွယေန ဒွယေန ဟု ဒွိ-ရုပ်ပြု ရှေ့ပုဒ်၏နောက်ချေ၊ဝါစာသိလို၍ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိ။ဒွယံ ဒွယေန သမာပတ္တိ ဒွယံ ဒွယသမာပတ္တိ-ပြီး၏။ ထို့ကြောင့် ဒွယံ ဒွယ သမာပတ္တိ ပါ၍သင့်။သမာသ်ပြီး နောက်ဒွယ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ ပြီးနိုင်သော ကြောင့် ဒွယံဒွယံ သမာပတ္တိ ပါ၍လည်းသင့်။ဒွယံ ဒွယံ သမာပတ္တိန္တိပိ။ပါဌော။ [ဋီ၊ ၁။ ၁၈၆။ရှု]

နံပါတ် (၈)

ခိတ္တစိတ္တ။ ။ပေါင်းဖြစ်သော ယက္ခုမ္မတ္တက,ပိတ္တုမ္မတ္တက အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ယက္ခုမ္မတ္တက၌တင် ကေဒေသူ-သမုဒါယူ။ရှဦ

တစ်နည်း။ ။ဥမ္မတ္တကအရ ပိတ္တုမ္မတ္တကမှကြွင်းသော ယက္ခုမ္မတ္တကကို ယူ အပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။[ဋီ။ ၂၃၄။ရှု]

ပိတ္တုမ္မတ္တကော။ ။အပေါင်း ဗဒ္ဓသည်းခြေပျက်သော ဥမ္မတ္တက,အဗဒ္ဓသည်းခြေ ပျက်သော ဥမ္မတ္တက၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သောဗဒ္ဓသည်းခြေပျက်သော ဥမ္မတ္တက၌တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကေဒေသူ။

မှတ်ဖွယ်။ ။ရူးသောရဟန်း သိက္ခာချရာ၌ မည်သူထံတွင်ချ, ချ သိက္ခာမကျ။

http://www.dhammadownload.com

ရှုးသောရဟန်းထံ ပကတတ်ရဟန်း သိက္ခာချရာတွင် အရှုးရဟန်းမသိက သိက္ခာမကျ၊အရှုးရဟန်းက သိက္ခာချမှန်း သိသော် သိက္ခာကျ၏။ဤသို့ဗျတိရေကဖြင့်အနွယကို သိနိုင်၍ အတ္တာပန္နည်း ရနိုင်သည်။

(က) **ဥမ္မတ္တက**။ ။မီး၊ရွှေ၊စန္ဒကူး၊ကျောက်ကြီး မသိအောင်ရှုးသူ အလွန်အကြူးရှုးသူ ဆေးကုသ၍ မရနိုင်သူကို ယူရသောကြောင့် အတိသယနည်း ကြံနိုင်သည်။

[ဠိ။ ၂၃၄။ ၅]

နံပါတ် (၁၀)

ဥမ္မတ္တက။ ။ဟိရိဩတ္တပ္ပမရှိ, အသိကင်းသော အရှုးဟုခေါ်ဝေါ် အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာပဉ္စကဒြဗ်။ **တစ်နည်း**-မောဟမှုဟခွေး၍ မောဟကို ဓာတ်အရ ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၈၆)

(က) **ပဋိသေဝတိ နာမ်ာတိ** ဣဒံ ပဋိသေဝေယျာတိ တိဝတ္ထု ဝေယာကာရေန ပဋိသေဝေယျာတိ ဝုတ္တတိ၊တဿာကာရဿ ဒဿနတ္ထံ မာတိကာပဒံ။

(ခ) **ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တန္တိအာဒိသု** ယော ဘိက္ခု ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တေန အတ္တနော နိမိတ္တံ ဣတ္ထိယာ အင်္ဂဇာတေန အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ သဗ္ဗန္တိမေန ပမာဏေန ဧကတိလဗိဇမတ္တမ္ပိ ဝါတေန အသမ္ဖုဋ္ဌေ အလ္လောကာသေ ပဝေသေတိ၊သော ပဋိသေဝတိနာမ။

(ဂ) ဧတ္တကေန သီလဘေဒံ ပါပုဏာတိ၊ပါရာဇိကော ဟောတိ။

[ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊၂၂၂။]

****

နံပါတ် (၁)

[**ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန အင်္ဂဇာတံ အန္တမသော တိလဖလမတ္တမ္ပိ ပဝေသေတိ၊သော ပဋိသေဝတိ နာမ**]ပါဠိတော်။ နိမိတ္တေန-ဣတ္ထိနိမိတ်ဖြင့်။ဝါ-၌။ဝါ-သို့။သဗ္ဗန္တိမေန၊ အလုံးစုံသော ပမာဏတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော။ဧကတိလဗိဇမတ္တမ္ပိ၊နှမ်းတစ်စေ့မျှလောက်ကိုလည်း။ဝါတေန၊ပကတိလေသည်။ အသမ္ဖုဋ္ဌေ၊ ကောင်းစွာမတွေ့ထိအပ်သော။အလ္လောကာသေ၊ စိုစိုဖတ်ဖတ် အရပ်၌။ ဧတ္တကေန၊ ဤမျှလောက် မှီဝဲခြင်းဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(က)သို့။ ။ဆရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်၌ ပဋိသေဝတိနာမ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ယင်းပဋိသေဝတိနာမပုဒ်သည် မာတိကာ၌ မရှိသည်မဟုတ်လော၊မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့်၊ဝါ-အဘယ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ ပဋိသေဝတိနာမပုဒ်ကို ထုတ်ဆိုအပ်ပါသနည်း။မာတိကာနှင့် ပဒဘာဇနီ ဆန့်ကျင်

http://www.dhammadownload.com

သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။စုဒ်ကြောင့် (က)မိန့်။
[ယသ္မာ 'ပဋိသေဝတိနာမာ'တိ ပဒံ မာတိကာယ နတ္ထိ၊ တသ္မာ 'ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ကသ္မာ ဥဒ္ဒဋ္ဌ'န္တိ ယော မညတိ၊ တဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တော' ပဋိ သေဝေယျာတိ ဧတ္ထ။ပ။မာတိကာပဒ'န္တိအာဟ။] သာရတ္ထ။
အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။သိက္ခာပုဒ်၌ပါသော ပဋိသေဝေယျ၏ ပဋိသေဝနာကာရ ပြလို သောကြောင့် သာမညဖြစ်သော ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် 'ပဋိသေဝတိနာမ'ဟုထုတ်ပြ ရသည်ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က) ပက္ခန္တရ။ (ခ) ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျာရမ္ဘ။ မှိဝဲသည်မှတစ်ပါး သီလပျက်ပုံ ပါရာဇိကကျပုံကို ဆက်လက်ပြ။**တစ်နည်း**- ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

နိမိတ္တ။ ။ **နိမိဟာတိ ဓောနာတိ နိမိတ္တံ။** နိ+ မိဟ+တ။ (သွန်းလောင်းခြင်းအနက်) (ဖုတေန၊ဤအင်္ဂါဇာတ်ဖြင့်။ရေတောမုတ္တာဒိ၊ သုတ်, ကျင်ငယ်တို့ကို။ နိမိဟတိ၊ သွန်းလောင်းတတ်၏။ဣတိ နိမိတ္တံ]

နိ+မိဟ ဓာတ် ကတ္တုသ္မ-အာပေါဓာတ် လွှမ်းကဲသော အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တို့ ၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ ကရဏတ္တ သမုဋ္ဌာပကဓောစိတ်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယ သတ္တိသည် ကာရဏ။အင်္ဂါဇာတ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။တပစ္စည်းအရ အင်္ဂါဇာတ်ရ၏။

အင်္ဂဇာတ။ ။ **အင်္ဂေ ဇာတံ အင်္ဂဇာတံ**။အင်္ဂေ-ကိုယ်၌၊ ဇာတံ-ဖြစ်သောနိမိတ် တည်း။

သဗ္ဗန္တိမံ။ ။ **အန္တေ ဇာတံ အန္တိမံ။ သဗ္ဗေသံ အန္တိမံ သဗ္ဗန္တိမံ။**

သဗ္ဗ-အရ အလုံးစုံသော အတိုင်းအရှည် မုချ။ထို၏ အဆုံးစွန်သော ပ မာဏနှင့် ပမာဏ+ပမာဏဝန္တ အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာန။ပုဒ်လုံး အရ အလုံးစုံကုန် သော အတိုင်းအရှည်တို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော ပမာဏရ၏။

ကောတိလဗီဇံ။ ။ **တိလဿ ဗီဇံ တိလဗီဇံ။ ကောဋ္ဌ တံ တိလဗီဇဥ္စာတိ ကောတိလဗီဇံ။**

အလ္လောကာသော။ ။**အလ္လဥ္စ တံ ဩကာသော စာတိ အလ္လောကာသော။**

နံပါတ် (၅)

တိလ။ ။ တိလ+အ။
ပမာဏ။ ။ ပပုဗ္ဗ+မာ+ယု။
ဗီဇ။ ။ ဝိ+ဇနေ+ကွိ။ **(ဝိသေသေန ဇာယတေတိ ဗီဇံ)**
ဝါတ။ ။ ဝါ+တ။ **(ဝါယတိ ဂစ္ဆတီတိဝါတော)**
အလ္လ။ ။ အလ+လ [စိုစွတ်ခြင်း အနက်ဟော]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

(ခ) **ဘိက္ခုဖြင့်** ယောဒ္ဓ ယ-သဗ္ဗနာမ်ဖြင့် ရဟန်းကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကိုသိစေ။**ဣတ္ထိယာ အင်္ဂဇာတေနဖြင့်** နိမိတ္တေနအရ ဣတ္ထိနိမိတ်ဣတ္ထိအင်္ဂါဇာတ်ကို ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။**တစ်နည်း** အင်္ဂဇာတအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။ **အတ္တနောအင်္ဂဇာတံဖြင့်** နိမိတ္တံအရ မိမိ၏(ရဟန်း)၏ နိမိတ်အင်္ဂါဇာတ်ကိုယူအပ်သည်ကိုသိစေ။**သဗ္ဗန္တိမေန ဖြင့်** အန္တမသော၌ အန္တပုဒ်+ဣမပစ္စည်း၊နာဝိဘတ်၊သောဘည် နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဲဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဣမပစ္စည်းသည် ဇာတအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဣကို အ-ပြု၍ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊အဆုံး၌ဖြစ်သည်ဟူသည် အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သည် ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သိစေ။

ပမာဏေန ဖြင့် အန္တမသော အရ ပမာဏကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။**ကေတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ-ဖြင့်** တိလဖလအရ အအိမ်နှင့်တကွဖြစ်သောနှမ်းသီးတစ်လုံးလုံးကို မယူအပ်၊နှမ်းစေ့တစ်စေ့မျှကိုသာ ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။

ဝါတေနအသမ္ဖုဋ္ဌေ အလ္လောကာသေ ဖြင့် သွင်းရာဝင်ရာ အရပ်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

ကေတိလဖလမတ္တမ္ပိ/ ကေတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ...

တိလဖလန္တိ သာသပမတ္တံ တိလဗီဇံ အဓိပ္ပေတံ၊ န ကောသသဟိတံ ဖလန္တိ အာဟ 'တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ'တိ။ ဝိမတိ ထောက်၍ ပါဠိ၌တိလဖလရှိသော်လည်း သံဝဏ္ဏနာ၌ ကေတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ ပါ၌သာသင့် ။(၆)နံပါတ်အာဘော်လည်းရှု

နံပါတ် (၈)

ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ။ပ။**ပဝေသေတိ**။

ပဝေသေန အမှုတည်းဟူသော ဌာနီဖြင့် ယောကျ်ားတည်းဟူသော ဌာနကို မှတ်၍ ယောကျ်ား၏ ပယောဂတည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် မိန်းမ၏ ပယောဂတည်းဟူသော အနည်းကိုလည်းရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။ကေဒေသူ။

[ဣဒဉ္စ ယေဘုယျေန ပုရိသပယောဂဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ]သာရတ္ထ၊၂။၈၂။

နိမိတ္တေန- ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသနည်း။ နိသျှရှု။

အလ္လောကာသ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော စိုစွတ်သော အရပ်၏ အလ္လောကာသ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော စိုစွတ်ရာအရပ်, ခြောက်သွေ့ရာ အရပ်တို့၌လည်း တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကေဒေသူပစာ။ (ဝိမတိ)ရှု။

နံပါတ် (၁၀)

ပဝေသေတိ။ ။ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်စဉ် (၈၇)

(က) **အန္တမသောတိ** သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။

(ခ) **တိရစ္ဆာနဂတာယပိတိ** ပဋိသန္ဓိဝသေန တိရစ္ဆာနေသု ဂတာယပိ။

(ဂ) **ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာတိ** ပဌမတရံ မနုဿဇာတိကာယ ဣတ္ထိယာ။

(ဃ) ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ စေဝ ဒေစတ္တ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ တိရစ္ဆာနဂတာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ န သဗ္ဗာ။

(င) တတြာယံ ပရိစ္ဆေဒေါ။
အပဒါနံ အဟိမစ္ဆာ၊ ဒွိပဒါနဉ္စ ကုက္ကုဋီ။
စတုပ္ပဒါနံ မဇ္ဇာရီ၊ ဝတ္ထု ပါရာဇိကဿိမာတိ။ [ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၂၄။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်။တိရစ္ဆာနေသု၊တိရစ္ဆာန်တို့၌။ ဂတာယ၊ဖြစ်သော အမဋ္ဌသော်လည်း။

(ဂ)မနုဿဇာတိကာယ၊လူဇာတ်ရှိသော။ဣတ္ထိယာ၊၌။(မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ)ပဌမတရံ၊ ရှေးဦးမဆွ အစကပင်။(အဿမဏော အသကျပုတ္တိယော ဟောတိ)

(ဃ)စ-ဆက်။ဧတ္တ-ဤ အန္တသော တိရစ္ဆာနဂတာယပိ ဟူသော ပါဌ်၌။ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာဝေ၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု ဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်သော။ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ-တိရစ္ဆာန်မကို။ တိရစ္ဆာနဂတာတိ၊တိရစ္ဆာနဂတာဟူ၍။ဂဟေတဗ္ဗာ၊ယူက်၏။ သဗ္ဗာ-သော။တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ-ကို။တိရစ္ဆာနဂတာတိ န ဂဟေတဗ္ဗာ။

(င)တတြ၊ထိုပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌။ အယံ၊ ဤသို့ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ပရိစ္ဆေဒေါ-အောက်ဆုံး အပိုင်းအခြားတည်း။ အပဒါနံ၊ ခြေမရှိသော သတ္တဝါတို့တွင်။အဟိ၊မြွေမသည်လည်းကောင်း။မစ္ဆာ၊ငါးမသည် လည်းကောင်း။ဒွိပဒါနံ၊ ခြေနှစ်ချောင်းရှိသူတို့တွင်။ကုက္ကုဋီစ၊ ကြက်မသည်လည်း ကောင်း။စတုပ္ပဒါနံ၊ခြေလေးချောင်းရှိသူတို့တွင်။မဇ္ဇာရီ၊ကြောင်မသည်လည်းကောင်း။ ဣမာ၊ ဤတိရစ္ဆာန်မသည်။ပါရာဇိကဿ၊၏။ဝတ္ထု၊တည်း။ဣတိအယံပရိစ္ဆေဒေါ။

နံပါတ် (၂)

(ဃ)သို့။။ဆရာ(ခ)ဖြင့် တိရစ္ဆာနဂတာယပိ၌ တိရစ္ဆာန အရ ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် တိရစ္ဆာန် အမျိုးဇာတ်၌ ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မကို အရကောက်အပ်၏ဟုဖွင့်ပြအပ်၏။ တိရစ္ဆာန်ဇာတ်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အလွန်ငယ် အလွန်ကြီးအားဖြင့် အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မတို့ကိုယူအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့သဘောရှိ သော တိရစ္ဆာန်မကို အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။[သာရတ္ထရှု]
မှတ်ချက်။။စ ဧတ္ထ ပါသောဝါကျ၌ ဧတ္ထအစွဲကိုလည်း ထပနာထားနိုင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် အလုံးစုံသော တိရစ္ဆာန်မတို့ကို မယူအပ်၊ပါရာဇိက၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မတို့ကိုယူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါရာဇိက ဝတ္ထုဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မ၏ အပိုင်းအခြားကို အဘယ်သို့ သိပါအပ်သနည်း။ ပါရာဇိကဝတ္ထုတို့၏ အောက်ထစ်ဆုံး အပိုင်းအခြားကို မပြဆိုပြီလော။ဤသို့မေး ဖွယ်ရှိ၍ (င) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ပက္ခန္တရ။(ဂ) ပက္ခန္တရ။(ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။(င) ဝါကျာရမ္ဘ။

အပဒါနံ-တို့တွင်၊ပေးသောကြောင့်၊အဟိမစ္ဆာ-၌ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ+ နိဒ္ဒါရဏီယ စပ်။

နံပါတ် (၄)

တိရစ္ဆာနာ။ ။**တိရော အဉ္စန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ တိရစ္ဆာနာ။**(တိရောအဉ္စနာဟု ဆိုလိုလျှက် သြကိုအာ၊ဥကိုစ၊ဧကိုဆပြု၍ တိရစ္ဆာနာ ပြီးသည်။)

တစ်နည်း။ ။**တိရိယံ အဉ္စယတီတိ တိရစ္ဆာနော။သောယေဝ တိရစ္ဆာနဂတံ၊** (အဉ္စကိုစ္ဆ။တိရိယကို တိပြု။ ဏာန်+ဋ္ဌိ။)

တိရောအရ-တိရဘာဝဂုဏ်ရ၏။အဉ္စဓာတ်အရ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ထိုထို ဌာနဒေသတို့၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ ယု-ပစ္စည်းအရ တိရစ္ဆာန် အမရ၏။

မနုဿဇာတိ။ ။**မနုဿာနံ ဇာတိ မနုဿဇာတိ။**

မနုဿဇာတိကာ။ ။**မနုဿဇာတိသု ဇာတာ မနုဿဇာတိကာ။**

ပါရာဇိကဝတ္ထူ။ ။**ပါရာဇိကဿ ဝတ္ထု ပါရာဇိကဝတ္ထူ။တံ ဟုတွာ ဘူတာ။**

တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ။ ။**တိရစ္ဆာနဂတာ စ သာ ဣတ္ထီစာတိ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ။**

အပဒါ။ ။**နတ္ထိ ပဒါ ဧတာသန္တိ အပဒါ။**

အဟိမစ္ဆာ။ ။**အဟိ စ မစ္ဆာ စ အဟိမစ္ဆာ။**

အဟိအရ -မြွေမသည် မုချ။ထို၏ ငါးမနှင့် အခြေမရှိခြင်း ဂုဏ်ကို အ ကြောင်း ပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည်ဌာန။ သမာသ်ပုဒ်လုံး မြွေမ ငါးမတို့ရ၏။

ပဌမတရံ။ ။ **ပဌမ မေဝ ပဌမတရံ။**

သုတ္တတဒ္ဓိတ်တို့သဘောသည် ပုဒ်အရ ပစ္စည်းအရ မထူးသောကြောင့် ရှေးဦးစွာဟူသော ပဌမဘောဂုဏ် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

အဟိ။ ။ အံဟ+ဣ။ **အံဟတိ ဂစ္ဆတီတိ အဟိ။**

မစ္ဆာ။ ။ မသ+ဆ။တစ်နည်း မရ+ဆ။ **မသတိ ဇလန္တိ မစ္ဆော။**

ကတ္တုဋ္ဌိ။ ။ ကုက+အဋ္ဌ။ **ကုကဋ္ဌတီတိ ကုက္ကုဋ္ဌော(ဋ္ဌိ)**

http://www.dhammadownload.com

ကုက,=အာဒါနေ ဝါ။ ကုကတိ ဂေါစရံ အာဒဒါတိ ကုက္ကုရွော။
ကုက,ဝက+ကုဋက်။ မောဂ်။ ၇။ ၅၄။

ပဂေဝမှတ်ဖွယ်...

ပါ+ဝေ။ **တစ်နည်း** ပဂေ+ဓဝ။ပဂေသည် နံနက်စောစော အနက်ဟော နိပါတ်၊ ဓဝနှင့် ပေါင်း၍ နိပါတသမုဒါယ ပုဒ်ဟု ပင်မှတ်။

ပါသ္မ စန္တော ရသော သုတ်အလို-ပါ+ဓဝ ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြု၍ပြီး။ပထမာအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်နှင့် ဓဝနိပါတ် ပေါင်း၍ နိပါတသမုဒါယပုဒ်ဟု ပင်မှတ်ပါ။

နံပါတ် (၆)

(က) **သမ္ဗန္ဓိမေန** ဖြင့် အန္တမသောဠ် အန္တ အရ အဆုံးဟူသည့် ဥပါဒါ ပညတ်ဖြစ်၍ အဝယဝန္တကို မယူအပ်၊ သမ္ဗန္ဓကို ယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ သောသည် နာဝိတတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ အန္တိမသောဟု ဆိုလိုလျက် တေသုဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် ဣကို အ ပြု၍ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ-[ဘာသာဋီကာ၌ အန္တေ နိယုတ္တော အန္တိမော ဟုဆို] **ပရိစ္ဆေဒေန** ဖြင့် အန္တေ ဘဝေါ အန္တိမောဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပရိစ္ဆေဒကို ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။

(ခ) **တိရစ္ဆာနေသု ဂတာယပိဖြင့်** တိရစ္ဆာနဂတာ ကို တိရစ္ဆာနေသု ဂတာ တိရစ္ဆာနဂတာ-ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ကို သိစေ။**ပဋိသန္ဓိဝသေနဖြင့်** သဏ္ဍာန်တူသည်၏အစွမ်းဖြင့် တိရစ္ဆာနဂတာဟုမယူအပ်၊ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မကိုယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဂ) **ပဌမတာရံဖြင့်** ပဂေဝ နိပါတ်သည် ရှေးဦးစွာဟူသော အနက်ကို ဟောသည်ကို သိစေ။**မနုဿဇာတိကာယ ဣတ္ထိယာဖြင့်** မနုဿတ္ထိ၌ မနုဿပုဒ် ဣတ္ထိပုဒ် မနုဿာ စသော ဣတ္ထိဇာတိ မနုဿိတ္ထီဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္ထပြု၍ မနုဿတ္ထိအရ လူဇာတ်ရှိသော မိန်းမကို ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(မစိုးရိမ်၌ မနုဿဇာတိ ဓဝ ဣတ္ထီ မနုဿိတ္ထီဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထကို သိစေ)။

တိရစ္ဆာန်နဂတာယပိ၌။ ပိ-သဒ္ဒါ။ ဂရဟာဇောတက။

မေထုန်မှီဝဲကောင်းသော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်မ,နိမ္မာနရတိနတ်မ စသဖြင့် အဆင့်ဆင့် အောက်သို့ ရေတွက်လာလျှင် တိရစ္ဆာန်မသည် အောက်တန်းအကျဆုံးတည်း၊ ထိုတိရစ္ဆာန်မ၌ မှီဝဲသော်မှ ပါရာဇိကကျသေး၏။ (ဂရဟာ)

အထက်တန်းကျသော လူမစသည်၌ မှီဝဲရာဝယ် ဆိုဘွယ်မရှိ ဟု သမ္ဘာဝနာကို ဆည်းသည်။ (ဘာ+ဋီ)

နံပါတ်(၇)

မဇ္ဈာရီ/မဉ္ဇာရီ...

မဇ သုဒ္ဓိယံ၊ အာရော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်၊ ဋီ။ ၆၁၅။ ဂါထာကို

http://www.dhammadownload.com

ဖွင့်ထောက်၍၊မဇ ဓာတ်၊အာရပစ္စည်း။နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဥ ပြု။ကတ္တိဒေါတက ဤ ပစ္စည်းသက် မဥ္စာရီပါဠိသင့်။ (ဓာန်၊ ဋီ ရှုသည်)

မဇ္ဇဓာတ်၊ အာရပစ္စည်း၊ ကတ္တိဒေါတက ဤပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် မဇ္ဇာရီ ပါဠိသင့်။ (လီဟာနေန အတ္တနော သရီရံ မဇ္ဇတိ နိမ္မလတ္တံ ကရောတီတိ မဇ္ဇာရော= မိဠာရော။ မောဂ်၊၇။၁၆၄။သုတ်ထောက်။

အပဒိမဥ္ဇာ/ အပဒိမဥ္ဇာ။

ဘာဋီဒွိ ဝါကျကြံ၍ အပဒိ ဟု မဥ္ဇာနှင့်ခွဲ၍ ဒီဃဖြင့် အနက် ယောဇနာ၏။ မအူနိသျှဒွိ ဒွန်သမာသ်ကြံ၍ သမာသ်လယ်ရဿဖြင့် 'အပဒိမဥ္ဇာ'ဟုမဥ္ဇာနှင့်တွဲ၍ အနက်ယောဇနာသည်။အဆိုနှစ်မျိုးတို့တွင် ဤဂါထာသည် ပထျာဝတ္တဂါထာ ဖြစ်၍ ယ ဂိုဏ်း ရနိုင်သော 'အပဒိမဥ္ဇာ' ဟု ဘာဋီကြံသောပါဌ်သည် သင့်ဖွယ်ရှိ၏။

အန္တမသော/အန္တိမသော…(၆)နံပါတ်ရှု

နံပါတ် (၈)

တိရစ္ဆာနဂတာယ။ ။ အပေါင်းဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မ အားလုံးကို မယူမူ၍ အစိတ် ဖြစ်သော ပါရာဇိကဝတ္ထုလောက်သော တိရစ္ဆာန်မကိုသာယူအပ်သောကြောင့်ဧက ဒေသူပစာ။

မနုဿိတ္ထိ။ ။အစိတ်ဖြစ်ဖြစ်သော လူဇာတ်ရှိသော မိန်းမ၏အမည်ကို အပေါင်း ဖြစ်သော လူမ၊လူယောင်ဆောင်ထားသော နဂါးမ နတ်မတို့၌လည်းတင် ဧကဒေသူ။

တစ်နည်း။ ။ဌာန လူဒြပ်၏ အမည်ကို ဌာနီ လူဇာတ်၌ တင်စား၍ ဆိုသော ကြောင့် ဌာနူပစာ။နာနန္တရိကနည်း။

အပဒါနံ အပဒိမဥ္ဇာ။ ။ အစိတ်ဖြစ်သော မြွေမ, ငါးမတို့ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ကျောရှည်မျိုး၊ လိပ်, ဖား စသော ရေသတ္တဝါ တို့ကို ယူအပ် သောကြောင့် ဧကဒေသူ။ ဥပလက္ခဏာ။

ကုက္ကုဋီ - ဖြင့် ကျီး, ခို စသော ငှက်အပေါင်းယူ။

မဇ္ဇာရီ - ဖြင့် သစ်တက်ခွေး၊ မြွေပါ၊ ဖွတ် စသော အပေါင်းယူ ဧကဒေသူ၊ ဥပလက္ခဏာ တင်ပါ။

နံပါတ် (၁၀)

အဟိ၊ အာသိဝိသ၊ ဘုဇင်္ဂ၊ ဘုဇဂ၊ ဘုဇင်္ဂမ၊ သရီသပ၊ ဖဏီ၊ သပ္ပ၊ အလဂဒ္ဒ၊ ဘောဂီ၊ ပန္နဂ၊ ဒွိဇိဝှ၊ ဥရဂ၊

ကုက္ကုဋ၊ တမ္ဗစူဠ။

မစ္ဆ၊ မီန၊ ဇလစရ၊ ပုထုလောမ၊ အမ္ဗုဇ၊ ဈသ၊

မဥ္ဇာရ(မဇ္ဇာရ) မိဠာရ၊ ဗဗ္ဗု၊ ဤသို့ ဝေဝစနာဟာရကို မှတ်သားထားရန်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၈၈)

(က) ပါရာဇိကောတိ ပရာဇိတော။

(ခ) ပရာဇယံ အာပန္နော။

(ဂ) အယမ္ပိ ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသု ဝတ္တတိ။

(ဃ) တတ္ထ သိက္ခာပဒံ ယော တံ အတိက္ကမတိ၊ တံ ပရာဇေတိ၊တသ္မာ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိ။

(င) အာပတ္တိ ပန ယော နံ အဇ္ဈာပဇ္ဇတိ၊ တံ ပရာဇေတိ၊တသ္မာ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိ။

(စ) ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယမာပန္နော၊ တသ္မာ ပါရာဇိကောတိ ဝုစ္စတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၂၂၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပါရာဇိတော-ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်။

(ဂ)ဟိ-ချဲ့။အယံ ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ။ ဤပါရာဇိက သဒ္ဒါသည်။

(ဃ)တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်, အာပတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။သိက္ခာပဒံ၊ ကို။ ယော၊အကြင်ရဟန်းသည်။တံ၊ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို။အတိက္ကမတိ၊လွန်ကျူး၏။တံ၊ ထို လွန်ကျူးသောရဟန်းကို။ပရာဇေတိ၊ ဆုံးရှုံးစေတတ်၏။

(င)ပန-ဆက်။အာပတ္တိ၊အာပတ်ကို။နံ၊ထိုအာပတ်သို့။အဇ္ဈာပဇ္ဇတိ၊ လွမ်းမိုး၍ ရောက်တတ်၏။ တံ၊ ရဟန်းကို။

(စ) ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ပါရာဇိတော၊ ရှုံးစေအပ်ပြီ။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ပါရာဇိကောကို ပါရာဇိတောဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ပါရာဇိတ အရ ရှုံးခြင်းကြီးယာကို အလိုရှိ၍ ပရာဇိတောဟု ဖွင့်အပ်ပါသလော။ အဘယ်ကိုပါရာဇိကဟူ၍ အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။

ကား။ ။ရှုံးခြင်းသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရာဇိတဖြစ်၏ ဟူလို (ဂဏ္ဌိ)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ပရာဇိကအရ ရှုံးခြင်းသို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုယူအပ်၏ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါရာဇိကသဒ္ဒါသည် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဟောဆိုနိုင်ပါ၏လော။ မဟောက မသင့်ရာသည်ဖြစ်၍ (ခ) ဖြင့် ဆိုသောဆရာ့စကား အသို့လျှင်သင့်နိုင် ပါသင့်နိုင့်ပါအံ့နည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

[ပရာဇယကြီယမာပန္နပုဂ္ဂလော ဝါ အဓိပ္ပေတော။န ပရာဇယကြိယာတိ ဒဿေတုံ ပရာဇယံ အာပန္နော တိ ဝုတ္တံ။ ကခ်ီ၊ယော၊မဟာဋီ။၁။ ၃၂၈။အထဝါ ပါရာဇိကသဒ္ဒဿ ကတ္တုသာဓနေပိ ပဝတ္တနတော တံ နိဝတ္တေတုံ ပရာဇယံ အာပန္နော တိ ဝုတ္တံ။]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ(ကျမ်းတက်ရှု) (ဂ)ဝိဂ္ဂဟာရ(တစ်နည်း)ဒဋ္ဌိကရဏာ။
(ဃ)စသည် ဝိဂ္ဂဟာရ၊ ထိုတွင် (င)ပက္ခန္တရ (စ)ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

(က) **သိက္ခာပဒါတိက္ကန္တံ ပုဂ္ဂလံ သာသနာတော ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကံ ။ (သိက္ခာပဒံ)**

(ခ) **အာပတ္တိအဇ္ဈာပန္နံ ပုဂ္ဂလံ ပရာဇိယတီတိ ပါရာဇိကော။ (အာပတ္တိ)**

(ဂ) **သာသနာတော ပရာဇိယတေတိ ပါရာဇိကော။ (ပုဂ္ဂလော)**

(က)ပရာအရ ဓာတွတ္ထဗာဓကဘောဂဏ်ရ၏။ဇိဓာတ်သုဒ္ဓကတ္တုဒ္ဒကြိယာ သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီတိက္ကမစေတနာ(ဝါ)လွန်ကျူးသောပုဂ္ဂိုလ် သည်မှချ။ဟေတုကတ္တုဒ္ဒ-ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော ဝစီ ဘေဒ သဒ္ဒပဗန္ဓ၏ ပကတူပနိဿယတ္တိဖလူ။တ-ထို··သော ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော ဝစီဘေဒသဒ္ဒပဗန္ဓရ၏။

(ခ) ပရာအရတူပြီ။ဇိဓာတ်အရ အာပတ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလပျက်စီး ခြင်း အဘာဝသည် မှချ။ အာပတ်၏ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။တ-အကုသိုလ် စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် (အာပတ်)ရ၏။**တစ်နည်း**-ဓာတ်အရ- သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးသောပုဂ္ဂိုလ်၏မေထုနရာဂနှင့် တကွဖြစ်သော ခန္ဓာပဥ္စက၏ ဥပါဒ်သည်မှချ။ **[အကုသလစေတနာ ပဓာနော အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါပတ္တိသင်္ခါတော ဒဿနတ္တော မုချေနု။]**

(ဂ) ပရာအရတူပြီ။ဇိဓာတ်အရ-အကုသိုလ် စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်အာပတ်သည်မှချ။ဟေတုကမ္မတ္တ သာသနာတော်မှ ရှုံးစေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝါ-ပါရာဇိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယုပန္နဘောဂဏ်ဖလူ။တ- သာသနာတော်မှ ရှုံးစေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။ဝါ-ပါရာဇိကကျသောပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပါရာဇိကပုဒ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ဗျုပ္ပစ္စည်းဟု ဆိုထားပါသည်။

နံပါတ် (၅)

ပုဂ္ဂလ။ ။ပုတိ+ ဂလ+အ။ **တစ်နည်း။** ပု+ဂမု+အ။

ပရာဇယ။ ။ပရာ+ဇိ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)**ပရာဇိတောဖြင့်** ပါရာဇိကသည် ပုဒ်ရင်းမဟုတ်၊ပရာဇိတဟူလိုလျက် ပ၏မှီရာ အကိုအာပြု၍တကိုကပြု၍ ပါရာဇိကပြီးသည်ကို သိစေ။[ပရာဇိတသဒ္ဒေါ ဥပသဂ္ဂဿ ဝုဒ္ဓိ ကတွာ တကာရဿစ က-ကာရံ ကတွာ ပါရာဇိကောတိနိဒ္ဒိ ဋ္ဌောတိအာဟ ပါရာဇိကောတိ ပရာဇိတောတိ တိ]**တစ်နည်း** ပါရာဇိကော၌ ပါရာ+ ဇိ+တ ပစ္စည်း၊ယင်းတပစ္စည်း၏ ဟေတုကမ္မသာနေ၌ သက်၍ ပရာဇိယတေတိ

http://www.dhammadownload.com

ပါရာဇိကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုသိစေ။

(ခ)**ပရာဇိယံ အာပန္နောဖြင့်** ဤ၌ရှုံးခြင်း ကြိယာကို မယူအပ်၊ ရှုံးခြင်းသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

မှတ်ချက်။ ။ပရာဇယံ အာပန္နောတိ ပါရာဇိကောဟု အာပန္နတဒ္ဓိတ်ကိုပြသည်ဟု ဂဏ္ဌိနှင့် ဝိနည်းနိသျ၌ ဆို၏ဟုမှာ၏။ထိုအဆိုမသင့်ပါတဲ့။ 'ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယံ မာပန္နော' ဟုသော အဋ္ဌကထာကို ထောက်ရှု၍ သိနိုင်၏။ ရှုံးခြင်းသို့ရောက်စေအပ်- ဟူသည်ရှုံးခြင်းသို့ ရောက်သည်ပင်ဟု ပြသည်။

[ကာရိတ်ကံကား၊ ဓာတ်ကတ္တား၊ မပြားဝုတ္တ၊အဝုတ္တတည်း။]

ကာရိတ်ကံသည် ဓိဓာတ်သက်သက်ကိုင့်လျှင် သုဒ္ဓကတ္တား ဖြစ်သော ကြောင့် 'ပရာဇယမာပန္နော' ဟုဖွင့်သည်ဟုမှတ်။

(ဃ)**ယောတံ။ပ။ တသ္မာဖြင့်** ပါရာဇိကံ၌ ပရာ+ဇိ+တ+ပစ္စည်း၊ ယင်းတ ပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကန္တံ ပုဂ္ဂလံ ပရာဇေတီတိ ပရာဇိတံ၊ ပရာဇိတမေဝ ပါရာဇိကံဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည် ကိုလည်းကောင်းသိစေ။**သိက္ခာပဒံ ဝုစ္စတိဖြင့်** ပါရာဇိကံ အရ သိက္ခာပုဒ်ကိုအရ ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ [ပရာဇယတီတိ ပါရာဇိကံ,ပရာဇိကာတိ ကတ္တု သာဓနေန ပါရာဇိကသဒ္ဒေန သိက္ခာပဒံ အာပတ္တိ စ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေန္တော 'အာ ဟ 'ယော တံ အတိက္ကမတီ'တိ အာဒိ။]

(စ)**ပုဂ္ဂလော။ပ။တသ္မာဖြင့်** ပါရာဇိကော၌ ပရာ+ဇိ+တ။(ဏွု)တ- ပစ္စည်း ၏ ကမ္မသာဓန၌ သက်၍ ပရာဇီယတေတိပါရာဇိကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ပါရာဇိကအရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ **[ပုဂ္ဂလော ပန ကမ္မသာဓနေန ပါရာဇိကသဒ္ဒေန ဝုစ္စတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ 'ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော' တိ အာဒိ]**သာရတ္ထ။

နံပါတ် (၇)

သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလဓမ္မေသု/သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသု...

"**သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလဓမ္မေသူတိ ပုရာဏပါဠော။သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသူတိပိ ပါဠော။** ယောဇနာ၌-သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလဓမ္မေသု/ သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသု ဟု ဓမ္မပုဒ် ပါသောပါဠ်၊ မပါသောပါဠ်။ ၂-ပါဠ်ကို ဖွင့်ဆိုသော်လည်း 'ယသ္မာ ပန တတ္ထ ဓမ္မောတိ ကတ္ထစိ အာပတ္တိ,ကတ္ထစိ သိက္ခာပဒမေဝ အဓိပ္ပေတံ၊တသ္မာ သော ဝိသုံ နဝုတ္တော္ဗော'ဟု၍ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဓမ္မပုဒ်မပါသော သိက္ခာပဒါပတ္တိ ပုဂ္ဂလေသု ပါဠ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပါရာဇိက။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အာပတ်၏ ပါရာဇိကအမည်ကို အကျိုးဖြစ် သော ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်းတင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ကာရဏူပစာ။ နာနန္တရိကနည်း။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။အကျိုးအာပတ်၏ အမည်ကို အကြောင်း သိက္ခာပုဒ်၌တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဖလူပစာ။အဝိနာဘာဝနည်း။

တစ်နည်း။ ။ဌာနဖြစ်သော ပါရာဇိကကျသော ရဟန်း၏ ပါရာဇိက ဟူသော အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ပါရာဇိကအာပတ်၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပါရာဇိကအရ။ ပါရာဇိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာပဉ္စကဒြဗ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၈၉)

(က) **သေဝနုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ**။

(ခ) သေဝနစိတ္တေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေတိ အတ္ထော။

(ဂ) **ဝစ္စမဂ္ဂံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿာတိ** ယေန မဂ္ဂေန ဝစ္စံ နိက္ခမတိ၊ တံ မဂ္ဂံ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ပုရိသနိမိတ္တံ တိလဖလမတ္တမ္ပိ ပဝေသေန္တဿ။

(ဃ) **အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ** အာပတ္တိ ပါရာဇိကာ အဿ။

(င) ဟောတီတိ အတ္ထော။

(စ) အထ ဝါ **အာပတ္တီတိ** အာပဇ္ဇနံ ဟောတိ။

(ဆ) **ပါရာဇိကဿာတိ** ပါရာဇိကမ္မေဿ။

(ဇ) သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆။]

* * * * * * * *

နံပါတ် (၁)

(က)ပစ္စတ္တဝစနံ၊ ပဌမာဝိဘတ်တည်း။(သင်္ကေတတ္ထ)ဝါ-ဝါစကတို့သည် ဟောအပ်သော ကတ္တားစသော ဝါစ္စမှ အသီးသီးသော သဘောဖြင့် ပြအပ်သော အနက်ရှိသော ဝိဘတ်တည်း။ဝါ- အသီးသီးသော သဘောဖြင့် ပြအပ်သော အနက်ရှိသော ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။[ဆရာတော်ဗုမ်၏ နီတိပဒမာလာ]

အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ/ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ..

(ဃ)ပါရာဇိကာ၊ ပါရာဇိကမည်သော။ အာပတ္တိ၊အာပတ်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်၏။**တစ်နည်း**-ပါရာဇိကဿ၊ပါရာဇိကအာပတ်သို့။အာပတ္တိ၊သင့်ရောက်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ-ဖြစ်၏)။**တစ်နည်း**-အဿ၊ ထိုရဟန်းအား။ပါရာဇိကဿ-သို့။ အာပတ္တိ၊သည်။ (ဟောတိ) ဂဏ္ဍိ။

(ဂ)ယေန မဂ္ဂေ၊ အကြင်လမ်းပေါက်ဖြင့်။ဝစ္စံ၊ ကျင်ကြီးသည်။နိက္ခမတိ၊ ထွက်၏။အင်္ဂဇာတံ၊ အင်္ဂါဇာတ်ဖြစ်သော။ပုရိသနိမတ္တံ၊ပုရိသနိမိတ်ကို။တိလဖလ မတ္တမ္ပိ-နှမ်းသီးမျှလည်း။ ပဝေသေန္တဿ-သွင်းသော ရဟန်းအား။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် သေဝနစိတ္တံ၌ ပဌမာဝိဘတ်သည် ဘုမ္မတ္ထ၌ ဖြစ်၏

http://www.dhammadownload.com

ဟုဖွင့်ပြတော်မူ အပ်၏။ယင်းသို့ ဘုမ္မတ္တ၌ ပဋ္ဌမာဝိဘတ်ဖြစ်ခဲ့သော်'သေဝနစိတ္တံ' မှီဝဲကြောင်းစိတ်၌ဟု အနက်ကိုမှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်အနက်ကိုမှတ်သား အပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။'သေဝနစိတ္တံ-မှီဝဲကြောင်းစိတ်သည်။ပစ္စုပဋ္ဌိတေ-ရှေးရှုလတ်သော်'ဟူသော လက္ခဏာဝန္တအနက်ကို မှတ်သားအပ်၏ ဟူလို။

(င) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။အသာဘိအာရျာတိကပဒဏ္ဍိ တသာ အတ္ထံ ဒဿေန္တော 'ဟောတိ' တိအာဟ။ ရှု၍ တက်ပါ။[သာရတ္ထ]

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ပါရာဇိကသူကို ပါရာဇိကာ+ အဿ-ဟု ပဒစ္ဆေဒကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ အဿပုဒ်၏ အနက်ကို အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ **အဿ-ထိုရဟန်းအား၊** ပါရာဇိက-သော။ အာပတ္တိ-သည်။ ဟောတိ-၏။ ဤသို့ အနက်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော။**(တစ်နည်း)**ပါရာဇိကာ-သော။ အာပတ္တိ၊သည်။ **အဿ-ဖြစ်ရာ၏။** ဤသို့ အနက်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။ **ကား။** ။'ပါရာဇိကာ-မည်သော။အာပတ္တိ-သည်။**အဿ-ဖြစ်၏**' ဟူ၍အနက် မှတ်သားအပ်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝိတ္ထာရ။**တစ်နည်း**-ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ)ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ပက္ခန္တရ။ (င)ဝါကျာရမ္ဘ။(ကျမ်းတက်ရှု) (စ) နယန္တရ။ (ဒြဗ်အားဖြင့်ပြပြီး၍ ဘော အားဖြင့် ပြခြင်း၄ာမိန့်)(ဆ)ပက္ခန္တရ။(ဇ)ဝါကျာရမ္ဘ၊[ဤနည်းကို ဤအာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ ပုဒ်၌သာ မှတ်သားအပ်ပါသလော]။

နံပါတ် (၄)

သေဝနစိတ္တံ။ ။**သေဝတိ ဧတေနာတိ သေဝနံ။ သေဝနံ စိတ္တံ သေဝနစိတ္တံ။**

သေဝ-ကတ္တုရှု မှီဝဲသော ရဟန်း၏ သန္တာန်။ပ။စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ဥပါဒ် မှုချ။ကရဏတ္တ မေထုနရာဂ ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိ ဖလူ။ယု-မှီဝဲကြောင်းဖြစ်သော မေထုနရာဂ ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ် ရ၏။ဝိသေသန ပုဒ်ဖြစ်၍ ဝိသေသနပုဒ်တို့၏ သဘောသည်··စသည် ဆက်ကောက်။

ဘုမ္မတ္ထော။ ။ **ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိဘူမိ။ ဘူမိဝိယာတိ ဘူမိ။ဘူမိ ဧဝ ဘုမ္မံ။ ဘုမ္မမေဝ အတ္ထော ဘုမ္မတ္ထော။**

ဝစ္စမဂ္ဂ။ ။ **မဂ္ဂတိ နိက္ခမတိ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ။ သုခံ ဝါရေတီတိ ဝစ္စံ။ဝစ္စဿ မဂ္ဂ ဝစ္စမဂ္ဂ။**

ပုရိသနိမိတ္တံ။ ။**နိမနဟာတိ သိဉ္စတီကိ နိမိတ္တံ။ ပုရိသဿ နိမိတ္တံ ပုရိသနိမိတ္တံ။**

ပဝေသေန္တော။ ။ **ပဝေသေတီတိ ပဝေသေန္တော။**

ပ+ဝိသ-သုဒ္ဓကတ္တုရှု-ဝင်သောအချင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော အင်္ဂါဇာတ် ဟုဆိုအပ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုရှု-ရဟန်း၏ သေဝန

http://www.dhammadownload.com

စိတ်၊ ထိုစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယိကဗျာပါဒသည် ဖလူ။ဓောပစ္စည်း ရူပသိဒ္ဓိ မဂ္ဂပဒသိလိင်္ဂတာဘောဂုဏ် ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်း ရဟန်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဝဇ္ဇ။ ။ ဝရ+စ။ ဓာတွန် ရကို စပြု။

အင်္ဂ။ ။ အင်္ဂ+အ။

နိမိတ္တ။ ။ နိ+မိဟ+တ။

နံပါတ် (၆)

(ဂ)**အတ္တနော ပုရိသနိမိတ္တံဖြင့်** အင်္ဂဇာတသည် ယောကျ်ားအင်္ဂါကိုဟော သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝါ-နိမိတ္တ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကို ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဣတ္ထိနိမိတ်ကို မယူအပ်၊ယောကျ်ားနိမိတ် ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်း နိမိတ်သည်လည်း မိမိ (ရဟန်း)၏ နိမိတ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

ယေန မဂ္ဂေန ဝစ္စံ နိက္ခမတိ၊ တံ မဂ္ဂံ ဖြင့် မဂ္ဂအရ ပကတိလမ်းပေါက် ကိုမယူအပ်၊ကျင်ကြီးထွက်ရာလမ်းပေါက်ကိုယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ နိက္ခ မတိ ဧတေနာတိ နိက္ခမနံ၊ ဟု ကရဏသာဓန ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ဃ)**ပါရာဇိကာ အသဿဖြင့်** ပါရာဇိကသသည် နာမ်ပုဒ်မဟုတ် သန္ဓိပုဒ် ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကာ+အသဿဟု ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကို လည်း ကောင်း၊ "ပါရာဇိကာနှင့်အရတူ၍ အာပဇ္ဇီဓာဗ္ဗာတိ အာပတ္တိ" ဟု ကမ္မသာဓနပြုအပ် သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(င)**ဟောတိဖြင့်** အသဿကားနာမ်ပုဒ်မဟုတ် အာချာတ်ပုဒ်တည်း၊အသ+ ဓာတ်၊တိဘတ်၊ ဓာတွန်နှင့်တကွ တိကို သဿပြု၍ ပြီးသည်ကိုသိစေ၊ ဝါ-သဿသည် ဝေယျဝိဘတ်၏ ကာရိယမဟုတ် တိဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အသ ဓာတ်သည် ဘက္ခဏတ္ထ မဟုတ် ဘုဝိ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

(စ)**အာပဇ္ဇနံဖြင့်** အာပတ္တိ၌ အာ+ပဒ+တိ ပစ္စည်း၊ ယင်းတိပစ္စည်း၏ဘာဝ သာဓနေ၌ သက်၍ အာပဇ္ဇနံ အာပတ္တိဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟောတိဟူသော ပါဌ်သေသစွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ပဝေသေန္တဿ/ ပဝေသန္တဿ...

အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဟူသောကံပုဒ်ကို ထောက်၍ ပပုဗ္ဗ ဝိသဓာတ် ကာရိတ် ဏေ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ပဝေသေန္တပါဌ်သာသင့်။

သေနယော သဗ္ဗတ္တ/ သေဝနယော သဗ္ဗတ္တ...

သဗ္ဗတ္တဟူသော အာဓာရပုဒ်နေက်၌ရှိသောကြောင့် ပါဠိဂတိအားဖြင့် အာ

http://www.dhammadownload.com

ရပုဒ် နောက်ရှိလျှင် ဧဝမပါသော သေနယော ပါဋ္ဌ်သာသင့်။

မှတ်ချက်။ ။အာဓာရပုဒ် နောက်ရှိလျှင် သေဝနယော ပါဋ္ဌ်သင့်။

ပုံစံ။ ။ကစ္စပေဝ သေဝ နယော။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၊၂၂၈။)

နိယံ။ ။ ပုဒ်အနေ၊ သေနယောနှင့်၊ သေဝနယောယင်းနှစ်ဖြာ၊ ဤကျမ်း ဂန်တတ်၊ရေးဆရာ၊ရေးစီကာယူထား။

ထိုနှစ်ချက်၊ရေးပြုဟန်၊တွေးရှုဉာဏ်၊သက်တော့အများ။

အာဓာရ နောက်ကခံ၊ထောက်ဆ,ဉာဏ်ရှုစား၊ကောက်ချက်ပြုပြား တော့၊မမှားဘူးတကယ်၊ပုဒ်အနေ သေနယော ရယ်လို့၊ တွေးဆ,သဘော၊ယူတော့အလွယ်။

ရှေ့နားက၊အာဓာဆွယ်လျှင်၊ခါခါကွယ် တွေးလေ,မစောနှင့်၊ သေဝနယော၊ပုဒ်ဖြင့်သာ ရေးစီလျှက်ပါ၊

သည်စာသွား၊ဓိပ္ပါယေကို၊စိတ်မှာလေ သွင်းကြကွယ့် လေ…

(ရှေးနားကအာဓာဆွယ်လျှင်၊ခါခါကွယ်တွေးလေမစောနှင့်၊ သေဝနယော၊ပုဒ်အမှန်၊ရှုတော့ ကေန်။)

၁။ ။သေဝနယော၊ပုဒ်၊အတွေ့လုပ်မလွယ်၊ ကရိဏ်းနှင့်ကမ္မနှစ်သွယ်၊အရကွယ်ခက်သား။

၂။ ။ကမ္မသာခ်ပေးရဖွယ်မှာ၊ရှေးပဒကွယ် နက်မျှပြ၍၊ နောက်နောက်ပဒ၊နယောနှင့်သာ ပြောကြားလျက်ပါ။

၃။ ။ကရဏသာခ်ပေးစေလို့၊ရှေ့ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ကြား၊ နောက်ပုဒ်ကို နယောနှင့်ထားလို့၊ပြောကြားလျက်ရှိတယ်။

၄။ ။သည်စာသွား အဓိပ္ပါယ်ကို၊စိတ်မှာသာ မှတ်ကြကွဲ့လေး။

[ဝါကျသွားအချိုး-အဖြေကျမ်း]

ဝန်ခံချက်။ ။ဤ နိယံများကို ပေါက်မြိုင်ဆရာတော်ထံ စာလိုက်စဉ်က အပြည့် အစုံမရရှိ၍၊ကျမ်းစာရေးသားချိန်၌ ရန်ကုန်တွင် တိပိဋကစာမေးပွဲ ပုစ္ဆက ဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်ရောက်ရှိနေသော ဆရာတော်အားမေး လျှောက်ပြီး ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ဝါကျသွားအချိုး-အဖြေကျမ်း ကို စာအုပ်ကိုပင် မတွေ့မြင်ဘူးပါ။ဆရာတော်ပြောပြ၍သာ ဤအမည် ကို ကြားဖူးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နံပါတ် (၈)

ဘုမ္မတ္တေ။ ။အတူဖြစ်သော သတ္တမီအနက်၏ ဘုမ္မတ္တအမည်ကို အတူရှိသော သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်ရာခြင်းတူသော လက္ခဏဝန္တ အနက်၌လည်း တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် သဒ္ဒိသူ။

တိလဖလမတ္တမ္ပိ။ ။ဋ္ဌာနဖြစ်သော တိလဖလ (နှမ်းသီး)၏အမည်ကို ဋ္ဌာနီဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

တိလဖလဗီဇ(နှမ်းစေ့)၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဥပမာ။ [နှမ်းစေ့မျှသွင်းသွင်းသောရဟန်းအား ပါရာဇိကအာပတ်သင့်သေး၏။ အင်္ဂါဇာတ်တစ်ခုလုံးသွင်းသော်ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ ပါရာဇိက ဖြစ်သည်သာဟု သမ္ဘာဝနာကို ပေါင်းဆည်းသော ဂရဟာဓောတကပိ ပါသင့်မည်။]

အာပတ္တိပါရာဇိကဿ။ ။ပါရာဇိကာ၊ ပါရာဇိကမည်သော။ အာပတ္တိ၊သည်။ အဿ၊ဖြစ်၏။ဟူ၍လည်းကောင်း။

ပါရာဇိကဿ၊ပါရာဇိကအာပတ်သို့။အာပတ္တိ၊သင့်ရောက်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ) ဟူ၍လည်းကောင်း။

ဤသို့သတ္တိပြားသဖြင့် နှစ်နက်ရကောင်းသောကြောင့် ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ နည်း။

အာပတ္တိ။ ။အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အာပတ္တိ။အာပဇ္ဇနံ အာပတ္တိ။နှစ်မျိုးအနက်ပေးနိုင်၍ ပဒီပကနည်း ရနိုင်သည်။

နံပါတ် (၁၀)

သေဝနစိတ္တအရ လောဘမူစိတ်ကောက်။

****

ပါဠိကျစဉ် (၉၀)

(က) **စုတ္တာတိ** မေထုနပသံဟိတခိဍ္ဍာပသုတာ နာဂရိကကေရာဠိယပုရိသာ။

(ခ) ဣတ္ထိဓုတ္တသုရာဓုတ္တာဒယော ဝါ။

(ဂ) ဓုတ္တာ ဝေပစ္စတ္တိကာ **ဓုတ္တပစ္စတ္တိကာ**။

(ဃ) ဂန္ထိ ဟဒယံ ဝုစ္စတိ၊ တံ ဥပ္ပါဠေန္တီတိ ဥပ္ပလဂန္ဓာ၊ ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဝေ ပစ္စတ္တိကာ **ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္တိကာ**။

(င) တေ ကိရ န ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိဟိ ဇီဝန္တိ၊ ပန္ထဃာတဂါမဃာတာဒီနိ ကတွာ ပုတ္တဒါရံ ပေါသေန္တိ။ [ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၃၂-၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)မေထုနပသံဟိတခိဍ္ဍာပသုတာ၊မေထုန်နှင့်စပ်သော မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း၌ လေ့ကျက်ကုန်သော။နာဂရိကကေရာဠိယပုရိသာ၊မြို့၌နေသော စဉ်းလဲလှည့်ပတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ယောကျ်ားတို့တည်း။

(ခ)ဣတ္ထိဓုတ္တသုရာဓုတ္တာဒယော၊မိန်းမကြူးသူ ၊သေရည်ကြူးသူအစရှိသူတို့တည်း။

(ဂ)တံ၊ ထိုနှလုံးသားကို။ဥပ္ပါဠေန္တိ၊ ဖြတ်တော်ထုတ်ယူတတ်ကုန်၏။

(င)ကိရ၊ချဲ့။တေ၊ဤဥပ္ပလဂန္ဓတို့သည်။ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိဟိ၊ လယ်ထွန်ခြင်း၊ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။နဇီဝန္တိ၊အသက်မမွေးကြကုန်။ပန္ထဃာတ

http://www.dhammadownload.com

ဂါမဃာတာဒီနိ၊လမ်းကိုလုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း,ရွာကိုလုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ပေါသေန္တိ၊ မွေးမြူကြကုန်၏။

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့။ ။ဤသို့ (က)ဖြင့် ဓုတ္တအရ ဝိသေသအားဖြင့် ဣတ္ထိဓုတ္တကိုယူရမည်ဟုဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ သာမညအားဖြင့်လည်း အနက်ဖြစ်နိုင်သည်ကို ပြလိုရကား (ခ)မိန့်။ [သာမညဇောတနာယ ပကရဏာတော ဝိသေသဝိနိစ္ဆယောတိ အာဟ'ဓုတ္တသဒ္ဒေါ ဒသေန္တော 'ဣတ္ထိဓုတ္တသုရာဓုတ္တာဒယော'ဝါတိ အာဟ။] သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၃။

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္တိကပုဒ်၏ အဘိဓာနတ္ထ ဝိဂ္ဂဟတ္ထကိုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ထိုအဘိဓာနတ္ထ၏ အဘိဓေယျတ္ထဖြစ်သော ရန်သူတို့သည် အဘယ်သို့ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိကုန်သနည်း။အဘယ်ကြောင့်အဘယ်အကျိုးငှာလူတို့နှလုံးသားကို ခွဲထုတ်ကုန်သနည်း။ထိုသူတို့သည် လယ်ထွန်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း စသည်တို့ဖြင့် အသက်မွေးမြူကြကုန်သလော။သားမယားတို့ကို သမ္မာအာဇီဝဖြင့် မွေးမြူကြကုန်သလော။ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

[နှ-မရှိလျှင်းကာနှ-ကိုသွင်းနှ-ရှိလျှင်းကာနှ-ကိုဝယ်နည်းဖြင့် အာဘော်ထားသည်။]

နံပါတ် (၃)

(ခ)နယန္တရပ်ကွန္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း ဝက္ကန္တရ။

(ဃ)ပက္ခန္တရ။(င) ဝိတ္ထာရ။

နံပါတ် (၄)

ကေရာဋိယာ။ ။ ကိရာဋံ ဝဋ္ဋန္တိ ကရောန္တီတိ ကေရာဋိယာ။

ကိရာဋအရ-ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှုသည် မှုချ။ထို-၏ ယောက်ျားနှင့် ဌာနီဌာန အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ဏိက (ဏိယ)ပစ္စည်း- ထို ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ယောက်ျားတို့ ရ၏။

နာရိကာ။ ။ နဂရေ ဝသန္တီတိ နာရိကာ။

နာဂရိကာ စတေ ကေရာဋိယပုရိသာစာတိ နာဂရိကကေရာဋိယပုရိသာ။

ဓုတ္တာ။ ။ ဓုဗ္ဗန္တိ ဟိံသန္တီတိ ဓုတ္တာ။

ဓုဗ္ဗိဓာတ်အရ-မေထုန်မှုဖြင့် ရဟန်းတို့၏ သီလကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အပျော်အပါးများသူတို့သန္တာန် လောဘပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ အယောနိသောမနသိကာရ စသော ရှေးရှေးသောစိတ္တုပ္ပါဒ် ဖလူ။နောက်နောက်သော ရဟန်းတို့၏ သီလပျက်စီး စသည် ကာရဏူ။တ-ပစ္စည်း မေထုန်နှင့်စပ်၍ ပျော်မြူးတတ်သော ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော မြို့သားယောက်ျားတို့ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ ဓုဗ္ဗန္တိ ဝဥ္စန္တီတိ ဓုတ္တာ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စတ္တိကာ။ ။ပဋိဝက္ခံ အတ္တယန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ ပစ္စတ္တိကာ။
ပဋိ အရ-ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူ မုချ။ယင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူ၏ဝိသဘာဂရုပ်တို့နှင့် အလိုရှိအပ် အလိုရှိတတ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန။ အတ္တ ဓာတ်အရ ဝိသဘာဂရုပ်န်းသန္တာန်၌ မိမိဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ဣဿပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်မုချ။ရှေးရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖလူ။နောက်နောက်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်ကာရဏူ။ပုဒ်လုံးအရနှင့် ဏွု-ပစ္စည်းအရကား ‥ထို‥သောဝိသဘာဂရုပ်န်းတို့ ရ၏။

မေထုနုပသံဟိတခိဍ္ဍာပသုတာ။ ။မေထုနေနုပသံဟိတာ မေထုနုပသံဟိတာ။မေထုနုပသံဟိတာ စ သာ ခိဍ္ဍာစာတိ မေထုနုပသံဟိတခိဍ္ဍာ။တာယ ပသုတာ။

နံပါတ် (၅)

ခိဍ္ဍာ ။ ။ ခိဋ္ဌ+အ+အာ။ ခံ+ဣဋ္ဌ+အ+အာ။ တန်၊ငြိ။ ၁၇၆။
[ခံ တုဋ္ဌံ ဣဋ္ဌာ ဝါစာ အဿာ တိ ခိဍ္ဍာ၊]

ဂေါရင္ဆိယ။ ။ ကိုရ+အာဌ။ကိရာဌပဒ်+ဏိယ ပစ္စည်း။
သုရာ ။ ။ သု+ရာ။[သဝတိ အာသဝတီတိ သုရာ။]
ဟဒယ ။ ။ ဟရ+ယ။
ပဋ္ဋ ။ ။ ပထိ+(ပဋ္ဌ)အ။
ဒါရ ။ ။ ဒရ+ဏ။[ဒါရယန္တေ ယေနာတိ ဒါရော။]
ပသုတ ။ ။ ပ+သု+တ။

နံပါတ် (၆)

(က) **မေထုနုပသံဟိတခိဍ္ဍပသုတာစသည်ဖြင့်** ဓုတ္တအရ မေထုန်နှင့်စပ်လျက်အပျော်အပျက် ကစားကြသော မြို့ကြီးသား ကောက်ကျစ်သူယောက်ျားတို့ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။
တစ်နည်း-ဓုတ္တအရ ဝိသေသအားဖြင့် ဣတ္ထိဓုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုယူအပ်သည်ကိုသိစေ။
တစ်နည်း-နာဂရိကဂေါရင္ဆိယပုရိသာဖြင့် ဓုတ္တသဒ္ဒါသည် စဉ်းလဲခြင်းအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း ယင်းအရ-မြို့ကြီးသား ကောက်ကျစ်သူယောက်ျားတို့ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

(ခ) **ဖြင့်** ဓုတ္တအရ သာမညအားဖြင့် ဣတ္ထိဓုတ္တ သုရာဓုတ္တ(အာဒိဖြင့်) အက္ခဓုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူအပ်သည်ကိုသိစေ။

(ဃ)**ဟဒယံ ဖုဋ္ဌတိ-ဖြင့်** ဂန္ဓသဒ္ဒါသည် အတင်ရှဉ်းအားဖြင့် ဟဒယဟောဟုသိစေသည်။ [ဂန္ဓကားဉာဏ်၌ အမိပ္ပန္နာ]တံ ဥပ္ပါဋ္ဌေတ္တိဖြင့် ဥပ္ပလာဂန္ဓာ၌ ဥပ္ပလပုဒ်ဂန္ဓပုဒ်၊ဂန္ဓံ ဥပ္ပါဋ္ဌေတ္တိတိ ဂန္ဓုပ္ပဋ္ဌာ ဟုဆိုလျက် တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် ရှေးနောက်ပြန်၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဋ္ဌကိုဋ္ဌပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

[အမရပူရဆရာတော်] (ဥပ္ပဋိဂန္ဓ ရှိသင့်)

ဥပ္ပလဒ္ဓ ဥပုဗ္ဗ+ပလဓာတ်၊ ဆေဒနအနက်ဟောသော်လည်း ဥ-ဥပသာရကြောင့် ဖြတ်၍ ထုတ်ခြင်း အနက်ဟောသည်ကို လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပါဋေန္တီတိ ဥပ္ပလာဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း ဂန္ဓ ဥပ္ပလာ ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ [ဘာသာဋီကာ+ မစိုးရိမ်း၏] ကြွင်းလွယ်၏။

နံပါတ် (၇)

အာဏာပေန္တောပိ/ အာနာပေန္တောပိ…

အညေပိဟူသောပုဒ်သည် ဓာတ်ကတ္တား ကာရိတ်ကံ ၂-ဖက်ရတည်း။ 'အာဏာပေန္တောပိ'ဟု အာဏာဓာတ်ဖြင့်ရှိလျှင် အညေပိ စပ်ရာ ဓာတ်မပါသောကြောင့် အာပုဗ္ဗနီဓာတ်၊ ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် 'အာနာပေန္တောပိ' ဟုရှိသင့်သည်။ [ဘာသာဋီ]

ခိဋ္ဌုပသုတ/ ခိဋ္ဍုပသုတ။ [၄-နံပါတ်ရှု။]

ကေရာဋိယ/ ကေရာဋိက…

ကိရာဋပုဒ်+ဏိကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော်လည်း 'သကျပုတ္တိကာ၊ သကျပုတ္တိယာ' ပုဒ်ကဲ့သို့ က-ကို ယ-ပြုပြီးနိုင်သောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

ဥပ္ပါဋေန္တိ၊ ဥပ္ပါလေန္တိ၊ ဥပ္ပာဒေန္တိ…

ဘာဋီ၌ ဥ+ပလဓာတ်၊ စုရာဒိဂိုဏ်း၊ဆေဒနတ္ထ၊ ဤ၌ ဥ-အတွက်ကြောင့် ထုတ်ခြင်းအနက်ကိုယူ၊ ဋီကာယောဇနာတို့၌ အထူးမဖွင့်၍ 'ဥပ္ပါလေန္တိ'ဟုမူရင်းဖြစ်မည်ထင်သည်။

တံ ဥပ္ပါဒေန္တိ ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဟူရကား ဒ-ကို လ-ပြု၍ပြီး။

ဂဏ္ဌိတို့အလို ဥပ္ပါလေန္တိ၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ ပါဠ်တို့သင့်။ နံပါတ်(၆) ရှု၍ဤ၌ ဥပုဗ္ဗ+ပဋဓာတ်ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဥပ္ပါဋေန္တိပါဌ်သင့်။ [ပဒတ္ထမဉ္ဇူသာဥပ္ပဋပုဒ်ရှုပါ]

နံပါတ် (၈)

ပန္ထဃာတ။ ။ဌာနလမ်းခရီး၌ လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း၏အမည်ကို ဌာနီ ခရီးသွားလူတို၌ လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း၌ တင်းစားဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ။နာနန္တရိကနည်း။

ဂါမဃာတ။ ။[နည်းတူသိပါ။]ဌာနူပစာ၊ အဘေဒနည်း၊ နာနန္တရိကနည်း။

ပုတ္တဒါရံ။ ။ပုတ္တမိတ ဟုဆိုလိုလျက် မိတပုဒ်ကိုချေ၍ ပုတ္တ တစ်ခုကြွင်းပြုသောကြောင့် ဧကသေသနည်း။

(က)ဝါကျရှု။ ။ဓုတ္တာ အပေါင်းဖြစ်သော ဣတ္ထိဓုတ္တ သုရာဓုတ္တ အက္ခဓုတ္တတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဣတ္ထိဓုတ္တ၌တင် ဧကဒေသူ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁၀)

တံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏံ။ ။ဝဇကေစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၉၁)

(က) **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ** သာ ထေရီ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိဓီတာ သတသဟဿ ကပ္ပေ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။

(ခ) တဿာ ပကတိယာပိ အတိဒဿနီယာ နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ ကာယစ္ဆဝိ။

(ဂ) အဗ္ဘန္တရေ ပန ကိလေသသန္တာပဿ အဘာဝေန အတိဝိယ ဝိရောစတိ။

(ဃ) သာ တာယေဝ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ 'ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ' တိနာမံ လဘိ။

(င) **ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ** ဂိဟိကာလတော ပဋ္ဌာယ ရတ္တစိတ္တော။

(စ) သော ကိရ တဿာ ဉာတိဒါရကော ဟောတိ။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၁။၂၃၇။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)သတသဟဿကပ္ပေ၊ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထက်၌။အဘိနီဟာရသမ္ပ-န္နာ၊ရေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံသည်။ [ဟုတ္တာ]

(ခ)အတိဒဿနီယာ၊အလွန်ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော။ကာယစ္ဆဝိ၊ကိုယ်အရေသည်။

(ဂ)ကိလေသသန္တာပဿ၊ကိလေသာအပူ၏။

(ဃ)ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ၊အဆင်း၏ကောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ပေါက္ခရ-သဒ္ဒါ သုန္ဒရအနက်။]ဝါ၊စင်ကြယ်သော ကိုယ်သဏ္ဌာန်တို့၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။အာစရိယဝါဒ။[ပေါက္ခရသဒ္ဒါ၊ သရီရအနက်]။ဝါ၊အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်၏အဖြစ်ကြောင့်။[နယန္တရဝါဒ]ပေါရာဏ။ ဝါ၊ကြာတိုက်၌ဖြစ်သော အဆင်းကဲ့သို့ ရွှေအဆင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။[ဂဏ္ဌိ]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ ဌပနာတိကပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ သာဝတ္ထိမြို့သူ သူဌေးသမီးဖြစ်ပုံကမ္ဘာတစ်သိန်း အထက်၌ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်ရှိပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုထေရီမ၏ ဥပမိသမ္ပတ္တိနှင့် ကိုယ်ရေအဆင်းကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ မပြည့်စုံသော ဥပမိနှင့် ဖောက်ပြန်သော အရေအဆင်းရှိ၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဂ)သို့ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ ဗဟိဒ္ဓအဆင်းနှင့်ပြည့်စုံပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုထေရီမ၏ အဇ္ဈတ္တအဆင်း တင့်တယ်ခြင်းကိုကား အဘယ် အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ကိလေသာ အညစ်အကြေးရှုပ်ထွေး၍ မတင့်တယ်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(က)စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ထေရီမ၏ဥစ္စာနေမျိုးရိုး၊ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ကိလေသာကင်းခြင်းဟူသော ဗဟိဒ္ဓအဆင်း,အဇ္ဈတ္တအဆင်း,တို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်းကိုဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ထေရီမ၏ အမည်နှင့် ယင်းအမည်ကို မှည့်ခေါ်ရကြောင်း တို့ကိုမပြဆိုပြီလော။အမည်နှင့် ယင်းအမည်ရကြောင်းတို့ကိုကား အဘယ်ပါနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

(စ)သို့စေဒနာ။ ။ဆရာ(င)ဖြင့် လူ့ဘဝမှစ၍ တပ်မက်သော စိတ်ရှိသည်ကိုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ဆိုသော် ယင်းနန္ဒလုလင်သည် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမနှင့်သွေးသားမစပ်ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း(စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဂ)ပက္ခန္တရ။တစ်နည်း။ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဖလ။
(စ)ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

အဘိနီဟာရ။ ။**အဘိနီဟရတိ ဧတေနာတိ အဘိနီဟာရော**။

အဘိ-အရ ရှေးရှုခြင်းဟူသော အဘိမုခဘောဂုဏ် ရ၏။နီ-ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကဘောဂုဏ်ရ၏။ဟရဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ။ပါရမီဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်တတ်သော သဒ္ဓါဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မှချ။ကရဏတ္ထ-ဆုတောင်းမှု၏ သဟာဓာတ ပကတူပနိဿယသတ္တိ-ဖလူ။။ဏ-ပစ္စည်း ဆုတောင်းမှု ရ၏။

အဘိနီဟာရသမ္ပန္န။ ။**အဘိနီဟာရေန သမ္ပန္နာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ**။

အဘိနီဟာရ-ဝိသေအရ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်းဆုတောင်းမှုမှချ။ထို-၏ဥပလဝဏ်ထေရီမနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးနိဿျ+နိဿယိတစပ်ဋ္ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံသော ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ရ၏။

အတိဒဿနီယ ။ ။ **အတိဝိယ ပဿိတဗ္ဗာတိ အတိဒဿနီယာ**။

အတိ-ဥပသာရပုဒ်အရ ဓာတွတ္ထဝိသေသက ဘောဂုဏ်ရ၏။ဒိသဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-ကြည့်ရှုသူတို့၏ သန္တာန် စက္ခုဝိညာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မှချ။ကမ္မဋ္ဌ-အလွန်ကြည့်ရှုထိုက်သော ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိဖလူ။ အနီယ ပစ္စည်းအရ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ရ၏။

နီလုပ္ပဝဏ္ဏ။ ။ **နီလဉ္စ တံ ဥပ္ပလဉ္စာတိ နီလုပ္ပလံ**။

နီလုပ္ပလဿ ဝဏ္ဏော နီလုပ္ပလဝဏ္ဏော။

နီလုပ္ပလဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ဧတိဿာတိ နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ။

နီလုပ္ပလဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏ ဗဟုဗ္ဗီအရ- ကြာညိုပန်း၏ အဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းမှချ။ထို-၏ ဧတ အညပုဒ်အရ ဥပ္ပလဝဏ်၏အဆင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဋ္ဌာန။ ဧတ အညပုဒ်အရ ကြာညိုပန်း အဆင်းကဲ့သို့ အဆင်းရှိသော ဥပ္ပလဝဏ်၏အဆင်း ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။ ။ ဝဏ္ဏသသ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။
ဝဏ္ဏော ပေါက္ခရဥ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ။

ဝဏ္ဏ-ရှေ့ပုဒ်အရ အဆင်းသည် မုချ။ထို-၏ကိုယ်၏ လှပခြင်းဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခ သမ္ဗန်သည်ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ အဆင်းကိုယ်တို့ရ၏။

ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနံ ဘာဝေါ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။

ဝဏ္ဏပေါက္ခရ တဒ္ဓိတ်အရ အဆင်းကိုယ်မုချ။ထို-၏ တာ-ပစ္စည်းအရ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် နိသျ+နိဿိတစပ်ဌာန။တာ-ပစ္စည်းအရ အဆင်း ကိုယ်တို့၏ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သောကောင်းခြင်းဂုဏ် ရ၏။

ရတ္တစိတ္တ။ ။ရတ္တံ စိတ္တံ ယဿာတိ ရတ္တစိတ္တော။

ရတ္တစိတ္တ ဗဟုဗ္ဗိအရ တပ်မက်သော စိတ်မုချ။ထို-၏ ယ အညပုဒ်အရ နန္ဒလုလင်နှင့်ဌာန +ဌာနီ စပ် ဌာန။ယ-အညပုဒ်အရ တပ်မက်သောစိတ် ရှိသော နန္ဒလုလင်ရ၏။

ဉာတိဒါရက။ ။ ဉာတီနံ ဒါရကော ဉာတိဒါရကော။
ဉာတိ စ သော ဒါရကော စာတိ ဉာတိဒါရကော။

သေဋ္ဌိ ။ ။ သေဋ္ဌံ ဓနသာရံ အဿ အတ္ထီတိ သေဋ္ဌီ။

နံပါတ် (၅)

ထေရီ ။ ။ထိရ+ ဏ+ဤ။**တစ်နည်း**။ ဌာ+ဏ္ဏရ+ဤ။
ဓီတာ ။ ။ဓေ+ရိတု၊
ဉပ္ပလ ။ ။ဉ-ပါ+အလ။**တစ်နည်း**။ ဉ-ပ္လု +အ။ [**ဉဒကေ ပလဝတီတိ ဉပ္ပလံ**။]
ဆဝိ ။ ။ဆဒ+ရဝိ။
အစ္ဆရိ ။ ။အဘိ-အတိ+ဏ။
သန္တာပ ။ ။သံ-တပ+ဏ။
ပေါက္ခရ ။ ။ပုသ+ခရ
ပဋိဗဒ္ဓ ။ ။ပဋိ-ဗန္ဓ+တ။ [**ပဋိဗန္ဓီတေတိ ပဋိဗဒ္ဓံ**။]
ရတ္တ ။ ။ရန္ဇ+တိ။
ဉာတိ ။ ။ဉာ+တိ။
ဒါရက ။ ။ဒရ+ဏ္ဍု။

နံပါတ် (၆)

(က)**သာထေရီဖြင့်** ဉပ္ပလဝဏ္ဏအရ ဉပ္ပလဝဏ်ထေရီမကို ကောက်ယူရမည်ကိုသိစေ။ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိဓီတာဖြင့် ယင်းထေရီမ၏ ဇာတိနှင့် အမျိုးနွယ်ကို သိစေ။ **သတာသဟာသကမ္ပေ အဘိနီယာသမ္ပန္နာဖြင့်** ယင်းထေရီမသည်သာမန်

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်။ကမ္မာတစ်သိန်းမြောက်၌ဆောင်ခဲ့သော ပါရမီရှိသော ဘိက္ခုနီမ၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။

(၈)ရတ္တစိတ္တော-ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့သော စိတ်ရှိသည်ဟူသည် တပ်မက်သော စိတ်ရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။ဂိဟိကာလတော ပဉ္စာယ ဖြင့် တပ်မက်ရာ အချိန်ကာလကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ / ဝဏ္ဏပေါက္ခလတာယ…

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာတိတွေ့ ပေါက္ခလံ နာမ သမိဒ္ဓံ သုန္ဒရန္တိ။ တဿ **ဘာဝေါ ပေါက္ခရတာတိ ရ-ကာရဲ ကတ္တာ ဝုတ္တော**ဟု ဝိမတိ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လကိုရပြု၍ ပြီးရကား ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယပါဌ် သင့်။

အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ/အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ…

နိ ဥပသာရ၏ ဘုသတ္ထကိုပြလို၍ နိ၌ ဣ-ကို ဤ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့်အဘိနီဟာရသမ္ပန္န ပါဌ်သာသင့်။

နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ/ နေလုပ္ပလဝဏ္ဏာ…

နပုဒ်၊ ဧလ ပုဒ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးကြောင့် နေလုပ္ပလသင့်။ထိုသို့သင့်ငြားသော်လည်း ပါဠိဂတိအားဖြင့် နေလ ထက် နီလကိုသာ အသုံးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နဝုဒ္ဓိ နီလပီတာရော-ဟု နီလ၏ ဤကို ဧဝုဒ္ဓိပြု မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာသင့်။

နံပါတ် (၈)

နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ။ ။အတူရှိသော ကြာညိုပန်းအဆင်း၏ နီလုပ္ပလ အမည်ကိုအတူဖြစ်သောကိုယ်အသားအရေအဆင်း၌ တင်စား သဒိသူ။

တစ်နည်း။ ။ဌာနဖြစ်သော ကြာပန်းအဆင်း၏ နီလုပ္ပလအမည်ကိုဌာနီဖြစ်သောကြာတိုက်အတွင်း ဝတ်ဆံအဆင်း၌ တင်စား ဌာနူပစာ။

[ကြာတိုက်၌ ဖြစ်သော အဆင်းကဲ့သို့ ရွှေသောအဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဟူသော ဆင်တဲဂဏ္ဌိ အနက်ကို ရှု၍ ဖြေသည်။]

ကိလေသသန္တာပဿ။ ။ထင်ရှားရှိသော ပူလောင်နိုင်စွမ်းသောမီး စသည်၏ သန္တာပအမည်ကို ထင်ရှားမရှိသော ပူလောင်မှုသတ္တိ မထင်ရှားသော ကိလေသာ၌ တင်စား တဒ္ဓမ္မူပစာ။

ရတ္တစိတ္တ။ ။ပစာနနည်း၊ကေဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တအရ။ ။လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ်(၉၂)

(က) အထ ခေါ်တိ အနန္တရတ္ထေ နိပါတော။

(ခ) မဇ္ဈကေ နိသိန္နာနန္တရမေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) ဒိဝါ ဗာဟိရတော အာဂန္တွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိသိန္နာနဉ္စ ပဌမံ အန္တကာရံ ဟောတိ။သော ယာဝသ္သာ တံ အန္တကာရံ န နဿတိ၊ တာဝဒေဝ ဝေမကာသီတိ အတ္ထော။

(ဃ) ဒူသေတီတိ ပဓံသေတိ။

(င) ထေရီ ပန အနဝဇ္ဇာ အတ္တနော သမဏသညံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ အဿာဒိယန္တီ နိသီဒိ။

(စ) အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပါယေန ပရာမဋ္ဌာ အင်္ဂုလိသာထမ္ဘုခဒိရသာရဓါတုကာ ဝိယ။ [ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၃၇။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)မဇ္ဈကေ၊ကျောင်းတောင်းငယ်၌။နိသိန္နာနန္တရမေဝ၊ထိုင်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌သာ။

(ဂ)ဟိ၊ ဆက်။[ဘာ-ဋီ]ဟိ၊ထိုစကားကို ထင်ရှားပြဦးအံ့။ပိဓာယ၊ပိတ်၍။ပဌမနိသိန္နာနံ၊ထိုင်နေကာစ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။အန္တကာရော၊အမိုက်မှောင်သည်။သော၊ထိုနန္ဒလုလင်သည်။အဿ၊ထိုထေရီမအတွက်။တာဝဒေဝ၊ အမိုက်မှောင် မပျောက်သေးမီသာ။

(င)အနဝဇ္ဇာ၊ အပြစ်မရှိသည်။

(စ)အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပါယေန၊ မသူတော်တို့၏ အကျင့်၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်။ ပရာမဋ္ဌာ၊သုံးသပ်ကုန်သော။အင်္ဂုလိသာထမ္ဘုခဒိရသာရဓါတုကာဝိယ၊ မီးကျီးအစုကျောက်တိုင်ရှားနှစ်တို့ကဲ့သို့။[သမဏသညံ- စသော ရှေ့ဝါကျပြန်စပ်။]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် အထ နိပါတ်သည် အနန္တရအနက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်ဟုဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။အထ နိပါတ်သည် အနန္တရအနက်၌သာဖြစ်သည်မဟုတ်၊အခြားသော အဓိကာရအနက် မင်္ဂလအနက်တို့၌လည်းဖြစ်နိုင်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အထ နိပါတ်ကို အနန္တရအနက်၌သာဖြစ်၏ဟု ဆိုသော ဆရာ့စကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။(ခ)မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ဥဇုကတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထကိုလည်း မပြဆိုပြီလော ဟု ဝါကျတက်လည်း တက်လေ။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကို ကျောင်းတောင်းငယ်၌ ထိုင်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌သာ။ဝါ-ထိုင်ပြီးလျှင် ထိုင်ပြီးခြင်း ဖျက်ဆီး၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အဘာယ်သို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထိုင်ပြီးလျှင် ထိုင်ပြီးခြင်း ဖျက်ဆီးအပ်ပါသနည်း။အဆောတလျှင် ဖျက်ဆီးရပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ (ဂ)မိန့်။
[ဟိ၊ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့- ဟူသော နိသျကို ရှသည်။]
တစ်နည်း။ ။ဌာပနာတူ။ထေရီမသည်တောကျောင်း၌ တစ်ပါးတည်းနေသည်ဖြစ်၍ အဆောတလျှင် မဖျက်ဆီးကလည်း ဖျက်ဆီးနိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ညောင်စောင်းငယ်၌ ထိုင်လျှင် ထိုင်ပြီးခြင်း အဆောတလျှင် ဖျက်ဆီး၏ ဟူသော ဆရာ့စကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။(ဂ)မိန့်။
[ဟီတိ ဟိ သဒ္ဒ-ဟူသော ယောဇနာ အဖွင့်ကိုရှသည်။]
(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ဒုသ ဓာတ်၏ ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုဖွင့်ပြအပ်၏၊ထိုထေရီမသည် ထိုဖျက်ဆီးမှုကို အသို့လက်ခံပါသနည်း။သာယာခြင်းဖြင့် လက်ခံပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။
(စ)သို့။ ။ဆရာ (ဃ)ဖြင့် သာမဏသညာကို ဖြစ်စေလျက် မသာယာမှု၍ဖျက်ဆီးမှုကိုလက်ခံ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အသို့လျှင် မသာယာမှု၍ နေနိုင်ပါသနည်း။မသာယာမှု၍ နေနိုင်ပုံကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော။ (စ)မိန့်။
[နန္ဒလုလင်သည် သီလပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးသည် မဟုတ်ပါလော။]
မှတ်ချက်။ ။ပန။ထိုသို့ပင် ဖျက်ဆီးပါသော်လည်း ဟူသော လက္ခဏာရှစ္စတ္တကိုရှသည်။**ကထံ ပန အသာဒိယန္တီ နိသီဒီတိ အာဟ 'အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပါယေန။ပ။ ခါဏုကာဝိယာ'တိ။**[သာရတ္ထ၊ ၂။၁၀၀။]

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဒဋ္ဌီကရဏ။ **တစ်နည်း။** ဝိတ္ထာရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။ [ဘာဋ္ဌီ] ဝိတ္ထာရ [မအူ]ဒဋ္ဌီကရဏ[ယောဇနာ](ဃ)ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ။ (စ)တပ္ပါကဋ္ဌီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

အနန္တရ။ ။**နတ္ထိ အန္တရံ ဧတဿ ကာလဿာတိ အနန္တရော။**
န အန္တရ ဗဟုဗ္ဗီအရ-အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော အဘာဝ ဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို-၏ ဧတ အညအရ ကာလနှင့် ကာလ+ ကာလဝစ္စ စပ်ဌာန။ဧတ-အည အရ အကြားမရှိသောကာလရ၏။
အနန္တရတ္တ။ ။ **အနန္တရော စ သော အတ္ထော စာတိအနန္တရတ္ထော။**
မဋ္ဌက ။ ။ **ခုဒ္ဒကော မဋ္ဌော မဋ္ဌကော။**
ကပစ္စည်း အရ ငယ်သောဂုဏ် မုချ။ထို-၏ ညောင်စောင်းနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးအစပ် ဌာန။မဋ္ဌအရ ညောင်းစောင်းငယ် ရ၏။
တစ်နည်း။မဋ္ဌ-တဒ္ဓိတ် ပုဒ်အရ ညောင်စောင်းသည်မုချ။ထို-၏ ကပစ္စည်း အရ ငယ်သော ဂုဏ်နှင့်ဂုဏ် +ဏေးစပ် ဌာန။က-ပစ္စည်းအရညောင်စောင်းငယ်ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဗဟိရ။ ။ ဗဟိ ဇာတော ဗာဟိရော။

ဗဟိ-တဒ္ဓိတ် အရ အပြင်သည် မှချ။ထို-၏ဣရဏ်ပစ္စည်းအရ-ဖြစ်သော အရပ်ဌာနီ+ဌာန ဝိသေသန+သျှစပ်-ဌာန။ဣရဏ်ပစ္စည်း အရအပြင် ဖြစ်သောအရပ် ရ၏။

အနဝဇ္ဇာ။ ။ နတ္ထိ ဝဇ္ဇံ ဧတိဿာတိ အနဝဇ္ဇာ။

သမဏသညာ။ ။ သမဏောတိ ပဝတ္တာ သညာ သမဏသညာ။

အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပါယာ။ ။အသဒ္ဓမ္မေ အဓိပ္ပါယော အသဒ္ဓဓိပ္ပါယော။

အဂ္ဂိဿ ခန္ဓော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော။

သိလာယ ပကတော ထမ္ဘော သိလာထမ္ဘော။

ခဒိရသာရေန ပကတော ခါဏု ခဒိရသာရခါဏု။

အဂ္ဂိက္ခန္ဓော စ သိလာထမ္ဘော စ ခဒိရသာရခါဏုစာတိ

အဂ္ဂိက္ခန္ဓသိလာထမ္ဘခဒိရသာရခါဏု။(ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆက်)

နံပါတ် (၅)

အန္တရ ။ ။ အတိ+အရ+အ။

နိပါတ။ ။ နိ-ပတ+ဏ။

မဂ္ဂ ။ ။ မဂ+အ (မဂ္ဂတိ ဓာရေတီတိ မဂ္ဂော။)

နိသိန္န ။ ။ နိ-သဒ+တ။

ဗာဟိရ။ ။ ဗဟပုဒ်+ဣရဏ်။

ဝိဓာယ။ ။ အပိ-ဓာ+တွာ။

အန္ဓ ။ ။ အန္ဓ+အ။ တစ်နည်း-အမ+တ။

ခဒိရ ။ ။ ခဒ+ဣရ။ ခဒ္ဒန္တိ ဒန္တော ယေနာတိ ခဒိရော·

သိလ ။ ။ သိလ+အ။ ဣတ္ထိလိင်။

ခါဏု ။ ။ ခန+ဏု။

ထမ္ဘ ။ ။ ထမ္ဘ+အ။

အဂ္ဂိ ။ ။ အဂ+ဂိ။

နံပါတ် (၆)

(က)အန္တရဓေ္တ နိပါတော-ဖြင့် အထခေါ်၌ အထနိပါတ်သည် အဓိကာရ၊ မင်္ဂလစသော အနက်တို့၌ မဖြစ်၊အန္တရအနက်၌ ဖြစ်သည်သည်ကို သိစေ။

(ခ)နိသိန္နာန္တရမေဝ-ဖြင့် အန္တရတ္တဟူသည် ထိုင်ပြီးသည်၏အခြားမဲ့ ထိုင်ပြီးခြင်းဟူသော ဥဇုကတ္တ အဓိပ္ပာယတ္တကို သိစေ။မဂ္ဂကေဖြင့် အခြားအရပ်၌ ထိုင်သည်မဟုတ်၊ညောင်စောင်၌ထိုင်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(ဃ)ပစ်သေတိ-ဖြင့် ဒူသေတိ၌ ဒူသဓာတ်သည် နာသနတ္ထ ဝိဒ္ဓံသနတ္ထ အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

အန္ဓကာရံ/ အန္ဓကာရော...

အန္ဓကာရော တမော နိတ္ထိ။ဓာန်-၇၁။ တမသဒ္ဒေါ အနိတ္ထိ တံ သဟစရဏတော အန္ဓကာရောပိ ဟု ဓာန်ဋီ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ပုလ္လိင်၊ နပုလ္လိင်ရှိသော အန္ဓကာရံ အန္ဓကာရော ၂ပါဌ်လုံးသင့်။[သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ကား ဓာပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ပုဒ်များသည် ပုလ္လိင်သာများသည်။]

နိသိန္နာနဥ္စ ပဌမံ/ ပဌမနိသိန္နာနဥ္စ...

ထိုင်နေသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေးဦးစွာ အမိုက်မှောင်ဖြစ်နေသည်မဟုတ်၊ ဦးစွာထိုင်သူတို့၏ သန္တာန်၌ အလင်းရောင် အားနည်းမှုကိုသာ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ နိသျတို့၌လည်း ပဌမနိသိန္နာနံဟုသာ အနက်ယောဇနာသောကြောင့် လည်းကောင်း ပဌမနိသိန္နာနဥ္စ ပါဌ်သာသင့်။

သမဓာသည်/ သမဓီသည်...

သမဓီသဒ္ဒါသည် ဟောဖူးသော ပုလ္လိင်သဒ္ဒါဖြစ်၍ သညာဣတ္ထိလိင်နှောင်းရာ၌ ပုလ္လိင်ကဲ့သို့ ငဲ့ရသောကြောင့် သမဓာသညာပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(က)အထခေါ၊ ။အပေါင်းဖြစ်သော အထနိပါတ် ခေါနိပါတ်တို့၏ အထခေါအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အထနိပါတ်၌တင်စား ဧကဒေသူပစာ။

တစ်နည်း-အပေါင်းဖြစ်သော အဓိကာရအနက်၊ မင်္ဂလအနက် စသည်ဟောသော အထသဒ္ဒါ၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အနန္တရအနက်ဟော အထသဒ္ဒါ၌တင်စား ဧကဒေသူပစာ။

ဒွါရံပိဓာယ၊ ။အပေါင်းဖြစ်သော တံခါးဘောင်၊တံခါးရွက်တို့၏ ဒွါရအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တံခါးရွက်၌ တင်စား ဧကဒေသူ။

တစ်နည်း-ဌာနဖြစ်သော တံခါးဘောင်၏ ဒွါရအမည်ကို ဌာနီတံခါးရွက်၌ တင်ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဒူသေတိ အရ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၉၃)

(က) ဣတ္ထိလိင် ပါတုဘူတန္တိ ရတ္တိဘာဂေ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တဿ ပုရိသဿဗျဥ္ဇနံ မဿုဒါဌိကာဒိ သဗ္ဗံ အန္တရဟိတံ၊ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နံ။

(ခ) **တမေဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပဒန္တိ** ပုဗ္ဗေ ဂဟိတဥပဇ္ဈာယမေဝ ပုဗ္ဗေ ကတဥပသမ္ပဒမေဝ အနုဇာနာမိ။

(ဂ) ပုန ဥပဇ္ဈာ န ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဥပသမ္ပဒါ န ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **တာနိယေဝ ဝဿာနိတိ** ဘိက္ခုဉပသမ္ပဒတော ပဘုတိ ယာဝ ဝဿ- ဂဏနာ၊ တံယေဝ ဝဿဂဏနံ အနုဇာနာမိ။

(င) န ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဂဏနာ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

[ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။၂၃၇/၈။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)နိဒ္ဒံ၊ အိပ်ပျော်ခြင်းသို့။ဩက္ကန္တဿ၊သက်ရောက်စဉ်။မဿုဒါဠိကာ ဒိ၊ မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် အစရှိသော။သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာသည်။

(ခ)ပုဗ္ဗေ၊လိင်မပြန်မီရှေး၌။ဂဟိတဉပဇ္ဈာယမေဝ၊ယူအပ်ပြီးသောဉပဇ္ဈာယ် ကိုသာလျှင်။

(ဃ)ဝဿဂဏနာ၊ ဝါ အရေအတွက်သည်။

(င)ဣတော၊ ဤလိင်ပြန်ရာအခါမှ။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် လိင်မပြန်မီ ရှေးအဖို့၌ ယူအပ်ပြီးသော ဉပဇ္ဈာယ်၊ပြုအပ် ပြီးသော ဉပသမ္ပဒကိုသာလျှင် တမေဝ ဉပဇ္ဈံ၊တမေဝ ဉပသမ္ပဒံ အရ ယူအပ်၏ ဟု ဖွင့်ပြတော်အပ်၏။အဘယ်ကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဧဝသဒ္ဒါ ဖြင့်ပြအပ်သော တစ်စုံတစ်ရာအကျိုးမရှိက ယင်းဧဝကိုဒ္ဒါကို မဆိုသင့်သည်မဟုတ် ပါလော။စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။[တမေဝတ္တံ ပါကဋံ ကာတုံ ပုန ဉပဇ္ဈာ။ပ။ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။]

(င)သို့လည်း ထိုနည်းအတူ ဧတ္ထဖလကြံ၍ တက်ပါ။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။(ဃ)ပက္ခန္တရ။

(င)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း- ဝိတ္ထာရ။

နံပါတ် (၄)

မဿုဒါဠိက။ ။ မဿု စ ဒါဠိကာ စ မဿုဒါဠိကာ။

သာ အာဒိ ဧတဿာတိ မဿုဒါဠိကာဒိ။

မဿု ရှေ့ပုဒ်အရ မုတ်ဆိတ် မုချ။ထို-၏ ကျင်စွယ်နှင့် ကွယ်ပျောက်ခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန် ဌာနူ။ပုဒ်လုံး အရ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ် ရ၏။

အန္တရဟိတ။ ။ **အန္တရေ ဓာယတီတိ အန္တရဟိတံ။**

အန္တရ အရ အကြားကာလသည် မုချ။ထို-၏ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ရောက် သော မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်နှင့် ကာလ+ ကာလဝန္တစပ် ဌာနူ။ဓာ-ဓာတ်အရ မုတ်

http://www.dhammadownload.com

ဆိတ်ကျင်စွယ်၏ အာဘာဝသည် မုချ။ရှေးရှေးသော ဗလဝအကုသိုလ်ကံသည် ဖလူ။ဣတ္ထိဘာဝ စသော နောက်နောက်သောရုပ်သည် ကာရဏူ။သမာသ်ပုဒ်အရ နှင့် တပစ္စည်းအရ ကွယ်ပျောက်သော မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ရ၏။

ဥပဇ္ဈာယ ။ ။ **မနသာ ဥပေစ္စ သိဿာနံ ဝဇ္ဇံ ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာယော။**

ဂဟိတဥပဇ္ဈာယ။ ။ ဂဟိတော ဥပဇ္ဈာယော ဂဟိတဥပဇ္ဈာယော။

ဝဿဂဏာနံ။ ။ ဝဿနံ ဂဏနာ ဝဿဂဏနာ။

ဝဿ အရ-ဝါသည် မုချ။ထို-၏ ရေတွက်ခြင်းကြိယာနှင့် ဌာန+ဌာနီ စပ်ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ဝါတို့၏ ရေတွက်ခြင်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

နိဒ္ဒ ။ ။နိဒ္ဒ+[တစ်နည်း] နိဒ္ဒ+[တစ်နည်း] နိ-ဒါ+ဒက်။

မဿု ။ ။မသ+သု။

ဒါဠိကာ ။ ။ဒါဌာ+ဣက။ ဣတ္ထိလိင်။[ဒါဌာကာရေန ဇာတာ ဒါဠိကာ။] ဤသို့ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ကြံပြီး၊ ဒါဌာ၌ ဝတ်ယူသော် ဒံသ[ဍံသ] ဌ+ အာ။ **ဍံသတိ တောယာတိ ဒါဌာ။**

ဥပဇ္ဈာ ။ ။ဥပ-ဈေ+ဏ။ ပုလ္လိင်၊ရာဇာဒိဂိုဏ်း။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံဖြင့်** ဣတ္ထိလိင်၌ လိင်သဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာနအနက် ဟောသည်ကို သိစေ။ဥပ္ပန္နံဖြင့် ပါတုဘူတံ၌ ဘူဓာတ်သည် ထင်ရှားခြင်းအနက် ၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။ **ရတ္တိဘာဂေ** စသည်ဖြင့် ဣတ္ထိသဏ္ဌာန်ဖြစ်ပေါ်ထင်ရှား ရာ အချိန်ကိုသိစေ။

(ခ)**ပုဗ္ဗေ ဟိ ဂဟိတဥပဇ္ဈာယမေဝ**-ဖြင့် တုမေဝ ဥပဇ္ဈံ၌ ဥပဇ္ဈံသဒ္ဒါသည် ဥပဇ္ဈာယသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍ လိင်မပြန်မီ ရှေး၌ယူအပ်ပြီးသော ဥပဇ္ဈာယ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ ကြွင်းလွယ်၏။

နံပါတ် (၇)

ဒါဠိကာ/ဒါဠိကာ...

ဥတ္တရောဋ္ဌဿ ဥဘောသု ပဿေသု ဒါဌာကာရေန ဇာတာတိ ဒါဠိကာ ဟု၊သီ၊ဋီ၊သစ်။၂။၂၆၀။ အဖွင့်နှင့်အညီ ဒါဌာ ဝိယ ဇာတာ ဒါဠိကာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒါဌာပုဒ်+ဣကပစ္စည်း ဖြင့်ပြီး၏၊ထို့ကြောင့် ဒါဠိကာပါဠ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နံ။ ။အကျိုးဖြစ်သော ဣတ္ထိသဏ္ဌာန် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏အ မည်ကို အကြောင်းဖြစ်စသော ဣတ္ထိန္ဒြေ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌ တင်စား ဖလူပစာ၊ အဝိနာဘာဝ။

ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တရဟိတံ၊ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဖလဿ ဝိနာ

http://www.dhammadownload.com

သုပ္ပာဒဒသံသနေန ကာရဏာသပိ ဝိနာသုပ္ပာဒါ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။[သာရတ္ထ၊၂။ ၁၀၁]ကုတ္တိလိင်္ဂန္တိ ထနာဒိကံ ကုတ္တိသဏ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ 'ပုရိသ။ပ။ ကုတ္တိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နံ'န္တိ တံ နာနန္တရိကတော ပန 'ပုရိသိန္ဒြိယဥ္စ ဥပ္ပန္နံ' န္တိ။[ဝိမတိ၊ ၁။၁၅၄] ကို ထောက်သော် နာနန္တရိကနည်း။

****

ဝါကျစဥ် (၉၄)

(က) ဒါရုဓီတလိကာဝတ္ထုမှိ ဒါရုဓီတလိကာ နာမ ကဋ္ဌရူပံ။

(ခ) ယထာ စ ကတမေသု ဒွီသု၊ ဇဝံ ကတမေသုပိ ဒန္တရူပပေါတ္ထကရူပလောဟ ရူပါဒီသု အနုပါဒိန္နကေသု ကုတ္တိရူပေသု နိမိတ္တေ မေထုနရာဂေန ဥပက္ကမန္တဿ အသုစိ မုစ္စတု ဝါ မာ ဝါ၊ ဒုက္ကဋမေဝ။

(ဂ) ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဥပက္ကမန္တဿပိ တထေဝ ဒုက္ကဋံ။

(ဃ) မောစနရာဂေန ပန ဥပက္ကမန္တဿ မုတ္တေ သံဃာဒိသေသော၊ အမုတ္တေ ထုလ္လစ္စယန္တိ။ [ဝိ႒၁။၂၄၁]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကဋ္ဌရူပံ၊သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်သည်။

(ခ)ကတမေသု -ဤအရုပ်တို့၌။[ဒုက္ကဋံ၊ဟောတိ]ယထာ။ဒန္တရူပပေါတ္ထက ရူပလောဟရူပါဒီသု၊ဆင်စွယ်ရုပ်,ယမင်းရုပ်, ကြေးရုပ် အစရှိကုန်သော။အနုပါဒိန္န ကေသု၊ဥပါဒိန္နက ကမ္မဇရုပ် မရှိကုန်သော။ဥပက္ကမန္တဿ လုံ့လပြုသောရဟန်း၏။ [တထေဝါတိ မုစ္စတုဝါ မာဝါတိ ကတမေတ္ထံ အတိဒိဿတိ။သာရတ္ထ၊ ၂။၁၀၆]

(ဃ)ပန၊အဖို့ တစ်ပါးကား။မောစနရာဂေန လွှတ်စေခြင်း၌ ဖြစ်သောရာဂ ဖြင့်။[အသုစိမှိ]မုတ္တေ၊ လွှတ်လတ်သော်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဆင်စွယ်ရုပ်စသော အနုပါဒိန္နက မိန်းမရုပ်တို့၌ နိမိတ်၌ မေထုနရာဂဖြင့် လုံ့လပြုသော ရဟန်းအားသုက်သည် လွှတ်သော်လည်းကောင်း မလွှတ်သော်လည်းကောင်း ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏ ဟုဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုမေထုနရာဂဖြင့် လုံ့လပြုသောရဟန်းအားသာ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပါသလော။အဘယ်သို့လုံ့လပြု သော ရဟန်းအားလည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်နိုင်ပါသေးသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့် လုံ့လပြုသော ရဟန်းအားလည်း ထိုအတူလွှတ်သော်လည်းကောင်း၊မလွှတ်သော်လည်းကောင်း ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏ ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ဆိုသော်မေထုနရာဂဖြင့်လုံ့လပြုသောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏ဟုသာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသေး သနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ပန်းချီဆေးရေး မိန်းမရုပ် သစ်သားရုပ်တု မိန်းမရုပ်တို့၌ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ကြောင်း ဆက်လက်အားထုတ်။

(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။

(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဒါရုဓီတလိကာ။ ။ဒါရုနာ ကတာ ဓီတာ ဒါရုဓီတာ။
[ဒါရုဝေ ဓီတာ ဒါရုဓိတာ] ယောဇနာ။
ဒါရုဓီတာ ဧဝ ဒါရုဓီတလိကာ။ဒါရုဓီတာပုဒ်၊လိက ပစ္စည်း ယဒနုပပန္နာ သုတ်ကြီးဖြင့် သက်။
[ဓီတာ ဧဝ ဓီတလိကာ ။နီတိ]

ကဋ္ဌရူပ ။ ။ကဋ္ဌေန ကတံ ရူပံ ကဋ္ဌရူပံ။
ကဋ္ဌ အရ သစ်သားသည် မုချ။ထို-၏ ပြုအပ်သောမိန်းမရုပ်နှင့် ဝိကာရ+ ဝိကာရီ စပ်ဍာန။ပုဒ်လုံး…သစ်သားဖြင့်ပြုအပ်သော မိန်းမရုပ်ရှ၏။

ဒန္တရူပံ။ ။ ဒန္တေန ကတံ ရူပံ ဒန္တရူပံ။

ပေါတ္ထကရူပံ။ ။ ပေါတ္ထကေန ကတံ ရူပံ ပေါတ္ထကရူပံ။

လောဟရူပံ။ ။ လောဟေန ကတံ ရူပံ လောဟရူပံ။
ဒန္တရူပဉ္စ ပေါတ္ထကရူပဉ္စ လောဟရူပဉ္စ
ဒန္တရူပပေါတ္ထကရူပလောဟရူပါနိ။တာနိ အာဒယော ဧတေသံ ကဋ္ဌိရူပါနန္တိ ဒန္တရူပပေါတ္ထကရူပလောဟရူပါဒယော။

ပေါတ္ထကံ။ ။ ပေါသနံ ပေါတ္ထံ။ တစ်နည်း ပေါသိတဗ္ဗံ လေသိတဗ္ဗန္တိ ပေါတ္ထံ။ ပုသ+ထ။ပေါတ္ထမေဝ ပေါတ္ထကံ။

အနုပါဒိန္နကာ။ ။ နတ္ထိ ဥပါဒိန္နံ ယေသန္တိ အနုပါဒိန္နကာ။
န ဥပါဒိန္န အရ ကမ္မဇ ရုပ်၏ မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ် မုချ။ထို၏ ယ အညပုဒ်အရ မိန်းမရုပ်တို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ဍာန။ယ အညပုဒ်အရ ကမ္မဇရုပ် မရှိသော မိန်းမရုပ်ရှ၏။

မေထုနရာဂေါ။ ။ မေထုနသ္မိံ ပဝတ္တော ရာဂေါ မေထုနရာဂေါ။

ကဋ္ဌိရူပါနိ။ ။ ကဋ္ဌိနံ ရူပါနိ ကဋ္ဌိရူပါနိ။

နံပါတ် (၅)

ဒန္တ ။ ။ဒါ+အန္တ။ ဒံသ+အန္တ။ဒမု+တ။

လောဟ ။ ။လူ+ဟ။[လုနာတိ ဧတေနာတိ လောဟံ]

နိမိတ္တ ။ ။နိ-မိဟ+တ။ သွန်းလောင်းခြင်းအနက်။

သံသဂ္ဂ ။ ။သံ-သဇ္ဇ+ဏ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

(က)ကဋ္ဌာရူပံ ဖြင့် ဒါရုဓိတလိကာ ဟူသည် သစ်သားဖြင့် ထုလုပ်အပ်သော မိန်းမရုပ်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေ။(ဝါ) ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အနုပါဒိန္နကေသု / အနုပါဒိဏ္ဏကေသု…

ဘိဒါဒိတော ဣန္န အန္န ဤဏ္ဏာဝါသုတ်ဖြင့် ဒါတော်နောင် တပစ္စည်း ဣန္နပြု၍ ပြီးသောကြောင့် န-ဖြင့်ရှိသော အနုပဒိန္နကေသု ပါဋ္ဌ်သာသင့်။(ဒါ-ဒါနေ အာဒီယိတ္ထာတိ အာဒိန္နော။)

နံပါတ် (၈)

ဒါရုဓိတလိကာ။ ။အတူဖြစ်သော သမီးငယ်၏ ဓိတလိကာ-အမည်ကို အတူရှိသော အမျိုးသမီးသစ်သားရုပ်၌တင် သဒ္ဒါသူ။

(ခ)အစိတ်ဖြစ်သော လေပစိတ္တ ဒါရုဓိတလိကာ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဒန္တရူပ ပေါတ္ထကရူပ လောဟရူပ စသည်၌လည်း တင်စား၍ဆိုကေဒေသူပစာ။

ဣတ္ထိရူပေသု နိမိတ္တေ။ ။အတူဖြစ်သော မိန်းမ၏ပကတိ အင်္ဂါဇာတ်၏ နိမိတ္တ အမည်ကို အတူရှိသော အရုပ်မိန်းမ၏ အင်္ဂါဇာတ်ပုံစံ၌ တင်စား သဒ္ဒါသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဥပဒိန္နက အရ	-ကမ္မဇရုပ်ကောက်။
ဒန္တရူပ စသည်အရ	-ဥတုဇရုပ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၉၅)

(က) အယံ သုန္ဒရော နာမ ရာဇာဂဟေ ကုလဒါရကော သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတော အတ္တဘာဝဿ အဘိရူပတာယ သုန္ဒရောတိ နာမံ လဘိ။

(ခ) တံ ရထိကာယ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂါ သာ ဣတ္ထီ ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ အကာသိ။

(ဂ) ထေရော ပန အနာဂါမီ၊ တသ္မာ သော န သာဒိယိ။

(ဃ) အညေသံ ပန အဝိသယော ဧသော။

(င) ဥပဟတိန္ဒြိယောတိ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ ခါဏုကဏ္ဍကမိဝ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ န ဝေဒယတိ။

(စ) အဝေဒယန္တဿာ ပိ သေဝနစိတ္တဝသေန အာပတ္တိ။[ပါ။ဋ္ဌ။ ၁။ ၂၄၁/၃]

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကုလဒါရကော၊ အမျိုးကောင်းသားတည်း။ သဒ္ဓါယ၊ ဖြင့်။ ပဗ္ဗဇိတော

http://www.dhammadownload.com

ရဟာန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတည်း။အဘိရူပတာယ၊ လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။

(ခ)တံ၊ ထိုသုန္ဒရကို။ရထိကာယ၊ရထားလမ်း၌။သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂေါ၊လွန်စွာဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂရှိသော။ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ၊ အင်္ဂါဇာတ်ကို ဆုပ်ခြင်းဟူသော ဤဖောက်ပြန်သော အမှုကို။

(ဂ)ပန-သော်လည်း။

(ဃ)သော၊ ဤမသာယာခြင်းသည်။ အညေသံ ဤအနာဂါမ်ရဟာန်းမှ တစ်ပါး အခြားရဟာန်းတို့၏။အဝိသယော၊ အရာမဟုတ်။[**အညေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ**]

(င)ဥပဟာတကာယပ္ပသာဒေါ၊ လေ သည်းချေ စသည်တို့ ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယကသာဒ ရှိသည်။ [ဟုတ္ဘာ] ခါဏုကဏ္ဍကမိဝ၊သစ်ငုတ်ဆူးငြောင့်ကဲ့သို့။

(စ)အဝေဒယန္တဿာပိ၊မခံစားနိုင်ပါသော်လည်း။သေဝနစိတ္တဝသေန၊မှီဝဲကြောင်း စိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်။

နိပါတ် (၂)

အတ္တဘာဝဿ စသည်သို့။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် သုန္ဒရအမည်သည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟာန်းပြုသော အမျိုးကောင်းသားဖြစ်၏ ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏ အဘယ်ကြောင့် ထိုအမျိုးကောင်းသားဖြစ်၏ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် သုန္ဒရဟူသော အမည်ရအပ်ပါသနည်း။သုန္ဒရအမည်ရှိ၍ နာမပညတ်ကြောင့် သုန္ဒရ ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင့် အတ္တဘာဝဿ စသည်မိန့်။

ကား။ ။နာမပညတ်ကြောင့် သုန္ဒရ အမည်ရရှိသည်မဟုတ်။အတ္တဘောလွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သုန္ဒရအမည်ရ၏-ဟူလို။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် သုန္ဒရထေရ်သည် အနာဂါမ်ဖြစ်သောကြောင့် မသာယာဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဤသို့ မသာယာဟူသောအရာသည် ခပ်သိမ်းသောသူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော စကားဖြစ်မည်လော။(ဂဏ္ဌိ)အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

(စ)သို့။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထု၌ လေသည်းချေ စသည်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယိန္ဒြေရှိသောရဟာန်းအား ပါရာဇိကအာပတ်ကို ပညတ်တော်မူအပ်၏။ယင်းရဟာန်းသည် သစ်ငုတ်ဆူးကဲ့သို့ ဒုက္ခကိုလည်းကောင်း သုခကိုလည်းကောင်း မခံစားနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်၏ အစွမ်းဖြင့် ပါဠိတော်၌ ယင်းရဟာန်းအားပါရာဇိက အာပတ်ကို ပညတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်(စ)မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း-ဗျတိရေက စေဒနာ။ ။ဆရာသည်(င)ဖြင့် လေသည်းချေတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယပသာဒရှိသည်ဖြစ်၍ သုခကိုလည်းကောင်း၊ဒုက္ခကိုလည်းကောင်း၊မခံစားနိုင်ဟုဖွင့် ပြအပ်၏။ယင်းသို့ မခံစားနိုင်ခဲ့သော် ပါရာဇိကအာပတ် မသင့်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။အာဘယ်၏ အစွမ်းဖြင့် ပါရာဇိကအာပတ်သင့် ရောက်အပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။ [ပေါက်မြိုင်ဆရာတော်]

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ ။ပါဠိတော်လာ အမျိုးသမီးပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်မှုကို မည်သည့် အခါ၌ ပြုပါသနည်းဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ဆက်လက်အားထုတ်။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ပက္ခန္တရ။(စ)ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂါ။ ။**သမုပ္ပန္နော ဆန္ဒရာဂေါ ဧတိဿာတိ**

သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂါ။

သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂ-အရ အားကြီးသော ဆန္ဒရာဂ၊ မုချ။ထို ၏ ဧတ အည ပုဒ်အရ အမျိုးသမီးနှင့် နိဿိတ+ နိဿူ။ဋ္ဌာ နိ+ဋ္ဌာန စပ်ဋ္ဌာန။ဧတ အည အရ အားကြီးသော ဆန္ဒရာဂရှိသော အမျိုးသမီး၏။

ရထိကာ။ ။ **ရထာသ ဟိတာ ရထိကာ။**

ရထ အရ ရထားသည် မုချ။ထို ၏ဣက ပစ္စည်း အရ ရထားသွားရာလမ်းမကြီးနှင့် ဋ္ဌာနိ/ဋ္ဌာ စပ် ဋ္ဌာန။ ဣက ပစ္စည်းအရ ရထားသွားရာလမ်းမကြီး ရှ၏။

အာဝိရူပတာ။ ။ **အာဝိ အာဝိရေက ရူပံ ယဿာတိ အာဝိရူပေါ။**

အာဝိရူပဿ ဘာဝေါ အာဝိရူပတာ။

ဥပဟာတ။ ။ **ဥပဟညတေတိ ဥပဟာတံ။** [ဝါတပိတ္တာဒီဟိ ကတ္တား]

ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ ကာယပသာဒ၏ ကာယဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသို့ မရောက်စေသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် ဖျက်ဆီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော လေ သည်းချေစသည်တို့၏ ဥပါဒ်မှုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ ကာယဝိညာဉ်ကို ဖြစ်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ကာယပသာဒ၏ ဥပါဒ် ကာရဏ။ တပစ္စည်း ကာယပသာဒ ကာယိန္ဒြေရှ၏။

တစ်နည်း။ ။ ဓာတ်အရ နည်းတူ။ကမ္မဋ္ဌ ကာယပသာဒ၏ ကာယဝိညာဏ နုပ္ပါဒက ဘောသည် ကာရဏ။တ ပစ္စည်း ကာယဝိညာဏနုပ္ပါဒကဝန္တဖြစ်သော ကာယိန္ဒြေရှ၏။

ဥပဟာတိန္ဒြိယော။ ။ **ဥပဟာတံ ဣန္ဒြိယံ ယဿာတိ ဥပဟာတိန္ဒြိယော။**

သေဝနာစိတ္တံ။ ။ **သေဝတိ ဧတေနာတိ သေဝနံ၊သေဝနံ စိတ္တံ သေဝနာစိတ္တံ။**

ခါဏု။ ။ **ခဏိတဗ္ဗော အဝဒါရေတဗ္ဗောတိ ခါဏု၊ခဉတေတိခါဏု။**

http://www.dhammadownload.com

ခနု ဓာတ် ကတ္တားဋ္ဌ- တူးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သတိဝီရိယညာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ကမ္မဋ္ဌ သစ်ငုတ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိဖလူ။ထာ သစ်ငုတ်ရ၏။

ခါဏုကဏ္ဍကံ။ ။ ကမတိ ဂစ္ဆတီတိ ကဏ္ဍကော။ (ဓောက်)

ကဒ္ဒိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ကဏ္ဍကော။ (ကစ်)

ခါဏုစ ကဏ္ဍကောစ ခါဏုကဏ္ဍကံ။

ပသာဒေတီတိ ပသာဒေါ။ ပသီဒေတီတိ ပသာဒေါ။

ကာယော စေဝ ပသာဒေါ ကာယပ္ပသာဒေါ။

ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ။ ။ ဥပဟတော ကာယပ္ပသာဒေါ ယဿာတိ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ။

အာပတ္တိ။ ။ အာဏာဝီတိက္ကမဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အာပတ္တိ။

အာ ပဒဓာတ် ကတ္တားဋ္ဌ အာဏာဝီတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်ရောက်အပ်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္ထ-အာဏာဝီတိက္က၏အစွမ်းဖြင့် ရောက်အပ်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် ရုပ်အဗျာကတ၏ ဥပါဒ်သည် ကာရဏူ။ တိ ဥပါဒန္တဖြစ်သေ အာဏာဝီတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်ရောက်အပ်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်ရုပ်အဗျာကတတို့ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သုန္ဒရ ။ ။ သု-ဒရ+ အ။(က)

ဒါရက။ ။ ဒရ+ဏွု။

ရထ ။ ။ ရမု+ထ။[ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ ရထော]

သမုပ္ပန္န။ ။ သံ-ဥ-ပဒ+တ။

ဆန္ဒ ။ ။ ဆန္ဒ[ဆဒိ] အ။

ဝိသယ။ ။ ဝိ+သိ+ဏ။

ပသာဒ။ ။ ပ+သဒ+ဏ။

သေဝန။ ။ သေဝ+ယု။

နံပါတ် (၆)

(က)ရာဇဂဟာဒသည်ဖြင့် သုန္ဒရ အရ သဒ္ဒါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသော ရာဇဂြိုဟ်မြို့သား အမျိုးသားငယ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေ။

အတ္တဘာဝဿ စသည်ဖြင့် သုန္ဒရသဒ္ဒါသည် နာမည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော သဒ္ဒါမဟုတ်၊ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော ဂုဏသဒ္ဒါအဖြစ်ကို သိစေ။**တစ်နည်း**-။အတ္တဘော၏ လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဂုဏ်ူပစာအားဖြင့် သုန္ဒရအမည်ရ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။

(င) အာဘော် နောက် ဝါကျရှု။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

(ခ) သာရတ္တဲ့ ရတ္တမံ ဝိပ္ပကာရံ··
ပါဠိတော်အာ မိန်းမနှင့် ပါဠိတော်တိုက်ရိုက်လာသော ဖောက်ပြန်သောအမှုဖြစ်၍ ယင်းပါဠိတော်ကို ညွှန်းသော သာ+နှင့်ရတ္တမံ တို့မှသင့်။

နဝေဒယတိ/ နဝေဒိယတိ···

စုရာဒိ ဝိဒဓာတ်၊ဏယ ပစ္စည်း၊ တိ ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ကာရိတ် အရာမဟုတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ဝေဒယတိ ပါဌ်သာ သင့်။ [ရူ+နီတိ][ကာရိက် အရာဖြစ်ခဲ့သော် ဝေဒိယတိ သင့်မည်။မောဂ်၊ နိသျ၊ ဒုနာ-၂၇၁ ရှု]

နံပါတ် (၈)

သုန္ဒရ။ ။ဌာနီအတ္တဘော၏ အလွန်ဆင်းလှသည်၏ အဖြစ်၏ သုန္ဒရအမည်ကို ဌာန ကုလဒါကဍ္ဍ တင်စားဌာန္ယူပစား။တစ်နည်း ဂုဏ္ဍ။

ပဗ္ဗဇိတ။ ။အကြောင်း ရှင်သာမဏေ ပြုခြင်း၏ ပဗ္ဗဇိတအမည်ကို အကျိုးပြုရဟန်း၌တင် ကရဏ္ဍ။

ဥပဟတိန္ဒြိယ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး၏ အမည်ကို စိတ်ဖြစ်သော ကာယပသာဒ၌တင် ကေဒေသျူ။အညေသံ-အရ နည်းတူ၊ အနာဂါမ်မှတစ်ပါး အပေါင်းအများမှ အစိတ်ပုထုဇဉ်ယူ။

ဥပဟတကာယပ္ပသာ။ဒ ။အပေါင်းဖြစ်သော လုံး၀ ဆေးကုမရသော ဝိနဋ္ဌကာပသာဒ၊လေ,သည်းခြေစသည်တို့ ဖျက်ဆီးအပ်သော ဒူသိတကာယပ္ပသာဒ၌တင် ကေဒေသျူ။

****

ဝါကျစဉ် (၉၆)

(က) ဆုပိတမတ္တဝတ္ထုသ္မိံ ယော 'မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိဿမိ'တိမာတုဂါမံ ဂဏှိတွာ မေထုနေ ဝိရဇ္ဇိတွာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောတိ၊ ဒုက္ကဋမေဝဿ ဟောတိ။

(ခ) မေထုနဓမ္မဿ ဟိ ပုဗ္ဗပယောဂါ ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော ယာဝသီသံ န ပါပုဏာတိ။ တာဝ ဒုက္ကဋေ တိဋ္ဌန္တိ။

(ဂ) သီသေ ပတ္တေ ပါရာဇိကံ ဟောတိ။

(ဃ) ပဌမပါရာဇိကဿ ဟိ ဒုက္ကဋမေဝ သာမန္တံ။ ဣတရေသံ တိဏ္ဏံ ထုလ္လစ္စယံ။

(င) အယံ ပန ဘိက္ခု မေထုနဓမ္မေ ဝိရဇ္ဇိတွာ ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(စ) တေနာဟ ဘဂဝါ 'အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿ'တိ။[ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၊၂၄၃။]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)ယောဘိက္ခု၊ ဝိရုန္ဓိတ္တာ၊မတပ်မက်မှု၍။ဝိပ္ပဋိသာရီ၊ နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်။

(ခ)ဟိ-မှန်။တစ်နည်း။ဟိ ယသ္မာ၊ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော၊လက်ကို ကိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်။သီသံ၊ မင်္ဂလာချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အထွက်အထိပ်သို့။

(ဃ)ဟိ မှန်။သာမန္တ၊အနီးသည်။ ဣတရေသံ၊ ပဌမပါရာဇိကမှ တစ်ပါးကုန်သော။တိဏ္ဏံ၊ သုံးပါးကုန်သော ပါရာဇိကတို့၏။

နံပါတ် (၂)

(က)စသည်သို့ အနွေသလိန။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်ဆုပိတမဣဝဏ္ဏဍြ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿဟု ဆိုအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့်အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿဟုဆိုအပ်ပါသနည်း။မေထုန ဓမ္မံ ပဋိသေဝိဿာမီတိဆုပိတမတ္တေ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောတိ ဟုဆိုအပ်သောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သာသင့်ရောက် ထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော စုဒ်ကြောင့် (က)စသည်မိန့်။ [ဋီကာရှု]

ကား။ ။တွေ့ထိရုံမျှဖြစ်၍ ဒုက္ကဋ်အာပတ် ဆိုသင့်ငြားသော်လည်း ဤရဟန်းသည် မေထုန်၌ မတပ်မက်၊ ကာယသံသဂ္ဂကို သာယာမိသောကြောင့် 'အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿ' ဟု မြတ်စွာဘုရားဟောအပ်၏ ဟူလို။

(ခ)သို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် မေထုန်မှီ-ဝဲအံ့ ဟူ၍ ကိုင်ပြီးလျှင် မေထုန်အမှု၌ တပ်မက်ခြင်း ကင်းလျက် နှလုံးမသာယာသော ရဟန်းအားဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ ဟုဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုစကား အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ မာတုဂါမကို ကိုင်သည်ဖြစ်၍ ကာယသံသဂ္ဂ သံဃာဒိသိသ်ကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်မဟုတ်ပါလော [ဂဏ္ဌိ] (ခ)မိန့်။

ကား။ ။မဂ္ဂေန မဂ္ဂ ပဋိပါဒန မင်္ဂလာချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့ မရောက်သေးသမျှ မေထုန်၏ လက်ကိုင်ခြင်းစသော ပုဗ္ဗပယောဂ အားလုံးတို့သည် ဒုက္ကဋ်၌သာ တည်ကြသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ ဟု ငါဆိုသော စကားယုတ္တိရှိ၏ ဟူလို။

(ဃ)သို့ကျမ်း။ ။ဆရာ(ခ-ဂ)တို့ဖြင့် မင်္ဂလာချင်းသွင်းခြင်း ဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့ မရောက်သေးသမျှ လက်ကိုင်ခြင်းစသော ပုဗ္ဗပယောဂတို့သည် ဒုက္ကဋ်အာပတ်၌သာတည်ကုန်၏၊အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော် ပါရာဇိကကျ၏ဟု ဖွင့်ဆို၏။ အဘယ်ကြောင့် မင်္ဂလာချင်းသွင်းခြင်း ဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့ မရောက်သေးသမျှ လက်ကိုင်ခြင်းစသော ပုဗ္ဗပယောဂတို့သည် ဒုက္ကဋ်အာပတ်၌သာတည်ပြီး အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော် ပါရာဇိကဟူ၍ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။န ဘိက္ခဝေ အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ၊ယော ဆုပေယျ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ-ဟု ဟောတော်မူလျက်မေထုနဓမ္မ၏ ပုဗ္ဗကပယောဂဒုက္ကဋ်ဟုဆိုသောစကားသည် ကာယဆုပနနဲ့ ဒုက္ကဋ်။

http://www.dhammadownload.com

နိမိတ္တဆုပနဋ္ဌိထုလ္လစဥ်းဟု အကွဲရှိ၍ ဆိုအပ်လေသလော။စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။
(ဂဏ္ဌိ အာဘော်)

(င)သို့ဖျတ်ရေကစောဒနာ။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် ပဌမပါရာဇိကဏ်အနီး အာပတ်သည် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်သာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ယင်းသို့ ပဌမပါရာဇိကဏ် အနီး အာပတ်သည် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် ဖြစ်ငြားအံ့။ထိုသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် ဝိနီတဝတ္ထုဋ္ဌ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿဟု မဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်ကြောင့် ဝိနီတဝတ္ထုဋ္ဌ သံဃာဒိသိသ် အာပတ်ကို ဟောအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ပက္ခဋ္ဌရ။**တစ်နည်း**။ ဝါကျာရမ္ဘ။(ခ)ဒဠှီကရဏ။

တစ်နည်း။ ကာရဏ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဒဠှီကရဏ။

တစ်နည်း။ပက္ခဋ္ဌရ။(င)ဝါကျာရမ္ဘ။(စ)လဒ္ဓဂုဏ။**တစ်နည်း**။ ဉာပကဒဠှီ။

နံပါတ် (၄)

မေထုန ။ ။**မိထုနာနံ အယံ မေထုနော။**

မိထုန တဒ္ဓိတ်အရ တပ်ခြင်းကူသော မိန်းမ ယောကျ်ားတို့-မှချ။ထို၏ ဏ-ပစ္စည်းအရ မေထုန်အမှုနှင့် ဌာန+ဌာနီ စပ်ဌာန။ဏပစ္စည်းအရ မေထုန်အမှုရ၏။

သီသ ။ ။**သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သီသံ။ သီသံ ဝိယာတိ သီသံ။**

သီသ-တဒ္ဓိတ်အရ ဦးခေါင်း-မှချ။ထို ၏ အပစ္စည်းအရ ဖြစ်သောမဂ္ဂ ပဋိပါဒနအမှုနှင့် သဒိသီ+သဒိသစပ်ဌာန။အ ပစ္စည်း မဂ္ဂေနမဂ္ဂ ပဋိပါဒန အမှုရ၏။

ဝိပ္ပဋိသာရီ ။ ။**သရဏံ သာရော။ ဝိရူပံ သာရော ဝိသာရော။**

ပဋိစ္စ ဝိသာရော အဿ အတ္ထီတိ ဝိပ္ပဋိသာရီ။

မာတုဂါမ ။ ။**မာတုယာ ဂါမော ဝိယာ ဂါမော ယဿာတိ မာတုဂါမော။**

ထုလ္လစ္စယ ။ ။**ထုလ္လဥ္စ တံ အစ္စယောစာတိ ထုလ္လစ္စယော။**

ထုလ္လ ဝိသေအရ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသောဂုဏ်-မှချ။ထို၏ အစ္စယ အရအပြစ်နှင့် ဂုဏ်+ဓော စပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အပြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ထုလ္လစဥ်းအာပတ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

မေထုန ။	။မိထ+ဥန။
ဟတ္ထ ။	။ဟာရ+ထ။
ဝိရုဠှိတွာ ။	။ဝိ-ရုန္ဓ+ယ+တွာ။
ဒုက္ကဋ ။	။ဒု-ကရ+တ။
ပတ္တ ။	။ပ-အပ+တ။
ပါရာဇိက။	။ပ-ဇိ+ဏွု။
သာမန္တ ။	။သံ-သဒ္ဒါ-အမ+တ။ [သင်္ဂတံ အန္တံ သာမန္တံ]

http://www.dhammadownload.com

ထုလ္လ ॥ ॥ထူလ+အ॥
အစ္စယ ॥ ॥အတိ-ဣ+ဏ॥
သံသဂ္ဂ ॥ ॥သံ-သဇ+ဏ॥

နံပါတ် (၆)

ဥပဟိန္ဒြိယောတိ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ ခါဏုကဏ္ဍကမိဝ သုခံဝါ ဒုက္ခံဝါ နဝေဒယတိ။

ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါဖြင့် ဥပဟတိန္ဒြိယော၌ ဥပဟတပုဒ် ဣန္ဒြိယပုဒ် ဣန္ဒြိယပုဒ်အရ ကာယပသာဒဟုဆိုအပ်သော ကာယိန္ဒြေကိုကောက်၍ဥပဟတံ ဣန္ဒြိယံ ယဿာတိ ဥပဟိန္ဒြိယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကာယပသာဒပျက်သော ရဟန်းကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။**တစ်နည်း**-ပျက်စီးအပ်သော ဣန္ဒြေ၏ဥတု ဇရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေ။**သုခံဝါ ဒုက္ခံဝါ**-ဖြင့် ကာယဝိညာဏ်စိတ် မဖြစ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

(က) **မေထုနံဓမ္မံ/ မေထုနဓမ္မံ**...

အနက်အဓိပ္ပါယ် မပျက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဝါကျအနေဖြင့် လည်းကောင်း၊သမာသ်အနေဖြင့် လည်းကောင်း လိုအပ်သောအနက်ကို ဟောစွမ်း နိုင်သောကြောင့် သမာသ် ဝါကျ ၂-ပါဌ်သင့်။

ဝိရုဠှိတ္တာ/ဝိရုဠှိတ္တာ...

ရုဠှိရုပ်သည် အကမ္မကဖြစ်ပြီး ဒိဝါဒိရုပ်သည် သကမ္မရုပ်ဖြစ်ရကား ဤ၌ ဒိဝါဒိရုပ်ကို အလိုရှိသောကြောင့် ဝိရုဠှိတ္တာပါဌ်သင့်။

ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော/ ဟတ္ထဂါဟာဒယော...

ဂဟဓာတ်၏ ရှေ့ဗျည်းသည် ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊အ - ရသည၏နောင် ရောက်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသော 'ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော' ပါဌ်သင့်။[အချို့ ၂-ပါဌ်မှန်ယူကြသည်။]

နံပါတ် (၈)

မေထုန။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တပ်မက်မှုတူသော မိန်းမ, ယောကျ်ားနှစ်ဦးသားတို့၏ အကျင့်, တပ်မက်မှုတူ မတူသော မိန်းမ,ယောကျ်ားနှစ်ဦးတို့၏ အကျင့်မေထုန အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တပ်မက်မှုတူသော မိန်မ, ယောကျ်ားနှစ်ဦးတို့၏အကျင့်၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာ။

ကာယသံသဂ္ဂ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တစ်ကိုယ်လုံး၏ ကာယအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သုံးသပ်နိုင်ကောင်းသော သုံးသပ်၍ရကောင်းကိုယ်၌ တင်စား ဧကဒေသူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိပ္ပဋိသာရီ၌ အန္တပုဒ်အရ လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပ္ပဋိသာရ အရ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်ကို ယူသဖြင့် ထိုနှင့် ဥဿုယန လက္ခဏာတူသော တကွဖြစ်လေ့ရှိသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို လည်းကောင်း၊ထိုနှင့် အခြားသူတို့၏ စည်းစိမ်မှ မျက်နှာလွဲခြင်းဟူသော တူသောအကျိုးရှိသော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို လည်းကောင်း၊ ထိုနှင့် သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ဟူသော တူသောအာရုံရှိ သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို လည်းကောင်း၊ထိုနှင့် အကုသိုလ်ဇာတ်အားဖြင့်တူသော လောဘမူ မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ထိုနှင့် ဟီနဂုဏ်အားဖြင့်တူသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒါကိုလည်းကောင်း၊ထိုနှင့် သည်းမခံခြင်းကြိယာအားဖြင့်တူသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ထိုနှင့် အကုသိုလ်-ဟူသော အမည်အားဖြင့် တူသော ကြွင်းအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့လည်း ယူအပ်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၉၇)

(က) ဘိန္ဒိယဝတ္တုသ္မိံ ဘန္ဒိယံ နာမ တံ နဂရံ။

(ခ) **ဇာတိယာဝနံ နာမ** ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာနံ ဥဿန္နတာယ ဇဝံ လဒ္ဓနာမံ။

(ဂ) တံ တဿ နဂရဿ ဥပစာရေ ဝနံ ဟောတိ။

(ဃ) သော တတ္ထ နိပန္နော တေန ဝါတုပတ္ထမ္ဘေန မဟာနိဒ္ဒံ သြက္ကမိ။

(င) ဧကရသံ ဘဝင်္ဂမေဝ ဝတ္တတိ။

(စ) **ကိလိန္နံ ပဿိတွာတိ** အသုစိကိလိဋ္ဌံ ပဿိတွာ။ [ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာနံ မြတ်လေးပန်းရုံတို့၏။ [ဘာဝဋ္ဌိ] မုလေးပန်းတို့၏ မှီရာဖြစ်ကုန်သော အရုံတို့၏။ [မအူ]ဥဿန္နတာယ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဇဝံ၊ ဤသို့ ဇာတိယာဝနဟူ၍။လဒ္ဓနာမံ၊ ရအပ်သောအမည်ရှိသော တောတည်း။

(ဂ)တံ၊ထိုတောသည်။ဝနံ၊ တောတစ်တောသည်။

(ဃ)သောဘိက္ခု။တတ္ထ၊ထိုတော၌။တေနဝါတုပတ္ထမ္ဘေန၊ထိုလေ၏ ထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့်။မဟာနိဒ္ဒံ၊ ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့။

(င)ဧကရသံ၊တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော။ဘဝင်္ဂမေဝ၊ဘဝင်စိတ်သည် သာ။

(စ)အသုစိကိလိဋ္ဌံ၊သုတ်တို့ဖြင့် ညစ်ပေနေသည်ကို။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့.ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(ခ)ဖြင့် ဇာတိယာဝနဥ္စ ဇာတိအရ မြတ်လေးပန်းကို မယူ အပ်၊ယင်းမြတ်လေးပန်း၏ မှီရာဖြစ်သော မြတ်လေးပန်းချုံတို့ကို ကောက်၍ ယင်းမြတ်လေးပန်းချုံတို့၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဇာတိယာဝန အမည်ရ သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဘဒ္ဒိယာနဂရေ ဇာတိယာဝနေဟု ဆိုသောကြောင့်ယင်း

http://www.dhammadownload.com

တောသည် ဘန္ဒိယမြို့တွင်း၌ ဖြစ်လေသလော။ အဘယ်အရပ်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

(ဃ)သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် ထိုမြတ်လေးပန်းတောသည် ဘိန္ဒိယမြို့၏ အနီးဥပစာ၌ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဒိဝါ ဝိဟာရဂတော နိပန္နောဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် ဘိန္ဒိယဝတ္ထုလာ ရဟန်းသည် အိပ်ပျော်ရုံမျှဖြစ်နေ၏ဟုမှတ်သားအပ်ပါသလော။ **တစ်နည်း။**တသ္မ အင်္ဂါနိ ဝါတူပတ္ထမ္ဘာနိ ဟုဆိုအပ်သောကြောင့် အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သာ လေကြောင့် တောင့်တင်းနိုင်မာပါသလော။အဘယ်သို့မှတ်သားပါသနည်း။၏ စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ) လေ၏ ထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့် ထိုရဟန်းသည် ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ တက်ရောက်၏ ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ တက်ရောက်ခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါသနည်း။ ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ တက်ရောက်နေပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော။ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

နပါတ် (၃)

(ခ)ပကတ္တရ။(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ဝိတ္ထာရ။

တစ်နည်း။ ဝါကျာရမ္ဘာ။(စ)ပကတ္တရ။

စာစပ်။ ။ဝေနဝါတူပတ္ထမ္ဘေန ကြောင့်ဟု ပေးသောကြောင့်၊မဟာနိဒ္ဒဩက္ကမိ၌ အကြောင်းဟိတ်၊အကျိုးဖိုလ်။ [ဝိမတိ]။

တစ်နည်း။ ။တေန ဝါတူပတ္ထမ္ဘေန ဖြင့်-ဟုပေးသောကြောင့်၊မဟာနိဒ္ဒဩက္ကမိ၌ ကတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏ/ မဟာနိဒ္ဒဩက္ကမိကား ကတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏဓီယ။

နပါတ် (၄)

ဓာတိယာဝန။ ။**ဓာတိယာ ဥပလက္ခိတံ ဝနံ ဓာတိယာဝနံ။**

ဓာတိ ဝိသေသအရ မြတ်လေးပန်းသည် မုချ။ထို၏ မှတ်သားအပ်သော တောနှင့် နိသိတ+နိသျစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မြတ်လေးပန်းတောရ။ထိုသို့ ပင်ရင်းသော်လည်း ဤ၌ ဌာနူပစာ သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် မြတ်လေးပန်း၏မှီရာ ဖြစ်သော မြတ်လေးပန်းချုံတောရ၏။

ဝန ။ ။ဝနီယတေ ဘဇီယတေတိ ဝနံ။

—ဝနံ ဓာတ် ကတ္တုဒ္ဓ တောသို့ ချဉ်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ချဉ်းကပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်-မုချ။ကမ္မဒ္ဓ တော၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ (ဝါ) အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ-ဖလူ။အ ပစ္စည်း။ တော-ရ၏။

ဓာတိပုပ္ဖ။ ။**ဓာတိယော ပုပ္ဖံ ဓာတိပုပ္ဖံ။**

ဓာတိ ဝိသေသအရ မြတ်လေးဟူသော အမည်၏ အဖြစ်ဟူသော သမ္ဗန္ဓ နာဓောဂုဏ် မုချ။ထို၏ ပန်းနှင့် ဝိသေသန+ ဝိသေသျစပ် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ မြတ်လေးပန်းရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓာတိပုပ္ဖုဝုဇ္ဇု။ ။ဓာတိယာ ပုပ္ဖံ ဓာတိပုပ္ဖံ။ဓာတိပုပ္ဖာနံ ဝုဇ္ဇာ ဓာတိပုပ္ဖဝုဇ္ဇာ။

ဓာတိပုပ္ဖ ပိသောအရ မြတ်လေးပန်း မုချ။ထို၏ မှီရာချုံနှင့် နိသ္သိတ+နိသျ စပ် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ မြတ်လေးပန်းချုံ ရ၏။

ကေရသ။ ။ရသိယတေ အဿာဒီယတေတိ ရသော။

ကော်ဘော ရသော ယဿာတိ ကေရသံ။

ကေရသ ဗဟုဗ္ဗီအရ တူသောကိစ္စ မုချ။ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ ဘဝင်စိတ်နှင့် နိသ္သိတ+ နိသျစပ် ဌာနူ။ယ အညပုဒ်အရ တူသော ကိစ္စရှိသော ဘဝင်စိတ်ရ၏။

ဝါတူပတ္ထမ္ဘ။ ။ဝါတဿ ဥပတ္ထမ္ဘော ဝါတူကတ္ထမ္ဘော။

နံပါတ် (၅)

နိဒ္ဒ ။ ။နိဒ္ဒ+အ။**တစ်နည်း**။နိ-ဒါ+အ။ ဣတ္ထိလိင်။ ကညာဒိ

ဝုဇ္ဇ ။ ။ဝုပ+ဗ။ **တစ်နည်း**။။ ဝုဟ+ဗ[ဟကို မပြု။]

[ဝုဝတိ ရက္ခတီတိ ဝုဇ္ဇော။ ဝုဟတိ သံဝရတီတိ ဝုဇ္ဇော။]

ဥဿန္န ။ ။ဥ-သဒ+တ။

ဥပတ္ထမ္ဘ ။ ။ဥပ-ထဘိ+ဏ။

ကိလိန္န ။ ။ကိလိဒ+တ။

ထိလိဋ္ဌ ။ ။ကိလိသ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က)**သဲဝတ္တာနော** ဖြင့် ဘိဒ္ဒိယသဒ္ဒါသည် ဓာတိဝန၏ ပိသောသန ဖြစ်၍ မြတ်လေးတော ဟူသော အနက်ကို မဟော။မြို့ဟူသော အနက်ဟောသည်ကိုသိစေ။ **တစ်နည်း**။ ဘဒ္ဒိယသဒ္ဒါသည် နာမ သဒ္ဒါဖြစ်၍ ဘဒ္ဒိယ အရ မြို့ကိုယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ခ)**ဓာတိပုပ္ဖဝုဇ္ဇာနံ** ဖြင့် ဓာတိသဒ္ဒါ ပဋိသန္ဓေစသည်ကို မဟော။ မြတ်လေးပန်းအနက်ကိုဟောသည်ကိုလည်းကောင်း။ထိုသို့ဟောသော်လည်းမြတ်လေးပန်းကို မယူအပ်။ထို၏ မှီရာဖြစ်သော ပန်းရုံပန်းချုံကိုဌာနူပစာအားဖြင့်ယူမည် အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ဓာတိနှင့် ဝနကို ဓာတိယာ ဥပလက္ခိတံ ဝနံ ဓာတိယာ ဝနံ-ဟု အလုတ္တတတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

ဥဿန္နတာယဖြင့် ယင်းတော၏ အလုံးစုံ မြတ်လေးတောရုံ မြတ်လေးပန်းချုံ၏ အဖြစ်ကြောင့် ဓာတိယာဝန မည်သည်မဟုတ်၊ မြတ်လေးပန်းရုံ ပန်းချုံတို့၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဓာတိယာဝနမည်သည်၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။

ဓဝံ လဒ္ဓနာမံ ဖြင့် ဓာတိယာဝန၏ နာမသဒ္ဒါ အဖြစ်ကိုသိစေ။

(ဂ)ဖြင့် ဘိဒ္ဒိယေ၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည် သာမိပိကာဓာရ၌ ဖြစ်သည်ကို

http://www.dhammadownload.com

သိစေ။

(စ)အသုစိကိလိဋ္ဌ ဖြင့် ကိလိန္နံ တပစ္စည်းသည် က အနက်၌ဖြစ်၍ ယင်း တပစ္စည်းကို ဣတ္ထိပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း။ ညစ်နွမ်း၏ ဟူသည် မစင် ကျင်ကြီးတို့ဖြင့် ညစ်နွမ်းသည် မဟုတ်။သုက်ဖြင့် ညစ်နွမ်းသည်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဓာတိယာဝနံ/ ဓာတိဝနံ…

သုမနပုပ္ဖပရိယာယေန ဓာတိသဒ္ဒေန တံ နိဿယော ဝုစ္စော အဓိပ္ပေတော ဓာတိယာ ဥပလက္ခိတံ ဝနံ ဓာတိယာဝနန္တိ အလုတ္တသမာသ် ဖြစ်ရကား **ဓာတိယာ ဝနံ ဓာတိဝနန္တိ** အလုတ္တသမာသော (ဝိမတိ) ထောက်၍ လုတ္တသမာသ် မဟုတ်၊ အလုတ္တသမာသ် ဖြစ်ရကား ဓာတိယာဝနံ ပါဌ်သာသင့်။

တေနဝါတူပတ္ထမ္ဘေန/ ဝါတူပတ္ထမ္ဘေန…

ပါဠိတော်၌ ဝါတူပတ္ထဒ္ဓါနိ ဟုရှိသောကြောင့် ထဘိဓာတ် ထပစ္စည်း တပစ္စည်းမျှထူး၍အနက်ထူးမရှိသောကြောင့် (၂)ပါဌ်သင့်။

တေန ပါမှသင့်မည်၊တေန **ဝါတူပတ္ထမ္ဘေနာတိ အင်္ဂါနိ ဝါတူပတ္ထဒ္ဓါနိ ယောဇ္ဇိတိ စဝံ ဝါတူပတ္ထမ္ဘေန**။(သာရတ္ထ)ပါဠိတော်လာ ဝါတူပတ္ထဒ္ဓမှတစ်ပါး အခြားသော ဝါတူပတ္ထဒ္ဓ ဖြစ်မည်ဟု သံသယရှိ၍ ၎င်းကိုပယ်ဖျက်လျက် ပါဠိတော်မှလာသော ဝါတူပတ္ထမ္ဘပင်တည်းဟုသိစေ လို၍ တေနဖြင့်ဆို။

နံပါတ် (၈)

ဓာတိယာဝန။ ။မြတ်လေးပန်းတည်းဟူသော ဌာနီဖြင့် တောတည်းဟူသော ဌာနကို မှတ်၍ မြတ်လေးပန်းတည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် ထိုတော၌ပေါက်သော အခြားပန်း အခြားသစ်ပင်များကိုလည်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။ ကေဒေသူပစာ။ (ယေဘုယျနည်းမှာ သူပစာ ရံခါရတတ်စွာ)

တစ်နည်း။ ။ဌာနီဖြစ်သော မြတ်လေးပန်း၏ ဓာတိယာအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော မြတ်လေးပန်းချုံ၌တင်စား ဌာနျူပစာ။

နံပါတ် (၁၉)

ဘဝင်္ဂမေဝ၌ ဘဝင်္ဂအရ– ဘဝင်ကိစ္စတပ်သော မဟာဝိပါက်စိတ် ၈–ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးရ၏။

****

ဝါကျစဉ်(၉၈)

(က) သဟာသာ ဝုဋ္ဌာသီတိ အာသိဝိသေန ဒဋ္ဌော ဝိယ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎောဝိယ စ တုရိတံ ဝုဋ္ဌာသိ။

(ခ) အတ္တမိတ္တာ ပဝတ္တေသီတိ အပ္ပမတ္တော ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဥပဋ္ဌိတာသတိ ခိပ္ပံ ဝုဋ္ဌဟန္တော အတ္တမိတ္တာ ဘူမိယံ ဝဋ္ဋန္တော ပရိ

http://www.dhammadownload.com

ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဟာဋ္ဋေတွာ ပါတေသိ။

(ဂ) ပုထုဇ္ဇနကလျာနကေန ဟိ ဓဝရူပေသု ဌာသေု စိတ္တံ ရက္ခိတဗ္ဗံ။

(ဃ) အယဥ္စ တေသံ အညတရော သင်္ဂါမသီသယောဓော ဘိက္ခု။

[ဝိ၊ ဋ္ဌ၁၊၂၄၃။]

****

နံပါတ် (၁)

(က)အာသိဝိသေန၊လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြွေသည်။ဒဋ္ဌောဝိယ၊ကိုက်အပ်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ဒမေ့ာဝိယစ။လောင်အပ်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။

(ခ)အပ္ပမတ္တော၊ မမေ့လျော့သော။ အာရဒ္ဓဝိပဿကော၊ အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော။ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ ကပ်၍တည်သော သတိရှိသော။ ဘိက္ခု၊ အတ္တမိတွာ၊ကန်ကျောက်၍။ ဝဋ္ဋေတွာ၊ လိမ့်စေလျက်။ပရိဝဋ္ဋေတွာ၊အဖန်ဖန်လိမ့်စေလျက်။ဝိဟာဋ္ဋေတွာ၊ ညှင်းဆဲလျက်။ ပါတေသိ၊ ကျစေပြီ။

(ဂ)ဟိ၊ ဆက်။[ဘာဠီ]ဟိ၊မှန်။ [ဓဝ] ဌာနေသု၊ မေထုန်အရာတို့၌။

(ဃ)သင်္ဂါမသီသယောဓော။ ကိလေသာ စစ်မြေဦး၌ သူရဲကောင်းဖြစ်သော။

မှတ်ချက်။ ။(ခ)ဝါကျ၌ဝိသေသနပုဒ် များဆက်လျက် နေသောကြောင့် ဟေတုမန္တ ဝိသေသန အနက်ပေးနည်း မေးနိုင်သည်။

(ဘိက္ခု) အပ္ပမတ္တော၊ သည်။အပ္ပမတ္တတ္တာ၊ကြောင့်။အာရဒ္ဓဝိပဿကော၊ သည်။အာရဒ္ဓဝိကပဿကတ္တာ၊ကြောင့်၊ ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ သည်။(ဟုတ္တာ)

နိယံ။ ။ဝိသေသနများစွာ ဆင့်လျက်ပါမူ မှန်စွာမယုတ်၊ ရှေးရှေးပုဒ်သည်၊ နောက်နောက်ပုဒ်၏ ဟိတ်ဖြစ်မြဲ။

ဝိသေသန နောက်ဝယ်ကျက မထင်ရှား ကျေဖြားဟုတ္တာ၊ ဟုတ္တာ ကျေက ထင်စွာပြ ဟိတ်ရလက္ခဏာ။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)သို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည်(ခ)ဖြင့် ကန်ကျောက်၍လည်စေပြီဟူသည်မြွေ၌သုံးလေးပတ်လိမ့်စေလျက် ညှင်းဆဲလျက် ကျစေခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟုဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်သို့လျှင်ထိုသို့ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။န ဟိ သမဏော ပရံ ဝိဟေဋ္ဌယတ္တော အရ ရဟန်းဟူသည် တစ်ပါးသူကို မညှင်းဆဲထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

ကား။ ။ကလျာဏပုထုဇဉ် ရဟန်းသည် ဤသို့သော အရာဌာနတို့၌ စိတ်ကိုစောင့်ရှောက်ထိုက်သောကြောင့် ညှင်းဆဲသယောင် ဖွင့်ဆိုသောငါ့စကားသင့်၏ဟူလို။

(ဃ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည်(ဂ)ဖြင့် ကလျာဏ ပုထုဇဉ်ရဟန်းသည် ဤကဲ့သို့

http://www.dhammadownload.com

သော မေထုန်အရာတို့၌ စိတ်ကို စောင့်ရှောက်ထိုက်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏ ဤဒုတိယ အဿာဒိယနဝတ္ထုလာ ရဟန်းသည် အဘယ်ကဲ့သို့ရှုအပ်သောရဟန်းဖြစ်ပါသနည်း။ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်မှတစ်ပါး အခြားသောရဟန်း ဖြစ်ပါသလော။ စုဒ်ကြောင် (ဃ)မိန့်။

တစ်နည်း။ ။ဌာပနတ္ထ။ ပဌမအဿာဒိယနဝတ္ထုလာရဟန်းသာ ကလျာဏပု ထုဇဉ်တို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်ပါသလော။ အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသ နည်း။ (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ဂ)ဝါကျာရမ္ဘ၊ [တစ်နည်း] ဒဠှီကရဏ။(ဃ)ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

အာသီဝိသ။ ။**အာသု [သီဃံ] ဝိသံ ဧတဿာတိ အာသီဝိသော။**

အာသုဝိသ-ဗဟုဗ္ဗီှအရ လျင်သောအဆိပ်သည် မှချ။ထို၏ ဧတ အညပုဒ်အရ မြွေနှင့် ဌာနီ+ဌာန[နိဿိတ+နိဿျ]စပ်ဌာန။ဧတ အညပုဒ်အရ လျင်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေရ၏။

အာရဒ္ဓဝိကပဿက။ ။**အာရဒ္ဓါ ဝိပဿနာ ယေနာတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကော။**

အာရဘီယိတ္ထာတိ အာရဒ္ဓါ။

အာရဒ္ဓါ ဝိပဿနာ ဗဟုဗ္ဗီှ အရ အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာ-မှချ။ ထို၏ ယ အညပုဒ်အရ ရဟန်းဒြဗ်နှင့် ဌာနီ+ဌာန စပ်-ဌာန။ယအညပုဒ်အရ အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ရဟန်း ရ၏။

အပ္ပမတ္တ ။ ။ **ပမဇ္ဇတီတိ ပမတ္တော။ န ပမတ္တော အပ္ပမတ္တော။**

ဥပဋ္ဌိတဿတိ။ ။ ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဧတဿာတိ ဥပဋ္ဌိတဿတိ။

ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတီတိ ဥပဋ္ဌိတာ။

ပုထုဇ္ဇနကလျာဏက။ ။**ကလျာဏောစသော ပုထုဇ္ဇနော စာတိ ပုထုဇ္ဇန ကလျာဏကော။**

သဂ်ီမသိသယောခ။ ။**သဂ်ီမဿ သီသံ သဂ်ီမသီသံ**

ယောဓေတိယာတိ ယောဓော။

သဂ်ီမသီသေ ယောဓော သဂ်ီမသီသယောဓော။

နံပါတ်စဉ် (၅)

ဒဋ္ဌ ။ ။ဒံသ+တ။

ဒမ္ဗ ။ ။ဒဟ+တ။

အဂ္ဂိ ။ ။အဂ+ဂိ။

တုရိတိ။ ။တုရ+တ။(တရ+တ) (တရတီတိ တုရိတံ)။

အာရဒ္ဓ ။ ။အာ-ရဘ+တ။

http://www.dhammadownload.com

ခိပ္ပ ။	။ခိပ+ပ။
ဘူမိ ။	။ဘူ+မိ။
ဝိဟေဌေန္တ။	။ဝိ-ဟေဌ+အ+အန္တ။
သင်္ဂါမ။	။သင်္ဂါမ+အာ။
သီသ ။	။သီ+သက်။
ယောဓ။	။ယုဓ+ဏ။ (ယုဇ္ဈတီတိ ယောဓော)။

နံပါတ် (၆)

(က)တုရိတံဖြင့် သဟသာ နိပါတ်၏ တုရိတ အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေ။**အာသီဝိသေန စသည်ဖြင့်** အဆောတလျင်ထရာ၌ ဥပမာကိုသိစေ။

(ခ)**ဝဋ္ဋေန္တော။ပ။ ပါတေသိ ဖြင့်** ပဝတ္တေသိ၌ ပဝတ္တန ဟူသည်လည်း စေလျက် အဖန်ဖန်လည်စေလျက် ညှင်းဆဲလျက် ကျစေ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

ပါတေသိဖြင့် ပဝတ္တေသိ၌ ပပုဗ္ဗဝတုဓာတ်၏ ပါတန အနက်၌ ဖြစ်စေသည်ကို သိစေ။**ဘူမိယံဖြင့်** လိမ့်စေ၍ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သော သတိရှိသောရဟန်းအဖြစ်ကိုသာယူရမည်ကိုသိစေ။ **ခိပ္ပံ ဝုဋ္ဌဟန္တောဝဖြင့်** ကန်ကျောက်ပုံ အခြင်းအရာကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အာသီဝိသေန/ အာသီဝိသေန...

ဥဿီဗျဥ္စနေ ဟူသော မောဂ္ဂလာန်သုတ်အရ ဥကို ဤပြု၍ပြီးသော ကြောင့်"အာသီဝိသေန"ဟူသေ ဒီဃဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သာသင့်။

ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန / ကလျာဏပုထုဇ္ဇနကေန...

ဆန္ဒတာဒီသု ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗာနံ ယဒိစ္ဆိတတ္တာ ဥဘယံ ပုဗ္ဗံ နိပတတိ-ဟုရူပသိဒ္ဓိအညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗိဟိသုတ်၌ ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း။ ဘဒြောတိ အပါကကော။ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယောဟု ။ပါ။ဋ္ဌ။နှာ။ ၂၀၇၌တွေ့ရ သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိသေသန အရှေ့နေ၊ နောက်နေ မမြဲရကား (၂) ပါဠ်လုံသင့်။

သင်္ဂါမသီသယောဓော/သင်္ဂါမသီသံ မုခံဝိယ ယောဓော...

ဋီကာတို့၌ သင်္ဂါမသီသယောဓော-ဟုတည်ပုဒ်ပြုသောကြောင့် သင်္ဂါမ သီသယောဓော ပါဠ်သာသင့်။

ဋီကာတို့နှင့် မညီသောကြောင့် သင်္ဂါမသီသံမုခံ ဝိယယောဓော မသင့်။

သင်္ဂါမသီသယောဓော ဘိက္ခုတိ ယသ္မာ ကိလေသာရိဟိ အဘိဘူတော ဟုတွာ တေ ပရာဇေတိ၊တသ္မာ သင်္ဂါမမုခေ ယောဓသဒိသော ဘိက္ခု။[သာရတ္ထ၊ ၂၊၁၀၈]

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၈)

သင်္ဂါမသီသယောဓော။ ။အတူဖြစ်သော ပကတိစစ်မြေဦး၌ သူရဲကောင်း၏ သင်္ဂါမသီသယောဓအမည်ကို အတူရှိသော ကိလေသာ စစ်မြေဦး၌တည်သော ရဟန်းဒြပ်၌တင်စားသဒ္ဒါသူပစာ။

ဌာနေသု။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အရာဌာန အာလုံးတို့၏ ဌာနေသုအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မေထုန၌တင်စား ကေဒေသျူပစာ။

စိတ္တံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော စိတ်အားလုံး၏ စိတ္တံ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဝိပဿနာစိတ်၌တင်စား ကေဒေသျူပစာ။ရှဋ္ဌိနည်း။

အစိတ်ဖြစ်သော စိတ်ကိုဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော စေတသိက်ကို လည်း ရသောကြောင့် ကေဒေသူပစာ။ပဓာနနည်း။

မှတ်ချက်။ ။စိတ္တံလာတိုင်း ကေဒေသျူနှင့် ကေဒေသူပစာ ရသည်ကို မှတ်ပါ။ ပြဓာန်းသော စိတ်ကိုဆိုသဖြင့် မပြဓာန်းသော စေတသိက်ကို လည်းရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

(က)စိတ္တံ ရက္ခိတဗ္ဗံ၌ ဓာတ်အရ။ ။[သတိ ဝီရိယ ဉာဏ် ပြဓာန်းသော်မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ် နံပါတ် (၇)ပါဌ်၌ရှု ရဟန္တာဖြစ်သည်ကို ထောက်ဆပါလေ။]

****

ဝါကျစဉ်(၉၉)

(က) ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နဝတ္ထုမှိ ဒိဝါ **ပဋိသလ္လီယန္တေနာတိ** ဒိဝါ နိပဇ္ဇန္တေန။ **ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ** ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ။

(ခ) ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ပါဠိယံ 'အယံ နာမ အာပတ္တိ' တိ န ဝုတ္တာ။ ဝိဝရိတွာ နိပန္နဒေါသေန ပန ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေန ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယိတု''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိသလ္လီယန္တေသ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

(ဂ) ဘဂဝတော ဟိ အဓိပ္ပါယံ ဉတွာ ဥပါလိတ္ထေရာဒီဟိ အဋ္ဌကာထာ ဌပိတာ။

(ဃ) 'အတ္ထာပတ္တိ ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ၊ နော ရတ္တိ' န္တိ့ဣမိနာပိ စေတံ သိဒ္ဓံ။ [ဝိ၊ ၄။၁။၂၄၄]

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)စ၊ဆက်။ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ နိပန္နဝတ္ထုမှိ။ [ဘဂဝတာ] ကိဉ္စာပိန ဝုတ္တာ။ ပန၊သော်လည်း။ဝိဝရိတွာ၊ ဖွင့်၍၊ နိပန္နဒေါသေန၊ အိပ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုသို့၊မေထုနဝတ္ထုသည်။[ဘာ-ဋီ]မိန်မတို့၏ အလိုရှိတိုင်းပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်။ပဋိသလ္လီယန္တဿ၊အိပ်သောရဟန်း၏။[အာစရိယေဟိ] [ဓွတ္တာတိတေသို့ ဒိဝါ နိပဇ္ဇနေ] ဝိဋီ။

(ဂ)ဟိ၊ မှန်။ အဓိပ္ပာယံ၊ အလိုတော်ကို။

(ဃ)စ၊ ဆက်။[ဘာဋီ] စ၊ ထိုမှတစ်ပါး။[မအူ]အတ္တာပတ္တိ။ပ။နောရတ္တိန္တိ၊ ဟူသော။ဣမိနာပိ၊ဤပရိဝါပါဠိတော် စကားကြောင့်လည်း။တော၊ဤဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်။သိဒ္ဓံ၊ ပြီး၏။ [အယံ အာပတ္တိ၊သို့။ဒိဝါ၊၌။ အာပဇ္ဇတိ၊ ၏။ရတ္တိ၊ ၌။နော အာပဇ္ဇတိ၊သာ အာပတ္တိ၊ အတ္တိ။]

(ခ)ဇွေ၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌။ [ဘာဋီ] ဝါ၊ တံခါးဖွင့်၍ အိပ်သော ဝတ္ထု၌ [ယောဇနော]

နံပါတ် (၂)

(ခ)သို့စောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေန ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လိယိတုံ ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဤဒိဝါနိပန္နဝတ္ထု၌ ဤမည်သော အာပတ်ဟူ၍ တိုက်ရိုက် မဟောအပ်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ မဟောအပ်သောကြောင့် နေ့အခါမပိတ်ဘဲ အိပ်သောရဟန်းအား ဤမည်သောအာပတ် သင့်၏ဟူ၍[တစ်နည်း]အာပတ်သင့် မသင့်ကိုအဘယ်သို့လျှင် သိအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။

တစ်နည်း အာပတ် အမည်တပ်၍ မဟောသောကြောင့် 'အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝိဓာနံ' ကဲ့သို့ဤ ဒိဝါ နိပန္နဝတ္ထု၌လည်း အနာပတ္တိ အနုဇာနနပင် ဖြစ်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ [ဂဏ္ဌိ]အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ (ခ)မိန့်။

ကား။ ။အာပတ် အမည်တပ်၍ မဟောအပ်သော်လည်း တံခါးဖွင့်၍ အိပ်ခြင်း အဖြစ်ဖြင့် မေထုနဝတ္ထုဖြစ်ရကား 'အနုဇာနာမိ' ဘိက္ခဝေ' စသဖြင့် ဟောဆိုသောကြောင့် တံခါးဖွင့်အိပ်သော ရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ဟူလို။

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ)ဖြင့် နေ့အခါ တံခါးဖွင့် အိပ်သော ရဟန်း အားဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ဟူ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ပါဠိတော်၌ ဤမည်သော အာပတ်ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား မဟောအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

တစ်နည်း။ ။သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းမည်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အရာသာဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။

[နုန္န သိက္ခာပဒပညာပနံ နာမ ဗုဒ္ဓဝိသယော၊ အထ ကသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ ' ဘဂဝတော ဟိ 'တိ အာဒိ]ဝိနယာလင်္ကာရ ဋီကာ၊၁။'

http://www.dhammadownload.com

၂။အဓိပ္ပာယ်ကား….

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုကိုသိ၍ ဥပါလိထေရ် စသူတို့သည် အဋ္ဌကထာကို ထား အပ်သောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ဟု ဆိုအပ်ပါ၏ဟူလို။

၂)သို့ စေဒနာ။ ။ဆရာသည်(ဂ)ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကိုသိ၍ ဥပါလိထေရ် အစရှိသောထေရ်တို့သည် အဋ္ဌကထာကိုထားအပ်သသောကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုအပ်ပါ၏။အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်သောစကားဖြင့်သာ ပြီးရာပါသလော။ အဘယ်သာဓကစကားဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ရာပါသေးသနည်း။စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။ ကား။ ။"အတ္ထာပတ္တိ ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ နောရတ္တိ" ဟူသော ပရိဝါစကား ဖြင့် ပြီးနိုင်ရာပါသေး၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ)ယုတ္တိဒဠီကရဏ။(တစ်နည်း)ကာရဏ။

(ဃ) ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ဝတ္ထု ။ ။ဝသတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဝတ္ထု။

ဝသ-ဓာတ် ကတ္တုသြ၊ တံခါးမပိတ်မူ၍ အိပ်သောရဟန်း၏ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ခြင်း-ဟူသော အကျိုးတရား၏ ဥပါဒ်-မှုချ။အဓိကရဏတ္ထ- မိန်းမတို့၏ အလိုရှိတိုင်းပြုအပ်သော မေထုနဝီတိက္ကမ အကြောင်း၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ-ဖလူ။ရတ္ထု-ပစ္စည်း မိန်းမတို့၏ အလိုရှိ၍ ပြုအပ်သော မေထုဝီတိက္ကမ အကြောင်း ရ၏။

ဒွါရ။ ။ဒွရန္တိ သံဝရန္တိ ဧတေနာတိ ဒွါရံ။

ဒွရဓာတ် ကတ္တုသြ-သတိ ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။ကရဏတ္ထ တံခါး၏ ပကတူပနိဿ သတ္တိဖလူ။ဏပစ္စည်း တံခါးရ၏။

ဒိဝါ။ ။ ဒိဗ္ဗန္တိ အတြာတိ ဒိဝေါ။

ဒိဝုဓာတ် ကတ္တုသြ။ လောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မှုချ။အဓိကရဏတ္ထ။ နေ့အခါကာလ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။အ-ပစ္စည်း နေ့အခါရ၏။

အာပတ္တိ ။ ။အာပဇ္ဇီယတေတိ အာပတ္တိ။

အာ-ပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် ကတ္တုသြ-အာပတ်သို့တက်ရောက် တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီတိက္ကမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်မှုချ။ကမ္မသြ-အာပတ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖလူ။တိ-ပစ္စည်း ညဉ့်ရ၏။

နိပန္န ။ ။နိပဇ္ဇတီတိ နိပန္နော။

နိ-ပုဗ္ဗ ပဒ ဓာတ် အရ ဘဝင်စိတ္တုပ္ပါဒ်မှုချ။ ။ရှေးရှေးသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ကာရဏ။ယပစ္စည်း ရူပသိဒ္ဓိမတ္တ ပဒသိလိဋ္ဌတာ ဘောဂ္ဂဏ်ရ၏။အန္တပစ္စည်း အိပ်သော ရဟန်း၏။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ။ ။အဓိပယာတိ စိတ္တေတိ အဓိပ္ပါယော။ ၂၆၁

အဓိပုဗ္ဗ ပယဓာတ် အလိုရှိခြင်း လက္ခဏာသည် (ဝါ) သဘောသဉ်မှုချ။

ဏ-ပစ္စည်း အရ အလိုရှိခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဆန္ဒစေတသိက်၏။

နံပါတ် (၅)

ဒ္ဒါရ ။ ။ဒွိ+အရ။ ဒု+ဝရ။ ဒွရ+ဏ။

ဒွရ ဓာတ် သံဝရဏ္ဍ။ အရဓာတ် ဂမနတ္ထ။ဝရဓာတ် ပဋိသေဓတ္ထ။

ဏ-ပစ္စည်း-ကရဏတ္ထ။ အဓိကရဏတ္ထ။ အပါဒါနတ္ထ။

ပါဠိ ။ ။ပါ+လိ။ [ပါတိ ရက္ခတီတိ ပါဠိ။]

ပါဓာတ်ရက္ခဏတ္ထ။ လိ-ပစ္စည်း ကတ္တတ္ထ။

ဒိဝါ ။ ။ပုလ္လိင် သ္မိ ဝိဘတ်။ (တစ်နည်း) နိပါတ်ပုဒ်+သ္မိ။

သံဝရိတွာ။ ။သံ-ဝရ+တွာ။

ပဋိသလ္လီယိတုံ။ ။ပဋိ-သံ-လီ+တုံ။

ဝိဒဟိတွာ။ ။အပိ-ဓာ+တွာ။

ဒေါသ ။ ။ဒုကရ+တ။

အဓိပ္ပါယ။ ။အဓိ-အပိ-ဣ+ဏ။

ဌပိတာ ။ ။ဌာ+ဏာပေ+တ။

သိဒ္ဓ ။ ။သိဓ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က)**ဝိဒဟိတွာ** ဖြင့် သံဝရိတွာ တံခါးကို စောင့်စည်းခြင်း ဟူသည် တံခါးကိုပိတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။နိပဇ္ဇိတုံ-ဖြင့် ပဋိ-သံလီ ဓာတ်သည် နိပဇ္ဇန အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

[တစ်နည်း] ငြိကပ်ခြင်းဟူသည် အိပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

(ခ)**အပေါင်းသံဝရိတ္ဘာနာ** ဖြင့် ဤမည်သော အာပတ်ဟူ၍ ပါဠိတော်၌ မဟောအပ်သော်လည်း တံခါးဖွင့်အိပ်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် မေထုနဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်ရကား အနုဓာနှာမိ။ ပ။ ပဋိသလ္လီယိတုံ ဟု ဟောဆိုအပ်သောကြောင့် နေ့အခါ မပိတ်မူ၍ အိပ်သောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏ဟု အာပတ်နှင့် အာပတ်သင့်ခြင်းအကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာ သိစေ။

နံပါတ်စဉ် (၇)

နိပန္နဒေါသေန/ နိပ္ပဒေါသေန…

ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ပြီးစီးခြင်းအနက်ကို အလိုမရှိအပ်၊ အိပ်ခြင်းအနက်ကိုသာ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇိတုံ သဒ္ဒါ တဒ္ဓိတ်ကိုထောက်ဆ၍ လည်းကောင်း ဓွဲဘော်မဲ့"နိပန္နဒေါသေန" ပါဌ်သာသင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဋ္ဌပိတာ/ထပိတာ…

ဌာဓာတ် ထာပေပစ္စည်း တပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဋ္ဌဝဂ် ဒုတိယက္ခရာဖြင့် ရှိသော "ဋ္ဌပိတာ"ပါဠိသင့်။ ယင်းအလို ဋ္ဌပိတာ တည်စေ အပ်၏။ [သဒ္ဒတ္ထ] ဝါ-ထားအပ်၏။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ]
ထပေါ စ ထပနေ သိယာ ဟူသော ဓာတွတ္ထအရ ထပဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် တဝဂ် ဒုတိယက္ခရာဖြင့်ရှိသော ထပိတာပါဠိသင့်။ယင်းအလို ထပိတာ-ထားအပ်၏။

နံပါတ်စဉ် (၉)

သီသ။ ။အတူဖြစ်သော ဦးခေါင်း၏သီသအမည်ကို အတူရှိသော မဇ္ဈေန မဂ္ဂပဋိသေဝန မေထုန်အမှု၌ တင်စား သဒိသူပစာ။
ဒွါရံ သံဝရိတွာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တံခါးတောင်, တံခါးရွက်တို့၏ ဒွါရအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တံခါးရွက်၌ တင်စား ဌာနူပစာ။
ပုဗ္ဗယောဂါ ဒုက္ခဒ္ဓေ တိဋ္ဌန္တိ။ ။အာဓေယ်ရကောင်းသော ထိုထိုဝတ္ထုအရာ၌ ထင်သောအားဖြင့် အာဓေယ်မရကောင်းသော ပုဗ္ဗယောဂ အကျိုး ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ် ဟူသော ဤ၌ခေါ်ဝေါ်အပ်သောကြောင့် ရုဋ္ဌီနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

စတုဗျူဟာဟာရဟူသော်ကား စတုန္နံ ဗျူဟော စတွာတိ စတုဗျူဟော ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ လေးပါးကုန်သော ဝိဂြိုဟ်,အလို, နိဒါန်း,အနုသန္ဓေတို့၏ ပေါင်းရာဖြစ်သောကြောင့် စတုဗျူဟာဟာရ မည်၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုခြင်းသည် နေရုတ္တ မည်၏။ ဤဝါကျ၌အနုဓာနုမိပုဒ်, ဘိက္ခုဝေပုဒ်, သံဝရိတွာပုဒ်, ပဋိသလ္လီယိတုံပုဒ်တို့သည် ရုဋ္ဌီချာတ် စသောပရိဘာသာနှင့်အညီ ကြိယာပုဒ် ဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့ ဖြစ်သောကြောင့် နေရုတ္တ [ဝိဂြိုဟ်]ကို မရအပ်။

ပဋိသလ္လီယန္တေနကို ပဋိသလ္လီယတီတိ ပဋိသလ္လီယန္တောဟုဝိဂြိုဟ်ကို ပြုအပ်၏ [နိဿျပေး]

ပဋိ သံပုဗ္ဗ လီဓာတ်အရ ငြိကပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဘဝင်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ အန္တ ပစ္စည်းအရ ရဟန်းဒြဗ်ရ၏။

နာဝိဘတ်အရ ကြိယာကာရက သမာသတ္တိနှင့် ဧကဝုစ်သချာ ရ၏။ မှတ်ချက်။ ။[ဉာသ်ကောက်အတိုင်းလည်း ကောက်နိုင်၏။]

ဒွါရံကို ဒုန္နေ ဝါရယန္တိ အသ္မာတိ ဒွါရံဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုအပ်၏။

ဝရဓာတ်အရ တားမြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သတိ, ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်အရ တံခါးရ၏။

အံဝိဘတ်အရ ကြိယာပါပုဏနသတ္တိနှင့် ဧကဝုစ်သချာရ၏။

http://www.dhammadownload.com

အနုဇာနာမိ စသည်ဖြင့် ဟောသော မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုသည် အဓိပ္ပါယမည်၏။

ဒေသနာနိဒါန်းသည် အဗ္ဗုတ္တိကနိဒါန်းသည် ဗာဟိရနိဒါန်းအားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင် အဗ္ဗုတ္တိကနိဒါန်းသည် သဟဓာတနိဒါန်း အသဟဓာတ နိဒါန်း အားဖြင်း(၂)ပါး အပြားရှိ၏။ထိုတွင်ကရုဏာတော်သည် အသဟဓာတနိဒါန်း မည်၏။ ဒေသနာဉာဏ်တော်သည် သဟဓာတနိဒါန်း မည်၏။

ဗာဟိရနိဒါန်းသည် ဒေသ, ကာလ, ဒေသက, ပရိသတ်အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာကျောင်း တော်သည် ဒေသမည်၏။ သုက်ဖြင့် လိမ်းကျံပေနေသော ရဟန်းကိုတွေ့မြင်သော အခြားရဟန်းတို့က လျှောက်ထားသဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရာအခါသည်ကာလမည် ၏။

သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသကမည်၏။

သိက္ခာပုဒ်တော်ကို ထိုအခါ၌ နာခံမှတ်သားကြကုန်သော ရဟန်းတော် များသည် ပရိသတ် နိဒါန်းမည်၏။

ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိသည် အတ္ထသန္ဓိ,ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ,ဒေသနာသန္ဓိ,နိဒ္ဒေသသန္ဓိ-အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ထိုတွင် အတ္ထ(၆)ပါးတို့၏ အချင်းချင်းစပ်ခြင်းသည် အတ္ထသန္ဓိမည်၏။ အဘယ်သို့စပ်သနည်း ဟူမူကား ဒိဝါကား သံဝရတ္တာ၌ အာဓာရ၊ သံဝရိတ္တာကား အာဓေယ်၏ကြိယာ၊ ဒိဝါကား သံဝရိတ္တာ၌ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း၊ သံဝရိတ္တာကား ပကတူပနိဿျ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်။

ပဋိသလ္လီယန္တေနကား သံဝရိတ္တာ ပဋိသလ္လီယိတုံ၌ ကရိဏ်း=ကရိဏ်း၏ ကြိယာ။ပဋိသလ္လီယန္တေနကား သံဝရိတ္တာ ပဋိသလ္လီယိတုံ၌ ပကတူပပစ္စည်း၊ပက တူပပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်။ဒွါရံကား-သံဝရိတ္တာ၌ သံဝရိတ္တာ၌ အဝုတ္တကံ၊အဝုတ္တကံ ၏ကြိယာ။ဒွါရံကား သံဝရိတ္တာ၌ ပကတူပပစ္စည်း=ပကတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်။

အဘယ်သို့ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၏ ဟူမူကား ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေန ဒွါရတို့အရဖြစ်သော နေ့အခါ ကာလပညတ် အိပ်သောရဟန်း၏ ဘဝင်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ တံခါးဒြပ်တို့၏ ဥတုဇရုပ်တို့၏ ပကတူပနိဿျသတ္တိသည် ပကတူပပစ္စည်း။

သံဝရိတ္တာ-ပဋိသလ္လီယိတုံ-တို့အရ ပိတ်၍ အိပ်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာတရားတို့သည် ထိုပစ္စည်းတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန် ဤသို့တည်း။ ဤသို့အနက်အားဖြင့် စပ်ခြင်းသည် အတ္ထသန္ဓိမည်၏။

ဤတွင်-ပထမပါရာဇိကစာစဉ် ပြီး၏။

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ

ဖုန်း ၇၂၀၉၉၅

၁၀-၃-၂၀၀၀။

http://www.dhammadownload.com

(အ)

အသ	၁၂
အခဏ္ဍ	၂၀
အဂါရ	၂၇
အမစ္စ	၃၄
အဿာ	၄၄
အမ္ဗ	၄၀
အဿကာ	၄၄
အဿကရထကာ	၄၅
အဿကရထကာနိ	၄၅
အဋ္ဌော	၄၉/၁၇၅
အကာမကာ	၅၄
အနိစ္ဆကာ	၅၄
အဋ္ဌကထာ	၆၂
အဋ္ဌကထာစရိယ	၆၂
အတ္ထိက	၆၂
အပဒါန်	၇၁
အမှာ	၇၁
အဘိဟာရ	၈၀
အဘိဒေါသ	၈၄
အဒ္ဓော	၈၆
အန္တိမ	၈၆
အပရိဘောဂါရဟ	၈၇
အပရိဘောဂ	၈၇
အဂ္ဂ	၉၀
အရိယဝံသ	၉၀
အရိယဝံသိက	၉၀
အဋ္ဌဝဿိက	၉၄
အညတရ	၉၉
အမတ	၁၀၂
အဘိတုန္န	၁၀၄
အက္ခရစိန္တကာ	၁၀၅
အနာဂတ	၁၀၅
အနာဂတဝစန	၁၀၅
အရိယဒ္ဓဇ	၁၂၁
အဘိရတိ	၁၃၂
အပုတ္တက	၁၃၅
အန္တေပုရ	၁၃၅
အပညတ္တ	၁၄၂
အဇ္ဈာစာရ	၁၄၃
အဝဇ္ဇ	၁၄၅
အနဝဇ္ဇ	၁၄၅/၂၁၇/၃၃၄
အနဝဇ္ဇသညာ	၁၄၅
အနဝဇ္ဇသညီ	၁၄၅
အပဿန္တ	၁၄၆
အနုတာပ	၆၁/၁၉၈
အဝိပ္ပာရိက	၁၆၄
အဘိရတ	၁၆၈
အနဘိရတ	၁၆၈
အဓိကုသလာ	၁၆၉
အဘိမုခ	၁၇၂
အနုသာသန္တ	၁၇၅
အနုမတိဂ္ဂဟဏ	၁၇၅
အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထော	၁၇၅
အညထာ	၁၈၅
အညတတ္ထ	၁၈၅
အနာဂတသဒ္ဒါ	၁၈၅
အဇ္ဈာစာရ	၁၈၈
အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမ	၁၈၈
အဂ္ဂပုဂ္ဂလ	၁၈၉
အကပ္ပိယ	၁၉၂
အကပ္ပိယတ္တ	၁၉၂
အပ္ပဋိရူပ	၁၉၂
အပ္ပဋိရူပတ္တ	၁၉၂
အသတ	၁၉၄

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ	၂၀၀
အနေက	၂၀၄
အဝဏ္ဏ	၂၀၄
အဓိဂမ	၂၀၆
အဓိဂမုပါယ	၂၀၆
အဇ္ဈော	၂၁၀
အဇ္ဈဝသာ	၂၁၀
အဓိဂမနီယ	၂၁၀
အဝဇ္ဇ	၂၁၇
အလေသော	၂၂၆
အလေသဋ္ဌာန	၂၂၆
အဗ္ဗောဟာရိက	၂၂၉
အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ	၂၂၉
အမ္ဗုဒ	၂၃၂
အရောဂ	၂၃၅
အနုယောဂ	၂၃၇
အညကိစ္စ	၂၃၈
အနညကိစ္စာ	၂၃၈
အနုဗျဉ္ဇန	၂၄၈
အသံဟီရ	၂၄၈
အလဒ္ဓိ	၂၅၀
အတ္ထ	၂၅၅
အတ္ထပဒ	၂၅၅
အရိယာ	၂၆၈
အဂ္ဂဖလ	၂၆၈
အဓိသီလ	၂၇၆
အဝစရာနိ	၂၈၀
အဋ္ဌသမာပတ္တိယာ	၂၈၀
အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တ	၂၈၀
အဓိပညာ	၂၈၇
အဓိကရဏ	၂၉၁
အနုတ္တရ	၂၉၁/၃၃၃
အဝီတိက္ကမန္တော	၂၉၅
အနေကံ	၃၀၂
အနေကဂ္ဂေါ	၃၀၂
အဇ္ဇော	၃၀၅
အဋ္ဌိယမာန	၃၀၅
အဋ္ဌိမံ	၃၁၁
အလ္လောကာသော	၃၁၁
အင်္ဂဇာတ	၃၁၁
အတိက္ကမ	၃၁၃
အပဒါ	၃၁၄
အပဟိမတ္တာ	၃၁၄
အဘိနီဟာရ	၃၂၉
အဘိနီဟာရသမ္ပန္န	၃၂၉
အတိဒဿနီယ	၃၂၉
အနုတ္တရဿ	၃၃၃
အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပါယော	၃၃၄
အဂ္ဂိက္ခန္ဓော	၃၃၄
အန္တရဟိတ	၃၃၆
အနုပါဒိန္နကာ	၃၃၉
အဘိရူပေါ	၃၄၂
အဘိရူပတာ	၃၄၂
အပ္ပမတ္တ	၃၅၃
အဓိပ္ပါယ	၃၅၈
(အာ)	
အာသော	၁၂
အာစရိယ	၆၂
အာသနံ	၇၆
အာဘိဒေါသိက	၈၃
အာရောစနတ္ထ	၉၈
အာရောစန	၁၁၃
အာရောစိတ	၁၁၃
အာဒီနဝ	၁၄၅
အာဒီနဝဒဿ	၁၄၅
အာရက္ခာ	၁၅၄

http://www.dhammadownload.com

အာရက္ခဒေဝတာ	၁၅၄
အာဒိကပ္ပ	၂၀၀
အာမိသ	၂၂၃
အာဒီန	၂၃၂
အာဒီနဝ	၂၃၂
အာရောဂျ	၂၃၅
အာဝါသပလိဗောဓ	၂၃၈
အာဟစ္စပဒ	၂၄၂
အာစရိယဝါဒ	၂၄၂
အာသီဝိသ	၃၅၃
အာရဒ္ဓဝိပဿက	၃၅၃
အာပတ္တိ	၃၄၃/၃၅၇
(ဣ)	
ဣန္ဒြိယ	၅၇
ဣတ္ထိကာ	၁၁၇
ဣဋ္ဌိတဗ္ဗာနိ	၂၄၇
ဣတ္ထိရူပါနိ	၃၃၉
(ဥ)	
ဥတ္တရာသင်	၁၃
ဥပသမ္ပဒါ	၆၂
ဥပဘောဂ	၇၁
ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိက	၈၀/၁၀၈
ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကင်္ဂ	၈၀
ဥဒကကဉ္ဇိယ	၉၈
ဥပပဒ	၁၀၅
ဥက္ကဋ္ဌ	၁၀၈
ဥတုကာလ	၁၃၈
ဥပ္ပန္နလောဟိတ	၁၃၈
ဥသဘ	၁၅၂
ဥက္ကဋ္ဌော	၁၆၉/၃၀၁
ဥက္ကဋ္ဌိတော	။
ဥပါယဒဿက	၂၀၀
ဥဒ္ဒမ္ဘ	၂၃၂/၂၅၀
ဥပ္ပါဒ	၂၅၃/၂၇၆
ဥပဋ္ဌာန	၂၅၃
ဥပသမ္ပန္န	၂၇၀
ဥပ္ပန္န	၂၇၃
ဥပယောဂ	၃၀၅
ဥပယောဂဝစန	၃၀၅
ဥမ္မတ္တော	၃၀၈
ဥမ္မတ္တကော	၃၀၈
ဥမ္မတ္တကသာမည်	၃၀၉
ဥပဇ္ဈာယ	၃၃၇
ဥပဟတံ	၃၄၂
ဥပဟတိန္ဒြိယ	၃၄၂
ဥပဋ္ဌိတဿတိ	၃၅၃
(ဧ)	
ဧကဂ္ဂ	၁၆
ဧကဂ္ဂစိတ္တာ	၁၆
ဧကန္တပရိပုဏ္ဏ	၂၀
ဧကပုတ္တကော	၄၀
ဧကရတ္တာတိက္ကန္တ	၈၃
ဧတ္တက	၁၁၈
ဧကစ္စ	၁၈၅
ဧကမ္ဗု	၂၈၀
ဧကတိလဗီဇ	၃၁၁
ဧကရသ	၃၅၀
(ဩ)	
ဩဒက	၁၉၇
(က)	
ကလံ့န္နာမကာ	၄
ကလန္ဒသေဋ္ဌိ	၄
ကရဏီယ	၉
ကတ္တိကော	၉
ကတ္တိကာဇုဏှ	၉
ကတ္တိကဇုဏှပုဏ္ဏမာ	၉

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ ၁၀
ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စ ၁၀
ကသိဝါဏိဇ္ဇ ၂၇
ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိ ၂၇
ကနိဋ္ဌ ၄၀
ကရဏီယတ္ထော ၅၀
ကစော ၈၇
ကစဝရ ၈၇
ကပဏ ၉၈
ကပဏမနုဿ ၉၉
ကမ္မကာရဏာ ၁၂၅
ကတံ ၁၆၀
ကမ္မဋ္ဌာန ၁၆၄
ကပ္ပိယံ ၁၉၁
ကတ္တာ ၂၀၀
ကတ္တုမ္ဗံ ၂၁၇
ကတ္တုမ္ဗာကတ္တုမ္ဗံ ၂၁၇
ကပ္ပိဘာဝ ၂၄၅
ကပ္ပိယဘာဝသာမဏေ ၂၄၅
ကရဏ္ဍုယ ၂၄၆
ကတ ၂၅၀
ကမ္မ ၂၅၃
ကမ္မဋ္ဌာန ၂၅၃
ကပိလဝတ္ထု ၂၆၃
ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ၂၆၃
ကမ္မဝါဒိန ၂၇၃
ကမ္မဿကံ ၂၈၄
ကမ္မဿကတာ ၂၈၄
ကမ္မဿကတာဉာဏ် ၂၈၄
ကဋ္ဌရူပံ ၃၃၉
ကဏ္ဍက ၃၄၃

(ကာ)

ကာဠကာ ၃
ကာဠ ၄
ကာသာယ ၂၇
ကာသာယရသော ၂၇
ကာသာယရသပီတာနိ ၂၇
ကာသာယရသပီတတာ ၂၇
ကာလော ၄၄
ကာလာရောစန ၁၁၃
ကာယဝိညတ္တိ ၁၄၉
ကာယဝိညတ္တိစောပနာ ၁၄၉
ကာယသံသဂ္ဂ ၁၅၂
ကာရဏတ္တာ ၁၈၉
ကာရဏဋ္ဌယာ ၂၄၅
ကာယဝစီ ၂၇၆
ကာယဝစီဒွါရာနိ ၂၇၆
ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရ ၂၇၆
ကာယဝစီဒွါရအဇ္ဈာစာရ-
သောတ ၂၇၆
ကာမ ၂၈၀
ကာမာဝစရဘုမ္မိ ၂၈၀
ကာယပ္ပသာဒ ၃၄၃

(ကိ)

ကိတ္တက ၁၁၈
ကိလေသပဋ္ဌရဏ ၁၉၄
ကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော ၂၆၆

(ကု)

ကုလဝံသဗီဇကေ ၁၃၂
ကုက္ကုဋ္ဌီယော ၁၅၂
ကုကတ ၁၆၁/၂၅၀
ကုက္ကုစ္စ ၁၆၁
ကုသီတံ ၁၆၅
ကုက္ကုစ္စက ၂၅၀

(ကေ)

ကေရာဋိယ ၃၂၅

http://www.dhammadownload.com

(ကော)

ကောသဇ္ဇ ၁၆၅

(ခ)

ခန္ဓက ၆၂
ခဒိရသာရဓါတု ၃၃၄
ခဒိရ ။

(ခါ)

ခါဏုကဏ္ဋက ၃၄၂
ခါဏု ။

(ခိ)

ခိတ္တစိတ္တော ၃၀၈

(ခု)

ခုဒ္ဒက ၁၄၃
ခုဒ္ဒကာပတ္တိ ၁၄၃
ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓ ။

(ဂ)

ဂန္ဓဗ္ဗနစ္စနာဋက ၅၇
ဂဟပတိစီဝရ ၆၆
ဂဏနပရိစ္ဆေဒ ၇၆
ဂဏာရာမ ၁၃၅
ဂဗ္ဘ ၁၃၈/၁၄၉
ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာန ၁၃၈
ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာန ၁၃၈
ဂဗ္ဘသဏ္ဌာန ၁၄၉
ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာန ၁၄၉
ဂမ ၂၀၀
ဂဟိတဥပဇ္ဈာယ ၃၃၇

(ဂါ)

ဂါမန္တ ၆၆
ဂါမန္တသေနာသန ။
ဂါမဝါသီ ၁၉၄
ဂါမဝါသိကာ ။
ဂါမဝါသိကမနုဿာ ။
ဂါဠှတရ ၂၂၉

(ဂိ)

ဂိဟိပလိဗောဓ ၂၃၇

(ဂေ)

ဂေဟ ၁၀၈

(ဂေါ)

ဂေါရူပ ၈၇

(စ)

စတ္တာလီသကောဋ္ဌိဝိဘာဝ ၄
စတ္တာလီသကောဋ္ဌိယော ။
စရိမကံ ၂၀
စရိမကစိတ္တံ ။
စတုဏ္ဏ ၂၇၀
စက္ကဝတ္တိ ၄/၂၇၃/၂၈၄

(စာ)

စာရ ၇၁

(စိ)

စိတ္တုတြာသ ၁၂၅
စိရဋ္ဌိတိက ၂၂၁
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ၂၅၃
စိတ္တဝိသုဒ္ဓဋ္ဌော ၂၅၃

(စော)

စောဒိတော ၂၂၆
စောဒိတဗ္ဗော ၂၂၆

(ဆ)

ဆန္ဒနီယ ၈၇
ဆန္ဒနီယဓမ္မ ၈၇
ဆမ္ဘိတတ္တ ၁၂၅

(ဆေ)

ဆေဇ္ဇ ၁၄၆

(ဇ)

ဇန ၂၇၃

http://www.dhammadownload.com

(ဇာ)

ဇာတော ၄၄
ဇာတကာလော ။
ဇာတိယာဝန ၃၄၉
ဇာတိပုပ္ဖ ။
ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗ ၃၅၀

(ဇိ)

ဇိဂုစ္ဆန ၁၀၁
ဇိဂုစ္ဆနေယျ ၁၀၂
ဇိဂုစ္ဆနီယ ၁၀၂/၁၉၇
ဇိဂုစ္ဆနီယတ္တာ ၁၉၇

(ဇီ)

ဇီဝမာန ၅၃
ဇီဝန္တ ၅၄

(ဇေ)

ဇေဌော ၃၉

(ဉ)

ဉတ္တိစတုတ္ထ ၂၇၀
ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မ ။

(ဉာ)

ဉာတိ ၃၃
ဉာတိသာလောဟိတာ ၃၃
ဉာတိဒါရကော ၃၃၀
ဉာတိ ။

(ဋ္ဌ)

ဋ္ဌာန ၂၅၃

(တ)

တဒ္ဒိတ ၁၂၁
တဒ္ဒိတလောပ ။
တဒသ္သေသံ ၂၀၇
တယံ ၂၁၇

(တိ)

တိရောကရဏီယ ၁၁၃
တိယောတုကံ ၁၂၄
တိက္ခတ္တုံ ၁၄၉
တိသတပရိဝါရ ၂၆၂
တိလက္ခဏံ ၂၈၇
တိလက္ခဏာကာရော ၂၈၇
တိရတ္တံ ၂၉၈
တိလဗိဇ ၃၁၁
တိရစ္ဆာန ၃၁၄
တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ ။

(ထာ)

ထာလိပါက ၇၉

(ထိ)

ထိရ ၂၄၁

(ထု)

ထုလ္လစ္စယ ၃၄၆

(ထေ)

ထေရ ၂၄၁

(ဒ)

ဒဿနံ ၁၆/၁၉၇
ဒဿနီဝသယ ၁၉၇
ဒဒ ၂၀၀
ဒဿက ။
ဒဏ္ဍ ၂၃၅
ဒသသဟဿ ၂၆၃
ဒသဝဿသဟဿာနိ ၂၈၄
ဒဋ္ဌဗ္ဗော ၂၉၅
ဒန္တကရူပ ၃၃၉

(ဒု)

ဒုယံ ၅၀

(ဒါ)

ဒါနံ ၇၁
ဒါသိဓေ ၉၈
ဒါနပတိ ။

ဒါရုဏတရာနိ ၁၈၅
ဒါရုစီတလိကာ ၃၃၉

(ဒွါ)

ဒွါရဒေါ ၂၀၀
ဒွါရ ၃၅၇

(ဒိ)

ဒိန္နမေ ၁၁၇
ဒိဝါဝိဟာရ ၂၅၃
ဒိဝသာတိက္ကမ ၂၅၃
ဒိရတ္တံ ၂၉၈
ဒိရတ္တတိရတ္တံ ။
ဒိရတ္တဝစနံ ၂၉၉
ဒိဝါ ၃၅၇

(ဒု)

ဒုက္ခာဘိတုန္န ၁၀၄
ဒုက္ခာဘိတုန္နတာ ။
ဒုမန ၁၀၉
ဒုတိယ ၁၂၆
ဒုတိယိကာ ။
ဒုပ္ပဋိပန္န ၁၈၅
ဒုန္နိလ္လ ၁၉၇
ဒုဗ္ဘရ ၂၀၃
ဒုဗ္ဘရတာ ။
ဒုဗ္ဘရတာ ဒယော ၂၀၄
ဒုမ္မင်္ကု ၂၁၃
ဒုဿီလ ၂၁၄
ဒုဿီလပုဂ္ဂလ ။
ဒုလ္လဘတရ ၂၅၃
ဒုဗ္ဗလ ၂၉၈
ဒုဗ္ဗလျံ ။
ဒုက္ကိတ ၃၀၆

(ဒေ)

ဒေဝါ ၁၅၄
ဒေဝတာ ။
ဒေသဓာတိဂေါတ္တံ ၂၉၁

(ဒေါ)

ဒေါမနဿ ၁၀၉

(ဓ)

ဓမ္မကထာ ၁၇
ဓနု ၇၆
ဓည ။
ဓနုဓည ။
ဓဇ ၁၂၁
ဓမ္မ ၂၄၂
ဓမ္မသင်္ဂါဟက ။
ဓမ္မိကာ ၂၅၉/၂၇၃

(ဓု)

ဓုတင် ၆၆
ဓုတ္တာ ၃၂၅

(ဓော)

ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂါ ၂၃

(နိ)

နိသိန္နမဏ္ဍော ၁၇
နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟ ၈၇
နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟတ္တ ၉၁
နိမိတ္တ ၉၄/၃၁၁/၃၂၁
နိဒ္ဒနာ ၁၀၁
နိဗ္ဗိကာရ ၁၀၂
နိဝေသန ၁၀၈
နိဟိတ ၁၂၁
နိဒ္ဒေါသ ၁၄၆
နိက္ခိတ္တမုရော ၁၆၄
နိစ္စကာလ ၁၇၂
နိဗ္ဗတ္တိတံ ၁၈၂
နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရနိဗ္ဗာနံ ၁၈၂
နိမ္မဒနံ ။

နိဒါန ၁၈၈
နိဿယ ၂၀၇
နိဗ္ဗာန ၂၂၀
နိမန္တန ၂၃၉
နိဒ္ဒိဋ္ဌ ၂၆၂
နိပဇ္ဇန္တ ၃၅၇

(နာ)

နာနာဒေသဘာသိကေါတ္တ ၂၉၁
နာနာဒေသဘာသိကေါတ္တာဒိ ။
နာဂရိကာ ၃၂၅

(နှာ)

နှာန ၁၁၈
နှာနစုဏ္ဏ ။
နှာနစုဏ္ဏာဒိ ။

(နီ)

နီစ ၁၉၄
နီစဇန ။
နီလသမ္ဗန္ဓာဂမ ၂၆၅
နီလုပ္ပလဝဏ္ဏ ၃၂၉

(ပ)

ပရိသာ ၁၆
ပရိပုဏ္ဏ ၂၀
ပဗ္ဗဇိတော ၂၇
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ။
ပရိဘောဂူပကရဏာနိ ၇၁
ပဟူတဝိတ္တူပကရဏ ၇၆
ပရိစ္ဆေဒ ။
ပရိဝါသ ၈၃
ပရိဝါသိက ။
ပယုတ္တာ ၉၀
ပယုတ္တဝါစာ ။
ပစ္စက္ခ ၁၀၅
ပဗ္ဗဇိတလိင် ၁၂၁
ပစ္စတ္တဝစန ၁၂၄
ပတိဋ္ဌာန ၁၃၈
ပညတ္တာ ၁၄၂
ပရိစတ္တ ၁၅၅
ပရိစတ္တဝိဒူနိယော ၁၅၅
ပဋ္ဌမဘာဝိကသတ္တ ၁၅၈
ပဋ္ဌမော ။
ပဋ္ဌာနုတာပ ၁၆၁
ပကာသေန္တော ၁၇၁
ပရိယာယော ၁၇၈
ပရိယာယဝစနံ ၁၇၈
ပကရဏ ၁၈၉
ပဋိရူပံ ၁၉၂
ပဋိပန္နော ၂၀၀
ပဋိပန္နတ္တာ ။
ပတိဋ္ဌာ ၂၀၇
ပဒတ္တာ ၂၀၇
ပရိယတ္တိ ၂၂၀
ပဋိပတ္တိ ။
ပစုရပဋိသေဝန ၂၂၃
ပစုရတ္တော ။
ပဋိသေဝနကော ။
ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ ၂၂၉
ပရိနိဗ္ဗုတ ၂၃၂
ပလိဗောဓ ၂၃၈
ပဒ ၂၄၂/၂၅၅
ပဓာရိကာ ၂၄၈
ပဋ္ဌင် ၂၇၃
ပဋ္ဌင်ဒသင် ။
ဖဋ္ဌင်ဒသင်သီလ ။
ပဏ္ဍိတမနုဿာ ၂၈၄
ပညာ ၂၈၇
ပဒံ ၂၉၁

http://www.dhammadownload.com

ပဒဘာဇနေ	၂၉၅	ပီဠိယမာနော	၃၀၅
ပကတတ္တော	၃၀၈	(ပု)	
ပထမတရ	၃၁၄	ပုတ္တော	၃၉
ပဝေသေန္တော	၃၂၁	ပုရိမံ	၅၀
ပစ္စတ္ထိကာ	၃၂၆	ပုရိမပဒံ	။
ပဋိဗဒ္ဓ	၃၃၀	ပုဗ္ဗဏှ	၁၁၃
ပသာဒေါ	၃၄၃	ပုဗ္ဗဏှသမယ	။
(ပါ)		ပုရာဏ	၁၂၈
ပါတရာသ	၁၂	ပုပ္ဖ	၁၃၈
ပါပေတဗ္ဗံ	၂၀	ပုဗ္ဗင်္ဂမ	၂၀၀
ပါပေတဗ္ဗတာ	။	ပုဂ္ဂလဒီပက်	၂၅၆
ပါတ	၆၆	ပုထုဇ္ဇန	၂၆၈
ပါမောက္ခ	၇၆	ပုရိသနိမိတ္တံ	၃၂၁
ပါကာရ	၁၁၃	ပုထုဇ္ဇနကလျာဏက	၃၅၃
ပါရာဇိက	၁၄၂/၂၅၂/၃၁၈	(ပူ)	
ပါပကမ္မံ	၁၅၅/၁၇၅	ပူတိဘူတ	၈၃
ပါပ	၁၅၅	(ပေ)	
ပါဒ	၂၈၀	ပေသလ	၂၁၇
ပါဒက	။	(ပေါ)	
ပါရာဇိကဝတ္ထု	၃၁၄	ပေါတ္ထကရူပံ	၃၃၉
(ပိ)		ပေါတ္ထံ	။
ပိတ	၃၉	ပေါတ္ထက	။
ပိယော	၄၄	(ပံ)	
ပိဏ္ဍာ	၆၆/၁၀၈	ပံသုကူလံ	၆၆
ပိဏ္ဍာပါတ	။	ပံသုကူလိကော	။
ပိဏ္ဍာပါတိက	။	(ဖ)	
ပိဏ္ဍာပါတိကဓုတင်္ဂ	။	ဖလစိတ္တ	၂၈၀
ပိတာမဟ	၁၂၁	(ဖာ)	
ပိဋကာ	၁၃၈	ဖာသုဝိဟာရော	၂၁၇
ပိတ္တုမ္မတ္တကော	၃၀၈	ဖာသုဝိဟာရတ္တံ	၂၁၇
(ပီ)		(ဗ)	
ပီတာနိ	၂၇	ဗဟုကံ	၄
ပီဏိတိန္ဒြိယော	၁၆၈	ဗန္ဓ	၉၄

ဗဟိရော ၃၃၄

(ဗျ)

ဗျသန ၂၃၅

ဗျဉ္ဇနသိလိင်္ဂတာ ၂၉၉

(ဗြ)

ဗြဟ္မစရိယ ၂၀/၁၃၂

ဗြာဟ္မဏ ၂၈၃

(ဗာ)

ဗာဟာ ၁၃၈

(ဗိ)

ဗိမ္ဗ ၁၅၈

(ဗီ)

ဗီဇ ၁၃၂/၁၅၈

ဗီဇက ။

(ဗု)

ဗုဒ္ဓ ၂၅၃

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ၂၅၃/၂၇၆

(ဗော)

ဗောဓိ ၂၃၇

(ဘ)

ဘဏ္ဍ ၉

ဘဏ္ဍုပ္ပယောဇန ။

ဘတ္တ ၈၀

ဘတ္တာဘိဟာရ ။

ဘရိယာ ၁၂၈

ဘဝဘောဂါ ၁၇၈

ဘရော ၂၀၄

ဘဒြ ၂၆၅

(ဘိ)

ဘိက္ခု ၂၈၇

(ဘု)

ဘုတ္တ ၁၂

ဘုတ္တပါတရာသ ။

ဘုမ္မာ ၁၅၅

ဘုမ္မ ၃၂၁

ဘုမ္မဋ္ဌော ၃၂၁

(ဘူ)

ဘူတပုဗ္ဗံ ၁၂၈

ဘူတပုဗ္ဗစရိယံ ၁၂၉

ဘူတာ ၃၁၄

ဘူမိ ၃၂၁

(ဘေ)

ဘေသဇ္ဇ ၉၁

(ဘော)

ဘောဇန ၄၅

(မ)

မနာပေါ ၄၄

မရဏ ၅၃

မဟဂ္ဂတာ ၇၁

မဏိဗန္ဓ ၉၄

မဒေါ ၁၈၂

မဒနိမ္မဒန ။

မဟိစ္ဆော ၂၀၄

မဟိစ္ဆတာ ။

မဂ္ဂံ ၂၁၃

မက္ကဋီ ၂၂၃

မနုဿိတ္ထိယာ ၂၂၆

မဟဂ္ဂ ၂၄၁

မဟိတ ။

မဟာထေရ ။

မဟိဒ္ဓိက ၂၄၂

မဟာဇန ၂၇၃

မဂ္ဂစိတ္တ ၂၈၀

မဂ္ဂဖလစိတ္တ ။

မဟာဒါန ၂၈၄

မဂ္ဂဖလာနိ ၂၈၈

http://www.dhammadownload.com

မဂ္ဂဖလပညာ ။
မဒ္ဒေါ ၃၀၈
မနုဿဓာတိ ၃၁၄
မနုဿဓာတိကာ ။
မင္ဂေါ ၃၂၁
မစ္ဆကော ၃၃၃
မဿုဒါဠိကာ ၃၃၆

(မာ)

မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ ၁၃
မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထော ။
မာတာ ၃၉/၁၅၈
မာတာမဟိယာ ၁၅၈
မာတာမဟီ ၁၁၇/၁၅၈
မာတုဂါမ ၁၂၉/၃၄၆
မာတုဂါမသဒ္ဒိသ ၁၂၉

(မိ)

မိတ္တာ ၃၃
မိတ္တာမစ္စာ ၃၄

(မု)

မုခါရုဠှာ ၂၉၉
မုခါရုဠှတာ ။

(မူ)

မူလဖလဘေသဇ္ဇ ၉၁
မူလစ္ဆေဇ္ဇ ၁၄၆
မူလ ၂၀၆

(မေ)

မေဃ ၁၅၁
မေဃသဒ္ဒ ၁၅၂
မေထုန ၁၈၁/၃၄၆
မေထုနဓမ္မ ၁၈၁
မေထုနဝိရတီ ၂၀၇
မေထုနသံဝရ ၂၀၇
မေထုနပသံဟိတာ ၃၂၆
မေထုနပသံဟိတခိဍ္ဍာ ၃၂၆
မေထုနရာဂေါ ၃၃၉

(ယ)

ယထာသုခံ ၅၇
ယဝကုမ္ဘာသ ၈၄
ယထာသိက္ခာပဒံ ၂၉၁
ယထာလက္ခဏံ ၃၀၅
ယက္ခုမ္မတ္တကော ၃၀၈

(ယိ)

ယိဋ္ဌတ္ထိအာဒိ ၂၈၄
ယိဋ္ဌတ္ထိအာဒိနယော ၂၈၄

(ယော)

ယောဂ ၂၃၇

(ရ)

ရထော ၄၅
ရထကော ။
ရသော ၄၅/၃၅၀
ရဇ္ဇ ၁၃၅
ရဟာဿ ၁၉၇
ရတ္တစိတ္တံ ၃၃၀
ရထိကာ ၃၄၂

(ရာ)

ရာဇသေမ္ဘတ ၄
ရာဟုလ ၃၄
ရာဇာဒိဘယ ၁၂၅
ရာဇန္တေပုရ ၁၃၅
ရာဂဝိရာဂေါ ၁၈၂

(လ)

လဒ္ဒနာမ ၄
လဒ္ဓိ ၂၅၀

(လေ)

လေသော ၂၂၆

http://www.dhammadownload.com

(လော)

လောလုပ္ပစာရော ၇၁
လောဟိတဝဏ္ဏ ၁၃၈
လောကုတ္တရ ၁၈၂
လောကုတ္တရနိဗ္ဗာန ။
လောကဝဇ္ဇ ၂၂၈
လောကိယသီလာနိ ၂၇၆
လောဟာရူပ ၃၃၉

(ဝ)

ဝဏ္ဏ ၂၇
ဝနမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒီ ၈၁
ဝစန ၅၀/၃၀၅
ဝစ ၁၀၈
ဝဏ္ဏ ၁၆၃/၄/၁၃၈/၂၀၃/၃၅၇
ဝဇ္ဇ ၁၄၅
ဝနသဏ္ဍ ၁၅၅
ဝဏ္ဏပဋိပတ္တိ ၁၆၄
ဝဏ္ဏပဋိပတ္တိပူရဏ ။
ဝဏ္ဍဝဏ္ဍော ၁၈၉
ဝဏ္ဍာဝဏ္ဍာရဟော ။
ဝသလ ၁၉၄
ဝဏ္ဏုဘူတာ ၂၀၄
ဝသာ ၂၁၀
ဝဏ္ဏမာနဝစန ၂၂၃
ဝဿ ၂၃၂
ဝဿသတ ၂၃၂
ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတ ။
ဝမ္မနာနုယောဂ ၂၃၇
ဝဿသဟဿာနိ ၂၈၄
ဝစ္စ/ဝစ္စမဂ္ဂ ၃၂၁
ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ ၃၃၀
ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ ။

(ဝိ)

ဝိလေပန ၁၃
ဝိတက္ကဒဿနံ ၁၆
ဝိကပ္ပဒွယံ ၅၀
ဝိနိစ္ဆယ ၆၂
ဝိတ္တျုပကဏ ၇၅
ဝိတ္တိ ။
ဝိဘဝ ၁၃၅
ဝိညတ္တိ ၁၄၉
ဝိသာရော ၁၆၁/၃၄၆
ဝိပ္ပဋိသာရော ။
ဝိပ္ပာရိကော ၁၆၅
ဝိရာဂ ၁၇၈/၁၈၁
ဝိနိစ္ဆယ ၂၄၅
ဝိသုဒ္ဓိ ၂၅၃
ဝိဘင်္ဂနာနိ ၂၅၆
ဝိဘင်္ဂနဝဒါနိ ။
ဝိဘတ္တိတဗ္ဗ ။
ဝိဘတ္တိတဗ္ဗပဒ ။
ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝ ၂၆၆
ဝိပဿနာ ၂၈၀
ဝိပဿနာပါဒက ။
ဝိပဿနာဉာဏ ၂၈၈
ဝိပရိတသညော ၃၀၈

(ဝါ)

ဝါတဝိဇ္ဇ ၂၇
ဝါစာ ၉၀
ဝါန ၂၂၀
ဝါဒ ၂၄၂

(ဝီ)

ဝီတိက္ကမဘာဝ ၂၂၉
ဝီတိက္ကမန္တ ၂၉၅

(ဝု)
ဝုဏ္ဏာ ၂၀၇/၂၆၂
ဝုဏ္ဏဏ္ဏာ ၂၀၇
ဝုဏ္ဏဏ္ဏာဝသော ။
ဝုဏ္ဏ ၂၅၅
(ဝေါ)
ဝေါဟာရ ၇၆
ဝေါဟာရိက ၂၂၉
(ဝံ)
ဝံသ ၉၀
(သ)
သပ္ပဋိဘာဂ ၂၃
သရီရကိစ္စလေသေန ၃၄
သမာနုဝိဘတ္တိ ၅၀
သမာနုဝိဘတ္တိလောပ ။
သဒ္ဒေါ ။
သတ္တံ ။
သဒ္ဒသတ္တံ ။
သဒ္ဒသတ္တာနုသာရော ။
သဟာယက ၅၇
သပဒါနော ၇၁
သပဒါနုစာရိကော ။
သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗ ၉၄
သပတိ ၁၃၅
သဒ္ဒ ၁၅၁
သဗ္ဗပထမံ ၁၅၅/၂၀၀
သကလဝနသဏ္ဍာ ၁၅၅
သကလဝနသဏ္ဍာနိဿိတ ။
သရာဂ ၁၇၈
သဗ္ဗဘာဝဘောဂ ။
သန္တာ ၂၂၀
သဒ္ဒမ္မ ။
သဟောဓု ၂၂၅
သဟောဓုဂ္ဂဟိတ ။
သစိတ္တက ၂၂၉
သစိတ္တကပက္ခ ။
သင်္ဂါဟကာ ၂၄၂
သမညာ ၂၅၉
သမာပန္နတ္တာ ၂၇၀
သဗ္ဗလောကိယသိလာနိ ၂၇၆
သမာပန္နော ၂၇၇/၂၉၅
သမာပတ္တိ ၂၈၀
သမထ ၂၈၃
သကံ ၂၈၄
သဘာဂ ၂၉၁
သဘာဂဗီဇိတ ၂၉၁
သဘာဝဝုတ္တိနော ။
သဗ္ဗန္တိမံ ၃၁၁
သမထသညာ ၃၃၄
သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂ ၃၄၂
(သာ)
သာလောဟိတာ ၃၃
သာဒု ၄၅
သာဒုရသ ။
သာဒုရသဘောဇနေ ။
သာမိ ၅၀/၉၁
သာမိဝစန ၅၀
သာမိကာ ၉၁
သာသန ၁၀၁
သာဋိ ၁၁၃
သာဋိပါကာရ ၁၁၃
သာပတေယျ ၁၃၅
သာရော ၁၆၁
သာဝဇ္ဇ ၂၀၇
သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇ ။
သာစေ ၂၄၅

http://www.dhammadownload.com

သွာဂတ ၂၄၈
သာရ ၂၆၆/၃၄၆
သာဝက ၂၇၃
သာဓိဝသန်္ဓိတ ၂၉၁

(သိ)

သိက္ခတ္တယံ ၁၇
သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ ။
သိက္ခတ္တယဖြဟ္မစရိယံ ၂၀
သိက္ခာပဒပညတ္တိ ၁၈၉
သိနေရုပမာဏ ၂၀၄
သိက္ခာသန်္ဓိတာ ၂၀၇
သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတု ၂၁၀
သိက္ခတ္တယပါရိပုရိ ၂၁၇
သိက္ခာ ၂၉၁
သိက္ခာပဒံ ။
သိလိဋ္ဌတာ ၂၉၉
သိလတ္ထမ္ဘော ၃၃၄

(သီ)

သီလဝိပဿနာရျာနမဂ္ဂါ ၂၀၇
သီလသာရ ၂၆၅
သီလာသာရာဒိ ။
သီလ ၂၇၆
သီသ ၃၄၆

(သု)

သုဒ္ဓါဝွာရာသင်္ဂေါ ၁၃
သုဘောဇနေ ၁၀၁
သုဘောဇနေရသာ ၁၀၁
သုဗ္ဗစ ၁၀၈
သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗ ၁၅၈
သုဋ္ဌု ၂၃၀
သုတ္တာနုလောမ ၂၄၂
သုပ္ပဝတ္တိ ၂၄၇
သုရာ ၃၂၆

(သူ)

သူပဓာရိက ၂၄၈

(သေ)

သေန ၇၆
သေနာသန ။
သေက္ခဓမ္မာ ၂၆၈
သေယျ ၂၉၉
သေဝနံ ၃၂၁/၃၄၂
သေဝနစိတ္တံ ။
သေဋ္ဌိ ၃၃၀

(သံ)

သံဃာဒိသေသ ၁၄၂

(ဟာ)

ဟာဒယမံသ ၁၂၅
ဟာဒယမံသစလန ။
ဟာဒယ ၁၆၃
ဟာဒယဝတ္ထု ၁၆၃

(ဟိ)

ဟိတာဝိသေသ ၂၁၁

(၄)နံပါတ်ပြီး၏
(၅)နံပါတ်

(အ)

အဂ္ဂ ၁၇/၂၆၉
အဏ္ဍ ၁၇/၈၇/၁၆၅
အနုဋ္ဌဝိကာနိ ၂၈
အဋ္ဌာဒေတွာ ။
အဏ္ဍရာယော ၃၄
အမ္ဘ ၄၀
အင်္ဂ ၄၅/၃၂၂
အပ္ပ ၅၀
အတ္တ ၅၄
အင္ဂ ၆၂
အတ္ထ ၆၂/၂၁၁/၂၅၆/၂၅၉

http://www.dhammadownload.com

အရည	၆၆
အတိရေက	၆၇
အလင်္ကာရ	၇၆
အန္တမသော	၈၇
အရိယ	၈၇
အမတ	၁၀၂
အဗ္ဘန္တရ	၁၀၂/၁၆၅/၃၃၀
အက္ခရ	၁၀၅
အက္ခ	။
အနုကမ္ပ	၁၀၉
အဒ္ဓ	၁၁၃
အဟ	။
အတ္ထာယ	၁၁၈
အစ္စယေန	၁၃၅
အဋ္ဌပိတေ	၁၄၃
အဝသေသ	။
အတ္တနာ	၁၅၅
အဓိသီလ	၁၆၅
အနုမတိ	၁၇၅
အဓိပ္ပါယော	၁၇၈/၃၅၈/၂၄၂
အဇ္ဈာစာရ	၁၈၉
အပ္ပေတိ	။
အသတံ	၁၉၄
အဝသာန	၁၉၇
အနုစ္ဆဝိ	၂၀၄
အဓိမာနာ	၂၂၉
အဗ္ဘုဒ	၂၃၂
အတ္တနော	၂၄၂
အနုပ္ပန္န	၂၄၈
အပ္ပမတ္တ	၂၅၃
အန္တရ	၂၈၂/၃၃၄
အဒ္ဓ	၃၀၂
အပစ္စက္ခတာ	၃၀၉
အလ္လ	၃၁၁
အဟိ	၃၁၄
အန္ဓ	၃၀၄
အဂ္ဂိ	၃၀၄/၃၅၃
အစ္စယ	၃၄၇
(အာ)	
အာသန	၆၆
အာလယာ	၉၁
အာကာသ	၁၃၂
အာဒီန	၁၄၆
အာဒီနဝ	။
အာဂမ္မ	၁၈၂
အာရဗ္ဘ	။
အာပါဒိယမာန	၂၁၄
အာရောပေတွာ	။
အာဟစ္စ	၂၄၂
အာနန္ဒ	၂၅၉
အာသဝ	၂၆၉
အာသတ္တ	၃၀၆
အာရုဒ္ဓ	၃၅၃
(ဣ)	
ဣစ္ဆာ	၅၄/၂၀၄
ဣတ္ထိ	၁၁၈
ဣဋ္ဌ	၁၂၅
ဣန္ဒြိယ	၁၆၉
(ဤ)	
ဤဒိသ	၁၀၂
(ဥ)	
ဥဒ္ဒါရ	၁၀
ဥဠာရ	။
ဥပသံဟိတ	၁၇
ဥပယောဂေါ	၅၀
ဥဇ္ဇရ	၅၀/၁၈၂

http://www.dhammadownload.com

ဥဏ္ဏဒ္ဒ	၈၀	ကုမာရ	၃၄
ဥပနှာမယတော	၉၄	ကိံ	၅၄
ဥဒက	၉၉	ကေဝလ	၆၂
ဥယျောဇန	၁၁၃	ကိလေသ	၆၆
ဥတ္တမ	၁၂၁	ကုမ္မာသ	၈၄
ဥတြာသ	၁၂၅	ကစ	၈၇
ဥတု	၁၃၈/၁၅၂	ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ	၉၁
ဥသဘ	၁၅၂	ကင်္ခိယ	၉၉
ဥဒ္ဒေသ	၁၆၅	ကပ္ပန	၁၀၅
ဥက္ကဏ္ဌိတ	၁၆၉	ကာလ	၁၁၄
ဥပါယ	၂၀၁	ကုလ	၁၁၈
ဥဗ္ဗိဠ	၂၀၇	ကာယ	၁၂၅/၁၄၉
ဥပဒ္ဒဝ	၂၃၂/၂၅၁	ကမ္မ	၁၂၅
ဥပဋ္ဌာန	၂၅၃	ကုက္ကုစ္စိယော	၁၅၂
ဥပ္ပလ	၃၃၀	ကုစ္ဆိတ	၁၆၁
ဥပဓျာ	၃၃၇	ကုသလ	၁၆၉
ဥသန္န	၃၅၀	ကိံဒေလသောဟိ	၁၇၈
ဥပတ္ထမ္ဘ	။	ကလျာဏ	၂၆၆
(ဧ)		ကိစ္စ	၃၀၂
ဧကတော	၁၀	ကဏ္ဍ	။
ဧက	၁၇/၇၆/၁၃၂	ကုက္ကုစ္စ	၃၁၄
(ဩ)		ကေရာဋိယ	၃၂၆
ဩလောကေတွာ	၆၂	ကိလိန္န	၃၅၀
ဩကာသ	၁၆၉/၁၉၈	ဟိလိဋ္ဌ	။
ဩဒ္ဓတိ	၂၂၆	(ခ)	
(က)		ခဏ္ဍ	၂၀
ကာဠ	၅	ခုဒ္ဒ	၁၄၃
ကောဋိ	။	ခယ	၁၄၆
ကတ္တိက	၁၀	ခဇ္ဇ	၂၂၃
ကီဠာ	။	ခီဏ	၂၆၉
ကေသ	၂၃	ခိပ္ပ	၁၃၉/၁၅၄
ကာသာယ	၂၈	ခိဍ္ဍာ	၃၂၆
ကသိ	၂၈/၁၁၈	ခဒိရ	၃၃၄

http://www.dhammadownload.com

ခါဏု ၃၃၄

(ဂ)

ဂါမ ၄
ဂန္ထ ၁၃
ဂုဏ ၆၆
ဂဏန ၇၆
ဂါဠ ၂၂၉
ဂေါတ္တ ၂၉၂
ဂုမ္ဗ ၃၅၀

(ဃ)

ဃရ ၇၂
ဃဋ္ဋန ၂၂၆

(စ)

စိတ္တ ၁၇/၂၈၀
စရိမ ၂၁
စီဝရ ၆၇
စုဏ္ဏ ၁၁၈
စောရ ၁၂၅/၂၂၆
စလန ၁၂၅
စရိယ ၁၃၂
စောယနာ ၁၄၉
စက္ခု ၁၆၉
စက္က ၂၃၇/၂၈၄

(ဆ)

ဆန္ဒ ၄၀
ဆမ္ဘိတ ၁၂၅
ဆေဒ္ဓ ၁၄၆
ဆာယာ ၂၄၅
ဆဝိ ၃၃၀
ဆန္ဒ ၃၄၃

(ဇ)

ဇုဏှ ၁၀
ဇီဝိတ ၁၀၂
ဇနု ၂၇၃
ဇာတိ ၂၉၂

(ဈ)

ဈာန ၂၀၇

(ဉ)

ဉာတိ ၂၇၁/၃၃၀

(တ)

တီရေတွာ ၄၀
တိဗ္ဗ ။
တာတ ၄၀/၁၀၂
တန္တိ ၂၅၁
တာပေါ ၁၆၁
တိရစ္ဆာန ၂၂၈
တိလ ၃၁၁
တုရိတ ၃၅၃

(ထ)

ထောက ၁၇
ထာလိ ၈၀
ထေရော ၁၀၉/၂၅၉
ထူလ ၁၉၇
ထေရီ ၃၃၀
ထမ္ဘ ၃၃၄
ထုလ္လ ၃၄၇
ထဝိတာ ၃၅၈

(ဒ)

ဒိဝသ ၂၀/၁၃၉
ဒါရု ၅၈/၃၂၆
ဒါသီ ၈၄
ဒေါသ ၈၄/၃၅၈
ဒွါဒသမ ၉၅
ဒေသ ၉၉
ဒုက္ခ ၁၆၅
ဒါရုဏ ၁၈၆

http://www.dhammadownload.com

ဒူသိတ ၁၉၇
ဒွါရ ၂၀၀/၃၅၈
ဒသက ၂၀၁
ဒီဃ ၂၁၀
ဒိဋ္ဌ ၂၁၄
ဒဠှ ၂၄၅
ဒေသန္တ ၂၅၆
ဒေဝ ၂၈၄
ဒီသ ၂၉၂
ဒါဋ္ဌိကာ ၃၃၇
ဒန္တ ၃၃၉
ဒါရက ၃၃၀/၃၄၃
ဒုဏ္ဍုဘ ၃၄၆
ဒဋ္ဌ ၃၅၃
ဒမှု ။
ဒိဝါ ၃၅၈

(ဓ)

ဓောတ ၂၃
ဓုရ ၄၀
ဓာတိ ၄၅
ဓုတ ၆၇/၂၂၁
ဓေနု ၇၂
ဓဇ ၂၁၂
ဓီတာ ၃၃၀

(န)

နက္ခတ္တ ၁၀
နိသိန္န ၁၇/၃၃၄
နိက္ခေပ ၄၀
နဋ ၅၈
နဋက ။
နိဿန္ဒ ၈၇
နိဿာရယတော ၉၅
နိဿာယ ၁၀၂/၁၆၅
နှာန ၁၁၈
နိဟိတ ၁၂၁
နိဓာန ၁၂၅/၁၈၉
နိဝတ္တေတုံ ၁၆၁
နိက္ခိတ္တ ၁၆၅
နိဋ္ဌ ၁၇၂
နယော ၁၇၈/၂၀၇
နိဗ္ဗတ္တိ ၁၈၂
နိဗ္ဗာန ၁၈၂/၂၂၁
နီစ ၁၉၄
နိပုဏ ၁၉၇
နိန္န ၂၀၄
နိဂူဟ ၂၁၄
နိမိတ္တ ၂၃၅/၃၂၂/၃၃၉
နိပါတ ၃၃၄
နိဒ္ဒါ ၃၃၇/၃၅၀

(ပ)

ပုစ္ဆ ၅
ပက္ခ ၁၀
ပီတ ၂၈
ပရိဒဟိတွာ ။
ပဘုတိ ၃၄
ပါဠ ၄၀
ပီတိ ၄၅/၇၆
ပရိဟာတော ၄၅
ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ၅၈
ပဗ္ဗဇ္ဇ ၆၂
ပါဠိ ၆၂/၃၅၈
ပိဏ္ဍာ ၆၆
ပံသု ။
ပတိ ၆၇
ပဋိက္ခိပိတွာ ၇၂
ပဋိပါဋိယာ ။

http://www.dhammadownload.com

ပါမောဇ္ဇ	၇၆	ပတ္ထရန္တိ	၁၉၅
ပရိဿေဒ	။	ပဋိဗန္ဓ	၁၉၇
ပမာဏ	၈၀/၃၁၁	ပုဂ္ဂလ	၂၀၀/၃၁၈
ပူတိ	၈၄	ပုဗ္ဗ	။
ပဋ္ဌ	၈၈	ပိယ	၂၁၇
ပါဒ	၉၅/၁၂၉	ပရိယတ္တိ	၂၂၁
ပညတ္တ	၉၉	ပစုရ	၂၂၃
ပဗ္ဗဇိတ	။	ပဏ္ဏတ္တိ	၂၂၉
ပုရိပုဏ္ဏ	၁၀၅	ပိဒဟန္တိ	၂၂၉
ပစ္စက္ခ	။	ပဋ္ဌိန္နမာနာ	။
ပါဌော	၁၀၉/၁၂၁	ပရိနိဗ္ဗုတ	၂၃၂
ပေမ	။	ပက္ခ	၂၃၂
ပါဠိယံ	၁၁၄	ပလိဗောဓ	၂၃၈
ပရိမာန	၁၁၈	ပဋိညာ	၂၅၉
ပုရာဏ	၁၂၉	ပညတ္တိ	။
ပရိနိဗ္ဗာယိတာ	၁၃၂	ပိဋက	၂၆၃
ပဋိသန္ဓိ	၁၃၉	ပဋ	၂၆၆
ပတ္ထရိတ	။	ပဋ္ဌ	၂၇၁/၃၄၆
ပုရိသ	၁၅၂	ပဗ္ဗောတ	၂၇၇
ပကုဗ္ဗတော	၁၅၅	ပဗ္ဗတ	။
ပါပ	၁၅၅/၁၇၂	ပရိပုဏ္ဏ	၂၉၃
ပထမ	၁၅၅	ပိဋ္ဌိတ	၃၀၆
ပရစိတ္တဝိဒူနိယော	။	ပိဏ္ဍ	၃၀၉
ပါကဋ	၁၅၈	ပမာဏ	၃၁၁
ပဋိစ္စ	၁၆၁/၁၈၂/၂၁၁	ပရာဓေယ	၃၁၈
ပရိပုဏ္ဏာ	၁၆၅	ပဏ္ဍ	၃၂၆
ပဋိပတ္တိ	။	ပသုတ	။
ပီဏာ	၁၆၉	ပေါက္ခရ	၃၃၀
ပတ္ထယမာန	။	ပဋိဗဒ္ဓ	။
ပဋိက္ခိပန္တ	၁၆၉	ပိဓာယ	၃၃၄
ပဋိဗလ	၁၇၅	ပသာဒ	၁၆၉/၃၄၃
ပသန္န	၁၈၆	ပါရာဇိက	၃၄၆
ပကာရဏ	၁၈၉	ပဋိသလ္လီယိတုံ	၃၅၈

ပိဒဟိတွာ ၃၅၈

(ဖ)

ဖာသု ၂၁၄/၂၁၇
ဖုဿာ ၂၃၅
ဖေဂ္ဂု ၂၆၆
ဖလ ၂၆၉

(ဗ)

ဗဟု ၅
ဗြဟ္မ ၂၀/၁၃၂/၁၇၅
ဗ်ာဟာယမ္ဗိ ၃၄
ဗာလ ၄၅
ဗဟုလာ ၇၂
ဗန္ဓန ၁၂၉
ဗီဇ ၁၃၂/၁၅၈/၃၁၁
ဗောဓိ ၁၄၃
ဗလာက ၁၅၂
ဗိမ္ဗ ၁၅၈
ဗျာဓိ ၂၃၅
ဗာဟိရ ၃၃၄

(ဘ)

ဘဏ္ဍာ ၄၀
ဘောဂ ၅၈
ဘိက္ခာ ၇၂
ဘဂိနီ ၈၇
ဘုမ္မ ၁၁၄
ဘယ ၁၂၅
ဘိက္ခု ၁၄၃/၂၅၉
ဘဒြ ၂၆၆
ဘဂဝါ ၂၈၂
ဘူမိ ၃၅၄

(မ)

မနုဿ ၅/၂၈၄
မာလာ ၁၃
မိတ္တ ၁၇/၃၄
မဿု ၂၃/၃၃၇
မဓု ၄၅
မဟာ ၇၂/၂၇၃
မုခ ၈၀/၁၇၂/၂၉၉
မူလ ၉၁/၁၄၆
မဏိ ၉၄
မညန ၁၀၂
မေထုန ၁၈၂/၂၁၃/၃၄၆
မဂ္ဂ ၁၈၆/၂၀၇
မဏ္ဍန ၂၀၁
မရိယာဒ ၂၁၇
မတိ ၂၄၂
မဇ္ဇာ ၃၁၄
မဇ္ဈ ၃၃၄

(ယ)

ယဝ ၈၄
ယာဂု ၂၂၃
ယာမ ၂၃၈
ယာဒိသ ၂၅၆
ယိဋ္ဌ ၂၈၄
ယက္ခ ၃၀၉
ယောဓ ၃၅၄

(ရ)

ရာဇ ၅
ရသ ၂၈
ရာဟု ၃၄
ရုစိ ၅၄
ရတ္တိ ၈၄/၂၁၁/၂၃၈/၂၅၉/၂၉၉
ရဟော ၁၅၅
ရုန္တိ ၂၂၉
ရဇ္ဇ ၂၃၂
ရောဂ ၂၃၅

ရထ ၄၅/၃၄၃
ရဋ္ဌ ၃၃၀

(လ)

လိခိတ ၂၃
လောဟိတ ၃၄/၁၃၉
လေသေန ၃၄
လောပေါ ၅၀
လိင် ၁၂၁
လောကော ၁၅၅/၂၇၃
လိန ၁၆၅
လဒ္ဓါ ၂၀၁
လောဟ ၃၃၉

(ဝ)

ဝိဘဝ ၅
လေသာလီ ၁၀/၂၃၂
ဝိတက္က ၁၇
ဝဏ္ဏာနိ ၂၈
ဝိကပ္ပ ၅၀
ဝိဘတ္တိ ။
ဝိယောဂ ၅၄
ဝဏ္ဏနာ ၆၂
ဝဍ္ဎိ ၇၂
ဝိညတ္တိ ၉၁/၁၄၉
ဝတ္တုံ ၉၁
ဝံသ ၉၁/၁၃၂/၂၄၂
ဝန ၉၁/၁၅၅
ဝဿ ၉၅
ဝိမာန ၁၀၂
ဝိဟောသာ ၁၃၂
ဝိညူဟိ ၁၆၁
ဝတ္တမာနာယ ၁၈၂
ဝါတ ၁၈၆
ဝိတိက္ကမ ၁၈၉
ဝိဂရဟိ ။
ဝိသယ ၁၉၈
ဝိရတိ ၂၀၇
ဝိဘင် ၂၀၇/၂၅၆
ဝိပဿနာ ၂၀၇/၂၂၁
ဝေလ ၂၃၇
ဝိသေသ ၂၂၆/၂၉၂
ဝိနာသ ၂၃၅
ဝိနိစ္ဆယ ၂၄၂
ဝိဝိတ္တ ၂၃၈/၂၅၃
ဝိနယ ၂၅၁/၂၆၃
ဝိသုဒ္ဓ ၂၅၃
ဝေါဟာရ ၂၅၉
ဝတ္ထု ၂၆၃
ဝါသီ ၂၆၃
ဝိမုတ္တိ ၂၆၆
ဝုတ္တိ ၂၉၂
ဝိကိတ္တ ၃၀၂
ဝိပရိတ ၃၀၉
ဝါတ ၃၁၁
ဝစ္စ ၃၂၂
ဝိသယ ၃၄၃
ဝိရုဠှိတွာ ၃၄၆
ဝိဟေဌေဿော ၃၅၄

(သ)

သမ္မတ ၅
သမ္ဗဟုလေဟိ ။
သာရဏာ ၁၀
သိက္ခ ၁၇
သဒ် ၂၃
သရီရ ၃၄
သာရ ၄၀
သုခ ၄၅

သဇ္ဈံ	၅၀	သန္တုဋ္ဌိတ	၂၀၄
သဇ္ဈာ	။	သင်္ခါတ	၂၀၇
သန္တေ	၅၄	သံဃ	၂၁၁
သုဝိညေယျ	၆၂	သတိ	၂၁၄
သေန	၆၆	သုတ	။
သာရက	၇၂	သဇ္ဈု	၂၁၄/၂၅၁
သုဋ္ဌု	၇၆	သီလ	၂၁၇/၂၇၃
သဋ္ဌိ	၈၀	သမာဓိ	၂၂၁/၂၂၆
သညာ	၈၄	သေဝနော	၂၂၃/၃၄၃
သာမိ	၉၁	သောတ	၂၂၉
သလ္လက္ခိတ	၉၅	သုပိန္တ	။
သစ္စံ	၉၉	သမ္မုဋ္ဌိတ္တာ	၂၄၅
သာလာ	။	သာဓု	။
သဏ္ဍောသဏ္ဍော	၁၀၅	သမန္နာဂတ	၂၄၈
သုန္ဒရ	၁၀၉/၃၄၃	သုပိနိစ္ဆိနိတ	၂၄၈
သာဏိ	၁၁၃	သုတ္တ	။
သမယ	၁၁၃/၁၄၃	သုပ္ပဝတ္တိ	။
သမာသ	၁၂၅	သမာန	။
သိတ	၁၂၉	သင်္ခါရ	၂၅၃
သုဒ္ဓ	၁၃၉	သမ္ဘဝ	၂၅၉
သဒ္ဒါ	၁၄၆	သမာပန္န	၂၇၀
သဒ္ဓ	၁၅၅	သူရိယ	၂၇၇
သဏ္ဌာ	။	သမာဒပန	၂၈၀
သကလ	၂၄၂	သေယျ	၂၉၉
သမဏ္ဍ	၁၆၁/၁၇၅	သိလိဋ္ဌ	။
သောစ	၁၆၅	သဏ္ဌာပ	၃၃၀
သက္ကံစိတ	။	သာသန	၃၀၂
သမ္ဗုဏ္ဍ	၁၆၉	သုက်ာ	၃၂၆
သမ္ဗန္ဓ	၁၇၅	သီလ	၃၃၄
သဏ္ဌာယ	၁၈၂	သံသဂ္ဂ	၃၃၉/၃၄၇
သိနေရု	၁၈၆/၂၀၄/၂၇၇	သာမဏ္ဍိ	၃၄၆
သေဝိတဗ္ဗ	၁၉၄	သင်္ဂါမ	၃၅၄
သုခုမ	၁၉၇	သီသ	။

သံဝရိတ္ဝာ ၃၅၈
သိဒ္ဓံ ။

(ဿ)

ဟိတ ၂၈/၂၁၁
ဟတ္ထ ၉၄/၃၄၆
ဟီန ၁၂၂/၁၉၅
ဟေတု ၁၂၅
ဟဒယ ၁၂၅/၁၆၅/၃၂၆

(၅)နံပါတ်ပြီး

(၇)နံပါတ်

(အ)

အသံဟီရော/အသံဟီရော ၂၄၈
အဘူတာယ/အဘူတတ္တာယ ၂၆၀
အဂါရံ/အာဂါရံ ၂၄
အနဂါရိယာ/အနာဂါရိယာ ၂၉
အဘိဒေါသိကော/
အာဘိဒေါသိကော ၈၅
အနောကပ္ပနမရိသနတ္တဝသေန/
အနောကပ္ပနသဟာနတ္တဝသေန ၁၀၅
အတ္တိနာမသဒ္ဒေ/အတ္တိသဒ္ဒေ ၁၀၆
အရိယဒ္ဓဇ/အရိယဓဇ ၁၂၂
အန္တေပုရံ/အန္တောပုရံ ၁၃၆
အဝိပ္ပာရိကော/အဝိပ္ပါရိကော ၁၆၆
အဘိရတော၀ အံဟံ/
အနဘိရတော၀ အယံ ၁၇၀
အယမေတ္တ/ဝေမေတ္တ ၂၉၆
အတ္တတော ဝေဒိတဗ္ဗော/
အတ္တတော ဝေဒိတဗ္ဗံ ၂၉၆
အပ္ပစ္စက္ခာယ/အပ္ပစ္စက္ခတာယ ၂၉၉
အပဟီမန္တာ/အပဟီမန္တာ ၃၁၆
အထခွေတံ/အထခေါတံ/
အထခေတံ ၁၈၆

အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာစ/
အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ ဝါ ၂၃၀
အဘိနိဟာရသမ္ပန္နာ/
အဘိနိဟာရသမ္ပန္နာ/ ၃၃၁
အန္တကာရံ/အန္တကာရော ၃၃၅
အနုပ္ပါဒိန္နကောသု/
အနုပါဒိဏ္ဏကောသု ၃၄၀

(အာ)

အာဂစ္ဆန္တေန/အာဂစ္ဆန္တာ ၂၆၀
အာရညိကဓုတင်္ဂဝသေန/
အာရညကဓုတင်္ဂဝသေန ၆၈
အာဒီနဝ/အာဒီနဝ ၁၄၆
အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ/
အာဂမ္မ ပဋိစ္စ ၁၈၃
အာသီဝိသ/အာသီဝိသ ၁၉၃/၃၅၄
အာဝိ/အာဝိ ၁၉၈
အာဝိကရောန္တော/
အာဝိကရောန္တော ၂၁၂
အာဏာပေန္တောပိ/
အာနာပေန္တောပိ ၃၂၇

(ဥ)

ဥပရိဘာဝံ/ဥပရိဘာဂံ ၂၇၁
ဥဒ္ဒါရ/ဥဒ္ဒါရ ၁၀
ဥပသမ္ပဒတော/ဥပသမ္ပဒါတော ၆၃
ဥဒကကန္ဒိယံ/ဥဒကကန္ဒိယံ ၉၉
ဥပ္ပဒ္ဒဝေါ/ဥပဒ္ဒဝေါ ၂၃၃
ဥပ္ပါဠေန္တီ/ဥပ္ပါလေန္တိ ၃၄၇

(ဧ)

ဧသနယော သစ္စတ္တ/
ဧသောဝနယော သစ္စတ္တ ၃၂၂
ဧဝမေတ္တ/ဧဝံမေတ္တ ၅၅
ဧကရတ္တာတိက္ကန္တသ ဝါ/
ဧကရတ္တာတိက္ကန္တသ ၈၅

ကေဓိဝိတာ သဘာဂဓိဝိတာ/
ကေဓိဝိကာ သဘာဂဓိဝိကာ ၂၉၃
ကေတိလဖလမတ္တမ္ဗိ/
ကေတိလဗီဇမတ္တမ္ဗိ ၃၁၂
ကော်ပါပကမ္မံ/တော်ပါပကမ္မံ ၁၇၂
ဓေသနယော/ဓေသဝနယော ၁၇၉
(ဩ)
ဩပုဠ္ဌာပေတွာ/ဩပုဠ္ဌာပေတွာ ၁၁၀
(က)
ကဿန္ဒက/ကင္ဒန္ဒက ၆
ကာလန္ဒကဂါမော/ကာလန္ဒဂါမော ။
ကာသိဝါထိမ္ဗာဒိကမ္မံ/
ကာသိဝထိမ္ဗာဒိကမ္မံ ၃၅
ကနိဋ္ဌော/ကထိဋ္ဌော ၄၁
ကိဋ္ဌာမာနော/ကိဋ္ဌပိယမာနော
ကိဋ္ဌာပိယမာနော ၄၆
ကိလေသနိဒ္ဒုန္နနကော/
ကိလေသနိဒ္ဒုန္နနကော ၆၇
ကမ္မသာကတညာထံ/
ကမ္မသာကတာညာထံ ၂၈၅
ကမ္မကာရဏံ/ကမ္မကရဏံ ၁၂၆
ကာရိယမာနသာ/ကရိယမာနသာ ။
ကိစ္စဓိဝိကပ္ပစ္စော/
ကိစ္စဓိဝိတပ္ပစ္စော ၃၀၃
ကုဏ္ဏုဇွာယ/ကုဏ္ဏုဇ္ဈေန ၁၇၆
ကေရာဋီယ/ကေဋ္ဌာဋီယ ၃၂၇
(ဂ)
ဂန္ဓဗ္ဗ/ဂန္ဓဗ္ဗ ၅၈/၁၅၆
ဂေဟာဿိတသုခမဿာဂသဟာယီကံ/
ဂေဟာဿိတသုခပဿာဂသဟာယီကံ
၁၃၀
ဂေဟာဿိတ/ဂေဟာဿိတ ။
ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနတ္တံ/
ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနံ ၁၅၀
(ဃ)
ဃဋ္ဋမာနာ/ဃဋ္ဋမာနာ ၂၁၈
(ဆ)
ဆန္ဒေတုကာမာ/ဆန္ဒေတုကာမာ ၈၈
ဆန္ဒနိယမဓမ္မံ/ဆန္ဒနိယမဓမ္မံ ။
(ဇ)
ဇီဝိတကမ္ပံ/ဇီဝိတခယံ ၁၄၆
ဇာတိယာဝနံ/ဇာတိဝနံ ၃၅၁
(ဋ)
ဋ္ဌပေတွာ/ထပေတွာ ၇၇
ဋ္ဌပိတာ/ထပိတာ ၃၅၉
(တ)
တိရောကရဏီယံ/
တိရောကရဏီယံ ၁၁၄
တံနိဒါနံ/တန္နိဒါနံ ၁၂၆
တေတေပိတုနော/တေ ပိတုနော၁၃၆
တဒသေသံ/တမသေသံ ၂၀၈
တေန ဝါတူပတ္တမ္ဘေန/
ဝါတူပတ္ထမ္ဘေန ၃၅၁
(ထ)
ထေရဝါဒင်္ဂ/ထေရဝါရင်္ဂ ၂၅၄
ထူလ/ထုလ္လ ၁၉၈
(ဒ)
ဒွယံ ဒွယသမာပတ္တိ/ဒွယံ ဒွယံသမာပတ္တိ
ဒယံဒယံ သမာပတ္တိ ၃၀၉
ဒုပ္ပဋိပန္နာ/ဒုပ္ပဋိပ္ပန္နာ ၁၈၆
ဒွါရံ ဒွေါ/ဒွါရ ဒါယကော ၂၀၁
ဒါဋ္ဌိကာ/ဒါဋ္ဌိကာ ၃၃၇
(ဓ)
ဓုရနိကွေပေနေဝ/
ဓူရနိက္ခေပနေဝ ၄၁

http://www.dhammadownload.com

(န)
နိဋ္ဌာပေတွာ/နိဋ္ဌပေတွာ ၄၁
နိပဟရိတွာ/နိပ်ဟရိတွာ ၂၄၃
နိလောပဗ္ဗော/နိလပဗ္ဗော ၂၆၇
နသာရတိ/နသရတိ ၅၀
နိဿင္ဂပရိဂ္ဂဟံ/နိသင္ဂပရိဂ္ဂဟံ ၈၈
နိပ္ပတ္တိ သမ္ပဿမာနော/
နိပ္ပတ္တိ သမ္ပဿမာနော ၂၁၂
နမယံ/နန မယံ ၁၀၂
နာနစုဏ္ဏာဒီနံ/နဟာနစုဏ္ဏာဒီနံ ၁၁၉
နဟိ သမဏာ ယံ နကပ္ပတိ/
နဟိ သမဏာနံ ယံ နကပ္ပတိ ၁၉၂
နိစ္စ ဇနာနံ/နိစ္စ ဇနာနံ ၁၉၅
န လဒ္ဓန္တိ/ န လဒ္ဓန္တိ ဝါ ၂၁၅
နိဂ္ဂဏှာထ/နိဂ္ဂဏှာထ ။
နိပန္နဒေါသေန/နိပ္ပန္နဒေါသေန ၃၅၈
နိလုပ္ပလဝဏ္ဏာ/နေလုပ္ပလဝဏ္ဏာ၃၃၁
န ဝေဒယတိ/န ဝေဒိယတိ ၃၄၄
နိသိန္နာနန္ဒိပဌမံ/ပဌမနိသိန္နာနန္ဒိ ၃၃၅
(ပ)
ပုဗ္ဗရတ္တံ/ပုဗ္ဗရတ္တိ ၂၃၈
ပါရာယနိက/ပါရာယဏိက ၂၆၃
ပဝေသေန္တဿ/ပဝေသန္တဿ ၃၂၂
ပဗ္ဗာဇေယျန္တိ ပရိဗ္ဗဇေယျံ/
ပဋိပဗ္ဗေယျံ ၂၉
ပါဋိက္ကမေနေဝ/ပါဋိကမေနေဝ ၆၃
ပဟူတ/ပဟုတ ၇၃
ပီတိပါမောဇ္ဇကရဏာဿ/
ပီတိပါမောဇ္ဇကာရဏာဿ ၇၇
ပမာဏ/ပမာန ၈၁
ပဗ္ဗာဇိတော/ပဗ္ဗဇိတော ၉၅
ပဒပူရဏာမတ္တေ/ပဒပူရဏာမတ္တေ၁၁၅
ပေတာမဟန္တိ/မေတာမဟန္တိပိ ၁၂၂
ပတိရူပကော/ပဋိရူပကော ၁၂၆
ပရိနိဗ္ဗာယိတာ/ပရိနိဗ္ဗာယိတော ၁၃၃
ပိဋ္ဌကာ/ပီဋ္ဌကာ ၁၃၉
ပညပေသိ/ပညာပေသိ ၁၄၃
ပုရာဏဒုတိယိကာယ/
ပုရာဏဒုတီယိကာယ ၁၅၀
ပါကဋ္ဌတ္တာ/ပါကတတ္တာ ၁၅၈
ပကုဗ္ဗတော/ပကြုဗ္ဗတော ၁၅၆
ပထမ/ပဌမ ။
ပိဏ္ဍိန္ဒြိယ/ပိဏ္ဍိန္ဒြိယ ၁၇၀
ပိဋ္ဌိယမာနော/ပိဋ္ဌိယမာနော ၃၀၆
ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန/
ကလျာဏပုထုဇ္ဇနကေန ၃၅၄
(ဗ)
ဗလာကာသု/ဗကာသု ၁၅၂
ဗောဓိပက္ခိက/ဗောဓိပက္ခိယ ၂၃၉
(ဘ)
ဘောတိဒါသိ/ဘောတိဒါသိ ၉၉
ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနံ/ဘဏ္ဍာပယောဇနံ၁၁
ဘိန္ဒန္တိ/ဘိန္ဒတိ ၁၃၉
(မ)
မိတ္တာမစ္စ/မိတ္တမစ္စ ၃၅
မနဝပုနကော/မနောဝပုနကော ၅၁
မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ/မူလစ္ဆဇ္ဇာယ ၁၄၆
မဇ္ဈာရိ/မဇ္ဈာရိ ၃၁၅
မဟိစ္ဆတံ/မဟိစ္ဆတာယ ၂၀၅
မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနကော/
မေထုနဓမ္မပဋိသေဝကော ၂၂၄
မေထုနံ ဓမ္မံ/မေထုနဓမ္မံ ၃၄၇
မာတာမဟိယာ/မာတုမဟိယာ ၁၅၈
(ယ)
ယောပနာတိယော/ယောတိယော၂၅၆
ယမေတံ/ယဒေတံ ၂၀

http://www.dhammadownload.com

ယံနူန/ယန္နူန ၁၇
ယံ တွံ/ယော တွံ ၁၀၂/၁၇၆
ယံ တွံ/ယံ တံ ၁၉၅

(ရ)

ရာဇသမ္မတာသ/ရာဇသမတာသ ၆

(လ)

လောလုပ္ပစာရံ/လောလုမ္ပစာရံ ၇၂
လိင်္ဂဝိယော/လိင်္ဂဝယော ၁၃၆
လေသံ/လိသံ ၂၀၂

(ဝ)

ဝုတ္တတ္တာ/ဝုတ္တာ ၂၆၀
ဝေဒိတဗ္ဗော/ဝေဒိတဗ္ဗာ ၂၆၇
ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ/ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ/
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေန ၂၇၇
ဝိယောဂံ ဝါ ပါပုဏိဿာမ/
ဝိယောဂံ ပါပုဏိဿာမ ၅၅
ဝိသမ္ဘေတွာ/ဝိသမ္ဘေတွာ ၈၁
ဝိညတ္တိ ဝါ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ/
ဝိညတ္တိသမ္ပယုတ္တဝါစာ ၉၂
ဝနာမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိကံ
ဝနာမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိ/
ဝနာမူလဖလဘေသဇ္ဇာဒိနံ ၉၂
ဝိဘတ္တိပတိရူပကော/
ဝိဘတျန္တပတိရူပကော ၁၂၆
ဝိဟေဌယိတ္တ/ဝိဟေဌယိတ္တ ၁၃၃
ဝိရူပံသရဏဘာဝတော/
ဝိရူပသရဏဘာဝတော ၁၆၂
ဝဋ္ဋိပုတ္တက/ဝဋ္ဋိပုတ္တပ ၂၃၃
ဝိရုဠှိသတ္တိ/ဝိရုဠှိသတ္တိ ၁၇၉
ဝီတိက္ကမော/ဝီတိက္ကမော ၁၉၀
ဝိရတိ/ဝိရတိ ၂၀၆
ဝိနယဝိဋ္ဌကေပေါတ္ထကေ ဒိဿာ/
ဝိနယဝိဋ္ဌကံ ပေါတ္ထကေ ဒိဿာ ၂၂၁

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ/
ဝဏ္ဏပေါက္ခလတာယ ၃၃၁
ဝိရုဠှိတွာ/ဝိရုဠှိတွာ ၃၄၇

(သ)

သမ္ဗဟုလ/သမ္ဗဟုလ ၆
သမန္နာဂတ/သမ္မန္နာဂတ
သမန္နာဂတ ၂၃၆
သုတ္တဝေါ အနုဗျဥ္ဇနတော/
သုတ္တသော အနုဗျဥ္ဇနသော ၂၅၁
သမ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ/
သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ ၂၆၆
သေခေါ/သေက္ခော ၂၆၉
သမာဒိယန္တိ/သမာဒိယန္တိ ၂၇၄
သုရိယော/သုရိယော ၂၈၁
သိက္ခတ္တယူပသံဟိတံ/
သိက္ခတယူပသံဟိတံ ၁၈
သုခေစိတော/သုခေဓိတော ၄၆
သာဒုရသဘောဇနံ/
သာဓုရသဘောဇနံ ၄၆
သာမိဝစနံ/သာမိဝစနံ ၅၀
သာရကာနိ/ဝိလာသာနိ ၇၃
သပဒါနစာရံ/သာပဒါနစာရံ ၈၁
သဗ္ဗညုတဉာဏံ/
သဗ္ဗညုတညာဏံ ၂၈၈
သမ္ဗေဓိ/သမ္ဗောဓိ ၁၆၆
သဟာဓိဝန္တိ/သဟအာဓိဝန္တိ ၂၉၃
သိက္ခာပဒါပဏ္ဏတ္တိပုဂ္ဂလဓမ္မေသုတိပုရာဏ
ပါဠော/သိက္ခာပဒါပဏ္ဏတ္တိပုဂ္ဂလေသုတိဝိ
ပါဠော ၃၁၉
သိနေရုပမာဏောဝိ/
သိနေရုပမာဏောဝိ ၂၀၄
သိက္ခာပဒံ/သိက္ခပဒံ ၂၀၈
သန္နိဋ္ဌမာနာ/သန္နိဟမာနာ/

http://www.dhammadownload.com

သန္ဓေဟမာနှာ ၂၁၈
သဟောမုဂ္ဂဟိတော/သဟောဏ္ဍဂ္ဂဟိတော
သဟောဒ္ဓဂ္ဂဟိတော ၂၂၆
သင်္ဂါမသီသယောဓော/
သင်္ဂါမသီသံမုခံဝိယယောဓော ၃၅၄
သမဏသည်/သမဏီသည် ၃၃၅
သာက္ကတ္တိ ကမ္မံ ဝိပ္ပကာရံ/ ၃၄၄

(ဟ)

ဟိင်္ဂုန္နော/ဟိင်္ဂုန္နော ၁၁၉
ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော/
ဟတ္ထဂါဟာဒယော ၃၄၇

နံပါတ်(၇)ပြီး၏။

နံပါတ်(၈)

(အ)

အခဏ္ဍံ ကတွာ ၂၁
အဂါရမဇ္ဈေ ၂၄
အဂါရသ္မာ ၃၀
အမ္ဗ ၄၂
အဿကရထကာဒီဟိ ၄၇
အက်တောအက် ၄၇
အဋ္ဌအရိယဝံသိကော ၉၂
အက္ခရစိန္တကာ ၁၀၆
အရိယဒ္ဓဇ ၁၂၃
အန္တေပုရံအတိဟရာပေသုံ ၁၃၆
အကာရလောပေန ၁၄၀
အဇ္ဈာစာရ ၁၅၆
အန္တောမနော ၁၆၆
အနဘိရတော ၁၇၀
အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ၁၇၃
အဘိမုခံ ၁၇၃
အကုသလဓမ္မေ ၂၀၂
အတ္တာ ၂၀၅
အမ္ဗုဒ ၂၃၃
အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ ၂၃၉
အနုဗျဉ္ဇနတော စ ၂၄၈
အသေခ ၂၆၉
အဓိသီလံ ၂၇၈
အဓိစိတ္တံ ၂၈၂
အတ္ထိဒိန္နံ အတ္ထိယိဋ္ဌန္တိ-
အာဒိနယ ၂၈၅
အဓိပညာ ၂၈၉
အလ္လောကာသေ ၃၁၄
အပဒါနံအဟိမဏ္ဍာ ၃၁၆
အထခေါ ၃၃၅

(အာ)

အာရညိကော ဦ အရည ၆၈
အာကာသေ နိသီဒိတွာ ၁၃၃
အာရက္ခဒေဝတာ ၁၅၆
အာသီဝိသဿ ဃောရဝိသဿ ၁၉၃
အာစရိယဝံသ ၂၄၃
အာစရိယပရမ္ပရာ ၂၅၇
အာနန္ဒတ္ထေရေန ၂၆၀
အာပတ္တိပါရာဇိကဿ ၃၂၄
အာပတ္တိ ၃၂၄

(ဣ)

ဣန္ဒြိယာနိ ၅၉
ဣမံ ဂေဟံ ၁၁၉
ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နံ ၃၃၇
ဣတ္ထိရူပေသု နိမိတ္တေ ၃၄၀

(ဥ)

ဥတ္တရပဒေန ၅၂
ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ ၈၁
ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော ၁၁၀
ဥတုသမယ ၁၅၃

http://www.dhammadownload.com

ဥပသမ္ပန္န ၂၇၁
ဥက္ကဋ္ဌ ၃၀၃
ဥမ္မတ္တက ၃၁၀
ဥပဟတိန္ဒြိယ ၃၄၄
ဥပဟတကာယပ္ပသာဒ ၃၄၄

(ဧ)

ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ ၂၂
ဧကံပုတ္တံ ဒေဟိ ၁၃၃
ဧဝရူပံ အဇ္ဈာစာရံ ၁၄၃
ဧတံမဂ္ဂံ ၂၀၂

(ဩ)

ဩဒကန္တိကံ ၁၉၈
ဩဒက ၁၉၈

(က)

ကလန္ဒကာ ဝုစ္စန္တိ ကာဠကာ ၆
ကလန္ဒပုတ္တ ၆
ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန ၁၁
ကတ္တိကဇုဏှပက္ခ ၁၁
ကာသာယရသပီတကာယ ၂၉
ကရဏတ္ထေ ၅၁
ကိံပန မယံ တေ ၅၅
ကိံ ပန မယံ တံ ၅၆
ကိလေသနိဒ္ဒုနနကေ ၆၈
ကရဏတ္ထေ ၁၁၅
ကုက္ကုစ္စ ၁၆၂
ကမ္မဋ္ဌာနံ ၁၆၆
ကိလေသေဟိ ၁၇၉
ကာရဏံ ၁၉၀
ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ၂၆၄
ကာမာဝစရာနိ ၂၈၃......
ကမ္မဿကတာဉာဏံ ၂၈၅
ကရဏတ္ထေ ၃၀၆
ကုက္ကုစ္စံ ၃၁၆

ကိလေသသန္တာပဿ ၃၃၁
ကာယသံသဂ္ဂ ၃၄၇

(ခ)

ခိတ္တစိတ္တ ၃၀၉

(ဂ)

ဂန္ဓဗ္ဗ ၅၉
ဂါမန္တသေနာသနံ ၆၈
ဂေါရူပါနံ ၈၈
ဂဏှန္တိ ၉၉
ဂေဟသိတ-ဥဒ္ဒ ဂေဟ ၁၃၀
ဂဏ္ဌ ၁၅၀
ဂါမဂမ္ဘ ၁၉၅
ဂိဟိပလိဗောဓံ အာဝါသ
ပလိဗောဓဥ္စ ပဟာယ ၂၃၉
ဂိဟိပလိဗောဓဥ္စ အာဝါသ
ပလိဗောဓဥ္စ ပဟာယ ၂၃၉
ဂါမဃာတ ၃၂၇

(ဃ)

ဃရေသု ၉၉

(စ)

စရိမကစိတ္တံ ၂၂
စိတ္တဿ/စိတ္တေန ၂၉၃
စိတ္တံ ၃၅၅

(ဆ)

ဆန္ဒနီယဓမ္မံ ၉၂

(ဇ)

ဇေဋ္ဌ ၄၂
ဇာတကာလတော ၄၇
ဇာနာတိ ၅၀
ဇီဝိတံ ၁၀၃
ဇာတိယာဝန ၃၅၁

(ဉ)

ဉာတိ ၃၅

http://www.dhammadownload.com

ဉာတိဒါသီ ၈၅
ဉာတိဗျသနေသု ၂၃၆

(ဌ)

ဌာနေသု ၃၅၅

(တ)

တတြဿ ဗဟူ။ပ။ဘာဝိဿတိ ၃၅
တာတာတိ ပိတရံ ၄၂
တံ န သုန္ဒရံ ၁၁၀
တဝ ဂေဟတော ၁၁၀
တေ ၁၁၉
တဒ္ဒိတလောပံ ၁၂၃
တိရစ္ဆာနဂတိတ္တိယာဝိ ၂၂၇
တိဏ္ဏိသံတံ ၂၆၃
တသ္မိံသိက္ခတိ ၂၉၃
တသ္မိံသိက္ခတိ ၂၉၆
တိရစ္ဆာနဂတာယ ၃၁၆
တိလဖလမတ္တမ္ပိ ၃၂၃

(ထ)

ထာလိပါက ၈၁

(ဒ)

ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ ၁၀၆
ဒိန္နာပဋိသန္ဓိ ၁၄၀
ဒဿေန္တိ ၁၉၀
ဒုဗ္ဗရတာယ ၂၀၅
ဒုမဂ္ဂုံ ၂၁၅
ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ ၂၁၅
ဒသကာရဏာဝသေ ၂၁၂
ဒုဋ္ဌုလ္လ ၂၂၇
ဒွတ္တိံသာကာရံ ၂၅၄
ဒေဝေသုစ မနုဿေသုစ
သမ္ပတ္တိံ ၂၇၄
ဒါရုစီတလိကာ ၃၄၀
ဒါသိဇနံ ၁၀၀
ဒွါရံ ပိဓာယ ၃၃၅
ဒွါရံ သံဝရိတွာ ၃၅၉

(ဓ)

ဓမ္မဝိနယော ၁၈၆

(န)

နိသိန္နဿ။ပ။ဧတဒဟောသိ ၁၈
နိဗ္ဗိကာရော ၁၀၃
နိဒါန ၁၉၀
နိမိတ္တေန ၃၁၂
နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ ၃၃၁

(ပ)

ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ ၇၇
ပဟူတဓနဓညာ ၇၇
ပဟူတဇာတရူပရဇတာ ၇၈
ပါဒါနံ ၉၅
ပုဗ္ဗဏှသမယံ ၁၁၅
ပိတာမဟံ ၁၂၂
ပိတာမဟာနံ ၁၂၃
ပါဒေသု ၁၃၀
ပရိနိဗ္ဗာယိတာ ၁၃၃
ပုပ္ဖ ၁၃၉
ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ ၁၄၃
ပစ္စုဒ္ဒကာပတ္တိကမ္မေဇဝ ၁၄၄
ပုရာဏဒုတိယိကာယ ၁၅၀
ပုရိသောနာမ နတ္ထိ ၁၅၃
ပုရိသော ၁၅၃
ပုတ္တ ၁၅၉
ပိဏ္ဍိပြိယ ၁၇၀
ပါပကမ္မ ၁၇၆
ပရိယာယဝစနမတ္တ ၁၇၉
ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာ ၂၀၅
ပဒတ္တာ ၂၀၈
ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော-ဒ္ဓိ သဒ္ဓမ္မ ၂၂၁

http://www.dhammadownload.com

ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော ၂၂၁
ပေသလာနံ ၂၁၈
ပစုရတ္တေဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ ၂၂၄
ပဋိသေဝတိ ဝတ္တမာနံ ၂၂၄
ပုဗ္ဗရတ္တ ၂၃၉
ပရိပုစ္ဆတော ၂၄၈
ပဋိညာယ ၂၆၀
ပိတ္တမုဒ္ဓတ္တကော ၃၀၉
ပါရာဇိက ၃၁၉
ပန္တဃာတ ၃၂၇
ပုတ္တဒါရံ ၃၂၇
ပဗ္ဗဇိတ ၃၄၄
ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋ္ဌေ-
တိဋ္ဌန္တိ ၃၅၉

(ဖ)

ဖာသုဝိဟာရာယ ၂၁၈
ဖုသနံ ဃဋ္ဋနံ ၂၂၇

(ဗ)

ဗာဟာယမ္ပိ ဂဟေတွာ ၃၅
ဗီဇက ၁၃၃
ဗီဇကမာတာ ၁၅၉
ဖြဟ္မစရိယ ၁၇၆
ဗောဓိ ၂၃၉
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ၂၇၇

(ဘ)

ဘောဂ ၅၉
ဘဂိနိ ၈၈
ဘုမ္မံ ၁၁၅
ဘယ ၁၂၇
ဘုမ္မဝစနံ ၁၅၀/ ၂၂၄
ဘဒြော ၂၆၇
ဘိက္ခုဘာဝံ ၃၀၆
ဘုမ္မတ္ထေ ၃၂၃

(မ)

မသုံ ၂၄
မနာပ ၄၇
မရဏေနပိ မယံတေ ၅၆
မဟဒ္ဓနာ ၇၃
မာတာမဟိယာ ၁၁၉
မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ၁၄၇
မဒနိမ္မဒနာယာတိ ဝါ ၁၃၈
မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသာသနာနံ ၁၈၆
မက္ကဋိယာ ၂၀၂
မဟာဇနံ ၂၇၄
မဟာဇနံ ၂၈၅
မဇ္ဈာရိ ၃၁၆
မုနိသဒ္ဓိ ၃၁၆
မေထုန ၃၄၇

(ယ)

ယဝကုမ္ဘသံ-၌ ယဝ ၈၅
ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ။ပ။
ပဝေသတိ ၃၁၂

(ရ)

ရာဇသမ္ပတ္တိ ၆
ရာဇေန ၁၇၉
ရာဂဝိရာဂါယာတိ ဝါ ၁၈၃
ရာဂဝိရာဂါယ ၁၈၃
ရတ္တစိတ္တ ၃၃၁

(လ)

လောမဟံသ ၁၂၇
လောကဝဇ္ဇ ၂၃၀

(ဝ)

ဝေသာလီ သမန္တာပုဏ္ဏ ၁၂
ဝိနယသံဝဏ္ဏနံ ၆၃
ဝိဘင်္ဂေ ကထိတံ ၆၃
ဝဇ္ဇိဂါမ ၇၃

http://www.dhammadownload.com

ဝိညတ္တိ ၉၂
ဝိဘတ္တိပတိရူပကော ၁၂၆
ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏော ၁၆၆
ဝသလ ၁၉၅
ဝေလ ၂၁၈
ဝန္ဒိ ၂၃၃
ဝန္ဒိပုတ္တကေ ၂၃၃
ဝိနယေ ခေါ် ပန ဋ္ဌိတော-၌
ဝိနယေ ၂၅၁
ဝံသပရမ္ပရာ ၂၅၇

(သ)

သိက္ခတ္တယပူပသံဟိတံ ၁၈
သစ်လိခိတ ၂၄
သဒ္ဒသတ္တ ၅၂
သပဒါနစာရံ စရိတုကာမော ၈၁
သရသ ၉၅
သာထိပါကာရေန ၁၁၅
သာမိကုလံ ဂစ္ဆန္တိယာ ၁၁၉
သံဃာဒိသေသ ၁၄၄
သုဒ္ဓိန္နသ အစ္စျာစာရ-
ဝီတိက္ကမော ၁၉၀
သမထာ ၁၉၃
သိက္ခာပဒ ၂၀၈
သံဃသုဋ္ဌုတာ ၂၁၂
သံဃဖာသုတာယ ၂၁၅
သင်္... ၁၃ ၂၁၅
သုတ္တံ ၂၄၃
သုတ္တေစ သုတ္တနုလောမေ စ ၂၄၆
သောတ ၂၄၆
သုတ္တတော ၂၄၈
သေလော ဖြာပွတော ၂၆၄
သာရော ၂၆၇
ဩသခေါ် ၂၆၉
သမထာဖြာပွထာ ၂၇၄
သိက္ခာပဒေ ၂၉၆
သာဒိဝံသမာပန္နော ၂၉၆
သဟာသေယျံ ၂၉၉
သိက္ခံ အပစ္စက္ခေယျ ၂၉၉
သုန္ဓရ ၃၄၄
သင်္ဂါမသီသယောဓော ၃၅၅
သီသ ၃၅၉

(ဟ)

ဟာဒယမံသ စလနံ ၁၂၇

နံပါတ် (၈) အက္ခရာဝလိ ပြီး၏။

အက္ခရာဝလိ ပြီး၏။

၆-၄-၂၀၀၀

http://www.dhammadownload.com

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ-၏
ရိပ်ငြိမ်တိုက်ထုတ်ဝေပြီး ကျမ်းစာများ

၁။ ခံနွေးသာသရုဏ္ဍဒီပကကျမ်း (ဒုတိယအကြိမ်)
၂။ သင်္ဂြိုဟ်ရှင်းတမ်း (စတုတ္ထအကြိမ်)
၃။ ကစ္စည်းသုတ်စဉ်သရုပ်ခွဲကျမ်း (စတုတ္ထအကြိမ်)
၄။ ကြခတ်ပိုင်း က စ္စည်းသုတ်နက်
၅။ ကြခတ်ပိုင်း တိကမာတိကာရှင်းတမ်း
၆။ ကြခတ်ပိုင်း ဒုကမာတိကာနှင့် ဓာတုကထာရှင်းတမ်း
၇။ ကြခတ်ပိုင်း ယမကရှင်းတမ်း (ပထမကြီးတန်းအတွက်)
၈။ ကြခတ်ပိုင်း ကခါရှင်းတမ်း (ပထမငယ်တန်းအတွက်)
၉။ ကြခတ်ပိုင်း ကခါရှင်းတမ်း (ပထမလတ်တန်းအတွက်)
၁၀။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိနိဿယ (ပထမငယ်တန်းအတွက်)
၁၁။ ကြခတ်ပိုင်း ဋီကာကျော်ရှင်းတမ်း (ပထမငယ်တန်းအတွက်)
၁၂။ ကြခတ်ပိုင်း ဋီကာကျော်ရှင်းတမ်း (ပထမလတ်တန်းအတွက်)
၁၃။ ကြခတ်ပိုင်း ဋီကာကျော်ရှင်းတမ်း (ပထမကြီးတန်းအတွက်)

ကြော်ငြာ ထွက်ပေါ်လာမည့်ကျမ်းစာများ

၁။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိနိဿယ (ပထမလတ်တန်းအတွက်)
၂။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိနိဿယ (ပထမကြီးတန်းအတွက်)
၃။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိရှင်းတမ်း (ပထမငယ်တန်းအတွက်)
၄။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိရှင်းတမ်း (ပထမလတ်တန်းအတွက်)
၅။ ကြခတ်ပိုင်း ရူပသိဒ္ဓိရှင်းတမ်း (ပထမကြီးတန်းအတွက်)
၆။ ကြခတ်ပိုင်း ပါတိမောက်ရှင်းတမ်း
၇။ ကြခတ်ပိုင်း ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီး ရှင်းတမ်း
၈။ ကြခတ်ပိုင်း ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီး နိဿယ
၉။ ကြခတ်ပိုင်း ကစ္စာယနပဒီပကကျမ်း

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com